

עץ חיים

חלק ראשון

זה ספר התורה אשר חיבר הרב הגדול האלהי הרב חיים וויטאל זל"ה זי"ע כפי מה שקבל מפי רבו המקובל האלהי בוצינא קדישא הרב רבינו יצחק לוריא אשכנזי כפי הקבלה האמיתית שקבל מפי אלהיו ז"ל ומה לנו לספר בשבחים, הוגה מכמה ספרי עץ חיים הן מאלה ברפוס והן מכמה ע"ח כת"י שונות מוגהים ומסודרים על נכון הגה"ה מדויקת הדק היטב בכל מה דאפשר, ועוד עשינו מעלות בקודש מוסיף על הראשונים טובות כפולות פירושים יקרים והגהות מפז מסולאים אשר ממש פנים חדשות באו לספר הקדוש הזה.

ותקנות גדולות שנו כאן

(א) מהרב הגדול רבן של ישראל מהר"ם מטרנאן זללה"ה מחלופי גרסאות ותיקון הלשון במקום הצריך תיקון ושמונו הכל במקום השייך.

(ב) השמש ר"ת שלום מזרחי שרעבי הוא הגהות וביאורים על ס' עץ חיים מהרב הקדוש המקובל האלהי מר"ה שלום שרעבי זללה"ה והנם גרסאות בספרו הטהור הכי קרא שמו אמת ושלום וזאת עשינו דזכינו שטרא לבי תרי והדפסנו כל הנוסחאות בנ"א עם חצאי לבנה הכל כמו שגרס בעיר סאלוניקי שנת תר"ה לפ"ק וביתר שאת הדור כלול יופי בנוי לתלפיות כאשר עיניכם לנוכח יביטו.

(ג) ואף גם זאת לא מנענו הטוב מלהרפס באחרונה תשלום הספר נהר שלום של מורינו הרש"ש זי"ע אשר לא הובא בפנים העץ חיים הלזה לא יחסר כל בו.

(ד) ושלימות יקר תפארת קדושת הספר הזה הדפסנו בסופו הס' היקר חסדי דוד והוא קיצור מרוב עניני ע"ח הפלא ופלא.

(ה) הגהות ומראה מקומות מבעל המחבר ספר מעלות הסלם על תיקוני הזהר שליט"א.

לוח ראשי תבות וקיצורים

א

בעזרת השם בעז"ב : בעולם הבא. בעז"ו : בעולם הזה. בעז"ר : בעונותינו הרבים. בעז"ח : בעץ החיים. בע"כ : בעל כרחו. בע"מ : בעל מנת. בע"ש : בערב שבת. בעש"ק : בערב שבת קודש. בע"ת : בעל תשובה. ב"פ : ב' פעמים. בפ"ע : בפני עצמו. ברהמ"ו : ברכת המזון. בר"ת : בראשי תיבות. ב"ש : ב' שלישים. בשכמל"ו : ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. בת"ת : בתפארת.

ג

ג"א : גירסא אחרינא (גירסא אחרת נוסח אחר) ; ג' אלפים ; ג' אמצעיות. גו"ע : גולגלתא ועינים. גי' : גימטריה (צדופי האותיות למספרן). ג"ט קר"ע פ"ח : (ו' תיקוני רישא) גולגלתא לבנה, סלא דבולחא, קרומא דאוריא, רעוא דמצחא, עמר נקא, פקוחו דעינין, חוטמא. ג"ע : גן עדן ; גלוי עריות. ג"ע אח"פ : גולגלתא, עינים, אוון, חוטם, פה. ג"פ : ג' פעמים. ג"ר : ג' ראשונות. ג"ש : גזרה שוה. ג"ת : ג' תחתונות.

ד

ד' : דף. ד"א : דבר אחר ; דרך אמת. ד"ה : דברי הימים ; דבור המתחיל. דהו"ג : דהור וגבורה. דו"נ : דבר ונוקבא. דו"ק : דתבונן היטב ; דייק. ד"ו : דפוס וולצבר. דחז"ל : דברי חכמינו זכרם לברכה. דט"ר : דט' ראשונות. דכ"ז : דכל זה. דלפ"ו : דלפי זה. ד"מ : דפוס מנוסב ; דרך משל ; דיני ממונות, דבר מצוה. דנת"א : דנקודות, תגין, אותיות. דע"כ : דעל כן ; דעל ברחק. דע"ס : דעשר ספירות. דעסמ"ב : דע"ב סיג מיה בין. דפו"י : דפוס ישן. דצח"מ : דומם, צומת, חי, מדבר. ד"ק : דפוס קרימנות. ד"ש : דרכי שלום. ד"ת : דברי תורה, דין תורה. דת"י : דעת, תפארת, יסוד.

ה

הי"ע : השם ירחם עליי. האר"י : האלקי רבינו יצחק. ה"ג : ה' גבורות. ה"ה : הוא הרין ; הרי הוא ; הלא הוא. שני ההי"ן של שם הוי"ה. הה"ד : הדא הוא דכתיב. ה"ח : ה' חסדים. ה"י : היה. ה"ים : הוד, יסוד, מלכות. (ג' אותיות משם אלהים). הל"ל : הוי ליה למימר. ה"מ : ה' מקיפים ; הני מילי. ה"נ : הכא נמי. הנז' : הנזכר. הנ"ל : הנזכר לעיל ; הנזכר למעלה. ה"ס : הוא סוד. ה"פ : הכי פשיטו ; ה' פעמים ; ה' פרצופין ; הכי פירושו. ה"ק : הקדוש. ה"ק : הכי קאמר ; ה' קצוות. הקב"ה : הקדוש ברוך הוא. הקס"ה : הקדמת ספר הוהר. ה"ר : ה' ראשונות. ה' ראשונה. הרמ"ק : הרמקו רבינו משה קורדוביור. השי"ת : השם יתברך. ה"ת : ה' תתאה. ה' תחתונות. התפ"א : התפשטות א'. התפ"ב : התפשטות ב'.

א"א : אברהם אבינו ; אי אפשר ; אריך אנפין ; ארך אפים. אב"א : אהור באהור. אב"ג : אבא בכח גדולת. אבי"ע : אצילות בריאה יצירה עשיה (ד' עולמות בעליונים). א"ג : אין גורסים ; ארבע גלויות. א"ד : אינו דומה ; איכא דאמרי (יש אומרים). אדה"ר : אדם הראשון. אדל"ג : אפשר ולא גרסינן. א"ה, או"ה, אוד"ה : אומות העולם. אה"ל : אור הלכנה. אור"א : אבא ואמא ; אחד ואחד. אור"ח : אור חוה. אור"י : אור ישר. א"י : ארץ ישראל. אור"מ : אור מקיף. אור"נ : אריך ונוקבא. אור"פ : אור פנימי. אחב"פ : אהור בפנים. אחז"ו : אחר זה. אחז"ל : אמרו חכמינו זכרם לברכה. אח"כ : אחר כך ; אחרי כן. אח"פ : אוון חוטם פה. א"כ : אם כן ; אינו כדאי ; אין כאן. אכמ"ל : אין כאן מקומו להאריך. א"ל : אמר ליה. אל"ה : ג' אותיות משם אלהים. אמ"ר : אור מים רקיע. אנ"כ : אורות נצוצין כלים. א"ס : אין סוף. אע"ג : אף על גב. אע"פ : אף על פי. אעפ"כ : אף על פי כן. א"צ : אינו צריך. אצ"ל : אין צריך לומר. א"ק : אדם קדמון (שם עולם) ; אין קץ ; אמר קרא (כתוב במקרא). אקב"ו : אשר קדשנו במצותיו וצונו. א"ר : אמר רב ; אל רחום. ארגמ"ן : אוריא, רסאל, גבריא, מיכאל, נוריא (שמות מלאכים). ארמ"ע : אש, רוח, מים, עפר (ארבע יסודות העולם). אשל"י : אדום, שחור, לבן, ירוק. א"ת : אם תאמר ; אל תאמר ; אל תקרא ; אי תימא. א—ת (האותיות מן א עד ת). א"ת ב"ש : אחד מצדופי אותיות הא"ב (הראשונה עם האחרונה, השניה עם זו שלפני האחרונה וכן הלאה). את"ל : אם תמצא לומר. אתעד"ל : אתערותא דלעילא. אתעדל"ת : אתערותא דלתתא.

ב

ב"א : בראשית א' ; בן אדם ; בנין אב ; ברוך אתה. בא"ד : באמצע דבור. באבי"ע : באצילות, בריאה יצירה עשיה. באד"ר : באדרא רבא. באדר"ו : באדרא ווסא. בא"י : ברוך אתה ה'. ב"ב : בראשית ב'. בג"ד : בגין דא. בג"ה : בינה גבורה, הוד. בג"כ : בגין כך. ב"ד : בית דין. בד"א : במה דברים אמורים ; בדרך אחרת. בדו"ר : בדחילו ורחימו. ב"ה : בית המקדש ; בין השמשות. בהכ"נ : בית הכנסת. ב"המ"ק : בית המקדש. בוצד"ק : בוצינא וקדונוטא. בחי' : בחינה. בחי"א : בחינה א'. בחי"ב : בחי"ג בחי"ד : בחינה ב' ; ב"ד. ביי"ע : בריאה יצירה עשיה. בכ"מ : בכל מקום ; בכמה מקומות. במ"א : במקום אחר. במ"ר : במדרש רבה. ב"נ : בר נש. ב"ן : מספר (שם הויא במילוי ההי"ן) בס'. בספר. בס"ד : בספרא דצינוטא ; בסייעתא דשמיא. בסו"ה : בסוד הכתוב. ב"ע : בריאות עולם. בע"א : בענף א'. בע"ה :

י"א : יש אומרים ; יש אוסרים ; ירא אלהים ; ירחמהו אל. יא"י : ישוב ארץ ישראל. יא"ל : יש אם למקרא ; יש אם למסורת ; יזכרם אלהים לטובה. י"ג : יש גורסים ; יין גפן ; מספר. י"ד : יש דורשים. י"ה : (ב' אותיות הראשונות משם הויה). יה"א : ג' מלואים של שם הויה יודין ההין אלפין. יה"ב, יוהכ"פ : יום הכפורים. יה"ד : יהי רצון. יו"כ : יום כפור. יו"ש : ימין ושמאל. יחנר"ן : יחידה חיה, נשמה, רוח, נפש. י"ט : יצר טוב ; יש טעם ; יום טוב. יו"ט : יום טוב. יול"א : יתברך ויתעלה לעולם אמן. י"י : רמז על יחוד הויה ואדני. יו"י : יברך יאר ישא. יכ"ק : יום כפור קטן. יל"ל : יש לומר. י"מ : יש מפרשים ; יש מקומות. יציאת מצרים. י"ס : יוד ספירות. יש ספרים ; יש סוברים. יס"ג : יש ספרים גורסים. יצה"ט : יצר הטוב. יצה"ר : יצר הרע. יש"א : ימין, שמאל, אמצע. ישסו"ת : ישראל סבא ותבונה. ית' : יתברך ; יתעלה. ית"ש : יתברך שמו.

כ

כ' כבוד. כ"א : כי אם ; כל אחד ; כך אומר ; כתוב אחד ; כלל אחד. כ"א : כתוב אחד אומר. כ"א"א : כל אחד ואחד ; כל איש ואיש. כ"א"ל : כל אומה ולשון. כ"אחז"ל : כך אמרו חכמינו זכרם לברכה. כ"ב : אותיות התורה. כ"ג : כהן גדול. כ"ד : כד דבור ; כל דבר ; כך דרשו. כד"א : כמה דאת אמר ; כדא דאת אמרת. כד"ש : כדרך שאמרו. כ"ה : כתוב הכא. כה"א : כן הוא אומר. כה"ג : כהן גדול ; כהאי גוונא. כהמ"ג : כל המוסיף גורע. כה"נ : כן היא נוסחת. כה"ק : כתבי הקודש. כו' וכו' : וכולה ; (לאמור) : על הקורא לגמור כל הפסוק או המאמר, שהובא רק חלק ממנו). כו"כ : כך וכך. כו"פ : כלל ופרט. כופו"כ : כלל ופרט וכלל. כ"ו : כל זה ; כל זמן ; כף זכות ; כלי זיין. כ"ח : כלי חיצון ; כתר חכמה. כח"ב : כתר, חכמה, בינה. כחב"ד : כתר, חכמה, בינה, דעת. כח"ב תו"מ : כתר, חכמה, בינה, תפארת ומלכות. כ"י : כנסת ישראל ; כתב יד ; כן ירכו. כ"כ : כל כך, כמו כן ; כתוב כאן. כל"ו : כלי זיין. כל"י : כהן, לוי, ישראל. כ"מ : כל מה ; כל מקום ; כן מצאתי ; כן משמע ; כן מוכח. כמד"א : כמה דאת אמרת. כמו"ש : כמו שכתוב. כמש"א : כמו שאתה אומר. כמש"ה : כמו שאמר הכתוב. כ"נ : כן נאמר ; כן נראה. כנה"ג : כנסת הגדולה. כנו' : כנוכר. כנ"י : כנסת ישראל. כנ"ל : כנוכר לעיל ; כן נראה לי. כנלע"ד : כן נראה לפי עניות דעתי. כסה"כ : כסא הכבוד. כ"ע : כולי עלמא ; כתר עליון. כ"פ : כלי פנימי ; כל פנים ; כך פרשו. כצ"ל : כן צריך לאמור, להיות, לברא. כ"ק : כלי קודש. כ"ש : כל שכן ; כבוד שמו ; כל שעה ; כבוד שבת. כש"ד : כללו של דבר. כש"כ : כל שכן. כשו"ש : כל שעה ושעה ; כל שנה ושנה. כש"ט :

ז

זאכ"מ : זאין כאן מקומו. זאכמ"ל : זאין כאן מקום להאריך. זאל"כ : ואם לא כן ; ואהבת לרעך כמוך. זבעוה"ר : זבעונותינו הרבים. זבש' : זבשער. זגו' : גוימר (ראה וכו'). זדו"ק : דייק (כמו התבונן היטב, לדייק בשעת העיון ולא בקרוב). זד"ל : ודי למבין. זל"ב : ודי לחכימא ברמיזא. והמ"י : והשכיל יבין. זזה"ד : זוה הדין. זו"ל : זוה לשונו. זכה"א : וכן הוא אמר. וכו' : וכולה. וכולי (כמו וגומר, סימן להמשיך את המאמר או המספר עד הסוף, אף אם אין סימן נזכר בכתב). ול"נ : ולי נראה. ונלע"ד : ונראה לפי עניות דעתי. ועל דא. ועד"ז : ועל דרך זה. ועכ"ז : ועם כל זה ; ועל כל זה. ו"ק : ו' קצות. וש"נ : ושם נסמן. ו"ת : ו' תחתונות. ות"י : ותיקונים.

ז

ז"א : זעיר אנפין ; זכות אבות ; זה אומר. זאה"ל : זכור אותו האיש לטוב. זא"ו : זה אצל זה ; זה אל זה ; זה את זה ; זה אחר זה (וכן זו). זב"ז : זה בזה. זה"ו : זמן הוה. זה"ש : זה הוא שאמר. זו"ן : זעיר ונוקבא. זה לשונו ; זכרו (זכרוננו) לברכה. זל"ז : זה לזה. ז"ח : זהר חדש. זכ"ל : ז' כוכבי לכת. זלמ"ז : זה למטה מזה ; זה למעלה מזה. ז"מ : ז' מלכים. זמ"ז : זה מזה. זמ"ן נק"ט : סדר ששת סדרי המשנה ; זרעים, מועד, נשים, נזיקין, קדשים, טהרות. ז"ס : זה סוד. ז"ע : זה ענין. זעה"א : זקני עם הארץ. זע"ז : זה על זה. ז"פ : ז' פעמים. זצ"ל : זכר צדיק לברכה. ז"ק : זרע קודש ; זקף קטן. ז"ש : זה שכתב ; שאמר. ז"ת : ז' תחתונות. זת"ו : זה תוך זה ; זה תחת זה.

ח

ח' : חלק ; חדש. ח"א : חלק א' ; חכמים אומרים ; חד אמר. ח"ב : חלק ב' ; חכמה בינה. חב"ד : חכמה, בינה, דעת. חבת"ם : חכמה, בינה, תפארת, מלכות. ח"ג : חלק ג' ; חלופי גרסאות. ח"ד : חלק ד'. חד"ר : חסד דין רחמים. ח"ה : חלק ה' ; חלול ה' ; חה"ש : חלול השם. חה"מ : חול המועד. ח"ו : חלק ו' ; חסר ואו ; חס ושלום. חו"ג : חסדים וגבורות. חוה"מ : חול המועד. חוהמ"ס : חול המועד סוכות. חוהמ"פ : חול המועד פסח. חו"ל, ח"ל : חוץ לארץ. ח"ו : חלק ו' ; חדש זה. חז"ל : חכמינו זכרם לברכה. חח"ן : חכמה חסד נצח. חכ"א : חכמים אומרים. חל"ה : חלק לעולם הבא. חג"ה : חנוכה הבית. חנכ"ל שצ"ם : שבעה כוכבי הלכת ; חמה, נגה, כוכב, לבנה, שבתאי, צדק, מאדים. ח"ס : חכמה סתימאה. ח"ע : חיי עולם. חע"ה : חיי עולם הבא. חש"ח : חולם, שורק, חיריק.

ט

ט"א : טור א' ; טעם אחר. טו"ר : טוב ורע. ט"מ : טומאת מת ; טעמא מאי ; טעמי מקרא. טנת"א : טעמים, נקודות תגין, אותיות. ט"ס : ט' ספירות. ט"ר : ט' ראשונות. טש"ת, סא"ב, מע"ק, גד"ד : י"ב המולות ; טלה, שור, תאומים, סרטן, אריה, בתולה,

מצות עשה ; מראית עין ; מצות ערוב. מע"ה : מעלה עליו הכתוב. מע"ט : מעשים טובים. מעל"ע : מעת לעת (יום שלם). מ"צ : משיח צדק. מצפ"ץ : שם הויה באותיות א"ת ב"ש. מרע"ה : משה רבינו עליו השלום. מ"ש : מה שכתוב : מאי שנא. משא"כ : מה שאין כן. מש"כ : מה שכתוב כאן. מ"ת : משנה תורה ; מתן תורה. מת"ל : מה תלמוד לומר.

נ

נ"א : נוסחא אחריןא ; נביאים אחרונים. נא"כ : נאמר כאן. נג"ע, ר"ע : נפילים, גבורים, ענקים, רפאים, עמלקים. נ"ה : נצח הוד. נה"י : נצח, הוד, יסוד. נהי"מ : נצח, הוד, יסוד, מלכות. נו"ב : נע ונו ; נעשה ונשמע. נוק' : נוקבא. נח"ש : נדיה, חרם, שמתא. נ"ל : נראה לי. נ"מ : נפקא מינה. נ"ב : נח נפש. נ"ע : נוקבי עינים ; נשמתו עדן ; נוחו עדן. נ"צ : נחמת ציון. נק' : נקרא. נ"ר : נפש רוח ; נחת רוח ; נביאים ראשונים. נר"ן : נפש, רוח, נשמה. נרנח"י : נפש, רוח, נשמה, חיה, יחידה. נש"ב : נ' שערי בינה. נת"א : נקודות, תגין, אותיות.

ס

ס"א : ספרים אחרים ; סטרא אחרא ; סתרי אותיות. ס"ב : סימן ברכה. ס"ג : (הויה) במילוי יודין ואלף בואו) ; סנהדרין גדולה. ס"ד : סוף דבר ; סלקא דעתך. סד"א : סלקא דעתך אמינא. סו"ה : סוד הכתוב. סו"ס : סוף סוף. סי' : סימן. ס"י : ספרים ישנים ; ספר ישן ; סימן יפה ; ספר יצירה. ס"ל : סח לי ; סבירה ליה. ס"מ : סטרא מסאבותא. ס"נ : סכנת נפשות. ס"ע : סדר עבודה. ס"פ : סוף פסוק. ספ"י : סבר פנים יפות. ספ"י : ספירה. ס"ת : ספר תורה ; סתרי תורה ; סוף תיבה.

ע

ע' : עיין. ע"א : ענף א' ; עמוד א' ; ענין אחר. עאכו"כ : על אחת כמה וכמה. ע"ב : (הויה) במילוי יודין) ; שם ע"ב. עבג"מ : עור, בשר, גידין, עצמות, מוחא. ע"ג : ענף ג' ; עבודת גלולים ; על גב. ע"ד : על דבר ; על דרך ; על דעת. עד"ה : על דרך הכתוב ; על דרך האמת—האמור. עד"ז : על דרך זה. עד"מ : על דרך משל. עד"ר : על דרך רמז. ע"ה : עליו השלום ; עשרת הדברים ; עם הארץ ; עין הרע ; עבד ה' עה"ב : עולם הבא. עה"ו : עולם הזה. עה"ח : עץ החיים. עה"ר : עין הרע. עה"ש : עליו השלום. עו"א : עובדי אלילים. עוה"ב : עולם הבא. עוה"ו : עולם הזה. עומ"ש : עול מלכות שמים. עו"ב : עתיק ונוקבא. ע"ו : עבודה זרה ; על זה ; עם זה ; עבר זמנו. ע"ח : עץ חיים. ע"ט : על טעם ; עצה טובה ; עין טובה. עי' : עיין ; עילאין. ע"י : על ידי. עי"א : על ידי אחרים. עיה"ק : עיר הקדש. עיו"ט : ערב יום טוב. עיו"כ : ערב יום כפור. עי"ז : על ידי זה. עי"מ : עבור, יניקה, מוחין. עיקת"ו : עיר קדשנו תבנה ותכונן. ע"כ : על כן ; עד כאן ; עד כמה ; עבודת כוכבים ; עבד כנעני.

כתר שם טוב. כש"ש : כמו שכתבתי שם. כ"ת : כתר תורה. כתה"ק : כתבי הקודש. כתחז"ל : כחוקן חכמינו וזכרם לברכה.

ל

ל"א : לשון אחר. לא"א : לא אמרו אלא. ל"ב : מספר. לבנ"ה : ל"ב נתיבות החכמה. ל"ג : לא גרסינן. ל"ד : לאו דוקא ; לפי דעת ; לא דמי. לד"א : לדעת אחרים ; לדבר אחר. לד"ה : לדברי הכל. ל"ה : לבנת הספיר ; למען השם. לה"פ : לחם הפנים. לו"ל : לפני ולפנים. ל"ז : לשון זכר. לועי"צ : לזכר עולם יהי צדיק. ל"ח : לא כתוב ; לא כן. לכאו"א : לכל אחד ואחד. לכ"ל : לכן נראה לי. לכ"ע : לכולי עלמא. לכ"ש : לא כל שכן. ל"מ : לא מצאתי. למה"ד : למה הדבר דומה. ל"נ : לי נראה ; לשון נקבה. לנ"ל : לכן נראה לי. לע"ע : לעת עתה. לעסמ"ב : לע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן. לעת"ל : לעתיד לבוא. לפ"ג : לפרט גדול. לפמשה"ה : לפני משורת הדין. לפ"ע : לפי ענינו. לפצ"ד : לפי עניות דעתי. לפ"ק : לפרט קטן. לפ"ש : לפי שעה. ל"צ : לא צריך. ל"ש : לא שנו ; לא שנא ; לא שייך ; ליל שמורים. לשה"ר : לשון הרע. לש"ש : לשם שמים. ל"ת : לא תעשה.

מ

מ"א : מקום אחר ; מקום אחד ; מדרש אגדה ; מלכים א' ; מים אחרונים ; מנהג אבותינו. מאה"ג : מאור הגדול ; מאור הגולה. מארז"ל : מאמר רבותינו וזכרם לברכה. מ"ב : שם מ"ב אותיות ; מה בכך ; מתן בסתד. מב"ד : מיתת בית דין ; משיח בן דוד. מב"ו : מלך בשר ודם ; מתנת בשר ודם. מב"י : משיח בן יוסף. מ"ג : מחזור גדול (כ"א שנים) ; מ"ד : מין דוכרין ; מאן דאמר ; מאי דכתיב ; מי דמי ; מה דעתך ; מי דבש. מד"א : מאן דאמר ; מדרש הנעלם. אמורי. מדה"ד : מדת הדין. מדה"נ : מדרש הנעלם. מדה"ר : מדת הרחמים. מד"ש : מפני דרכי שלום. מ"ה : מספר הויה במילוי אלפין ; משום הכי ; מלך העולם ; מלאך המות. מה"ד : מדת הדין מהל"ל : מה הוה ליה למימר. מה"מ : מלאך המות ; מלך המשיח ; מנא הני מילי. מה"נ : מדרש הנעלם. מה"ש : מלאכי השרת. מו"ל : מוציא לאור. מול"מ : מטי ולא מטי. מו"מ : מעלה ומטה ; משא ומתן ; מגע ומשא. מו"ס : מוחא סתימאה. מוצי"ט : מוצאי יום טוב. מוצש"ק : מוצאי שבת קודש. מו"ש : מוצאי שבת. מ"ז : משנה ו. מחז"ל : מאמר חכמינו וזכרם לברכה. מ"ט. מקח טעות. מטטרון"ן : שם מלאך. מ"י : ב' אותיות משם אלהים. מכ"ש : מכל שכן. מ"ל : מנא לן. מלה"ד : משל למה הדבר דומה. מלה"ש : מלאכי השרת. מל"ת : מצות לא תעשה ; מסית לפי תומו. מ"מ : מכל מקום ; מארי מתניתין ; מארי מתיבתא ; מאי משמע ; מראה מקום ; מת מצוה ; משנה מקום. מ"מ"ה : מלך מלכי המלכים. מ"מ"ן : ממה נפשך. מ"ן : מין נוקבין. מנ"מ : מאי נפקא מינה ? מ"ס : מדת סדום ; מר סבר ; מוחא סתימאה. מסה"ז : מסורת הזהר. מ"ע :

דין. ר"ג : ריש גלותא. רדל"א : רישא ולא אתידע.
 ר"ה : ראש השנה. רה"י : רשות היחיד. רה"ק :
 רוח הקדש. רה"ר : רשות הרבים. ר"ח : ראש חודש.
 רח"ו : ר' חיים וויטאל. ר"י : רבי יהודה ; רבי יצחק ;
 רבי יוסי. רי"ו : מספר. ר"ל : רחמנא לשויב ;
 רחמנא ליצלן ; ראה לדבר ; רצוני לומר. ר"מ : ראש
 מתיבתא ; רעיא מהימנא ; ריש מתיבתא. רמ"ח :
 מספר. רמ"ק : ר' משה קורדובירו. רע"מ : רעיא
 מהימנא. רפ"ח : מספר. רשב"י : ר' שמעון בר
 יוחאי. רשר"ד : ראה, שמיעה, ריה, דבור. ר"ת :
 ראשי תיבות. רת"ס : ראש, תוך, סוף.

ש

ש' : שורה, שעה. ש"א : שמואל א' ; שלישי אמצעי ;
 שלישי א'. ש"ב : שמואל ב' ; שער ב'. שבי"ב :
 שביבת כלים. ש"ג : שער ג' ; שיעור ג'. שג"ע : של
 גן עדן. שה"ש : שיר השירים. שו"ש : ששון
 ושמחה. שו"ת : שאלות ותשובות. ש"ח : שנאת
 חנם ; שבת חנכה. שי"ל : שיש לאמר ; שיש לברך.
 ש"כ : מספר. שכ"א : שכל אחד. שכא"א : שכל
 אחד ואחד. שמרשב"י : שער מאמרי רבי שמעון
 בן יוחאי. ש"נ : שם נסמן. שנגל"ה : שורש, נשמה,
 גוף, לבוש, היכל. שנא"ן : (ד' חיות המרכבה) שור,
 נשר, אריה, אדם. שס"ה : מספר. ש"ע : שלישי
 עליון ; שמנה עשרה ; שמיני עצרת. ש"צ : שלח
 צבור. שצ"ם חנכ"ל : (ז' כוכבי לכת) שבתאי, צדק,
 מאדים, חמה, נוגה, כוכב, לבנה. ש"ר : שלוש רגלים ;
 שם ר' ש"ש : שם שמים. ש"ת : שמחת תורה ;
 שלישי תזתון.

ת

ת"א : תרגום אונקלוס ; תרוץ אחר. תא"מ : תהלים,
 איוב, משלי. ת"ד : חיקונא ויקנא. תה"ד : תפלת
 הדרך. תה"ר : תהומא רבא. תה"ש : תפלת השחר.
 ת"ו : תם וגשלים. תובב"א : תבונה יתכונן במהרה
 בימינו אמנ. תובי"ל : תם וגשלים ברוך ה' לעולם.
 תוה"ק : תורתנו הקדושה. תו"מ : תפארת ומלכות ;
 תרומות ומעשרות ; תיכף ומיד. ת"ו, שלב"ע : תם
 וגשלים שבח לאל בורא עולם. תושב"כ : תורה שבכתב.
 תשבוע"פ : תורה שבעל פה. ת"ז : תקוני זוהר.
 ת"ח : תא חזי ; תקונים חדשים ; תלמיד חכם.
 תתה"מ : תחית המתים. תכ"ב : תלת כלילן בתלת
 תכ"ד : תוך כדי דבור. תכ"ה : תורת כהנים. ת"ל :
 תלמוד לומר ; תרי לישני (שתי נוסחאות) ; תהלה לאל.
 ת"מ : תפלת מנחה. תע"ס : תלמוד עשר ספירות.
 ת"ע : תפלת ערבית. תרי"ג : (מספר) תרי"ג מצות.
 תק"ח : תקונים חדשים. ת"ש : תפילין של יד.
 תש"ר : תפילין של ראש. ת"ת : תפארת.

עכא"א : על כל אחד ואחד ; עם כל איש ואיש.
 עכ"ד : עד כאן דבריו. עכ"ז : עד כל זה. עכר"ם :
 עבודת כוכבים. עכ"ל : עד כאן לשונו. עכ"פ : על
 כל פנים. ע"ל : עין לעיל. ע"מ : על מנת ; על
 משקל ; עשר מאמרות ; על מה ; על מחצה ; עשר
 מכות. עמוד"א : עמודא דאמצעיטא. עמ"ש : עין מה
 שכתבתי ; עד מאה שנים ; עול מלכות שמים. ענ"ב :
 עקודים, נקודים, ברידום. ע"ס : עשר ספירות ; על
 סמך. עמס"ב : ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן. עע"ז : עובדי
 עבודה זרה. עעכ"ם : עובדי עבודת כוכבים ומזלות.
 ע"פ : על פי. עצה"ד : עץ הדעת. עצה"ט : על
 צד היותר טוב. ע"ק : עתיקא קדישא. ע"ר : ערב רב.
 ער"ה : ערב ראש השנה. ער"ח : ערב ראש חודש.
 ע"ש : עין שם ; ערב שבת ; על שלחן. עש"א : עד
 שיבוא אליהו. עש"ה : עין שם היטב. עש"מ : על
 שום מה. ע"ת : ערוב תחומים ; על תנאי.

פ

פ"א : פרק א' ; פעם אחת ; פירוש אחר. פא"פ :
 פנים אל פנים ; פה אל פה ; פעם אחר פעם. פ"ב :
 פרק ב'. פב"א : פנים באחור. פב"פ : פנים בפנים.
 פ"ג : פרק ג'. פ"ד : פסק דין ; פרק ד'. פד"ה,
 פדה"ב : פדיון הבן. פו"א : פנים ואחור. פו"ח :
 פנימיות וחיצוניות. פו"כ : פרט וכלל. פו"ר : פריה
 ורביה. פי' : פירוש. פ"י : פורשעי ישראל ; פועל
 יוצא. פלו' : פלוני. פלח"ק : פתיחה לחכמת הקבלה.
 פלפח"ס : פתיחה לפירוש הסלם. פמ"א : פנים
 מאירות. פמ"ס : פנים מסבירות. פ"נ : פקוח נפש.
 פדיון נפש. פס"ד : פסק דין. פ"פ : פתחון פה.
 פ"ק : פרק קמא ; פורים קטן ; פרט קטן. פר"א :
 פרקי רבי אליעזר. פרד"ס : פטש, רמו, דרוש, סוד.

צ

צא"ל : צריך אתה לדעת. צ"ג : ציון ג' ; צום גדליה.
 צ"ד : ציון ד' וכדומה. צח"מ : צומח, חי, מדבר.
 צ"ל : צריך לומר ; צריך להיות. צ"ע : צריך עיון.
 צעב"ח : צער בעלי חיים. צע"ג : צריך עיון גדול.

ק

ק' : קדוש ; קמא ; קהל ; קטן. ק"א : קונטרס
 אחרון. קב"ה : קודשא בריך הוא. קבו"ש : קודשא
 בריך הוא ושכינותיה. קה"מ : קריאת המגילה. קה"ק :
 קדש הקדשים. קה"ת : קריאת התורה. ק"ו : קל
 וחומר. קו"ח : קל וחומר. קוש"י : קוצו של יוד.
 קכ"ד : קדם כל דבר. קלי' : קליפות. קמ"ל : קא
 משמע לן. ק"פ : קרבן פסח. ק"ק : קדש קדשים ;
 קדשים קלים. קק"ק : קדוש, קדוש, קדוש. ק"ש :
 קריאת שמע ; קבלת שבת.

ר

ר"א ; ר' אבא ; רבי אלעזר. ראב"ד : ראש בית

ואלה הם נ' השערים שבספר עץ החיים מלבד שער הכללים. שער א': דרוש עגולים ויושר. שער ב': השתלשלות י"ס דרך עגולים. שער ג': סדר אצילות למהרצ"ו. שער ד': שער אח"פ. שער ה': שער טנה"א. שער ו': שער עקודים. שער ז': שער מטי ולא מטי. שער ח': דרושי הנקודות. שער ט': שער שבירת הכלים. שער י': שער התקון. שער י"א: שער המלכים. שער י"ב: שער עתיק. שער י"ג: שער א"א. שער י"ד: שער או"א. שער ט"ו: שער הזווגים. שער ט"ז: שער הולדת או"א וזו"ן. שער י"ז: שער ז"א. שער י"ח: שער רפ"ח נצוצין. שער י"ט: שער אנ"ך. שער כ': שער המוחין. שער כ"א: שער לידת המוחין. שער כ"ב: שער מוחין דקטנות. שער כ"ג: שער מוחין דצלם. שער כ"ד: פרקי הצלם. שער כ"ה: שער דרושי הצלם. שער כ"ו: שער הצלם. שער כ"ז: שער פרטי עיבור יניקה מוחין. שער כ"ח: שער העיבורים. שער כ"ט: שער הנסירה. שער ל': שער הפרצופים. שער ל"א: שער פרצופי זו"ן. שער ל"ב: שער הארת המוחין. שער ל"ג: שער אונאה. שער ל"ד: שער תיקון הנקבא. שער ל"ה: שער תיקון הירח. שער ל"ו: שער מיעוט הירח. שער ל"ז: שער יעקב ולאח. שער ל"ח: שער לאה ורחל. שער ל"ט: שער מ"ן ומ"ד. שער מ': שער פנימיות וחיצוניות. שער מ"א: שער החשמל. שער מ"ב: שער דרושי אבי"ע. שער מ"ג: שער ציורי העולמות. שער מ"ד: שער השמות. שער מ"ה: שער המקיפין. שער מ"ו: שער כסא הכבוד. שער מ"ז: שער סדר אבי"ע. שער מ"ח: שער הקליפות. שער מ"ט: שער קליפת נוגה. שער נ': שער קיצור אבי"ע. ואזה הם ז' ההיכלות — היכל א': היכל א"ק. היכל ב': היכל נקודים. היכל ג': היכל הכתרים. היכל ד': היכל אבא ואמא. היכל ה': היכל ז"א. היכל ו': היכל נוקבא דז"א. היכל ז': היכל אבי"ע.

תפלה קודם הלמוד מהאר"י זיע"א

רבון העולמים ואדוני האדונים אב הרחמים והסליחות מודים אנחנו לפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו בקידה ובהשתחויה שקרבנתו לתורתך ולעבודתך עבודת הקדש ונתת לנו חלק בסודות תורתך הקדושה מה אנו ומה חיינו אשר עשית עמנו חסד גדול כזה על כן אנחנו מפילים תחנונינו לפניך שתמחול ותסלח לכל חטאתינו ועונותינו אל יהיו עונותינו מבדילים ביננו לביניך. וכן יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שתכונן את לבבינו ליראתך ולאהבתך ותקשיב אזניך לדברינו אלה ותפתח לבבנו הערל בסודות תורתך ויהיה למודינו זה נחת רוח לפני כסא כבודך כריח נחוח ותאציל עלינו אור מקור נשמתנו בכל בחינתנו ושיתנוצצו ניצוצות עבדיך הקדושים אשר על ידם גלית דבריך אלה בעולם וזכותם וזכות אבותם וזכות תורתם ותמימותם וקדושתם יעמוד לנו לבל נכשל בדברים אלו ובזכותם תאיר עינינו במה שאנו לומדים כמאמר נעים זמירות ישראל: „גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך.“ כי ה' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה. „יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך ה' צורי וגואלי.“

ה ק ד מ ה

לספר דרך עץ חיים להרב המקובל מהר"ר מאיר פאפרוש כ"ץ אשכנזי זלה"ה

לדרא, דהאי אבנא טבא, דמתחזיק (דמתאחדין) [נ"א דהו מתחזין] מניה, וסמכין עלוי עלאין ותתאין אתאבד מנייהו כו'. סליק רבי אבא ידוי על רישיה, ובכה ואמר, ר"ש ריחיא, דטחנין מניה מנא טבא כל יומא ולקטין, כדכתיב הממעיט אסף עשרה חמרים, והשתא ריחיא ומנא אסתלקו, ולא אשתאר בעלמא מיניה, בר כמה דכתיב, קח צנצנת אחת ותן שמה מלא העמר מן והנח אותו (למשמרת) לפני ה'. ואלו באתגליא לא כתיב, אלא למשמרת: לאצנעא. השתא מאן יכול לגלוא רזין, ומאן יודיע לן עכ"ל.

ובזוהר אחרי מות דע"ט ע"א, תני ר' יהודה, דרא דרשב"י שרי בגוה, כולהו זכאין, חסידיו, כלהו דחלי חטאה נינהו, שכינתא שריא בגוייהו. מה דלית כן בדרין אחרין, בג"כ מלין אינן מתפרשין, ולא מתטמרין. בדרין אחרין לאו הכי, ומלין דרזין עלאין לא יכיל לגלוא, ודאינן ידיעין מסתפי. (נ"א מסתפקי) דרשב"י כד הוי אמר רזא דהאי קרא, חבריא כולהו עיינין נבעין דמעין, וכלהו מלין דאמר, הוי בעינייהו גליין, כמה דכתיב, פא"פ אדבר בו ומראה ולא בחידות כו'. תנא, ביומיו דר"ש, הוה אמר ב"נ לחבריה, פתח פומך, ויאירו דבריך. בתר דשכיב רשב"י, הוו אמרי אל תתן את פיך לחטיא את בשרך.

והנה כל מאמרי זוהר ותיקונים, מלאים על כל גדותם, דבתר רשב"י לא הוי דוגמתו, עד (שהש"י) [שאלהי הראשונים והאחרונים] הפליא חסדו עמנו, ולא רצה למנוע ישראל מכל וכל מתורתו הקדושה והטהורה, ושלח לנו ע"י קדוש (עיר וקדיש) מן שמיא נחית, הרב המופלא, הקדוש, המקובל האלהי, בוצינא

אמר הצעיר והזעיר באלפי יהודה, ברוך ה' אלהי ישראל אשר לא עזב חסדו ואמתו מעמנו, ונתן לנו תורה אמיתית, וחיי עולם נטע בתוכנו, והבדילנו מעמי הארצות, ונתן לנו את חוקיו ומשפטיו הישרים. וגם חבה יתירה ואהבה (ודעת) [נודעת] לנו, (ורזין) [ברזין] ספרי וסתרי תורה הפנימים, אשר מאין תמצא והיא נעלמה, לא שזפתה עין רואה, ונתנה לרוב צמקה בע"פ ולא להכתב, כי אין דורשין במרכבה כו' כדאיתא במסכת חגיגה.

ואמנם שרשם הם נטועים בגן אלהים, בתורה שבכתב ובתורה שבעל פה, והעתיקם נביאינו וסתמם במתק לשונו, כמאמר המלך החכם, רבש וחלב תחת לשונך, ובעונותינו הרבים [כאשר] הורקנו מכלי אל כלי, ומפני חטאינו גלינו מארצנו, טעמינו לא עמד בנו, וריחנו נמר, ואבדה חכמת חכמינו, ובינת נבונים נסתרה, עד הופיע ה' מן השמים, דבר בקדשו בהר המור, ע"י רשב"י ז"ל וחבריה, לאקמא שכינתא מעפרא, ולארמא רישהא, חיבר אותו חיבור הקדוש, עד שתחת האי אילנא רברבא כל צפרי שמיא (פזרין) הוה דרין, והוי [מתכנשין] שרפים וחיות ואופני הקדש, לשמור אולפן חדותין מפומיה דרשב"י זלה"ה וחביריו. והנה אחר הסתלקות האור הקדוש מהעולם, אסתלקו כל גנזי מלכא בהדיה, כדאיתא בזוהר פ' ויחי, (רי"ז א') יומא חד אידמוך ר' יהודה תחות אילנא, וחמי בחלמא ד' גרפין מתתקנו, וסליק ר"ש עלייהו, וס"ת עמיה, ולא שביק כל ספרא, רזין עלאין, ואגדה, דלא סליק לון בהדיה, וסליק לון לרקיעא, וחמי דאתכטיא מעינים, ולא אתגליא. כד אתער, אמר, דאי מרשכיב ר"ש, חכמתא אסתלק מארעא, ויי

הקדמת מוהר"ם פאפרוש זצ"ל

א' נחלק לד' שערים, חלק א' יש בו ד' שערים, שער א' כל מה שמצא מכת"י רבו ז"ל. שער ב', דרושים והקדמות מה ששמע. שער ג', פשטי תורה, נביאים וכתובים. שער ד', סודות גלגולים ושרשיהן.

ח"ב יש בו ד' שערים: ש"א כל מה שנוגע לכונות התפלות. שער ב', טעמי מצות. ש"ג תיקוני עונות. ש"ד יחודים הרבה מאד, לכל תלמיד ותלמיד מהם, דבר נפלא, אשרי עין שזכה לקרוא (נ"א לקחת) מן עץ החיים, ואכל וחי לעולם. והספר הזה היה כמוס וחתום ביד בנו הרב הנ"ל, ה' יאריך ימיו ושנותיו בטוב ובנעימים, וספרים אשר ביד בני א"י לא היה להם סדר וטעם וריח, ולא נעלם מעיני תורת חכמים ותלמידיהם, כי הסדר באלו הדברים הוא עיקר, אשר ילמוד האדם כל דבר ודבר דבור על אופניו, ושים כאפרכסת אונק, ולא יעבור משער לשער, ומפרק לפרק, עד שידע ענין א', ואח"כ יסע לזולתו, כמ"ש הרמ"ק זלה"ה, בהקדמה ס' פרדס רמונים ע"ש. לכן אזור מתנים וחלצים, הרבנים הרוממים והשלמים, הדיינים המצויינים, גאוני א"י, מהר"ר בנימין הלוי, ומהר"א ראשמאליה גר"ו [ומהר"ר אלישע ווהטאלי זצ"ל] ואמרו לתקן, וסידרו מכל הקונט' שהם נמצאו, מהם ג' ספרים, הלא הם: ספר ראשון, ס' הדרושים, ושמו בסופו מה שמצאו דרושים מגלגולים, ומהם הקדמות הרמות למתחילים, וספר הכונות של כל השנה, וספר הליקוטים, מה שמצאו מדברים קטנים, הכל חבור בילקוט אחד, ושמו שם ספר לקוטים, ואמרו לתקן, ולא תיקנו, בספר הדרושים שלא שמו לא קשר דרוש לדרוש, ולא שמות לדרושים בשום שער, ולא חלקו לפרקים כראוי וכנכון, ובספר כונות, אמת שרצו לסדר כסדר תפלות השנה, ולא התחילו ולא סיימו, ועירבו ענין בענין, עד שכאשר לומד האדם בשחרית שבת, ימצא עניינים של חול ולהיפך, וס' הליקוטים לא תיקנו שום דבר מכל וכל, עד שיקוץ המעיין בחייו.

וגדולה מזו, שהיה חסר (מהם) הטוב העיקרי, כמה וכמה דרושים עיקרים פרטים,

קדישא, כרשב"י בדורו, תלמיד אליהו הנביא זלה"ה כאשר העתקתי זו, בהקדמה לקחה מספר [הע"ח] יע"ש. ועיין בספר זה, ושם תמצאנו את הודו, ואת השגתו הרמה, אפס קצהו, ולא כולו, כי מי ימלא כו', וכל המהלל אינו אלא פוגם ומחלל, במרגניתא דלית ביה טימא, וכל שאתה משבח אתה פוגם.

והנה כל תלמידיו של הרב הקדוש הזה, כתבו להם כל אחד, מה ששמע מפי רבו, כפי שורש נשמתו, והשגתו, ויד שכלו, וזלת הרב המופלא בישראל, שמו נודע בשערים, אורה, וההוראה, הגאון מהר"ר חיים ב"ר יוסף ויטאל זלה"ה, שסמך עליו מ"ו, אור שבעת הימים את ידיו, וכאשר הזכיר בדברי קדשו, בענותנותו הרמה, בספרו בהקדמתו, שלא היה בהם כמוהו, מי (שהעמיד) [שהעמיק] ולא שינה אפילו סדר הלשון, כאשר שמע מפי רבו ז"ל כידוע לכל באי שער עירנו (ירושלים) צפ"ת תוב"ב.

והנה נודע לכל מי שבא בשערי החכמה הרמה הזאת, כי הרב הקדוש, לא היה אומר להם דברים כסדרן, כי היה יושב דורש מפלאי החכמה העליונה, אשר עין לא ראתה (נ"א אשרי עין ראתה) כל אלה ואזן שמעה והבן לה, ולפי המשך הדרושים וקשורים, הנחמדים מזהב ומפז רב, היו מתפרשים מאלהן, דרושים, ויחודים, וכונות, וטעמי המצות, ותיקוני עונות, ופי' זהר, ורמזים במאמרי רז"ל אגב גררא, ולפעמים היה מבאר להם דרוש האחרון באצילות, ולפעמים היה מבאר להם דרוש התחלת עולם אצילות, וכן היה מוהר"ח זלה"ה, כל מה שהיה שמע, היה כותב, לפעמים פשט, לפעמים דרוש, לעפמים כונה, ובזה גרם לנו הבלבול הגדול הזה בחכמה זאת, עד אחר פטירת מורינו אור שבעת הימים פעה"ק צפת ת"ו, לחיי עלמין, אז התחיל מוהר"ח ז"ל, לעשות סדר למה ששמע מרבו, וכן היה עושה לפחות כ' שנה או יותר, ומה נמצא לפעמים סותרים כמעט דבריו זא"ז וכפולים ומכופלים, ומתדורות (ממהדורות) שונות, עד אשר חיבר מהדורא בתרא שלו, הנה הוא כתובה על ספר הישר שלו, בק"ק דמשק, ביד בנו הר' המובהק מורינו שמואל וויטאל, והם שני חלקים, כל

כלא היו, ומה תעשה בגאון הירדן, ודחו מחשבתי זאת יום יום, עד בא יום א', חבה יתירה נודעת לי למוצאי, ומצאתי עלי א' קטנה, מכתובה אצבע אלהים מהרח"ו ז"ל, וכתב לשון זה, שם הספרים, ספר דרך ע"ח, פרי עץ חיים, נוף ע"ח, ויתחלק ספר א' לג' שערים, וכל שער מבוא שערים, וכל שער מבוא שערים (נ"א וכל שער מבוא נתיבות) וכל נתיב כמה מפתחות. עוד כתוב, שרוצה לעשות ספר, ולחלקו להיכלות שבעה, וכל היכל לכמה חדרים. ועוד כתב, שרצה לעשות, ענף ע"ח, ובכל ענף כמה מיני פירות, ובכל פרי כמה מיני מטעמים.

וכשראיתי אני זאת, תכף ומיד ענני לבי, חזק ואמץ, בא וראה כמה עלי בלב הקדוש לעשות, ולא עשה, (כי) היות חכמתו רבה וגדולה, ובכל יום ויום היה מחדש סדר א', ומהדורא א', כאשר נמצא אתנו מהדורות, כמה וכמה מינים ממינים הטובים, ואיך תדחה מצוה הבא לידך, וה' זיכה אותך, שזכית לכל כתבי האר"י ז"ל, מה שלא זכו אחרים שבקשו לעשות סדר ולא יכלו, חזק ואמץ הואיל ואין לה דודשין.

זאת שנית, כי כבר ידעת, כמה תועלת יצא לך, ומפתחות פסוקים, ודרשות דו"ל, ומאמרי זוהר, וכמה דברים תבין, כשתעשה סדר זה שעלה על דעת הרב ז"ל, והנה אינך עובר לדעת (נ"א על דעת) הרב ז"ל, כאשר דחיתני קודם, יהי ה' אתך, ופיתתני ואפת. והוכרחתי לנענע ראשי, ואשא כפי השמימה בתפלה ובתחנונים, יגמר ה' להוציא לאור מלאכתי, והייתי מתעסק במלאכת שמים זו ד' שנים ויותר, ולא זכיתי שתגמור יצ"מ על סדר כאשר עם לבבי, (עד היום) המר כי הגלתני מארץ הקדושה, מעיר לעיר, נע ומטולטל, ובאתי דמשק, ואז זכיתי ונכנסתי לחדרי היכלי הקודש מוהר"ר שמואל ויטאל בן הגאון, ובו הגיתי מעט זמן, כי לא הייתי רק זמן ח' ימים, וגנב גנבתי מעט מהסדר הקדוש אשר שם נמצא, ונגמרו מאוויי, ובקושטאנדינה העיר רבתי עם, שמה ישבתי כמשלש חדשים, מפורים עד עצרת, ואז

יא"כ איך היה אפשר לעשות להם סדר, כי נמצא בחבור זה דברים שאינן נמצא אפי' בעץ החיים שום רמז מהם, והם מהדורא בתרא, שנעשין אחר מ"ק, ולרוב עמקו גנוז מהרח"ו ז"ל, ונתגלו שערי אורה אלו, ואוצרות שתחת התהום היו חפורים ימים ושנים, כולו למוריניו החכם השלם מהר"ר יעקב צמח נר"ו, כתובים באצבע אלהים מהרח"ו ז"ל, ומה שנמצא היו דפים קטנים קרועים ובלויים, וברוב חכמתו הרמה מוריניו נר"ו, חבר א' לא', ועשה מהם ג' (נ"א ד') ספרים: א' הוא ספר אוצ"ח, והוא ספר שלם והקדמות, שנמצא לחכמה זאת, והוא מהדורא תניינא. ואח"כ דפים קטנים, מדרושים וכוונות, כתובים על ג' ספרים אחרים, וקראו קהלת יעקב, על שם שהקהלם וקבצם כעמיר גרנה, וספר אדם ישר, שמתעסק בדרוש א"ק ויושר שלו ופרטיו. וספר עולת תמיד, לכיין תמיד. ואח"כ ראה מורי, שעדיין גם הוא אמר לתקן, ולא תקן בספר זה, חזר וקבץ הכל ביחד בספר שלם, ועשה ספר אוצ"ח, וכתב ספרים אחרים, וקראם עדות ביעקב, וספר אדם ישר, ובג' ספרים הראשונים לא שלח ידו.

והנה אנכי הצעיד והוציר באלפי יהודה, צעיר אנכי לימים, וועיד אנכי בבינה ובהשכל, ומה אעשה שנפשי חשקה בתורת חכמת הקבלה, ורשפי להבת אש חשוקת חמדת חכמת הקבלה, מיום שהייתי בן י"ג שנה, בערה בי כאש בוער בעצמותי, עד שהביאני המלך חדריו, זכיתי וטעמתי בקצה המשענת, בבית הר' המובהק החסיד העניו הרופא החכם השלם מהר"ר יעקב צמח נר"ו, ולמדתי ספריו, ומצאתי חן בעיניו, והטעימני מיערת הרבש של האר"י ז"ל, ולמדתי ספריו, וראיתי גודל ספרי הקדושים, (נ"א גודל המבוכות בספרי הקבלה הקדושים) אשר אין להם סדר, לא ראש, ולא סוף, ויעירינו לבי ויאמרו, קח לך מגילת ספר, וכתוב כל הדרושים הנמצאים, שהם מפוררים בכתבים, אחת הנה וא' הנה, וקרב אותם א' לאחת, למצוא חשבון. עם שהוא טרחא, לפום צערא אגרא.

וענה לבי, מי אנכי, כי הבאתני עד הלום, לעשות מלאכה זאת, (ולעזר והיו) [נ"א ואני]

וסדתי ספרי בסדר הנאות, כאשר עיניכם תחזנה מישרים, ולקחתי אז קס"ת הסופר במתני, להציב לי למטרה, וכתבתי על ספר הישר, את כל דברי הקדוש ז"ל. והיינו כל מה שמצאתי כפול בספר הדרושים, שהיה ג"כ כתוב בספר עדות ביעקב, וכל מה שהיה שייך לדרושים והיה חידוש, הכנסתי ג"כ בספר עדות ביעקב, (השמטתי) וקרייתי ג"כ מהדורא קמא, וכל מה שהיה כתוב בספר ליקוטים, ג"כ מה שהיה שייך לספר דרושים, וסדרתי לשערים שלמים וטובים, ע"ס האצילות, מא"ק עד תשלום אבי"ע, כאשר עיניכם תחזנה, ושמתי בספר הזה, שהוא התחלה לכל באי החכמה זאת, וכניסה בדרך הרב הקדוש בוצינא קדישא, המקובל האלהי החסיד האר"י ז"ל.

וקרייתי שמו, ספר דרך עץ חיים, לז' היכלות, וחמשים שערים, וכל היכל נחלק לשערים, וכל שער לכמה פרקים, שהם חדרים שבשער ההוא, מהס' ההוא, שכולו מועתק באצבע מהרח"ו ז"ל, חוץ ממ"ק שבא בו, שאינו מועתק מכ"י הרב זלה"ה, רק מהעתק מהר"י צמח נר"ו, ומוגהים מס'. ושמתי שמות לשערים, איש על דגלו באותות, וכל מה שמצאתי בספר הדרושים, וכונות, וליקוטים, וספר עולת תמיד, השייכים להם הכונות, העלתים על ספר מסודר, כפי סדר התפלה, של כ"ז היכלות, ולד' שערים, (נ"א סדר התפלה בו' היכלות ובל"ב שערים) והם ענף א' מהספר.

ואח"כ סידרתי מכל הספרים הנ"ל, כל טעמי מצות כסדר, איש על דגלו, כסדר הפרשיות, והם ענף ב'. ואח"כ סידרתי מכל הספרים הנ"ל, תיקון על עבירות, תיקוני עונות, והוא ענף ג'. ואח"כ סדרתי מכל הספרים הנ"ל, ענייני יחודים, אשר מצאתי מפורשים, א' הנה וא' הנה, ושמתי אל שער הנבואה, ורוח הקודש, שמצאתי ממהרח"ו ז"ל ממהדורא ה', והוא ענף ד'. וכללות ד' ענפים אלו, והיו לאחדים בידי,

נוף א'. ואח"כ סדרתי מכל הספרים הנ"ל, כל פירושי פסוקי התורה ונביאים וכתובים, כל פ' ופ' כסדרן, והם נוף שני. ואח"כ סדרתי מכל הספר הנ"ל, אגדות בעין יעקב, כל מסכתא ומסכתא כסדרן, והם נוף ג'. ואחר כך סדרתי מכל הספרים, כל מה שמצאתי, מענייני גלגולים, ומספרים הישנים, אחת הנה ואחת הנה, ושמתי אצל שער הגלגולים, שמצאתי מכת"י הרח"ו ז"ל, מהדורא ה', וזהו נוף הר'. וכללות ד' נופים אלו, והיו לאחדים בידי, ושמתי שמם נוף עץ חיים. והוא הספר נחמד.

עוד זאת הוספתי שנית ידי, לשום מראה מקום לכל דברי הזוהר, שנמצא בדברי הרב, כל פ' ופ' בנוף א', וגם בכל פ' ופ' בנוף ב', מראה מקום מכל הפסוקים שזכר בדברי הרב ז"ל, בין בספר זה, בין בספרים אחרים. וכן בנוף ג', מראה מקום מדברי רז"ל, בין בספר זה, בין בב' ספרים אחרים. וכן בנוף ד', מראה מקום דרך א"ב כל הגלגולים. והסכמתי לכתוב בזה כל ענין וענין שם הספר שלקטתי אותו הענין ממנו, למען יכול כל א' למצוא דברי חפץ, ולתקן גם ספריה, וידע מבטן מי יצא הדברים, ואל יחשדוני שומע, וה' יושיעני, ויגמור נא עוד בירושלם ובהר ציון את מעשה ה' המלאכה מה שעדיין יש להשלים, מכתבי הרב ז"ל, כ"ד הנכסף לראות ה', ולבקר בהיכלו, בתוככי ירושלים שנית.

הצעיר מאיר

בלא"א הנדיב יהודה ליב כ"ץ פאפירוש
תושב ירושלים עיר הקודש תובב"א

הקדמות מוהרר"ו זיע"א על שער ההקדמות

דגרמי עניותא, וחרבא, ובזה, והרג, ואברן, בעלמא. והאי רוח דאסתלק, דאיהו רוחו של משיח, כמה דאתמר, ואיהו רוח"ק. ואיהו (ישעי' י"א) רוח חו"ב. רוח עצה וגבורה. רוח דעת ויראת ה'.

פקודא תנינא, ויאמר אלהים יהי אור וכו', ובג"ד אמר הקב"ה, השבעתי אתכם בנות ירושלים אם תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתחפץ כו', דאיהו רחימו בלא פרס, ולא ע"מ לקבל פרס. ויראה ואהבה ע"מ לק"פ, איהי שפחה, ותחת שלש רגזה ארץ וגו'. תחת עבר כי ימלוך ושפחה כי תירש גבירתה עכ"ל.

והנה, מ"ש בתחילת דבריו, ואפי' כל אינון דמשתדלי באורייתא כל חסד דעבדי לגרמייהו וכו', עם היות שפשטו מבואר, ובפרט בזמנינו זה בעו"ה, אשר התורה נעשית קרדום לחתוך בה אצל קצת בעלי תורה, אשר עסקם בתורה ע"מ לק"פ, והספקות יתירות, וגם להיותם מכלל ראשי ישיבות, ודיני סנהדראות, להיות שמם וריחם נודף בכל הארץ, ודומים במעשיהם לאנשי דור הפלגה, הבונים מגדל וראשו בשמים, ועיקר סיבת מעשיהם היא, מ"ש אחר כך הכתוב ונעשה לנו שם. ככתוב בס' הזוהר בפרשת בראשית דף כ"ה ע"ב, וז"ל, על פסוק אלה תולדות השמים והארץ. שחמשה מינים יש בערב רב, ומן הג' מינים מהם, הוא הנקרא כת גבורים, דעלייהו אתמר המה הגבורים אשר מעולם אנשי השם. ואינון מסטרא דאילין דאיתמר בהון הבה נבנה לנו עיר ומגדל וגו', ונעשה לנו שם, בבנין בתי כנסיות ובתי מדרשות ושיון בהון ס"ת, ועטרה על רישיה, ולא לשמה אלא למעבד לון וכו'. והנה על הכת הזאת, אמרו בגמרא (ברכות י"ז). כל העוסק בתורה שלא לשמה, נוח לו שנהפכה שלייתו על פניו, ולא יצא לאויר העולם.

ואמנם האנשים האלה, מראים תימה וענוה, באמרם כי כל עסקם בתורה הוא לשמה. והנה תחכם הגדול, התנא ר"מ ע"ה, העיד עליהם

אמר הצעיר מעיר, הדל באלפי חיים ויטאל בן לא"א הרב יוסף ויטאל זלה"ה, בהיותי בן שלשים לכה, תשש כחי, ישבתי משתומם. ומחשבותי תמהים. כי עבר קציר, כלה קיץ, ואנחנו לא נושענו. רפואה לא עלתה למחלתינו. אין מזור לבשרנו. ולא עלתה ארוכה למכתנו, לחרבן בית מקדשינו. הנחרב זה היום אלף ות"ק וד' שנים. אי לנו, כי פנה היום, יום אחד של הקב"ה, שהוא אלף שנים, וגם נטו צללי ערב, שהם ת"ק וד' שנים יותר מחצי היום הב', וכלו כל הקצין, ועדיין בן דוד לא בא.

ונודע את אשר ארז"ל [ירושלמי יומא פ"א ה"א] כל דור שלא נבנה בה"מ בימיו, כאלו נחרב בימיו. ואתנה את פני לחקור ולדעת מה זה, ועל מה נתארך קיצינו וגלותינו. ומדוע לא בא בן ישי. ומצאתי און לי ואנינה בקרבי, ולבי דוי. ממאמר א' הובא בס' התיקונים תיקון ל' דף ע"ז ע"ב. וז"ל, תנינא, ורוח אלהיים מרחפת וגו'. מאי ורוח, אלא, בודאי בזמנא דשכינתא נחתת בגלותא, האי רוח נשיב על אינון דמתעסקי באורייתא. בגין שכינתא דאשתכחת בינייהו, והאי רוח אתעביד קלא, וימא הכי: אינון דמיכין, דשינתא בחוריהון, סתימין עיניו, אטימי לבא, קומו ואתערו לגבי שכינתא, דאית לכון לבא, בלא סכלתנו למנדע ביה, ואיהו בינייכו, ורנא דמלה (ישעיה מ') קול אמר קרא. כגון (איוב ה') קרא נא היש עונך וגו', והיא אומרה (ישעיה מ') מה אקרא, כל הבשר חציר. כלא אינון כבעירן דאכלי חציר. וכל חסדו כציץ השדה, כל חסד דעבדי, לגרמייהו עבדין. ובההוא זמנא מה כתוב (תהלים ע"ח), ויזכור כי בשר המה רוח הולך ולא ישוב דא איהו רוחו של משיח. ווי לון מאן דגרמי דיוויל ליה מן עלמא, ולא יתוב לעלמא, דאילין אינון דעבדי לאורייתא יבשה, ולא בעאן לאשתדלא בחכמת הקבלה, וגרמין דאסתלק נביעו דחכמה, דאיהו יד"ד מינה, ואשתארת ב"ת, יבשה, ווי לון,

היא מופשטת מכל הלבושים הנקרא פשט. מלשון פשטתי את כתנתי, שהוא בחי' המלבוש החיצוני, שהוא ע"ג עור אדם המתפשט מעליו לפעמים, וזהו עיקר מלת פשט.

ואמנם בעולם האצילות, אשר שם הקב"ה יושב ועוסק בתורה, כנזכר במדרז"ל, וגם בדברי המתרגם על פסוק דודי צח ואדום, וכמש"ה ואהיה אצלו אמון וגו', הנדרש לרז"ל על בריאת העולם, שהיה הקב"ה מביט בתורה, ובורא עולמות. ואין ספק, כי לא כמעשה אדה"ר, ולא כמעשה דבני חרי, וכמעשה אתונו דבלעם, וכיוצא בהם, בהיותם כפשוטם, היה משתעשע בהם הקב"ה, אלפים שנה קודם שנברא העולם, ובורא בהם עולמות.

אמנם שעשועות של הקב"ה בתורה, והיותו בורא בה את העולמו, היתה בהיותו עוסק בתורה בבחי' הנשמה הפנימית שבה, הנקרא רוי תורה, הנקרא מעשה מרכבה, היא חכמת הקבלה, כנודע אל היודעים. וטעם הדבר הוא, להיותו עולם האצילות, העליון מאד, טוב ולא רע, דלא יכיל לאתערבא עמיה קליפה. ועליה אתמר, וכבודי לאחר לא אתן, כנזכר בספר התיקונין ד' ס"ו תיקון י"ח, וכן בסה"ז בפ' בראשית דכ"ח ע"א ע"ש. ולכן גם התורה אשר שם, איננה רק מופשטת מכל לבושי הגופנים. משא"כ למטה בעולם היצירה, עולם דמטרונין, הנק' עבד טוב, והוא הנקרא עץ הדעת טוב מסטרא (דטוב), ומסטרא דסמאל, שהוא קליפין דיליה, נקרא עבד רע, כי התורה אשר שם הם שית סד"מ, הנקראים שפחה כנ"ל. וכנזכר בפרשת בראשית שם דף כ"ז ע"א.

ולכן נקראת משנה, לפי ששם יש שינויים הפוכים, טוב, מסטרא דעבד טוב, היתר כשר טהור. רע, מסטרא דעבד רע, איסור טמא פסול. גם הוא מלשון כי מרדכי היהודי משנה למלך, שהיה שפחה, הנקרא עבד מלך מלך. גם נקרא מלשון שינה, כנזכר בפרשת פינחס דף רמ"ד ע"ב, קם זמנא תנינא ואמר, מארי מתניתין, נשמתי ורוחין ונפשין דילכון אתערו כען, ואעברו שינתא מניכון, דאיהו ודאי משנה אורח פשט דהאי עלמא, ואנא לא אתערנא בכו אלא ברזין עילאין דעלמא דאתי, דאתון בהון

שלא כך הוא, באומרו לששון כללות (אבות פ"ו מ"א) כל העוסק בתורה לשמה זוכה לדברים הרבה וכו', ומגלים לו רוי תורה, ונעשה כנהר שאינו פוסק והולך, וכמעין המתגבר מאליו. בלתי הצטרכו לטרוח ולעייין בה, ולהוציא טיפין טיפין של מימי התורה מן הסלע, הנה זה יורה שאינו עוסק בתורה לשמה כהלכתה, ומי זה האיש אשר לא יזלו עיניו דמעות, בראותו המשנה הזאת ורואה חסרוני ופחיתותו.

האמנם, אע"פ שלכאורה אפשר לפרש לשון המאמר על אופן זה, עכ"ז דבר קשה מאד מאד לומר, וכי בשופטני עסקינן, ולא בכללות כל התלמידי חכמים העוסקים בתורה, והראיה ע"ז אומרו דרך כללות, ואפי' כל אינון דמשתדלי באורייתא כל חסד דעבדי לגרמייהו עבדי ואין לומר דמלת כל היא יתירא ומשבשבתא, שהרי מקרא דורש וכל חסדו כציץ השדה, שלא נאמר וחסדו, אלא וכל חסדו, לרמוז כי כל הת"ח העוסקים בתורה, הנקראת תורת חסד על לשונה, הם דומים בחסד ההוא אל ציץ השדה, משום דלגרמייהו עבדי. אבל ביאור לשון הנז"ל, יובן ראשיתו מאחריתו, באומרו ויראה ואהבה ע"מ לקב"פ, איהי שפחה ותחת שלש רגזה ארץ.

והענין יובן, במ"ש בס"ה בפרשת בראשית דף כ"ז ע"ב, ובג"ד אמר קב"ה, לא טוב היות האדם לבדו, אעשה לו עזר כנגדו, דא משנה, איתתא דההוא נער, ואיהי שפחה דשכינתא, ואי זכו ישראל איהי עזר לון בגלותא, מסטרא דהיתר טהור כשר. ואי לא, איהי כנגדו, מסטרא דטמא פסול אסור וכו'. דלית יחודא, עד דערב רב יתמחו מן עלמא. ובג"ד אתקבר משה לבר מארעא קדישא, וקבורתא דיליה איהי משנה, דשלטא על מטרוניתא, דאיהי קבלה למשה ומלכא, ומטרוניתא מתפרשא מבעלה. ובג"ד תחת שלש רגזה ארץ, תחת עבד כי ימלוך, דא עבדא ידיעה, ושפחה דא משנה, ונבל כי ישבע לחם, דא ערב רב.

הנה מבואר, כי תורתינו הק' כלולה, ונמצאת בכל ד' עולמות אבי"ע, ובהיותה בעולם האצילות, או נקראה קבלה, כי שם

ומכשירין את הפסול, ומתירין את האיסור, או
נהפכת לעץ הדעת רע, ומר להם.
ונחזור עתה למאמרינו הראשון, ולבאר
מ"ש ואפי' כל אינון דעסקי באורייתא, כל
חסד דעבדי וכו'. ואמר עוד שם, כי המשנה
היא שפחה, משום דאיהי ע"מ לקבל פרס.
פי', כי הנה כל מדותיו יתברך, הם מדה כנגד
מדה, ולכן העוסקים בפשטיה הגופניים הטובים,
עליהם נאמר בשמאלה עושר וכבוד, הוא הפרס
הנתון להם בעה"ז, כי כן עסקם בתורה הוא
בבחי' היותם בעה"ז, בדיני איסור והיתר
טומאה וטהרה וכו', והם כנגד העבר, העובר
את רבו שבדאי ע"מ לקבל פרס, וכל חסד
דעבדי וכו', כעבדים ושפחות המשמשים את
רבים ע"מ לקבל פרס. אמנם העוסקים ברוי
התורה, שהם בחי' התורה כפי מה שעוסקים
בה בעה"ב, עליהם נאמר אורך ימים בימינה,
לעולם שכולו ארוך, כבן הנכנס לפני ולפנים,
ומשמש לפני אביו שלא על מנת לקבל פרס.
ונודע, כי ת"ת דאצילות, נקרא בן.
ומטטרון דיצירה, נקרא עבד. ועליהם אנו
מתפללים ביום ר"ה, אם כבנים אם כעבדים.
והנה במדרש קהלת, אמרו דו"ל, על פסוק כי
אם שנים הרבה ישמח וכו', דו"ל, כי אם שנים
הרבה וכו', תורה שאדם למד, הבל היא לפני
תורתו של משיח. ואם כך נאמר על תורתו של
משיח, שהיא בהיותם בגוף ונפש, כמ"ש דו"ל
(ברכות ל"ד): אין בין העה"ז לימות המשיח,
אלא שעבוד מלכיות בלבד. והוא בטול מלכות
הרשעה, קליפה החיצונה, הנקרא יצה"ר, כמו
שדרשו דו"ל על פסוק וגר זאב עם כבש
וכו', וסמך ליה ומלאה הארץ דעה את ה'.
ולכן תורת העה"ז, המתלבשת בקליפין, לסבת
היות היצה"ר הנקרא קליפה מצויה בעולם,
היא הבל לפני תורתו של משיח, שנתפשט
קצת מלבושיה וקליפותיה, מאחר שגם בני
אדם נתפשטו מקליפת היצה"ר. וק"ו בן בנו
של ק"ו, בהיותינו למעלה בעה"ב, עולם
הנשמות, נפשטות מכל מיני לבוש כלל, כי
עסק התורה אשר להם, אינו רק בנשמת
התורה סודותיה הפנימיים.
ואמנם אל יאמר אדם, אלכה לי ואעסוק

לא ינום ולא ישן. וזה יובן במ"ש יותר למעלה
שם, ורבנן דמתניתין ואמוראי, כל תלמודא
דלהון על רזין דאורייתא סדרו ליה, ונמצא כי
המשנה והש"ס הם הנקרא גופי תורה.
והנה דבריהם כחלום בלי פתרון ורזיה
וסתריה הפנימיים, הנקרא נשמת התורה, הם
הם פתרון החלום, הנפתר בהקצין, בסוד אני
ישנה ולבי ער. וכמ"ש חכמים ז"ל (סנהדרין
כ"ד) במחשכים הושיבני כמתי עולם, זה
תלמוד בבלי אשר אינו מאיר אלא ע"י ס"ה,
הם הם רזי תורה וסתריה, אשר עליהם נאמד
ותורה אור. ואין ספק, כי כמו שהיצד נקראת
עבד ושפחה, בערך האצילות, ונקרא קליפין
ולבושין דחול, כנזכר בהקדמת ספר התיקונים
ד"ג ע"ב, דו"ל, וביומי דחול לביש עשר כתות
דמלאכיא, דמשמשי ל"ס דבריא. וא"כ אין
לתמוה, כי התורה אשר שם, שהיא המשנה,
תהיה נקרא שפחה, וקליפין דתורה דאצילות.
וה"ס כל הבשר חציר, הנ"ל במאמר הראשון.
כי כמו שהחטה שהיא בגימטריא כמנין כ"ב
אותיות התורה, הגנוזה תוך כמה קליפין
ולבושין, שהם הסובין והמורסן והתבן והקש,
והעשב הנקרא חציר, כן המשנה אצל סודות
התורה, נקרא חציר. וזה נרמז בס"ה פרשת
כי תצא, בר"מ דרע"ה ע"ב, אבל דבנו, וזי
לאינון דאכלין תבן דאורייתא, ולא ידעי בסתרי
אורייתא, אלא קלין וחמורין דאורייתא, קלין
אינון תבן דאורייתא. וחמורין אינון חטה
דאורייתא. ח"ט ה', אלנא דטוב דע וכו'. ואלו
באתי להרחיב דרוש זה, לא יספיקו מאה
קונטרסין בלי ספק בלי שום גזמא. האמנם
החכם עיניו בראשו, כי דברי אמת אני אומר,
ואל יתמה האדם בראותו ס' הוזהר, איך קורא
אל המשנה שפחה וקליפין, כי עסק המשנה
כפי פשטיה, אין ספק שהם לבושין וקליפין
חצונים בתכלית, אצל סודות התורה הנגנזים
ינרמזים בפנימיותה, כי כל פשטיה הם בעה"ז,
בדברים חומרים תחתונים.
אמנם הם קליפין טובים למאכל, כקליפת
קנה הבושם, ולכן בהיותם מביני פשטי המשנה
כהלכתא בלתי טעות, נקרא עץ הדעת טוב.
אבל כאשר ח"ו שונים בה, ומטמאים את הטהור,

קושיות. שלא יבין האדם תרוצים, ויסלקנה מע"ג עץ הדעת טוב ורע, היא המשנה, שפחה דמטרוניתא, ואח"כ יכוין לקשט המטרוניתא עצמה, שהיא חכמת הקבלה, ודי בזה, כי אין מקום ביאורו של ענין זה.

אמר עוד במ' הנ"ל, ובג"ד השבעתי אתכם בנות ירושלים וכו', פירוש הדברים, כי הנה היתה השבועה הגדולה לאלהי"ם, שלא יעוררו את הגאולה, עד שאותה האהבה תהיה בחפץ ורצון טוב, כמ"ש עד שתחפץ. כבן העובד את אביו, ועייל בכל פלטרין דיליה, ובכל גניזין דיליה, ולא כעבד, העובד במשנה, ולוקח השפחה ע"מ לקבל פרס.

וכבר אמרו רז"ל, כי זמן השבועה היא עד אלף שנים, כמ"ש וז"ל בבריתא דר' ישמעאל, בפרקי היכלות, ע"פ דניאל, וז"ל, ואתיהבון בידיה עד עידן ועידנין ופלג עידן, ואיך הראהו הקב"ה ליעקב אבינו שר עולם, והוא שרו של בבל ע' עוקין וכו' ע"ש.

וכן בזה פרשת וירא ד' קי"ז ע"א, וז"ל, אמר ר' יוסי, כל דא אריכו זמנא יתיר מכמה דאוקמוה חבריא, דאיהו יומא חד גלותא דכנסת ישראל, ולא יתיר, דכתיב נתנני שוממה כל היום דזה.

עוד מאמר אחר כתוב בפרשת בראשית דף כ"ו וכ"ז ע"ב וע"א, ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים, אילין אינון ארבעה שנכנסו לפרד"ס, חד עאל בפישון, פי שונה הלכות, תנינא עאל בגיחון, ודא איהו רמ"ז, תליתאה, עאל בחדקל, לשנא חדא וקלילא לדר"ש, רביעאה, עאל בפרת, דאיהו סוד מוחא, דביה פריה ורביה, בן עזאי ובן זומא ואלישע אחר, עאלו בקליפין דאורייתא, הוו לקאן בהון, ר"ע דעאל במוחא, איתמר ביה נכנס בשלום ויצא בשלום, א"ר אלעזר, אבא, יומא חד הוינא בבי מדרשא וכו', בגין דאורייתא מתרין לוחין אילין, היה משה נחית לון לישראל, ולא זכו בהון, ונפלו ואתברו, ודא גרם אבודא דבית א' וב', ויהיב לון אחרנין מסטרא דעץ הדעת טוב ורע, דמתמן אתיהבת אורייתא, באסור והיתר, מימינא חיי, ומשמאלא מותא וכו', ד"א ונהר יוצא מעדן בודאי לעילא בעץ החיים

בחכמת הקבלה, מקודם שיעסוק בתורה במשנה ובתלמוד כי כבר אמרו רבותינו ז"ל, אל יכנס אדם לפרדס, אא"כ מלא כריסו בבשר ויין. והרי זה דומה לנשמה בלתי גוף, שאין לה שכר ומעשה וחשבון, עד היותה מתקשרת בתוך הגוף, בהיותו שלם מתוקן במצות התורה, בתרי"ג מצות. וכן בהפך, בהיותו עוסק בחכמת המשנה והתלמוד בבלי, ולא יתן חלק גם אל סודות התורה וסתריתה, כי הרי זה דומה לגוף, היושב בחושך, בלתי נשמת אדם, נר ה' המאירה בתוכה, באופן שהגוף יבש, בלתי שואף ממקור חיים, אשר זהו ענין אומרו במ"א ההוא הנ"ל, וז"ל, דאילין אינון דעבדי לאורייתא יבשה, ולא בעאן לאשתדלא בחכמת הקבלה וכו', באופן, כי הת"ח העוסקים בתורה לשמה, ולא לשמה, לעשות לו שם, צריך שיעסוק בתחילה, בחכמת המקרא והמשנה והתלמוד, כפי מה שיוכל שכלו לסבול, ואח"כ יעסוק לדעת את קונו בחכמת האמת, וכמו שצויה דהע"ה את שלמה בנו, דע את אלהי אביך ועבדהו.

ואם האיש הזה, יהיה כבד וקשה בענין העיון בתלמוד, מוטב לו שיניח את ידו ממנו, אחר שבחן מזלו בחכמה זאת, ויעסוק בחכמת האמת. וז"ש (חולין כ"ד), כל ת"ח שאינו רואה סימן יפה בתלמוד בחמשה שנים, שוב אינו רואה.

ואמנם, כל האיש שהוא קל לעיון, מחויב לתת חלק שעה או ב' שעות ביום, בעיון ההלכה, ולכוין ולתרץ הקושיא הנופלת בפשט ההלכה, ויכון כי אין הקליפה הרעה, מצד הנחש סמאל עבד רע נאחזת, אלא בקלי' הטובה, היא משנה, מטטרון, עולם היצירה, הנקרא עבד ושפחה דמטרוניתא, אבל לא במטרוניתא, שהיא המוח הפנימי, חכמת האמת, ונקרא עץ החיים, ועליו אתמר, אני ה' הוא שמי, בסוד כל התורה היא שמותיו של הקב"ה. (ע' בזהר האזינו אות רמ"א כלא שמא דקב"ה) וכבודי לאחר לא אתן, דלא יכיל לאתערבא עמה קליפה, אלא בעץ הדעת טוב ורע, משנה, טמא וטהור, אסור ומותר, כשר ופסול, ויכון בעינו להסיר הקליפה הרעה, שהיא הגורמת

בתראה בסוף יומיא, ובגיניה וקראתם דרור בארץ.

עוד מ"א. א"ל אליהו ז"ל לרשב"י, וז"ל, ר' ר', כמה זכאה אנת, דמהאי חבורא יתפרנסון כמה עילאי, עד דיתגליא לתתא בסוף יומיא, ובגיניה ושבתם איש אל אחוזתו וכו'. הרי מבואר, כי חטא זה היחל להיות מאד"ר ועד עתה, וכאשר נשוב בתשובה, לעסוק מאהבה בחכמה הזאת, יגאלו ישראל בב"א.

שמוע שמעתי נאקת ירמיהו הנביא, מתנודד ומתמרמר במר נפשו, באומרו עד מתי אראה נס, אשמעה קול שופר כי אויל עמי אותי לא ידעו וגו', ראיתי את הארץ והנה תהו וגו', ראיתי והנה הכרמל וגו', כי כה אמר ה' שממה תהיה כל הארץ וכלה לא אעשה וגו', הציקתני רוח בטני לבאר פסוקים האלו, הנאמרים באמת, ע"י ירמיה הנביא ע"ה, בדרך נבואה על הדור האחרון הזה, בהיותו מתמרר על אורך גלותינו נותר משעורו, והו"מ מ"ש, עד מתי אראה נס, הוא הנס והדגל של המשיח, כנז' בפרשת משפטים דף ק"ב ע"א, וז"ל, ויתון נס דמשיח בן דוד, אריה רשים עליה לימינא. ונס דמשיח בן יוסף, שור רשים עליה לשמאלא וגו'.

נשמעה קול שופר, זה קבוץ גליות, העתיד להיות אחר ביאת משיחינו בב"א. כנזכר בזהר פרשת תולדות דף קל"ט ע"א, וז"ל, במדרש הנעלם על פסוק בונה ירושלים ה', ואח"כ נדחה ישראל יכנס, וזש"ה והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול וגו', ונתן טעם אל אריכות הקץ, כי אויל עמי, בלשון נתינת טעם אל האמור עד מתי אראה נס. וביאור הענין הוא, כי הנה עם בני ישראל נחלקים לג' כתות: כת א' מהם, הם ע"ה המון העם. כת ב', הם הת"ח העוסקים בפשטי התורה. כת ג', והיא בעלי חכמת האמת. והנה כנגד כת א' אמר, כי אויל עמי, אותי לא ידעו. ירצה הם המון העם, הנקראים עם סתם. וכנגד כת הג', הם העוסקים ברזי התורה וסודותיה, הנקראים בנים. כנזכר בתיקון ד"א ע"ב, וז"ל, אפרוחים אילין מארי משנה, בנים אילין מרי קבלה. ועליהם אמר, בנים סכלים המה, ולא נבונים.

וכו', להשקות את הגן, דא פרדס דמטטרו"ן, דתמן עאלו בן עזאי, ובן זומא, ואחר, וקליפין דליה מסטרא דא טוב, ומסטרא דא רע, ודא איהו איסור והיתר, פסול וכשר טומאה וטהרה וכו' כגוונא דא אמרו חבריא, מארי מתני', וימררו את חיהם בעבודה קשה: דא קושיא. בחומר: דא ק"ו. ובלבנים: דא לבון הלכה. ובכל עבודה בשדה: דא ברייתא. את כל עבודתם: דא משנה: ואי תייבין בתיובתא, מה כתיב, ויורוהו ה' עץ, דא עץ החיים, וביה וימתקו המים, ודא משיח, דאתמר ביה ומטה האלהים בידי וכו', וכולא איהו בגלותא מחמת דיליה.

הנה נתבאר במ"א הזה, כי עון אד"ר בעץ הדעת טוב ורע הוא, שלא בחר להתעסק בעץ החיים, שהיא חכמת הקבלה, וזהו עצמו עון הערב רב, האומרים למשה, דבר אתה עמנו ונשמעה בעץ הדעת טוב ורע, ואל ידבר עמנו אלהים פן נמות, בסטרי תורה, כסברת הטועים קצת בני תורה, אשר בזמנינו זה, המוציאים שם רע על חכמת האמת חיי עולם, ואומרים שכל מי שמתעסק בה, ימות בקצרות שנים ח"ו, ולכן נשברו הלוחות הראשונות, מסטרא דעץ החיים, ונתנו להם מסטרא דעץ הדעת טוב ורע. משנה, שפחה דמטרוניתא, וגרם איבודא דחורבן בית א' וב', וגלות האחרון המר והארוך, אשר אנו בעו"ה, עד דיתובון בני ישראל בתיובתא, ובקשו את ה' אלהיהם, להכירו, ולידעו ברזי תורה, וידעו את מי הם עובדים, ומי הוא מלכם, וכדין יזכו לעסוק בחכמת האמת, כמש"ה ויורוהו ה' עץ וימתקו, ע"י המשיח. וכמ"ש בפרשת נשא בר"מ דף קכ"ד ע"ב, וז"ל, ובגין דעתידים ישראל למיטעם מאילנא דחיי, דאיהו האי ספר הזהר, יפקון ביה מן גלותא וכו', ואילנא דטוב ורע, דאיהו איסור והיתר, לא שליט על ישראל יתיר וכו', כי אז יהיו כמלאכי עליון, עוסקים בחכמת התורה דאצלות, ולא בתורת מטטרו"ן, מלובשת במלבושים וספורים גשמיים. עוד אמרו בס"ה, תקון ששית, וז"ל, וכמה בני נשא יתפרנסון לתתא מהאי חבורא דילך בדרא

במחשכים הושיבני, זה תלמיד בבלי. וחכמת ס"ה היא המאירה אותם, ומבארת הרברים הנאמרים בתלמוד מלובשים, כאלו הם חשובים גשמיים, אשר עליהם נאמר ותורה אור, וז"ש ואל השמים ואין אורם.

וע"ז נתנבא ישעיה הנביא בנחמותיו, ואמר והולכתי עורים בדרך לא ידעו וגו', כי התורה הפשטיית נודעו במספרם. וכמ"ש ר' ישמעאל אומר ב"ג מדות התורה נדרשת וכו', אמנם ל"ב נתיבות החכמה. שבהם נברא העולם הנזכר בריש ס"י, לא נודעו, והנה אלו הל"ב נתיבות החכמת האמת, נעלמים תוך י"ג מדות של הפשט, וכללות כלם הם ל"ב א', וכמ"ש למעלה בשם הזהר, בפ' פנחס דף רמ"ד ע"ב, ורבנן דמתני' ואמוראים כל תלמודא דילהון על רזין דאורייתא סדרו ליה.

ובלי ספק כי העוסקים בתלמוד בבלי בלבד, מגששים כעורים קיר, בלבושי התורה, ואין להם עינים רואות ברזי התורה הנסתרים בו, כי לא על חנם, כפי רצונם, פסקו טמא טהור, אסור והיתר, כשר ופסול, אלא מתוך פנימיות התורה, כנודע ליודעי חן. וכמו שקראם במ"א הא' שביארים לעיל, סתימין עיינין וכו', וז"ש מי עור כי אם עברי, אבל הכוונה היא למעוטי ולאפוקי חכמי האמת, הנקראים בנים, אינן מרי קבלה כנ"ל.

אבל העוסקים במשנה לבדה, בלתי הסתכלותם בסודותיה, וכפי סודותיה יפסקו הדינים אם אסור ואם מותר כנ"ל, הנה אלו עורים בדאי הם, וז"ש מי עור כ"א עברי, כי העוסק בפשט נקרא עבד כנ"ל, ועליהם נתנבא ישעיה לע"ל, שיזכו ללכת בדרך לא ידעו, הוא דרך חכמת האמת, אשר בעוה"ז ניתן להט החרב והכרובים לשמור את דרך החיים, שלא יובנו רזי התורה, אלא לזוכים אליה. כנזכר בפ' נשא דקכ"ג ע"א, וז"ל, ואית נטורין אחרינים, כגון נחשים עקרבין ושרפין, ונטרין ההוא טוב, דלא ליעול תמן מאן דלא איהו ראוי למיעל, דאל"ה כל חייביא הוו עאלין ברזא דאורייתא. ובג"ד מאן דאיהו חייבא, ויעול למנדע רזין דאורייתא, וכמה מלאכי חבלה וכו', מבלבלין מחשבותיה וכו'. וז"ש,

כי הם עוסקים בחכמת האמת, כפי העולה ברעתם הקצרה, ובעיונם החלש. ואינם יורדים לעומק הענין, להבינו על האמיתות, כמ"ש בע"ה. וכנגד כת חכמי הפשט, אותם אשר הם מואסים לעסוק בחכמת האמת, הנקרא עץ החיים וחיי עולם, ועוסקים בסיפורים הפשטים בפשוטן בלבד, ואומרים שאין בתורה אלא הפשט בלבד ח"ו, אשר הוא נקרא עץ הדעת טוב ורע כנ"ל, עליהם אמרו, חכמים המה להרע ולהטיב לא ידעו, כי בסבת היותם מואסים בעץ החיים, אין הקב"ה עוזר אותם, והם שונים בפשטי עץ הדעת טוב ורע, ומתמאים את הטהור, ואוסרים את המותר, ופוסלים את הכשר, ותקלות רבות יוצאות מתחת ידיהם בעו"ה.

ואחר שכלל אותם הנביא בדרך קצרה, חזר לבארם דרך פרט, וכנגד הכת הא' אמר, ראיתי את הארץ והנה תהו, הם ע"ה, אשר נקראים ע"ש הארץ, כי משם נפשם חוצבה, כמשה ורוח הבהמה היורדת היא למטה, מן הארץ, היא רוח הבהמית אשר להם, כמשה ותוצא הארץ נפש חיה למינה. כי מלבד היות הגוף נחצב עפר מן האדמה, גם נפשם חוצבה מן הארץ, למינה ממש, ונקרא נפש חיה, כי בכלל חיה בהמה. וכן נדרש בפ' זה במדרש הנעלם בכת"י ע"ש. ולהיותם נחצבים מן הארץ, כל עסקם הוא בישוב הארץ, במשא ומתן, בנטיעה, ובזריעה, ובבנינים, דברים שאין בהם תועלת, רק אל הגוף, ומניחים חיי עולם, היא התורה, כמשה אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתי, ומחזירים העולם לתהו ובהו, אשר לסיבה זאת קראם למעלה אוילים, באומרו כי אויל עמי, כי אין לך אולת גדולה מזו, לקיים את גופם, ולהחריב נשמתם. וכ"ז גרם להם, כי אותי לא ידעו, ולא נתעסקו בתורה הנקרא עץ החיים, לחיותם דרך חיי עוה"ב.

וכנגד הכת הב', הם הת"ה, העוסקים בתורת ד', אשר נפשם חצובה מן השמים ולא מן הארץ, אמר ואל השמים ואין אורם, כי גם שנפשם חצובה מן השמים, אין להם אור בתורתם, כמ"ש למעלה בשם רז"ל, על פסוק

ב"נ, דאמר דהא אתא לאחזאה ספורין בעלמא ומילי דהדיוטי וכו'. ועוד האי מלה דאורייתא לבושא דאורייתא איהי, ומאן דחשיב דההוא לבושא איהי אורייתא ממש, ולא מלה אחרא. תפח דוחיה, ולא יהא ליה חולקא בעלמא דאתי. ובג"כ אמר דהע"ה, גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך. מה דתחות האי לבושא דאורייתא וכו', טפשינן דעלמא לא מסתכלי אלא בההוא לבושא, דאיהו ספור דאורייתא ולא יתיר וכו'. עוד יש מ"א אחר, כיוצא בזה בפרשה הנזכר עצמה, דקמ"ט ע"ב, וז"ל, ומאן דאמר דההוא ספורא דאורייתא לאחזאה על ההוא ספורא בלבד קאתי תיפח רוחיה, דאי הכי, לאו איהי אורייתא עילאה, אורייתא דקשוט וכו'.

והנה בחכמי הפשט עצמם, ב' בחי', אם הכת שהם יראי ה', ועוסקים בה לש"ש, אלא שנשארו בתוך ההשך מנעוריהם, ולא למדו סודות התורה, ומתייראים לגעת בהם, באמרום מי יעלה לנו השמימה ויקחה לנו, ומי עלה שמים וירד ויגידה לנו, מה הם רזיה וסודותיה, ועל כיוצא בזה ואל השמים ואין אורם. כי גם שהם נפשות חצובות מן השמים, אין אורם עמהם, ובמחשכים ישבו, ומשם לא יצאו.

ועוד יש כת אחרת, והם קצת ת"ח חריפים ומפולפלים, עוקרי הרים, וטוחנן זה בזה בפילפולם בבית המדרש, עליהם נאמר ראיתי את ההרים וגו', רועשים ומתייראים לגשת אל מקום אש אוכלה, הם רזי התורה, דבריהם נגחלי אש, להבת שלהבת, ומתייראים פן יצרבו במ צרבת, כענין ההוא ינוקא דהוה דריש בחשמל, ונפק אשא מיניה ואכלתיה. (חגיגה יג.) ומה טוב ומה נעים חלקם, אם עלתה להם כך, וישרפו בקדושת שמו יתברך, כי אש אוכלה הוא. ועל כיוצא באלו נאמר, ראמות לאויל חכמות, ולכן בשער ע"ס לא יפתח פיהו.

ובלי ספק כי החושבים כך, אוילים הם, כי לולי שהם חושבים בעיניהם, די להם אותה החכמה הפשוטה, שידעו בה, וכבר הם חכמים, לא היו נמנעים מליכנס מפנימיותה, ועל כיוצא בזה נאמר, ראית איש חכם בעיניו תקוה לכסילו.

עוד אשים מחשך לפניהם לאור, כי התלמוד בבלי שהוא מחשך, המספר בפשט העה"ו, אשים לפניהם לאור, ויסתכלו מתוכו רזין דאורייתא הגנוזים בו הנקרא ותורה אור.

גם כל הקושיות שבתלמוד, הנאמר עליהם תניא, וה"ק, חסורי מחסרא, והכי קתני, ותיקו, כל אלו נראים בעינינו מעקשים, יחזרו למישור ויראו איך הוכרח הלשון להאמר בלשון הזה החסר והמעוקש, לסבת רמזי התורה הנסתרים ונרמזים בו.

ואל יאמר אדם, א"כ מעתה אני פטור ומותר מלהתעסק בחכמה הזאת עד לע"ל, כי בעוה"ז אין כח ליורעם, ולכן אמר הכתוב, אלה הדברים עשיתם ולא עזבתם, וארז"ל, אעשם אעזבם לא כתיב, שכבר עשיתם, לר' עקיבא וחביריו, וכמ"ש ז"ל על ר"ע, שהיה יושב ודורש על כל קוץ וקוץ תלי תלים של הלכות. וא"כ לא דבר ריק הוא, ואם ריק הוא, מכם, ואינכם חפצים לידע, עם שהוא בידכם ובבחינתכם. והרי ר"ע השיג בעוה"ז לסודות אלו.

הנה זהו הנכון, כמ"ש במשנה, (סוטה מ"ט.) משמת ר' עקיבא בטל כבוד התורה. ופי' המפרשים, שהיה יודע להשיב ולדרוש ע"כ קוץ וקוץ תלי תלים של הלכות, וזהו כבוד התורה, והדרה ויפיה. וזה אצלי פי' המשנה (אבות פ"ו מ"ב) אריב"ל, בכל יום ויום ב"ק יוצאת מהר חודב, ומכרזת ואומרת, אוי להם לבריות מעלבונה של תורה. כי בלי ספק בהיותם עוסקים בפשטיה ובספוריה לבדם, היא לובשת בגדי אלמנותה, ושק הושת כסותה, וכל האומות יאמרו לישראל, מה דודך מדוד, מה תורתכם מתורתינו, הלא גם תורתכם ספורים בהבלי העולם, אין עלבון תורה גדול מזה. ולכן אוי להם לבריות מעלבונה של תורה. ואינם עוסקים בחכמת הקבלה, שהיא נותנת כבוד לתורה. כי הם מאריכים הגלות, וכל הרעות המתרגשות לבא בעולם, כנ"ל במאמר שהתחלנו בהקדמתנו זאת. וזה עצמו הוא ב"ק, המכריז בכל יום, ונרמז בפסוק קול אומר קרא. ועל כיוצא בזה אמרו ג"כ בס"ה פרשת בהעלותך דקנ"ב ע"א, וז"ל, רש"א ווי לההוא

ואם שהע"ה, אשר עליו נאמר ויחכם מכל האדם וכו', אמר לבסוף ימיו, בעת שחבר קהלת, אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני, ולא ברצתי כלל לחשוב שכבר נתחכם, אלא חשב שאפשר שלעתיד יתחכם, כמ"ש אמרתי אחכמה לעתיד ע"י היגיעה, ועכ"ז ראה אח"כ כי טעה בזה, וכמ"ש והיא רחוקה ממני, ומה יעשו הפתאים היתושים אשר בזמנינו זה, בהיותם חכמים שמחים בחלקם וששים בעבודתם, והרי דו"ל חכמי התלמוד הגדולים והראשונים אמרו, אין אנו אפי' כחמודי של ר' פנחס ן' יאיר, ואין לתמוה מזה, כי הרי מפורש בכתוב, ויאמר אברהם אל נערי שבו לכם עם החמוד, ודרשו בו רז"ל, (קדושין ס"ה), עם הדומה לחמוד, ואין כוונתם כי אמר להם כך, על היותם נעדרים בלתי חכמה, כי הרי הכתוב אמר והעיד על אליעזר, שהוא אחד מהם, הוא דמשק אליעזר, ודרשו חז"ל (יומא כ"ה:), דולה ומשקה מתורת רבו לאחרים. אמנם כבר ביארו חז"ל עצמם, ואמרו הטעם, לפי שלא ראו ענן השכינה קשור על ההר, ולכן קראם עם הדומה לחמוד, מה חמוד אינו רואה, אף אתם כך, ואף אם במקום אחר נראה, כי קרא כך לאליעזר, מפני שהוא עבד, והנה הוא קנין כספו, כמו בהמתו וחמוריו, אין זה רק אסמכתא בעלמא, כי הרי ישמעאל בנו היה שם, והרי ישמעאל ן' אברהם היה, והבן הולך אחר משפחת אביו.

אמר עוד, וכל הגבעות התקלקלו, כי הגבעות הם הת"ח, הבחורים הנקראים גבעות, אצל בחי' ההרים הנזכר, הנה הגבעות אלו נתקלקלו לגמרי, כי בראות התלמידים הקטנים, את הגדולים, ההרים הרמים, ורדפים יומם ולילה אחרי הפשטים, ואינם עסוקים בחכמה הזאת, ואינם יודעים כי מיראתם ליכנס בה הם נמנעים מלהתעסק בה כנזכר, וע"כ גבעות אלו נתקלקלו, ולבם שורש פורה ראש ולענה, ועלתה בהם חלודת טיט ודפש, לכפור בחכמת האמת, ואומרים שאין בתורה אלא פשטיה ולבושיה בלבד, ע"ד הנ"ל בפ' בהעלותך, ואין ספק כי לא יהיה להם חלק בעוה"ב, כנזכר שם בזהר, וכבר נתבאר למעלה הסבה, כי

ותורת עוה"ב איננה כפשטה, רק עד שם, עוסקים ברוי התורה וסודותיה, וזה שלא בחר בה, ולא טרח בעוה"ז מע"ש, לא יאכל בשבת, ועליהם נאמר, הנה עבדי יאכלו ואתם תרעבו וגו'. וכנגד כת המתעסקים ברוי התורה, ובחכמות הזוהר, אשר הם נקראים אדם, כנזכר בספר התקונין ד"א, אפרוחים אילין מארי משנה, בנים אילין מארי קבלה, עליהם נאמר ראיתי והנה האדם, ולא אמר אדם, אלא האדם, ידעה כי גם שהוא עוסק בחכמה הזאת, ולכן נקרא אדם, עם כ"ז איננו האדם המיוחד הראוי להתעסק בה, כי אין להם שרשים והקדמות להבין דבריו, וכמו שבארנו לעיל, באומרו בנים סכלים המה ולא נבונים, אבל האדם המיוחד איננו בעוה"ז, ואנחנו בזאת החכמה מגששים כעורים קיר, כי חכמי האמת סעו המה למנוחות, עזבו אותנו לאנחות, וכאשר אין האדם הנזכר נמצא ללמד החכמה, הנה או גם עופות השמים, אלו התלמידים אשר נגע ה' בלבם, החפצים לעוף השמים בלי כנפיים, ואומרים מי יתן לנו אבר כיונה, נעופה ונשכונה באהלי החכמה הזאת.

והרי נתבאר כל הכחות אשר בעם בני ישראל, אשר כלם כאחד נמנעו מלהחזיק בחכמה הזאת, כל אחד כפי סבתו ופנייתו, עד שנתקיים בנו בעוה"ה, אין מנהל לה מכל בנים ילדה וכו', פ"י, כי עם היותם בנים מרי קבלה, עכ"ז נתייאשו מלהתעסק בחכמה הזאת, ואין ספק כי דברים אלו בנבואה נאמרו, על דורות אלו האחרונים, שלא כסברת חכמי דורותינו אלה, החושבים בדעתם כי כבר השיגו מה שצריך להם, ושמחים בחלקם, והנה הכתוב מעיר, וירא כי אין איש, וישתומם כי אין מפגיע, בלשון שלילה, אוי לאזניים שכך שומעות, ואוי לעינים שכך רואות, עדותו יתברך עלינו, ואין לנו לב לדעת, לחזור ולהתעסק בחכמה הזאת, להחזיק יתברך, כמ"ש ואביט ואין עוזר, ואשתומם ואין סומך, והוא בהיותינו עסוקים בחכמה הזאת, כי ע"י התקרב הגאולה, וכביכול ישועתה לשכינת עוה"ה היינו ממהרים להצמיחה, כמ"ש ותושע לי זרועי, לי

ממש כביכול, וכנ"ל במאמר שהתחלנו בהקדמתנו זאת, כי הכל תלוי בעסק החכמה הזאת, ומניעתו מלהתעסק בה, היא גורמת איחור ועיכוב בנין בית מקדשו ותפארתו, המכונה ונקרא הדר הכרמל, כמ"ש ראשך עליך ככרמל. וזמ"ש, ראיתי והנה הכרמל מדבר, כי לסבות הנ"ל, היה הכרמל מדבר שמם בעו"ה, כנ"ל כי כל דור שלא נבנה ב"ה בימיו, הרי הוא כאלו נחרב בימיו. וכל עריו הם ערי יהודה נתצו גם הם וכל הרעה הזאת היא מפני ה' מפני חרון אפו. פי', מפני החכמה הזאת, אשר עסקה להורות, כי כל התורה שמותי של הקב"ה, וז"ש מפני ה', היא החכמה שאין מתעסק בה. וגם ומפני חרון אפו פי', כי אין לו להקב"ה קורת רוח בעולמו, אלא כאשר עוסקים בחכמה זו.

וכמ"ש בתלמוד (חגיגה י"ד:) בכל אותם המעשים של ריב"ז, ושל ר"א בן ערך, ור"י הכהן, כשהיו דורשים במעשה מרכבה, ירדה אש שכינתו יתברך, וסבבה כל האילנות, משא"כ בהיותם עוסקים בפשטים. וכמ"ש במדרש משלי, על פסוק לא ירעיב ה' נפש צדיק, וז"ל, אמר ר' ישמעאל, בא וראה כמה קשה יום הדין וכו'. היה ר' ישמעאל אומר, אוי לה לאותה בושה, אוי לה לאותה כלימה וכו', בא מי שיש בידו מקרא ואינו בידו משנה וכו', בא מי שיש בידו ב' סדרים וכו', בא מי שיש בידו הלכות וכו', בא מי שיש בידו תורת כהנים וכו', בא מי שיש בידו ה' חומשי תורה וכו', בא מי שיש בידו אגדה, בא מי שיש בידו תלמוד וכו', והקב"ה אומר לו, בני הואיל ולא נתעסקת בתלמוד, צפית במרכבה, צפית בגאות שלי, שאין הנאה לי בעולם, אלא בשעה שת"ח יושבים ועוסקים ומביטים ומציצים ורואים והוגים המון התלמוד הזה. כסא כבודי היאך עומד וכו', חשמל היאך עומד וכו', ברק היאך עומד וכו', כרוב וכו', וגדולה מכלם, מצפני ועד קדקדי וכו', וכי לא זה הוא הדרי, זה הוא גדולתי, זהו הדר יפיי, שבני מכירין את כבודי וכו'.

הרי מבואר בפירוש, אף בדברי התנאים, שאין האדם יוצא ידי חובתו לגמרי, בעסק

המקרא והמשנה והאגדה והתלמוד בלבד, אלא הוא מחוייב לעסוק בכל יכלתו בסתרי תורה, ובמעשה מרכבה, כי אין הנאה להקב"ה מכל מה שברא בעולמו, רק בהיות בניו למטה עוסקים ברוי התורה, להכיר גדולתו ויופיו ומעלתו, כי בפשטי התורה, ובספוריה ובדיניה ובמצותיה, בהיותם כפשטם, אין בהם שום היכר וידיעה לידע את בוראם יתברך, אדרבה יש בהם מצות וחקים שאין הדעת סובלם, וכל אומות העולם מונין את ישראל, ואומרים להם, וכי מה התורה הזאת אשר צוה אליכם אתכם, דברים שנראין כחידות ומשלים ליקח קרן פרה ולתקוע בו ביום ר"ה, ואתם אומרים, שע"כ שטן הרוחני המקטרג העליון מתערב, וכיוצא מדברים אלו כמעט רוב מצות התורה, ובפרט פרטי דיניהם, אין השכל סובלם, וא"כ היכן הוא הדר התורה, ויופיה, וגדולתה. ועל כיוצא בזה נאמר, אם צדקת מה נתן לו, ואם חטאת מה תפעל בו, כי השכר והעונש אשר עליהם, הוא לך לבדך. אמנם בסודות התורה, ובעסק כוונת המצות, ע"ז נאמר בהפך, אם בטובה, נאמר תנו עוז לאלהים. ואם ברעה, נאמר צור ילדך תשי. ונאמר ויצאו וראו בפגרי האנשים הפושעים ב', בי דיקא, ולא לי, בי ממש כביכול, דברי אלו מבוארים, לאשר נגע אלהים בלבד. וז"ס מ"ש לעיל, כי הקורא במשנה ובתלמוד, נקרא עבד, המשמש את רבו ע"מ לקבל פרס. משא"כ בחכמת האמת, כי הוא מתקן כביכול, ונותן עוז וזכר למעלה, וזהו נקרא עוסק בתורה לשמה בלי ספק.

ולא עוד, אלא שלא נברא האדם, אלא כדי שילמד חכמת הקבלה. אלא שצריך שיהיה גופו נקי בתחלה, ע"י המצות המעשיות, שכל תכליתן לדבר זה, והם מוכרחים עכ"פ. ואח"כ תוכל הנשמה, הנקראת נר ה' נשמת אדם, להאיר בגוף הזה, כנר הנתונה תוך עששית זוככית, ומאירה, ונותנת לו כח, להבין סתרי התורה, ומגלה עמוקות מני חשך.

וז"ס מ"ש, מצות ה' ברה מאירת עינים, ר"ל להבין סתרי תורה על ידה, שהם תכלית הכל, כנזכר בזה שיר השירים, ע"פ הגידה לי שאהבה נפשי וכו', זכאין אינון כל

דמשתדל'ן למנדע בחכמתא דמאריהון, ואינן ידעין ומסתכלים ברזין עילאין, בגין דב"ג

כד נפיק מהאי עלמא, בהאי איסתלקו מיניה כל דינים דעלמא, ולא עוד אלא דמתפתחאן ליה תריסר תרעי דאפרסמונא דכ"א, דכל חכמתא עילאה תליא בהו, ולא עוד, אלא שהקב"ה חקיק ליה בההוא פורפירא, דכל דיוקנין גליפן תמן, בהאי עלמא ובעלמא דאתי, והקב"ה אישתעשע ביה בג"ע, ואחסין תרין עלמין, עלמא דין, ועלמא דאתי. חכמתא דאיצטריך ליה לב"ג למנדע ולאסתכלא ברזין דמריה, חד למנדע ליה לגופיה, ולאשתמודעא מאן איהו, והיך איהו, ותקונא דגופא היך אתתקן, והיאך איהו זמין למיעל בדינא קמי מלכא דכלא, וחד למנדע ולאסתכלא ברזין דנשמתין, מאן איהי ההיא נפש דביה, ומאן אתיאי, ועל מה אתיאי להאי גופא סרוחה, דיומא כאן, ומחר בביה קברי, וחד למנדע ולאסתכלא בהאי עלמא דאיהו ביה, ועל מה אתתקן, ולבחר ברזין עילאין, לאשתמודע למארי, וכל דא יסתכל בר נש, מגו נהירו דאורייתא, ת"ח, כל מאן דאזל לההוא עלמא בלא ידיעה, אע"ג דאית ביה עובדין טבין סגיאין, מפקין ליה מכל תרעין דההוא עלמא וכו', ת"ח מה כתיב, אם לא תדעי לך היפה בנשים, אם אנת אתיא בלא ידיעה, ולא אסתכלת בחכמה, עד דלא אתית להכא, ולא ידעת רזין דעלמא עילאה, אע"ג דאנת היפה בנשים, במצות ובמעשים טובים, לית אנת כדאי למעיל הכא, צאי לך וכו'.

ואין ספק, כי לכאורה ישתומם האדם בראותו מ"ש לעיל, בשני המאמרים, דאע"ג דאית ליה עובדין טבין סגיאין, מפקין ליה מכל תרעא דההוא עלמא, ואתדנת בכל יומא, אמנם המשכיל בדברי ריב"ז, רבן של תנאים מארי משנה (ברכות כ"ח:) שראוהו בעת פטירתו שהיה בוכה, והשיב שיש לפניו ב' דרכים, ולא היה יודע באיזה דרך מוליכים אותו, ובמס' סוכה (דף כ"ח.) ספרו עליו גדולות ונפלאות, ואמרו עליו שלא הניח לא מקרא ולא משנה ולא תלמוד וכו', ומעשה מרכבה שיחת דקלים וכו', ועכ"ז היה מתיירא. גם מצינו בר' אבהו (ב"מ פ"ד, ב"ב נ"ח.) אשר שופריה מעין שופריה דיעקב דאע"ה, כפי קשר נשמתו בו, ואמרו בגמרא (חגיגה י"ד, וע"ש בתוס' ד"ה ולמטה.) כי עליו נאמר זקן ונשוא פנים, הוא הראש, דא ר' אבהו, שהיו נושאים פנים לדורו בעבורו בשמים, והיה אומר בשעת פטירתו, ואני אמרתי לריק יגעתי, לתהו והבל כחי כליתי, וכל בעל שכל יתמה מדברים אלה, ולא יובנו, זולתי במ"ש למעלה, ענין הפרש עסק התורה בפשטיה, שהם תורת העזה"ו, אשר היא הבל לפני תורתו של משיח, ותורת העזה"ב, וז"ס לתהו והבל כחי כליתי.

ואלו באתי להאריך בביאור כל המאמרים האלו, יכלה הזמן, והמה לא יכלו, אכן נוכל להבין בדרך קצרה כפי הנז"ל, כי שכר מצוה ותורה הפשטית היא בעזה"ו, ובג"ע הארץ, האמנם למיעל לעלמא עילאה, אי אפשר עד שיעסוק האדם כפי יכולתו, כפי אשר תשיג ידו בחכמת הוזהר, ואי לא כדן, מפקי ליה מכל תרעין דעלמא עילאה, אע"ג דאיהי יפה במצות ובמע"ט.

ולכן חלק הנפש והרוח נשארים למטה בג"ע הארציי. אמנם הנשמה שהיא חלקה בסודות התורה, נענשת, ואתוקדת לבר מהיכלין עילאין דג"ע העליון כנ"ל. וז"ש, האי חיותא קדישא קיימא, כד נשמתא סלקה, ולא אמר כד נפשה, או רוחא, והבן זה, ולא תתבהל,

דמשתדל'ן למנדע בחכמתא דמאריהון, ואינן ידעין ומסתכלים ברזין עילאין, בגין דב"ג כד נפיק מהאי עלמא, בהאי איסתלקו מיניה כל דינים דעלמא, ולא עוד אלא דמתפתחאן ליה תריסר תרעי דאפרסמונא דכ"א, דכל חכמתא עילאה תליא בהו, ולא עוד, אלא שהקב"ה חקיק ליה בההוא פורפירא, דכל דיוקנין גליפן תמן, בהאי עלמא ובעלמא דאתי, והקב"ה אישתעשע ביה בג"ע, ואחסין תרין עלמין, עלמא דין, ועלמא דאתי. חכמתא דאיצטריך ליה לב"ג למנדע ולאסתכלא ברזין דמריה, חד למנדע ליה לגופיה, ולאשתמודעא מאן איהו, והיך איהו, ותקונא דגופא היך אתתקן, והיאך איהו זמין למיעל בדינא קמי מלכא דכלא, וחד למנדע ולאסתכלא ברזין דנשמתין, מאן איהי ההיא נפש דביה, ומאן אתיאי, ועל מה אתיאי להאי גופא סרוחה, דיומא כאן, ומחר בביה קברי, וחד למנדע ולאסתכלא בהאי עלמא דאיהו ביה, ועל מה אתתקן, ולבחר ברזין עילאין, לאשתמודע למארי, וכל דא יסתכל בר נש, מגו נהירו דאורייתא, ת"ח, כל מאן דאזל לההוא עלמא בלא ידיעה, אע"ג דאית ביה עובדין טבין סגיאין, מפקין ליה מכל תרעין דההוא עלמא וכו', ת"ח מה כתיב, אם לא תדעי לך היפה בנשים, אם אנת אתיא בלא ידיעה, ולא אסתכלת בחכמה, עד דלא אתית להכא, ולא ידעת רזין דעלמא עילאה, אע"ג דאנת היפה בנשים, במצות ובמעשים טובים, לית אנת כדאי למעיל הכא, צאי לך וכו'.

גם בפ' פקודי ד' רמ"ז ע"א, וז"ל, האי היותא קדישא קיימא, כד נשמתא סלקה, ומטאת לגבה, כדן שאיל לה ברזא דחכמתא דמארה, וכפום האי חכמתא דרדיף אבתרא ואדבק, הכי יתביה ליה אגריה, ואי יכיל לאדבקא, ולא אידבק, דחי ליה לבר, ולא עיילא, וקיימה תחות ההוא היכלא בטמירו בכסיפו, וכד נטלי גרפיייה, אינן שרפים דתחותא, כדן כלהו בטשי בגרפייהו, ואוקדון לה וכו', וארי אתדנת בכל יומא, נהירת ולא נהירת, ואע"ג דעובדין טבין אית ליה, בגין דלית אגרא בההוא עלמא, כאינן דמשתדלי בחכמתא, לאסתכלא ביסרא

הזאת נתחבטו בה המפרשים, ודי עתה בביאור מאמר זה, שאין עתה מקומו.

הנה הנביא ירמיה ע"ה, אחר שניבא כל הפסוקים הנזכר, סיים בנחמה, ואמר, כי כה אמר ה' שממה תהיה כל הארץ, וכלה לא אעשה. ואמר כי, בלשון נתינת טעם, והוא כדי לתרץ ענין קושיא אחת, הנולדת מעתה עם ראמור, כי הנה למעלה אמר, ראיתי והנה אין אדם, ר"ל אין מי שיודע בחכמה, וא"כ מעתה האדם פטור, ומותר מלהתעסק בחכמה הזאת, אחר שאין לו מי שילמדנה ויקבלנה, ואם קבלה נקבל, ואם לאו איך נוכל לקבלה, לכן אמר בלשון נתינת טעם, כי אין כך הוא הענין כמו שתחשוב, כי הרי אין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו (ע"ז ג.) כי כה אמר ה', שממה תהיה כל הארץ, ירצה, כי אע"פ אשר עתידה הארץ להיות שממה, באין מי שעוסק בחכמה הזאת, עכ"ז וכלה לא אעשה, כי ה' צבאות הותיר לנו שריד, כמעט איש רשום בכל דור ודור, הן רב הן מעט, ואף גם זאת בדוד הזה האחרון, לא מאסנו ולא געלנו להפך בריתו אתנו ח"ו. וכמ"ש בתקונים כנ"ל, דברא בתראה בסוף יומיא, יתפרנסון מהאי חבורא, ובגיניה וקראתם דרור בארץ וגר כנ"ל.

גם בס"ה פרשת וירא דף קי"ח ע"א, וז"ל, וכד יהא קריב ליומי משחא, אפי' הני רביי דעלמא, ומינין לאשכחא דזין טמירין דחכמתא וכו', הרי מבואר, כי עד עתה, היו דברי חכמת הזוהר נעלמת, ובדרא בתראה תתגלה ותתפרסם חכמה הזאת, ויבינו וישכילו ברוי התורה, שלא השיגו הקודמים אלינו, ובזה נסתלקה השגת הפתאים, המקשים ואומרים איכשור דרי, ואם דורות שלפנינו לא השיגוה, איך נדענה אנחנו, ובזה יסכר פיהם.

ואמנם עם היות זה פשוט ומבואר, כי באלו הדורות האחרונים, יתפרנסון מהאי חבורא, ותתגלה אליהם החכמה הזאת, הנה לא כל הרוצה ליטול את השם יבוא ויטול, כי רזי התורה וסתריה, לא יתגלו לבני אדם בכח עיונם החומריי, לולי ע"י שפע אלהי, המושפע ממרום קדשו, ע"י שלוחיו ומלאכיה, או ע"י

בראותך כמה מאמרי רז"ל חלוקים בענין זה. והנה היה צריך המאמר של שיר השירים ביאור רחב, אבל מי שיעסוק בחבורינו זה, ובפרט בש"ח בשער הגלגולים, יוכל להבין את דבריו, וכבר נרמז כ"ז גם בדברי חז"ל במדרשי וכמ"ש בשמות רבה פרשת כי תשא, וכן במדרש תנחומא בפ' כי תשא, ע"פ איפה הית ביסדי ארץ. וגם ע"פ ראו קרא ה' בשם בצלאל וכו'.

כי כל הצדיקים, וכל באי עולם מורע ישראל, תלויים בגופו של אדה"ר, זה בגופו, וזה בראשו, וזה באזנו, וזה בצוארו וכו'. וכן עד"ז כל הנפשות, תליות בנפשו. וכל הרוחות, ברוחו. וכל הנשמות, בנשמתו. וכמו שגופו של אדה"ר, כלול מרמ"ח אברים, ושס"ה גידים. כן נפשו רוחו ונשמתו. גם כלם תלויים בתורה, שיש בה רמ"ח מ"ע. ושס"ה מצות ל"ח. אשר ז"ס מ"ש רז"ל, (שבת קיח:) א"ל ר' פלוני אבוך במאי הוה זהיר וכו'. ואל זה רמזו ז"ל המאמר הזה בשיר השירים, במ"ש ועל מה אתיא להאי גופה סרוחה וכו'.

גם כל העולמות כלם, הם בחי' אדם אחד, כלול מתרי"ג אברים וגידים. וכמו שמצינו כנפי הארץ, טבור הארץ, עין הארץ, לב השמים. וכיוצא באלו, וכנזכר בפרשת הזוהר, בריש פרשת תולדות דף קל"ד ע"א, וז"ל, לית לך כל שייפא ושייפא דקיימא ביה בב"נ, דלא הוי לקבליה בריה בעלמא, דהא כמה רב"נ איהו מתפליג שייפין וכו', הכי נמי עלמא, כל אינון בריין, כלהו שייפין שייפין, קיימין אילין על אילין וכו'. ואל זה רמז מ"ש למעלה, למינדע ליה לגופא, ולאשתמדע מן איהו וכו'.

ואמר עוד, וחד למנדע ולאסתכלא בהאי עלמא דאיהו ביה, ועל מה אתתקן, באופן כי האדם צריך להשיג ע"י טרחו בחכמה הזאת, עד שידע שורשו ואחיותו בגוף האדם העליון היכן, וכן ברוחו ונפשו ונשמתו, וכן אחיותו במצות התורה בפרטות, היכן עיקר אחיותו, ובזה תבין ותשכיל מ"ש חז"ל, כל העושה מצוה אחת, מטיבין לו, ומאריכין ימיו, ונוחל את הארץ. וכל מי שאינו עושה מצוה אחת, אין מטיבין לו, ואין מאריכין ימיו וכו'. במשנה

נראתה הקשת, כנזכר שם משמיה דאליהו ז"ל, דריב"ל ז"ל. גם איתא בתלמוד ירושלמי, וז"ל, א"ר עקיבא לר' שמעון, דיין, שאני ובוראך מכירין ערכך עכ"ל.

והנה יש מוציאי דבה על ספר הזוהר, באומרים כי הנה בריש הקדמת התקונים ברך ב' ע"ב, כתב שם שהוא מאמר, של אותו אמורא, שהיה נקרא רבה בר בר חנה, דהוה קאזל בחדא ספינתא וחזא חד צפור וכו'. וכן בפרשת פנחס בר"מ דף רפ"ג ע"ב, וז"ל, והא אתמר דאיהו צפרא דבר בר חנה וכו'. עוד שם בפרשה פנחס דף רי"ו ע"ב, ענין ר' אלעזר בן פדת האמורא, וכאלה רבות, ומי פתי יסור הנה ישגיה ויראה, כי כל דברי הרשב"י ע"ה, הם ברוח הקודש, והיה רואה בעיניו, כל נשמות החכמים, אף אותם העתידים להבראות. וכמעשה שאירע גם לר' ישמעאל בבריות דפרקי היכלות ע"ש. וזה ג"כ ענין ריב"ז ע"ה, שאמרו עליו שלא הניח מקרא ומשנה וכו', והיות דאב"י ורבא, עם שהיו אמוראים, ושים לבך והבן בדברים אלו.

וזכור נא מאמר רשב"י עצמו, ובאדרא רבא בפ' נשא דף קל"ב ע"ב, וז"ל, ארשב"י, כלחו בוצינין חברייא דאתיין בהאי עוקא קדישא, אסתדנא עלי שמיא עילאה דעילאין, וארעא קדישא עילאה דעילאין, דאנא חמי השתא, מה דלא חמא ב"נ, מיומא דסליק משה זמנא תניינא לטורא דסיני וכו'. ועוד, דאנא ידע דאנפי נהירין, ומשה לא ידע כי קרן עור פניו וכו'. ואל יפלא האדם מזה, כי עם היות שרשב"י אחרון שבתנאים, זכה למעלה כזה, כי דברים אלו כבשונו של עולם, אין רשות בפה, לפרש עניינם, הכמוס והחתום אצלינו.

ועד"ה, אל תתפלא ממה שנספר בסוף הקדמה זאת, מענין החכם הקדוש, הנגלה אלינו בזמננו וכדורינו זה, ולא אוכל לפרש, ואם תרצה, תבין מ"ש בספר התקונים, על דור הולך ודור בא, דא משה ר"מ, וכנזכר בתיקונים ס"ט דק"י ע"א, אר"ש, חברייא, בודאי קב"ה אסתכם עמנא עילאין ותתאין, למהוי בהאי חבורא, וכאה דרא דהאי אתגלייא ביה, דעתיד כוליה האי לאתחדשא ע"י דמשה בדרא בתראה,

אליהו הנביא ז"ל, כמו שנבאר בסוף הקדמה זו.

ונביא ראייה מדברי רשב"י ע"ה, בספר התיקונים, וע"ש. עוד ראייה לזה, כי רוב דברי הרשב"י ע"ה בס"ה, ובתיקונים, ובמדרש שיר השירים, הכל נגלה אליו ע"י אליהו הנביא ז"ל וכו', וע"י נשמת הצדיקים, המתגלים אליו בכל דור ודור, אשר זה ענין ספרא דרע"מ, שכלם ויכוח הרשב"י ע"ה, עם נשמת מרע"ה. וכנזכר בהקדמת ספר התיקונים, ע"ש באורך בהקדמה הב' דף י"ג ע"א, וז"ל, בההוא זמנא דאתחבר האי חיבורא, רשותא אתייהב לאלהיה הנביא ז"ל, לאסכמא עמהון ביה, ולכל מארי מתיבתן דלעילא ותתא, וכל חיילין דמלאכין עילאין ותתאין, ונשמתין עילאין דצדיקים, למהוי עמהון באסכמותא וריעותא וכו'.

ובזה יסכר פי הדוברי עתק בגאווה ובוז, על הקדוש מלאך ה' צבאות רשב"י ע"ה, ועל ספרו ספר הזוהר, אשר אף בתלמודא דידן, במס' סוכה בפרק לולב וערבה דמ"ה ע"ב, אמרו שם עליו, א"ר חזקיה א"ר ירמיה משום רשב"י, יכול אני לפטור את כל העולם כלו מיום הדין כו', ראיתי בני עליה והם מעטים, אם אלף הם, אני ובני מהם. אם מאה הם, אני ובני מהם. אם ב' הם, אני ובני מהם. עם היות שהיו בדורו כל התנאים, ר"מ שהיה מאיר עיני חכמים בהלכה, ור"י ור' יוסי ע"ה, וכיוצא בהם ראשי תנאים. וחלילה חס מלהאמין שהיה משבח את עצמו, אף אם אינו כן, כי לא היה נכתב בתוך התלמוד, ובלי ספק לא יסבור זה, אלא איזה מין, או אפיקורוס.

גם בבראשית רבה פ' ל"ה, וז"ל, ויאמר אלהים זאת אות חברית וגו' לדורות עולם. א"ר יודין לדרת כתיב וכו'. ר' חזקיה מוציא דורן של אנשי כנה"ג, ומביא דורו של רשב"י. ר' חזקיה אמר, כן אמר רשב"י, אי בעי אברהם למקריביה עד גבאי, ואנא מקריבנא מגבאי עד מלכא משיחא. והרוצה לידע זכות דור אנשי כנה"ג, ותכלית מעלתם, יסתכל בפרקי היכלות בפ"ל, ועכ"ז אמר ר' חזקיה, מוציא דורם של אנכה"ג, ומביא תחתיהן דורו של רשב"י ז"ל. ושם ביאר הטעם, כי בזכותו הוא עצמו לא

והנה עם שכבר נתן לו רשות רשב"י לכתוב, וגם כי לא למד רק לאותם הז' חברים, דעלו ונפקו באדרא קדישא, ועכ"ז הקפיד ר' אלעזר בנו, ונתכעס על זה, וגם הוא עצמו השיב לו, דמכאן ולהלאה לחזו מילין סתימין בגוונא, אבל לשאר חכמי דורם, עם היותם תנאים, לבם רחב כפתחו של אולם, עם היותם כתובים, הם אצלם מילין סתימים, ולא אתגליין אלא לחברייה האילין בלחוד, ואף גם הם בתוך מחשבות לבם, ולא מן הפה ולחוך, וכמ"ש סתימים מילים בגוונא, ולא אמר ביננא.

וכן בפרשת ויחי דרי"ז ע"א, אמר שם, בכה ר' אבא, ר' שמעון דטחנין מיניה מנא טבא וכו', ולא אשתאר בעלמא מיניה, בר כמה דכתיב קח צנצנת אחת ותן שמה, מלא העומר מן וכו', למשמרת: לאצנותא. ואלו בהתגלייא לא כתיב, והשתא מאן יכיל לגלאה רזין, ומאן ינדע לון, גם בפ' אחרי מות דף ע"ט ע"א, וז"ל, בתר דשכיב ר"ש, הוו חברייה אמרי, אל תתן את פיך לחטיא את בשרך.

ואין ספק, כי לולי שרשב"י הכיר וידע ברוח קדשו, כי ר' אבא היה חכם גדול, ויודע להלביש ולהעלים הדברים, דרך חידה ורמז, שלא יבינו אפי' חכמי הדור ההוא, לא היה מצוהו שיכתוב, כי הנה שם באדרת האזינו עצמה, דף רצ"ד ע"ב, אמר, כל מאן דמגלה רזין, בידוע דנשמתי לאו איהי מגופא דמלכא קדישא, ובג"ד כד תפיק נשמתי וכו', ווי ל', ווי לנשמתי. זכאה חולקהון דצדיקים, דמכסיין רזין עילאין דקב"ה וכו', וכן בפ' פנחס דף רמ"ד ע"א ברעיא מהימנא, על פסוק ועשירית האפה סולת וגו', וז"ל, אמר רעייא מהמנא, מאן דמזולזל בפרורין דנהמא וכו', וכ"ש מאן דמסר רזין דאורייתא, וסתרי קבלה, וסתרי מעשה בראשית, או סתרי אתוון דשמא מפרש, לאנשים דלאו אינון הגונים וכו', עליה אתמר נודד הוא ללחם איה, ללחמה של תורה, ולית מאן דישגח עליה וכו'.

והנה נודע מה שכתב הרמב"ם ז"ל, בהקדמת ספר המורה, על משנת ולא במרכבה ביחיד, וז"ל, ואלו ביאור האדם העניינים אלו בספר, יהיה כאלו דורשם לאלפים מבני אדם

לקיימא קרא מ"ה שהי"ה הוא שיהיה, ואתפשטותיה הוא בכל דרא ודרא, בכל צדיק וחכם דמתעסק באורייתא, עד מנינא דס' רבוא וכו', והדברים סתומים וחתומים.

ונחזור לענין הראשון, כי אין ספק שדברים אלו לא יובנו בעיון אנושי חומריים, אלא בקבלה מפה אל פה, או מפי אליהו ז"ל, או מפי הנשמות המתגלים בכל דור ודור, אל הראוים להם. והרמב"ן ז"ל אחרון המקובלים, קרוב לדוריננו, כתב בסוף הקדמת ספרו, על ביאור התורה, בלשון הזה, וז"ל, ואני הנני מביא בברית נאמנה, נותנת עצה הגונה לכל מסתכל בספר הזה, לבל יסבור סברא, ואל יחשוב מחשבה בדבר, מכל הרמזים אשר אני כותב בסתרי התורה, כי אני מודיע נאמנה, שלא יושגו דברי, ולא יודעו כלל בשום שכל ובינה, זולת מפי מקובל חכם, לאוזן מקבל מבין, והסברא בהם אולת, ומחשבה רבת הנוקין, ומונעת התועלת, אל יאמין בשוא נתעה, כי לא תבואהו בסברותיו רק דעה, כי ידברו אל ה' סרה, לא יכלו כפרה, אל יהרסו אל ה' לראות וכו', ואם הרמב"ן ז"ל, אחרון כל המקובלים, הפליג לדבר בזה, באומרו שלא יושגו דבריו בענייני הרמזים ובסודות התורה כלל ועיקר, איך יעלה ברעת אנושי, להבין בעיונו ובשכלו, דברי אלהים חיים, דברי הרשב"י ע"ה אשר דברותיו כלהבי אש אוכלת, וחתומים וסתומים באלף חותמות.

הלא תראה, כי בעת פטירתו בריש אדרת האזינו, לא ניתן רשות, לשום אחד מאותם שבעה עיני ה', העומדים אז אצלו, לכתוב סתרי הזוהר, אלא לר' אבא, כנזכר שם: וכך אסדרנא לכו, ר' אבא יכתוב, ור' אלעזר ברי ילעי, ושאר חברייה ירחשין בלבהון. ועם שניתן לו רשות לכתוב, מצאנו ראינו בפ' משפטים דף קכ"ג ע"ב, וז"ל, שאל ר"א לר' אבא, כל הני תיקונים אבא גלי לון, בגין דלא ליעול בכסופא לעלמא דאתי, השתא אמאי צריכי לגלאה. א"ל ר' אבא, ההוא דכתבנא אנא מבוצינא קדישא, אמינא כתבוהו לגבי חברייה, דהא אינון ידעין מילין, דהא אתיישבן מילין בלבן, ומכאן ולהלאה סתימין מילין ע"כ.

שהוא פסול וכו'. גם בה' בית הבחירה בפ' ששי, במ"ש הרמב"ם שהנכנס למקדש בזמן הזה חייב כרת. השיג עליה וכתב, א"א, וכך נגלה לי מסוד ה' ליראייו עכ"ל.

והנה היום אביע חידות ונפלאות תמים דעים, כי בכל דור ודור הפליא חסדו אתנו אל ה' ויאר לנו, ע"י השרידים אשר ה' קורא בכל דור ודור כנוכח, וגם בדורינו זה, אלהי הראשונים והאחרונים לא השבית גואל מישראל, ויקנא לארצו, ויחמול על עמו, וישלח לנו עיר וקדיש מן שמיא נחית, הרב הגדול האלהי החסיד מורי ורבי כמהר"ר יצחק לוריא אשכנזי זלה"ה, מלא תורה כרמון, במקרא, במשנה, בתלמוד, בפסול, במדרשים, והגדות, במעשה בראשית, במעשה מרכבה, בקי בשיחת אילנות, בשיחת עופות, בשיחת מלאכים, מכיר בחכמת הפרצוף, הנזכר ברשב"י בפרשה ואתה תחזה, יודע בכל מעשי בני אדם שעשו, ושעתידיים לעשות, יודע במחשבות בני אדם, טרם יציאום מן הכח אל הפועל, יודע עתידות, וכל הדברים ההווים בכל הארץ, ולמה שנגזר תמיד בשמים, יודע בחכמת הגלגול, מי חדש, ומי ישן, ואיפת האיש ההוא, באיזה מקום תלויה באדם העליון, ובאה"ר התחתון, יודע בשלהבת הנר, ולהבת אש, דברים נפלאים, מסתכל וצופה בעיניו, נשמות הצדיקים הראשונים והאחרונים, ומתעסק עמהם בחכמת האמת, מכיר בריח האדם כל מעשיו, ע"ד ההוא ינוקא בפרשת בלק, וכל החכמות הנזכרים, היו אצלו כמונחים בחיקו, בכל עת שירצה, בלתי יצטרך להתבודד ולחקור עליהם, ועיני ראו ולא זר, דברים מבהילים, לא נראו ולא נשמעו בכל הארץ, מימי רשב"י ע"ה ועד הנה.

וכל זה השיג, שלא ע"י שמוש קבלת מעשיות ח"ו, כי איסור גדול יש בשמושם. אמנם כ"ז היה מעצמו, ע"י חסידותו ופרישותו, אחרי התעסקו ימים ושנים רבים, בספרים חדשים גם ישנים, בחכמה הזאת, ועליהם הוסיף חסידות ופרישות וטהרה וקדושה, היא הביאתו לידי אליהו הנביא, שהיה נגלה אליו תמיד, ומדבר עמו פה אל פה, ולמדו זאת החכמה.

וכו', והטעם, לפי שהכתיבה קיימת לדורי דורים, להגונים, ובלתי הגונים, ורשב"י נאה דורש ונאה מקיים, והגם שציוה לר' אבא שיכתוב, ובהיות שיכתבם בהעלם גדול, כאלו לא נכתבו כלל דמי.

ומעתה יוכל האדם להקשות על דברינו אלה ולומר, א"כ ר' אבא טרח על חנם ללא צורך, לכתוב דברים סתומים וחתומים. אמנם תשובתך בצדך, מ"מ תיקונים הנ"ל, דבדרא בתראה יתפרנסון מהאי חבורא, ועתיד לאתגליא וכו'. וכן ממאמרו בתיקון ס"ט דף ק"י ע"א, דעתיד כוליה האי לאתחדשא, ע"י דמשה נביאה, בדרא בתראה וכו'. וממאמר פ' וירא דף ק"ז ע"א, וכד יהא קריב ליומי משיחא, אפי' רביי דעלמא זמינין לאשכחא רזין טמירין דחכמתא וכו'. ולכן בראות רשב"י ז"ל ברוח קדשו ענין זה צוה לר' אבא לכתוב ספר הזהר בדרך העלם, להיותו מוצנע למשמרת, עד דרא בתראה קריב ליומיה מלכא משיחא, כדי שבזכות המתעסקים בו, תצמח הגאולה בימינו בע"ה, כנ"ל בפ' ויחי דף רי"ז ע"א, על דא כתיב קח צנצנת אחת ותן שמה מלא העומר מן וכו' למשמרת: לאצנעותא. והבן זה מאד.

והנה אין בכל דור ודור, שלא נמצאו בו אנשים יחידי סגולה, ששרתה עליהם רוח"ק, והיה אליהו הנביא ז"ל נגלה עליהם, ומלמד אותם סתרי החכמה הזאת, וכמו שנמצא כתוב בספרי המקובלים, גם בעל ספר הרקנטי כתב בפרשת נשא בפ' ברכת כהנים, וז"ל, והפ"י הא', הוא דעת החסיד רבינו יצחק ׳ הרב ז"ל, שהיה ג' לאליהו ז"ל, כי נגלה להראב"ד, ולמד לו חכמת הקבלה, והוא מסרה להראב"ד בנו, וגם נגלה לו, והוא מסרה לבנו, הר' יצחק סגי נהור, שלא ראה מעולם, וגם לו נגלה, והוא מסרה לב' תלמידיו, הא' ר' עזרא, שפ"י שיר השירים, והב' ר' עזריאל, ואחריהם נמשכה להרמב"ן ז"ל, והראב"ד עצמו בספר השגותיו להרמב"ם ז"ל, על הלכות לולב פ"ח, גבי דין ההדס שנקטם ראשו כשר, השיג עליו הראב"ד ז"ל, וכתב ז"ל, א"א, כבר הופיע רוח"ק בבית מדרשנו, מכמה שנים, והעלינו

ומתמסעת והולכת מדור לדור, עד הרמב"ן ז"ל, אחרון המקובלים האמתיים.

והנה כל ספרי הגאונים, כמו רבינו האי גאון ז"ל וחביריו, כלם נכוחים למבין, אין בהם נפתל ועקש, אבל דבריהם בתכלית ההעלם. וכן כל דברי אותם החכמים שזכרנו לעיל בשם הרקאנטי, שהיה נגלה עליהם אליהו הנביא ז"ל, כלם דברי אמת, וגם הם סתומים בחזקת היד. גם פי' ספר יצירה, שמכונה בשם הראב"ד ז"ל, עם היות שחברו חכם אחד אשכנזי, ואינם דברי הראב"ד, עכ"ל דבריו אמיתיים, וגם הם סתומים ונעלמים, גם ספר הנקראת ברית המנוחה, היא נעשה ע"ד הנו"ל, כענין מורי ורבי ז"ל, כי נגלה אליו נשמת צדיק אחד, והיה מלמדו, וכל דבריו סתומים וסתומים, כי נאמן רוח מכסה דבר היה, ועמוק עמוק מי ימצאנו. גם החיבור שעשה הרמב"ן ז"ל, אמת ויציב ונכון וקיים, למי שיבינהו, כאשר הוא עצמו כתב שם בהקדמת חבורו, וזכרנוה אנחנו למעלה.

והנה כל ספרי המקובלים האחרונים, שהיו אחר הרמב"ן ז"ל, אל תקרב אליהם, כי מן הרמב"ן ואילך נסתרה דרך החכמה הזאת מעיני כל החכמים, ולא נשאר בהם כי אם קצת ענפי הקדמות, בלתי שרשיהם, ועליהם בנו המקובלים האחרונים ז"ל דבריהם בשכל אנושי, ומעצמך תוכל לדעת לעמוד על המבחן, כי המעיין החריף, יוכל לכלול ולידע רוב הקדמותיהם וכלליהם, בד' או ה' ימים, וכל דבריהם כפול הענין במילות שונות, וכל פרי הקדמתם היא, היות י' ספרי נמצאות, וחברו תלי תלים של ספרים בענין, אשר כללות דבריהם יכתבו בב' או בג' קונטרסים.

ולא כן מצינו בדאשונים, וכמ"ש ז"ל על פסוק קוצותיו תלתלים, שהיה ר' עקיבא דורש על כל קוץ וקוץ תלי תלים של הלכות. גם ריב"ז, ור' אליעזר, ור' יהושע, ור' עקיבא, היו אומרים, אם יהיו כל השמים גזילים, וכל הימים דיו, וכל הקנים קולמוסים, וכל בני אדם לבלרין, לא יספיקו לכתוב מה שקבלתי מרבותי, ולא חסרתי בהם ככלב המלקק בים, וכמכחול בשפופרת, וכמריח באתרוג, כנזכר

וכמו שאירע להראב"ד ז"ל, כנ"ל בשם הרקאנטי, ואף אם פסקה נבואה, רוח הקדש ע"י אליהו ז"ל לא פסק, וכמו שהובא בפסוק נביאים, על פסוק ודבורה אשה נביאה, תנא דבי אליהו, מעיד אני עלי שמים וארץ, הן איש או אשה וכו', אפי' עבד, אפילו שפחה, הכל לפי מעשיו, מיד רוח הקדש שורה עליו. ועד"ן הזכירו ג"כ שם, על פסוק ואלה דברי דוד האחרונים ע"ש.

גם נזכר בהקדמת התקונין בכתיבת יד, וז"ל, ואנת אליהו עתיד לאתגליא בסוף יומיא, ואית מאן דעתיד לאתגליא ליה אפין באפין, ואית מאן דעתיד לאתגליא ליה בטמירו בעין השכל דיליה וכו'. והנה מלבד החקירות והנסיונות והמופתים, אשר ראינו בעינינו מן הרב הנזכר ולה"ה, הנה הדרושים והדברים עצמם אשר בחבורי זה, יעידון יגידון, וכל רואיהם יכירום, כי דברים עמוקים ונפלאים כאלה, אין יכולת בשכל אנושי לחברא, אם לא בכח השפעת רוח"ק ע"י אליהו ז"ל, ולמען אל ישט לבך, אל אשר תמצא בקצת ספרי המקובלים המחברים על פי עיון שכלם האנושי, אכין לך הדרד, ואשכילך בדרך זו תלך באורח מישור.

הנה החכמה הזאת, היתה נגלית באתגליא, עד פטירת הרשב"י ע"ה, ומאז ואילך נסתם חזון, כנ"ל מאותו המאמר דפרשת ויחי דף רי"ז ע"א, כאשר ראה בחזיון חלומו ר' יהודה לרשב"י, דהוה סליק על ד' גדין מתתקנו, וס"ת עמיה, ולא שבק כל ספרי רזין עילאין ואגדתא, דלא סליק לון בהדיה וכו'. ואמר, ודאי מדשכיב רשב"י, חכמתא אסתלקת מארעא וכו', ולא אשתאד בעלמא, בר כמה דכתיב, קח צנצנת אחת וגר' למשמרת: לאצנעותא וכו'.

וכל אחד מהחכמים הידועים בחכמה הזאת, מאז ואילך, היו עוסקים בה בהסתר גדול, ולא באתגליא. ולא היה מגלה אותה, אלא לתלמידו היחיד בדורו. ואף זה בראשי פרקים, מפה אל פה, מגלה טפח ומכסה אלף טפחים. והיתה החכמה הזאת מתמוטטת

עוד הקדמה למהרש"א, הקדמה
שקבלתי אני הצעיר חיים ויטאל ממורי ורבי
בוצינא קדישא, הרב האלהי החסיד העניו
כמהר"ר יצחק לוריא אשכנזי, שלמד עם
אליהו ז"ל. גם חברו אליהם קצת כונות
התפילות, וכונות היחודים, וכונות ע"ד אמת,

קטנה, כאשר לא שמע ולא קבל מרבו, כי עזנו גדול מנשוא, כנו' בהקדמת הזוהר, ובפרשת יתרו בפסוק לא תעשה לך פסל, ובמקום זולתם, אשר הרואה דברי זוהר ההמה, תסמר שערות בשרו, כנו' במדרש על פסוק תאלמנה שפתי שקר כו', יתפרכון ישתתקון כו'. ע"כ עלתה הסכמתי, שלא להוסיף ושלא לגרוע כמלא נימא, אפי' בענין הסדר בעצמו, כאשר שמעתי מפי מורי זלה"ה, ואח"כ אחבר מראה מקום, כל א' הקדמה בפ"ע בחיבור זה. וזה החלי בעזרת צורי וגואלי, ע"כ מכת"י הרח"ו זלה"ה.

זאת לוקחת ומועתקת מספר פע"ח שבדמשק, מכת"י הרח"ו ז"ל בעצמו וז"ל.

אמר הצעיר והזעיר הרח"ו, בראותי תשוקת החרדים אל דבר ה', ראיתי לחבר הספר הזה ולהאיר עיניהם בקצת הקדמות שקבלתי ממורי זלה"ה, כאשר אבאר, ומהם תוכל לאחוז ולקחת מעץ החיים, כאשר תראה בעז"ה דברי בנוים על הקדמות נעלמות שנתגלו למורי זלה"ה ברוה"ק עפ"י אליהו ז"ל.

והיום אביע חידות, ונסים ונפלאות תמים דעים, כי כמו שבכל דור ודור, אלהי הראשונים והאחרונים, הפליא חסדו עמנו, כן היום הזה חשף את זרוע קדשו, ושלח לנו עיר וקדיש מן השמים נחית, הרב החסיד המקובל האלהי [כרשב"י] בדורו, כמהר"י לוריא זלה"ה, וממזר מצרים קראנו י"ה, ועננו במרחב י"ה, בארץ קדושה ורחבת ידים, עיר גדולה לאלהים, של חכמים ושל סופרים, צפ"ת תובב"א, גליל העליון, כי שני שנים קודם פטירת הרב זלה"ה, בא אנוס ממצרים. עפ"י הדבור, כי כן הגיד לו ברוה"ק, כי הגיע עת פקודת רוחו, להשיבה אל מקומה לאלהים אשר נתנה לו.

וגם זה במצרים נצטוה עפ"י הדבור, והפקיד מזער מקצת חכמתו הגדולה והנפלאה, כי כן ציווהו במתיבתא דרקייע, לחיות שארית בארץ והדברים עתיקים כבשים ללבושך, ואז בעלותו מארץ מצרים, סמך ידו עלי, והאיר עיני בקצת הקדמות אמיתיות שורשיות, שמסרו לו ממתיבתא דרקייע וקוב"ה, להחיות

אשר קראתיו פרי עץ חיים, ליחד מאורות עליונים, כאשר יבוא לפנים בע"ה. וקצת ביאורי מאמרי הזוהר, וביאור פסוקים ע"ד האמת, ועפ"י הפשט, מדרושי נשמות וגלגולים, אשר קראנו בשם נוף עץ חיים.

ובענין ספרי הקבלה האמיתיים הנמצאים, אמר לנו מורי זלה"ה, כי שלשלת קבלת הלאב"ד ובנו הר"י סגי נהור ותלמידיו עד הרמב"ן ז"ל ותלמיד תלמידו, כולם קבלה אמיתית מפי אליהו ז"ל שנגלה אליהם. וביאור הרמב"ן שעשה על התורה, הוא עמוק מאוד, ואין מי שיוכל להבינו, שדבריו סתומים עד מאד, והוא ספר יקר ונחמד מאד למבינים אותו. וביאור ס' יצירה להראב"ד, איננו להראב"ד ז"ל הנ"ל, אלא חכם גדול א', והיה גדול בחכמת הקבלה. וספר הנקרא ברית מנוחה, הוא אמיתי, וחברו חכם גדול בתורה ובחכמה ונאמן רוח, וכיסה את דבריו בעומק, ונעשה עפ"י נשמת צדיק א' קדמון, שנגלה אליו אליהו ז"ל ולמדו. ושאר ספרי הקבלה שלאחר הרמב"ן ז"ל, אל תשלח ידך אליהם כי הם בנוים בשכל אנושי, ולא מקובלים, לא מפי אחרונים, ולא מפי ראשונים. [בע"ח כת"י של החסיד בעל יו"ש"ה איתא בזה"ל לא מפי ראשונים ולא מפי עליונים].

אלו הן הדברים ששמעתי ממורי הק' כמהר"י לוריא, וכל דרוש ודרוש, יש בו הקדמות וכללים שונים זה מזה, מפרטי י"ס דאבי"ע, ועלה ברעתי שלא לפרוד ולחלק הדרושים ולסדר הקדמות וכללות, אשר בכל דרוש ודרוש מהם, כל הקדמה והקדמה בפ"ע, ע"ס י"ס דאבי"ע, כי בזה יהיה נקל בעיני המעיין בהם, למצוא דברי חפץ תאות מבוקשה. אכן זחלתי ואירא, לפי שיש בדרושים הללו דברים רבים, אשר הרואה יחשוב, שהם דברים המנגדים זה את זה. ולאפס הפנאי לא היה לי זמן אחרי שומעם, לשאול את פי מורי זלה"ה, ינחני במעגלי צדק הדרושים האלו, ולסלק ולהרים מכשול אשר בהם, למאן דעאל ולא נפק. ואם ירצה האדם להעמיק את עמק מחשבתו בהם, ולהעמיד על נכון מי הוא אשר ערב לבו להוסיף ולגרוע אות אחת

בשורש של אדה"ר, והיה יודע כמה טעיות נפלו בספרים. והיה יודע להכות בסגורים, והיה יודע כל מה ששנו החברים, והיה מלא חסידות, ודרך ארץ וענוה, ויראת ה', ואהבת ה', ויראת חטא, וכל מדות טובות ומע"ט היה בו. וכל זה היה יודע בכל עת ובכל שעה ורגע, וכל החכמות האלו, תמיד היו מונחים בחיקו, ועיני ראו ולא זר, וכל זה השיג מרוב חסידותו ופרישותו, אחר התעסקו ימים רבים בספרים ישנים גם חדשים בחכמה זו, ועליהן הוסיף חסידות ופרישות, וטהרה וקדושה, וזהו הביאו לידי רוה"ק, והיה אליהו ז"ל נגלה לו תמיד.

וזה ירעתי מפיו באמונה, ואף אם אין גילוי ברורינו זה לנביא וחזוה, אפ"ה לא נמנע רוה"ק, מלהיות מרחפת על פניו המאירות הראוין לו, כמ"ש מענין הראב"ד ז"ל. והנה הדברים עצומים והם יתנו עידיהן, אשר יצדקו ויעידון ויגידון בחיבור זה, כל רואיהם יכירום, כי דברים כזה אי אפשר לשום אדם נברא להשיג, בשום שכל ומדע, לולי עפ"י הופעת רוה"ק ממרום, וע"י אליהו ז"ל, כנזכר בתיקונים, דאת עתיד לאתגליא בסוף יומיאי וכ'.

ואלו באתי לכתוב, כל אשר קבלתי ממורי זלה"ה, לא יספיקו כל עורות אילי נביות, כמפורסם לקצת ולשומעים לקולי בחברתי. אמנם, רצוני להעלות על הספר קצת מהקדמות הכרחי מאוד, מה שהורשיתי לכתוב, ואף גם בקיצור נמרץ, כמצ"ץ מן החרכים. וקראתיו שם הספר **עץ חיים**, על שמי, וע"ש החכמה, אשר טועמיה חיים וכו', ואכל ממנו וחי לעולם שכולו ארוך, עכ"ל.

עוד הקדמה למוהר"ו זלה"ה, אני הכותב, משביע בשמו הגדול ית', לכל מי שיפלו הקונטריסים אלו לידו, שיקרא הקדמה זאת, ואם אותה נפשו לבוא בחדרת החכמה זאת, יקבל עליו לגמור ולקיים כל מה שאכתוב, ויעיד עליו יוצר בראשית, שלא יבוא אליו חיזק בגופו ונפשו, ובכל אשר לו, ולא לאחרים, תחת רודפו טוב, והבא לטהר ולקרב, ראשית

שארית בארץ, ומפי אליהו ז"ל, שנתגלה אליו תמיד, ורשותא יהבי ליה, לגלות תמיד רזין סתימין, על התיקונים והזוהר, שלא נתגלו מימות רשב"י ואילך.

ולולא כי יגורתי מפני אף וחמה, קנאה המתגבר עלי, ימצאו באנשי דורנו חכמים בדעתם, ויקשו ערפם לבלתי האמן, כי יש אלהים בארץ, ויראתי פן מקנאתם בשומעם גדולתו ונפלאותיו ח"ו, יטילו פגם בקדשים, ויאמרו מאן גבר בגוברין, הלא גם בנו דבר ה', ולולא זאת, הייתי מספר מקצת דרכיו ונפלאותיו, אשר עיני ראו ולא זר, דברים מבוהלים לא נראו בכל הארץ מימות תנאים כרשב"י וחביריו.

ומרשב"י עד הראב"ד ז"ל, היתה החכמה הזאת הולכת מפה אל פה, ואליהו ז"ל נגלה אליהן, לקצת מהחכמים, עד הרמב"ן. ומהרמב"ן ז"ל עד מורי זלה"ה, לא היה מי ששיג חכמה זו על אמתתה כמוהו, כי היה יודע במשנה, ותלמוד, ואגדות, ומדרשות, על כל דבר ודבר, כמה טנים בפרד"ס. ומעשה בראשית, ומעשה מרכבה, בשיחות עופות, ובשיחות דקלים ואילנות ועשבים, בסוד כי אבן מקיר תזעק, ושלחובי פחמים, ובשיחת מלאכים, והיה מדבר ברוחות מהגלגולים, רוח טוב ורוח רע, והיה מכיר בריח הבגדים, כמו אותו ינוקא דפרשת דברים, ובעופות אלמים, ומביא נשמת אדם בעודו חי, ומדבר עמו כל צרכו וחפצו, ואח"כ מסירהו, [נ"א מחזורים להם] והיה רואה נשמות בעת צאתם מהגוף, ובבתי הקברות, ובעלותן בכל ע"ש לג"ע, והיה מדבר עם נשמת הצדיקים שהם בעה"ב, והיו מגלין לו רזי תורה.

וגם היה יודע חכמת הפרצוף, ושרטוטי הידים ופתרון חלומות על אמיתתם. ובגלגולים ישנים וגם חדשים. והיה מכיר במצח אדם, מה מחשב, ומה שחלם, ומה פסוק קרא בעליית נשמתו לג"ע בלילה, והיה מלמד פ"י שורש נשמתו, והיה קוראו במצחו זכיות ועבירות שחישב, והיה נותן לכל א' וא' תיקון [עונם ולחברים נתן להם יחודים לכל אחד] כפי הבחי' המיוחדת, או לשורש נשמתו האחוזה

י' קדשים, ק' ברכות. ה' שלא להסח דעתו מהתפילין בעת התפילה, זולת בעת העמידה יעסוק התורה, ו' צריך שיהיה עוסק בתורה, מעוטף בטלית ותפילין. ז' לכיון בתפלה הכונות כמ"ש בע"ה. ח' שישים תמיד נגד עיניו, שם בן ד' אותיות הוי"ה, ויודעזע ממנו, כמ"ש שויתי ה' לנגדי תמיד. ט' שיכוין בכל הברכות, בפרט בברכת הנהנין. י' צריך שיהיה עמל בתורה, פרד"ס, שנאמר או יחזיק במעוזי. ואל יחשוב שיגלו לו רזי התורה, בהיותו ריק, כדכתיב יהב חכמתא לחכימין. וצריך ליוהר שלא יוציא בשפתיו בחכמה זו, מה שלא שמע מאדם שראוי לסמוך עליו, וכאזהרת רשב"י וחבריו.

השגת החכמה, תנאי הראשון צריך למעט דבורו, ולשתוק כל מה שיוכל, כדי שלא להוציא שיחה בטילה, כמאמר רז"ל (אבות פ"ג מ"ג) סייג לחכמה שתיקה. גם תנאי אחר, ע"כ ד"ת שלא תבינהו, תבכה עליו כל מה שתוכל. גם עלית הנשמה בלילה לעולם העליון, שלא תשוט בהבלי העולם, תלוי שתישן בבכיה, ומרת עצבות מגונה עד מאוד, ובפרט להשיג חכמה והשגה, אין לך דבר מונע השגה יותר מזה. גם בענין השגת האדם, אין לך דבר שמועיל כמו הטהרה והטבילה, שיהיה האדם טהור בכל עת. ומורי זלה"ה עם היות שהיה לו חולי השבר, שהקור מוסיק לו, עכ"ז לא היה מונע מלטבול בכל עת.

העתק ממהרח"ו זלה"ה, לבל יפול לב האדם בהתעסקו בחכמה זאת, כמ"ש כל מאן דעייל ולא נפיק טב ליה דלא אברי, פשטי הדברים: שהנכנס בחכמה זאת, צריך שידע לכונו ולצאת. אמנם מי שרוצה לכונו, ולא ידע לצאת, וכמעשה דד' שנכנסו לפרדס, שר"ע א' מהם, שידע ליכנס, וידע לצאת. כי הכיר והשיג הדבר על בוריו. אמנם אחרים, נכנסו, ולא השיגו, ולא ידעו לצאת מתוך החקירה הזאת בשלום. ולזה כפר אלישע אחר, והנה בסבא פ' משפטים (אות קכ"ב), אמר, בר יוחאי לעייל וליפוק וכי. לכן אסור לעסוק בחכמה הזאת, אם לא שכבר נכנס בחקירות, ויצא

הכל יראת ה', להשיג יראת העונש, כי יראת הרוממות שהוא יראה הפנימית, לא ישיגוהו, רק מתוך גדלות החכמה.

ועיקר מגמתו ביריעה הוזה יהיה, לבצר קוצים מן הכרם, כי לכן נקראים העוסקים בחכמה הזאת, מחצרי חקלא. ובודאי שיתעוררו הקליפות נגדו, לפתותו ולהחטיאו, לכן יזהר שלא לבוא לידי חטא אפי' שוגג, שלא יהיה להם שייכות בו. לכן צריך ליוהר מהקלות, כי הקב"ה מדקדק עם הצדיקים, כחוט השערה, לכן צריך לפרוש עצמו מבשר ויין כל ימות השבוע, וצריך הזהרת סור מרע ועשה טוב ובקש שלום. בקש שלום: צריך להיות רדף שלום, ולא להקפיד בביתו על דבר קטן וגדול, וכ"ש שלא יכעוס ח"ו.

וצריך להתרחק בתכלית הריחוק, סור מרע: א' ליוהר בכל דקדוקי מצות, ואפי' בדברי חכמים שהם בכלל לא תסור. ב' לתקן המעוות, קודם שיבא לעוה"ב. ג' יזהר מהכעס, אפי' בשעה שמוכיח את בניו, לא יכעוס כלל ועיקר. ד' גם צריך ליוהר מהגאווה, ובפרט בענין הלכה, כי גדול כחה, והגאווה בזה עון פלילי. ה' בכל צער שיבא לו, יפשפש במעשיו, וישוב אל ה'. ו' גם יטבול בעת הצורך לו. ז' גם יקדש א"ע בתשמיש המטה שלא יהנה. ח' שלא יעבור כל לילה, ויחשוב בכל לילה מה שעשה ביום, ויתודה. ט' גם ימעט בעסקיו, ואם אין לו פרנסה כי אם ע"י משא ומתן, יכין יום ג' ויום ד' מחצי היום ואילך, ובכונה שהוא לעבודת קונו. י' כל דבור שאינו של מצוה והכרחי, יהיה זהיר ממנו, ואפי' דבר מצוה ימנע בשעת התפלה.

רעשה טוב: א' לקום בחצי הלילה, ילעשות הסדר בשק ואפר, ובכי גדול, ובכונה, כל אשר יוציא בשפתיו. ואח"כ יעסוק בתורה כל זמן שיוכל להיות בלי שינה. ובלבד שחצי שעה קודם עלות השחר, יתעורר לעסוק בתורה. ב' ילך לבה"כ קודם עלות השחר, קודם חיוב טלית ותפילין. להזהר שיהיה מ' ראשונים. ג' קודם שיכנס, ישים אל לבו מ"ע ואהבת לרעך כמוך, ואח"כ יכנס. ד' להשלים רמז צדיק בכל יום, שהוא צ' אמנים, ד' קדושות,

הקדמת מהרח"ו זיע"א

ב' וג', אין כח בידינו לשנות, כי כן נמצא מכת"י הרב זלה"ה.

לשון החכם הגאון מהר"ר יעקב צמח גר"ו בהקדמת ספרו רנו ליעקב וז"ל

עוד נ"ל, כי גלוי חכמה זאת עתה בדורות גרועות הוא, כדי שיהיה לו מגן עתה, לאחוז בלבב שלם, באבינו שבשמים. כי באותן הדורות הרוב היו אנשי מעשה וחסידים, והמעשים טובים היו מצילין אותן מפני המקטרגים, ועתה רחוקים משורש העליון, כמו השמרים בתוך החביות, מי יגן עלינו, אם לא קריאתינו בחכמה זאת הנפלאה והעמוקה. ובפרט ע"ד שכתב הרב ז"ל, שהנסתרות נעשו עתה כמו נגלות, כי בדור הזה מושל הזנות, ומלשינות, ולה"ר, ושנאה שבלב, ונתפשו הקליפות באופן שמתבייש האדם לנהוג דברי חסידות. וה' יגן עלינו, וימחול לעווננו, אכ"ר צכ"ל. עוד העתק מלשון מהר"ץ בהקדמת ספרו, וז"ל, דברים הבאים בתוך הקדמות, מפי דרושים אלו, ודברים אלו אמת ויציב, עכ"ל. להרח"ו, דע כי קצת מחברינו כתבו להם ספרים, מה ששמעו ממורי זלה"ה, וזולתו על שמו, וכולם כתבו הדברים בתוספת וגרעון, כפי בחינת הכותבים, וידיעתן. ובהבנת הניחו מקום לכמה קושיות, לכן אין לסמוך על אותן הספרים, וצריך להרחיק מהם. ודע, כי כל מה שכתבתי כאן, הכל שמעתי ממורי זלה"ה, לכן כתבתי הכל בחיבור אחד לבד, ומה ששמעתי מהחברים, משם מורי זלה"ה, מה שדרש וגילה להם, קודם שלמדתי עמו, הכל כתבתי ג"כ לבדו. וע"ש אמרו מפי מורי זלה"ה.

בשלום, ולא נשאר בתוכו מבוכות וספקות. ונלע"ר, שאין הכונה כפשוטו, שא"כ לא ימצא בדור הזה כמו רשב"י שיבאר לו ספיקותיו. לכן לעד"נ, שגם אם האדם מובטח, שאעפ"י שיראה לו כמה ספיקות, ודברים תמוהים, יאמר בלבו רק מחסרון שכלי אני לא משיג, ולא שח"ו בדבר עצמו יש פקפוק, לזה האיש מצוה ללמוד עמו, שמתוך כך מתוך שלא לשמה, בא לשמר. ואין אסור, אלא למי שאין לו כח לעמוד בהיכל המלך, ויבא לידי כפירה ח"ו, וזה בהשבו כי הוא חכם גדול, ואין העדר מצדו עכ"ל.

הקדמה קטנה, מצאתי בע"ח של ר' נחמיא, השייך להקדמה, וז"ל, הספר הזה הוא מכת"י מהרח"ו ז"ל, דהיינו מכמה אופנים. ותחלה נמצא ספר א' שלם, התחיל בזה"ל, ליקוטי הקדמות, והספר הזה שמנוהו באמצע הספר, ונק' מהדורא תניינא, ושמונהו בפנים. אח"כ נמצא דפים קטנים קרועים מתולעים, וטרח טרחא גדולה מאד, החכם מהר"ר יעקב צמח גר"ו מירושלים תוב"ב, עד שסדרם על נכון, כאשר תחזנה עיניכם, ונק' מהדורא בתרא, ושמונהו סביב הספר הראשון. אח"כ נמצא אצלינו מכת"י החכם הגדול מהרח"ו ז"ל, במהדורא קמא, דרושים שלא הזכירם הרב ז"ל בחיבור זה, ושמונהו ג"כ איש על מקומו, ונק' מהדורא קמא. ולמען ידע כל המעיין שורש כל דבר מהיכן בא, כתבנו זה, אע"פ שנלע"ר, שיפה דרכו זה מהדורא קמא, איש על דגלו, עכ"ו כתבנו שרשים אלו, שאם ירצה המעיין לשנות יוכל לשנות. אבל בב' המדורות

הקדמה מבעל המחבר ההגהות ומראה מקומות

בתוקף אמונתנו בדברי רבותינו נ"ע שעתידה חכמה זו להתגלות באחרית הימים, ואנו רואים שמבפנים ומבחוץ תקפו עלינו הצרות מבפנים כיצד? הדור הצעיר הולך מאתנו, חרור הוא ברוח הפקרות ופריצות, ועושים שמות בתורתנו הקדושה. מבחוץ כיצד? בכל אלפי שנות גלותנו לא היה עוד זמן נורא כזה אשר בזמן אחד תקפה שנאה כבושה את כל עמנו, בכל המקומות שהם נחותים שמה. מצב נורא כזה דורש מאתנו לקחת חשבון הנפש, ולעשות „אתערותא דלתתא" בכדי לקרב קץ גלויותינו, להחיש פרות נפשנו, ולעשות השתדלות שתתרבה הדעת בקרב ישראל, וכל העם מקצה יעברו את ה', וימלא אחרי כל חוקיו ומצותיו. והנה ידוע הוא, כי הגורם לכל היסורים הנוראים של עניות וחרב ביזה והרג ר"ל, הוא מפאת חוסר השתדלות בלימוד חכמת הקבלה, שעל הפסוק (ישעי' מ"ה) קול אומר קרא, ואמר מה אקרא, כל הבשר חציר, וכל חסדו חצין השרה, יבש חציר נבל ציץ כי רוח ה' נשבה בו, אכן חציר העם. פירשו חכז"ל (תיקין תי' ל') היא אומרת מה אקרא „כל הבשר חציר" כולם כבהמות נדמו האוכלים חציר. „וכל חסדו כציץ השרה" כל חסד שעושים לעצמם הם עושים, המה הם העושים התורה יבשה, שאינם חפצים להשתדל בחכמת הקבלה, אוי להם שגורמים בזה עניות וחרב וביזה והרג ואבדון לעולם, ע"כ. הרי שסיבת הגברת הרע בגשמיות, הוא בגלל אי העבודה ושקידה על הלימוד הקדוש, של לימוד חכמת הקבלה, כי בלימוד התורה הנגלית בלחוד לא יוצאיכי ידי החובה. וכמ"ש שם (תיקון מ"ט) אוי להם לבני אדם סתומי עין, עליהם נאמר עינים להם ולא יראו באור התורה, בהמות המה שאינם מסתכלים ואינם יודעים אלא בתבן של התורה שהיא כמו קליפה וחיצונית החכמה וכי' עכ"ל. ופירש הגר"א ז"ל: החכמה הפנימית נקרא קדש, ותבן הוא לימוד הפשוט הנקרא תבנא דאורייתא, ומוץ הוא דקדוק המלות שהוא קליפה אחרונה של התורה, לא להבין הענין רק שימושי תיבות ודקדוקן. אע"ג שהכל הוא קדושת התורה, מ"מ נגד חכמת הקבלה המה קליפין. וכמוש"כ בפרשת בראשית דרא קליפא לרא וכי' עכ"ל.

והרה"ק מזידיטשוב ז"ל (בספרו סוד מרע ועשה טוב) פירש הדברים הנ"ל וז"ל: והנה בלי ידיעת חכמת הקבלה הוא כבהמה וכי' אחר שעושה המצוה בלי טעם רק מצות אנשים מלומדה, ודמיון לבהמות האוכלים חציר, שאין בו טעם אכילת אדם וכי'. ואפילו הוא בעל עסקים גדול במו"מ וכדומה וטרוד הרבה לא יפטר מעסק חכמה זאת וכי' ותשתדל לקמוץ זמן מהיום משאר דברים ולימודים, למען ישאר לך זמן לעסוק בחכמה זו כי היא יסודי התורה וכי' כשם שאי אתה פטור מקביעות עתים לפשוטי התורה כי על זה שואלים קבעת עתים לתורה, ק"ו שאי אתה פטור מפנימית התורה כי מבלעדה האדם שור אוכל עשב וכי' עכ"ל. ובספרו עטרת צבי פרשת בהעלותך כתב וז"ל וזאת נחלט ונשרש בנפשי אשר מי שלא ראה אור ספר הזהר לא ראה אור מימיו. מכל הדברים הללו אתה למד שמוכרחים לעשות כל מיני השתדלויות, ולחסוך זמן בכדי ללמוד את החכמה הקדושה הלזו, כי מבלעדה הרי האדם נדמה כמו שור אוכל עשב, אשר אינם ראויים למאכל האדם. וכן השל"ה הקדוש אמר לבניו שכל מי שלא טעם טעם חכמת הקבלה לא טעם טעם יראת חטא מימיו. וכן אמר שגדול וחשוב היום שנתגלה בו קבלת רבינו האר"י ז"ל כיום שניתן תורת משה לישראל. ועוד זאת: כי הירידה הגדולה של הדור — שעזבו את שמירת התורה, הוא גם כן לסיבת מניעת הלימוד הקדוש — חכמת הקבלה. ומובא בספר תורת שמחה (דף נ"ז) אשר הרה"ק ר' בונם מפרשיסכא ז"ל אמר לו להרה"ק ר' העניך מאלכסנדר ז"ל, חידוש לי על עיר פראג שהיא מקום לומדים ותורה בין בעידנא דעסק בה ובין בעידנא דלא עסק

בה מגני ומצלי ואיך יורד שם היהדות מיום אחריית ר"ל, אכן הענין הוא דמקודם הי' די בתורה הגלית אבל עתה בעקבתא דמשיחא צריך להיות גם תורת הנסתר, כמו שאנו רואים בר דולק וקודם שכבה היא מתחזקת ביותר ושלחבת עולה יותר, כמו כן מקודם לא הי' היצר הרע מתגבר כל כך, והי' די תורה בגולה לתבלין לנגוד, אבל עתה קודם הגאולה היצר הרע מתגבר יותר וצריכים להתחזק גם בנסתר, עכ"ל.

ואמנם כן בכל משך גלוייתנו היינו מצוים ועומדים להסתיר את החכמה הקדושה הלוי המלאה ריזן וריז דרוז, אבל לעומת הללו אשר אוחזו עומדים בה כבר באנו לעקבתא דמשיחא ולכן להיפך עלינו לגלות את החכמה הקדושה הלוי, וכמ"ש הגאון הק' הר' אברהם אזולאי ז"ל בנודקמת ספרו אור החמה שהמתורשלים מלעסוק בחכמת האמת בחלקים לדי כהות וכו' כת הג' מאמינים בחכמת הקבלה ויוצעים שיש להם חסרון בהעדרה של חכמת הקבלה, אלא שהושבים שאין בזמן הזה מי שיגין בה מחמת עומק המושג, וכנגד הכת הזאת כתב הרשב"י ע"ה (פ' קדושים) ועכ"ד מיבעי ליה לבר נש למילף מילי דאורייתא מכל בר נש אפילו ממאן דלא ידע, בגין דעל דא יתער באורייתא באורח קשוט וכו' שלמדנו שהיב האדם ללמוד מכל אדם, אפילו ממי שאינו יודע וכו' ומצאתי כתוב מה שגזר למעלה שלא יתעסקו בחכמת האמת בגלוי הי' לזמן קצוב עד תשלום שנת ה' אלפים ר"ג, ומשם ואילך יקרא דר"א בתרצה והותרה הגזירה והרשות נתונה להתעסק בספר הזהיר ומשנת ה' אלפים ג' מאות ליצירה מן המובחר שיתעסקו ברבים גדולים וקטנים כדאינו ברע"מ, ואחר שבזכות זה עתיד לבא מלך המשיח ולא בזכות אחר אין ראוי להתרשל עכ"ל.

דברי גאוני וקדושי ארץ המועתקים כאן ועוד אלפי מאמרים המפורטים בזהיר הקדוש ובשאר ספרים, ובחקרמה למחרתיו וצ"ל שלמינו בזה הספר, אשר כולם כאחד רואים בעיני קדשם, שכל עיכוב גאולתנו, שכל הרע המסורב על ידי הגלות החל הזה, וכל ההונחה הגדולה המתהווה בדורנו זה אחרון — שהוא אך ורק מחסור לימוד קדוש זה — כל אלה הניעו אותנו לקחת עלינו את המעמסה הקדושה הזאת, להשתדל בעזרי להרבות, ולהפיץ את חכמת האמת, להוציא לאור את כל כתבי רבינו הארי" ז"ל, ספר עץ חיים, וכל השמנה שערים, מבוא שערים עולת תמיד ופרי עץ חיים, וכו' יחיה בעזרנו.

ואל יאמר האומר מי יודע עומק הדברים ומי יכול לעמוד לפני הארי" ז"ל להבין עמקי סודותיה כי בחמלת ה' עלינו שלה לנו משמי מעונה עיר וקדיש ממנו יתר ממנו פנה הוא האיר עינינו באור גדול אור הפנים אור פני מלך חיים פנים מאירות ומגים מסבירות מורינו ורבינו המקובל האלקי כקש"ת ר' יהודה הלוי אש"ל זצ"א, שבזכרנו זה זכינו לתבוינו הגדולים המבארים את החכמה עסי השכל העיוני הפשוט שכל מעיין בינוני יכול להבנות וללמוד ולהתקן על ידה, ובכן שמתו צדיקים והרגינו כל ישרי לב כי סתרי תורה אשר היו טמונים ונסתרים מעיני הקדמונים והראשונים יצאו וגלו באלו הזמנים, ובזכות תורתנו נזכה לראות בנחמת ציון וגאלנו גאולת עולם אמנ.

ומלבד התקנות הגדולות הנאמרות בשער הספר הוספנו כמה מעלות מעילות: (א) השתדלנו להשלים המלים בכל מקום שהיה חצי תיבה וקו אחריו, (ב) שמנו נקודות לחלק בין הפסקות ובכל ענין שלם ונתחלנו בדיבור המתחיל, וכל הספר נדפס באותיות מרובעות.

שער הכללים

ובו י"ג פרקים

פרק ראשון

המלכות וזהו נקרא עולם התהו ובהו, ועולם הנקודות.

והאור העליון היה נכנס בתוכם, ד"ל בתוך הכלי, ואור א"ס מקיף לכתר. [ומתפשט עד סיום מקום כל ה' ספירות] ומאופ שבכתר, נעשה פנימי ומקיף אל החכמה, והמקיף שבכתר, נעשה מקיף עליון אל מקיף החכמה, וכן כולם. והענין, כי מה שהיה יכולה לקבל מן האור המאיר בתוך הכתר, נשאר בו בסוד אר"פ, והשאר היה מקיף מבחוץ. וכן עד"ז מכתר לחכמה, ומחכמה לבינה, ומבינה לז"ק ביחד.

ודע, כי שמש ומגן ה' צבאות, וכמו שהשמש אור עליון גדול, ואין יכולת להביט בו, כי אם בהתמעטות: דרך חלון, או ע"י מסך, או ע"י ריחוק מקום, או ע"י נקב קטן. חנה בעולם האצילות, האור בא שלא ע"י מסך כלל, אך כשבא אור א"ס בכתר, אין בו יכולת לסבלו, דק ע"י ריחוק מקום. אך מכתר לחכמה אין בו ריחוק כלל, אבל בא ע"י חלון. פ"י, מיסוד דא"א הנקרא חלון שנתמעט האור מכמות שהיה. גם מחכמה לבינה, בא ע"י חלון. פ"י, מיסוד אבא שהוא חלון אחר קטן. אמנם בור"ק עצמן, חלונותיהם שוין מזה לזה, כי כולם בחי' א'. אח"כ מיסוד למלכות, בא האור מחלון קטן וצר מאד. פ"י, מיסוד דז"א הנקרא חלון ג"כ, וצר מאד דוגמת נקב קטן. אך הור"ק אין בהם שינוי מזה לזה, דק כפי

א) כשעלה ברצונו יתברך שמו לבדוא את העולם, כדי להיטיב לברואיו, ויכירו גדולתו, ויזכו להיות מדכבה למעלה, להזדבק בו ית'. האציל נקודה א', הכלולה מ', (והם י"ס של העקדים שהיו בכלי א') ולא היו נראים. דרך משל: האדם מורכב מר' יסודות, ואינם ניכרים בו כל א' וא' בפ"ע, וכן הענין בכאן, נקודה זו היתה כלולה מעשר בתחלת אצילותה, וזו היא למעלה מן הכתר [שהוא] עתה, כי משם שואבים כל הי"ס שפע וחיות מנקודה זו. גם אור וחיות נקודה זו, יורדת מן המאציל בתוכה ביחד, שהיא הכלי עם נשמתו, כהדין קמצא ללבושיה מניה וביה.

והיו בה: י' אודות כנימים, וי' אודות מקיפים. ואור המקיף מחוץ לכלי. ונדע, כי המקיף גדול מהפנימי, כי אר"פ מצומצמת תוך הכלי. משא"כ במקיף. וז"ס, ודברתי אתך מבין ב' הכרובים, שהיה מצומצמת שם השכינה.

ומנקודה זו, נתפשטו י' נקודות, מכתר עד המלכות, עד"ז, כי מהיותד מובחר ועליון מנקודה זו, נעשה כתר, ונתפשט למטה, ושאר הט' כלולים בו. ומה שנשאר בתוכה, ג"כ ממובחר הנשאר, מתפשט למטה מהכתר, ונעשה חכמה, והח' כלולים בו. ואח"כ בינה, והח' כלולים בה. ואח"כ הו' נקודות יחד ואח"כ

הנהגות ומראה מקומות

א) כללים כל החכמה, ומשום זה, אי אפשר לבארם כאן. אמנם יש בהם ענינים שצריכים לדעתם בטרם שמתחילים בעולם התקון שמתעם זה נסדרו במקום בט' ע"ה, וגם אנו תוכרחנו להציגם עכ"פ כאן, עכ"ל.

א) בספר עץ החיים עם פנים מסבירות למרן דאר"י הלוי אשלג וצוק"ל נרמס שער הכללים אחר ענף ל"ה, וכתוב שם הדרושים הללו נשמטו מהסדר משום שמקומם האמתי הוא בסוף הספר להיותם

האור המתפשט בהם מספירה לספירה (ג) ואע"פ שבחסד כבר נתבטל א' עכ"ל לא הניח האור מלהתפשט בכל ז"ת לראות אולי אינו ימות ויוכל לסבול מחמת ריחוק כי כל מה שהוא יותר רחוק אפשר שיוכל לסבול יותר. אך להיות שהכלי התחתון הוא יותר קטן מהעליון, לכן גם הוא אע"פ שהוא יותר רחוק, לא היה יכול לסבול.

והנה כשהגיע האור אל היסוד, באו ב' אורות א' שלו ונ' לתת אל המלכות, והחלק שלו להיותו גדול, לא היה יכול לסבול, ונתבטל כמו האחרים. אבל חלק המלכות שקבל, הוא נשאר בו, ולא נתבטל, וז"ס בן ישי חי על האדמה, ולכן נקרא יסוד, חי.

וכשנתן אח"כ היסוד חלק המלכות לה, אלו היה נותן דרך צנור, היה כח במלכות לקבלה, אבל עתה כשנשבר היסוד, נתגלה האור, ובא האור מהיסוד בגילוי ובחזק אל המלכות, ולכן גם היא נשברה, ולא לגמרי כמו הראשון, אלא נעשה פרצוף א' אחר התיקון. (פ"י שזכתה להעשות פרצוף שלם, עם היותה רק בחי נקודה א', מה שלא זכו הוי"ק להעשות כל א' פרצוף א', כנ"ל) כמו שנבאר, לפי שלא קבלה כל האור רק החלק שקבל היסוד לתת לה, גם שלא קבלה ע"י צנור.

ופי' מה שאמרנו שושברו המלכים, פי' כי האורות נסתלקו למעלה למקומן, ועכ"ל עדיין נשאר קצת ניצוצי קדושה בכלים, ונפלו באלו מאנין תבירין למטה, ומתם נתהוו שורש הקליפות, ואע"פ שנתברר האוכל מהפסולת ועלה למעלה, עכ"ל עדיין ניצוצי הקדושה נשארו בתוכם, וזהו מה שנשאר לנו לתקן, ע"י תפלה ומע"ט, וכן ע"י נשמת הצדיקים, כשהם נפטרים מעוה"ז, עוברים בעולם העשיה ומעלין מהם ניצוצי קדושה שבקליפה ליצירה, וכן עדיין בעלותם מיצירה לבריאה, ומבריאה לאצילות, ומחזירין האור הגדול למקומם.

וז"ס מ"ן. וז"ס עשרה הרוגי מלכות, שהיו בזמן החרבן, והעונות גרמו שאז גברה הקליפה,

ריחוק וקירוב לבד, לא ברוחב וצרות החלוק, כי כולם שוין.

וז"ס ז' הקפות, כי הם בסוד המלכות שיש בה כללות ז' הקפות, ומגיד שבכתר יצא אר"ם אל ז"ת שבו עצמו, ומז"ת שבכתר, יצא אר"ם ב' אל ג"ר דחכמה, ומגיד דחכמה, יצא אר"ם ג' אל ז"ת שבו, ומז"ת של חכמה, יצא אר"ם ד' לג"ר שבבינה, ומגיד של בינה יצא אר"ם ה' לז"ת שבה, ומז"ת שבבינה, יצא אר"ם ו' לוי"ק, ומהר"ק, יוצא אר"ם ז' אל המלכות, וכל אלו נכללין במלכות, לכן ז' הקפות רומזין במלכות, אך מצאתי להר"ם מינץ באופן אחר, והוא סוד ז' מקיפין אל מלכות ממטה למעלה. האחד, מקיף שלה, ב' מקיף דיסוד, ג' מקיף בינה, אח"כ פנימי ומקיף דחכמה, ופנימי ומקיף של כתר, הרי ז' מקיפין.

ונחזור לענין, כי באצילות לא יש מסך כלל, אך מבריאה ולמטה, האור בא ע"י מסך גמור, והאור עובר בתוכו ומאיר.

ודע, כי כשנתפשטו י' נקודים הנ"ל, הנה הכתר היה בו יכולת לסבול האור חוה, אבל אר"א לא היו שוין, כי אבא קיבל האור פכ"פ [מן] (ע"ס) הכתר, והיה בו יכולת לסבול האור, אך הבינה, לא קבלה האור מחכמה, אלא אב"א, שלא יכלה לסבול, וז"ס, וחכמ באחור ישבחוה, כי חכמ שהיא חכמה השביית את הבינה, והאיר בה בסוד אב"א, וגם ז"ס הנזכר בנוהר פרשת בראשית (ב) בעזרת אות צ', שהם אר"א, ירד וגו' כזה: ' ג' כפופה והפוכים, אב"א.

והנה כשיצא אח"כ אור מבינה לוי"ק, תחלה יצא הדעת, ואח"כ נתבטל, וזהו המלך הראשון, שהוא בלע בן בעור, אח"כ יצא הסוד, וגם הוא לא היה יכול לסבול האור ונשבר הכלי שלו ג"כ, וירד למטה, ואח"כ יצא גבורה, וכן כל הוי'.

ואלו הם ז' מלכים שמתו, שנאמר בהם ימת וימלך, תחלה מלכה, ואח"כ מתו ונתבטלו הוי' כלים אלה, שלא היה בהם יכולת לסבול

הנהגות ומריאה במקומות

(ב) בהקדמת ספר הוהר עם פ"י הסלם אות כ"ו. (ג) עיין שער ט' פ"ק ז'.

ע"י נפילת אפים, ועם אותה העלאה של נפשותינו, אנו מעלין שם, מן ניצוצי הקדושה שבתוך הקליפות, אל רחל, וכן הצדיקים במיתתן, עולין ומעלין ניצוצי הקדושה עמה, לצורך מ"ן של רחל, להודווג ז"א בנוק, ודוגמא זו בנ"ן, כשעולין באר"א, בסוד יחוד שמע ישראל, ואז מעלין את ניצוצי הקדושה שירדו, מן גובלות של אר"א, ומעלין אותם עד בינה, להיות שם בסוד מ"ן, להודווג עם אבא.

פרק ב

סדר התיקון

והנה, לפי שראה המאציל העליון, כי אלו הכלים נשברו, לסבת היות האור הגדול, ולא יכלו לסובלו, לכן עלה ברצונו לתקן כל העולמות, באופן שיוכלו לסבול האור הזה, וזהו ע"י התפשטות האור, ובהתרחקותם מן המאציל העליון, אשר האורות יבואו יותר מכוסים, ובוה יהיה קיום להעולמות, וכח לסבול האור.

ולכן, מנקודת כתר, נעשה התפשטות של פרצוף א' שלם מ"ס, שהיו כלולים בו מתחלה כנ"ל, ועתה הוציאם אל הפועל, ואז נק' א"א. וכן מנקודה של חכמה, נעשה פרצוף א' שלם מ' ספירות, ואז נקרא אבא. וכן מבינה, נעשה פרצוף א' שלם מ' ספירות, ונקרא אמא. ומן ה' נקודות הנשברים, נעשה מכולם פרצוף שלם מ"ס, ונק' ז"א. ומנקודה עשירית, נעשה פרצוף שלם כלול מ"ס, ונק' בת. והוא פרצוף ה'.

ואלו הה' פרצופים, נרמזין בד' אותיות יהו"ה: קוץ של יו"ד, בא"א. י' עצמה, באבא. ה' ראשונה, באמא. ו' בנ"א, ה' תתאה, בבת. הנק' נוק' דז"א.

וא"ת למה המאציל העליון לא עשה מתחלה ה' פרצופין אלו, ולא יעשה אותם נקודות שיהיו נשברים, והלא גלוי וידוע לפניו,

ולא היה כח להעלות מ"ן, שהם הניצוצין ההם, והיה העולם שמם ומתמוטט, לכן מסרו גופם למלכות, והיו מ"ן למלכות, ונפשותם העלו למ"ן לאר"א, אותן הניצוצין שבתוך הקלי. וז"ס, כך עלה במחשבה לפני הנז' אצל ר"ע. וז"ס ג"כ סבת המלכים שמלכו ומתו. וז"ס בונה עולמות ומחריבן.

ואע"פ שאמרנו, שהמלכים שמתו הם ה' מאנין תבירין, מחסד עד מלכות, והוצרכו תיקון. הנה תו"ב ג"כ הוצרכו תיקון, כי הלא בינה היתה תחלה מקבלת האור אב"א, כי לא היתה יכולה לסבול פב"פ, ואז נקטן ונתמעט הכלי שלה, וזה המיעוט נפל למטה. (פי', אחוריים דאר"א הם נפלו, ונעשה מהם יעקב ולאה) וכן חכמה, מאחר שהבינה לא יכלה לקבל האור הנ"ל, גם חכמה לא קיבל האור הראוי לה, אם היתה משפעת פב"פ לבינה, ובחי' זו ירדה למטה. וז"ס, ע"ד הצדיק אבא, כי הצדיק שהוא היסוד, כשמשפיע לשכינה, אז נותנים לו חלקו וחלקה. אך כשהוא אינו משפיע לשכינה, אז אין לו רק חלק א', ולא מחמת פגם שלו ח"ו, רק מחמת חסרון המלכות המקבלת, שאינה יכולה לקבל באופן אחר. באופן שגם מהאור שהיה ראוי לקבל החכמה, יותר על מה שקיבל עתה, וגם מן הבינה ירד מהם חלק למטה, במקום ז"א.

וז"ס שארז"ל, ד) גובלות בינה שלמעלה, שכינה. כי אור שנפל וגובלת מאור חכמה עליונה, שהוא אבא ממנו נעשה התורה, שהוא ז"א. ומה שנפל מבינה שהיא אמא, ממנה נעשה שכינה, נוק'. כמ"ש, כי ז"א כשעולה למעלה, מעלה עמו מן אותו אור שנפל מלמעלה במקומו, מ"ן לאר"א, וחוזר עתה להעלות את הגובלות, וניצוצי הקדושה שירדו למטה, כי כמו שנשמת הצדיקים מעלין מ"ן לצורך זווג זו"ן, כן זו"ג מעלין מ"ן לצורך זווג אר"א, מן אותן הגובלות שנפלו מהם למטה. ופי' הדברים, כי מ"ן של רחל הוא, שאנו מוסדין נפשותינו למיתה,

הנהרות ומראה מקומות

(ד) מדרש רבה בראשית י"ז ז'.

כי בהיותן נקודות לא יוכלו לסבול האור. התשובה כי כוונת המאציל העליון היתה, כדי שיהיה בחירה ורצון ביד האדם, באשר שתהיה טו"ר בעולם, מפני ששורש הרע בא, ממאנין תבירין, והטוב בא, מהאור הגדול, ואם לא היה כן, לא היה רק טוב בעולם, ואז לא היה שכר ועונש. אך עתה יש טוב ורע, יש שכר ועונש שכר לצדיקים, ועונש לרשעים. שכר לצדיקים, שע"י מעשיו הטובים, הניצוצין הקדושים שירדו, הם מעלין אותם מתוך הקליפות ועונש לרשעים, שהוריד ע"י מעשיו הרעים, מאור הגדול אל הקלי, והקלי בעצמה, היא רצועה של מלקות, ליסר הרשע. ועוד ט"א, כי להיות עתה קודם התיקון, נקודת המלכות במקום ראש א"א, שלאחר התיקון, לכן יש כח ע"י תפלותינו ומעשינו הטובים, להעלותה למקומה, שהיתה שם בתחלה.

ונחזור לפרש, סדר התיקון של תה' פרצופין, והוא, כי בריחוק האור, תיקן בא"א תלת רישין א', נק' רישא דלא אתידע, הב' נק' אין, הג' מוחא סתימאה, ושלשתן נגד כח"ב שבשאר הפרצופים, כן ג"כ כאן, ג' רישין נגד כח"ב, ה' ונק' עתיק סתם, והו' אחרים מחסד עד מלכות, נק' עתיק יומין, ואלו הם הנשמה ופנימיות של ו' א"א, ובהתפשטותם בא"א, הם מתקנים בתחלה בגלגלתא, ו' תיקונים, וסימנם: ג"ט קר"ע פ"ח: גלגלתא. טלא דברדלחא. קרומא דאוריא. רעוא דרעוין. עמר נקי. פקיא דלא נאים. הוטמא. וכ"ז בסוד א"א, עם י"ג ת"ד, שנתפשטו כנו' באד"ו. ואלו הו' תיקונים נתפשטו עד מקום אשר היו נקודות המאנין תבירין מתחלה.

ואחר שנעשה פרצוף שלם דא"א, נעשו ב' פרצופין דא"א. והו' כוונת אדר"ו, ו' כחדא נפקין, וכחדא שריין, ולא מתפרשין לעלמין. והכוונה, שהח"ב לא גאצלו כמו זו"ן, אשר נוק' יוצאת מבין חדוי ודרועי מאחוריו, אך א"א כחדא נפקין, הוא, שבעת הלידה יצא

שניהן יחדיו, ולא קדם א' לחבירו. וכחדא שריין, הוא, כי זו"ן אב"א. אבל א"א כחדא שריין, פב"פ. ומ"ש ולא מתפרשין לעלמין, כי זו"ן אין זיווגם תדיר, כמ"ש בזהר פרשת ויקרא (ח) על פסוק אכלו רעים שתו ושכרו דודים, אכלו רעים: דא אינון א"א. שתו ושכרו דודים: דא אינון זו"ן.

וצריך שתדע, כי מזרוע ימין דא"א, מן ג' פרקין שבו, עם חלק הגוף עד החזה של א"א, נעשה פרצוף שלם של אבא. ומזרוע שמאלי גבורה, עם חלק הגוף עד החזה, נעשה פרצוף שלם אמא, בזה האופן: כי מן פרק א' דזרוע ימין, דהיינו חלק היד והאצבעות, נעשה חב"ד דאבא. ומה שאנו קוראין אל היד פרק עליון, אע"פ שגראה תחתון, הטעם הוא, בסוד עליות הידים אל הראש, כשמגביהין אותם. וז"ס נשיאת כפים בסוד וישא אהרן את ידיו כו'. ומפרק אמצעי של זרוע ימין, נעשה חג"ת דאבא, דהיינו עד הקיבורת. ומפרק תחתון הנק' כתף, נעשה נה"י דאבא. ט' וכן עד"ז נעשה, מתלת פרקי זרוע של שמאל, כל פרצוף אמא.

נמצא, כי מן ב' זרועות דא"א, עד חצי ת"ת שלו, היה נשמה וחיות ופנימיה אל א"א. ומן גרון של א"א, נעשו ב' כתרים: א' לאבא, וא' לאמא. וז"ס, קנה חכמה, קנה בינה, כי מן גרון שהוא צורת קנה, נעשה משם כתר לא"א. והנה נשאר חצי ת"ת התחתון של א"א, ונה"י שלו, מגולים בלתי התלבשות, וז"ש, כי מים תחתונים בוכים. פי', שג' ספרי' אלו התחתונים, שהם נה"י, היו מגולין, והיה אור שלהן גדול, להיות שהם מגולות, יותר מהאור של זרועות, לפי שהם מכוסים תוך א"א. וז"ס, ברוך כבוד ה' ממקומה ר"ת בכ"ם. והו' שהיו בוכים, להיותן מגולין יותר, מאיר של זרועות. כי הכלים הראשונים נתבטלו ונשברו מלהכנס האור בהם.

ולתקן זה, הוצרך המאציל להעשות שיכללו

הנהגות ומראות מקומות

(ח) אות ל"ז.

(ז) אות פ"ה.

(ה) ס"א ורדל"א נקרא עתיק.

(ט) עיין שער הנסירה פרק ו'.

(ו) ג"א א"א כן הוא בכ"י (ה"ו).

שמצינו נשמה לנשמה, [הבאה מנשיקין] ודבקות רוחא ברוחא, הבאים מן ההבלים. אך בנפש, לא מצינו נפש בנפש, לפי שהנשיקים והבלים שהם כפולים, יש בעבורם נשמה לנשמה, הבאים מנשיקה, וג"כ יש רוחא ברוחא, הבאים מן ההבלים. אך הנפש היא באה מן הדבור, והדיבור אינו כפול, לכן ג"כ הנפש אינה רק נפש א' מן הדיבור דאבא.

גם צריך שתדע, כי הנשיקות הוציאו בחי' הכלים, חו"ג דו"א, חסד מאבא, וגבורה מאמא, ונצח מהבל דאבא, והוד מהבל דאמא, ות"ת דו"א נעשה, מאותן נשיקים שנכללו אבא באמא ואמא באבא, ומכללות כפל זה, נעשה ת"ת דו"א, כי גם הוא כלול, וכפול מחו"ג, ומכריע ביניהן. ויסוד דו"א, נתהווה מהבל הכולל והכפול מר' הבלים: דאבא באמא, ואמא באבא, ומלכות דו"א נתהווה מדיבור אבא, וז"ס ה' בחכמה יסד ארץ, כי ע"י דבור התכבדה, נתהווה המלכות הנק' ארץ. והרי נתבאר ענין רק דו"א לבה, מהיכן שרשם והויותם.

פרק ג

טוד העיבור ויניקה.

העיבור של אמא מזרין. והנה מלת עיבור, הוא: ע"ב רי"ז, ונודע, כי ע"ב מהימין, ורי"ז מהשמאל הוא, שם אהי"ה דיודי"ן, גימ' קס"א, ושם ב"ן דההי"ן עולה רי"ג. אח"כ תחלק שם אלהים: אל מהימין דבינת, ים משמאל ה' באמצע, הרי רי"ז, ונודע כי ג' שמות אלו: אהי"ה, וב"ן, ואלהים, שלשתן באים כ) מאמא, והנה דע, כי ג' עבורים הם: א, עיבור של ז' חדשים, ב, עיבור של ט' חדשים, ג, עיבור של י"ב חדשים, וביאור הדברים: כי עיבור של ט' חדשים, זה היה בעיבור הבינה מז"א, ג' גו ג', וכ"א מהם נכלל ונתקשר בשלשתן, ונצח נכלל ונתקשר בשלשתן, שהם

השוקיים דא"א בזרועותיו. נה"י שלו, בתוך תג"ת שלו, תלת גו תלת, וגם חצי ת"ת התחתון המגולה, נכלל בתוך חצי העליון. ונצח נכלל בחסד, והוד בגבורה. ויסוד וחצי התחתון, בחצי ת"ת העליון.

וכשעלו ליכנס נה"י, בזרועות שהם תג"ת, הנה גם האורות של מאנין תבירין עלו עמם. אבל דע, כי לא עלה כל האור לגמרי, אבל נשארו קצת ניצוצי הקדושה תוך הכלים הנשברים, להיות חיות לקליפה. ונמצאו, שעלו אורות של הכלים, הנשברים למעלה, בתג"ת דא"א, ואז מהם נעשה מציאות זרין בתיבור או"א, והיתה אמא מעוברת מהם, ג' כלילין בג' כמ"ש בזהר ח"ב ד"ג.

וצריך שתדע, כי כשנכללו נה"י דא"א, בתג"ת דא"א, הנה היסוד דא"א, אחר שנכלל בחצי ת"ת, הנה הוא שם מוציא הבל תוך הת"ת, ואותו הבל נחלק לב' צדדים, אותו של צד ימין, נעשו מוחין לאבא, ואותו שבצד שמאל, נעשו מוחין לאמא. ועי"ן שיש להם מוחין, נעשה התעוררות זוג לאו"א, וזה הזוג הוא בלי מ"ן, רק בתורת חסד, כמ"ש אמרתי עולם חסד יבנה. שז"ס מ"ש בזהר דף צ"ב, כד סליק ברעותא וכר' י), ואר"א כשמזדווגים, יש ג"כ בחי' נשיקין, בתחלה נושק אבא לאמא, ואח"כ אמא לאבא, ואבא ממשיך הבל מאמא בעת הנשיקה, כנודע בחוש הראות, וכן בנשיקת אמא לאבא, מושכת ממנו הבל, הרי יש לאבא ב' נשיקים, וב' הבלים, כי בכל נשיקה יש בה כללות או"א, והנה כל נשיקה, נחלק לב', וכן ההבל נחלק לב', בערך מה שנתן, ומה שקיבל, וכן ג"כ באמא, לכל א' וא' ב' נשיקים, וב' הבלים, עד"ז.

והנה באבא, יש תוספות הדיבור, והוא שצריך לפייס בדבורו את אשתו בעת הזוג, אך אמא אין לה דיבור, כי התובעת בפה יוצאה שלא בכתובה.

וכנגד ה' בחי' אלו: ב' נשיקים, ב' הבלים, ודיבור א, הם ה' מוצאות הפה, וזה הסעם

הנחות ובראיה מקומות

(י) אד"ר אות י"ג. (כ) ג"א מצדה (דפו"י).

י"ב אלה הוא ע"ד הנ"ל, כי נכללה גם המלכות בכ"א מג' עלאין חג"ת, והוצרכו לה ג' חדשים אחרים, כי נכללו תחלה ג' תחתונות נה"י, בכל א' מג' אמצעיות, והם ט' חדשים, ואחר כך נולדה המלכות כנ"ל, ואחר ילדה הבת, ונשתנה ג' חדשים אחרים, כדי לכלול בכ"א מג' אמצעיות, הרי יב"ח.

ונחזור לבאר ענין הכללות דא"א, הנה כאשר עלה הנה"י דא"א, לג' אמצעיות חג"ת שלו, עלו גם כן מובחר האורות של מאנין תבירין למעלה עמהם. ודע, כי במעי אמא היה נכלל מה שהוא יותר זך וברור, (ג) ומזה נעשה פרצוף ז"א, וכל נקודה מאותן הנקרא מאנין תבירין, היתה כלולה מ"ס. והנה כשנתקן פרצוף א"א ואו"א, עלה האור יותר זך, ומזה נעשה פרצופים הנ"ל. ואמנם נשאר קצת אור שלא יוכל להתברר, שהי' עב בלתי זך. (ס) מג"ר כח"ב, שבכל נקודה מו' נקודות תבירין.

(ע) ועתה כשנתקן זו"ן, הובררו גם הג"ר, של כ"א וא' מהנקודות, אשר מהם נעשו פרצוף א"א ואו"א. (פ) והיותר עב מהג"ר, שלא יוכל לעלות בג' הנ"ל, הנה הוא לוקחם ז"א לעצמו, כי אע"פ שאינו ראוי לבחי' או"א, ראויין הם לז"א, ואז הובררו מהם אוכל מתוך פסולת, ומכל ג"ר שבכל א' וא' מהו' נקודות, נתהווה מהם רישא דז"א: ג' מוחין, כח"ב דיליה, בהיותו בסוד עיבור במעי אמא כי אע"פ ששם הוא ג' כלולים בג', עכ"ז, גם העובר יש לו ראש אפי' היותו במעי אמא.

ואח"כ נתבררו ד' בחי', שהם חגת"ן מנקודות של ז' נקודות, ומהם נתהווה גופא דז"א, ונתברר מהם היותר זך וברור, ע"ד הנ"ל בג"ר, ונשארו ג': שהם הוד יסוד מלכות, שבכל נקודה ונקודה שלא נתבררו כלל, עד זמן היניקה כמ"ש בע"ה, ולפי שהם תחתונים, והקליפה נאחות בהם מאד, לכן לא יכלו

חג"ת, והוד נכלל ונתקשר באותן הג', וכן יסוד נכלל באותן הג', והו' ג' כלולין גו' ג'. ג' תתאין, כל א' [נכלל] בכל ג' עלאין, הרי הם ט' בחי' של כללות, וכנגדן הוצרך עיבור של ט' חדשים.

עיבור ז' חדשים, הוא, שהוצרך לכללות נה"י דא"א, וחצי ת"ת התחתון, בחורג וחצי ת"ת העליון דא"א, כנ"ל. וכללות זה, היה לצורך א"א עצמו, לפי שהיו נה"י מגולים, הוצרך ליכלל עד"ז, כדי שיצאו זרין, אנו, על ידי כללות הזה, וילבישו את נה"י דאריך אנפין. והנה כללות הזה, הוצרך לו ז' חדשים לבד, אך לצורך ז"א, נתוספו ב' חדשים, שהם ט'. כי א"א, נשלם כללותו בז' חדשים, ולכללות [ז"א] ג' גו' ג', הוצרכו לט' חדשים, אך הנוקבא דז"א, לא נשלמה, עד תשלום כל י"ב חדש, כמ"ש בע"ה.

ונבאר עתה ענין ז' חדשים דא"א, הם כך: כי ת"ת דא"א, נכלל חצי תחתון בעליון, לכן לא הוצרך ליכלל בכל ג' עלאין, כיון שחציו הוא מכלל העלאין, לכן נכלל בחצי העליון לבד, והוא חדש א'. אך הנצח, הוצרך ליכלל בכל הג' עלאין, כי הוא מדה בפ"ע, וכלול מתחתונים, וצריך ליכלל בכל ג' עליונים, וכן הוד, הרי ששה חדשים לנ"ה, וחדש א' לת"ת, הרי הם ז' חדשים. וז"ס שאמרו רז"ל, שמרע"ה נולד לו' חדשים, כי הוא מבחי' ת"ת הזה, שנכלל חציו בחצי העליון, והם ז' חדשים. אך יעקב מיסוד א"א, (ל) וגם הוא נכלל בחצי הת"ת העליון, א"כ צריך יותר מו' חדשים. וז"ס מ"ש בזהר משה מלגאו (מ) שהוא ת"ת, ויעקב מלבר, שהוא היסוד.

עיבור ג' של יב"ה, הוא להוציא המלכות וז"ס ואחר ילדה בת, ר"ת י"ב, כי הבת נולדה אחר יב"ה, [י"ב שבטים] ונשתנה שם יב"ה, והו' לשון ואחר, מלשון ואחר עד עתה. וענין

הנהגות ומראה מקומות

- (ס) ג"א מוסיף והמה מג"ר (דפו"י).
- (ע) מכאן עד אשר בס"א אינו (ה"ו)
- (פ) ג"א מוסיף ואו"א מהג"ר (דפו"י).

- (ל) ע"י לקמן שער הארת המוחין פ"א, דיעקב
- הוא מיסוד דאבא וצ"ע (ה"ו). (מ) תקון י"ג כ"ט.
- (נ) מכאן עד יותר זך ליתא בכ"י ובדפוס ישן

ע"י יניקה, או נשלמו ונגדלו רגליו, כי לא נשארו תוך אימא כל ג' ספירות הי"ם, רק הדינן שבהם, שראוים להתברר, בסוד הדם הנהפך לחלב. והוא דוגמת הנער, שכבר יש לו שוקיים ורגלים, ואינו יכול להלך בהם, עד שיונק, ואז ע"י יניקה, מתגדלים רגליו, ומתחיל להלך בהם, ובח"י התפשטות מג' עלאין שהיו כלולים שם, וזהו הגדלתו. אמנם יש לראות, כי כל ב' שוקיים נבררים ע"י היניקה, ונגדליה, והרי נצח הוברר בתוך העיבור, צ' אך הטעם, כי בהדי הוצי לקי כרבא, כי נ"ה בסוד תרי פלגי גופא, וכיון שלא הוברר הוד, גם בירור נצח אינו מתגלה, עד שיגמור הוד להתברר ביניקה.

וסוד החלב, הוא שם אה"י בבינה, כזה, כי אה"י דההי"ן: פשוט, ומלא, ומלא דמלא: אה"י, אל"ף ה"ה יו"ד ה"ה. אל"ף למ"ד פ"א ה"ה ה"ה יו"ד ו"ו דל"ת ה"ה ה"ה. הם אותיות חלב, עם המלה, והכולל. וכבר ידעת, כי אה"י דההי"ן, הוא בדעת ובת"ת, ששם מקום השדיים ורד"ם, בכל קו אמצעי. גם באופן אחר, כי הלא דם נהפך לחלב, והנה הדם, הוא אחורים של שם אה"י, גימ' ד"ם, כזה: א', א"ה, אה"י, אה"י. ותסיר ממנו ד' אותיות אה"י, ויחזור גימ' חל"ב, שהוא המלוי לבד.

וסוד השדיים והרדים, הם בסוד ויעבור כר, כי סוד ויעבור: ע"ב מימין, רי"ז מהשמאל, הוי"ה באמצעיתא. וכ"ז בבינה, כי היא המנקת, והנה ע"ב ורי"ז הוי"ה, גימ' שד"י, שהוא השדיים. גם נקרא רדים, והם סוד אלה"ם שבבינה, שהוא א"ל מימין, מ"י משמאל, ה' באמצעיתא. תצרף א"ל שבימין, עם דה, ויהיה א"ל דה. תצרף מ"י משמאל, עם דה, ויהיה מ"י דה. וז"ס, אל"ד ומי"ד מתנבאים במחנה.

והנה, כאשר אמא היא מניקה לבנים, אז נק' א"ל שד"י, ע"ש השדיים המניקים בהם, וכשנולד למעלה, ומסתלק מעל הבנים, שכבר

להתברר עתה. והנה ז"ס אשה כי תזריע וילדה זכר וטמאה ז' ימים. והטעם, לפי שז"א גשמה בעיבור, כדי להתברר, ונתבררו בו ז' בחי' הנ"ל, שהם כח"ב תגת"ן, וכשנולד ז"א, אז כל הדינן שהיא הפסולת הנשאר מו' בחי', שלא יכלו להתברר יותר, כי היא פסולת, וכבר נברר האוכל, ויצא הפסולת של ז' בחי', בסוד דם נדה, היוצא בעת הלידה, לכן טמאה ז' ימים, כנגד ז' קליפות ההם. אך אם נקבה תלד, שהם ז' קליפות אלו, הנ"ל, ועוד ז' קליפות אחרים, שהם הפסולת הנשאר בהם, גם מו' בחי' המלכות, שיש בכל א' מהבחי' הנ"ל, כי הנקבה אינה, רק אחר בירור הזכר, לכן טמאה שבועיים י"ד יום, ז' וז'.

והנה אח"כ בזמן היניקה, כמו שהמינקת נהפך לה דם נדה לחלב, כך אותם ג' של הוד יסוד מלכות, שלא נתבררו בזמן העיבור כנ"ל, והיו דינן, כולם בסוד דם, אבל עדיין היה אוכל בתוך הפסולת, ולכן לא יצא בסוד הלידה, כנודע, אמנם נשאר בתוך האמא, והוא להתברר שם באורך זמן היניקה, ונתהווה האוכל שבהם, לבחי' חלב, ומניקה אמא לז"א מחלב זה, כדי שיהיה שלם בכל קצוותיו.

וזמן היניקה כ"ד חודש, והטעם כי ההוד צריך להתמתק בח' חדשים, לפי שהיא כלולה בז' עלינות, והוא ח'. וכן יסוד ח'. וכן במלכות ח'. עד"ו הנ"ל, ס"ה כ"ד חודש. וע"י יניקה מבחי' הוד יסוד מלכות זה, נגדל ז"א, כי בכ"ד חודש נתפשטו התלת שהיו כלולים בג', ונתגדלו, והיו מר' קצוות.

וא"ת, והלא היו מג' כלילן בג', ואין אמרנו שהג' ספירות הנז', נשארים תוך אמא בסוד החלב. אך הכוונה, שלא נתבררו עד זמן היניקה, כי אז הדינן שהיו בהם, נתמתקו בסוד החלב המניקה אותן, ואז ע"י החלב ההוא, נגדלו בחי' השוקיים, וג' אחרונות שבו. כי תחלה היו חסרים הרבה מבחינתם, ולכן היו ג' כלילן בג', ולא היו נכרים בהם, ואחר שיונק ולקח אותן בחי' של הדין שבהם, והובררו

הנהגות ומראות מקובלות

(צ) ע"י שער הקדמות דף ל"ד טור ד'.

נגמר יניקתם, אז נק' אמא, אל עליון, גומל חסדים טובים, שאנו אומרים בברכת אבות. וגומל, מלשון ויגדל הילד ויגמל, כי נגמרה זמן יניקה. וסוד אל עליון, הוא בינה, כשעולה למעלה. ושר"י, הוא כשהוא מניקה בשדיים שלה, וכבר ביארנו מה הוא שדי. גם עליון, הוא אחריים דס"ג, גימ' עליון, ושם א"ל, הוא נגד הפנים דס"ג, שם יא"י שבו, גימ' א"ל. והוא א"ל עליון. (גם אחי"ה דיודין עה"כ וד' אותיות גימ' עליון).

ונחזור לבאר אות ה' דבאמצעיתא, הנשאר משם אלהים הנ"ל. כי א"ל מימין, מ"י משמאל, ה' באמצעיתא, כג"ל. וביארנו, כי א"ל מ"י, הם ב' דדים, בסוד אלד"ד ומיד"ד. וסוד ה', הוא החלב, שמתפשט בב' הדדים האלו, לכן הוא באמצע, כי הוא מתפשט לדד ימין ושמאל, והנה נמצא, כי ב' מיני חלב יוצאין: א' לדד ימין, וב' לדד שמאל. וא"כ צריך שיהיה בה' זה ב' מיני חלב, והם באופן זה: כי אות ה' יש לה ב' ציורים, ד"ן ד"י גימ' כ"ד, גם אם תמלא ה' זו בג' מילואים, שסימנם י"ה"א, הוא גימ' י"ו, ועם כ"ד, גימ' חל"ב. וכל זה מהצורה, בלתי מבין הה' עצמה, גם באופן אחר, ג' ההי"ן במלוי, ה"י ה"ה ה"א גימ' א"ל. ועם ו' אותיותיה הרי ל"ו, וג' אותיות המילוי יה"א, הרי גימ' חל"ב. והרי ב' מיני חלב יוצאין מן ה' זו שבאמצע הדדין של בינה, ומן ה' זו מתפשטים ב' מיני חלב, א' לדד ימין וב' לדד שמאל.

פרק ד

עיבור ב' והגדלת השלישים

ועתה נבאר, מ"ש בזהר פ' אחרי מות דס"ה, בתר דינקא להו אתעברת מנייתו. פ"י, כי הנער אין לו דעת שלם, עד שיהיה בן ט' שנים ויום א', שאז ביאתו ביאה, להיות דעתו שלם. בסוד, והאדם ידע את חוה אשתו.

(ק) (ואע"פ שנשלם כל הפרצוף שלו) לכן, אחר יניקה דז"א, חזר להתעבר באמא עיבור ב', כדי להיות לו מוחין, אע"פ שכבר נשלם לו כל הפרצוף של ו"ק בימי יניקתו. וכדי שלא תתמה מזה, איך יש עיבור ב' אחר היניקה, הלא מבשרי אחזה אלוה. והענין, כי כמו שבמלכות עולין בשמות של התחתונים בכל לילה, כשאומר בידך אפקיד רוחי, ומתעברת מהם, ומתחדשים שם, בסוד חדשים לבקרים רבה אמונתך, כך, אמא עלאה, אתעברת פעם ב', מגשמות זו"נ, ומתחדשין בסוד מוחין חדשים, הניתנין להם.

והנה בעלות זו"ן במעי אמא, אז נעשין שם מ"ן אל הבינה, לזווגה עם אבא, וע"י זווג זה, מולדין ומורדין המוחין לזו"ן. ונבאר עתה סוד גדלות ז"א, כי הלא בהיות ז"א בעיבור ראשון, ג' כלילין בג' במעי אמא, היה בחי' אות ו' שבתוך ה' של בינה, ה' עילאה, ובאות ו' זו יש פסיעה לבר, וז"ס נקודת ו', הבולטת בסוף הו', וז"ס נקודת המלכות, העומדת עם ז"א, שהוא אות ו' בלתי ראש, בסוד ג' כלילין בג', ו' זעירא, וכשיוצא ז"א לחוץ, אז הוא בחי' אות ו' הנגלית בשם הרי"ה, העומדת אחר ה' ראשונה, ואז יש לזו הו' ראש, וראש הזה הוא רמז לרישא דז"א כח"ב, בסוד הקטנות והיניקה לבד, כי עדיין איברים שלו דקים כקרני חגבים. (נ"ב חגבים גי' ס"ג סוד ס"ג שהם הנקודות) ואינם נקראים רק בחי' ו"ק לבד, אך עכ"ז יש לו ראש של קטנות, והוא ראש של ו', וו"ק שלו הוא התפשטות ו' שלו, ודקות ו' למטה בסופה, הוא בחי' מלכות הכלולה שם עמו בזמן היניקה ג"כ.

ועתה, נבאר בחי' הג' של הגדלות, כי להגדיל אברים של קטן זה, שהם קטנים כקרני חגבים, צריך שיכנסו גה"י דאמא, תוך ו"ק דז"א. ואז פרק עליון דנצח אמא, מתחבר עם ב' פרקין של חסד ז"א, ועולין עד רישא דז"א, ונעשית חכמה שלו, מג' פרקין, ופרק

חגחות ומראה מקומות

(ק) ספרים אחרים אינו (ה"ו).

דנצח ז"א, ומחבור שלשתן, נעשה חסד ז"א. וכן עד"ז בגבורה דז"א, וכן בת"ת דז"א. משא"כ בשום ספידה אחרת מי"ס דז"א. כי אלו הולכים, בבחינת שלישים נפרדין זה מזה. והנה נמצא כי הז"א בכ"א מי"ס, הגדיל שלישי א', שלקח מבינה, כי היה בו ב' שלישים שלו, ולקח שלישי א' מאמא ג"כ, והגדיל. וכן בכל הי"ס שלו. וז"ס שאמרז"ל (ר) כי הידוד מצוה עד שלישי, כי כך בז"א מגדילין בו שלישי. ובוה תבין, אם שלישי זה שארז"ל הוא מלגא, או מלבר. והנה הטעם, שכל ז"א נעשה ע"י שלישים אלו, הוא סוד הפסוק, וכל בשלישי עפר הארץ. כי זר"ן נקראים עפר, בסוד הכל היה מן העפר, ואפילו גלגל חמה, ואלו נמדדין בשלישים.

ופי' הפסוק מי מדד בשעלו מים כו', כי ההפרש שיש בין מדידה לזרת, שהמדה יש לה בית קיבול, לקבל מה שנוחנין לתוכה, ולכן אחר שמדד מדה ראשונה, וזרק אותה מהכלי, כדי לחזור פעם ב' למלאות המדה, למדוד יותר. אך הזרת, א"צ לזרוק שום דבר, כי אינו בחי' בית קיבול, כמו המדידה. [ס"א המדה] א"כ פי' הפסוק כך, ע"י מ"י, פי' הבינה, אמא עלאה, מדד בשעלו מים, הם ב' מים, תחאין ועלאין, שהם זר"ן, שהפרישן והבדילן זה מזה, בסוד ויבדל אלהים בין המים כו'. וזה נעשה ע"י מדידת המדה, שאחר שמלאו פעם א' מים, בחי' א' של מים עלאין, הנה זורק מה שבתוך מדה זה, ליתן אל ז"א, וחוזרת למלאות המדה פעם ב', של בחי' מין תחאין אחרים, לצורך הנוק'.

ולכן בענין זר"ן, הזכיר לשון המדה, שצריך להבדיל ולהפריש בין זר"ן, וזה על ידי מדה המתמלאת, וחוזרת פעם אחרת להתמלאות מין תחאין. משא"כ בורת, כי כולו לצורך ז"א הנק' שמים. כי מ"י שהוא בראש הפסוק, תיכן השמים בורת, וענין תיכן, הוא שנותן קצבה וגבול ותחום, וע"י הזרת מדד בו, ואמרה עד כאן יהיה גבול מצח חכמה. וע"כ יהיה חסד.

אחד דהוד אמא, מתחבר עם ב' פרקין עלאין דגבורה דז"א ונעשית, בינה שלו ג"כ, מג"פ בדאש הז"א. וז"ס מ"ש בזהר בלק דרמ"א. חסד חסדים, גבורה גבורות. כי פרק א' דנצח אמא, שהוא קו ימין, הנק' חסד, נתחבר עם ב' חסדים, שהם ב"פ עלאין דחסד ז"א, ונעשה ג"פ, שהם ג' חסדים, ונעשים מהם חכמה דז"א. ועד"ו, נעשית בינה דז"א, מן גבורה גבורות. ועד"ו, נצח נצחים, הוד הודות. שהם ב"פ תחאין דנ"ה אמא, שאלו אינם נקדאים חסדים וגבורות, ומתחברים עם ג"ה דז"א, להשלימם. כמ"ש בע"ה. וקשה, כי כמו שאמרו חסד חסדים, גבורה גבורות כו', למה לא אמרו ת"ת תפארות ג"כ.

ונחזור לענין, כי כן עד"ו, פרק א' דיסוד אמא, נתחבר עם ב"פ ת"ת עליונים דז"א, ונעשה מהם דעת דז"א. ופ"ב דנצח אמא, נתחבר עם שלישי א', הנשאר מג' שלישי חסד דז"א, ועם שלישי עליון דנצח דז"א, ונעשה חסד דז"א, מג' שלישי. ופ"ג דנצח אמא, יורדת עם ב"פ דנצח ז"א, ונעשה נצח ז"א מג"פ.

ודע, כי כשיורד פ"א דנצח דאמא, ונעשה חכמה דז"א, הנה לא ירד רק פ"ת דאמא, כי כן סדר ירידתו. ואח"כ כשרוצה ליכנס פרק אמצעי של נצח דאמא, כדי לעשות חסד דז"א, כלול מג"פ, אז ירד פ"ת דנצח דאמא שהיה בתחלה בחכמה דז"א, ויורד עתה אל החסד, ונשאר פ"א דנצח אמא בחכמה דז"א. ואח"כ כשרוצה ליכנס פ"ג דנצח אמא, להשלים נצח ז"א, הנה אז נכנס פ"ע דנצח אמא בחכמה דז"א, ויורד פרק אמצעי דאמא, בחסד ז"א, ויורד פ"ת דנצח אמא, בנצח ז"א. ועל סדר זה, נשלם קו ימין דז"א, וכן עד"ו בקו שמאל דז"א, הנעשה מג"פ דהוד אמא. ועד"ו בקו אמצעי דז"א, הנעשה מיסוד אמא.

הנה נמצא, חסד דז"א נעשה, מן חיבור ג' שלישים נפרדין זה מזה, שהוא פרק אמצעי דנצח אמא, ופרק תחתון דחסד ז"א, ופ"ע

אותו פ"ת דהוד אמא, ויורד פ"ת בגבורה, ועולה שם פ"ע דהוד ז"א, ונעשה גבורה שלו מג"פ. אח"כ יורד פ"ע דהוד אמא, במקום בינה דו"א ונדחה משם פרק אמצעי, ונשאר פ"ע בבינה שלו, ופרק אמצעי יורד בגבורה שלו ונדחה משם פ"ת בהוד, [ס"א דהוד דאמא בהוד דו"א] ונעשה הוד שלו מג"פ.

והנה היסוד, הוא קו אמצעי, ויורד פ"ת דיסוד אמא בדעת ז"א, ועולין שם ב"פ דת"ת שלו, ונעשה דעת שלו, מג"פ. אח"כ יורד פ"ע דיסוד אמא בדעת ז"א, ונדחה משם פ"ב, ונשאר פ"ע בדעת, ופ"ב יורד בת"ת דו"א, בשליש עליון.

אמנם נגד היסוד דו"א, אין בו לבוש מצד אמא בפרטות, והטעם, כי גם מוחין אין לו, כי ה"ח נתפשטו עד ההוד דו"א. וז"ס אמא עלאה עד הוד אתפשטת. אך עכ"ל, מהארת התפשטות ה"ח, מתקבץ הארה ב"סוד, ונק' כל. וכמו שמקבל הארת החסדים, כך מתפשטים הארת הלבוש שלהם, מנה"י דאמא, ומכח יסוד דאמא, אשר בו גנונים החסדים. (ת) ברישא דו"א, ויורד משם ומעטרה שלו, ומאיר עד היסוד אשר בו.

(א) ונתחזר לענין, כי ע"ד שביארנו שנתפשטו ג"פ דנצח דאימא, בקו ימין דו"א, וכן ג"פ הוד בקו שמאל דו"א, ג"כ נתפשט יסוד דאמא בקו אמצעי, באופן זה. כי מפ"ע דיסוד אימא, נתחבר עם שני פרקים עליונים דת"ת דועיר אנפין, ונעשה מהם דעת דו"א מג"פ. וכן פ"ב דיסוד אימא, נתחבר עם פ"ת הנשאר מת"ת ז"א, ועלה שם פ"ע דיסוד ז"א, ונעשה ת"ת דו"א מג"פ. ואמנם יסוד דו"א, נשאר בו ב"פ לבה, כי יסוד אמא, הוא יסוד נוק' קצר, ואין בו רק ב' שלישים, ושליש א' יורד לדעת ז"א, וא' לת"ת דו"א, ונמצא שאין מה ליתן ליסוד דו"א מחלק אמא כלל, ונשאר בבחי' ב' שלישים לבה, משא"כ בכל שאר הספירות שיש ג' שלישים בכל א', מהם ע"י שלוקחתם מאמא,

וע"כ יהיה נצח, ועד"ו בקו שמאל, ובקו אמצעי. ואחר כך וכל בשליש עפר הארץ, פירוש, כי מדה הבינה בשליש עליון של ת"ת דו"א, שהוא מקום החנה, ושם בשליש ההוא, יוצאת מדת מלכות נוקב', הנק' עפר הארץ, כנז' באדר"א (ש) דנפקי מבין תדוהי מבין תרין דרועין דילית. וז"ס המזוזה, שהיא המלכות כי מזוזה גימטריא אדנ"י, וראוי ליתנה בסוף שלישי עליון של הפתח, לרמוז אל המלכות, שיצאה בשליש עליון של ת"ת דו"א, בסוד והיה שדי בצריך, שהוא שם שדי, המגין מהקליפות, הנקרא צרי"ך. כי לכך יצאה המלכות שהיא המזוזה באחורי ז"א, כדי שלא יהיה אחוזה אל הקליפות באחוריו כנ"ל, לכן יש כח בשם שדי, להבריח הקליפות, שהם צרי"ך. (שדי ר"ת שומר דלתות ישראל).

דברי יעקב צמח מ"כ דריש התפשטות נה"י דא"י בז"א להגדילו ורצוני לסומכו לכאן והוא ביאור נאה.

הנה המוחין דו"א, נעשין מנה"י אמא. וכך סדר הבנין, כי הלא כל מדה, יש בו ג' פרקין, ויורד פ"ת דנצח אמא, במקום שעתיד להיות חכמה דו"א, ועולין שם ב"פ דחסד ז"א, ונעשים חכמה מג"פ. ואח"כ יורד פרק אמצעי דנצח אמא, במקום חכמה דו"א, ונדחה משם פ"ת, ונשאר פ"ק אמצעי בחכמה דו"א, ופ"ת יורד בחסד ז"א, ועולה שם פ"ע דנצח ז"א, ונעשה חסד של ג"פ. אח"כ יורד פ"ע דנצח אמא, במקום חכמה דו"א, ופ"ב דנצח שהוא בחכמה, נדחה משם ויורד בחסד שלו, ונדחה משם פ"ת, ופרק זה התחתון יורד בנצח ז"א, ונעשה נצח ז"א מג"פ.

והנה ההוד הוא קו שמאל, ונעשה בינה שלו מהוד אמא, ויורד פ"ת דהוד אמא, במקום בינה דו"א, ועולין שם ב"פ דגבורה דו"א, ונעשה בינה שלו מג"פ. אח"כ יורד פרק אמצעי דהוד אמא במקום בינה דו"א, במקום

הנהרות ומראה מקומות

(א) מכאן עד ונמצא נשמט ממקומו בדפוס קארעץ (ה"ו).

(ש) אדר"ו אות קפ"ג.
(ת) נ"א מוסיף כן ברישא (דפו"י).

ם של צלם, כי אותיות צלם הם מתתא לעילא ום זה כנגד ד' מוחין, כי כ"א מהם כלול מ'.

ואח"כ, אמא עלאה מלבשת וכוללת אלו חד' מוחין תוך נה"י שלה, חכמה בנצח. בינה בהוד. חו"ג ביסוד. ומרכנת ומשפלת עצמה, ונכנסת תוך ז"א, עם המוחין האלו. כי ז"א אינו יכול לקבל מוחין, אלו, לרוב גדלות אורם, אם לא אחר התלבשות תוך נה"י אמא, ואז נכנסים נצח דאמא, ובתוכו מוח חכמה, בחכמה דו"א, והוד דאמא. ובתוכו מוח בינה בבינה דו"א, ויסוד דאמא ובתוכו מוח חו"ג בדעת ז"א, ונמצא, כי קודם התלבשותם היו ד' מוחין, שהם סוד ׀ דצלם, ואחר התלבשותם שנכללו חו"ג ביסוד אמא, ונעשה ג' מוחין, שהם ל' של צלם, הבאה אחר הם, מתתא לעילא. ובחי' ל' זה הוא אחר התלבשות המוחין בנה"י דאמא.

והנה אחר שנכנסו נה"י דאמא, ובתוכן המוחין כנ"ל, ונכנסו בראש ז"א, אז נגמר צ' של צלם. כי שם הוא בחי' צ', כי מוחין אלו, אינם נשארים ברישא, רק בכל גופא מתפשטים, שהם חב"ד חג"ת נה"י. הרי צ' ומתחלה היה ר"ק, וע"י מוחין אלו נגדל, בבחי' צ', ע"י כניסת נה"י דאמא, עם המוחין שבתוכם, בתוך ז"א, וכנ"ל בסוד הגדלת השלישים של ד"א ואותו הדרוש שייך עתה. כי ע"י אלו המוחין הגדיל ז"א. גם צ' של צלם באופן אחר, כי עתה נעשה דיקנא דו"א בט' תיקונים.

ונבאר עתה ט' תיקוני דיקנא, מהיכן נעשו. והענין, כי הלא כבר ביארנו, כי ג' מוחין חב"ד, נתלבשו תוך נה"י אמא, ואח"כ נתלבשו תוך הכלים של ג"ר דו"א הרי הם ט' בחי', ומכחם יצאו ט' ת"ד דו"א. ואמנם כבר בארנו, כי תרין עטרין דא"א הם ה"ח וה"ג שבתוך היסוד, ונעשה דעת דו"א. והכוונה, כי יסוד דאבא נק' חסד, ע"ש שהוא מימינא, ויסוד דאמא נקרא גבורה, ע"ש שהיא משמאלא, לכן נק' חו"ג תרין עטרין, ע"ש המקום שמהם יצאו.

ודע, כי מ"ש לפעמים מלכות דאבא, או מלכות דאמא, הפי', כי עטרת דיסוד דאבא,

וה"ס ויהי יוסף יפה תואר ויפה מראה, ר"ת יתו"ם, כי נשאר יתום מאמא שהיא בינה, כי שאר הספי' אמא עומדת עמהם, משא"כ ביסוד. והנה סדר התפשטות הנ"ל הוא כך, כי תחלה נתקן חכמה דו"א, ע"י פ"ע דנצח אמא, ואח"כ בינה ער"ן, ואח"כ דעת, ואח"כ חסד, ואח"כ גבורה, ואחר כך ת"ת, ואח"כ נו"ה, ואח"כ יסוד, ואז נשלם הגדלת דו"א ע"ד הנ"ל.

פרק ה

מוחין וצלם דו"א

עתה נשלים לבאר הגדלות דו"א, ומ"ש בזוהר בתר דינקת להו, אתעברת מנייהו. ובחי' המוחין שלו, ובחי' הצלם. גם מ"ש בזוהר, כי אר"א ירתי תרין עטרין לבנייהו. והענין הוא, דע, כי בדיקנא דא"א יש תרין מזלות: מזל עליון נוצר חסד, שהוא תיקון ח'. ומזל תחתון ונקא, שהוא תיקון הי"ג. והנה אבא יונק ממזל ח' עליון. ואמא, ממזל תחתון.

והנה בטש מזל עליון במזל תחתון, ומכח בטישה זו שאין אנו יכולים לפרש פי' בטישה זו מה ענינה, ואז יוצאין משם ה"ח ממזל עליון, וה"ג ממזל תחתון. ואז מזל עליון נותן אותן הה"ח ריליה לאבא, ומזל התחתון, נותן הה"ג ריליה לאמא, ואחרי שקבלו אר"א חו"ג אלו, מב' מזלות, אז מודווגים אר"א, ואז נותן אבא ה"ח לאמא, ואז נכללין החו"ג במעי אמא. והנה כאשר אר"א מודווגים, הנה זולת החו"ג שקיבלו כנ"ל, הנה אבא מוציא טיפה ממוחין שלו, ונק' חכמה. ואמא מוציא הטיפה הנק' בינה, וכל אלו מתערבין במעי אמא, והם י"ב בחי': חו"ב, ה"ח, ה"ג. נמצא מאבא יצאה חכמה וה"ח ומאמא יצאה בינה וה"ג. וכולם מתערבין במעי אמא, וז"ס, בתר דינקת להו אתעברת מנייהו. פי' כי אחר היניקה, מתעברת אמא ממוחין אלו של זו"ן, ואלו החו"ג, הם ב' עיטרין, הנז' בזוהר, דירית אר"א לבנייהו.

והנה, כאשר אמא יולדת מוחין אלו, הם נעשין בחי' ד' מוחין: שהם חו"ב חו"ג וז"ס,

שער הכללים

ב' חסדים של נ"ה. כולם מגולין לגמרי. כי יסוד אמא אשר החסדים מכוסים בתוכו, אינו מגיע רק עד שליש עליון של ת"ת, ואפילו עד כאן לא היה מגיע, לפי שהוא יסוד הנוקבא. והוא קצר מאד. אך על כ"ו, כשמרכנת עצמה. מגיעה עד שם.

נמצא, כי ב' חסדים ושליש א' מהם. מכוסים. וב"ח וב' שלישים, הם מגולים. ולכן זיוו ב' החסדים (ד) המגולים, אורם כפול מן המכוסים כפליים. וכל שליש, מספיק לב' שלישים המכוסים. לכן ב' שלישי ת"ת המגולים, מספיק שליש לבד לעצמו, ושליש ב' לעשות רישא דנוק' מבין חדוהי (ה) כנוכר באדרא. וב"ח המגולין דנר"ה, נכפלים ג"כ, וחציין מספיק לז"א, ומחציין נעשין תרין מוחין לנוק'.

והנה, כאשר ירדו ה"ח וה"ג מיסוד אמא עד יסוד ז"א, ושם נתקבצו כולם, וע"י קיבוץ זה, כאשר חוזרין החסדים לעלות מתתא לעילא, בסוד או"מ מבחוץ, כי דרך ירידה בתוך היסוד הוא או"מ, ועתה עולין מבחוץ ליסוד אמא באו"מ. והנה עם מ"ש כי החסד המגולה הספיק החציין לבר, א"כ עתה שגם הב"ת ושליש המכוסה נתגלו עתה בסוד או"מ, א"כ גם הם נכפלים לב', וא"כ חציים מספיק להם עצמן לב' זרועות ולשליש הת"ת, והחצי אוה"מ עלה למעלה. כיצד, שליש החסד דזרוע ימין, עלה לחכמה. ושליש חסד דזרוע שמאל, עלה לבינת ז"א. וחצי שליש, לדעת ז"א, לצד החסדים. וחצי שליש, לדעת ז"א, לצד הגבורות.

והנה הטעם שחב"ד דז"א מספיק להם שליש א' לבד לכ"א מהם, והג"ת נ"ה ז"א צריך שליש וחצי לכ"א, הטעם הוא לפי ו' שהחר"ב היו מתחילה בדעת דז"א, ושם הניחו רושם שלהם, והוא חארה גדולה מבחי' כל אלו החו"ג, ומתקבצים יחד, לכן מספיק אותה הארה

אשר הם סוד מילה ופריעה. יסוד ועטרה. הנה עטרה זו אנו קורין אותה מלכות דאבא. וביסוד אמא יש בה נקודה אחת, הנקרא נקודות ציון. והב' עטרין הם מורישין לבניהם זר"ן, כדי שיזדווגו יחדו. וז"ס בעטרה שעטרה לו אמו ביום התונתו. ומ"ש בעטרה, לשון יחיד ולא אמר בעטרות, אחר שהם ב' עטרין. הטעם, לפי שהח"ג, תחילה הם נפרדין, ונחלקין לב' מוחין, בסוד ב' דצלם, ואחר שיתלבשו תוך נה"י של אמא, אז נכללין החו"ג תוך יסוד אמא, ונעשים חד מוחא מוחא, סוד ל' דצלם. ואז נק' חד עטרה, וזהו בעטרה שעטרה לו אמו, לשון יחיד. וזה סוד ש' של תפילין, של ד' ראשין, ושל ג' ראשין. שמתחלה היו ד' מוחין, ואח"כ נעשו ג' מוחין לבד. וז"ס (ב) שהקב"ה מניח תפילין בכל יום, פ"י שאר"א לא מתפרשין לעלמין, לתת חיות ג' ומזון לזר"ן, כדי שיחיו העולמות. אמנם לתת להם עטרין כדי שיזדווגו זר"ן, אינו תלוי, אלא במעשינו הטובים, ובתפלתנו, ובחד ק"ש, ואז מתעברת אמא, ומעטרת לז"א בב' עטרין, שהם סוד חו"ג. וז"ס שהקב"ה מניח תפילין.

פרק ו

ירידת החו"ג

ועתה נבאר ענין החו"ג, כי הם ה"ח וה"ג. וז"ש, ובדעת חדרים ימלאו, כי הם י'. וה"ח שברעת, מתפשטים לה"ח, שהם מחסד דז"א עד הוד שלו. וה"ג, הם יורדין ביסוד, ושם נתגין בפקדון, לתתם לנוק'. וז"ס, והיה האוכל לפקדון לארץ.

וחילוק החסדים באופן זה הוא כי ג' חסדים נותנין לחג"ת, אך חסד של ת"ת, לא יהיה מכוסה, כי אם שליש א'. משא"כ בזרועות, שהחסדים שבהם סתומים ומכוסים לגמרי. גם

הגהות ומראות מקומות

- (ה) ע"י שער לידת המוחין פ"ב, ושער תקון הנוקבא פ"א, ושער הירח פ"ב.
(ו) ג"א שהח"ג, וע"י שכ"ה דרוש ב' ג' ו'.

(ב) ברכות ו'.

(ג) ג"א ומוחין (דפו"י).

(ד) ג"א ולכן היה ענין זה כי החסדים (דפו"י).

שהוא בינה הנקרא חיי המלך, בסוד תפילין, הנקרא חיים, כנודע. א"כ, למה השבועה חסר מנדר. והטעם הוא, כי למעלה נגד בינה אין אחיזה לחיצונים כ"כ, אבל לתתא במקום מלכות, שם סביב רשעים יתהלכו, וגותן להם כח גדול להתחזק ולהתאחז שם, לכן עונשו מרובה. גם בזה תבין, י) למה נדרים חלין ע"ד מצוה, משא"כ בשבועה. והטעם, לפי שהנדרים למעלה בבינה, והם גבוהין מן המצוה, לכן חלין עליהם. וז"ס התרת נדרים בליל ית"כ, לפי שבאותו יום אנו (מעלין) [ס"א עולים] עד הבינה, ויש לנו יכולת להתיר נדרים אשר שם. אך השבועה היא במלכות, לכן אינה חלה על המצוה.

וגחזור לענין, כי השליש א' דת"ת דו"א המגולה נעשה ב' כתרים לזו"ן. והנה מג"פ דנצח ז"א, נעשה קו ימין דנוקבא, ג"ס חח"ן. ומג"פ דהוד, נעשה קו שמאל שלה, בג"ה. ומג"פ דיסוד דיליה, שהוא ארוך, להיותו דכורא, לכן ממנו נעשה קו אמצעי דנוק', דת"י שבה.

ובזה תבין סוד המעשר, כי העשירי יהיה קדש, לפי שהנוק' לא היה בה מתחילה רק נקודה א' לבד, שהיא המעשר שלה, והוא שרשה ועיקרה, ושאר ה' ספי', באו מבחוץ, ממה שקבלה מז"א, ע"ד הנ"ל, כי בתחלה כשיוצאה אחורי ז"א, אז יצאה בסוד נקודה כלולה מ', ואח"כ נתפשטה נקודה זו בכל י"ס דילה, ע"י מה שקבלה מז"א, א"כ נקודה זו היא עיקר, ונקודה זו נק' מעשר, והיא נקודה עיקרית.

והנה הפנימיות של המוחין שבה, נעשה מאותן החסדים המגולים בנ"ה שבו, המיותרין ועודפין בנ"ל, והדעת שבה, מה"ג שהיו פקדון ביסוד ז"א בנ"ל, וז"ס דעתן של נשים קלה, פי' ק"ל ה', כי ה"ג הם ה' היות, והם ק"ל, אך דעת הז"א מה"ח מה"ג, והנוקבא אין לה רק חצי דעת שלה, שהם ה"ג לבד, ואח"כ

(ר"ל רושם) לו ולשכנו, ולכן א"צ חב"ד דו"א, רק שליש א' דחסד לבד, לכ"א מהם משא"כ בשאר ספירות דו"א.

והנה לעיל אמרנו, כי מב' שלישי חסד המגולים דו"א בת"ת ח) הספיק שלישי לעצמו, ושליש האחר נעשה כתר דנוק', דע, כי חצי לבד הספיק לכתר נוק', וחצי שלישי נעשה כתר דו"א עצמו, ואדרבא, יותר מחציו עלה לכתר ז"א, ופחות מחציו, ניתן לכתר נוק'. והנה עדיין נשאר בחי' שלישי המכוסה שבת"ת כי עתה בחזרת החסדים בבחי' אר"מ, נכפל אורו לב' ג"כ, וחצי אור שלו עלה ג"כ לכתר ז"א, עם חצי שלישי תחתון דת"ת כנ"ל. ויש לו עתה ג"כ אל הכתר שלישי, דוגמת חב"ד המוחין. גם כתר של ז"א נעשה מחצי ת"ת התחתון של אמא, כי מנתיי שלה נעשה ג' מוחין, ושאר גופא דו"א.

פרק ז

ועתה נבאר ענין פרצוף נוק', כי נשאר שהז"א, נעשה גידוליו מנה"י דבינה, וחצי ת"ת התחתון. גם נוק' נעשית מחצי ת"ת התחתון, ומנה"י דו"א כמ"ש. והנה רישא דילה נפקא מאחוריה, ולא פכ"פ. והטעם הוא, כי אחוריים הם דינין, ויש בהם אחיזה לחיצונים, ולכן נדבקו האחוריים יחד, שלא יתאחזו בהם החיצונים. וז"ס השיב אחור ימינו מפני אויב (כי המלכות נקראת ימין, כמ"ש הכתוב נצבה שגל לימינך וגו'). וא"ת, א"כ היה ראוי שתצא נוקבא יותר עליונה, שזה בכל אורך פרצוף ז"א, שלא יאחזו החיצונים בכל קומתו. התשובה הוא, כי ברישא דו"א אין יכולים החיצונים להתאחז, רק לתתא, ממקום שהחסדים מתגלים שם, לכן שם יוצאת נוקבא לכסות האחוריים. ובוה תבין, ענין שברעות ונדרים, ט) כי מאחר שהשבועה הם כגשבע במלך עצמו, שהוא מלכות, והנדרים הם כנודר בחיי המלך,

הנהגות ופריאת מקומות

ט) זהו משפטים אות ת"ב.
י) נדרים י"ג: שבועות כ"ה.

ז) תיבת ר"ל רושם ליתא בכ"י (ה"ו).
ח) נ"א מוסיף בו חספיק (דפריי).

כלול, י, הם ס', הם הו"ס כתב"ד ח"ג, ועוד שליש המכוסה, הוא ג' שנים אחרות, שליש מי' שנים, והכל ס"ג. וז"ס שם ס"ג, שהוא בבינה, כי בינה מתפשטת עד תחזה דו"א, ושהוא ס"ג שנים כנ"ל.

והנה אח"כ חזרו החסדים לעלות מבחוץ, בסוד אר"מ, כדי שיקבל הו"א מהארת אר"א, דרך פנים בפנים, כי תחילה בירידה, היו החסדים מכוסים, וכמו שהבריאה אינה מקבלת מהאצילות אלא ע"י מסך, כן ז"א לא היה מקבל מאר"א, רק ע"י מסך, כי היו החסדים ומוחין שלו כולן מכוסין תוך מסך נה"י דאימא, וז"ס יוצר אור ובורא חושך, יוצר אור גילוי, ובורא חושך, להיותו מסך, כי עד תחזה דו"א, יורדין החסדים מכוסין, וכאן מתגלין לצורך עצמן, ועתה אחר שנתגלה תוהרים החסדים מבחוץ, בסוד אר"מ, כדי להאיר לו בדרך אצילות בלתי מסך כלל.

ונחזור למ"ש לעיל, כי בירידתו ובחזרתו הוא י"ב שנים וח' חדשים, וצריך ד' חדשים אחרים, להשלים י"ג שנים, והם מהשליש המכוסה, שחוזרין בסוד אר"מ, ויום א' הוא אור שבין חצי ת"ת, בינה לגלגלת דו"א, הרי י"ג שנים ויום א'.

או באופן אחר, כי הלא זמן היניקה ב' שנים, ובד' שנים אחרים, נכנסים ב"פ דנצח אמא, וב"פ דהוד אמא, ברישא דו"א, הם ו' שנים, והם סוד הפעוטות, מבין ו' שנים ויום א', שהוא תחלת כניסת פ"ת של יסוד דאמא, בדעת ז"א, לכן, כיון שנכנס דבר מועט מן הדעת, לכן מקחן מקח במטלטלין לבד, שהם נגד ו"ק, המטלטלין מרחמים לדין, ומדין לרחמים, כפי מעשינו.

ומי' שנים עד ט' שנים, הם ג' שנים אחרים, ואז נכנסין ב"פ עליונים, הנקרא ירכין דנ"ה דבינה, ופ"ע דיסוד בינה, כי אין שעורו רק ב' פרקים, והנה כבר נכנס שליש א', ביום א' היותר על ו' שנים, ואז נק' פעוט, ועתה נכנס פ"ב של היסוד, הרי ט' שנים ויום

מתפשטים ה"ג שבה, מחסד עד הוד שבה, ואח"כ כללות כולן, נכנסו ביסוד שלה, דוגמת ה"ח המתפשטים בז"א.

ואלו ה"ג הנכללין ביסוד שלה, הם מועילין לה למ"ן שלה, (נ"א הם מעלין המ"ן שלה) וז"ש בוהר (כ) כי דיגין דנוקבא גייחין ברישא, ותקיפין בסופא, לפי שהמוחין שלה הנקראים רישא, הם נעשים מהחסדים מגולים, שלוקחת מנ"ה דו"א, ולכן דיגין דילה גייחין ברישא, כי החסדים ממתקין אותן, ותקיפין בסופא, כי הגבורות מתפשטין בסופא, אך דינים דדכורא, תקיפין ברישא, שאין שם התפשטות החסדים, אבל מחסד שבו ולמטה, יש התפשטות חסדים, לכן גייחין בסופא.

פרק ח

סדר כניסת פרקי הצלם בז"א

ע"פ השנים.

ועתה נחזור לבאר ענין ראשון, ובוזה תבין, מה שארז"ל (ל) הפעוטות מקחן מקח במטלטלין, מבין ו' שנים ויום א', ובן ט' שנים, ביאתו ביאת, ומבין י"ג ויום א', אז הוא גדול, והענין, כי כשנכנסין המוחין שהם נה"י דבינה, תוך הו"א, הם יורדין תחלה לר' ספ"י שבו, שהם כח"ב דח"ג, והם ו' שנים, ושליש עליון דת"ת שהוא מכוסה, הם ו' שנים וד' חדשים, וכולם בחי' מכוסים, אח"כ כשחוזרים החסדים בסוד אר"ה, דרך ספ"י אלו עצמם, הם ו' שנים וח' חדשים אחרים, הרי הכל י"ב שנים וח' חדשים, והטעם, שאלו הפרקים ירדו קודם ב' ספ"י של ז"א מבפנים, הוא, כדי להגדילו, והטעם שירדו מכתר החסדים, מפני שמכתר היה הטפה, והנה הם הו"י שנים וד' חדשים, שהיו בסוד ירידה, וז"ס שלא נתברך יעקב עד שהיה בן ס"ג שנה, כי עד שם היו חסדים מכוסים, ושם נתגלה, בסוד הבקיעה שנבקע, וז"ס אותיות יעקב: יבקע, כי הרי שנים כל א'

הגהות ומראות מקומות

(כ) ע"י שער הכונות ענין ר"ה דרוש א' ד"ה גם בזה תבין, (ל) גיטין ג"ט.

בחצי ת"ת כנ"ל, הנה היסוד נגדל, ונעשה כמדת ת"ת עצמו, ונגדלה מלכות כמדת היסוד כולו, שהיה בתחלת רובע ישראל, רביעית הת"ת, ואח"כ ביניקה, נגדלה המלכות כמדת הת"ת ממש. אח"כ בגדלות המותין, נתגדלה גם היא, ונעשה פרצוף שלם.

ודע, כי מחצי ת"ת דא"א, עד סוף היסוד דא"א, נעשה נשמה לו"א, ומעטרת יסוד דא"א, נשמה לנוק' דז"א. נמצא, כי א"א מתפשט ומתלבש בכל אצילות כולו, ואור א"ס עובר בתוך א"א, ועליו נאמר, ואתה מחיה את כולם, כי הוא מחיה כל העולמות, בהתלבשו בתוכם כנ"ל.

פרק י

דרוש יעקב ומשה מיסוד דאבא

והנה (מ) כמו שביארנו לעיל, שיש צל"ם דאמא, וב' אותיות ל"ם לראשו דז"א, כך יש בחי' צלם אבא, על ראש ז"א, והם סוד חו"ב, וב' עטרין, מתלבשים בנה"י דאבא, ונעשה מהם בחי' צלם, דוגמת אמא ממש. ואח"כ מתלבשים נה"י (נ) דאבא, תוך נה"י דאמא, באופן זה: כי בינה דחכמה, מתלבשת בנצח אמא, ובינה דאמא, בהוד אמא. נמצא, שיש להם ב' בינות, וז"ס, כי לא עם בינות הוא, וחכמה דאמא, תוך הוד אבא, וחכמה דאבא, בתוך נצח דאבא, והם ב' חכמות, וז"ס, חכמות בחוץ תרונה, והה"ג דאבא, הם חסדים דאמא, וה"ג דאמא, נכנסין ביסוד אמא, וה"ח דאבא, מן החסדים שלו וה"ח דאמא, הנעשים גבורות דאבא, נכנסין ביסוד אבא, הם ג"כ ב' דעות, וז"ס כי אל דעות ה'.

והנה נה"י דאבא, מתלבשים בנה"י דאמא, והנה היסוד דאבא, הוא דוכרא, והוא ארוך, ויסוד דאמא, הוא נוקבא, והוא קצר. וא"כ כשמתלבש יסוד אבא, ביסוד אמא, נמצא כיון

א', לכן ביאתו ביאה, כי כבר נכנס כל הדעת שלו.

אבל אין ביאה זו מועלת להתעבר הנוקבא, עד שיהיה בן י"ג שנים ויום א', שהם סוד חזרת החסדים לעלות באור החזור. והג' שנים, הוא עליית שליש החסד דזרוע ימין, אל החכמה, ושלש דזרוע שמאל, אל הבינה, וב' חצאי שליש בדעת, הרי הם ג' שנים, ושנה הדר, הוא נגד שליש ת"ת המכוסה אשר נתגלה עתה, ונתגדל, ועלה לכתר ז"א, הרי הם י"ג שנים, ויום א', הוא אותו שבין חצי ת"ת בינה, לגלגלתא דז"א, ויורד ממקומו עד שם. הוא יום א', או ג"כ אותו מועט, שעלה יותר מחצי שליש המגולה דת"ת ז"א, אל הכתר שלו, וזהו יום א', אך הנוקבא הוא פחות מחצי שליש בכתר שלה, והרי בשלמו י"ג שנים ויום א'.

פרק ט

זמני גדלות נוקבא דז"א

ועתה נבאר בחי' נוקבא דז"א, בג' זמנים דז"א, כשהיה בעיבור, תלת כלילת בתלת זמן יניקה, ועיבור ב' דגדלות ז"א, מה היתה אז הנוקבא, והנה כבר ידעת, כי א"א הוא נשמה לכל האצילות, ומתפשט ומתלבש בכולו, וכבר ביארנו כי א"א הם עד חצי ת"ת דא"א, וזו"ן משם ולמטה. והנה בעיבור א' דתכב"ת, כבר ביארנו, כי גם א"א עצמו, העלה נה"י וחצי ת"ת תחתון שלו, ונכללו בחצי ת"ת עליון, ובח"ג שלו, ואז נכלל ז"א ג"כ, ג' כליל בג', ואז נוק' שהיתה נקודה לבד, נגדלה כשיעור יסוד דז"א, הנקרא ישראל, וכבר ידעת, כי היסוד נק' רובע ישראל, פי': רביעי של ת"ת, הוא מדת היסוד, כי שיעורה דגופא, ד' בריתות הוא, והמלכות היתה רביעית היסוד, ובשנתעלו ועלו יסוד ומלכות ונכללו למעלה

הנהגות ומראות מקומות

(מ) ע"י שער הקדמות דף ל"ז דרוש י'.
(נ) ע"י שער הכונות דרוש הציצית ד"ג, וע"ה שער כ"ו סופ"ב.

והנה ה' בחי' יש למשה: א' הוא ברעת ז"א עצמו, כי שם יסוד אבא. ב' בשליש עליון המכוסה, כי שם יותר מקום רחב בין הזרועות, יותר מברעת, ואז הוא בחי' ב', שמתפשט שם היסוד דאבא, וכנגד זו הבחי' נאמר במשה, ויסתר משה פניו כי ירא מהביט. פי', כי שם בחי' סתר ומכוסה, בחי' ג', בשליש ת"ת האמצעי, אחר צאתו מיסוד אמא, ושם הייתה נבואת משה, וז"ש בזהר, כי נבואת משה מן רכורא, ושאר הנביאים מן נוקבא. פי', כי משה מחנבא מיסוד אבא שבתוך ז"א, ושאר הנביאים מיסוד אמא, בהיותם תוך ז"א.

בחי' ד', כשמגיע יסוד אבא תוך יסוד ז"א, ואז הוא בחי' שת. וז"ס וחשופי שת. פי', כי הוא שת מקום יסוד, כשמסדין הערלה מהיסוד, מתגלה ונתוסף [ס"א ונחשוף] האור אשר שם, והוא חשופי שת.

בחי' ה', הוא הבל היוצא מיסוד אבא, חוץ ליסוד ז"א, ושם הוא בחי' הבל. וז"ס משה, ד"ת "משה" ש"ת "הבל. והנה הבל חטא, שהביט בשכינה. פי', שהבל היה רוצה שאור היוצא מן יסוד אבא וחוא בוקע ויוצא ליעקב, היה רוצה הבל להפכו לאחוריים, ליתן לרחל, הנקרא שכינה. והוא הציץ בשכינה, שרצה להאיד ולהציץ בשכינה, מאותו אור הנוגע ליעקב.

פרק יא

דור המדבר ובינה ותבונה ומ"ס
שבולחות בנס היו עומדים.

והנה עם מה שביארנו לעיל, כי זו"ן מתחברים בכותל א', משא"כ יעקב, בזה תבין סוד, מ"ש משה לישראל בכניסתן לא"י, ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כולכם היום. כי ה' אלהיכם הוא זו"ן, וישראל הנכנסין לא"י, היו מבחי' זו אשר הם רבוקים אב"א, והוא ואתם הדבקים בה'. אבל דוד המדבר, דור

ששיעור יסוד אמא, הוא שיעור שלישי א', א"כ יוצא יסוד אבא, חוץ ליסוד אמא, שיעור ב' שלישים מגולים, ונמשך יסוד אבא עד סוף יסוד ז"א עצמו. וז"ס הבל הבלים, פי': הבל, המולל ב' הבלים, כי הבל היוצא מיסוד דז"א, הם ב' הבלים, א' שלו, וא' של יסוד אבא.

והנה מן האור הגדול של החסידים, שבתוך יסוד אבא, שמתלבש תוך הת"ת דז"א, והוא אור מגולה, בוקע ויוצא האור לחוץ לבטן ז"א, מצד פנים דז"א, ושם נעשה יעקב, לשון בקיעת אור, בסוד אז יבקע כשחר אורך, והוא אותיות יעקב, וזהו אך יצא יצא יעקב, כי ב' יציאות, וב' בקיעות, יש ליעקב. א' הוא אור שבתוך היסוד אבא, שבוקע היסוד, ויוצא תוך ז"א, בקיעה ב' הוא, שחוזר האור לבקוע, ובוקע מבטן ז"א, ויוצא לחוץ בפני ז"א, כי אחוריו של יעקב נגר פני הו"א, מהחזה ולמטה. וכן ער"ו יצאה רחל, מאחורי דז"א, אב"א, מהחזה ולמטה, כי שם נשלם יסוד אמא, והאור שלה יוצא לחוץ.

והנה שם מ"ה מילוי דאלפין, הוא בז"א. והנה א' שבמילוי וא"ו, מקומה שם בשליש ס) אמצעי של ת"ת דז"א, תחת החזה, אחר שכלה יסוד אמא, אז מתגלית א' זו, והוא אהי"ת, בסוד דם האדם באדם, כמבואר אצלינו, ואהי"ת זו במילוי ההי"ן, שהוא קו אמצעי כנודע, והוא גי' קנ"א, וע"ה גימ' קנ"ב, כי שם נעשה נקב, ויוצא אור לחוץ תוך ז"א, מתוך יסוד דאמא.

פי' ב', כי שם זה של קנ"א, שהוא גימ' קנ"ב, הוא נוקב ויוצא אור לחוץ לרחל. באחור ז"א, כי שם מקומה, והיא נקרא ה' תתאה, ואז נתחבר נקב זה, עם ה' תתאה, ונעשה נקבה באחורי ז"א. וכותל א' יש לב' לבד, לכן צריכה נסירה, משא"כ ביעקב, שיש לו כותל לבד, חוץ מכותל הו"א, ויש הפסק בין ז"א ליעקב, באופן שאור אבא היוצא לחוץ לז"א, נק' יעקב. אך ההארה שהיא יוצאת מיסוד אבא, תוך בטן ז"א בפנים, ז"ס משה, וז"ס משה מלגא, ויעקב מלבר.

הנהגות ומראה מקומות

ס) צי' שער הכונות דרוש הפסח ד"א.

לקח מיסוד אבא. אך זרין שניהם באים מיסוד אמא. זה לוקח ה"ה, וזה לוקח ה"ג, לכן יצאו שניהם מחוברים בכותל א', וצריכים נסירה.

ודע, כמו שיש ד' רבתי, וד' זעירא, בשכינה, בחי' עליונה לאה, ובחי' התחתונה רחל, כן יש באמא ב' בחי' אלו, ב' דלתות ד' עליונה בינה, ד' תחתונה תבונה, וכ"א מאלו יש בהם י"ס.

ודע, שיש בזכר ג"כ ב' בחי' אלו, כי הו"א שיעורו הוא מהחזה דאמא ולמטה, כן רחל היא עד"ן נגדו, מהחזה דו"א ולמטה, כנ"ל הכל. וא"כ, כמו שיש יעקב לתתא, כנגד בחי' התחתונה רשכונה, כן למעלה במקומה, יצא יעקב אחר, והוא יוצא מיסוד חכמה עליונה.

והענין הוא, כי כמו שיש סוד הדעת למעלה באו"א, כשיש זווג, כך למטה בזווג בחי' התחתונה, הנקרא תבונה, עם בחי' התחתונה דאבא, ג"כ יש דעת אחר, לכן למטה בשכינה, יש ב' בחי' אלו, וכמו שב' בחי' עליונות נכללין כא', כך ב' בחי' תחתונות נכללין כא'. וז"ס, כי אל דעות ה', וז"ס, והיו תואמים מלמטה, שהוא בחי' יעקב התחתון, שהוא מהחזה ולמטה, ויחדיו יהיו תמי"ם, תאומי"ם, הוא יעקב האחר, שהוא שוה בשוה עם ראש ו"א, ומתחילה ועד סוף, הכל נק' ישראל, ממקום שיצאה רחל, יצא יעקב ג"כ מלפניה, ויעקב מזדווג עם רחל, וישראל מזדווג עם לאה. וז"ש בזהר (ויצא ע), ע"פ וישכב עמה בלילה הוא, ולא הזכיר יעקב, כי הכוונה על ישראל.

ודע, כי בינה יש לה ג' בחי': א', כשיש לה זווג עם אבא, ואז נק' בינה. ב', כשאין לה יחוד עם אבא, ואז נק' תבונה, כשעומדת לבדה. ג', כשיורדת ומתפשטת למטה תוך הו"א, נקרא ג"כ תבונה, וכשז"א עולה למעלה, נק' איש תבונות ידלנה, פירוש, ידלנה אותה למעלה, ואיש הוא ז"א, ותבונות, הוא תבונה עולה למעלה עמו, כשהיא עולה למעלה עמו, אמר ידלנה, פירוש יגביהנה, ואחר שעלה ז"א

דעה, שהיו מבחי' יעקב, ולא היו דבוקים בכותל א', מתו כלם, ולא נכנסו לא"י, לכן תיה משה רועה שלהם.

ובזה יובן כמה טעמים, למה משה היה רועה שלהם, ולמה נקרא דור דעה, דור המדבר, ולמה נתנה התורה להם, ולמה ישבו מ' שנה במדבר, ולמה לא מצא משה בהם, רק אנשי חיל, ולא מצא בהם נבונים, אך הענין, כי יסוד אבא יוצא מתוך יסוד אמא, ומתגלה מהחזה ולמטה, ושם יוצא לחוץ בחי' יעקב, והנה כמו שיצאה בחי' לאה, אחורי הדעת דו"א, כן אחורי דעת יעקב, יוצאת בחי' לאה אחרת, נוק' של יעקב, לכן נק' דור דעה, דור היוצאים מבחי' דעת של יעקב.

והנה בהסתלקות יסוד אבא, מאליו נסתלק דור דעה, הנמשך משם, לכן משה, להיות שרשו היה מיסוד אבא, לכן היה רועה לדור המדבר, כי משה מלגאו, ויעקב מלבר, לכן אותן הנכנסין לא"י, אמר להם משה, ואתם הרבקים בה', פ"י, שהוא ת"ת חיים כולכם, ותוכלו להכנס לא"י, אבל דור דעה, להיות שמשה הוא יסוד אבא, הרועה שלהם, דור דעה המה ג"כ משם, ממילא כשנסתלק משה, נסתלקו גם הם, כי כולם הם מבחי' חכמה, ואינן נכנסין לארץ, ולכן לא נכנס משה, ולא דור דעה, לארץ.

ולכן ניתנה להם התורה, כי התורה מיסוד אבא, שנבקע ויוצא האור לחוץ, וזה היה בזמנם, שגם הם יצאו מן בקיעה ההיא, לכן ישבו מ' שנה במדבר, כי שם ע"ב דיוח"ן הוא באבא, שהוא בחכמה, ויש בו ד' יודין, שהוא גי' מ', לכן מצא משה בדור דעה אנשי חיל, כי ח"ל גי' מ"ה, כ"ד כ"ה, שהם ב' שלישית דיסוד אבא, המגולים מהחזה, כי בשם של ע"ב, יש ג"פ כ"ה, וב' שלישים הם ב"פ כ"ה, גימ' מ"ה, שהם ב' שלישים המגולים, גימ' ח"ל, גימ' מ"ה, אבל נבונים, הבאים מבינה לא מצא כי יסוד דבינה אינו משמש כלום ליעקב, רק לזרין, וזהו הטעם, שיעקב יצא בפרצוף שלם, בכותל בפ"ע, ואינו דבוק בו"א, כי הוא לבדו

למעלה, או נתייחדה הבינה עם אבא, ואז נקראת הב' תבונות, בינות, כי עלו במדרגה עליונה, הנקרא' בינ'. וז"ס, כי לא עם בינות הוא. ודע, כי מציאות אבא, הוא יו"ד של הוי"ה. וקוצו של יו"ד, הוא א"א. והנה יו"ד במלואה, יש בה ג' אותיות כזה: יו"ד. והנה תכה י' על ו', שהוא י"פ ו', גימ' ס'. ואח"כ תכה י' על ד', גימ' מ'. והנה כאשר בינה מתייחדת עם אבא, אז נק' [נ"א ס] ר"ל סתומה, שהיא סתומה, שמקבלת כל האורות, וסותמת אותם. לכן הו' ראשה נטוי כלפי הד' של יו"ד, להיות שאבא משפיע אורות לאמא. וכשאינן אבא משפיע לאמא, שאינה מזדווגת עמו, אלא היא רביעא על בנין, נקרא מ' פנוחה. ופ"י מ', ר"ל משפיע. פ"י, כשהיא משפעת לבנין. וז"ס אותיות מ"ס הגו' בזהר פ) על בינה, וזו היא הו' והד'. כשהם בתכמה שהיא באות יו"ד, או ו' קודם לד'. וכשהם בבינה שהיא אות ה', או ד' קודם לו', כי צורת ה', ד"ה, כזה ה'. אך כשהוא"ו תחת ד' שהוא סוד ה', אז יושבת ו' זו בלתי ראש. וכשהוא"ו קודם לד' שהוא סוד יו"ד, אז יש לה ראש נטוי כלפי ד'.

והכוונה כנ"ל, כי כשהיא מזדווגת עם אבא, אז אותה ו' יש לה ראש. שמשפיע אבא בסוד ראש ו', הנטוי כנגדה. אך כשהוא בסוד ה', אז אין לה זיווג עם אבא, אז אותה ו' אין לה ראש, כי האורות נשארים למעלה, ואין אבא משפיע אותן לאמא, ואותו ראש של ו' נשאר למעלה בצורת יו"ד, העומדת אחורי ה'. ומבואר אצלינו בסוד צורת ה', כזה ה', בסוד וחכם בבינה. אמנם ו' של תוך ה', בלי ראש, מתפשטת ומשפעת בכל ז"א עד היסוד שלו. וכבר ידעת כי חכמה בינה דעת של הנקבה, נגד ג' פרקי עליונים דנה"י דז"א, כדודע. והנה ו' זו של ה' דבינה, מתפשטת תוך ז"א, עד היסוד שלו. נמצא שאמא משפיע עד חכמה ובינה דעת דנוק' דז"א, ולא יותר. והנה דע, כשאמא היא למעלה עם אבא, אז נק' נקבה, בערך נקבה המתקבלת מן דכורא.

הנהחות ומוראה במקומות

(פ) חרומה את כ"א וכ"ב. (צ) ג"א סוד (דפו").

הלוחות הם נ"ה דו"א, ומ"ס שבלוחות, הוא כללות דו"א, שהוא ס' למעלה, ו' ראשונות שבו. מ' למטה, ד"ת שבו, וכל כללות מ"ס אלו לא נתהוו, רק מן חצי מ' של בינה עלאה, שהיא חצי של התבונה, הנקרא מ' של בינה עלאה. ובחצי מ' ההיא, מתקיימים כל בחי' מ"ס שבלוחות, שהוא דו"א. ונס גדול הוא זה.

או יאמר באופן אחר, כי דע שמן הפה של אמא, יוצא הבל המקיף לז"א כולו, ואין הבל זה יוצא ומקיף לז"א, רק בעת שרביעה על בניה, כדי לתת לו קיום וחיות לז"א. וכאשר מסתלקת מעל בנין, גם אותה הארה מסתלקת מז"א. כפי זה לא היה אפשר להיות לו קיום לז"א. לולי ע"י נס, וזהו בנס היו עומדין, וסוד הנס הזה, המעמידן ומקיימם לז"א, באותה שעה שאמא מסתלקת מעליהן, כדי להזדווג עם אבא. ונס זה הוא הנותן קיום להם והעמדה, והוא שם מ"ה דאלפין, מקיים ומעמיד לז"א. ושם אדנ"י, גימ' ה"ס, מעמיד לנוק' וב' שמות אלו מ"ה דה"ס גימ' נ"ס. כי מ"ס שבלוחות, שהם ז"א הנק' מ"ס, הם עומדין בנס, שהם כמנין ב' שמות הנ"ל.

פרק יב

פרצוף לאה וסוד תפילין.

ודע, כי הלא חצי ת"ת תחתון, ונה"י דאמא, נכנס הכל תוך דו"א. והבחי' הראשונה שנכנסה היא מלכות דתבונה בתחלה, כי התחתון נכנס בראשון, כנודע. ומקומה ברעת דו"א, ושם כנגדה מהאחוריים דרעת דו"א, מכח הארה זו דמלכות, יצאה לאה מאחוריים, וז"ס. הראהו הקב"ה למשה קשר של תפילין. (ש) ולפי שאין לה כ"כ הארה מהמוחין דז"א עצמן רק מן המלכות לבה, לכך היא בחי' עור לבד, שהוא קשר של תפילין. אך התפילין עצמן, הם הבתים של עור, ובתוכם ד' פרשיות, שהם הארת המוחין עצמן, הכוללים במצחא דז"א.

לא זכה לבינה, רק בהיותה בסוד מ', שהיא כד רביעא על בנין. וז"ס שארז"ל (ק) מ"ס שבלוחות, בנס היו עומדין. פי', כי הלא ב' בחי' יש בבינה ותבונה, כנ"ל, כי בהיותה פכ"פ עם אבא, נקרא ס', שהיא כנגד ר"ס שבה, שהם כח"ב דח"ג. ונקרא מ', בהיותה בלי זווג, בערך ד' תחתונות שלה שנכנסת בז"א. וז"א ג"כ, באלו ב' בחי', נק' ו' ד', כנ"ל, והם ו' מדות עליונות שבו, שהם כחב"ד ח"ג, שנכנסין נה"י דאמא עד שליש ת"ת שלה, עד החזה. וד', הם תנה"י שבו, שאין בהם יסוד בינה. גם דע, כי ר"ס עליונות שהוא הרי', הוא פרצוף א'. וד' תחתונים, שהם סוד הרי', הוא פרצוף ב'. ולמעלה ג"כ, סוד מ"ס של הבינה, שהם ב' פרצופים. והנה ז"א, (נ"א אמא) פרצוף א' שהם ו' עליונים שבו, נקרא בינה. פי', בן י"ה. ופרצוף ב', שהוא ד' תחתונים שבו, נקרא תבונה: בן ובת. וז"ס מ"ס שבלוחות, בנס היו עומדין, כי הלוחות הם נ"ה של מ', שהיא של תבונה תחתונה, ונעשה ממנה פרצוף שלם מ"ס. וכן ס' למעלה, שהם ו' בחי', נעשה פרצוף גמור דז"ס באמא, ודאי שע"ד נס הוא. או נאמר באופן אחר, כי כמו שבינה הוא מ"ס כנ"ל, גם בתבונה יש בו מ"ס. כי ו' העליונות שבה, הם ס'. וד' תחתונים, הם מ'. וג"כ נקרא ו"ד, כנ"ל בבינה. כי ו' הם ו' עליונים. וד', הם ד' תחתונים. והנה מ' נקרא תבונה, כי הם ד' תחתונות שלה, שהם תנה"י שלה לבד, והם נכנסין בז"א. והנה נמצא, שכל פרצוף התבונה, בכל בחי' שהם מ"ס ו' ד' הנ"ל, לא נעשה אלא מד' תחתוניות, תנה"י דבינה, ונקרא בינה מ', וכנגד מ' זו של בינה, נקרא ג"כ תבונה מ', כי משם נלקחה. ומה שנכנס מן התבונה בז"א, אינו רק חציו לבד, שהם מ' שלה, ד"ס תחתונות שבה, אשר היא ו' חצי מ' של הבינה עלאה. כי כל התבונה, היא מ' אחרונה של הבינה עלאה. נמצא כי חצי מ' לבד נכנס בז"א.

וז"ס מ"ס שבלוחות בנס היו עומדין, כי

הנהיגות ומראה מקומות

(ש) ברכות ז.

(ר) תיבת חצי ליתא בכ"י (ה"ו).

(ק) שבת ק"ד.

ערבית רשות, כי כבר מוכן הזווג, ובק"ש של ערבית (ס"א שחרית) נעשה הזווג.

ונלע"ד חיים כי ע"י ק"ש של ערבית, (נ"א שחרית) נעשה הזווג, ולא בזמן ק"ש עצמה, כי אין הזווג עד העמידה.

והנה לאחר הגלות והחרבן, עשאוהו לתפלת ערבית חובה, והטעם, כי הדינים או מתדבקים בו"א, וגם לאה כולה דינים, כנודע. כי רחל, אע"פ שיש בה ה"ג, עכ"ז היא עומדת נגד נה"י דו"א, שבהם החסדים מגולין, לכן הה"ג שבה ממותקות קצת, כי ז"ס דינים דנוקבא גיחין ברישא, אך לאה היא עומדת עד החזה, ששם כל החסדים סתומים, וצריך הו"א להזדווג עמה, למתק הדינים שבה, כנזכר באדרא, שהזווג הם החסדים היוצאים מדכורא, לבסם ה"ג דנוקבא, לכן אחר החורבן, עשאוה חובה, כי יש בה דינים רבים, וצריכין לנו לזווגה עם ז"א למתקה, ומה שביארנו, הוא סוד מ"ש רשב"י לההיא גברא, אתא למתבע סוד תפלת ערבית, דאיהי בין דרועי דמלכא, ע"ש.

וא"ת, והרי לאה בחצי לילה הראשונה, היא כנגד חזה, ויסוד דו"א הוא למטה, ואיך מזדווגים ז"א עם לאה, אך הענין הוא, מש"ל (ב) כי כשמתגדל ז"א, עלה שליש עליון דיסוד ז"א, וממנו נעשה ת"ת ז"א, ועל ידו הוא זווג דערבית, ומחצי לילה ואילך, מתפשטת לאה עד סיום דו"א, והזווג הזה הוא בבקר, כשמשחיר השחר, ואמנם רחל, אחר חצות לילה היא בסוד נקודה, ויורד לבריאה, וז"ס, ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה, שהם העולמות, כי יורדת לבריאה, לתת טרף לביתה, שהם העולמות.

ודע כי מן האור הגדול של לאה, ע"י אותו התפשטות שמתפשטת למטה אחר חצות, משם לוקחת רחל מוחין דבריאה, ובוה תבין, למה אנו מגיחין תפלה של יד, קודם, והטעם, כי אלו הם מסוד הארה, שלוקחת רחל מלאה בחצות לילה, אמנם המוחין דו"א, ע"י תורה,

והענין, כי הא"א יש לו שערות ונימין וקוצין, והנה הנימין של א"א, נמשכין על ראש ז"א, וכשיורדין נימין אלו, יש בתוכם אור גדול, ומכה ברישא דו"א מאחוריו, ואז מהארת ד' המוחין דו"א, בכח ההכאה הנ"ל, יוצאין ארבעה בתים בחי' התפילין, ואח"כ חוזר האור של מלכות דאמא אשר שם, וחוזרת עד אחוריו דו"א, ומוציא קשר של תפילין, וזה נקרא לאה, ונעשה בה ד' מוחין שבה, שהם חב"ד, שהם ד' מוחין, כנודע, וז"ס ד' אלפין, של ד' שמות אה"יה, אשר כתבנו בסוד היחוד של בשכמל"ו.

ועתה נבאר פירצוף לאה, ואח"כ סוד התפילין, והנה לאה מגעת עד חזה דו"א, ומשם מתחלת רחל, וז"ס (ת) אין מלכות נוגעת בחברתה, אפי' כמלא נימא, כי עד שתכלה מלכות עלאה, לאה ממש, או משם מתחלת מלכות תתאה, רחל, וזהו עקב ענוה יראה ה', שארז"ל (א) מה שעשתה ענוה עקב לסנדלית, עשתה יראה עטרה לראשה, כי ענוה היא בחי' לאה, ולפי שמשה השיגה, כי עלה עד ה' שערי בינה, לכן נקרא עניו מאד, כי השיג עד מקום לאה, ובמקום שנשלם עקב ענוה שהיא לאה, שם מתחלת העטרה של רחל, ובחינת שלה נקרא אשת חיל יראת ה', פ"י כי היא נקרא יראת היצאת מו"א שהוא הו"ה וזהו יראת ה'.

ודע, כי מהחסד דו"א, שהוא זרוע ימין, נעשה כל קו ימין כולה דלאה, שהוא חח"ן, ומזרוע שמאל, שהוא גבורה, מג"פ משם, נעשה קו שמאל דלאה בג"ה, ומקו אמצעי דו"א, עד החזה, נעשה כל קו אמצעי דלאה, ודע, כי בלילה הוא זווג ז"א עם לאה, וז"ס, ויהי בבקר והנה היא לאה, חזונו יעקב ורחל, אינו אלא ביום, בעת תפלת השחר, לכן בתפלת שחרית [הז"א] היא כעין חסד שמעורר אהבה, ובתפלת מנחה, הוא שמאלו תחת לראש, וע"י ב' התפלות שחרית ומנחה, נתונה לאה בין ב' דרועין דמלכא, וכבר הזווג מוכן, לכן תפלת

חגירות ומדיאה מקומות

(א) ירושלמי שבת פ"א ה"ג.

(ב) ע"י שער ט' פרק ג'.

(ח) ברכות דף מ"ח ע"ב, שבת ל' ע"א, יומא

ל"ח ע"ב, מו"ק כח ע"א.

כנ"ל, ואז בטש קוצי דשערי דא"א ברישא דז"א ויוצאין התפילין, וחזרת ההכאה לאחור, ויצאה קשר של תפילין שהיא לאה, ואז נעשה אור מקיף ללאה, ופנימית לז"א.

פרק יג

סוד הנסירה

ודע, כי מ"ש הפסוק, ויפל ה' אלהים תרדמה על האדם וישן. הענין, כי המוחין הבאים לז"א, מסתלקין ממנו, ונכנסין בנוקבא, שהם נה"י דיש"ס ותבונה, עם המוחין שבהם, והם מסתלקין מז"א, ונכנסין בה, שלא ע"י ז"א כבתחלה. וז"ס, ויפל ה' אלהים תרדמה על האדם ממש, ואז לאה נכללת ברחל, לפי שלא יצאת אחורי רישא דז"א כנודע, ועתה שהמוחין יוצאין מז"א, ונכנסין ברחל העולה עד למעלה ברישא דז"א, ואז נכללת בה לאה, וא"ת, א"כ כיון שהמוחין נסתלקו מז"א, וניתנו לנוקבא, א"כ האיך יכול עתה להזדווג עמה, והענין הוא, כי ע"י הדורמיטה, מקבל ז"א מוחין חדשים יותר מעולים, מאז"א, והזווג הוא אז יותר עליון, בהיות שיש לו מוחין מלמעלה, וזש"ה, ויקח אחת מצלעותיה, פי', שנסרה, ומ"ש ויביאה אל האדם, הוא ז"א, שתחלה בהיותה אחורי ז"א, היא יונקת ממנו, ואז נעשין הכלים שלה כולם, ע"י האור של ז"א, היוצא לאחור, ועתה ה' אלהים שהוא אר"א, לקחו הכלים שלה שהיו מאחור, ועשאוהו פראוף שלם, כמו הז"א, ואח"כ ויביאה אל האדם פב"פ, וכשחטא אדה"ר, חזרה לאחורי ז"א.

גם עתה אחר החרבן, היא באחור ז"א, כל ימי החול, חוץ משבת, שאז עולה פב"פ, אך על ידי תפלתנו, אנו מחזירין אותה פב"פ, מהחזה ולמטה, ואפילו בחול, בסוד מלך עוזר ומושיע ומגן, כמבואר, ואחר התפלה, חזרת

שאנו קורין בחצות לילה אחרונה, מקבל ז"א הארת המוחין, ואחר כך על ידי תפילין שאנו מניחין ביום, אז בטש ג' הא"א, קוצי דשערי ברישא דז"א, ומאיר בסוד אור מקיף, וז"ס, מניח תפילין, ד' כי הקב"ה הוא ז"א, והתפילין הוא הכאת אורות, ואח"כ כשאנו קורין ק"ש, כבר יש תפילין לז"א, והיחוד הוא, לתת התעוררות לזווג זו"ן דבריאה.

וכבר ביארנו, כי הר' מוחין דז"א כשיוצאין מבינה הם ד', והם מ' דצלם, אח"כ נכנסין בנה"י דתבונה, ונעשית ג', והם סוד ל', דצלם וז"ס, מגדל הפורח באויר, הוא סוד רמז בחי' לאה אשר שם, שהוא סוד מלכות דתבונה, מקבלת הארה שהוא סמוך ליסוד, וקוצי דשערי דעתיקא בטש שם, ונעשה שם תפילין בכח אותו צלם, כמ"ש בזהר (ה) כי בעבור צלם בר'ד, יש לו צלם רוחניות, וז"ס, אך בצלם יתהלך איש, וזה שאותו צלם הוא מגדל הפורח באויר כעוף הפורח באויר, [ס"א ועובר].

והנה, כמו שלמטה בסוד צ' דצלם, שנכנסין המוחין ברישא דז"א, אז יוצאין תפילין, כן כאן בסוד ל' דצלם, שכבר יש שם מלכות דתבונה, משא"כ בסוד מ' דצלם, שלא נתלבשו מוחין עדיין, אך כל של צלם, בטש שם קוצי דא"א, ויצאו תפילין בכח, ובדקות יותר משל מעלה, ואז נעשית ג"כ לאה, בסוד אר"פ, ואלו הם סוד התפילין של שבת, ו' שהם למעלה מהראש, בסוד ל' דצלם, וכשבא שבת, בא פנים חדשות, שהם אלו המוחין דסוד ל' דצלם, שהיו למעלה מראשו, בסוד התפילין, ועתה בשבת, נכנסו הראשונים בראשו, ונעשו לו מוחין חדשים, והם הראשונים, נעשו פנימית עתה, לכן אין אנו מניחין תפילין בשבת, כי התפילין נעשו ממוחין פנימית, ובתחלה היו מקיפין לז"א, והיו בבחי' אר"פ ללאה.

והנה נחזור לענין, כי אחר בחי' ל' של הצלם, שהם תפילין לז"א, ואר"פ ללאה, אחר כך נכנסין המוחין בז"א, והוא בחי' צ' דצלם

חגגות ומראות מקומות

(ה) ע"י שער הקדמות דף ל"ח ט"ד.

(ו) ע"י ז"ח שיר השירים אות ר"ה בסלם.

(ג) ג"א ההוא קוצא כ"י (ה"ו).

(ד) ברכות ו'.

לאחור כבתחלה. לכן, חסידים הראשונים היו שוהין שעה אחת קודם התפלה, ואחר התפלה, ושעה בתפלה, כדי לעכב הארת פב"פ אחר התפלה, ולא תחזור תכף אחר התפלה לאחור ז"א. ודע, כי כמו שלא נכללת ברחל כנ"ל, כך למעלה בזווג חו"ב, נכלל התבונה עם הבינה, וטעם שנכללו אלו הבחי', עם היותם כל אחד פרוץ בפ"ע, הטעם הוא, מפני שבינה ורחל, הם ב' ספירות עצמיות, של י"ס דאצילות. אך תבונה ולאה, אינם רק האורות הנמשכות מבינה לבד, ולכן יכולות להכלל עם הנקודה עצמית של י"ס.

ודע, כי כמו שנכנס צלם דאמא תוך הז"א, כך נכנס צלם דאבא בז"א, וכמו שמן המלכות דתבונה, נעשית לאה כנ"ל, כך ממלכות דאבא, נעשית בחי', הנקרא צפורה אשת משה, שהיא יסוד דאבא, וזה מצד צלם דמוחין דגדלות. והנה, גם כן יש, צלם דמוחין דקטנות דאבא, וצלם דקטנות אמא, וממלכות דאמא דקטנות, יצאה ממנה תמנע, פלגש אליפז, וממלכות דאבא, יצאה כושית אשת משה, כמבואר בד"ה של משה, שמשו הלך ומלך על כוש מ' שנה, ונשא אשת המלך הכושי, ונעץ חרב בינו לבינה, ולא גגע בה. וכן תמנע, באתה לחלות ליעקב שישאנה, ולא רצה, גם יוסף, לקח אסנת בת פוטיפרע, ולא רצה לשכב עם אשת פוטיפרע, הנקרא פוטיפר שר הטבחים. והטעם, שכ"א מאלו הנ"ל, רחו את הדינין.

והענין, כי יש ג' מוחין דקטנות מצד אבא, והם ג' אלהים, וג' מוחין מצד אמא, ונקרא בני האלהים, כי יש באלהים, פשוט, ומילוי, ומילוי דמילוי, ב"ן איתיות. וז"ס ויבואו בני האלהים, וג' אלהים אלו יורדין לגרון, והם גימ' גרון, וגם הם גימט' נח"ר, וזהו נח"ר גרונ' הנמשך מן הדינין אלו אשר שם. וזהו וילך חרנה: חרן ה'. וז"ס ה' זה, כי הלא ש"ך דינין הם, והם סוד ל"ב נתיבות חכמה כ"א כלול מ', גימטריא ש"ך. ועוד ה', הם שכ"ה דינין. כי מן ה' אלו, משם באו כל [נ"א מיתוק לכל] אלו הדינין. וכוננת ה' זה, הם ה' אלפי"ן של אדני. וז"ס נער נערה,

ש"ך שכ"ה, וע"ה גימטריא כו"ש. וז"ס הכושית, שדחה אותה משה, כי היא דינין. ויעקב דחה תמנע, כי כל הדינין וגבורה דקטנות היו בה, כי ב' פעמים מנצפ"ך, גימ' תמנע. וגם יוסף דחה פוטיפרע, שהוא דינין, פוטיפרע גימטריא תנ"ה, שהם סוד אחרים כולם דע"ב ס"ג מ"ה ב"ן. (נלעד"ח שהם גימ' ג' אהיה מלאים, והם דינין).

אמנם אני הכותב, מצאתי נ"א, וכתוב בה גם כן עסמ"ב, אחוריים שלהם. ועוד כתב, תסיר שרש של השמות, ונלעד"ד שהוא כך, כי אחורי ע"ב, הוא דפ"ק. תסיר ע"ב, שהוא שורש להשם, נשאר קי"ב. וכן ק"ל דמ"ה, תסיר מ"ה, נשאר פ"ה. וכן אחור דב"ן קד"ם, תסיר ב"ן, נשאר צ"ב. וכן אחור ס"ג קס"ה, תסיר ס"ג, נשאר ק"ג. הרי לכולם לא עשינה, אלא יהיו לבד באחוריים. אבל האחרון שהוא יר"ד ה"י וי"ו ת"י, חסרנו אותו, שהוא שורש. אי"כ ד' אחורי יה"ו, בד' מלואים, גימ' שע"ב, חסר לתנ"ה ס"ג, והם אלו ד' אחוריים יה"ו במלוי, הם ס"ג אותיות, ודוק ותשכח, הרי תנ"ה באחוריים ד' שמות שהם דינין. אך לקח את אסנת בתו, שהיא אחור לאה. פ"ה, התפשטות למטה נקרא אסנת, ודחה אשת פוטיפרע, שהיתה אחור תמנע, דינין קשין, עכ"מ סליק.

מ"כ מכת"י מורי זלה"ה בעצמו וז"ל לשון הזהב. הנה הזווג נמצא בד' ספירות לבד: חו"ב תו"מ. ונמצא לרשב"י, הפרש גדול בין זווג לזווג. כי חו"ב לא מתפרשין לעלמין, משא"כ תו"מ. וצריך לדעת, מפני מה זווג חו"ב תדיר, ואינו כן בזווג תו"מ. ועוד, לענין מה הוא זווג חו"ב, ומה היא מתחדשת ממנו. כי בשלמא בזווג תו"מ, נותן נשמה לישראל, כדכתיב ונשמות אני עשיתי. אבל זווג חו"ב, מה יתן ומה יוסיף. שמא תאמר להעמיד היות שהם הספירות על יחודם, וכדי שיעטרו תו"מ, באותם העטרות המשובחים, ויתיחדו. כמ"ש מוריננו ורבינו גר"ה, בש' מהות ההנהגה פ"ג, ליתא, שא"כ לא היה ראוי להיות זווגם, אם לא בשעת זווג תו"מ, כדי לעטדם באותן עטרות, כי כן נראה מדברי הזוהר בפ"ה, שעטרות אלו

ועד אין זווגם זה חסר, אפילו רגע א', כי הוא חיי המלאכין, ואין להם חיות אלא ע"י זווג זה.

ודע, כי אין כוונתינו באמרם שאין זווג חו"ב אלא לצורך המלאכין, לשלול בו, שאין בו צורך לתחתונים, כי מבואר בזה, כי מזווג חו"ב נעשה עטרות לבנים, וע"י מזדווגים תו"מ. אבל כוונתינו לומר, שהזווג חו"ב צריך לעליונים ותחתונים. משא"כ בתו"מ, שאינו כי אם לנשמות תחתונים.

ומזה יעלה לנו תירוץ, למה שנמצא בתיקונים, נשבע הקב"ה שלא יכנס בו, ובכמה מקומות נזכר, דאתרכת אימא עלאה, וכיצא בדברים אלו. (י) והענין זה, כי כדי להנחיל עטרות לבנים לייחדם, ושיתייחדו זה חסר בער"ה בזמן הגלות. וז"ש אימא עלאה, כי בערך שהיה אמא להנחיל עטרה לבנים אתרכת, כי אינה מזדווגת להנחיל עטרות לבנים ליחדם. וזהו ענין קרבן עולה ויורד, כי אינה מזדווגת י' בה', עד שיתחבר ו' בה'. כי י"ה מורה, שהזווג לצורך בנים, כי יר"ד במלואו ר"ד. שהם ד"ו פרצופים, וה' צורתה ד"ו. נמצינו למדין, שזווג חו"ב לא יחסר תמיד, אלא שבזמן הגלות אינו זווג שלים, ר"ל לצורך בנים, ואינו כ"כ משובת, כדי שיגיע ממנו עטרה לבנים, כדי שיוכלו להזדווג ולהתחבר. אבל יש זווג לצורך עליונים להתיות, וזה לא יפסוק. ובוה יובן מ"ש בזה, אחרי מות (כ) כתיב ונהר יוצא מעדן וגו', ע"כ מצאתי סליק.

לצורך זווג תו"מ, שהרי אמרו שם, (ז) בשעתא דמלכא עילאה, בתפנוקי דמלכא, יתיב בעטרוהי, כדין כתיב, עד שהמלך במסיבו נרדי נתן ריחו, דא יסוד, דאפיק ברכאין, להזדווג מלכא קדישא במטרוניתא בהאי דרגא. הרי בפ"י, שעטרות אלו, הם לצורך זווג תו"מ, אם כן מהראוי היה להם, שלא יהא זווגם, אלא בשעת זווג תו"מ, לא שיהיה לעולם. וכבר הרגיש בקושיא זו, מורינו נר"ו, וכתב וז"ל, ובהיות יחודם תמיד, יהיה עטרת אל הבנים לעת הצורך, ואין זה התירוץ כלום.

והנראה אלינו, כי ב' מיני זווגים אלו צריכין להיות, למלאכים ורוחין קדישין, ולהיות גשמות לעליונים ותחתונים. וע"י זווג חו"ב, מתהוין מלאכין ורוחין קדישין, ומתהוים נשמות [מלאכים] עליונים. ואין כוונתינו נשמות ממש, אלא חיותם, והוא אור השופע בהם להתיות, כמ"ש, ואתה מחיה את כולם, מחיה לכולם, וזהו תמיד. כמ"ש בזהר בלק, ת"ה, כל אינון מלאכין קדישין לא קיימין, ולא יכלין למיקם, בר בנהורא עלאה דנהיר, ולפיכך לא מתפרשין לעלמין, כי הם צריכין לתת מזון ומחיה לעליונים לעולם ועד. (ח) ולהיות מלאכים חדשי לבקרים. אמנם זווג תו"מ, להיות נשמה לתחתונים. וזהו לפרקים, ולעתים מזומנים.

ובזה הרווחנו, שאין פ"י שלא מתפרשין לעלמין, בשעת שלום לבר, כמ"ש רבינו נר"ו, כי זה דוחק מאד, שבפ"י נראה באד"ו, שגם בעת הגלות לא מתפרשין, וזה לשונו (ט) בספרא דר"ה סבא אמר שלמה מלכא כו', אלא לעולם

הגהות ומראה מקומות

(י) ע"י בתלמוד עשר ספירות חלק ח' אות ס"ב

באור פנימי דר"ה זווג דישסו"ת.

(כ) אות ל"ג.

(ז) אחרי אות ק"ב.

(ח) ג"א ולהיות כן הגי' בדברי שלום (ה"ו).

(ט) באדר"ו אות פ"ד.

היכל א

מן שבעה היכלות והוא היכל אדם קדמון ובהיכל זה יש שבעה שערים.

השער הראשון

דרוש עגולים ויושר ובו חמשה ענפים.

ענף א

(א) בענין תכלית הכוונה של בריאת העולמות. נבאר עתה ב' חקירות. שנתעסקו בהם המקובלים. החקירה הראשונה הוא מה שחקרו חכמים ראשונים ואחרונים. לדעת סיבת בריאת העולמות. לאיזה סיבה היתה. ונמנו וגמרו. וגזרו אומד. כי סיבת הדבר היה. לפי שהנה הוא יתברך. מוכרח שיהיה שלם

בכל פעולותיו וכוחותיו. ובכל שמותיו של גדולה ומעלה וכבוד. ואם לא היה מוציא פעולותיו וכוחותיו לידי פועל ומעשה. לא היה כביכול. נקרא שלם. לא בפעולותיו. ולא בשמותיו. וכינויו. כי השם הגדול. שהוא בן ד' אותיות הוי"ה. נקרא כן על הוראות הויות הנצחיות. וקיומו לעד. היה הוה ויהיה. טרם הבריאה. ובזמן קיום הבריאה. ואחרי התהפכו אל מה שהיה. ואם לא נבראו העולמות. וכל אשר בהם. לא יוכל ליראות אמיתת הוראת הויותיו יתברך הנצחיות. בעבר והוה ועתיד. ולא יהיה נקרא בשם הוי"ה כנ"ל. וכן שם

הנחות ומראה מקומות

מאן איהו וכו'. וחד למנדע ולאסתכלא ברזא דנשמתיה מאי היא האי נפש דביה וכו'. וחד לאסתכלא בהאי עלמא. ולמנדע עלמא דאיהו ביה. ועל מה תתקן וכו'. ת"ח מאי כתיב. אם לא תדעי לך היפה בנשים אם אנת אחיא בלא ידיעה ולא אסתכלת בחכמתא. עד דלא תיעול הכא. ולא ידעת ברזין דעלמא עלאה. צאי לך. לית אנת כדי למיעל הכא בלא ידיעה. צאי לך בעקבי הצאן. והוי ידעת גו אינון עקבי הצאן. אלין אינון דבני נשא דרשיין לון בעקב. וידעין רזין עלאין דמאריהון ובהו הנדע לאסתכלא ולמנדע וכו' עש"ה.

והנה הקדמה הד' שהוא בענין הא"ס ב"ה. איך התחיל להאציל הנאצלים ממנו. כמ"ש שם בשער הקדמות ח"ס דברי ד"ח הג"ל. לאסתכלא ברזא דמאריה. הקדמה הב' המביאה סוד הפרצופים. ח"ס למנדע ליה לגופיה. הקדמה הא' המרמזת על סוד הזונונים בעיקר. ח"ס למנדע ברזא דנשמתא. דהיינו איך שגמשכות ע"י זווג והריון מן העולמות העליונים. צדיק וצדק הפנימיים והחיצוניים סוד הנר"ף

(א) ענף זה נדפס בהשמטות עץ החיים עם פנים מסבירות סוף חלק ג'. וזה לשון רבינו זצ"ל בפנים מאירות בתחלתו. הנה המסדר של הע"ח חסר בכאן התחלת הדרוש הזה. וטוב להמעיין שיסתכל בשער הקדמות בתחלתו. כי שם מובא הדרוש הזה במילואו. ובסדורו האמיתי. כי הדרוש הזה כולל ד' הקדמות: הקדמה א הוא הדרוש המובא כאן במקצתו בענף ה' לקמן. המתחיל רצוני בענף זה להקדים קצת הקדמות וכו'. הקדמה ב' מובא ג"כ שם באותו הענף ד"ה עוד צריך שנקדים לך. הקדמה א' וכו'. ואחר שתלמוד ב' הקדמות הג"ל. תתחיל כאן. כי זהו הקדמה ג'. ויש שם עוד הקדמה ד' אשר חסרה בע"ח. ומקצתה מובא לקמן בענף ב' בד"ה אחר שנתבאר וכו'.

ודע. שארבע הקדמות הללו. המה ביאורים על זהר חדש שיר השירים בד"ה שלמה אהיה כעוטיה. (ו"ח מן אות תפ"ב עד אות תפ"ז) חכמתא ראצטריך ליה לבר נש: חד. למנדע ולאסתכלא ברזא דמאריה. וחד למנדע ליה לגופיה. ולאשתמודע

בחקירתם. אמנם נבאר בע"ה ראשי פרקים. כמצ"ח מן החרכים, בלתי הסתכלות בדברים העמוקים, והמשכיל על דברינו אלה, ימצא טוב טעם ודעת, אם יבינהו.

והנה, ענין החקירה הזאת, אשר שואלים למה בריאת עוה"ז, היה בזמן שהיה, ולא קודם או אח"כ. ולכן, צריך שתדע את אשר נבאר בחיבורינו, והוא, כי הנה נודע, כי האור העליון למעלה למעלה עד אין קץ, הנקרא א"ס, שמו מוכיח עליו, שאין בו שום תפיסה, לא במחשבתו, ולא בהרהור כלל ועיקר. והוא מופשט ומובדל מכל מחשבות, והוא קודם אל כל הנמצאים והנבראים והיצורים והנעשים, ולא היה בו זמן התחלה וראשית, כי תמיד הוא נמצא וקיים לעד, ואין בו ראש וסוף כלל. והנה מן הא"ס, נשתלשל אח"כ מציאות המאור הגדול, הנקרא א"ק לכל הקדומים, כמ"ש בענף ג', ואח"כ, נשתלשלו ממנו האורות הנתלין בא"ק, הנה הם אורות רבים, היוצאים מתוכו, ומאידך חוצה לו: מהם תלויין ממוחו, ומהם מגולגלתא, ומהם מעיניו, ומהם מאזניו, ומהם מחוטמו, ומהם מפיו, ומהם ממצחו, חוצה לו, ומהם סביבות גופו, שהוא בחי' ו' תחתונים שלו, ובסביבותיהם אורות רבים, מאירים ונתלים בהם, הנקרא עולם הנקודים. ואח"כ נשתלשלו ממנו ד' עולמות: אבי"ע, הידועים ומפורסמים, כנזכר בזהר ובתיקונים. ואמנם אצילות א"ק הזה, ומכ"ש שאר עולמות שתחתיו כנ"ל, היה להם ראש וסוף, והיה להם זמן התחלה והיותן ואצילותן, משא"כ בא"ס הנ"ל.

והנה מן העת וזמן, אשר התחיל התפשטות והשתלשלות האורות והעולמות הנ"ל, מאז התחיל היות הנבראים כולם, זה אח"ז, עד

אדגור"ת, נקרא כן, על הוראת ארנות, היות לו עבדים, והיא ארון עליהם. ואם לא היה לו נבראים, לא יוכל ליקרא בשם ארון. ועד"ז בשאר שמות כולם, וכן בענין הכנויים, כגון: רחום, וחנון, ארך אפים, לא יקרא על שם, וולת בהיות נבראים בעולם, שיקראו לו ארך אפים, וכיוצא בזה בשאר הכינויים כולם. אמנם בהיות העולמות נבראים, או יצאו פעולותיו וכוחותיו יתברך לידי פועל, ויהיה נקרא שלם בכל מיני פעולותיו וכוחותיו וגם יהיה שלם בכל השמות וכינויים, בלתי שום חסרון כלל ח"ו.

וענין טעם זה, נתבאר היטב בס"ה, פ' פנחס דרנ"ז ע"ב, וז"ל פקודא תליסר וכו' דא ק"ש, ואית למנדע, דאיהו אקרי חכם, בכל מיני חכמות. ומבין, בכל מיני תבונות וכו'. (ב) אלא קודם דברא עלמא, אתקדי בכל אילין דרגין, ע"ש בריין דהו עתידין להבראות, דאי לאו הויין בריין בעלמא, אמאי אתקרי רחום דיין, אלא ע"ש בריין דעתידין וכו'. ובפ' בא דמ"ב, וז"ל דאי לא אתפשט נהוריה על כל בריין, איך ישתמורעון ליה, ואיך יתקיים מלא כל הארץ כבודו.

החקירה ב', היא קרובה אל שאלת מה למעלה, ומה למטה, מה לפניו, ומה לאחור, במס' חגיגה פרק אין דורשין. והנה להיות השאלה זו עמוקה מאד, אשר כמעט מסתכן האדם, בהעמיק הסתכלותו בחקירה זו. וענינו כאשר הזכירו חז"ל, במשנה הנ"ל, כל המסתכל בד' דברים אלה, ראוי לו שלא בא לעולם [מה למעלה, מה למטה, מה לפניו, מה לאחור, וכל שלא חס על כבוד קונו ראוי לו שלא בא לעולם]. וע"כ לא נוכל להרחיב ולהעמיק

הנהגות ומראות מקומות

מלשון הזהר דקאמר אלא כו' שקודם בריאת עולם היה הקב"ה נקרא ג"כ חכם דין רק שהיה בכח ע"ש העתיד אבל עתה היא בפועל אחר שהאציל העולמות, וז"ש בענף ב' לקמן שלימות בכל פעולתו, כי אז היה בכח ולא בפועל ואין הדבר שלם אם אינו ג"כ בפועל.

לכאור"א, חקדמה הג' המדברת מתכלית כונת בריאות העולמות עד לעוה"ז המלא דינים וקליפות ועבודה רבה. ה"ס לאסתכלא בהאי עלמא דהוא בית דחינו בעוה"ז ממ"ש עכ"ל.

(ב) בע"ח דפוס לבוב נ"ב תגה"ה אמר מאיר

כי כל הכינונים האלה מורים הם, היות: קצבה וגבול ותחום ומדה באור א"ס העליון ח"ו. וכן גודל, שאור א"ס, נוקב ועובר בעובי כל ספירה וספירה, ומלאגא כל ספירה וספירה, ואסחר לון מלבר, יכל ספירה וספירה, כנוכר בספר חזוניה, פ' בזה, בר"מ דק"ט, וז"ל: אנת נשמה לגשמה כו'. ובפ' פנחס דרכ"ה ורכ"ו. (ב) וכן בהקדמת התיקונים ד"ה, וז"ל, ולעילא על כלא, עלת על כל העלות, לית אלהא עליה, ולא תחותיה, ולא לד' סטרי עלמא, והוא ממלא כל עלמין, ואסחר לון מכל סטרא כו'. וא"כ, מאחר שכל הי"ס קרובות בהשוואה אל הא"ס, וכולם מקבלים ממנו אור בעצמה, א"כ מה הפרש בין זה לזה, ובמה תתעלה כל ספירה מחברתה, כיון שמדרגות כולם שוים, כנ"ל. (מבו"ש ש"א ח"א פ"ד).

והנה האמת הוא, שאלו ואלו דברי אלהים חיים, וכולם נכוחים למבין, וישרים למוציא רעת, אמנם ההפרש שבין ב' הספרות הנ"ל, אם הם בסדרין י' מדרגות זו למעלה מזה, אם הם בדרך קוים, זה הענין יתבאר לקמן בעז"ה, בענין עולם הנקודים. איך קודם תיקונם, היו בסדרין זה למעלה מזה, אבל אחר התיקון, היו כסברא האחרת, והיו בציוור ג' קוים כנ"ל.

ואמנם, ההפרש שיש בין ב' הספרות, אם הם בדרך קוים, או בעגולים זה תוך זה נבאר בעז"ה בענף זה, ושים לבך בדברים שיתבאר עתה, ומהם תשכיל כל מוצא דבר, כי ב' הספרות נכוחות ואמיתיות. כי ב' בחי' היות, בענין הי"ס, א', הוא בחי' היותם עגולים, בציוור י' עגולים, זה תוך זה, וגם היה בהם בחי' אחרת, והוא היותם י"ס ביושר, דרך ג' קוים, כמראה אדם, בעל ראש, וזרועות,

שבר הדבר אל המציאות, אשר הוא עתה, וכפי סדר ההתפשטות וההשתלשלות כסדר הזמנים, זה אח"י, כן נעשה, ולא היה אפשר להקדים, או לאחר בריאת עוה"ז, כי כל עולם ועולם נברא, אחר בריאת עולם שלמעלה ממנו, וכל העולמות היו נבראים, ומתפשטים ומשתלשלים, והולכים זה תחת זה, בזמנים שונים, ומאוחרים, וא"י, עד שהגיע זמן בריאת עוה"ז, ואז נברא בזמן הראוי לו, אחר בריאת העולמות העליונים אשר עליה, ודי בזה, כי לא נוכל להרחיב ולהעמיק ביאור זה הענין ככל הצורך, ואיך, ובמה, וכו'.

ענף ב

בענין א"ס ב"ה, איך היה התחלת אצילות העולמות, הנאצילים ממנו, וגם חקירה גדולה, ומחלוקת עצום, נחלקו בו כל המקובלים כולם. כי יש מי שכתב, כי הי"ס הם כסדר, י' מדרגות, זו אח"י, וזו למטה מזו, ויש מי שכתב, כי סדר עמידתו, דרך קוים: ימין, ושמאל, ואמצע, זהם: ג"ס הח"י, זו ע"ג זו, בקו ימין, וג"ס בג"ה, זו ע"ג זו, בקו שמאל, וד"ס בחי"ם, זו ע"ג זו, בקו האמצעי, ורבים יחכמו ויאמרו, כי הם בצורת גלגלים עגולים, זה תוך זה, וזה מקיף וסובב לזה.

והנה מי שיסתכל בדברי רשב"י בס' חזוניה ותיקונים, וכן בספר הבהיר (לר' נתוניא בן הקנה) ימצא בדבריהם, מאמרים שונים ומחולפים, נוטים לכאן ולכאן, והמקובלים האחרונים (ג) נלאו יותר לחקור, (א) ולא יכלו, כי קושיא גדולה וחזקה, הולכת ומסערת עליהם, באמנם, מאחר שהא"ס שוה בכל בחי' השוואה גמורה, לא יצדק בה מעלה ומטה, פנים ואחור,

הש"ש

סובב לון מכל סיטרא עילא ותתא ולד' סיטרין ב' מינות.

(א) ולישב הסברא ונאמרי הוזהר החולקי זה על זה.
(ב) וז"ל איהו סובב על כל עלמין ולית

הגהות ומראות מקומות

(ג) ג"א מוסף גבולו בזה (דפ"י).

סביבותיו בהשוואה גמורה, ולא היה בתמונת מרובע, בעל זוויות נצבת. לפי שגם א"ס צמצם (ח) עצמו בבחי' עגול, בהשוואה א' מכל צדדים. והסיבה היתה, לפי ט) שכיון שאור הא"ס שוה בהשוואה גמורה, הוכרח גם כן שיצמצם עצמו בהשוואה א' מכל הצדדים. י) ולא שיצמצם עצמו מצד א' יותר משאר הצדדים. ונדוע בחכמת השיעור, שאין תמונה כ"כ שוה, כמו תמונת העיגול. משא"כ בתמונת מרובע, בעל זוויות נצבת בולטות. וכן תמונת המשולש, וכיוצא בשאר התמונות. וע"כ מוכרח הוא כ) להיות צמצום הא"ס בבחי' עיגול. והסיבה הוא, בעבור שהוא שוה ל) בכל מידותיו כנ"ל. גם בפ' בא דמ"ב איתא, מנא בעיגולא דאיתו ל', ועיין בפ' פקודי דרנ"ה, דקאמר כי היכלות, ומה שבהם הם עיגולים.

עוד יש סיבה אחרת, והוא בעבור הנאצלים, אשר עתיד להאצילים אחר כך, בתוך המקום החלל שהוא הריק ופנוי כנ"ל. והענין הוא, כי בהיות הנאצלים בתמונת העגולים, הנה אזי יהיו כולם קרובים דבוקים בא"ס הסובב אותם, בהשוואה א' גמורה, והאור והשפע הצריך להם, יקבלו מן א"ס מכל צדדיהם, בשיקול א'. משא"כ אם היו הנאצלים בבחי' מרובע, או משולש, וכיוצא בשאר תמונות, כי מ) אז היה בהם זוויות בולטות קרובות אל א"ס יותר משאר צדדיהם, ולא היה מקבלים אור א"ס בהשוואה אחת. ובסוף ענף ג',

ושוקיים, וגוף, ורגלים, כמו שאכתוב היטב כולו בענפים בעז"ה לקמן, וזהו ביאורם.

ד) דע, כי טרם שנאצלו הנאצלים, ונבראו הנבראים, היה אור עליון פשוט, ממלא כל המציאות, ולא היה שום מקום פנוי, בבחי' אויר ריקני וחלל, אלא הכל היה ממולא מן אור א"ס פשוט ההוא. ולא היה, ה) לא בחי' ראש. ולא בחי' סוף, אלא הכל היה אור ו) א' פשוט, שוה בהשוואה א', והוא הנק' אור א"ס.

וכאשר עלה ברצונו הפשוט, לברוא העולמות, ולהאציל הנאצלים, להוציא לאור, שלימות פעולותיו, ושמותיו, וכנוייו, אשר זאת היה סיבה בריאת העולמות, כמבואר אצלינו בענף הא' בחקירה הראשונה.

והנה אז ז) צמצם את עצמו א"ס, בנקודה האמצעית אשר בו, באמצע אורו ממש. וצמצם האור ההוא, ונתרחק אל צדדי סביבות הנקודה האמצעית, ואז נשאר מקום פנוי, ואויר, וחלל ריקני, מנקודה האמצעית ממש. כזה:

והנה הצמצום הזה, היה בהשוואה א', בסביבות הנקודה האמצעית ריקנית ההוא, באופן, שמקום החלל ההוא, היה עגול מכל

הנהגות ומראה מקומות

שהוא שורש העלם הדין נשאר שם במקומו. ואור חסד נסתלק ונתצמצם אל הצדדים. והנקודה האמצעית היא נשארת בבחינת אויר שאינו נתפס כנדוע כי גם האויר נברא הוא. והוא ממש ואינו נפרד בלתי ית', ואז בהיותה יחידה בלי חסד אז נתגשמו שם הכלים ונתהוו. ואח"כ חזר האור החסד לתוכם ונעשה בחינות א"ק ושאר העולמות ע"כ (ה'ו).

כ) נ"א להתצמצם ול"ג להיות צמצום הא"ס (ע"ה עם פמ"ס).

ל) נ"א ל"ג בכל מידותיו (ע"ה עם פמ"ס).

מ) נ"א אם היו (ע"ה עם פמ"ס).

ד) מכאן עד ענף ג' מבואר בעץ החיים עם פנים מסבירות בתהילתו. וכן בתלמוד עשר ספירות חלק ראשון.

ה) נ"א לו (דפו"י).

ו) נ"א ל"ג א' (ע"ה עם פמ"ס).

ז) נ"א צמצם את עצמו בנקודה ול"ג א"ס (ע"ה עם פמ"ס) נ"ב הגה"ה אמר מאיר בערכינו אמר הרב זה וק"ל.

ח) נ"א ל"ג עצמו. (ע"ה עם פמ"ס).

ט) נ"א ל"ג שכיון (ע"ה עם פמ"ס).

י) וכתב מוהר"ח ב"ב בספר כ"י של השמש וז"ל ונלפע"ד עם הנ"ל בפ"א כי הנקודה האמצעי

אם דרך ב' הקצוות היה מקבל שפע הא"ס, היו ב' הקצוות בחי ראשים, שוים זה לזה, ולא היה אז בחי מעלה ומטה. וכן אם היה הא"ס נמשך מכל סביבות צדדי המקום החלל ההוא, לא היה, לא מעלה, ולא מטה, לא פנים ולא אחור, לא מזרח, ולא מערב, וצפון ודרום. אך בהיות אור א"ס נמשך דרך קו א', וצינור דק בלבד, יצדק בו מעלה (פ) ומטה, פנים ואחור, מזרח ומערב, וכמ"ש בע"ה בענף זה, בכלל דברינו.

והנה, בהיות אור הא"ס, נמשך בבחי' קו ישר, תוך החלל הנ"ל, לא נמשך ונתפשט תכף עד למטה, אמנם היה מתפשט לאט לאט, ד"ל, כי בתחלה התחיל קו (צ) האור להתפשט, ושם תכף בתחלת התפשטותו בסוד קו, נתפשט ונמשך ונעשה, כעין גלגל א', עגול מסביב (ק) והעגול הזה, היה בלתי דבוק עם אור הא"ס הסובב עליו מכל צדדיו, שאם יתדבק בו, יחזור הדבר לכמות שהיה, ויהיה מתבטל באור א"ס, ולא יתראה כח כלל, ויהיה הכל אור א"ס לבד, כבראשונה. לכן העיגול הזה, סמוך אל עיגול הא"ס, ובלתי מתדבק בו. וכל עיקר התקשרות ודבקות העגול הנאצל ההוא, עם א"ס המאציל, הוא ע"י הקו ההוא הנ"ל, אשר דרך בו, יורד ונמשך אור מן א"ס, ומשפיע בעיגול ההוא, והא"ס סובב ומקיף עליו מכל צדדיו (ר) כי גם הוא בבחי' עגול סביב עליו, ורחוק ממנו כנ"ל. (ש) כי הוא מוכרח, שהארה א"ס בנאצלים, תהיה דרך קו ההוא לבד. כי אם היה האור נמשך להם (ת) דרך גם מכל סביבותיהם, היו הנאצלים בבחינת המאציל

יתבאר טעם, למה הוצרך ענין הצמצום הזה, ומה ענינו.

מ"ב ענין הצמצום הזה, הוא לגלות שורש הדינין, כדי לתת מדת הדין אח"כ בעולמות. וזה תהא נקרא, בוצינא דקרדינותא, כמו חסי קרדינותא. (ג)

והנה אחר הצמצום הנ"ל, אשר אז נשאר מקום החלל, ואויר פנוי וריקני, באמצע אור הא"ס ממש כנ"ל, הנה כבר היה מקום, שיוכלו להיות שם, הנאצלים, והנבראים, ויצורים, והנעשים, ואז המשיך מן אור א"ס, קו א' ישר, מן האור (ס) העגול שלו, מלמעלה למטה, ומשתלשל ויורד תוך החלל ההוא. כזה:

וראש העליון של הקו, נמשך מן הא"ס עצמו, ונוגע בו. אמנם סיום הקו הזה למטה בסופו, אינו נוגע באור א"ס. ודרך הקו הזה, נמשך ונתפשט אור א"ס למטה, ובמקום החלל ההוא, האציל וברא ויצר ועשה כל העולמות כולם. (ע) וקו זה, כעין צנור דק א', אשר בו מתפשט ונמשך, מימי אור העליון של א"ס, אל העולמות, אשר במקום האויר והחלל ההוא. ונבאר עתה קצת ענין חקירת המקובלים, לדעת, איך יש ראש תוך סוף, בספירות הנ"ל. אמנם, בהיות כי הקו ההוא, ראשו נוגע באור א"ס מצד העליון, וסופו אינו נמשך למטה, עד מקום אור הא"ס הסובב תחת העולמות, ואינו דבוק בו, לכן אז יצדק בו ראש וסוף. כי

הגהות ומראא מקומות

(ז) נ"א האור ההוא להתפשט שם ותכף בתחלת (ע"ח עם פמ"ס).

(ק) כי מצא שם עיגולים מהרשימו שמשאר בחלל ולכן נמשך גם הוא בסוד עיגולים בתחלת כדי להחיותם ע"כ מסכ"י מהשמש (ה"ו).

(ר) נ"א מוסיף ורחוק ממנו בהשואה א' מכל צדדיו (דפו"י).

(ש) נ"א כן (ע"ח עם פמ"ס).

(ת) נ"א ל"ג דרך (ע"ח עם פמ"ס).

(ג) פירושו של בוצינא דקרדינותא ע"י בזהר בראשית א' אות א' בסלם ד"ה גליף.

(ס) נ"א העליון (ה"ו).

(ע) ענין זה של הקו מתבאר בתלמוד עשר הספירות חלק שני פ"א.

(פ) ע"י מ"ש הרב צמח ז"ל במ"ש ש"א ח"א ד"ת שעולם האצילות.

סיום תכלית כולם, כנ"ל. דרך הקו הזה, נמשך האור והשפע, הצריך לכל א' וא' מהם. והרי נתבאר בחי' העיגולים של הי"ס.

ועתה, נבאר בחי' הב' שיש ב"ס, הלא הוא בחי' אור היושר, כדמיון ג' קוים, כצורת אדם העליון. והנה, דרך הקו הנ"ל, המתפשט מלמעלה למטה, אשר ממנו מתפשטים העיגולים הנ"ל. גם הקו ההוא, מתפשט ביושר, מלמעלה למטה, מראש גג העליון של עיגול העליון מכולם, עד למטה מתחתית סיום כל העיגולים ממש, מלמעלה למטה, כלול מ"ס, בסוד צלם אדם ישר, בעל קומה זקופה, כלול מרמ"ח אברים, מצטיירים בציור ג' קוים: ימין, ושמאל, ואמצע. כלול מ"ס בכללות, וכל ספי' וספי' מהם, נפרטת לי"ס, עד אין קץ, ע"ד הנ"ל בענין הי"ס שהם בדרך העיגולים.

והנה, בחי' זאת הב', נקרא צלם אלהים. ועליה רמו הכתוב, באומרו ויברא אלהים את האדם (א) בצלמו בצלם אלהים. וכמעט כל ס' הוחרר והתיקונים, רוב דבריהם כולם, מתעסקים בבחי' ב' הזאת בלבד, כמ"ש היטב במ"א. והרי בזה, יתקיימו ב' הסברות הנ"ל, כי יש ב' בחי': דרך עיגולים, דרך קוים, ושתייהם כא' טובים, דברי אלהים חיים. ובוזה יתישבו לך, כמה מאמרים הנראים כחלוקים זה עם זה, בענין סדר ומצב הי"ס.

גם יתבאר לך, החקירה הנ"ל, איך יהיה ראש וסוף, מעלה ומטה בענין הי"ס, והנה הוא מבואר בכל ב' בחי' אלו, הא', בחי' הי"ס בציור עגולים זה תוך זה, וזו פשוט הוא, שעיגול הסובב על כולם, שהוא גלגל הכתר, הנה הוא דבוק עב הא"ס יותר מכולם, ולכן משובח. אמנם גלגל הב' הנקרא חכמה, יש הפסק בינו ובין הא"ס. והוא גלגל הכתר, לכן מעלתו למטה ממעלת הכתר. וכן גלגל הבינה, הוא רחוק מן הא"ס, שיעור ב' עיגולים. ומעלתו למטה ממעלת החכמה. ועד"ז, כל עיגול ועיגול, מכל העולמות כולם, אשר בתוך החלל, כל הקרוב אל אור א"ס יותר מחבירו,

עצמו, בלתי גבול וקצבה. ולא עוד, אלא אפי' גב' הקו ההוא, רק מאד. ולא בהתרחבות גדול, כדי שיהיה האור הנמשך אל הנאצלים, במדה וקצבה, אשר לסיבה זו נקראו הנאצלים, י' מדות, וי"ס, להורות, שיש להם מדה, וקצבה, ומספר קצוב. משא"כ בא"ס, וכמ"ש בס"ה פ' פנחס, פקודא תליסר דא ק"ש כר, אבל דלא אית ליה מדה, ולא שם ידיע, כגוונא דספירין כר, דכל ספירה אית לה שם ידיע, זמדה, וגבול, ותחום. ובהיות הקו דק, ימשיך להם שפע כדי צרכם בלבד, בערך היותם נאצלים, ולא יוהר מדאי, בערך היותם מאצילים.

והנה, העגול הזה הראשון, היותר דבוק עם הא"ס, הוא הנקרא כתר דא"ק. ואחר כך נתפש עוד הקו הזה, ונמשך מעט, וחזר להתעגל, ונעשה עגול ב', תוך עיגול הא', וזה נקרא עיגול החכמה דא"ק. עוד מתפשט יותר למטה, וחזר להתעגל, ונעשה עיגול ג', תוך העיגול הב', ונק' עיגול בינה דא"ק. ועד"ז, היה הולך ומתפשט, ומתעגל, עד עגול י', הנק' עיגול מלכות דא"ק.

הרי נתבאר, ענין הי"ס, שנאצלו בסוד י' עיגולים, זה תוך זה, וכ"ז הוא, בחי' עשר ספירות הכלולות דרך סתם, כל בחי' העולמות כולם.

אמנם מבואר ופשוט הוא, שכמה מיני עולמות: נאצלו, ונבראו, ונוצרו, ונעשו, אלף אלפים ורבוא רבואות, וכולם כא' הם תוך המקום החלל הנ"ל, ואין דבר חוצה לו. והנה, כל עולם ועולם, יש בו י"ס פרטית, וכל ספירה וספירה פרטית, שבכל עולם ועולם, כלול מ' ספי' פרטי פרטית, וכולם הם בצורת עיגולים, זה תוך זה, וזה לפנים מזה, עד אין קץ ומספר. וכולם כגלדי בצלים, זה תוך זה, ע"ד תמונת הגלגלים, כנוצר בספרי תוכניים. והנה, הבחי' המחברת כל העיגולים יחד, הוא ענין קו הדק הזה, המתפשט מן הא"ס, ועובר ויורד ונמשך, מעיגול אל עיגול, עד

הגהות ומראת מקומות

(א) עי' שער הקדמות פרק ד'.

יהיה רגלים. וכיוצא בשאר פרטי פרטות. ובענף ג', יתבאר ג"כ בענין יו"ד עיגולים דא"ק, ע"ש. והנה, ענין זה שנחבאר בענף זה, איך כל העולמות הם בבחי' עיגולים, זה תוך זה, כגלדי בצלים, והוא בחי' א' נרמו בזוהר, בהרבה מקומות, ובפרט בפרשת ויקרא ד"ט וי"ד; איך אפילו הרקיעים, והארצות, כגלדי בצלים זה תוך זה, ע"ש. וכן בפרשת בראשית ד"ט וז"ל, כולא אצטריך קוב"ה למברי עלמא בהו, ולא תתקנא עלמא בהו, וכלא מוחא לגא, וכמה קליפין חפיין למוחא, וכל עלמא כגוונא כו', כולא איהו דא לגו מן דא, ודא לגו מן דא כו'. והרי מוכרח, איך כל העולמות, זה סובב לזה וזה סובב לזה.

ואע"פ שמשם נראה להיפך, שהיותר פנימית הוא מוח, והחופף עליו הוא הקליפה הגרועה ממנו. עכ"ה, אם תפקח עיני שכלך, תבין ותראה כי מאמר זה מדבר בערכנו, אנחנו שוכני ארץ התחתונה, אשר היותר קרוב אלינו, הוא הנק' קליפה הסובבת בערכינו, אל המוח אשר לפנינו ממנו, והוא גלגל הסובב עליו ואח"כ עוד גלגל אחר היותר פנימי ממנו בערכנו, והוא המוח אל הגלגל האחר, וכן ער"ו, עד אשר נמצא, כי הא"ס לפנינו מכל הנמצאים, והוא מוח פנימי לכולם, וכל הנמצאים קליפין ודבוסין אליו, והגלגל היותר קרוב אלינו, הוא החיצון שבכולם, ונק' קליפה על כולם. האמנם בבחי' העולמות בעצמם, אינו כך. אלא הפנימי שבכולם, הוא הקליפה, והסובב על כולם הוא המוח. גם במאמר זה יובן, הבחי' הב', הנק' ציור אדם ביושר, שכולל כמה עולמות. כנז' בס"ה פ' תולדות דף קל"ד, וכמה דב"נ איהו אתפלג לכמה שייפין, וכולהו

הוא עליון מאד, ומשובח מחבירו. עד שנמצא, כי העוה"ז, הארציי החומרי, הוא נקודה אמצעי, תיכונה, תוך כל העיגולים כולם, בתוך כל המקום החלל, ואויר הפנוי הנ"ל, וגם הוא מרוחק מן הא"ס, הרחקה גמורה, יותר מכל העולמות כולם, וע"כ הוא כ"כ גשמי וחומרי, בתכלית הגשמיות, עם היותו נקודה אמצעית, בתוך כל העיגולים. והבן זה היטב.

ועוד יש סיבה ב', היא קרובה אל הנ"ל, כי הנה נתבאר, איך הקו הנמשך מן הא"ס, היה מתפשט, ואח"כ מתעגל, ומתפשט יותר למטה, ומתעגל עד סיום תכלית כל העיגולים. ועיגול המתהווה ראשון במקום ראשית הקו, הנה הוא מעולה ומשובח מכל העיגולים אשר תחתיו, כי הנה הוא נמשך מראש הקו. ועוד, כי הנה הוא מקבל הארה, בהיותו במקום גבוה יותר מכולם. וזה העיגול העליון שבכולם, יהיה נק' מעלה, והעיגול היותר פנימי, הוא אמצעי ותיכון שבכולם, אשר הוא תחתון שבכולם, אשר הוא מקבל האור מתחתית הקו ההוא, יהיה נק' מטה.

ובענף ג', בענין יו"ד עיגולים דעולם הנקודים, יתבאר איך גם בחי' י"ס של העיגולים, יש בהם בחי' קיום ממש, עם היותם עיגולים. מלבד בחי' הי"ס של היושר, הנעשה בציור מראה אדם, ע"ש, ושם תכלית דרוש העיגולים, ושם יתבאר לך, איך גם ב"ס העיגולים, יצדק בהם ימין ושמאל ואמצע, עם היותן כדמיון עיגולים זה תוך זה. (ב). והנה, גם בבחי' ב' של יושר, שהוא בציור אדם, יצדק שם מעלה ומטה, פנים ואחור. כי פשוט הוא, שהקרוב אל ראשית הקו, יהיה ראש ושלמטה ממנו, יהיה גוף, ושלמטה ממנו,

הגהות ומראה מקומות

הם רק אור הנפש וכו'. פירוש שה"ס אור הנקבה, שמקבלת ואינה יכולה להשפיע. ומ"ש בכ"מ שאין קיום אלא ביושר, היינו בבחינת זוג שיוכלו להשפיע. כי קיום מורים בעיקר על קיום דימין ושמאל המזדווגים זה בזה בסוד נוקבא שבגופו דכל פרצוף. וזה אין כלל בעגולים שאין בהם אלא אור נקבה לבד (הגהה בע"ח עם פמ"ס).

(ב) כי ע"ס דעגולים מקבלים הארת נה"י שנקראת אור הנפש מראש הקו דיושר כמ"ש לעיל, וכייל לך הרב בע"ח שער כ"ח פ"ב דכל מה שיש בחג"ת יש בנה"י. וא"כ ודאי שהעגולים מקבלים מראש הקו דיושר, כל הבחינות דיושר: באורות וכלים וימין ושמאל ואמצע, וזה אמרו, שכל הבחינות דיושר יש בעיגולים. אמנם החילוק הוא, שבעיגולים

אלא אע"פ שכל האצילות עגול, והא"ס מקיפו מכל צדדיו בשוה, עכ"ז, אותו המקום הנשאר דבוק בו ממש, ונמשך ממנו ראש הקו הזה, נק' ראש האצילות העליונה, וכל מה שנמשך ונתפשט למטה, נקרא תחתית האצילות. וע"כ נמצא, שיש בחי' מעלה ומטה באצילות, דאל"כ, לא היה בחי' ראש ורגלים, מעלה ומטה באצילות.

והנה האור הזה המתפשט תוך החלל הזה, הנה הוא נחלק לב' בחי': הא' הוא, שכל האורות שבתוך החלל הזה, מוכרח הוא שיהיה בבחי' עגולים, אלו תוך אלו, והמשל בזה, אור ספירת הכתר עגול א', ובהתוך עגול זה, עגול חכמה, וכיוצא בזה, עד תשלום י' עגולים, שהם י"ס דא"ק, ואח"כ י' עגולים אחרים, והם י"ס דעתיק, ואח"כ בתוכם י' עגולים אחרים, והם י"ס דא"א, ואח"כ בתוכם י' עגולים אחרים, והם י"ס דאבא, אלו תוך אלו, עד סיום כל פרטי אצילות, וכל עגול מאלו, יש אור מקיף אליו כמזה, ג"כ עגול אחר כמזה, נמצא שיש אור פנימי, ואור מקיף, וכולם בבחי' עגולים.

והבחי' הב' הוא, כי הנה באמצע כל האצילות העגול הזה, מתפשט דרך קו ישר, בחי' אור, דוגמת העגול ממש, רק שהוא ביושר, ויש בו בחי' א"א, ואו"א, וזו"ן, וכולם ביושר, ולבחי' זו קראו בתורה, את האדם בצלמו בצלם אלהים, כמ"ס ויברא אלהים את האדם בצלמו וגו', כי הוא קו ישר, ומתפשט בדרך קוים, וכמעט כל ס"ה והתיקונים, אינם מדברים אלא בזה היושר, כמ"ס בע"ה.

ודע, כי יש בזה האצילות, מיני עולמות לאין קץ, ואין עתה ביאורם, אבל נתחיל עתה לבאר עוד פרט אחד, הכולל כל מציאות החלל הזה, וממנו מתפשטים כל העולמות, כמ"ס בע"ה, והוא בחי' מציאות א"ק לכל הקדומים, הנז' בס' הזהר ותיקונים, ואחריו נמשך סדר כל המדרגות כולם, דע, כי בזה החלל (א) נאצל א"ק לכל הקדומים, ויש בו מציאות י"ס,

קיימין דרגין על דרגין, מתתקנין אילין על אילין, וכולהו חד גופא, ה"נ עלמא, ובענף ד' נבאר, איך כל הבחי' מצטיירין בציור אדם, הם דא לגו מן דא, דא לגו מן דא, עתיק לגו מן א"א, וא"א לגו מן אבא ואמא, ואו"א לגו וכו', ע"ס כל המדרגות, ושם יובן היטב, כפי [נ"א בחי'] היותן דא לגו מן דא, דא מוחא, דא קליפה, ע"ש היטב, הרי נתבאר ענין ב' בחי' שיש ב"ס: א', בחי' עיגולים, וא', בחי' יושר כמראה אדם.

(ג) מהדורא תנינא, הקדמה אחת, כוללת מן הא"ס, עד ד' הוציר אנפין, דע, כי תחלת הכל, היה כל המציאות אור פשוט, ונקרא אור א"ס ב"ה, ולא היה שום חלל, ושום אייר, פנוי, אלא הכל היה אור א"ס, וכשעלה ברצונו, להאציל הנאצלים, ולברוא הנבראים, לסיבה נודעת, והוא ליקרא רחום וחנון וכיוצא, ואם אין בעולם, מי שיקבל רחמי ממש, איך יקרא רחום, וכן עד"ז שאר הכנויים, הנה צמצם עצמו, באמצע האור שלו, בנקודת המרכז האמצעי, אל הסביבות והצדדים, ונשאר חלל בנתיים, וזה היה צמצום א' של המאציל העליון, וזה המקום חלל עגול בשוה מכל צדדיו, עד שנמצא עולם האצילות, וכל העולמות, נתונים תוך עגול זה, ואור א"ס מקיפו בשוה.

והנה כאשר צמצם עצמו, אז דרך צד א' מן החלל, המשיך דרך קו א' ישר, דק כעין צנור, אור א', הנמשך מן הא"ס, אל תוך החלל, וממלא אותו אבל נשאר מקום פנוי, בין האור שבתוך החלל, ובין אור הא"ס המקיף את החלל, שאל"כ, יחזור הדבר לכמות שהיה, ותחזור והתחבר האור הזה שבתוך החלל, עם הא"ס כבראשונה יחד, וע"כ לא נתפשט ונמשך האיר רחב אל תוך החלל, רק דרך קו א' דק לבד, ודרך קו הזה, נמשך ויורד אור א"ס, אל תוך החלל העגול, שהוא הנאצל, וע"כ מתדבק המאציל בנאצל יחד, ולא עוד,

הגהות ומראה מקומות

(ד) נ"א הזו"ן (ע"ה עם פמ"ס).

(א) והוא הכולל לכל אלפי אלפים ורבוא רבבות

(ג) הקדמה זו נתבאר בע"ה עם פנים מסבירות

ענף ב'.

ענף ג

(ו) מ"ק עוד צריכים אנו להודיעך, בענין אלו הב' בחי' שהם: עגולים, והיושר בציור אדם. כי הנה יש באדם התחתון, ה' בחי' אורות, (ח) והם ט) זו למעלה מזו, והם סוד ה"פ ברכי נפשי את כר, כנז' במסכת ברכות פ"ק י), שהם כנגד ה' בחי' שיש לנשמה, והם: נרנח"י שהם ה' מדרגות, זו למעלה מזו, כמ"ש במ"א, בענין אורות הפה דא"ק, הנק' עקודים ע"ש.

והנה בחי' ה"ס דעגולים כולם, יש בהם כל הבחי' הנ"ל, שהם: אורות, וכלים, והאור נחלק: לאר"פ, ואו"מ, והכלי נחלק: לחיצוניות, ופנימיות, וכן בחי' י"ס דיושר בציור אדם, יש בו כל הבחי' האלו בעצמם ג"כ, (כ) אמנם החילוק שיש בין העגולים להיושר הוא, כי י"ס דעגולים הם בחי' האור הנק' נפש, ויש בהם אור פנימי, ואר"מ פנימי, וחיצון, שיש לה בחי' י"ס של כלים, ובכל כלי מהם, יש בו פנימיות וחיצונות, וגם יש י"ס של אורות, לכל אור יש בו אר"פ ואר"מ.

אבל הי"ס דיושר, הם בחי' האור הנק' רוח, שהוא מדרגה גבוהה על מדרגת הנפש, כנודע, גם הם כלולים מאר"פ ואר"מ, גם יש להם י"ס דכלים, ובכל כלי מהם יש בו פנימיות וחיצוניות.

ופשיטא הוא, שבחי' הנפש נאצלה תחלה, ואח"כ נאצל הרוח, שהוא מדרגה יותר עליונה.

הם ממלאין כל החלל הזה, אמנם בתחלה יצא י"ס דרך עגול אלו תוך אלו, ואח"כ בתוך העיגולים, נמשך דרך יושר כציור אדם א', באורך כל העיגולים, הנ"ל בציור הזה, ואין אנו עסוקים כלל בבחי' עגולים, רק בבחי' יושר לבד, ולקמן אבאר בע"ה עוד מציאות העגולים והיושר, מה ענינם.

והנה (ה) ע"י הצמצום הזה הנ"ל, אשר נעשה האדם הנ"ל, היה בו בחי' עצמות וכלים. כי צמצום האור, גורם מציאות הוויות הכלים, כמ"ש לקמן בע"ה. ואין לנו רשות לדבר יותר במקום גבוה כזה, והמשכיל, יבין ראשית דבר מאחוריתו, כמ"ש בע"ה בדרושים אחרים הבאים לפנינו, ואמנם אינו כלי ממש, אלא שבערך האור שבתוכו, נק' כלי. אמנם הוא זך ובהיר, בתכלית הזכך והדקות והבהירות.

והנה הא"ק ה"ה, מברית מן הקצה אל הקצה מן קצה העליון עד קצה התחתון, (ו) בכל חלל האצילות הנ"ל, ובזה האדם, נכללין כל העולמות כמ"ש בע"ה. אבל בבחי' פנימית ועצמותו של אדם זה, אין אנו רשות לדבר בו, ולהתעסק כלל. אמנם נתעסק ונדבר, במה שנאצל ממנו, והוא כי הנה להיות אור א"ס גדול מאד, לכן לא היו יכולין לקבל אם לא באמצעות הא"ק הזה, ואפי' מזה הא"ק לא היו יכולין לקבלו, אם לא אחר יציאת האור חוצה לו, דרך הנקבים והחלונות שבו, שהם: אוזן, חוטם, פה, עינים, כמ"ש בע"ה. (ג).

הגהות ומראה מקומות

(ו) בדפו"י מוסיף בסוגרים, פידוש ולא עד בכלל.

(ג) לקמן בשער טנת"א ד"ה ונבאר עתה.

(ז) ענף זה הוא בהשטות לספר ע"ח עם פמ"ס דף יג:

(ח) ג"א מוסיף בסוגר שהם הנרנח"י (דפו"י).

(ט) ג"א מוסיף בסוגר והם ה' מעלות (דפו"י).

(י) דף י'. ובראשית רבה פ"ד ט' ובתקונים

תי"ג אות כ'.

(כ) ע"י לעיל אות ב' ד"ה כי ע"ס דעגולים.

העולמות עד אין קצבה שהם למעלה מן עולם האצילות, וה"ס הקו האחד שנמשך מא"ס ב"ה עד לנקודת האמצעית ממש שברשימת. כי הוא קודם לכל הנמצאים, והוא ע"ס הראשונות שנאצלו מהא"ס ב"ה כמ"ש לקמן, לאפוקי מן החברים תלמידי האר"י ז"ל שלא הבינו דבריו, וכתבו שיש עולמות למעלה מא"ק הזה, ואל להווי מדברי מהר"ח ז"ל שלא זוה ירו מתוך ידו, כנודע. (הגהה בע"ה עם פמ"ס).

(ח) ג"א והנה נמצא ע"י הצמצום הזה הנ"ל כאשר נעשה האדם הנ"ל (ע"ח עם פמ"ס).

הכלי הזה יש אור מקיף עליו בעיגול, כדמיון הגלגל סביב לו. וכל הי"ס דעגולים, הם ער"ו, כתמונת הגלגלים והרקיעים הנק' אופנים, והם הרקיעים שעלינו בעוה"ז השפל.

ואח"כ נאצלו י"ס בבחינת יושר, כמראה אדם, והם יותר מעולים במעלה מן העגולים. כי הם בחי רוח, והם י' כלים בציור אדם א', כולל כל י' כלים, ובכל כלי מהם יש בו פנימיות וחיצוניות. ובתוך הכלים האלה, מתלבשים י"ס בבחי' העצמות אורות, הנק' רוח. ועוד יש י' אורות אחרים, המקיפים על הכלים מבחוץ, וגם הם מבחי' רוח, והכל הוא בדרך יושר, עשוי כמראה אדם הנ"ל.

ועד"ז בכל העילות: הנאצלים, והנבראים, והיצורים, והנעשיב אשר נתקנו תוך המקום החלל והאור הפנוי, כנ"ל, כי במקום הזה, נתהוו כל העולמות כולם, אין דבר חוצה לו, ואור א"ס מקיף וסובב עליהם, ומאיר לכל העולמות, אשר בתוך המקום הזה, מכל צדדיהם, בהשוואה א'. מלבד, מה שמאיר בהם עיקר הארה האמיתית גדולה וממשית, דרך קו המתפשט ממנו, ונמשך בתוך כל העולמות האלו כנ"ל. וכל עולם ועולם מהם, וכל פרט ופרט שבכל עולם ועולם. יש בו ב' בחי' הנ"ל, שהם העגולים והיושר.

העגולים, (מ) הם בבחי' א', כי המעולה מחבירו סובב ומקיף על חבירו. והעגולים היותר פנימים תוכניים מכולם, הם היותר גרועים מכולם, הלא המה, הרקיעים והגלגלים הסובבים על עולם השפל, שהם נתונים תוך כל העגולים, באמצע כולם. אבל היושר הוא להפך, כי היותר פנימי, הוא עליון ומעולה

(ל) כנודע באדם התחתון, שבתחלה קונה נפש, ואח"כ זכה יתיר, יהבין ליה רוח. כנזכר בזהר משפטים דצ"ד, וז"ל, ת"ח, ב"נ כד איתיליד יהבין ליה נפשא. וכי' וכן היה באדם העליון, (א) שבתחלה נאצלו ונתגלו בחינת העגולים, שהם בחי' מדרגות הנפש, והכלים שלהם. ואח"כ נאצלו בחי' ב' דיושר, בציור אדם, שהם מדרגות אורות רוח, והכלים שלהם, כנודע כי הרוח נק' אדם. והבן זה מאד. ודבר זה היה בכל העולמות כולם, כי בכל בחי' ובחי' מהם, בתחי' נאצל הי"ס שלהם בבחי' העגולים של הבחי' ההוא, ואח"כ נאצלו הי"ס דיושר, של הבחי' ההיא.

אמנם ההפרש בין הכלים של הנפש, והכלים של הרוח, כבר נודע, כי אבר הכבד הוא משכן להאור הנק' נפש, וסימן לדבר, כי הדם שהוא כבד שמלא דם, הוא הנפש. ואבר הלב משכן לרוח. ואבר המוח, משכן להאור הנקרא נשמה. ואין זה מקום ביאור לדברים אלו. והנה עם הקדמה שהקדמנו לך בענף זה, יתבאר כ"א וא' במקומו הראוי לו, באורך ובפרטות.

הכלל העולה, כי התחלת האצילות בזה האופן הנו', כי תחלה נאצלו י"ס בבחי' עגולים, והם י' כלים, ובכל כלי מהם, יש בו פנימיות וחיצון. ובתוך הי' כלים אלו, נתלבשו י"ס עצמות האורות, הנק' נפש. ועוד יש י' אורות מקיפים על הכלים מבחוץ, וגם הם בחינת נפש, אלא שנקרא אורות מקיפים מבחוץ, והאחרים נקראים אורות פנימית, והכל הוא בבחי' עגולים, כי אור פנימי הוא כעין גלגל, והוא מתלבש תוך כלי א' מעוגל גם הוא, ועל

הגהה

(א) צמח היינו כי תחלה נאצלו העגולים, ובעת אצילותם ממש, עלו הי"ס דיושר. שהרי היושר הוא תוך העגולים, כנראה בציור. והכל

הגהות ומראה מקומות

(ל) כי מתחלה בחכמה שמתפשטים הע"ס מראש חקו בלי זיווג המכונים עגולים ונפש, ואח"כ מתגלה בהם אור זכר לזווג, המכונה רוח ויושר, ואז

(מ) נ"א הם בחי' א' (ע"ח עם פמ"ס).

(פמ"ס).

מכולם. וחיצון שבכולם, הוא יותר גרוע מכולם. ויושר זה מלביש לזה, וזה לזה, עד שהגרוע שבכולם, הוא מלביש לכולם. והבן כל זה היטב. והנה אחר שהצגנו לך הקדמות הנ"ל, תוכל להבין עתה, ענין סיבת צורך הצמצום, אשר צמצם הא"ס א"ע באמצעות האור שלו, להניח מקום חלל וריק, כנ"ל בענף ב'. והענין הוא, כדי לעשות בחי' כלים, כי ע"י צמצום האור ומעוטו, יש אפשרות אל הכלי להתהוות ולהתגלות. ובהתרבות האור, יתבטל הכלי, ממעוט כחו לקבל האור הרב והגדול. כמ"ש בענין ז' מלכי אדום, והם הנקרא עולם הנקודים, איך מלכו ומתו, ע"ש היטב, איך היה בחי' בריאת והיות הכלים, כי בתחלה צריך צמצום האור ומעוטו, ועי"כ יתגלה היות הכלי, ואחר שכבר נתגלה ונתהווה, אז חזר האור להמשך בו, ויכול הכלי להתקיים ולא ליבטל. וכן היה כאן, כי צמצם בראשונה את האור, ונתהוו הכלים, ואח"כ חזר והמשיך הקו ההוא, להאיר בהם.

ובזה יתבאר טעם, למה א"ס צמצם עצמו, וסילק האור הרב ההוא, מן המקום ההוא לגמרי, ואח"כ החזירו במדה ובמשקל דרך הקו ההוא, והיה יכול להניח אותו בחי' הקו ההוא במקומו, ויסלק שאר האור הגדול בלבד, כיון שהוא עתיד להחזירו. אבל הטעם היה, לסיבה הנ"ל, כי לא יכלו להתהוות הכלים, עד שיסתלק האור לגמרי, ואחר שנתהוו הכלים, חזר והמשיך האור (ג) דרך הקו במדה ובמשקל, כפי שיעור המספיק להם להאירם להחיותם, באופן שיוכלו לסבול ויתקיימו, ודא יתבטלו, ודי בזה.

ענף ד

אחר שכתבנו בענפים הקודמים לזה, בדרך קצרה ודרך כלל, ענין הי"ס בכל מקום שהם,

איך יש בהם כמה וכמה בחי', נדבר בענף זה בקיצור ג"כ, בחי' מדרגות העולמות, אשר נבראו תוך מקום החלל הריקני הנ"ל, שאין דבר חוצה לו מן המקום הזה, וכל העולמות כולם הם תוך המקום הזה. ואל יעלה בדעתך, כי הי"ס הנקרא אצלינו בס"ה י"ס דאצילות, אל תטעה לחשוב, שהם יותר ראשונים וגבוהים מכל מה שנאצלו, כי כמה עולמות קדמו עליהם, ולרוב העלמם לא שלחו בהם יד להזכירם בס"ה, אלא ברמז נפלא, כאשר עיניך לנוכח יביטו, ג' מאמרים מס' התיקונים, בענין א"ק לכל הקדומים, כמ"ש בע"ה בענף זה. וכאשר כתוב בס"ה פ' בראשית דכ"ג, וגם בתיקונים דקל"ד, וז"ל, ת"ת, כמה עולמות אינן סתימין, דאינן מהלבשין ומתרכבין בספיראן כו'. וגם מאמר א' הובא בפ' נח דס"ה. גם בפ' פקודי דרכ"ו ע"א, ודף רס"ח ע"ב, וז"ל, אר"ש, ארימת ידי בצלו לעילא כו', ומרזא דמחשבה עילאה ולתתא כולהו איקרו א"ס כו'. ואם תשים עיני שכלך, לדיוק היטב כל המלות המיותרות, והכפילים, והרמזים הנרמזים אל המבין במאמרים הנ"ל, תפליא ותשתומם, בראותך כמה מדרגות על מדרגות לאין קץ ומספר, קדמו להי"ס הנקרא אצלינו בשם י"ס האצילות. והמעין בחיבורינו זה, אם יזכה, ידע, ויבין, ויעמוד על מתכונתם. וכמ"ש בענף זה בסוף.

והנה הגאונים (א) הסתירו במתק לשונם, וקראום עשר צחצחות על (ס) כתר עליון, וכיוצא בדברים אלו, ועם היות, כי אין קצבה אל העולמות שבנקום הזה, כי הם אלפים ורבעות, עכ"ל, נבאר קצת מה שיש בידינו יכולת לבאר במקום הזה, דרך קצרה, ובראשונה נתחיל לבאר פרט א', אשר הוא כולל ותופס כל מקום החלל הזה, אשר מן פרט זה מתפשטים כל העולמות כולם, ובו נתלים

ה ש מ ש

(א) הראשונים.

הגהות ומראה מקומות

(ג) בדפוי דרך הקו הוא בסוגר. (ס) בדפוי מוסיף על גבי.

הא"ס. וא"ס סובב עליו, ומקיף סביבו. והעגול הזה החיצון מכולם, הוא המעולה והגדול שבכולם, כנז' בענף ג', והוא בחי' עיגול כתר דא"ק, ותוך עיגול זה מתעגל עיגול ב', הנקרא עיגול חכמה דא"ק וכן עד"ז י' עיגולים זה תוך זה, עד עיגול הי' הפנימי שבתוך כולם, והוא נקרא עיגול דמלכות דא"ק. נמצא, כי אלו הי' עיגולים דא"ק, הם מקיפים כל החלל הזה, בתוך הא"ס, קרובים אליו, והא"ס מקיף עליהם סביב. ואמנם באמצע י' עגולים אלו, נשאר מקום חלל אויר פנוי, לצורך שאר הנאצלים, ושאר העולמות, אשר גם הם בחי' עיגולים זה תוך זה, כנ"ל בענף ג'. וכבר נתבאר ג"כ שם מציאות היות הכלים איך היתה, כי ע"י צמצום שצמצם הא"ס עצמו, נתמעט האור, ונתגלו הכלים, ואח"כ חזר האור להתפשט תוך הכלים ההם. דא"ק.

ובזה אל תטעה חלילה, כי בא"ק יש בחי' כלים ממש ח"ו, כי הנה בחי' כלים לא נתגלו רק מן עולם הנקודים (פ) ואילך. כמ"ש בע"ה. ומה שאנו מכנים איתם בשם כלים, הוא בערך האור והעצמות אשר בתוכם. ואמנם הכלים בעצמם, הם אור זך בתכלית הזכות ודקות. והזהר, ואל תטעה עוד בענין זה.

והנה, אחר שנתגלו ויצאו בראשונה אלו הי"ס דא"ק, בחי' נפש, [בתמונת עגולים] עוד יצאו י"ס אחרות, בבחי' רוח דא"ק הזה, בבחי' יושר כמראה אדם, בעל קומה זקופה, כלול מרמ"ח אברים, בציור קומה: ראש, וזרועות, וכפות ידים, גוף, ורגלים. והוא מתחיל להמשך מן הא"ס המקיף, דרך קו הנ"ל ומשם ולמטה בציור אדם כנ"ל, (צ) כולל ג' קוים: ימין.

הגהות ומראה מקומות

(צ) כלומר שעתיד לצאת ממנו ג' קוים ימין שמאל אמצע, וז"ש "כולל". אבל בא"ק עצמו לא היה בו רק קו אחד לבד כמו שהכפיל הרב לעיל, לפרש ולדייק קו אחד בלבד. ועד"ז מ"ש כלול מרמ"ח אברים וכו', הכל ע"ש העתיד ואל תטעה בזה (הגהה בע"ח עם פמ"ס).

ונאחזים, וממנו הם יוצאים ונתגלים בחוץ, כמ"ש בע"ה. אמנם הפרט הזה, הוא נק' בשם א"ק לכל הקדומים, אשר הוא קודם לכל הנמצאים, (ע) כמ"ש בע"ה. ולרוב מעלות הא"ק, לרוב גודל מעלתו והעלמו, לא שלחו בו יד להתעסק בס"ה, כ"א בקצת מקומות מועטים, ואף גם זה היה בדרך העלם גדול, ואזכיר קצתם: בתיקונים סוף תיקון י"ט דמ"א ע"ב, וז"ל, א"ל, אי הכי אשתמודע דאית א"ק לכל הקדומים, ואית אדם אחר כו', גם ריש תיקון ע', דקי"ט, וז"ל, אמון מופלא, רקם, וצייר ציורא בהיכליה דא"ק לכל הקדומים, דאית אדם כו'. גם בתיקונים הנ"ל דקל"ב, וז"ל, אשכחנא ברזא דמתניתין, בסתרא דסתרין, טמירא דטמירין, דאדם דבריאה, דאיהו קדמון לכל הקדומים.

ונתחיל לבאר הענין, דע כי האורות הראשונים אשר נאצלו תוך המקום ההוא, דרך הקו היושר המתפשט מן הא"ס הסובב את הכל, כנז' בענף ב', הם בחי' הי"ס, אשר חיבור כללותם, נק' א"ק לכל הקדומים הנ"ל.

והנה י"ס דאדם קדמון הכוללים כל בחי' הנז' בענף ב' ג', הלא הם אלו, כי בתחילה יצאו ונתגלו י"ס אלו בבחי' עיגולים, שהם בחי' נפש דא"ק הזה, ויש להם בחי' י' כלים בצורת עיגולים, ובכל כלי מהם, יש פנימיות וחיצוניות, והכל הוא בחי' כלים. ובתוך כל כלי מהם, יש בתוכם עצמות, או"פ, הנקרא נפש, מתלבש בתוכו ממש. ועוד יש בחי' או"מ סביבו, וגם הוא בחי' נפש, והכל בבחי' עיגולים. והעגול החיצון שבכולם, אשר כל שאר העיגולים בתוכו, הוא דבוק וקרוב אל

(ע) ע"י לעיל אות א' ד"ה והוא הכולל.

(פ) אע"פ שהעקודים הם בחי' כלי [שהוא פה דא"ק ופה נקרא כלי] כנודע, עכ"ז בחי' י' כלים לא נתגלו אלא בבחי' הנקודים, ודייק דקאמר בחי' כלים לשון רבים ולא אמר כלי שהם האותיות (נ"א האורות) היוצאין מהפה והם הכלים, רק ששם היה בכלי א' קשורים ועקודים כנזכר (צמח).

עיגולים, ויושר. ומקום מצבן ומעמדן הן, מהטיבור דא"ק הזה, עד סיום רגליו, שהמקום הזה נקרא, כללות נה"י דא"ק.

וזהו סדרן: כי בתחלה יצאו י' עגולים דנקודות, ונתעגלו סביב הכלים דנה"י דא"ק, בבחי' היושר שלו. ובתוך הכלים מתלבש אר"פ שלהם כנ"ל. ואלו העיגולים דנקודות שהם בחי' נפש, הם סובבים על הכלים ואר"פ של נה"י דיושר דא"ק. ואלו העיגולים של הנקודים, כבר נתבאר לעיל, שהם כוללים אר"פ דנפש, וכלים, ואר"מ על הכלים. וכללות זה נקרא עגולים דנקודים. ועל אלו הנקודים, [נ"א העיגולים] עוד אר"מ מבחי' דיושר דא"ק. ועל אר"מ דיושר דא"ק, סובבים הי' עיגולים, דא"ק עצמו. הכוללים: אר"פ, וכלים, ואר"מ שלהם, כנודע. וזה היה בתחלה.

אמנם כאשר נאצלו אח"כ, גם הי"ס דיושר דעולם הנקודים, שהוא בחי' רוח, או רוח שלהם, הלבישו הי"ס דיושר דנקודים, הכוללים: אר"פ, וכלים ואר"מ דיושר ע"ג הכלים, ואר"פ דיושר דנה"י דא"ק, ועל היושר דנקודים, הלבישו אותם העיגולים עצמן שלהם, ועל העיגולים דנקודים, אר"מ דיושר דא"ק, ועליהם היו העיגולים דא"ק עצמו. והנה יתבאר למטה בחיבורינו זה, בענין עולם הנקודים, איך ו' מלכי אדום, שמלכו ומתו, ואח"כ נתקנו. וכאשר נתקנו נעשו מהם בחי' ד' עולם: אבי"ע. וכל עולם מהם, כולל ו' פרצופים כוללים, לבד מפרצופים אחרים פרטים, שהם נעשים ענפים, היצאים מאלו ה' פרצופים. ואלו הם: עתיק, וא"א, ואו"א, וזו"ן.

ונבאר עתה בקיצור, מצבן ומעמדן, ונתחיל מלמעלה למטה. הנה הא"ס, הוא סובב ומקיף,

ושמאל, ואמצע. ובהם נכללים י"ס יושר שבו, כנ"ל בענף ב' (א).

והנה, אע"פ שראשית קו הזה, שהוא צורת יושר דא"ק, מתחיל להתפשט מן הא"ס, ובוקע ונכנס בין כל העגולים מצד גגותיהם העליונים, אל תחשוב, כי כן הקו הזה, נמשך ונתפשט למטה, עד סיום כל העגולים מצד תחתיהם, המתעגלים מתחת רגלי א"ק דיושר, אמנם, שעור התפשטותו אינו, רק עד התחלת קרקעית העיגולים דע"י שהוא בחי' פרצוף כתר דעולם האצילות, כמ"ש במקומו, אשר העיגולים הנ"ל דע"י, מתעגלים תחת רגלי היושר א"ק עצמו בלבד, כמ"ש. (ב)

והנה נתבאר, איך א"ק הזה, ממלא בעיגול יושר שלו, את כל מקום החלל, והאוויר הפנוי, שבתוך הא"ס כנ"ל. אמנם נשאר מקום פנוי, בין אר"מ של אור יושר שבו, אל הכלים ואר"פ דיושר שבו, ושם נתהוו ונאצלו כל העולמות, אשר כולם נתלים ונאחזים בזה הא"ק, וממנו יצאו כנ"ל.

והנה אבאר לך עתה, דרך קיצור מופלא, כללות כל העולמות, אשר במקום החלל הזה, שבין אר"מ דיושר של א"ק ובין הכלים שלו דיושר, כנ"ל. והנה, ענין זה נתבאר במ"א באריכות גדול, כל דבר ודבר בפ"ע, ושם במקומו יתבאר לך, איך מבחי' היושר דא"ק, יצאו ונתגלו אורות רבים, אשר כללותיהם, הם האורות הבוקעים ויוצאים מן האזנים שבו ולחוץ. אח"כ יוצאים אורות החוטם. ואח"כ אורות הפה, הנק' עקודים. וכל אלו האורות, הם בדרך יושר לבד, ואין להם בחי' עיגול כלל. ואח"כ יצאו אורות עינים דא"ק הזה, ואלו נקרא עולם הנקודים, ויש בהם ב' בחי':

הגהה

(ב) צמח כאן אמר שרגלי א"ק מגיעים עד עיגולי עתיק מצד מטה, ולקמן אמר (שער א"א פ"ב) כי רגלי א"ק הם ברדלי"א. ונ"ל כי כשנה"י דא"ק נאסף פנימיותם למעלה מן הפרסא כנודע, כדי לעשות הנקודים, או נשאר נה"י דא"ק בג"ד דעתיק, שהרי הם למעלה מן הפרסא.

(א) מהרח"ו ז"ל, צ"ע בדרום העולמות, אם יוצאין העגולים ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, בין בכללות, ובין בפרטות כ"א מהם. או אם הוא בקצתן לבד, שהוא בב"ן דכללות, וכן בב"ן דפרטות כ"א מהם. או אם הוא גם בס"ג דכללות, וגם בס"ג דפרטות, יען כי ס"ג וב"ן הם נקבות, בסוד נקבה תסובב גבר.

לכפול זה בכ"מ. לפי שנתבאר לעיל, כי אר"פ דיושר, לעולם קשור ודבוק עם הכלים דיושר שלהם עצמם, והוא בתוכם ממש. וכלים ואר"פ דיושר דעשיה, על כלים ואר"פ דיושר דיצירה. וכלים ואר"פ דיושר פנימי דיושר דיצירה, על כלים ואר"פ דיושר דבריאה. וכלים ואר"פ דיושר דנוקבא דז"א דאצילות. וכלים ואר"פ דיושר דנוקבא, על כלים ואר"פ דיושר דז"א. וכלים ואר"פ דיושר דז"א, על כלים ואר"פ דיושר דאימא. וכלים ואר"פ דיושר דאימא, על כלים ואר"פ דיושר דאבא. וכלי ואר"פ דיושר דאבא, על כלים ואר"פ דיושר דא"א. וכלים ואר"פ דיושר דא"א, על כלים ואר"פ דיושר דעתיק. וכלים ואר"פ דיושר דעתיק, על כלים ואר"פ דיושר, דנה"י דא"ק. וכלים ואר"פ דיושר דנה"י דא"ק, על אר"פ, היצא מאור א"ס, המתלבש בתוכו, דרך קו הישר, המתפשט מן הא"ס, להאיר ולהחיות כל העולמות כולם כנ"ל.

והרי נתבאר היטב, סדר התלבשות העולמות, וראית בעיניך, איך א"ס מתעלה בתוך כל העולמות. והמקבל ממנו תחילה, הוא א"ק. ואחר כך עתיק. עד שנמצא, כי כלים דיושר דעשיה, הם יותר חיצונים ורחוקים מאור מן אור א"ס הפנימי, בתכלית הריחוק, שאין ריחוק גדול ממנו. וכן בערך א"ס הסובב מבחוץ על כל העולמות, נמצאו כלים דעשיה, רחוק ממנו בתכלית הריחוק, שאין רחוק ממנו. לכן הכלים דיושר דעשיה, הם היותר גרועים במעלה, יותר מכל העולמות כולם, ושם בעולם העשיה, נתהווה עולם השפל החומרי, בתכלית הגסות והעביות שאין כמוהו.

נמצא כי כדור הארץ שאנו עומדים בו, הנה הוא הנקודה האמצעית שבכל העולמות כולם, כעין גרעין התמרה שהוא באמצע האוכל, והאוכל מקיפו מכל צדדיו. וזהו בערכו, אנחנו בני אדם היושבים בו, אבל בערך א"ס הסובב הכל, אדרבה, עולם העשיה הוא הקליפה החופפה על כולם, וכל מה שנתקרב אל

ע"ג י' עגולים דא"ק, בכל ג' מיני בחי': אר"פ דנפש, וכלים דנפש, ואר"מ דנפש, וכולם בצורת עיגולים כנ"ל. וכיצא בזה, בשאר כל העיגולים שבשאר הפרטים, ולא נצטרך להזכיר ענין זה, בכל המקומות. יי' עיגולים דא"ק, הם מקיפין וסובבין, על אר"מ דיושר דא"ק עצמו, ואר"מ דיושר דא"ק, ע"ג י' עיגולים דעתיק, וי' עיגולים דעתיק, סובבים על אור מקיף דיושר דעתיק עצמו. ואר"מ דיושר דע"י, מקיפים על י"ע דא"א, וי"ע דא"א, מקיפים על אר"מ דיושר דא"א עצמו. ואר"מ דיושר דא"א, מקיף על י"ע דאבא, וי"ע דאבא, מקיף על אר"מ דיושר דאבא עצמו. ואר"מ דיושר דאבא, מקיף על י"ע דאימא, ק) וי' עיגולים דאימא, סובבים על אר"מ דיושר דאימא עצמה. ואור מקיף דיושר דאימא, מקיף על י' עיגולים דז"א, וי' עיגולים דז"א, מקיפים על אר"מ דיושר דז"א עצמו. ואר"מ דיושר דז"א, מקיף על י"ע דנוקבא, וי"ע דנוקבא, מקיפין על אר"מ דיושר דנוקבא עצמה. ואר"מ דיושר דנוקבא דז"א דאצילות, מקיף על י"ע דבריאה, וגם היא נחלקת לכל הפרטים הנ"ל. וי"ע דבריאה, סובבים על אר"מ דיושר דבריאה עצמה. ואר"מ דיושר דבריאה, מקיף על י"ע דיצירה, הנחלק גם הוא לכל הפרטים הנ"ל. וי"ע דיצירה, על אר"מ דיושר דיצירה עצמה. ואר"מ דיושר דיצירה, על עיגולי העשיה, הנחלקת גם היא לכל הפרטים הנ"ל, ועיגולי עשיה, על אר"מ דיושר דעשיה עצמה.

והנה נשלמו דרך כללות, כל בחי' העיגולים, והאורית המקיפים דיושר של כל העולמות אלו כולם, מלמעלה למטה. ומכאן ולהלאה, (נבאר) "צאו בחי' הכלים ואר"פ שלהם דיושר, של כל העולמות, אשר בחי' אלו, הם הפוכים מן הנ"ל, לפי שאלו, כל מי שהוא גרוע במעלה מחבירו, מלביש את חבירו המעולה ממנו, ומקיף אותו, כנ"ל בענף ג'. וזה סדרן: אר"מ דיושר דעשיה, מקיף על הכלים ואר"פ דיושר דעשיה עצמה. ולא יצטרך

הגהות ומראה מקומות

ק) עי' לקמן שער מ"ב פ"ג ד"ה ונלפע"ד.

הסוכבים תחת רגליו, עד שם מסתיימין רגלי היושר דא"ק. כי אם נאמר, שרגלי א"ק הם מגיעים ומתפשטים עד למטה, בתוך עיגולי עצמו, עד סיומם וסופם, נמצא שחוזר ומתדבק עם עיגול הא"ס בחצי התחתון אשר תחת רגלי א"ק, ואם כך הוא, נמצא כי הא"ס יאיר בו משם ולמטה, דרך קו הישר, ולא יהיה בחי מעלה ומטה, משפיעים ומקבלים, וע"כ לא נמשך ראש הקו למטה, כנ"ל בענף ב'.

והנה הכלל העולה בקיצור הוא זה, כי רגלי א"ק דיושר, הנה הם מתפשטים ונמשכים, עד חציים התחתונים של עיגולים דע"י מצד מטה, באופן כי עיגולי ע"י מקיפים סביב רגלי יושר דא"ק. אמנם כל שאר הרגלים דיושר, כגון רגלי עתיק, ורגלי א"א, ורגלי ז"א, ורגלי נוקבא, כולם מסתיימים בהשוואה א', והוא עד חצאי התחתונים של עיגולי א"א מצד מטה, (א) באופן, כי עיגולי א"א, הם מקיפים

הא"ס, הוא יותר פנימי, עד שנמצא י' עגולים דא"ק, קרובים אל הא"ס יותר מכל העולמות. וכן בבחי' אור א"ס הפנימי, נמצא כי עולם העשיה, הוא קליפה לכל העולמות, וכל מה שמתקרב אל הא"ס הפנימי, הוא היותר פנימי, עד שנמצא י"ס דיושר דא"ק, הם פנימים מכולם, הם מקבלים אור א"ס הפנימי ממש תחילת הכל.

והנה, אחר שביארנו דרושי העגולים והיושר בקצרה, בסדר התלבשות כל העולמות, צריכים אנו לבאר עתה, עד היכן הגיע התפשטות רגלי א"ק (ר) הישר שבכל עולם ועולם, כאשר התחלנו לבאר ענין זה, בתחלה ענף זה. והנה מוכרח הוא, כי קו הישר יהיה דבוק ממש בא"ס הסובב, וממנו מתפשט ויורה, ומתלבש תוך פנימיות א"ק כנ"ל, ונמשך ומתפשט עד סיום רגלי א"ק הישר כנ"ל, שהוא ממש עד חצאי עיגולי עתיק יומין,

ה ש מ ש

האצילות, עמדו ע"ג עיגולי א"א, והוא קרקע האצילות, א"כ נמצא שנשארו ג' עולמות ב"ע, הם ועיגוליהם, למעלה מסיום הרגלים הנזכר בנקודה האמצעית דאציל, ואפי' העולם החומרי הזה שם היה. ויהיה חציה בעיגולים של כל העולמות, עם כל התפשטות הרגלים הנז', תחת העולם הזה החומרי. ואיך אפשר זה, והלא בסמוך כתב, כי רגלי ע"י נתפשטו למטה בגבול עולם הבריאה, ואם כפ"ז הנז', הרי הבריאה מסתיימת למעלה מסיום הרגלים הנז'. וגם במיתת המלכים, היו שברי הכלים נופלים ויורדים אל הבריאה, משמע שכתר דבריאה, מתחיל מתחת סיום כל עולם האצילות, וכן בהרבה מקומות אין מספר נראה, שד' עולמות אבי"ע, הם כד' תפוחים זו ע"ג זו, ובפרט מ"ש בשער אבי"ע פ"ב ז"ל, להבין הדבר, אמשול לך משל, והוא כי ד' עולמות אלו, הם כדמיון ד' בתים, זו למעלה מזו, והנה קרקע הבית הראשון שהוא האציל, הוא עצמו

(א) נ"ב, נמצא כפי זה, כי היושר של ז"א, נמשך ונתפשט, ובקע י' עיגולי, מצד מטה, וגם בקע עובי י' עיגולי אימא, וי' עיגולי אבא, ועמדו רגליו ע"ג עיגול א"א, וכן נוק' בקעה כל עובי העיגולים הנז' מצד מטה, וגם עיגוליה, ועמדו רגליה ע"ג עיגולי א"א, א"כ איך יצדק מ"ש לעיל, כי עיגולי אבא נתעגלו סביב היושר דא"א, בין המקיף ליושר, והלא לא היה מקום פנוי שם, כי כבר ירד היושר שלו עם מקיפו, ועמד ע"ג עיגוליו עצמם. גדולה מזו, מ"ש כי עיגולי הנוק', נתעגלו סביב היושר דז"א, בין המקיף ליושר והלא היושר דז"א ירד מקיפו ויצא מחוץ לעגוליו ובקע עגולי א"א ועמד ע"ג עגול א"א. וכן מ"ש שעגולי הבריאה נתעגלו בין המקיף ליושר דנוק', הנה גם היא כבר ירד היושר שלה עם מקיפו, ויצא מחוץ לעיגוליו, ובקע עיגולי ז"א, ועיגולי א"א, ועמד ע"ג עיגולי א"א וצ"ע. ועוד צ"ע, שכפ"ז שכל רגלי פרצוף

הגהות ומראה מקומות

(ר) נ"א האדם (דפו"י).

והנה פעם אחרת שמעתי ממור'ר זלה"ה, בענין דרוש תיקון אריך אנפין, איך נולד ויצא וינק מב' פרקין תתאין דרגלי עתיק יומין, ושם ביארנו, איך ב' פרקין תתאין הנקרא עקביים דע"י, הם מתפשטים יותר למטה מרגלי א"א, והם נכנסים בגבול עולם הבריאה, כנזכר שם. ואפשר לומר, כי לא היה כך, אלא קודם תיקון אצילות, ואחר התיקון, לא הוצרך לזה.

ה ש מ ש

הוא תחת האצילות, וכן שאר העולמות. זה אינו, שהרי המלכות דאציל, היא למעלה מכתר דבריאה, כנודע. ועוד שהנה עינינו הרואות איך עיגולי העשיה שהם הרקיעים שעלינו מקיפים וסובבים עלינו, אשר אינו מבחי' סוף היושר שלה. ואי אתמר לא אתמר, אלא בבחי' פרטי ה' פרצופי העולמות, ולא בבחי' כללותו. כי לא מצינו שום בחי' יושר של עולם, יוצא לעולם שלמטה ממנו. בכאן השיטה חתוכה עד תיבת ה' יאיר עינינו בתורתו. *

וסובבים מתחת כל רגלי הנ"ל כולם. אמנם, יש בחי' פרצופים, שאינם גבוהים קומתם, כגון אר"א, ששיעור קומתם מהגרון דא"א עד הטיבור של א"א בלבד, וכן פרצוף לאה, שהיא מתחלת מהדעת דז"א, עד החזה שלו, כמ"ש במקומו. ואלו הפרצופים, אין רגליהם נוטים עד רגלי א"א, כי הם קצרי קומה, וכל אחד יתבאר במקומו בפרטות.

גג של הבריאה, כי בני העליה העליונה שהם זרין, וכל פרצופי האציל, רגליהם דרוכים ע"ג קרקע שלהם, שהוא גג בית הבריאה עכ"ל. הרי מפורש בהריא, באר היטב, איך אבי"ע שהם זה ע"ג זה, ואינם מלבישים זה את זה. ואין לומר כי גם יושרי ביי"ע נתפשטו וירדו ובקעו עיגוליהם, וגם העיגולים הנ"ל, עד"ז הזרין והלביש היושר דבריאה, ליושר דנוק, וגם יושר דיצירה, לדבריאה, ודעשיה לדיצירה, וע"ס וקצה היושר דבריאה, המלבישה מתחת רגלי היושר דנוק, עליו נאמר שהבריאה

שלהם בנקודת הסיום דאצילות, שהיא הפרסא שבין אצילות לבי"ע. וזה אמרו רגלי א"ק מתפשטים עד חצאי עגולים דע"י מצד מטה, כלומר עד נקודת הסיום דעוה"ז, באופן שהוא נוגע בחצאים התחתונים של העגולים, כי הנקודה המרכזית עומדת באמצע בין חצאים התחתונים לבין חצאים העליונים, ולכן רגלי א"ק המסתיימים עם נקודת הסיום נמצאים שנוגעים בחצאים התחתונים של עגולי ע"י. אמנם כל שאר הרגלים רגלי עתיק ורגלי א"א וזרין כולם מסתיימים בהשואה א' והוא עד חצאי התחתונים של עגולי א"א היינו שהם מסתיימים בנקודת הסיום של צמצום הב' שהוא המרכז של עגולי א"א, שהוא הפרסא שבין אצילות לבי"ע, וכיון שנוגעים בנקודת הסיום של זה המרכז נמצא שנוגעים בחצאים התחתונים של עגולי א"א. ומה שחושב גם רגלי עתיק שהם מסתיימים בנקודת הסיום דצמצום ב' דהיינו בחצאים התחתונים דא"א,

* הנה בזה שכ"ק מרן בעל הסלם וצוק"ל גילה את ב' הנקודות הסיום: א' נקודת הסיום של צמצום א', שהיא נקודה דעולם הזה. ב' נקודת הסיום של עליית מלכות לבינה ושתיף מדת הרחמים בדין הנקראת נקודה דעולם הבא. ולכל נקודה יש עגולים המסבבים אותה והיא במרכזם, יתיישבו כל הצ"ע של מרן בעל השמש זי"ע. והוא כי הלא עתיק נתקן בסוד בקע ולא בקע (ע"י זהר בראשית א' אות ב') משום שהוא אמצעי בין פרצופי א"ק לפרצופי אציל, ויש בעתיק בחי' שהיא בסוד לא בקע וסיום רגליו הוא בנקודה דעוה"ז דוגמת רגלי א"ק. ונוקבא דעתיק נתקנה בסוד בקע ומסתיימת בסיום הנקודה דעוה"ב, דוגמת כל פרצופי אצילות א"א או"א וזרין, ולפי"ז יש הפרש גדול בין העגולים דעתיק לבין העגולים דא"א כי עגולי ע"י המרכז שלהם הוא נקודה דעולם הזה, ונבחן סיומם במרכזם. אבל העגולים של פרצופי אצילות הבאים מצמצום ב', הרי המרכז

ואמנם יש עוד דרך אחרת, כדי להמשיך ולצייר בה הדברים העליונים, והם בחינת כתיבת צורת אותיות, כי כל אות ואות מורה על אור פרטי עליון, וגם תמונת זו, דבר פשוט הוא, כי אין למעלה לא אות, ולא נקודה, וגם זה דרך משל וציור, לשכך את האוזן, כנזכר, ולכן נבאר עתה הקדמה הנזכר על דרך ציור האותיות גם כן, ובבחי' ציורים אלו: הן ציור האדם, והן ציור אותיות, שהיה מוכרחים להבין ענין האורות העליונים, כאשר תראה ספרי הוזהר בנוים, על שתי בחי' הציורים האלה, עכ"ל.

ענף ה

רצוני בענף זה, להקדם קצת הקדמות, אל כל הבא למלאות את ידו, ולהתעסק בחכמה זאת, והוא, כי כבר ביארנו לעיל, כי פרצוף אדם, כלול מרמ"ח אברים, בי"ס פרטיות שבה, באופן זה: כי כתר הוא גולגלתא, וחב"ד, הם ג' מוחין, וחג"ת, הם ב' דרועין, וגופא, ונה"י, ב' שוקין, ואמה, ומלכות היא נקבה שלו. אמנם, אם תרצה לחלק ולפרט אלו הי"ס הכלליות, בפרטים רבים, הנה אינם נחלקות רק לה' בחי' לבד, אשר כל בחי' מהם, הוא פרצוף א' שלם, כמראה אדם. וזה סדרן: הנה הכתר, הוא פרצוף א' שלם מי"ס, ונקרא א"א, וחכמה הוא ג"כ פרצוף א' מי"ס, ונקרא

שחזר העתיק לאכוף רגליו למעלה, בהשוואה אחת עם רגלי א"א, וצ"ע.

עוד דבר א' (ש) לא נתבאר לנו בעניני עיגולי א"ק, וביושר שלו, איך הם מתחברים יחד. אמנם בענין ע"י נתבאר במקומו, כי אלו י' עיגולים שלו, כולם נמשכים ומתפשטים סביב ג' ראשונות לבד דיושר שלו, ע"ש. ואולי כך יהיה בעניני עיגולי אדם קרמון, וצ"ע. (וז"ל שער הקדמות דף ה' ע"א.)

ואמנם דבר גלוי הוא, כי אין למעלה גוף, ולא כח גוף חלילה, וכל הרמיונות והציורים אלו לא מפני שהם כך חס ושלום. אמנם לשכך את האוזן, לכשיוכל האדם להבין הדברים העליונים הרוחניים, בלתי נתפסים ונרשמים בשכל האנושי, לכן ניתן רשות לדבר, בבחי' ציורים ודמיונים, כאשר הוא פשוט בכל ספרי הוזהר. וגם בפסוקי התורה עצמה, כולם כאחד עונים ואומרים בדבר הזה, כמו שאמר הכתוב, עיני ה' המה משוטטים בכל הארץ. עיני ה' אל צדיקים. וישמע ה'. וירח ה'. וידבר ה'. וכאלה רבות, וגדולה מכולם, מ"ש הכתוב, ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אותו זכר ונקבה וגו'. ואם התורה עצמה דברה כך, גם אנחנו נוכל לדבר כלשון הזה, עם היות שפשוט הוא, שאין שם למעלה, אלא אורות דקים, בתכלית הרוחניות, בלתי נתפשים שם כלל, וכמו שאמר הכתוב, כי לא ראייתם כל תמונה, וכאלה רבות.

הגהות ומראה מקומות

פ"ד, ועי' בספר בית שער לכוונות מאות כ"ז כל ההמשך באור פשוט שם.

(ש) עי' שער מ"ג פ"א, ומב"ש שער ב' ח"ג

בשוה עם רגלי א"ק שז"ס ב' השלישיים התחתונים דנה"י דעתיק העורפים ויוצאים לחוץ מן הפרסא שבסוף האצילות ונמשכים לבי"ע בסוד דרי בהמה. ונמצא שג' עולמות בי"ע נמצאים בין ב' הנקודות, והמרחק שבין רגלי א"ק שהוא בנקודה דעוה"ז בסו"ה ועמדו רגליו על הר הזיתים לבין רגלי פרצופי עולם אצילות, הוא כשיעור גדלם של ג' העולמות בי"ע, העומדים בין ב' הנקודות. הנ"ל.

אע"פ שבאמת הוא נמשך עד לנקודה דעוה"ז ומסתיים בשוה עם רגלי א"ק, הוא בסוד דר"נ דעתיק שנתקנו בסוד שתוף מדת הרחמים בדין אשר כח הפרסא שולטת עליהם שלא תעביר מהארת אצילות לבי"ע, הגם שמבחינת פרצופו עצמו הוא נמשך עד לנקודה דעוה"ז, ונמצא שמבחי' הארת אצילות הוא מסתיים בשוה עם כל רגלי ה' פרצופי אצילות, ומבחינת הארת בי"ע הוא נמשך עד לנקודה דעוה"ז

אבא. ובינה היא ג"כ פרצוף א' מ"ס, ונקרא אמא. והו"ק מחסד עד היסוד, הוא פרצוף א' מ"ס, ונקרא ז"א. וספירה עשירית שהיא מלכות, היא פרצוף א' מ"ס, ונקרא נוקבא דז"א. עוד צ"ל, כי בחי' המלכות שבכל פרצוף ופרצוף מאלו הה' פרצופים, הוא באופן זה, כי מלכות אשר בפרצוף זכר, כגון אבא וז"א, הנה המלכות שבה, הוא בחי' עטרה שעל הצדיק, הנקרא יסוד, בסוד ברכות לראש צדיק, הנזכר בס"ה פ' ויצא דקס"ב. וז"ל, ר' ייסא זוטא הוה שכיח קמיה דר"ש, א"ל מהו דכתיב ברכות לראש צדיק, לצדיק מבעי ליה וכו'. ואם הוא מלכות בפרצוף נוקבא, כגון אימא ונוקבא דז"א, הנה המלכות שבה הוא ג"כ בחי' עטרת היסוד שבה, כי היסוד שבה הוא הרחם, והעטרה שבה הוא, בחי' בשר התפות, שעליה, הנקרא בדברי חז"ל שפולי מעיים, בענייני סימני איילונות, כנודע.

ואמנם ספירת המלכות הכוללת, שהוא פרצוף אחרון שבחמשה פרצופים, הנקרא נוקבא דז"א, הנה היא ת) נקבה גמורה בפרצוף גמור, כשאר כל הפרצופים, וזכור זה. ונתרץ קושיא חזקה וגדולה, שנתקשו בה חכמים גדולים, ולא ירדו לסוף עמקה. כי בהקדמת הזוהר ד' א' אמרו שם, על פסוק שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה כו', כי בכתר ובחכמה לית תמן שאלה כלל, ומבינה ואילך קיימא לשאלה, אבל איהו בארץ סתים, ולא אתגייילא כלל, כיון דמטי עד מל' הנקרא מ"ה, מה שפשטת, ומה ידעת, הא כולא סתים כדבקדמיתא. ובמקומות אחרים, ע"פ כי שאל נא לימים ראשונים, א) אמר, שהם מחסד ואילך, אבל למעלה משם, אין שאלה בג"ר. גם אמרו בתיקונים תיקון כ"ב דס"ב, כתר עליון דא איהו שלימו דנש"ב, ודא איהו דלא

אבל הענין הוא כך, ומובן במ"ש בענף ד', ענין א"ק, ואיך כל העולמות הם ענפים ומסתעפים ממנו, עד שנמצא, כי עולם האצילות, אינו רק לבוש אל נה"י דא"ק, שהם בחי' רגליו לבד, וכבר ידעת, כי עולם העשיה הוא ב) נגד המלכות אשר מקומה היה אב"א עם ז"א, ג) בתנה"י שלו לבד, נמצא, כי עולם האצילות אינו, אלא ד) בערך עולם עשיה, שהוא מלכות דא"ק, נמצא, כי כל עסקינו בס"ה בעולם האצילות, אפי' בג"ר, אינו [רק] ה) בחי' עולם עשיה דא"ק, שהוא מלכות דא"ק, אבל בג"ר דא"ק, ו) אסור לעשות כן, ז) ואפי' במלכות דא"ק שהוא בחי' עשיה.

עוד צריך שנסדים לך הקדמה א', והוא כי כל הי"ס הכוללות, כל עולם ועולם, הנה בכללות יחד כולם כא', בחי' הוי"ה א', בכל מקום שהוא, בין בכללות בין בפרטות כנ"ל, יוצא מכל אות ואות מהם הוי"ה א'.

והנה קוצו של יו"ד שבאותה הוי"ה, הוא ספי' כתר, ויו"ד עצמה, הוא בחי' חכמה. וה' ראשונה, בינה והו' הוא הת"ת, כולל ד' ספירן, אשר כללותם נקרא בשם ז"א, כמ"ש

הנהגות ומראה מקומות

- (ד) נ"א אפילו (דפו"י).
 (ה) נ"א אפילו (דפו"י).
 (ו) נ"א לדרוש ולית שום שאלה כלל (ה"ו).
 (ז) נ"א ל"ג ואפילו במלכות דא"ק שהיא בחי' עשיה (ה"ו).

- ת) בדפו"י חמלים נקבה גמורה הן בסוגר.
 א) בכת"י לית מלת אמר (ה"ו).
 ב) נ"א מוסיף נגד המלכות דא"ק (דפו"י).
 ג) נ"א ל"ג אשר מקומה היה אב"א עם ז"א בתנה"י שלו לבד. (ע"ה עם פמ"ס).

דו"א שבפרצוף ההוא. וכמו שכל ספי' וספי' נפרטת לי"ס, ומי"ס לי"ס, עד אין קץ ותכלית כנ"ל, כך הוא חילוק מילוי פרטי י' ההויות, שהם מתרבים ומתחלקים עד אין קץ, כפי חילוק פרטיות הספי', עד אין קץ.

והנה אחר שהקדמנו לך כל ההקדמות האלה, צריכים אנו לעורר אל המעיין הבא לעיין בס"ה, שימצא מאמרים רבים שונים ורחוקים זה מזה בתכלית הריחוק, ואם לא יהיה לו הקדמות אלה, יסתר מעיניו, כי לא ידע להבחין באיזה מציאות (כ) הוא מדבר המאמר אשר הוא בו, ולא ידע להבחין באיזה בחי' הוא מדבר המאמר ההוא: אם הוא בא"ק עצמו, ואם בכל אותן האורות שיצאו והאירו ממנו, אם בבחי' אורות האוון, אם בבחי' אורות החוטם, אם בבחי' אורות הפה, הנקרא עקודים, ואם בבחי' אורות העין, הנקרא עולם הנקודים, שהוא עולם האצילות, טרם תקונם. ואם בבחי' אורות המצח, שהוא בחי' עולם האצילות אחר שנתקן. ואם בעולם הבריאה. ואם בעולם היצירה. ואם בעולם העשיה, וכ"ז דרך כללות. והנה יש עוד להבחין בדרך פרטות: אם מדבר בפרצוף עתיק שבכל עולם מהם, או בפרצוף א"א, או באבא, או באימא (א) או בנ"א, (א) או בנוק' (ב) או ביש"ס, או בתבונה, או ביעקב, או בלאה.

עוד צריך להבחין פרטי פרטים, אם מדבר ביי"ס דעגולים, או ביי"ס דיושר, ואם במקיף, ואם באר"פ, ואם בעצמות, או בכלים. וגדולה מכולם צריך להבחין, כי אופני הי"ס ומצבן

במקומו בע"ה. והה' אחרונה מלכות הנקרא אצילנו נוק' דו"א. וכ"ז הוא, בדרך הוי"ה הכוללת הה' פדצופים יחד, כנ"ל.

וכן אם נחלק הי"ס בכל פרצוף ופרצוף, תהיה גם הוי"ה שבפרצוף ההוא בפרטות, ע"ד הכללות: כי קוצו של יר"ד הוא הכתר, שהוא גלגלתא שבפרצוף ההוא. וי', חכמה. וה', בינה שבפרצוף. והם ב' מוחין, ימין ושמאל. ור' הוא עיקר הגוף, ו"ק שבפרצוף ההוא. וה' אחרונה, הוא מל' שבאותו פרצוף.

עוד צריך להקדים בחי' אחרת, קרובה אל הנ"ל, והוא כי מכל אות ואות משם הוי"ה, יוצא הוי"ה א', ואין חילוק ביניהם, רק באופן מלוייהו, וזהו עניינם. כי י' שהוא רומז באבא, שהוא ספי' הנק' חכמה, יש בו הוי"ה א' במילוי יודין, והוא גימ' ע"ב. והה' נרמזת באימא, שהיא הספי' הנקרא בינה, יש בה הוי"ה במילוי יודין ואלף, כזה: יר"ד הי' וא"ו ה"י, והוא גימ' ס"ג. והר' שהוא רומזת בנ"א, שהם ו"ס אשר מחסר עד יסוד. יש בה הוי"ה א' במלוי אלפין, והוא גי' מ"ה. וה' אחרונה, שהיא רומזת במל' נוק' דו"א, יש בה הוי"ה א' במילוי ההי"ן והוא גי' ב"ן.

ועד"ז גי'כ, בפרטות כל פרצוף ופרצוף, שבה' פרצופים הנ"ל, אשר בכל א' מהם יש הוי"ה בפרטות כנ"ל, יש בה שם הוי"ה דע"ב, בחכמת פרצוף ההוא. והוי"ה דס"ג, בבינת פרצוף ההוא. והוי"ה א' דמ"ה, בנ"א (ח) שבפרצוף ההוא. והוי"ה דב"ן, בנוקבא (ט)

הגהה

(א) צמת, גם אם מדברים בישסו"ת דקאמר יש"ס סתימאה קדישא. ונלע"ד שלא שבגרון דא"א, ונרמז בפרשת פנחס דרע"א, נזכר פה, מפני שהוא מדבר עתה כאן בפרצופי'.

השמש

(א) הנקרא ישראל. (ב) הנקרא רחל. כך הגיה הרש"ש ז"ל ועיין דב"ש דף ל"ב ע"א.

הגהות ומראה מקומות

(י) בדפו"י מלת פרטי מסוגרת.

(כ) נ"א בחי' (דפו"י).

(ח) נ"א בר"ק (דפו"י).

(ט) נ"א במלכות (ה"ו בשם מהרש"ש).

עמך, בהיותך תמים לו, כי לא ימנע טוב להולכים בתמים.

עוד ראיתי לעוררך על ענין אחד, הלא צריך לרעת כי רוב מאמרי הזוהר, וכמעט כולם, אינם מרברים מענין הי"ס של העיגולים. רק בבחי' יושר, כמראה אדם, וענין זה כולל בכל העולמות, הן בהיותו מתעסק בא"ק, או בעתיק, או בא"א, או באו"א, או בזו"ן ראצילות, או בשאר עולמות בי"ע. ואם יהיו דברים אלו נוכח פניו, ואל יליוו מעיניו, אם תרוץ לא תכשל, ואז תלך לבטח דרכך.

השער השני

השתלשלות הי"ס תוך (ג) העיגולים

ובו ג' סעיפים (ד)

ענף א

השתלשלות הי"ס דרך עיגולים, עניינם הוא, שכבר נודע שהחלק התחתון שבה' מדריגות הנשמה, שהיא הנפש, כנורע. ממנה נתפשטו הי"ס דעיגולים בראשונה, דרך הקו הצנור מפאת הא"ס, כרמיון אדם תחתון החומרי, שבתחלה יש לו בחי' נפש, ואח"כ זוכה וקונה בחי' רוח, אח"כ מדריגות נשמה וכו'. הסדר הזה היה למעלה ג"כ, כי בראשונה נאצלו י"ס דעיגולים, בבחי' כלים, ובבחי' עצמות ורוחניות שבתוכם, מבחי' מדריגות נפש לבד, ואח"כ חזרו ונאצלו בחי' הי"ס דרך קו היושר כמראה אדם כנ"ל, וגם הם כוללים י"ס, בבחי' כלים, ועצמות הרוחניות שבתוכם, בבחי' מדרגה יותר עליונה, הוא הנקרא מדרגת רוח, שהוא למעלה ממדרגת הנפש. ונמצא שבחי' י"ס דעיגולים, הם מדרגת נפש, עם הכלים המיוחדים להם. ובחי' י"ס דיושר כמראה אדם שנאצלו אחר כך, הוא מדרגת הרוח, עם הכלים המיוחדים להם. והנה

ומעמך, חסרונם ומילואם, עצמו מספר: אם בעת שנאצלו, אם בעת קיטרוג הלבנה, אם בעת בריאת אדה"ר, ואם בעת שחטא שנשתנו כל העולמות, אם ברור המרבר, אם בבית ראשון, ואם בעת חורבנו, ואם בבית שני, ואם בעת חורבנו, גרולה מכולם, אם בחול, אם בשבת, או ביו"ט, אם ביום, ואם בלילה.

ולא עוד, אלא שבכל שעה ושעה משתנים העולמות, ואין שעה זו רומה לשעה זו, ומי שמסתכל בענין הילוך המזלות וכוכבים, ושינוי מצבן ומעמך, ואיך ברגע אחד הם באופן אחר, והנולד בו יקרה לו מאורעות שונות, מהנולד ברגע שקדם לזה, ומזה יסתכל ויבין בעולמות העליונים, שאין להם קץ ומספר. ואם תפקח עיני שכלך, תדע והשכיל זו ממוצא רבר, כי אין שכל בלב אדם לעמוד ע"כ פרטים, וע"ז אמר דהע"ה, גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך. ושהע"ה, שכתוב בו ויחכם מכל אדם, אמר, אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני. ולך וראה מ"ש בספר ההיקונים, תיקון כ"ב רס"ה, במ"ש, קם ר"ש ואמר סבא סבא כו', ולבושין דאיהו לביש בצפרא, לא לביש ברמשא, ולבושא דלביש ביומא דא, לא לביש ביומא תניינא. וכוזה תבין, איך משתנה מעמד ומצב העולמות, שהם הלבושין של א"ס, לכמה שינויין, בכל עת ורגע, וכפי השינויין ההם, כך נשתנו בחי' המאמרים של ס"ה, וכולם דברי אלהים חיים.

גם תמצא מוזכרים בחי' היות במילויים שונים או במלוי ע"ב, או במלוי ס"ג, או מ"ה, או ב"ן, כנזכר בהקדמת התיקונים שלא נדפסו. וכן בסוף תיקון י"ג, וכן בתיקון ע"ט, וכיוצא בתיקוי אלו, כי שם נזכר מילוי של אלו ההוריות. וצריך שתדע באיזה בחי' מתעסק מאמר ההוא, כרי שתרע אותה הוי"ה באיזה מקום היא רומזת. והנה בהיותך מעמיק ומעיין ועומד על בירורים של דברים אלו, אז אפשר שתוכל להבין מאמרים אלו, אם יהיה אלהים

ה ש מ ש

(ג) ררך העיגולים בקצרה. ויש בהם מעט שינוי ויתבאר בהענפים
(ד) כל הכתוב בהענפים האלו כפולים הקורמים.

פנימיות וחיצונות, ובתוך אלו הכלים מתלבשים י"ס רוחניים, ונקראים אורות של בחי' רוח, ובכל אור מהם, יש בחי' אר"מ על הכלי מבחוץ סביביו, ובחי' אר"פ מתלבש תוך הכלי הנ"ל, והכל בדרך ישר. והנה הקרמה שהקדמתי לך בענף הזה, הלא היא כוללת: לכל הנאצלים והנבראים, ונוצרים, ונעשים, שבכל העולמות.

ענף ב

אחר שנתבאר לך דרך כללות, ענין י"ס בכל מקום שהם, איך מתחלקים לכמה בחי', נתחיל לבאר בענף זה, בחי' מדרגות העולמות אשר בתוך החלל הנ"ל, וסדרן איך הם. דע, שהנה האורות ראשונים, אשר נאצלו דרך קו הדק וצינור הנ"ל, וכל בחי' מה שנאצלו בזה המקום החלל, הם כמה אלפים ורבבות מיני עולמות, ואין אנו עתה בביאורם, שהזמן לא יספיק לפרט את כולם. אמנם עתה נבאר פרט א'. אשר הוא כולל את כל החלל הזה, אשר ממנו מתפשטים כל העולמות הנ"ל: האור הא' קודם לכל, אשר נתפשט מן הא"ס הסובב את הכל, הם י"ס, אשר בחינת כללותם נקרא א"ק לכל הקדומים. (ל)

וענין א"ק זה, נרמז ברמזים נעלמים, בס"ה ובתקונים, ולרוב העלמותו, ולגודל מעלתו, לא שלחו בו יד, להתעסק בו בגלוי, כי אם בהעלם נמרץ, ולא הוזכר, אלא בדרך רמז והעלם גדול ברוב מקומות, ואנו נזכיר קצתם. הלא אחר מהם, הוא בספר התקונים, תי' י"ט, דמ"ה, וז"ל, אי הכי, אשתמדע דאית א"ק לכל הקדומים. ובתיקון ע' דקל"ב, אשכחנא במתני', בסתרא דסתרין, טמירא דטמירין, דארם דבריא, דאיתו א"ק לכל הקדומים, דאית ארם וכו'. ובתיקון ע' דקי"ט וז"ל, אמון מופלא, רקס וצייר ציורא, בהיכלא דא"ק לכל הקדומים, דאית ארם ואית ארם וכו'.

ואל יעלה ברעתך, ש"ס, הנק' אצלינו י"ס

בחי' הכלים הנ"ל כבר נודע, שאבר הכבד הוא משכן הנפש, והלב משכן הרוח, והמוח משכן הנשמה, ואין כאן מקום ביאור פרטים אלו. עוד צריך להודיע כללים אחרים, הלא הם אלו, דע, כי בחי' עצמות ורוחניות אשר מתלבש תוך הכלים הנ"ל, הלא הוא הנזכר תמיד אצלינו בהיבורינו זה, בחי' אורות נעלמים. והנה האורות האלו הם ב': בחי' א' נקרא אר"פ, המתלבש תוך הכלים, והב', נקרא אר"מ, וסובב עליו, שמרוב גדול הארתו, אין הכלי יכול להלבישו, ולקבל כחו בתוכו, ונשאר אור ההוא מקיף וסובב עליו מבחוץ. ואין לך שום אור בעולם, שאינו כולל ב' בחי' אלו, שהוא אר"פ, ואר"מ. וכמו כן בחי' הכלים, אין לך שום כלי בעולם, שאין לו ב' בחי' ע"ד הנ"ל, הלא הוא בחי' פנימיות הכלי, ששם התדבקות והתלבשות אר"פ הזה בתוכו. ועוד יש לו בחי' חיצונית הכלי, אשר עליו מבחוץ, סובב ומקיף אר"מ הנ"ל. נמצא דרך קצרה, האור שהוא בחי' עצמות הרוחניות, מתחלק לב' מדרגות, והם: אר"פ, ומקיף, ועד"ו, בחי' הכלים, גם הוא מתחלק לב' מדרגות, והם: פנימיות הכלים, וחיצונית הכלים, וכבר נתבאר כללים אלו.

הכלל העולה, שמתחלת הכל נאצלו הי"ס דרך עיגולים, הלא הם מתחלקים, וכוללים בחי' י"ס דכלים, מעוגלים בצירור עיגולים, ובכל כלי מהם יש פנימיות וחיצונית, ובתוך הכלים האלו, מתלבשים י"ס רוחניות, הנקרא אורות של בחי' הנפש. ועוד י' אורות מקיפים עליהם, באופן שכל אור מהם, יש בו אר"פ ואר"מ, והכל הוא דרך עיגולים, כי אר"פ הוא עגול, כעין גלגל, והוא מלובש תוך כלי א' מעוגל גם הוא, ועל כלי זה אר"מ עליו. וגם הוא עגול כדמיון גלגל סובב, וכן כל י"ס דעגולים עד"ו, כדמיון הרקיעים והגלגלים כנודע.

אח"כ נאצלו הי"ס דיושר, כמראה ארם ישר, והם יותר מעולים מהם, וגם הם כוללים בחי' י"ס דכלים, ובכל כלי מהם יש בו

הגהות ומראה מקומות

(ל) ע"י לעיל אות א' ד"ה והוא הכולל מ"ש שם.

הי"ס דעגולים דא"ק הזה, הם ממלאים כל מקום החלל הנ"ל, (ד) שבתוך אמצעות הא"ס, נזכר בענף א'.

והנה הם מקיפים כל החלל הזה, אמנם נשאר באמצע אלו וזעגולים, מקום חלל ופנוי, לצורך שאר הנאצלים, שהם ג"כ בצורת עיגולים, זה בתוך זה, והם בחי' אורות הנמשכים מן העינים דא"ק זה, מבחי' היושר שבו, שהוא כמראה אדם, כמ"ש בעו"ה, והם הנק' עולם הנקודים, אשר גם בהם יש ציור עיגולים זה בתוך זה, (ה) וכולם עומדים תוך אלו י' עיגולים דא"ק.

באופן שי' עיגולים דא"ק, הם מתעגלים, ומקיפים, וסובבים, כל שאר עיגולים, אשר בכל העולמות, וכל שאר העיגולים, הם מוקפים תוך אלו, כי כל עיגול המשובח מחבירו, הוא מקיף את חבירו, וסובב אותו. והיות תחתון במעלה מחבירו, הוא יותר פנימי, והוא מסובב מתבירו, עד שנמצא היותר פנימי מכולם, הוא גרוע מכולם, והם בחי' הרקיעים והגלגלים של עולם העשיה, שהם י' גלגלי הרקיע, הנזכר בהקדמת התיקו, והם נקראים אופנים, אשר הם הרקיעים הסובבים עלינו, בעולם השפל, ובעולם החומדי הזה, ומבואר הוא, שמאחר שהם יותר פנימים ותוכניים שבכל העיגולים, א"כ פשוט הוא, שיהיו יותר תחתונים מהם, כגלדי בצלים זה בזה, שהגלד החיצון העליון מכולם הוא יותר גדול. ועד"ז, הם נכללים, ומתלבשים זה בתוך זה.

ובענין הי' עיגולים דעולם הנקודים, יתבאר בע"ה, ענין דרוש העיגולים בפרטות, ובמקום הזה לא נוכל לבאר בפרטות, רק בכללות, ובקיצור גדול וע"ש. ואחר שיצאו י' עיגולי א"ק הזה, שהם בחי' נפש שבו, עוד נתגלו ויצאו בא"ק זה י"ס, שהם בחי' י"ס אחרות ביושר, בציור אדם, בעל דמ"ה אברים, בראש, וזרועות, ישוקיים כו', והם בחי' רוח שבו, והוא נמשך ונתפשט ביושר, מלמעלה

דאצילות, הם יותר גבוהים וראשונים במעלה, מכל מה שנאצל, כי כמה וכמה עולמות לאין קץ, קדמו אליהם, ולרוב העלמם לא הוזכרו בס"ה, אלא ברמז נפלא, כאשר ענין תחונה משרים, ג' מאמרים הנ"ל, וכאלה דבים, כאשר כתבו כמה מאמרים רבים, בסוף פ' פקודי דרכ"ו, ורס"ט, ופ' נח דס"ג, וז"ל, אר"ש, ארימת ידי בצלו לעילא, דכר רעותא עילאה לעילא כו', ומרזא דמחשבה עילאה ולתתא, כלהו איקרו א"ס. גם בפ' בראשית דכ"ג ע"א, והובא ג"כ בתקונים תיקון ע', דקל"ד, וז"ל, ת"ה, כמה עלות אינון סתימין, דאינון מתלבשין ומתרכבין בספיראן כו'. ואם תפקח עיני שכלך, לדייק כל מלות, ורמזים הנחמדים, הנרמזים למבין במאמרים הנ"ל. תפלא ותשתומם, בראותך, כמה מדרגות על מדרגות, לאין קץ ומספר, קדמו לאלו י"ס, הנקרא אצלינו י"ס דאצילות. והמעין בחבורינו אלה, אם יזכה, יבחין, וידע, ויעמוד על תכונתם. גם בפרשת בראשית ד"ט, וז"ל, וכלא אצטריך קב"ה למברי בעלמא, ולתקנא עלמא בהו, וכולהו מוחא מלגאו, וכמה קליפין כו'. ובזה תבין מ"ש למעלה, איך כל העולמות זה תוך זה, וזה חופף לזה, וא"ס סובב על כולם, כנ"ל, ולא אוכל להאריך בזה. ואחזור לבאר ענין הנ"ל, הנה הי"ס הראשונים שנאצלו כרם כל הנאצלים, הם י"ס, הנקרא א"ק לכל הקדומים. וי"ס אלו, יש בהם: י"ס כלים בצורת עגולים, ובכל כלי מהם יש פנימיות והיצונות, והכל נקרא כלים, כנ"ל בענף א', ובתוך כלי הנ"ל, יש בו י' אורות פנימיות, מתלבשים תוך י' כלים, ועוד י' אורות אחרים מקיפים, סביב י' עיגולי הכלים הנ"ל, והכלי העליון הסובב על כל ט' כלים, הוא הנקרא כתר דא"ק, וכלי הב' אשר בתוכו, הסובב על הכלים הנשארים, נק' חכמה דא"ק, וכן עד"ו, עד כלי העשירי הפנימיות שבכולם, היא נקרא מלכות דא"ק, וכולם בצורת עגולים, זה בתוך זה כנ"ל, והנה אלו

ה ש מ ש

הנקודים, הנה גם הם, יש בהם ציור עיגולים, זה תוך זה.

(ד) אשר בתוכו ואמצעיות.
(ה) וכן כל שאר הנאצלים אחרי עולם

ואל תשכח ענין זה. כי לא נוכל להזכיר
בכל פעם. (א)

ואחר שביארנו ענין ב' בחי' הנ"ל, שהם:
אורות, וכלים, צ"ל עוד פרטים אחרים, דרך
קצרה, והוא, כי בחי' האורות, שהם עצמות
הנשמה הפנימית שבתוך הכלים כנ"ל. הנה אלו
האורות מתחלקים, לב' בחי': והם אר"פ, ואר"מ.
והענין הוא, כי הנה האור המחיה והמאירה
בתוך הי"ס הנקרא כלים, הנה יש בו בחי'
המתלבשת תוך הכלים, כדמיון נשמה הנכנסת
תוך אברי הגוף, ומתלבשת תוך אברי האדם.
ומחיה אותם, ומאיר בהם בפנימיותם, וזה יקרא
אר"פ. אמנם אור זה ממועט, להיותו יכול
להתצמצם ולהתלבש תוך הכלים. ויש בחי' ב',
אור גדול ממנו, אשר אין כח בכלים לסובלו
ולהגבילו תוך פנימיותם, ונשאר בבחי' אר"מ
עליהם מבחוץ, ומאיר להם בהיותו אור מקיף
עליהם. וגם ענין זה הוא, באדם התחתון, כמ"ש
במקומו בע"ה, כי אין לך שום אור שבכל
העולמות כולם, שאין בו ב' בחי' אלה, שהם
בחי' אר"פ קטן, ואר"מ גדול, זה בפנימיות
הכלי, וזה מקיף סביב מבחוץ לכלי. והנה, כמו
שבחלק האור, יש בו ב' בחי', כן בחלק הכלים,
יש בהם ב' בחי' כיצא באלו, כי אין לך שום
כלי בעולם, שאין בו ב' בחי', והם: בחי'
פנימיות הכלי, אשר שם התלבשות והתדבקות
האר"פ בו בעצמו בתוכו. ועוד יש בחי' ב',
חיצוניות הכלי, אשר עליו מבחוץ, סובב ומקיף
אור הנ"ל. (ב)

למטה, מראש גג העליון של עיגול עליון שבכל
י' עיגולים, עד קרוב אל סיום תחתית י'
עיגולים אלו שלו. (מ)

ענף ג

אחר שנתבאר לעיל, היות בכל העולם
כולם ב' בחי': א', בחי' הי"ס בצורת גלגלים
עגולים. וא', בחי' י"ס בצורת אדם ישר, בקומה
זקופה וישרה. נבאר עתה בקצור, קצת פרטים,
ובחי' אחרות שיש בהם. הנה נתבאר בס"ה
פ' בא דף מ"ב ע"ב, בר"מ, ז"ל, אבל לבתר
דעביר האי דיוקנא דמרכבה דאדם עילאה,
נחית תמן, ואתקרי בהאי דיוקנא כו', נקרא אל
אלהים, ואי איתבר אומנא אלין מאנין דתקין,
יהדרין מיא למקוריה כו'. ולבתר עביר מאנא
רברבא, והוא קרי לגרמיה בה מבין כו'. וכבר
הארכנו בזה בענף ב', ע"ש היטב. הרי מפורש,
היות י"ס, בצורת אדם, בעל רמ"ח אברים,
הנקרא כלים, ובתוכם העצמות של האורות,
הנקרא נשמת אדם, והכל כדמיון אדם התחתון,
שיש בו גוף ונשמה, כך אדם העליון, כלול
מי"ס, שהם עצמות וכלים. והנה ענין בחי'
העצמות הזה, הם בחי' אורות פנימיים,
המאירים תוך הכלים, כדמיון הנשמה אשר תוך
הגוף של האדם, ומאירה בו. כמ"ש, נר ה'
נשמת אדם. וזכור כלל זה, כי בכל מקום
שתמצא בחבורינו זה, לשון אורות, הכוונה על
הנשמה הפנימית שבו, ולא על הכלים עצמן.

הגהה

(ב) מוהר"ח ז"ל ענין חיצוניות
ופנימיות (בכ"מ הוא כינוי בספ"י) כתוב
בפירוש, כי חיצוניות: הוא בשר גוף אדם
ועצמות וגולגולת וכו'. ופנימיות הוא: בחי'
המוחין המתפשטים בתוך כל הגוף, כנודע. כי
גם במוחין יש י"ס כנזכר במ"א שהם הפנימיות.
גם נאמר, כי בכלים הראשונים, שהם אחור

(א) מוהר"ח ז"ל צ"ע, אר"מ דיושר,
(נ"א ואור ישר) מה עניינו ומה, שורשו,
אם מן הזכר, אם מן הנקבה הכללית, וכן
הפרטית. (נ"א הכוללים, וכן בפרטים) ויש
מקיף ישר, ויש מקיף חוזר, (נ"א ישר ומקיף
חוזר) ומה עניינו, וכן ענין אר"פ מה עניינו
וצ"ע.

הגהות ומראה מקומות

סיום תחתית ו' עגולים שלו. ועי' לעיל דף ל"ט
בהשמש ובתג"ה שם והכל ברור ופשוט.

(מ) נ"ב וצ"ע דלעיל אמר רגלי א"ק דיושר
מגיעים למטה עד הצי עגולי עתיק, וכאן אמר עד

הכלי, שהוא יותר מעולה, בהיותו מאיר בו גם אוה"מ המעולה, יאיר בו היטב מאד, עם היותם רחוקים זה מזה.

עוד יש סיבה אחרת גדולה, והוא, כי הנה אר"מ מבחין, חשקו ורצונו וחפצו להתדבק ולהתקרב עם האו"פ, ולהאיר לו. והנה, אם חיצוניות הכלי לא היה זך מאד, לא היה יכול אר"מ, לעבור ולבקוע וליכנס באו"פ, להאיר לו, והיה האו"פ בלתי מקבל הארה הזאת הגדולה, לכן הוצרך להיות חצי עובי הכותל מצד חיצון יותר זך מפנימי, ועי"כ, יוכל האר"מ, עם היותו בלתי מתדבק בו, לעבור ולבקוע וליכנס עד חצי עובי של הכותל מצד חוץ, ואו"פ, להיותו מצומצם תוך הכלי בכת, יכול לעבור חצי עובי של הכותל מצד הפנימי, ולהאיר בו חצי עובי הפנימי, אע"פ שאינו זך כ"כ כמו החיצוני, ואז מתדבקים יחד או"פ ואו"מ, ומאיר אר"מ באו"פ. וגם הכלי עצמו, מקבל הארה משניהם, ומזדכך מאד. אמנם, אם אנו רואים בחוש הראות, שהפנימי הוא יותר זך כנ"ל, הטעם הוא, כי או"פ אע"פ שהוא קטן מאוד מאו"מ, עכ"ז להיותו מצומצם ומוגבל בכת תוך הכלי ההוא, מאיר הארה גדולה ושלימה בפנימיות הכלי. משא"כ באו"מ, אע"פ שהוא גדול מאד, כיון שהוא בלתי דבוק בחיצונות הכלי, וגם הוא אינו מצומצם ומוגבל בתוכו בכת, לכן איננו מאיר בו בשלימות הארה שלימה, ועי"כ יראה שפנימיות הכלי יותר זך מחיצוניות. ויתבאר זה לקמן, בהארת פה דא"ק.

והנה כמ"ש, שאר"מ גדול מאו"פ, כן חיצון הכלי, יותר מעולה מפנימיות הכלי. ואע"פ שבחוש הראות אנו רואין, שפנימיות הכלי הוא יותר זך, ומעולה מחיצוניות הכלי, הענין הוא באופן שנבאר עתה.

דע כי הנה האור כולו שוה, וכאשר נכנס ונתלבש תוך הכלי, אין הכלי יכול לסובלו כולו, אז בחי' אור שלא יוכל ליכנס בפנים, נשאר בחוץ בבחי' אר"מ (ב) עליו. ואז ב' אורות אלו מאירים בכלי, כי או"פ, מאיר חצי עובי כותל מצד הפנימי. ואו"מ, מאיר חצי עובי הכותל מצד החיצון. ועי"כ ב' אורות אלו, מאיר ומזדכך הכותל של הכלי, מבית ומחוץ. והנה, האו"פ, להיותו מצומצם ובדוחק תוך הכלי ומתדבק בו היטב, הנה הוא נכנס, ובוקע בחצי כותל של הכלי מצד פנימיותו, ונבלע בו, ועובר בתוכו, ועי"כ מזדכך הכלי, ונעשה זך. אבל אור החיצון, להיותו רחוק ובלתי דבוק בכלי, ובפרט שאינו מצומצם, אינו בוקע בכותל הכלי מצד חיצוניותו, לעבור ונכנס בתוכו ולהאיר בו ולזככו. ולתקן הענין הזה, הוצרך להיות חיצוניות הכלי, יותר מעולה וזך, וגם האור המאיר בו, הוא אור המקיף, שהוא יותר גדול ומעולה מן או"פ, ועי"כ יוכל לקבל חיצוניות הכלי הארה גדולה, אעפ"י שאינו דבוק בחוץ באוה"מ, והיה מקבל כ"כ הארה מן או"מ, עם היותו רחוק ממנו, כהארת או"פ בפנימיות הכלי, בהיותם יחד דבוקים, ועי"ז ישתוו פנימיות הכלי שהוא יותר גרוע, עם אי"פ הגרוע, ויאיר זה בזה היטב מאד, להיותם דבוקים, אעפ"י שהם גרועים. וכן חיצוניות

הגהה

בו דעת הפנימי שלם, וכן נאמר כי מוחין דעיבור ויניקה, להם אלהים, ונמשכים מב' חצוניות דא"א. אך המוחין רגדלות, הם מפנימיות דאו"א (א).

ואמצע, שניהם נקרא חיצוניות, והפנימי לבד נקרא פנימיות. כי כן נאמר שבחיצון אין בו דעת כלל, ובב' דהיינו אמצעי, יש בו דעת, אלא שהוא דעת חציו. ובפנימי שהוא הג', יש

השמש

(ב) היא בחי' חיה ועיין בספ"ב משער העקודים מ"ב.

(א) עיין בשער העקודים פ"ב מהיכן נעשה חיצוניות הכלים.

שער השלישי

מ"ב סדר אצילות בקיצור מופלג למהרח"ו.

פרק א

ראשונה הוא הא"ס ב"ה, מקיף את כל העולמות, וגם הוא מוקף מהם, (א) ומתלבש בתוכם, עד סוף עולם האצילות, ואינו נוגע ודבק, זולתי בעולם אצילות לבר, ולא בבי"ע, ולכן משם ולמטה ישתנה מהותם, ויקראו בי"ע. אך בחי' המקיף דביק ונוגע בכל הר' אבי"ע. ותחלה משתלשל ממנו באמצעתו א"ק, הנזכר בתיקוני' תי' ע' דקל"ב, ובבחי' היותו שניות לא"ס, נק' אדם דבריאה, עם שהוא קודם אצילות.

גם נרמז אדם זה בפ' פקודי דרס"ת, במאמר, אר"ש, ארימית ידי בצלותין לעילא כר, שית היכלין כר, כולוהו איקרון א"ס עכ"ל. כי זה האדם כלול מ"ס, וכולן נקרא א"ס, בערך עולם האצילות שלמטה הימנו, וזה הא"ק, נחלק לאלפים ולרבבות עולמות, ותחלת התחלקותו, הם ד' עולמות, הנקרא: ראייה, שמיעה, ריחא, דיבור, הנזכר בתיקונים תיקון ע' דקכ"א. ומהם מתחלקים עולמות לאין קץ, וכל אלו הבחי' נרמזו במאמר פקודי הנז"ל למבין. וזה האדם, נרמז בקוצו של י"ד דשם הוי"ה, כי הוא בחי' הכתר של כללות העולמות,

ואור א"ס בכח התלבשותו (נ) בחכמה דא"ק זה, האציל תחתיו עולם האצילות, וז"ס כולם בחכמה עשית. (ס) וחכמה הנ"ל, נתלבשה במלכות דא"ק, וזה המלכות, ירדה ונתלבשה בסוד ז"ס שלה, תוך י"ס דעולם האצילות. והיה זה, כדי לקשר א"ק בעולם האצילות. ועד"ו בכל עולם ועולם, כמ"ש בע"ה, וראש זו המלכות, שהם ג"ר שבה, נשארו במקומם. חז"ת שהם גופא דילה (ב) של זו ימי בראשית, (ג) הם נתלבשו בי"ס דאצילות, וזה הבחי' נקרא עתיק יומין, שהם זו ימים, העתיקן מן מלכות דא"ק, והז"ת נחלקים לי"ס, כי ראשונה כלולה מג', ע"ד היכל ק"ק שכולל ג'. וזה העתיק, נעשה נשמה לא"א, שהוא כתר דאצילות, וגם הוא מתפשט בט"ס אחרות דאצי', ואור א"ס (ב) תוך (א"ק דא"ק) תוך העתיק, וא"א מלביש לז"ת לזה העתיק, וחז"ב דאצילות מלבישים לא"א. (ד) חז"ת שלו לברו, (בהתפשטותם בז"א) על דרך הנ"ל, ונקרא או"א. וז"א הוא ד"ס דאצילות, מלביש לאו"א את ז"ת שלהן. וכל קצה הוא צורת ר', הם ר"ק, ופ"ו גימ' אל"ה, ובהם מתלבש הבינה, הנקרא מ"י, ונעשה אלהים, מ"י בר"א אל"ה. ונוקבא דז"א, הוא המלכות דאצילות, מלבשת להז"א ז"ת שלו, בסוד נקבה תסובב גבר, ובעת הזווג שוה היא אליו, פכ"פ. ודי בזה.

הרי כשנעריך כדיעה יתירה, נמצא היות

הגהה

- (א) צמח היינו הקו היושר הנמשך מן הא"ס לתוך העיגולים.
(ב) צמח, היינו הארת ז"ת לבר, ולא הם עצמן, כנזכר סוף דרוש ב'.
(ג) צמח, ז"ס ראשונה, שיש להם שם ספירות.
(ד) צמח, ר"ל חז"ב דנקודות, נעשו פרצופי או"א.

השמש

- (א) שער ח' ענף ה' וצ"ל לגבי הא"ס כנו' לקמן בפ"ב.
(ב) בערך האצילות שלמטה ממנו.

הגהות ומראה מקומות

- (ג) ע"י לקמן שער מ"ז פ"א ובתלמוד ע"ס
(ס) נ"ב כי האצילות לגבי (א) א"ק כעשיה
לגבי העולם (אצילות) ע"י השמש אות א' (ח"ו).
ח"ג פ"ג.

יו"ד דהוי"ה, הנרמזות בחכמה, והוא אצילות, כנודע. ואח"כ נשלם חוט הא"ס בבחי' פנימיותו הנ"ל. ואז נתעבה האור, ונעשה שם מסך, ודרך המסך ירדה שם המל' דאצילות, וז"ת שבה, והיתה ראש לשועלים, ליי"ס דבריאה. וכ"ז אחר התעבותה והתלבשותה דרך מסך הנ"ל. גם הבינה דאציל', נתלבשה אור וז"ת שלה במל' דאצי', וירדה דרך המסך ונתלבשה ביי"ס דבריאה. וז"ל בינה מקננה בכורסי' (ה).

ואלו הו"ת דמלכות, נתהוו לע"י דבריאה, וע"י דבריאה, בא"א דבריאה וכו', על סדר הנ"ל באצילות. וגם הוא ה"פ דבריאה, וכולם בחי' ה' דהוי"ה, הכוללת כל העולמות. ואח"כ נפרש מסך ב', וירדו ז"ת דמלכות דבריאה, ובתוכם מתלבשת אור וק"ק דז"ת דאצי' ונתהווה בחי' ע"י דיצירה. וז"ס, ז"א מקנן ביצירה. וזה העתיק מתלבש בא"א דיצירה כו', ע"ד הנזכר דבריאה, כנ"ל. וגם הוא ה"פ דיצירה, וכולם בחי' ה' דהוי"ה הכוללת כל העולמות. ואח"כ ירדו ז"ת דמלכות דיצירה, ובתוכם מלכות לברה דאצי', מתלבשת (נ"א היא לברה מתלבשת) תוך א"א דעשיה. וגם זה דרך מסך, שבין יצירה לעשיה. וז"ס מלכות מקנא באופן, ונקרא ע"י, ומתלבשת תוך א"א דעשיה, והכל ע"ד הנ"ל ביצירה, וגם הם ה"פ, וכולם בחי' ה' תחתונה דהוי"ה, הכוללת כל העולמות.

פרק ב

(ע) אמנם דע, כי כל בחי' ה' פרצופי, שבכל עולם ועולם הנ"ל, הנה כל א', כלול מרמ"ח

כל קומת מלכות שיעור ספי' א' לבר, בערך כללות כל עולם האצילות. וז"א יהיה וק של כללות, עם שהוא בעצמו י"ס. ואר"א גבוהים ממנו. וראש הכתר, גבוה מעליהם. האמנם רגלי כולן שוין, עד סוף האצילות. רגלי עתיק, ורגלי א"א, ורגלי אר"א, ורגלי זו"ן, כולן שוין. (ד) אכן יתפרדו בראשם, זה למעלה מזה. באופן, כי יהיו כולם מלובשים, זה מלבוש לזה, וזה מלבוש לזה. והעתיק שהוא מל' דאק, ובתוכו חכמה דאק, בסוד ה' בחכמה יסד ארץ, ובתוכו הא"ס עצמה. כל ג' אלו, מתלבשים תוך האצילות.

וזה נרמז באדרא האזינו דרפ"ה, וז"ל, כד אתתקן, אפיק ט' נהורין, דלהטין מיניה מתיקוני, ואינן נהורין מיניה מנהרן ומתלהטן, ואזלין ומתפשטים לכל עיבר, כבוצינא דמתפשטין מיניה נהורין לכל עיבר, ואינן נהורין דמתפשטין, כד יקרבון למנדע לון, לא שכיח אלא בוצינא בלחודו. כך הוא ע"ק, בוצינא עילאה, סתימא דכל סתימין, ולא אשתכחא, בר אינן נהורין דאתפשטן, דמתגליין וטמירין, ואינן איקרון שמא קדישא, ובג"ד כלא חר. באופן, כי אין ניכר מכל א' מהם, כ"א הראשים, אכן גופם מתלבשים אלו תוך אלו, ואינם ניכרים, רק בחי' ראשיהם, לכן יכנום באדרא האזינו, בבחי' הראשים דנ"ל. והנה כל הי"ס דאצילות, נחלקים לה"פ: כח"ב זו"ן, כ"א כלול מרמ"ח אברים, והם בחי' ד' אותיות הוי"ה, הכולל עולם אצילות לברו, ועם קוצו של י', הרי הם ה' פרצופים. אכן בערך ההוי"ה הכולל כל העולמות כנ"ל, נמצא כי א"ק קוצו של י', ויי"ס דאצילות, הם

הגהה

(ה) צמח, בינה ז"א מלכות המקנן בבי"ע, נתבאר במ"א, בבחי' בינה ז"א מלכות יותר תחתונים מן הנ"ל וכאן גילה בחי' התחתון בשורשם בא"ק עצמו, וזה כלל לכל השאר שלא נתפרשו כאן.

(ד) צמח, אע"פ שאר"א עד טיבורו דא"א, עכ"ז, כשהם מתפשטין בנה"י שלהם, לקוי ו"א, הנה אז כולן מגיעין לקרקע דאצילות. גם שם ב' פרקי דעתיק, תתאין דנה"י, הם צדפים מקרקע דאצילות ועיין לעיל.

הנהגות ומראות מקומות

(ע) פרק זה נתבאר בספר בית שער הכוונות למרן האר"י אשלג זצ"ל מן אות מ"א עד אות נ"ג.

שנתמעטה) [אחר שנתפשטה] בסוף ז"ת שלה לבר, ואז היתה ראש להם, כנ"ל, לכן נרמזו בה' זעירא. והנה הי"ס דאצילות, להיותם לבושים למלכות דא"ק, התחילו בהם הסיגים, ונרמזו באלה המלכים, הנזכר בראש אד"ר, כי כולם בני מלכים הם (א) בראשית ברא אלהים, [שהיא מלכות דא"ק, הנקראת אלהים, ומכחה נבראו שמים וארץ דאצילות] ומתחלה לא נתקנו, עד שיצא הזר מלך הח'. (ממ"ה סא"א) שם הוי"ה, הוא תולדות היסוד דא"ק, מילה שניתנה בח', והוא הדרת פני [נ"א פנים] זקן, והוליד טיפת הלובן הנקרא חסדים, והטיל במ"ן דמ"ל' שבו (נ"א מ"ד במ"ן במ"ל' שבה) שהוא טיפת אודם, ארץ אדום, וכדין עלמין אתתקנו, שהם ז' מלכים, הכוללים הי"ס דאצילות, כי ראשון כולל ג"ר וכדין עלמא אתבסם, בוזג יסוד ומלכות דא"ק.

וזהו ביום עשות ה' אלהים ארץ ושמים. שיתף רחמים בדין, ואז נתקן האצילות. גם המלכות עצמה דא"ק, שהיא ראשית דאצילות, והיא עתיק יומין, נתקנה טיפת אודם שלה, [היינו אור ז"ת שלה המתלבשת בייס דאצילות] ועל"י נאמר באד"ר דקל"ה ע"א, כל רישא דעמא דלא אתתקן איהו בקדמיתא. לית עמא מתתקן. ואין הכוונה ח"ו עליה עצמה.

אברים ושס"ה גידין. וצריך המעיין לחקור, על ניתוח אברים שבכל פרצוף ופרצוף, איך יפגשו אבר פרצוף זה, באבר פרצוף המלבשת אותו, כי אין עומדים כל הפרצופים בשוה ובקומה א'. נמצא כי ראש המלכות דעשיה, נפגשה בהחתית העקב דא"ק, וכעד"ז בכל שאר הבחי'. לא יכילם העין, כ"א נגולו כספר השמים, וכפי דבוק זה האבר שבזה הפרצוף, באבר הפרצוף שכנגדו, לפעמים יפגשו עין בחוטם. ואזן בעקב, וכיוצא בזה לאין קץ.

וזהו ענין חכמת הצירוף, כ"ב אותיות א"ב, אל"ף עם כולם, יכולם עם אל"ף, וכיוצא בשאר האותיות, והם הם גורמים השינוי, שאין לך יום שרימה לחבירו, ואין צדיק דומה לחבירו, ואין בריה דומה לחבירתה, וכל הנבראים כולם, לצורך גבוה, כי אין יניקת כולם שוה, אף לא תיקון כולם שוה, ותתקן החלבנה בקטורת, מה שלא תתקן הלבונה, לכן היה צריך באלו העולמות ט"ר ובינוני, ובכ"א מינים לאין קץ.

והנה אלו הה' פרצוף של עולם האצילות, נתבארו באד"ר ובאד"ו, וז"ס בהבראם: בה' בראם. כי כל הנבראים היו בחי' ה"פ, הן באצ"י, הן בבי"ע. וז"ס ה' זעירא, כי כולם יצאו מה' זעירא דמלכות דא"ק, (אחר

הגהה

זהו זקן. לכן שערות הראש דהיינו דיקנא. נקרא תיקון כנ"ל. וביטול אחורי אר"א, נרמז. כי נפלו בפנים ואחור דנוקבא דז"א דאצילות. ולא נקרא אר"א, אלא ע"ש נוק' דז"א, ונתבטל שם. (נ"א ונתבטלו שמה) ומיתה נרמזת, כי לא נקרא בלע, אלא דעת כר, וכבר נתבאר בדרושים, פגם, וביטול, ומיתה, וזה שכתבתי, נרמז לבר במילת סיגים, בייס דאצילות כנ"ל, וכלל י' ספירות דאצילות הוא, א"א אר"א זרין.

השם

דעת, ושאין נזכר שם ראשון כלל. משא"כ אר"א, שלפעמים נק' ג"כ חו"ב.

(א) צמח י"ס דאצ"י, שהתחילו בהם הסיגים, נלע"ד שרמז פגם בעלמא בכתר, (ג) וביטול באר"א, ומיתה בז"מ, כי בזה הם י'. וזה נודע בדרושים. ואמר סיגים דרך כלל לבר, שהרי פגם וביטול ומיתה אינם בחי' שוות, כנודע. וג' אלו נרמזו בזה, כי פגם בעלמא נרמז בכתר, היינו השערות, ונכפפים במקומן, לכן נקרא תיקונים, להורות שהיה בהם הקילקול. וזהו נרמז כאן דקאמר, והדרת פני זקן, דהיינו בצאת המלך הדר, דהיינו

(ג) ביטול: ד"ל, שבתחילה נק' חו"ב, ועתה נק' אר"א אבל אינו כמו הו"ק שבהם היה בחי' מיתה שבתחלה נקרא בלע, ועתה נק'

דעשיה, וארץ דעשיה, נאמר עליהם שמים כעשן כר והארץ כבגד תבלה. כי בהגלות רגלי א"ק על הר הזותים, אשר בתוכם הא"ס מתלבש כנ"ל, ואז יהיה אור הלכנה כאור החמה, ואור החמה יהיה שבעתים כאור ז' הימים הראשונים, וז"ל דמלכות דא"ק כנ"ל, הנקרא ע"י דאצילות.

פרק ג

כלל העולה, כי הא"ס הוא נשמה לנשמה. והאציל ממנו אדם אחד, הכולל כל העולמות כולם, שבחי' עצמות שבו, שהם בחי' נרנח"י, נקרא א"ק. ובחי' הגוף שבו, הוא עולם האצילות. ובחי' המלבושים, הם ג' עולמות בי"ע, שאינם רק עולם א' לבדו, והוא לבוש האצילות כולו, שבין שלשתם אינם רק י"ס דוגמת י"ס דאצילות, הנקרא גוף. וכ"מ בתיקונים רי"ח, אימא, בגי' עילאין, מקנא בבריאה. וכבר ידעת בר"מ פ' בא דמ"ב, כי הי"ס דאצילות נקרא מאנין, ר"ל אברי הגוף, כי הגוף שהם הכלים, שם נגלו באצילות, ולא יותר למעלה בנדע.

וכבר ידעת, כי הנרנח"י אינם מתלבשים בגוף, וזולת ע"י אמצעות מלבוש זך לכ"א מהם, והכל נקרא עצמות, כי כן א"ק שהוא בחי' כל העצמות, יש לו גוף זך, שבו מתלבש עצמותו, כדי להתלבש אח"כ בגוף האמיתי, שהיא אצילות. לכן, אפי' הכלים דא"ק, נקרא עצמות, וכמו שהעצמות מלבד היות עקריהם בפנימיות הגוף, עכ"ז משלח פארות מאורו, בכל איברי הגוף מבית ומחוץ, ובתוך עובים, להמשיך בו חיות. כן א"ק, מאיר עצמותו בכל איברי הגוף דאצילות, ואותו אור נקרא א"ס, בערך האצילות, ונקרא עילת העילות של האצילות.

אך במלבושים, אין אור עצמות מתגלה, לכן בי"ע אינם מבחי' אלהות, אלא נקרא: נבראים, נוצרים, נעשים. וכער"ו בא"ק, שנעשה בחי' גוף אל הא"ס הזה העליון, אור א"ס מתגלה בו, אך לא במלבוש הא"ס העליון, שהם י"ס דאצילות, כי הא"ס הנגלה בי"ס דאצילות, הוא הנק' א"ק כנ"ל. אמנם אחרי

רק על הארת ז"ת שבה, המתלבשים בי"ס דאצי, אך עצמות ממשות ז"ת שבה, נשארו למעלה במקומו, רק ניצוצי אורם, הם היוורדין להתלבש באצילות, ונק' רישא דעמא ולכן נקרא אנ"י, ונק' אי"ן, ודא מל', דא"ק, וכתר דאצי, והבין. וז"ש בארר"ז דרפ"ח, ובג"כ אקרי ע"ק אי"ן, דבי תליא אי"ן, בגין דהאי חכמתא סתימאה אקרי אי"ן, דביה תליא, דביה מתפרשין תלת זמנין כו', שהוא חכמה דא"ק, המתלבש' בעתיקא, שהוא כתר דאצילות, ואז נקרא אי"ן.

הרי אם ירצה המעיין להעמיק בדברינו אלה, יסתכל היות א"ס פנימי' לעולמות, ומקיף כל העולמות. ורגלי קומת א"ק המלביש את א"ס, מבריח עד סיום כל העולמות אבי"ע. ואצילות לבוש לז"ת דמלכות שבו, וכל בריאה, לבוש לז"ת דמלכות דאצילות, וכל היצירה, לבוש לז"ת דמלכות דבריאה, וכל עשיה, לבוש לז"ת דמל' דיצי. והיה (נ"א כי) עקביים דא"ק, מתלבשים בי"ס דעשי', וכ"א כלולה מק', הרי אלף יומין דחול כי שם הקלי' כולם. ובהשתלם להודרך ולהתברר האור מעולם

העשיה, שהוא יסוד יעקב: י' עקב, כי הם עשר ניצוצי אורה, הניתנין בעקב, שהוא עולם העשיה, כי אז בעקבא משיחא, הוא א"ק חוצפא יסגא, ואח"כ יעמדו רגליו על הר הזותים, דכתיב ועמדו רגליו וגו', וישתלם קומתו, ועליו נאמר, הנה ישכיל עברי ירום ונשא וגבה מאד: ישכיל מעשיה, בסוד ונחמד העץ להשכיל עץ הדעת. ירום מיצירה, ונשא מבריאה, וגבה מאציל'. מא"ד: אותיות אדם, הוא א"ק. אז יבוא משיח בע"ה, ומחת לצלמא על רגלוהי, הם הקלי' שכנגד ג' עולם בי"ע. כי על האציל' נאמר, אני ה' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן. והבריאה, היא רישא דדהבא, כי היא בחי' זהב, מצפון זהב יאתה, שהיא בינה, עלמא דאתבסיא, המתלבשת ומקננת בבריאה כנ"ל. וקלי' דיצירה, כסף ונחושת. וקלי' דעשיה, פרזלא וחספא, והיא אבן, מל' האחרונה שבכל העולם, הוא עקב א"ק, ואתה תשופנו עקב. בהאי אבן, רציץ מוחא דנחש, ומחת לצלמא על רגלוהי שבעשיה. ואז שמים

יהיה כל הה"פ שבאותו עולם, נקרא זר"ן אל עולם שלמעלה ממנו, ויהיו חסרי מוחין בבחי' הכלל כנ"ל, והבן זה היטב.

נמצא, כיון שיש ב' בחי', בכל מיני כלים, שהם: חיצוניות, ופנימיות. א"כ מוכרח הוא, שיהיה עי"מ בכלים חיצוניים, ועי"מ בכלים פנימיים. הנה בר"ה פ' בתחלה נעשה כלים פנימים, אך בקבלת שבת ובתפלה של שאר ימי החול, תחילה נתקן מוחין כלים חיצוניים, ואח"כ כלים ומוחין פנימים. ולכן כשתעניין בספרינו, אל תתמה אם פעמים יראה, שכבר יש מוחין. ופעמים נראה, שהם עדיין ביניקה, וכיוצ' בזה. כי זה בפנימיות, וזה בחיצוניות. וענין לעיל, איך כל פנימיות נקרא מוחא, בערך חיצוניות הנקרא גופא.

השער הרביעי

שער און חוטם פה ונחלק לה' פרקים:

פרק א

ז' כבר ידעת, כי אין בנו כח לעסוק קודם אצילות י"ס, ולא לדמות שום דמיון וצורה כלל ח"ו, אך לשכך האזן, אנו צריכים לדבר דרך משל ודמיון. לכן, אף אם נדבר במציאות ציור, שם למעלה, אין הדבר רק לשכך האזן.

אמנם דע, כי י"ס דאצילות, הם ב' ענינים: הא', הוא התפשטות הרוחניות והב', הוא כלים ואברים, אשר העצמות מתפשט בהם. והנה צריך שיהיה לכל זה, שורש למעלה, לב' בחי' אלו, ולכן צריכין אנו לדבר בסדר המדרגות, מראש עד סוף.

והנה נתחיל ונאמר, כי תלא הא"ס ב"ה, אין בו שום ציור כלל ח"ו, כמבואר. ואמנם, כשעלה במחשבה לברוא העולמות ל"י מדרגות, ע"י סדר, האציל והמשיך ממנו התפשטות

התלבשות אין סוף עליון בא"ק, בחכמה שבו, שאז מאיר על ידו ב"ס דאצילות. וזה אומרו, כולם בחכמה עשית. וזה אומרו עשית, כי הי"ס דאצילות, הם בחי' עשית, אל הא"ס העליון, כי הם מלבושים כנ"ל. וכעד"ז א"ק, כדי להאיר במלבושיו שהם ב"ע, מתלבש בבינה דאצילות, ועל ידה מאיר בבריאה, כמ"ש אימא מקננא בכרסייא. וכ"ז שאמרנו, תדע מהקדמה ב' של מרכבת יחזקאל.

וחוץ לאלו המלבושים, שהם ב"ע, הם הקלי'. ולכן תראה, שאפילו הקליפות שכנגד האצילות, אינם שם, אלא בבריאה, כנודע אצלינו. נמצא, כי אף שנאמר, כי אצילות הוא גוף דא"ק, הנה האור שמאיר הא"ק בגוף הזה, נקרא נר"ן של אצילות, ובתוך כולם מתלבש האור עצמו דא"ק, וכן עד"ז בא"ק, נגד א"ס העליון, וכן עד"ז בב"ע, נגד אצילות הנקרא גוף. ח"ש בתיקונים ובס' הזוהר, דכורסייא דאיהו אמא, כגופא לגבי שכינתא דאצילות. נמצא, כי הקליפות יהיה לבושים באצילות בכללות, עם היות שבפרטות יש גוף באצילות עצמו, ובי"ע הם לבושים אלו.

והנה כל בחי' הכלים של כל העולמות, יש בהם חיצוניות ופנימיות. וכבר הודעתך, איך כל העולמות אלו, זה נעשה גוף לזה, וזה לזה. ונמצא, כי כל העולמות כולם כאחד, אפילו א"ק, כל הכלים שלהם, יש בהם בחי' פנימיות וחיצוניות.

ודע, כי כל בחי' זר"ן שיש בעולמות, כולם נקרא ז"ק [נ"א ר"ק] של גוף, של אותו עולם. כי כן יצאו בעת אצילות ראשון, שנאצלו חסרים ג"ר לז"א, וט"ר לנזק'. ואלו הב', צריכים ג' זמנים, שהם: עיבור, יניקה, ומוחין לחשלימם. נמצא, כי כל עולם ועולם, אינם צריכים עיבור יניקה ומוחין, רק זר"ן של אותו עולם, בערך א"א ואו"א של אותו עולם, שהם שלימים, כפי אותו עולם. אמנם בבחי' הכלל,

הגהות ומראה מקומות

ובע"ה עם סמ"ס ענף ה' ובתלמוד ע"ס ח"ג פרק

פ' ע"י לקמן אנ"ך פ"י.

ז' ע"י שער הקדמות דף ל"א דרוש ב' דא"ק י"א.

גם הבל הפה נחלק לב', עם שההבל הוא מקור א', שלא כדמיון האזנים והחוטם. והוא, כי בהיות הבל זה בגרון, הוא סוד קול, וכשיוצא מחוץ לפה, הוא סוד דבור, בחיתוך אותיות הקול, נגד שורש לאה. והדבור, נגד שורש רחל. אע"פ שקול הוא בת"ת, שהוא הו"א, (נ"א בת"ת ו"א) עכ"ו, שורש של שניהם הוא במל' דתבונה. (נ"א עכ"ו שורשו במל' בינה) רק שקול נעשה נשמה לו"א, (נ"א לר"ק דב"ן דו"א) והדיבור נעשה נשמה למל', (שהיא דחל) ושניהן מצד הפה, שהוא סוד המלכות דתבונה.

והנה העינים שהם סוד ראייה, שהיא החכמה, הוא סוד נשמה לנשמה, בסוד חכמה. ודע, כי נר"ן מתלבשים תוך פנימיות הכלים, שהוא הגוף, אך הנשמה לנשמה, אין יכולת בגוף האדם לסובלה, ונשאת מבחוץ בסוד אר"מ. וכשהוא מקיף את המוח, מדור הנשמה, אז הוא בחי' מקיף אל הנשמה. וכשהיא מקפת את הלב, שהיא מדור הרוח, אז הוא בחי' מקיף אל הרוח. וכשהיא מקפת לכבר, מדור הנפש, אז הוא מקיף לנפש. כי כמו שיש ג' בחי' אלו שהם נר"ן, כך הנשמה לנשמה, צריך שיהיה בה בחינת ג' אלו כולם, בסוד אור מקיף.

אמנם הגלגולת שהוא סוד הכתר, משם שורש לנשמה עליונה, הנקרא יחידה, וטעם קריאתה יחידה, לפי שהיא מקפת כל העולמות בבחי' נשמה לנשמה לבדה, ולא בחי' נר"ן, כמ"ש בנשמה לנשמה כנ"ל. (א) כי הלא לא יש רק ג' בחינת נר"ן, וכנגדם יש ג' בחי' אלו, בנשמה לנשמה. אבל דוגמת הנשמה העליונה, הנקרא יחידה, אין למטה דוגמתה, בחי' ד' כנ"ל, וכולה היא מציאות א', וז"ס

אורות רבים, להיותם שורשי האצילות, (ק) להתאצל האצילות אח"כ.

והנה כאשר געריך ונמשיל לענין זה, כבר ידעת, היות ד' יסודות לכל, והם: ראייה, שמיעה, ריחא, דבור. והם, ד' אותיות הוי"ה. והם, סוד נשמה לנשמה, ונר"ן. ונתחיל לבאר, מסוד הנשמה ואילך, ואח"כ נתחיל לקודם אליה. ונאמר, כי הלא נמשיל ונצייר האזנים, כי יש בהם רוח דק בתוכם, והנסיון לזה, כאשר יסתום האדם אזניו, ישמע בתוכו קול הברה, מחמת הרוח הנצרר בתוכו. אח"כ מחוטם, יוצא מתוכו הבל יותר נרגש מאזן. ואח"כ מן הפה, יוצא הבל יותר נרגש מכולם. וכפי ערך הדברים ובחינתם, כך יהיה דקותם. כי אוון להיותו סוד בינה, ההבל היוצא ממנו, הוא יותר דק, מהבל היוצא מחוטם. וכן הבל החוטם, הוא יותר דק מהבל הפה, שהוא למטה ממנו במעלה.

אמנם אם נמשיל ונאמר דרך משל, כי מסוד האזן נמשך ממנו הבל ורוח מתוכו ולחוץ, והוא סוד נשמה. והבל היוצא מחוטם, סוד רוח. והבל וזוצא מהפה, הוא סוד נפש.

ועתה נבאר הענין, כי הבל האזן, נחלק לב' אזנים. והענין הוא, כי הלא יש בינה ותבונה כנודע. לכן און ימנית, הבל שלו, הוא שורש נשמת בינה. והבל און שמאלית, שורש נשמת תבונה. גם הבל החוטם, נחלק לב' בחי': בסוד שורש יעקב, וישראל. הימין ישראל, והשמאל יעקב. אך הבל הפה הוא א', כי הוא נגד הנוק' דו"א, ואע"פ שיש לאה ורחל, עכ"ו, עיקר לאה מבחי' מלכות דתבונה. (נ"א זאת היא ו"ק דב"ן דו"א, ממלכות דתבונה) המתלבשת תוך ו"א כנודע. ולכן אינו נחשב רק לא'. אך עכ"ו, כיון שהם ב' בחי',

ה ש מ ש

(א) נ"ב עיין בשער המוחין פ"ה שכתב ועיין ביאור ענין זה בספר מבו"ש בדרוש שם ואפשר שמתחלקת ומקפת כל בחי' נרנח"י פנימי ומקיף דרוש א'.

הגהות ומראה מקומות

(ק) נ"א שורשים ומקוריים (דפו"י).

הנקרא יחידה, ר) לפי שאין דוגמתה למטה
(כנ"ל. ש)

הגה"ה דרוש להר"ר גדליה הלוי.

(ת) דרוש שכתבתי מענין שרשי אצילות של עצמות וכלים, שנתהוו מאח"פ ועינים. בסוד: ראיה, שמיעה, ריחא, דבור. זה מצאתי להר"ג הלוי. כאשר האורות נתפשטו, מאוון וחוטם, עד נגד הפה, ששם התחברות כל ההבלים. ואז, במקום שמתחברים, יש לכולם בחינת נפש, לפי שאין הבל האזן יכול להתחבר להבל פה, אלא בריחוק מקום, וכן הבל החוטם, אלא שא"צ ריחוק מקום כ"כ, כמו הבל האזן, כדי להתחבר. להבל הפה. וע"ז באה הסתכלות העינים, ובהכאה שהכה בהבל הזה, נעשה הכלים. ובהסתכלות זה, יש פנימי וחיצוני, כי יש בכל איברים פנימיות וחיצוניות, ונעשה כללות כליהם. ולפי שאין בראית עינים הבל היוצא, אלא הסתכלות לבד, אינו נעשה אלא הכלים.

והסתכלות ההוא, גדול מכל הג' הבלים הנ"ל, כי הראיה היא י'. שמיעה, ה'. ריחא, ו'. דיבור, ה'. הרי ד' אותיות הוי"ה, שהם חבת"ם, א) נרנ"ה הראייה היא חיה, י' של השם הנקרא חכמה, כי חכמה עליונה מאירה דרך עינים, אלא שאם היה יוצא הבל ממש דרך העינים, לא היה אפשר למטה לקבלה, לכן לא נמשך ממנו אלא הסתכלות לבד, והיה בו כח לעשות כלים, לג' בחינת אלו: י' דנשמה בהבל אזן, י' דרוח בהבל חוטם, י' דנפש בהבל הפה. חו"ס, מרחוק ה' נראה לי. ומשאר הבלים, אם היה יוצא מהם הסתכלות לבד, דרך מסך, כמו

העינים, לא היה כח בהם לעשות כלים. וכ"ז הוא דין, בין בבחי' התפשטות ההבל, בין בהסתכלות הראות. וראיה זו ב) גימ' גבור"ה, ודבור גימ' רי"ו עם ד' אותיות.

והסתכלות זה, בא ומכה במקום שמתחברים ג' הבלים ביחד, שהוא בחי' נפש. וזהו וירא אלהים את האור, כי האור הוא בחי' הבל אזן וחוטם, שהוא בחי' נשמה ורוח. את, הוא בחי' הפה, שהוא נפש. ואז כשראה את הנפש, אז ויבדל אלהים, שהוא עשיית שרשי הכלים.

והסתכלות זה בדרך ישר, עשה רושם (נ"א ראשים) בכל בחינה ובחי', כי פגע בכל בחי' ובחי' מן ההסתכלות לבחי' הבל כתר בכתר, וכעד"ו נעשה כל רושם (נ"א ראשית) הכלים. החיצונים באברים חיצונים. ופנימיים באברים פנימיים. ולא נגמר זה, עד שהכה הסתכלות במקום שמתחברים ההבלים, שהוא התפשטות ההבלים שהוא חיצונות ג) שלהם, ומהכאת אור ההבל אל אור הסתכלות, חזר אור הסתכלות בדרך אור חוזר, ונעשה כלי בכל בחינה ובחי' לשאר ד) הגוף: החיצונות לאברים חיצונים, ופנימיים לאברים פנימיים. וכאשר שבהסתכלות כל הדבוק יותר אל שורשו, הוא יותר עליון, כי כתר (נ"א הכתר) סמוך לעין יצאה אחרונה, והמל' יצאה ראשונה ה) וכשמה וחוזר, אז כל בחינת הכלים שוין. שאם היסוד ו) היה מתפשט לפנים יותר מן המל' ז) היה שוה אל המל', אף (שהוא) יסוד, שהרי נתפשט יותר, כי היסוד מרוב אירו על המלכות, היה בו כח להתפשט יותר, ואין בו מעלה יותר על המל'.

הגהות ומראה מקומות

- (ה) נ"א הוא יותר סמוך לעין כו' כי המלכות (דפו"י).
(ו) נ"א שאף שהיסוד (דפו"י).
(ז) ע"י בפנים מאירות בע"ה עם פמ"ס בהשמות ענף ט' שמפרש כל זה. וע"י בתלמוד ע"ס בהסתכלות פנימית חלק שני פרק ט' טעם התכללות הספירות זו מזו, וכל ספירה כלולה מעשר ספירות.

- (ר) ע"י לקמן פ"ה משער עקודים.
(ש) ע"י שער הקדמות דף ע"ה סוף ע"ד.
(ת) דרוש זה נתבאר בתלמוד ע"ס ח"ג פ"ג.
(א) נ"א שהם נר"ן. (דפו"י).
(ב) מלת זו ליתא בכת"י (ה"ו).
(ג) ר"ל כי התפשטות נקרא חיצוניות (ע"ה כת"י ה"ו).
(ד) נ"א לזה (דפו"י).

ודע, כי בחי' אלו ג' הבלים כולם, נמשכו עד כנגד הפה, ושם מתקבצים כולם, כי הבל היוצא מהאזן הוא מתקבץ נגד הפה, והוא נמשך מלמעלה למטה, כנגד הזקן מב' צדדיה, ונמשך עד כנגד הפה, וכן הבל החוטם, נמשך דרך אותו ארחת שיש על הפה, נגד החוטם, שהוא תיקון ג', מי"ג תיקוני דיקנא הנקרא ועובר על פשע. וכן הבל הפה נמשך דרך אותו ארחת ב' דתחות פומא והוא תקון ה' י' וג' הבלים אלו מתחברים למטה נגד הפה, והם מתחברים בסוד נר"ן.

אמנם דע, כי טבע של הבל היוצא מפה וחוטם וכיוצא, דרכו להמשיך באורך לחוץ בכה, ואחר שהוא יוצא בקילוח, אח"כ מתפרש לצדדין, כנודע בחוש הראות, ובודאי, (כי) אע"פ שהכל הוא הבל א', עכ"ז יש קצת ל"ג) חילוק, בין קצת ההבל אשר הוא נגד הפה עצמו, או החוטם, אל שאר ההבלים המתפשטים לצדדין, וטעם שההבל שהיא נגד הפה ממש, הנה הוא דבק במקורו קשר אמיץ, (דבוק קשור ואמיץ ל"ג) ותמיד מגיע השפע אליו, וזהו הנזכר בס"ה, דא"ס מטי ולא מטי, כי הוא תמיד נדבק בא"ס, ע"י אותו קילוח ההבל היוצא מפה בחוץ, ומכה תמיד, וזה קצת ההבל נקרא פנימי, ושאר ההבל המתפשט נקרא חיצון, נמצא כי הבל כ) (זה הבל) היותר קרוב למוצא הפה וחוטם, נקרא פנימי, והיותר רחוק נקרא חיצון, נמצא, כי הבל זה הראשון הוא עצמות האור הא"ס ממש, המתפשט לחוץ, ואפי' הבל המתפשט לצדדין, אשר נקרא חיצון, גם הוא מההתפשטות עצמו, רק שאינו דומה לראשון, שהוא יותר פנימי, עם שהכל הוא הבל א', וענין זה הוא בג' הבלים הנ"ל.

ודע, כי מהבל פנימי של האזן, נעשה

(נ"א כי היסוד למעלה אל המלכות) אלא מפני שזה התפשטות, הוא בסוד אור חוזר, שהוא חוזר ומתקרב אל מקורו, אבל בבחי' הכלים עצמן הם שוים, ח)

וכשחוזר האור ומלביש ההבל, נמצא כשהוא סמוך לפה, גדול הבל הפה, מהבל האזן, כי הבל הפה, הוא עתה סמוך לפה, בבחי' ראש, והבל האזן, עדיין הוא בבחי' שאר הגוף, עד שיעלה נגד האזן, וע"ש בביאורינו, ענין היות: ב' נקבי האזן, וב' נקבי החוטם, וב' בחי' פה, קול ודבור, שהם גרון ופה, והם בחי' לאה ורחל.

ואע"פ שקול הוא בת"ת, הענין הוא שמכאן נמשך מקיף אל הדבור, (נ"א מהקול אל הת"ת) ומהדבור אל המלכות, ומה שלפעמי' עלה ישראל לחכמה, אע"פ שהשורש הוא כאן (הוא של ישראל הוא ת"ת) בחוטם, והעינים הוא בחכמה, עכ"ז עולה, כמאן דארת, שעולה ריח ניחוח עד המוח, כי שם הוא חכמה ע"כ. ט)

פרק ב

אמנם סוד הקפה זו, שביארנו בפ"א, אינו מתפשט למטה, רק נמקומה היא מקפת מלמעלה למטה, כמ"ש בסוד אר"מ, לכן תראה, שלא נזכיר אנחנו רק מסוד הנשמה ולמטה לבה, אמנם תראה איך היותר עליון עתה מן המתפשטים, הוא סוד הבל און, כי הוא מתפשט למטה, בסוד הנשמה, לכן אנו אומרים תמיד משל א', כדי לשכך האזן לבה, לפי שאין אנו מגיעים אפי' דרך משל, רק עד האזן לבה, ולא יותר למעלה, ואפי' שם אינו רק לשכך האזן, לכן אין אנו אומרים לשכך את העין, וכיוצא בזה.

הגהות ומראה מקומות

כל הכלים שוים וכשחוזר האור ומלביש ההבל וכו' (ח"ו).
ט) ע"י שער הקדמות דף ל' ב'.
י) נ"א מי"ג תקוני דיקנא וכן הבל הפה נמשך אותו ארחת ג' הנקרא ועובר על פשע.
כ) ליתא בכתי' (ח"ו).

ח) מצאתי בע"ח כתי' זה הלשון שאף שבהתפשטות היה היסוד מתפשט לפניו יותר מן המלכות כי היסוד מרוב אורו על המלכות היה בו כח להתפשט יותר מן המלכות אלא מפני שזה היה בסוד אור חוזר שחוזר ומתקרב אל מקורו לא היה מתפשט יותר והיה שוה אל המלכות ולכן בחי'

לכן בראייה זו לבדה יצאו הכלים, משא"כ מאח"פ, כי לא היה אפשר להאציל מהם שום מציאות, אם לא מהבל היוצא מהם ממש (מ). ואמנם הסתכלות זו הוא כך, כי נמשכה הראייה זו בנר"ן הנ"ל, ומחמת הסתכלות הזו בהם, נעשה שרשי הכלים.

וזהו וירא אלהים את האור כי טוב ויבדל. כי נסתכל המאציל הנקרא אלהים, שהוא א"ק, באור הנפש, הנקרא את: כי המלכות נקרא א"ת, וז"ס הנפש, הנעשה מהבל הפה, [שהוא עקודים]. אמנם נקרא ר"ן אור, א"ת האור, הנפש עם נשמה ורות. וכאשר הסתכל המאציל וראה בנפש הנקרא את, (עם האור ל"ג) אז יצאו שרשי הכלים, וזהו ויבדל. כי סוד הגוף, (הוא מובדל ועושה הברלה ל"ג) שהוא הכלי, הוא הנותן ועושה הברלה וגבול וקצבה אל האורות.

ואמנם, בסוד ראייה זו, יש אור ישר ואור חוזר, כי מתחלה נמשך הראייה עד סוף בחי עשירית של הנפש. ואח"כ בחזרה למעלה, היה מבדיל ונעשה בחי הכלים, (ועושה בה ל"ג) ומלביש את הנפש בכל חלקיה.

ואמנם זה האור הישר, היה בו כח לעשות כלים בסוד הראש, שהם ג"ר. עכ"ז לא היה יכול להיות ניכר, עד שפגע ראייה זו בנפש עצמו, ובהפגעה שם (היה עושה ל"ג) הנה נגמר עשית הגוף אל הראש, שהם ג"ר. אך כלים אל הגוף, שהם ז"ת, עדיין לא היה כח בראייה זו, עד שתפגע בנפש הנפש עצמה, וע"י הסתלקות ב' מלמטה למעלה, שהם אור העקודים, ואור העין, היה האור חוזר ומלביש את ז"ת.

(נ) ונחזור עתה לבאר לבחי נשמה, הנה כבר בארנו, כי הנשמה מן האזן, שהיא בינה. והנה שמיצה גימטריא תכ"ה, ר"ת, כ"ל

ממנו בחי ראש לנשמה, להיותו עליון קרוב יותר אל מוצא מקור ההבל. והבל החיצון המתפשט, הוא בחי הגוף לנשמה, כי כמו שיש בגוף עצמו החומרי, בחי גוף וראש, גם בנשמה עצמה, יש לה בחי ראש וגוף, כי קצת מהנשמה מתפשט בראש אדם, וקצת אחרון היותר עב מהפשט בגוף אדם. גם מהבל החוטם, נעשה ב' בחי' אלו, ראש אל הרוח, וגוף אל הרוח, מפנימית וחיצונית. היותר קרוב אל החוטם, הנקרא פנימי נעשה ראש. וחיצונית נעשה גוף. גם מהבל פה, נעשה ער"ז, בחי נפש של ראש, ובחי נפש של גוף, הרי ביארנו ענין נר"ן:

פרק ג (א)

(ל) הנה אחר שדברנו בפרק העבר, איך נאצל מציאות נר"ן מאח"פ, הנה עתה נבאר מציאות הכלים שלהם, שהם בחי' גוף אליהם. אמנם כבר בארנו, כי מבחי' הראיה עצמה, נעשה נשמה לנשמה, אך אין הראייה סוד הבל הנמשך למטה, כמו אח"פ. והטעם, כי נר"ן שהם אורות אח"פ, הם מתפשטים למטה, אבל הנשמה לנשמה שהיא הסתכלות העין, אינה מתפשטת, רק נשארת במקומה, בסוד או"מ כנ"ל, ואין בה זולתי הסתכלות דק מאד, והוא סוד הראייה והסתכלות. אכן אינה דומה כמו הבל אח"פ, אשר עצמותו נמשך למטה. לכן מסוד ראייה זו, נעשה ל' כלים, שהוא הגוף. י כלים להבל האזן, הנקרא נשמה. וי כלים להבל החוטם, הנקרא רוח. וי כלים להבל הפה, הנקרא נפש.

אבל ההבל עצמו, שהוא האור הפנים, אי אפשר להתפשט למטה, לפי שבחי' הראייה נמשך מהענינים, שהם יותר עליונים מכולם,

ה ש מ ש

(א) כתב הרח"צ ז"ל שדרוש זה הוא מזולתו משם הרב ז"ל.

הגהות ומראות מקומות

(ל) פרק זה מבואר בע"ח עם סמ"ס ענף ה'. רע"י שער ההקדמות דף ל"א דרוש ב'. (מ) דהיינו האור הישר. (מכת"י מרן בעל הסלם זצ"ל). (נ) ע"י היכל נקודים פ"א מ"ב.

הנשמה תה"ל יה. כי מן האזן סוד הנשמה. והנה און גימט' נ"ח. והענין, כי כבר בארנו, כי יש בינה ותבונה, בינה: אה"ה דיו"ד, אל"ף ה"י יו"ד ה"י. ותבונה: היא שם ס"ג. אך עכ"ו, ודאי כי גבוה מעל גבוה שומר, כי יש ס"ג הכולל בינה ותבונה, למעלה מאהיה דיו"ד ה"ל. אשר משם ס"ג זה ולמטה, (נ"א ימשכו למטה) בינה אחרת של אה"ה דיו"ד ה"י, ותבונה בשם ס"ג. וכ"ז למטה (ע) (נ"א למעלה) משם ס"ג העליון כנ"ל.

ונדבר עתה במציאות שם ס"ג זה, אשר עם היותו למטה (נ"א למעלה) מאה"ה דיו"ד ה"י, הוא כולל בינה ותבונה. ודע, שיש חילוק בין בינה ותבונה, ללאה ורחל, כי הלא אר"א כחדא נפקין ושריין. וא"כ הוא מוכרת, כי החו"ב יהיו שוין בקומתן, נמצא כי התבונה אינה מתחלת אחר סיום בינה, רק יוצאת מהחזה של בינה עצמה, כמו רחל היוצאת מהחזה דו"א, גם התבונה יוצאת מחזה דבינה, כי הבינה ארוכה בכל שיעור החכמה, משא"כ למטה, כי לאה מסתיימת בחזה דו"א, ומשם מתחלת רחל. נמצא עתה, כי כמו שז"א הוא סוד יה"ו, שהם: חו"ב שלו, י"ה. והגוף ת"ת שלו, הוא ו', הרי כי ז"א הוא יה"ו, ואח"כ המלכות נמשכת מקצה הת"ת שלו, שהוא בנה"י שלו, ושם הוא סוד ה' אחרונה שבשם, שהיא הבחי' ד' שלו, כנודע. כן התבונה, אות ד' של הבינה, והיא ה' אחרונה שבשם, כי גם היא אין בה רק כללות נה"י דבינה, אשר שם הוא ה' אחרונה, נמצא, כי יה"ו הוא ראש והגוף של הבינה, ותבונה היא ה' אחרונה של ס"ג, שנאחזת בנה"י דבינה.

הנה נמצא, כי שם ס"ג שכולל בינה ותבונה, הנה אותיות יו"ד ה"י וא"י, הם בבינה. ואות ה"י אחרונה, היא בתבונה. וגם דע כלל אחר, כי כפי האמת, בענין חכמות, כ"כ גדול שיעור מהחזה ולמטה, כמן החזה ולמעלה, א"כ היה ראוי, שתבונה תהיה מחצית

והנה התבונה מתפשטת בז"א, שהוא מן האזן אל החוטם. וכבר ביארנו, שתבונה היא ה' אחרונה שבס"ג, ושיעור סוד התבונה, שלשה ההי"ן, שהם ה"י אחרונה דס"ג, וה"י גימ' ג' ההי"ן, כמנין ה"י. וה' הג' מהג' ההי"ן אלה מתפשטת בז"א.

והענין, כי הנה נה"י דתבונה מתפשטת בז"א, ונה"י הם שליש גופא, כי הם ג' חלקים: כח"ב, חג"ת, נה"י. והנה נה"י, הוא שליש של התבונה, שהיא ה' ג' מג' ההי"ן הנ"ל, נתפשטת בז"א, ונשאר למעלה ב' ההי"ן. ומה שהיתה תחלה ה"י במילוי יו"ד, עתה נחלק המלוי לב' ההי"ן, ונשאר חצי למעלה, וחצי למטה, ונשאר שם של ס"ג למעלה שלם, רק שה' אחרונה מלאה ה"ה, כזה: יו"ד ה"י וא"ו ה"ה.

אמנם סוד ה' הג', הם ג' קוים נה"י, שצורתה כזה ה', המתפשטים בז"א. וז"ס ה"ה שיש בנוקבא דפרדשקא, שירדה מן האזן אל ז"א, שהוא החוטם.

והנה ענין ה' זו שירדה, היה בחינתה ס"ג, לפי שה' זו מתפשטת בור"ק דו"א, שהם כתב"ד ח"ג, הרי ו' ספרי, וצורת ה' זו הוא ד"ל, שהם גימטריא י', הרי יפ"ו גימטריא ס'. ועוד לוקחת יסוד שלה שליש של הת"ת דו"א עד החזה, ושיעור שליש מן י', הוא ג', הרי בין הכל ס"ג. הרי מבואר, ה' זו שהיא מתפשטת בז"א, היא מציאות ס"ג עצמו. ולעולם

הגהות ומראה מקומות

(ס) ע"י שער אר"א פ"ט ובמור"ש דף פ"ו ע"ב. (ע) ע"י בע"ח עם פמ"ס ענף ט"ז.

שהיתה מתחלה ראש התבונה, שהוא מחצי בינה ולמטה. לפי שעתה בינה ותבונה הכל נמשך במקום הזה, ונמצא שכל זה יקרא תבונה. וצריך שימצא בה' זו עתה, כל שם ס"ג, שהוא נ"ח, כמנין און' זה, וה' שירדה בחוטם הרי ס"ג.

אמנם נבאר עתה, איך הם נ"ח במספרם. דע, כי כשאנו אומרים שה' נתפשטה למטה בחוטם, אינו רק בחי' חיצונית שלה, כמבאר אצלינו בסוד עליית התפילות. והנה נשאר למעלה פנימיות ה' זו, וחיצונית ופנימיות הב' ההי"ן האחרים, שביארנו כי סוד התבונה היא ג' ההי"ן, שהם ה"י אחרונה דשם ס"ג, וחשבון ה"י זו, היא ג' ההי"ן. והנה חיצונית ה' ג' ירדה בנ"א, ונעשה פנימיות אליה, ופנימיות ה' זו נשארה למעלה, ונשארה גם ב' ההי"ן אחרו', בסוד חיצונית ופנימיות. והנה זו הפנימיות, שנשאר מן ה' זו שירדה, צריך שתחזור להיות חיצונית, על חיצונית של ב' ההי"ן העליונות אחרות שנשארה, ועתה נגדלת ה' זו שיעור ב' ההי"ן, כדי להלביש אל ב' ההי"ן העליונים. נמצא, כי ההי"ן אלו, נעשו ד' ההי"ן, ב' בתוך ב', הרי עשרים. נשאר עתה פנימיות ב' ההי"ן העליונה הנ"ל, והם נעשו חיצונית, לחיצונית אותיות וא"ו העליונה כנ"ל, כי הכל הולך אחר ההתחלה, שכיון שירדה תחלת החיצונית דאות ה' בנ"א, עתה כל המדרגות צריכין לילך אחריה, ולעשות התלבשות אחר חדרש.

והנה (צ) חיצונית אות וא"ו, נעשה פנימיות, לפנימיות ב' ההי"ן, וא"כ צריך שיוגדלו הב' ההי"ן אלו, שהם מספרם י', שיהיו במספר י"ג, כמנין וא"ו, להלביש אותם. הרי י"ג וי"ג כ"ו, וכ' הראשונים, הרי מ"ו, נשארו עתה פנימיות וא"ו זו מגולה, והנה, אעפ"י שמן אות ר' ולמעלה, נקרא הכל בינה כנ"ל. עכ"ז, כיון רחיצוני' וא"ו ירדה להתלבש בב' ההי"ן, שהם של תבונה, ובסיבה זו נשארה אות וא"ו פנימיות לבדה מגולה, (נ"א אותיות

יהא בידך זה הכלל, כי לעולם בדבר רוחני, כאשר עולה, או יורד למטה, נשארה הבחי' שלימה במקומה, ואין שום דבר נגרע למעלה, וגם למטה יש לה כל הבחי' עצמה, וכמ"ש בע"ה.

והרי, כי אות ה' זו שירדה למטה, עשתה מציאות התפשטות של ס"ג למטה כנ"ל, לכן יש בנ"א, דהיינו חוטם שם של מ"ה, שיש בו ג' אלפי"ן, שהם ג' אהי"ה, שהם גימ' ס"ג. גם דע, כי הלא ה' זו צורתה ד"ן כנודע, כי הלא תבונה זו, התפשטותה בר"ס דנ"א כנ"ל, וכנגד הרי' של ה', יצאה מכח זאת התבונה, לאה, מאחורי נ"א, סוד ד', קשר של תפילין. וכנגד ר"ס של הו"א. הרי, כי ה' זו עשתה סוד ר' וסוד ד', שהיא לאה, שהיא ד' אחורי ר', שהם ו"ס ראשונים דנ"א.

אמנם בסוף ר' שבתוך הרי' יש פסיעה לבר, ואותו הפסיעה הוא כנגד אותו שליש של הת"ת. הרי כי ר' עם הפסיעה לבר, הם ס"ג, שהם ר"ס כתב"ד ח"ג הרי ר', ושליש ת"ת עד החזה, הוא הפסיעה לבר. הנה כשתסיר ה' זו משם ס"ג, ישאר למעלה יריד ה"י וא"ו ה"ה, גימטריא נ"ח, גימ' און.

פרק ד

אמנם כל נ"ח זה, הוא בסוד התבונה, שהוא סוד און כנ"ל. והענין, שכבר ידעת, שלעולם יש בחי' פנימיות וחיצונית, הנה ה' זו שירדה מס"ג, הוא מהחזה ולמטה דתבונה עצמה, וכאשר נתפשטה וירדה למטה, הנה חצי עליון דתבונה בכמות, ולא באיכות כנ"ל, ירדה במקום שהיתה חצי תחתון של תבונה, והחצי תחתון של בינה עצמה, ירדה במקום אשר היתה מתחלת התבונה, שהוא חצי עליון דתבונה, וחצי עליון רבינה, ירדה במקום חצי תחתון של בינה עצמה. הרי כי הכל ירדו למטה. נמצא, שכל כללות שם ס"ג, שהיתה תחלה בבינה ותבונה, עתה ימצא הכל, במקום

הגהות ומראה מקומות

(צ) עי' שער אור"א פ"ט.

(פ) נ"א ל"ג היתה (ה"ו בשם הרשב"ח).

צורך רק אלו הג' לבד, כדי שיעשו י"ג, כמנין וא"ו, ולא הוצרכו להגדיל יותר.

ואולם אלו הח' חלקים עליונים, הם סוד א"ו מאו"ן. והענין, כי הנה ב' חלקים עליונים של וא"ו, המלבישים לב' חלקי יו"ד, הנה הם ב' כנגד ב', אך התוס' הם ח'. והנה אלו הב' כאשר תמשיך אורם בח' אלו, הנה החלק העליון ממשיך עד הו', והחלק הב' ממשיך עד הח', כי להיותו למטה מן הראשון, יש לו כח עוד, להמשיך חלק א' יותר ממה שמתפשט העליון, נמצא כי ז' חלקים הראשונים של התוס', הם כלולים מאור (ראשון של ל"ג) ב' חלקים העליונים, אך חלק הח', אינו נמשך רק מן חלק הב' המתפשט עד שם, לכן אלו הח', נחלקים לב' חלקים, והם א"ו מאו"ן, והם ממטה למעלה, כי א' פחותה מן הו', וכן הו' מן הנו"ן, בערך (נ"א בבחינת) אחר, כמ"ש, כי הנו"ן הוא עיקר (עיין תחלת פרק הבא) שהם כ"ה כ"ה דיחודא דשמע ישראל.

והנה כבר כתבנו, איך כל זה הוא מכלל התבונה, ולכן צריך שימצא בה עתה סוד שם ס"ג, שהוא נ"ח עם ה' אחרונה, ס"ג.

אמנם ג' עליונים של וא"ו מהפנימיות שלו, אשר נעשו חיצו' אל הפנימיות ב' חלקים, שירדו למטה בג' של הוא"ו כנ"ל, אינם מכלל התבונה, כיון ששרשם מן וא"ו, שאינה מן התבונה, וגם נכנסו ביו"ד דמלוי ה"י דבינה עצמה, ולכן אינו מצטרף עם הס"ג. אמנם עכ"ו, יש בחי' א', והוא כי עכ"ו חיצונית של וא"ו זה, נתלבשה בב' ההי"ן של התבונה כנ"ל, לכן הם עדיין בכלל התבונה בבחי' א', והוא כי ג' חלקים אלו, הנעשה חיצונית לפנימיות ב' חלקי העליונים של ה', הנה הם במספר ה' חלקים, והם סוד ה' אחרת, דוגמת ה' תתאה המתלבש בו"א, וה' זו אינה לא מבינה, ולא מתבונה, ונשארת בסוד מקיף אל כל התבונה, שהם נ"ח וה' תתאה מכולם, הרי ס"ג. והרי עתה, הם ה' לעילא, וה' לתתא, נ"ח באמצעיתא, ואם תחבר נ"ח עם ה' תתאה, יהיה ס"ג. וכן אם תחבר ה' עילאה עם נ"ח, יהיו ג"כ ס"ג. וז"ס, אלה תולדות נ"ח נ"ח, ודרשו רז"ל, נייחא בעלאין, נייחא בתתאין.

פנימיות לברן מגולין) לכן עדיין כ"ו נקרא בסוד תבונה. ואז נעשה פנימיות של וא"ו זו חיצו' למעלה, ויורדין ב' חלקים, מן י' חלקים של י' דמלוי ה"י ראשונה של בינה, ויורד הפנימיות והחיצונית (נ"א החיצונית) שלחם, ונעשה פנימיות ל"ג אלו. כיצד, הנה ג' מ"ג אלו של הוא"ו, הג' עליונים מהם, עולים ונעשו חיצונית, אל פנימיות ב' חלקי י', היורדין למטה להתלבש, ושאר ה' של הוא"ו, הלבישו לחיצונית בחי' ב' חלקי י' זו, היורדין למטה. כי כך הוא שיעור (ב') העליונות, כג' חלקים של וא"ו הפנימיות, ונשאר עתה חיצונית הב' חלקים של י' ב' חלקים) (ג' עליונים, כי חלקים) של וא"ו הפנימים, וכל ה' נעשו כולו חיצונית אל הב' חלקים, הרי הם י"ב, ועם המ"ו ראשונים, נעשה נ"ח. וכ"ז הוא מכלל התבונה כנ"ל, כי כל הורדת וא"ו הוא לצורך ההי"ן, לכן גם פנימיות וא"ו, הנעשה חיצונית אל ב' חלקים [עליונים], גם הם יקראו תבונה ע"ד הנ"ל. הרי מבואר, איך כללות זה הוא נ"ח, במספר או"ן, ועם ה' תתאה שנתלבשה בחוטמא, הרי ס"ג בתבונה לברדה.

והטעם שאלו הב' חלקים עליונים של היו"ד החיצונה, היו פנימים אל כל ה' של הוא"ו, והטעם הוא, כי הלא כל מה שהיו שיעורם להלביש, (נ"א לא) היו רק ב' לבד כמותם, ונמצא שמה שנתוספו, הוא ח' אחרים להשלים מנין י' של הוא"ו הנשאר, כי כל דבר עליון, הוא גדול ככל מה שלמטה ממנו, והנה מה שנתגדל בתוס' למטה ממנו, היה ח' חלקים, לכן גם הוא"ו [נ"א היא] הוסיפה [נ"א הם הוסיפו] כמו כולם יחד ח' חלקים של תוס', שהנה למטה פנימיות ה' תתאה גדלה ונעשה ב' ההי"ן הרי תוס' ה', ואח"כ פנימיות ב' ההי"ן גדלו ונעשו י"ג כמו ה', הרי שגדלו ג' חלקים, וה' ראשונים הרי ח'. וכנגדם היה כח בכאן להוסיף ח' אחרים.

ואל תקשה למה גם הוא"ו, שהיא למעלה מן ההי"ן, למה לא הגדילה והוסיפה בב' ההי"ן, ה' חלקים אחרים, כמו שהגדילו הב' ההי"ן, בה' תתאה, כי התשובה מבוארת, כי לא היה

הבינה כנ"ל, הנה גם בתבונה צריך שיהיו כל הק' ברכאן כנ"ל ער"ו, והוא שכבר ביארנו סוד הנ"ח מה עניינם, והנה הה' המתפשטת בז"א הוא מ"ב, ונ"ח הרי ק'.

ועתה נבאר, איך ה' זו מתפשטת למ"ב, והוא כי כבר הודעתך, כי צורת ה', לפעמים בצורה זו ה', שהם ג' קוים נה"י, וה' בכל א', שצורתה ד"ל, הרי ג"פ י"ה, גימטריא מ"ב. וגם סוד הענין הוא, מ"ב אתוון, שיש בשם ס"ג, שהוא פשוט, ומלא, ומלא דמלא, כזה: יהו"ה, יו"ד ה"י וא"ו ה"י, יו"ד וא"ו דל"ת, ה"י יו"ד, וא"ו אל"ף וא"ו ה"י יו"ד. וכל שם ס"ג, נרמז בה' זו לברכה. הרי שהוא מ"ב אתוון, ועם הנ"ח הרי ק'. (ש) גם יש סוד אחר, בענין ה', הנעשה צורת ד"ל, והוא, כי כאן היה סוד, שאמר לעולמו ד', והוא כי הלא שד"י, שהוא יסוד רבינה, הוא מתפשט בז"א, עד החזה שלו לבר, ושם הוא שאמר לעולמו ד', לכן ה' זו, צורת ד'.

וגם טעם אחר, כי נגד נה"י רבינה, יצאה לאה עד החזה לברו, וזהו טעם שאמר לעולמו ד', ע"י יסוד רבינה שנפסק שם.

ונחזור עתה לבאר, ל"ג הנשאר משם ס"ג רבינה, ודע כי אלף צורתה ל"ב, כזה א ל"ב למעלה, י"ו למטה, כמבואר אצלינו, בסוד ל"ב שיניים, וכללותם הרי ל"ג. נמצא כי בינה הוא ל"ג, והוא אלף, וז"ס משרז"ל אלף בינה. והנה אלף במלואה, אל"ף למ"ד פ"א, גימ' רס"ו, וכשמחלקים לג' חלקים יהיה פ"ט, פ"ט, פ"ט, והנה פ"ט, עולה ס"ג עם השם עצמו, העולה כ"ו, גימט' פ"ט. הרי כי ברס"ו, שהוא אל"ף במילוי מילואו, יש ג' שמות ס"ג, וג' שמות הוי"ה. והנה נגד ג' מיני ס"ג אלו. הם ג' מיני ס"ג, שיש למטה בתבונה, בסוד ב"פ נ"ח וה' כנ"ל. וכן בכללותם הם ס"ג, הרי ג' ס"ג.

והנה ידעת, כי ג' שמות הוי"ה, הם ג' אלפין, כי אות א צורתה כ"ו, כזה יו"ל א. הרי שברס"ו הנ"ל, יש ג' ס"ג, וג' אלפין, וכבר אמרנו, כי כל אלף, גימ' ל"ג, וג"פ ל"ג ל"ג

הוא מ"ש בענין זה, כי בהתחברות נ"ח למעלה בה' עלאה, יהיה ס"ג, ובה' תתאה ס"ג. והכלל בעצמו, שורש ס"ג, הרי ג' מיני ס"ג. ובפ' בתרא נבאר עניינם.

פרק ה

והנה לעיל פירשנו כסדרן, והוא ממטה למעלה או"ן, וכבר ביארנו טעם, של או"ן מאו"ן. ועתה נבאר נ' מאו"ן, איך הוא עיקרית מכל. והנה הלא כאשר נמנה עיקר כל אלה, אינם רק כ"ה, והוא, כי ה' אחרונה כבר ירדה למטה, ולא נשאר בה רק ב' ההי"ן למעלה, ואותיות וא"ו, הרי כ"ג, וב' חלקים מן י' דה"י עלאה, שירדה תוך וא"ו, הרי כ"ה, הוא כ"ה אתוון רק"ש, לכן שמע הם לשון שמיעה, להורות שכולם תלויים באו"ן, לכן הקורא את שמע צריך להשמיע לאזניה, (ק) כי משם מציאותה. אמנם כ"ה אלו, מוכרח שיהיה בהם פנימיות וחיצו, שהם נ', וז"ס ויפן כ"ה וכ"ה, (ר) והם ב' יחודים: שמע, ובשכמל"ו, של ק"ש, כנודע. והנה אלו, הם הנר"ן פשוטה, של או"ן, שהוא עיקרית, וח' אחרים הם דרך תוס', וגם הם נחלקים לב', שהם או"ן מאו"ן.

ואמנם כבר ידעת, כי הבינה היא י' [נ"א היא ד"ן] ספירות, וכ"א כלולה מ', הרי ק', סוד אותיות מ"ס, שהם בבינה ותבונה, סוד ק' בגימט'. אמנם כאשר תחבר כל החלקים אלו, יהיה ק', כיצד, ה' לתת, ונ"ח באמצע, וה' עלאה הרי ס"ח. ואמנם נשאר למעלה בסוד הבינה, חשבון ל"ג, כי הורדנו מן יו"ד של ה' עלאה ב' חלקים ממנו, לפנימיות ג' הנשארים מן הוא"ו, ונעשה ה' עלאה כנ"ל, ונשאר למעלה בבינה יו"ד ה"י גימ' ל"ה, וכאשר תסיר ב' חלקים מהם, נשארו ל"ג, ל"ג וס"ח הרי ק"א, הרי שכל בחי' אלו הם ק' עם הכולל. ואמנם, כמו שביארנו שיש ס"ג א' למעלה בכללות הבינה ותבונה, וכנגדה הוא בתבונה לברכה, לפי שבה נתפשט אח"כ כל מציאות

הגהות ומראה מקומות

(ק) ע"י שער הקדמות ל"ב ע"ב. (ר) ע"י זהר שמות אות ר"ו. (ש) הגיגה י"ב. זהר פנחס רנ"א:

ג"פ ס"ג בימין. וכן ג' מיני ס"ג באזן שמאלית. הרי ו"פ ס"ג, גימ' שע"ח נהורין, ש"ע נהורין הנמשכין אל הפנים, עם ח' אותיות, של ב' הוי"ת דחורתי, דברישא דחורתי, מצד פני הראש, הנמשכין אל הפנים.

גם תבין, ענין שם מ"ה דאלפי"ן, שהוא בחוטם דו"א, כי שם מ"ה הוא בו"א, וגם החוטם גי' ס"ג, נגד ה' תתאה דאתלבת כאן, ונעשה ס"ג, כנ"ל. והוא ג"כ ענין גימ' או"ן, שהוא נ"ה, הנמשך עם ה' זו, ונעשית ס"ג כמנין חוטם.

השער החמישי

שער טנת"א ויתחלק לו' פרקים

פרק א מ"ת

ונבאר א) עתה עניינם, דע כי אין מציאות ציור קומת אדם בעולם, שלא היה בו כללות ד' בחי', אשר כוללים כל האצילות, וכל העולמות כולם, ואלו הם: ע"ב, כזה, יו"ד ה"י וי"ו ה"י. ס"ג, יו"ד ה"י וא"ו ה"י. מ"ה, יו"ד ה"א וא"ו ה"א. ב"ן, יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה. והנה, אלו ה' הוי"ת, הוי"ת, הנחלקים לד' מלואין האלו, הם ד' בחי' אלו: הטעמים, שם ע"ב, הנקודות, שם ס"ג, התגין, שם מ"ה, האותיות, שם ב"ן. וכל אחד מאלו ה' היות כלול מכולם. ויש בכל הוי"ה מהם, בחי' טנת"א.

והנה בחינת קרקפתא של זה הא"ק, שהוא ראש, עד בחי' מקום האזנים שלו, נקרא בחי' שם ע"ב, והוא סוד הטעמים שבו, כנ"ל. עם היות, שגם בבחי' זו לבדה, כלולה טנת"א, אלא שאין לנו רשות לדבר בזה. והנה, אע"פ שאנו מכנים וקוראים כאן כנויים אלו, כגון אדם, ראש, אזנים, וכיוצא, אינו רק לשכך האזן, לשיובנו הדברים, לכן אנו מכנים כנויים אלו, במקום גבוה כזה, אמנם עיקר כנויים אלו, הם מעולם האצילות ולמטה, שהוא מן א"א

ל"ג, גימ' ק'. (ע"ה) הוא סוד הק' בבינה עליונה, כמו הק' שביארנו בתבונה.

ואמנם ק' זה, עם רס"ו הנ"ל, הם שס"ו, וזה שס"ה מנין ימות החמה. וכבר הודעתך, כי אל"ף הוא בינה, וגם ידעת כי בינה היא או"ן, גם ידעת מ"ש בספר הבהיר, כי או"ן צורת אל"ף, והוא מובן עם הנ"ל. ואמרנו איך מן הל"ג הזה נמשכו ג' אלפי"ן, שהוא ק', וק' זה הוא שורשו מאדניי העליון אשר בכאן. והם סוד מאה אדנים, אשר ידעת ביאורם שהוא אדניי גי' ס"ה, ועם מילוי המלוי שלו שהן ל"ד אותיות, הן צ"ט, כמנין ג' ל"ג הנ"ל, ועם כללותם הרי ק'. והנה ידעת סוד אדניי שמעה כו', כי השמיעה באו"ן, והיא בינה, לכן ר"ת ש' מעה, ס' לחה, ה' קשיבה, שס"ה, כמנין הנ"ל, שהם ימות החמה, ששורשם בבינה, לכן מתחילין משמיעה, וגם ביארנו איך שייך שם אדניי בכאן, ולכן עיקר אמירה זו ביוה"כ, הרומז על הבינה.

גם בזה תבין, איך כל סוד הבינה, הם קולות הנשמעים באו"ן, ואלו הם מ"ש בסוד ה' עינוים דיוה"כ, שאז אין מלכות ות"ת נזונים, אלא מסוד קולות, לא מסוד אכילה ושתיה.

גם תבין, כי הלא התבונה היא ה' אחרונה של בינה, ותבין בזה משי"כ בתקר' מלכות נפש תבונה, כי תבונה היא בחי' מלכות, ובחי' נפש של הבינה.

גם תבין בתבונה עניינה, שהם בן ובת, אך בבינה לא נרמז רק הבן לבד, והוא כי בבינה עצמה, עדיין לא יש חשבון אדניי, רק חשבון של שם הוי"ה, (ת) אך בהתחברותה עם התבונה, אז שם הוי"ה אדניי, הוא בן ובת, והוא כי ל"ג דבינה, עם נ"ח דתבונה, הם צ"א, כמנין הוי"ה אדניי.

גם תבין כאן, ענין ש"ע נהורין דא"א, כי הלא ביארנו, כי יש באזן זה, ג' מיני ס"ג, שהם ה' עליונה, ונ"ה, הרי ס"ג א', וה' תתאה ונ"ה, הרי ס"ג ב', וכל כללותם הם ס"ג, הרי

הגהות ומראה מקומות

(ת) רק חשבון של שם הוי"ה ליתא בכת"י (ה"ו). (א) פרק זה נתבאר בע"ח עם פמ"ס ענף ו'.

ובזה תבין הקדמה א', והוא, כי בבחי' הראש, אין אנו מזכירין לעולם בחי' אחר ובחי' פנים, לפי שבמקום שאין שם נקבים וחלונות, אז יוצא האור שזה מכל צדדיו, ומאיר בשוה. אמנם כשמתחיל בחי' הנקבים, כגון מהאזנים ולמטה, אז יש בחי' פנים ואחור, כי המצח נקרא פנים, והעורף נקרא אחר. לפי שכל הנקבי, הם ממשיכי האור לחוץ דרך הפנים, ומה שאין בו נקבים, יקרא אחר. אבל עכ"ז, מן הארת האור הזה, מתפשט ומאיר בכל סביבות א"ק הזה. (ג) אבל עיקר האור אינו, רק מה שכנגד האזן, כנגד דרך הפנים, עד שבולת הזקן. והנה בזה האור, יש בחי' י"ס שלימות, באופן זה: כי מאזן ימין, נמשכת י"ס מבחי' אר"מ, ומאזן שמאל, י"ס מבחי' אר"פ. וב' בחינות אלו, הם י"ס שלימות. והנה און גימטריא נ"ח, שהוא שם ס"ג, חסר ה' אחרונה, כי מכאן מתחיל השם ס"ג כנ"ל, וענין זה יתבאר בע"ה.

והנה האורות אלו, הם בחי' טעמים של שם ס"ג עליונים, אשר הם למעלה על האותיות. כנ"ל. והנה עדיין באלו האורות, לא נתגלה בהם בחי' כלי כלל וכלל. גם דע, כי י"ס אלו, יצאו מקושרים בתכלית התקשרות, ולא ניכר מהן, רק שכולן בחי' ה' אחת, כי אות ה' כשתחבר עם און, גימטריא ס"ג. ומציאת ה' זה היא בחי' הי"ס שנכללין בה'. ושרשם, המה ה' פרצופים: א"א, אר"א, זר"ן. ועדיין לא ניכר בהם בחי' י', רק היותם בחי' ה' פרצופים האלו לבד. ואפילו אלו הה', לא היו ניכרות ונפרדות זו מזו, אלא כולם היו קשורים באות, שהיא ה', כי צורת ה' זה היא צורת ד"ו, גימטריא י', להורות על היותם י"ס, כלולים בה' הנ"ל, ועדיין כולם נקרא אות ה' לבד, ואלו הי"ס, באו מרוחקים או"פ מן אר"מ שלו, הרחק גדול, והטעם, לפי שאם היו קרובים יותר, לא היו יכולים לקבל האור כלל. (ד) ולהיות כי בא או"פ ואר"מ מרוחק זה מזה.

ראצילות ולמטה, כי משם ואילך יש בחי' פרצוף, אבל מא"א ולמעלה, אין שם בחי' פרצוף כלל, רק לשכך האזן, אנו מכנים כנום אלו. (ב)

והנה מבחי' האזנים ולמטה, נתחיל לבאר בקיצור נמרץ, דע, כי מהאזנים ולמטה מתחיל שם ס"ג שבו, וכבר נתבאר, כי גם הוא כלול מטנת"א, ונודע, כי לעולם הטעמים והנקודות, נחלקים לג' חלקים: כי יש בחי' טעמים ונקודות למעלה, ע"ג האותיות. וכן יש למטה מן האותיות. וכן יש באמצעית האות. והנה או"פ שבוה הא"ק, יצא לחוץ דרך הנקבים הנ"ל, והנה ההבל היוצא מן הראש, יוצאים דרך נקבי שערות, וכבר אמרנו לעיל שאין אנו רשאים לדבר ולהתעסק בו. ולכן נתחיל לדבר מן הבל היוצא מבחי' האזנים ולמטה, (ההבל היוצא מהם) שהוא בחי' ס"ג. ונאמר, כי הנה דרך נקבי אזנים שבו, יוצא אור מפנימיות הא"ק הזה, ופשוט הוא, שבצאתו לחוץ, מתעבה קצת, נמצא כי אור שנשאר בפנימיות א"ק, גדול מזה האור היוצא לחוץ ממנו, אבל ודאי, שזה האור היוצא הוא יותר גדול מבחי' כלים והגוף של א"ק הזה, וזה פשוט.

והנה, כאשר יצא האור דרך נקבי האזנים, ימנית ושמאלית, נתפשטו האורות האלו מבחוץ, ממקום האזנים, עד מקום שבולת הזקן, ונמשך בהתפשטותו, מנגד התפשטות שער הזקן, הצומח בלחיים, בצדדי הפנים, וכנגדו נתפשט ונמשך אור הזה, עד שמגיע למטה בשבולת הזקן, ושם מתחברים האורות, היוצאים מב' נקבי האזנים. אמנם לא נתחברו בתבור גמור, אבל נשאר ביניהם חלל מעט. ודע, כי אור הזה, אינו רבוק ונוגע בפנים עצמם, אבל חופף וסוכך עליהם, ולא נתפשט האור הזה, לא לאחורי הפנים, ולא בכל הפנים, רק בצדדי הפנים לבד כנ"ל.

הגהות ומראה מקומות

(ד) עי' שער הקדמות דרוש האזן.

(ב) עי' לקמן שער עקודים פרק ה'.

(ג) עי' לקמן שער ה' פרק ב'.

והנה רצה להוציא גם מן מ"ה וב"ן שלו הפנימים, חיצוניותם לחוץ, ואז עלו כל בחי' ס"ג ט) הפנימים, הטמונים תוך מ"ה וב"ן הפנימים, ועלו עמהם מ"ה וב"ן הפנימים, ואז אלו מ"ה וב"ן, הם מ"ן שלהם, אל הטעמים עצמן דס"ג, שאינם מלובשין תוך מ"ה וב"ן. הם בערך אר"א אל ישו"ת, כי כמו שלצורך עיבור זר"ן, מזדווגין אר"א עלאין י) וישו"ת נכללין עמהם, כן הכא הטעמים דס"ג מזדווגים עם כל ע"ב ומכ"ש שנקודים תגין ואותיות דס"ג, מתחברים עמהם, וטפלים להם, ולכן אינם עולין בשם, דוגמא ישו"ת, כ) כנ"ל. ואז מולדין בחי' ב"ן דחיצונים, ולבושם לחוץ. הרי נולדה הנקבה עתה תחלה.

ואמנם בחי' מ"ה וב"ן הפנימית של א"ק, חזרו לירד ולהתפשט בתוכו למטה מהטיבור. אחר שנתגלה שם ההיא פרסה באמצע מבפנים, ומשם היתה מאירה בחי' ב"ן פנימית, לב"ן שיצא לחוץ, הנקרא עולם הנקודות. נמצא, כי י"ס של עולם הנקודות, היושב בחוץ, מסבב לא"ק, מטיבורו ולמטה, ויש לו ב' מיני אורות: אחד מלמטה למעלה, בפנימיות, מן הטיבור עד העינים, ומשם יוצא עיקר הארה לצורך הנקודים, שהוא שם ב"ן, נוקבא, אבל נעשה מאור חזור, כנ"ל. וגם יש לו אור ישר, שהוא נוקב ועובר דרך העור, מן הטיבור ולמטה, ומאיר בנקודים דרך נקבי העור, ודרך פי היסוד, ודרך טבור, ודרך נקב האחור.

לכן לא היה בהם מציאת כלי כלל, כמ"ש למטה בבחינת הפה.

מ"ב ה) ודע, כי ד' בחי' כוללים כל ד' עולמות, והם: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן, והם עצמם נקראו טנת"א, וכל אחד כולל ארבעתן. ע"ב, יש בו ע"ב וטעמים, ס"ג, ונקודות, מ"ה, ותגין. ב"ן, ואותיות, וכולם נקרא ע"ב טעמים, וכן בס"ג, וכן במ"ה, וכן בב"ן. גם דע, כי ע"ב הוא כתר, וטעמים, ס"ג, הוא חכמה, ונקודות, מ"ה, הוא בינה, ותגין, וב"ן, ז"ת ואותיות.

והנה (א) מתחלה היה [בא"ק] כה, גר" שבו, שהם ע"ב כתר, ס"ג חו"ב, ו) וזה הס"ג, היה מחציו ולמטה שהם הנקודות שבו, מלובש מטיבור ולמטה דא"ק, תוך מ"ה וב"ן דא"ק, וכ"ן הוא פנימיות א"ק עצמו אורות וכלים. ואח"כ הוציא בחי' החיצוניות, להלבישו, ותחלה הוציא אורות מן ע"ב הכולל הפנימי, שהוא השערות של הכתר, מקיפים ראשו מבחוץ, עד המצח ועד האזנים כנדע. ואח"כ הוציא שעריר הזקן, הנמשכין מן ס"ג (עצמו) ז) הכולל, הנקרא נקודים, שמהם נעשו כללות ג' מוחין שבו. ונמשכין תחלה סוד הטעמים דס"ג, שהוא אח"פ עד טיבורו. ואח"כ לא הוציא שאר בחי' לחוץ, יען כי הם מלובשים תוך מ"ה וב"ן, כנ"ל. כדרך אורות ע"ב הכולל, שלא נתגלה ממנו רק השערות, הנמשכים מע"ב של ע"ב הכולל, ושאר חלקם טמיר תוך ס"ג הכולל. ח)

הגהה

(א) נ"ב מול"ן, דהכא איירי במדרגת מעלת העצמות, המתפשט בפרצוף, כי של הכתר, הוא ע"ב, ובחכמה הוא ס"ג כו', ורק בא"ק ס"ג הוא חכמה כדאמר כאן בסמוך, אבל במאי דנקטינן סוגיין בכל מקום, כי ע"ב ס"ג

הנהגות ומראות מקומות

- ה) פרק זה נתבאר בע"ח עם פמ"ס ענף ח' ובתלמוד ע"ס בתחלת שיעור ו'.
ו) גוסס הכבוד מלך ע"ב כתר, ס"ג חכמה, מ"ה בינה, ה"ו.
ז) ליתא בכת"י ה"ו.
ח) ע"י שער הקדמות דף י"א דרוש א"ק.
ט) ע"י לקמן שער התקון פרק ד', ובשער הנקודים פרק ב', ובשער השבירה פרק ו'.
י) ע"י שייך פרק ח' ושער י"ס פרק ד'.
כ) נ"א מוסיף הטפלים באר"א (כת"י ה"ו).

כי גם בה' בחי' פנימית, יש מקיף בכל א', כנפש נדב אביהוא ואליהו ז"ל, אבל אלז' הב' מקיפים. הם אחדים כוללים, זולת ה' מקיפים שבפנימיות, ואות לזה, שבאלו המקיפים הפנימים, יש יותר מה', שהוא מקיף, ומקיף למקיף, ומקיף לב' המקיפים, כנוכד בפרשת ברכת כהנים. (באד"ר) א"כ כל אלו, זולת אותן הב' כוללים.

בפנימיות (נ) א"ק, יש הויה אחת, אשר א"ק הוא לבוש אליה, ומד' אותיותיה יוצאים ד' הויות, ונגלים לחוץ של א"ק. והם: הויה דע"ב, ס"ג, ב"ן, מ"ה. והם במצח אח"פ. ומה שקדם הויה דב"ן, להויה דמ"ה, הוא סוד תפילין דר"ת. והוא סוד נקבה תסובב גבר.

פרק ב

(ס) מ"ת אח"כ באו הטעמים האמצעיים, והם בחי' אור היוצא מחוטם דא"ק, וחוטם גימטריא ס"ג. גם מכאן נמשך ויוצא אור, דרך ב' נקבי החוטם, ימין ושמאל, ימין מקיף, ושמאל פנימי. ע"ד הנזכר באזן, ונמשכו ביושר עד החזה, של זה הא"ק, וזהו עיקר האור. אמנם האדרתו ג"כ הוא מתפשט אל צד האחר, ומסבב בכל סביבות א"ק. והנה כאן נתקדבר האורות אלו, הפנימים במקיפים שלהם, יותר מאורות האזנים, כי נקבי החוטם, סמוכים הם. אבל עכ"ז נחלקו לב', (נ"א נחלקים הם) ואין

הנה עיקר הנקודים הם מאורות עינים, וכתר (ל) (שבהם) לוקח האורות והכלים מבחי' און, הנכללת גם שם, כנודע. וחר"ב, לוקחים מחוטם ופה, ושיעור מועט מאזן. אך ז"ת, לוקחים מעט מחוטם ופה, ואינם לוקחים כלל מאזן, ומהארת היוצא דרך פי הטבור, והאמה. הנה מהטבור, לקח כתד. ומהיסוד, לוקחים אר"א. וז"ת עם ד' אחדים דאר"א וישסו"ת, לוקחים מ"י אצבעות הרגלים, בסוד נעץ צפורניו בקרקע.

ואח"כ חזרו (מ) להזדווג ע"ב הכולל, עם טעמים דס"ג [הכולל] בסוד פנימיות, וכל שאר הבחי' טפלים להם, ואז הולידו הזכר, והוא שם מ"ה ואז נתחברו מ"ה וב"ן. ונעשה משיהן עולם אצילות, באופן זה: כי עתיק, לוקח ה' האשונות, מטעמים דב"ן, וג"ר, מנקודות דב"ן, וד"ה, מתגין דב"ן, וכתדים של אותיות דב"ן. וא"א, לקח ה' אחרונות דטעמים דב"ן. ואבא, לקח ז"ת דנקודות דב"ן. ואמא, ד"ת דתגין דב"ן. וז"א ר"ת (ר"ת שהם אותיות דב"ן) (נ"א ז"ת) דאותיות דב"ן, ונוקבא, עשירית אותיות דב"ן (נ"א העשירי דאותיות) ואמנם משם מ"ה, לקח עתיק טעמים דמ"ה. וא"א, נקודות דמ"ה. ואר"א, לקחו תגין דמ"ה. וז"א, ר"ת אותיות דמ"ה. ונוקבא עשירית אותיות דמ"ה.

(ב) ענין ה' בחי' נרנח"י פנימים, והמקיפים הם ב', חיה ויחידה, צריך לדעת,

הגהה

לעתיד, גדול ממ"ה, כי הוא מבחי' ס"ג. ואפשר ג"כ להוסיף, כי מ"ש דשם מ"ה יושר, והוא חדש, והוא מ"ה, קאי גם למ"ה דבכל ד' בחי' ב"ן כנ"ל, וכמו שזה המ"ה יש בו עסמ"ב, כן בזה המ"ה דב"ן, יש בו עסמ"ב כנודע. ושניהן נקרא רוח ויושר. והעגילים נקרא נפש לבר, והב"ן שבב"ן ודמ"ה דיושר, נקרא נפש דיושר.

(ב) מזהרר"ן, ענין מ"ה וב"ן, אפשר כי ב"ן דע"ב סמ"ב, (נ"א דב"ן) נעשה עגולים, לעס"מ (דב"ן ל"ג) (נ"א דע"ב ס"ג מ"ה ב"ן דב"ן) ועס"מ שיש בכל בחי' מעסמ"ב דב"ן, זה נשאר ביושר, עם שם מ"ה החדש. וכ"ז בא בסוד תוס' וכ"ז נעשה נקבה דיושר, ומ"ה נעשה זכר, ד"ל, (כי) כל הנקבות מב"ן דיושר. (וכל) הזכרים, ממ"ה דיושר. ולכן יהיה הב"ן

הנהגות ומראת מקומות

(ג) ע"י ע"ח עם פמ"ס ענף י' בפנים מסבירות

(ל) נ"א שמחם (כ"י).

אות ב'. (ס) ע"ח עם פמ"ס ענף ר'.

(מ) נ"א לכן נשברו ואחר שנשברו חזרו (כת"י).

תחבר זה הפסק, עם המקף, הוא ד' אחד, והוא הוראה על אות ד' של אות ה'.

והנה ד' זו, כבר אמרנו לעיל, שאינה נפסקת, אבל יש הוראה אחרת אליה, והוא כאשר תקח הה' שבאזן ימין, שמספרה י' ספירות כנ"ל, והרי היא בחי' י' אחת, ותצרפנה ותחברנה עם הה' שבנקב ימין של חוטם, שצורתה ד"ו כנ"ל, הרי הכל הם צורת יו"ד, והוא ציור כזה א', י' למעלה, ו' באמצעיתא, ד' למטה. גם אם תקח י' שבנקב און שמאל, ותחברנה עם ו"ד שבנקב חוטם שמאל, הרי אלף ב', שצורתה יו"ד, והרי ב' אלפין בציור יו"ד. ואם תצייר ציור א', והוא שתצרף י' של און שמאל, עם ו' של חוטם שמאל, וי' של פ' און ימין, הרי א', צורת יו"ל. גם אם תצרף י' של און ימין, ו' של חוטם ימין, י' של צ' און שמאל, הרי ד' אלפין עם הנ"ל. ואלו הם מורים, קצת גילוי, על ד' של ה' שבחוטם, שנגלית מעט, אבל לא נגלית לגמרי, כמו ה' של הה'. אבל עיקר גמדי גילוי הד', הוא למטה, באור הפה, כמ"ש בע"ת.

ודע, כי י"ס אלו, של אורות האזניים, כל זמן שהם נמשכין עד גבול החוטם, אז יחידה בפ"ע. אבל כשנמשך מגבול החוטם ולמטה, כמ"ש, עד שבולת הזקן, אזי מתלבש אור האזן, בתוך אור החוטם, ונעשה (אליו ל"ג) בחי' (פנימיות ל"ג) נשמה פנימית אליו. וכן אור החוטם, כשנמשך מגבול הפה, אז מתלבש באור הפה, ונעשה החוטם בחי' נשמה ופנימיות אל אור הפה.

גם דע, כי אותו האור היוצא מתוך א"ק הזה, הנה הוא כולו אור אחד שוה, רק כי על ידי התרחקותו וירידתו, הוא מתעבה עיבוי אחר עיבוי. כיצד, האור הנמשך ויוצא דרך האזן, הוא זך מאד, וכאשר נמשך האור הזה בפנימיות הא"ק, עד הגיעו אל החוטם, ויצא קצת דרך שם, הוא מתעבה, וקונה איזה עביות וגסות.

מתחברים ביחד וע"כ גם באורות אלו, לא היה בחי' כלים, ומה שנתוספו באלו יותר (מבחי אונים דע כי החוטם הוא אות ו' ל"ג) מבאורות האזניים, הוא, כי צורת אות ו' שבתוך אות ה', אשר באזן היתה כלולה עמו, (נ"א באצרות חיים עמה) נתגלה עתה, ומה שהיתה אז בחי' ה', נעשה עתה בחי' ב' אותיות ד"ו, להורות יציאת אות ו' לחוץ וגילוייה. והוא סוד ז"א, שבכאן נתגלה. (נ"א ויצא ממעי עמו). ואמנם לא נעשית ו' לברדה, אמנם היא נחלקת ג"כ לששה חלקים, והם ו' אלפין. וטעם הרבר, (ע) כי הה' פרצופים הנכללין באות ה', שהם א"א, אר"א, וו"ן, והם נקרא, יחנר"ן. נמצא כי ז"א, הוא בחי' רוח, כנודע. והנה הכתוב אומר, כל אשר נשמת רוח חיים באפיו, להורות כי בחי' רוח נתגלה באפו, שהוא החוטם. לכן בזה החוטם, נתגלה בחי' ז"א, ונתחלק לו"ק שבו.

אבל אות ד', נשארת אות א' מחוברת. ואות ו', נחלק לר' אלפין. וכמו שנחלקה אות ו' שבנקב החוטם הימין, כך נחלקה אות ו' שבנקב החוטם השמאלי. ובין כולם הם י"ב אלפין, ועם חוטם, הם י"ג כמנין, וא"ו. וכן ב' ווי"ן אלו, (הם) עם החוטם, (נ"א עצמו ל"ג) שצורתה א', כנודע כי ב' נקבי החוטם, הם ב' יודין, והכולל המפסיק ביניהם הוא צורת ו', הרי צורתה א', ועם ב' ווי"ן הנ"ל, הרי וא"ו, והוא להורות, כי למעלה בבחי' ראש, ששם מקום מוחין, הוא שם ע"ב, הוי"ה דיודין. וכאן הוא שם ס"ג. כי אין הפרש בין הוי"ה דע"ב, להוי"ה דס"ג, דק במילוי דאות ו' כנודע.

ואלו הב' ווי"ן, הם בחי' טעמים אמצעים, שבאמצע התיבה, והם: פסק, ומקף. כנודע, כי הוראת הפסק, הוראת ו' של הה' שנפסק, ונעשה ו' אלפין, כנ"ל, ולכן נקרא פסק. וכאשר

הגהות ומראה מקומות

(פ) נ"א חוטם ימין (ע"ח כ"י).

(צ) חוטם שמאל (ע"ח כת"י).

(ע) ע"י בשער הקדמות דף י"ב ע"א. ונ"ב שהם האורות הראויים לששה כלים והם רמז לשיתא אלפי שנין דהוי עלמא בסוד בונה עולמות ומחריבן.

אותיות, בסוד אחע"ה כו'. הנחלקים לה' חלקים. ויען הם נמשכין מגבורה, שהם בחינת מלכות הנקרא נפש, ולכן האותיות נקרא נפש כנודע (א) וכןזכר בתיקונים דע"א.

גם בזה תבין, איך כל המקיפין נמשכין מבינה, כי היא נקראת פום ממלל רברבן. גם נתבאר בזה, מ"ש בפי' משפטים דקכ"ב, דעת גניז בפומא דמלכא, כי הגבורה של דעת, נגנזו בפה, בסוד ה' מוצאות הפה כנ"ל. וכללות הפה נעשה מהם, והם נגנזו שם. גם אמרו גנוז, הוא, כי ברצונה מוציא גניזת האותיות הנ"ל, בסוד קול ודבור, מהפה ולחוך. וכשרוצה נשארים גנוזות בפנים, בסוד נאלמתי דומיה. גם בזה יתורצו ב' המאמרים מחולקים בתיקונים, אחד אומר שאותיות יצאו מבינה, מחותם שלה, בסוד פתוחי חותם. והב' אומר, שיצאו מפומא דז"א, וב' צדקו, כי היסוד דאמא, הוא בפומא דז"א (ב) ומשם יצאו האותיות. ודע, כי (מוחין דאימא) (ת) הם בחי' כ"ב אתון, ומהם נעשו כל הכלים דא"א וזו"ן, כמ"ש בע"ה. והנה (א) תראה, כי א"א, להיותן יותר גדולים, עד מאד מזו"ן, לכן נטלו ט"ו אותיות, ונעשו כלים להם, כמ"ש במ"א. והענין הוא, שא"א הם ב' אותיות י"ה משם הוי"ה, גימטריא ט"ו. אך הזו"ן, נטלו ז' אותיות לבד, כי הם ז' מלכים, כנזכר במ"א. (ב)

הנה, הזווג שבסוד האותיות, (והוא) וזה (הוא) להחיות העולמות. ובסוד הנקודות, (והוא) וזה (הוא) לנשמות. והענין, כי זווג הנקודות, הם חכמה (ג) דאבא, עם חכמה דאמא. והאותיות, הוא בינה דאבא, עם בינה

ואעפ"י שהוא (אורות ל"ג) אור א' שוה, עכ"ו, מחמת הריחוק שנתרחק ונמשך יותר למטה, מתעבה יותר בצאתו משם. ועד"ז בהתפשטותו יותר למטה, בצאתו (ק) עד הפה, ויוצא קצתו דרך שם, מתעבה יותר בצאתו משם, בהתרחקותו מהמקור העליון, אבל לא לסיבת בחינת האור בעצמו, כי כולו שוה כנ"ל. אך המשכיל יבין, כי אור של מוחין נקרא ע"ב וזה נקרא ס"ג. ודי בזה.

פרק ג

(ר) כל העולמות נבראו ע"י כ"ב אתון שבמלכות, אשר מהם (נוצר הילד וגם יש בהם ל"ג) נוצרה. וגם יש בה ה' אותיות מנצפ"ך, שהם ה"ג, היוצאין מז"א אליה, ועי"ז נגמר פרצוף רחל. וה"ג הם, וכנגדם יש ה' מוצאות הפה, והם גרון וחיך וכו'. וכמו שהם ה' אותיות מנצפ"ך, שהם ה"ג, כנודע, ונקרא אותיות סתומות ועגולות, כן הפה עגולה כמותם. וז"ש בתיקונים דף ד' ע"ב, כי ה' מוצאות הפה, נקרא פתוחי חותם, דאמא עלאה. (ש)

והענין, כי ה' נקודות יש (נ"א שיש) בפתוחי חותם, הם נגד ה' מוצאות הפה, שהם פתוחים ונפתחים, (נ"א נפתחים ופתוחים) ע"י אימא עלאה, הנקרא חותם, שהוא יסוד שבה, הנקרא חותם, כנודע, כי שם נחתמים ונצטיירין כל הציורין, ומכא ה"ג שבחותם דילה, נפתחו אלו ה' מוצאות הפה, הנקרא פתוחי חותם. נמצא, כי שורש ה' מוצאות, נעשה מה"ג דמנצפ"ך, ואז יצאו מה' מוצאות, כל הכ"ב

הגהה

(א) צמח, מצינו בתיקונים דע"א דאמר דנפשא איהי כללא דאתון ובדק"ז כתוב ואתון מסטרא דבינה. וי"ל דהתם מיירי באותיות גדולות. וכאן בקטנות.

הגהות ומראה מקומות

(א) עי' שער ה' פרק ו'.
(ב) עי' שער ח' פ"ג ובשער הזווגים פ"א.
(ג) עי' תלמוד ע"ס שיעור ח' אות ס"ב באור פנימי ד"ה וזווג דישסו"ת.

(ק) נ"א ל"ג בצאתו (כת"י).
(ר) עי' שער כ"ה דרוש ב'.
(ש) עי' שער הכונות דרושי העומר דרוש ה'.
(ת) עי' לקמן פ"ה שער זה.

ועד"ז, הם התגין שבכתר אימא, שהם אותיות מורכבים ומחוברים מתגין רבים כזה:

דאמא, (והנה ל"ג) כי ב' מיני זווגים הם: א' / להחיות העולמות. וא', לנשמות. וגם (החיות ל"ג) אותו זווג דחיות, יועיל לחדש הנשמות ישנות, שנאצלו בבריאת עולם. ד)

פרק ד

וכבר כתוב ענין זה בתיקונים, דקכ"ו ע"ב, וז"ל, אלין נקודין דאתוון, מלאים עינים, וגבותם מלאות עינים, מנייהו כגוונא דא כו', ע"ש ציורם. והבן זה היטב.

וביאור ענין זה, כך היא, כי הנה כל מדרגה התחתונה, היא מגלת את העליונה, כי הנה הבינה, יש תגין בכתר שלה, והאותיות שיש בתשעה ספ"י שלה, הם אותיות של השמות, של צורת תגין העליונים. וכן צורת תגין שבכתר אמא, הם אותיות של שמות הנקודות שבט"ס דאבא, ואלו האותיות נקראו תגין. והמשל בזה, נקודות ח"ג של חכמה, שב"א סגו"ל. וכשאנו רוצים להזכיר בשמות הנ"ל, בהכרח הוא להזכיר ע"י אותיות, והנה האותיות ההם, הם הכתר דאמא, והם אותיות מחוברים מתגין הרבה.

והנה דע, כי האותיות אשר בצורת תגין, אשר בכתר בינה, שהם צורת אותיות של שמות הנקודים שבחכמה כנ"ל, אינם אלא ז' אותיות אלו, שהם שב"א סג"ל, וחשבונם גימ' ת"ג, וע"כ ו) כתר הבינה, נקרא תגין והבן זה. והטעם אל הנ"ל הוא, כי כבר נתבאר, כי כתר דאמא, הוא בת"ת דאבא. (א) ונשארו ח"ג דאבא, בבחי' תגין על הכתר דאמא, ואינם נכנסין בה, רק מאירים מרחוק, כדמיון התגין על האותיות. לכן לא נזכר בכתר דבינה, רק ז' אותיות אלו, שהם סגו"ל ושב"א, בצורת

מ"ק, סוד התגין: שם אהי"ה באלפי"ן וביחדי"ן, שהם קמ"ג וקס"א, הרי ש"ד. הוי"ה אהי"ה, מ"ז. והוי"ה דההי"ן, ב"ן. הרי ב"ן ומ"ז גימ' צ"ט, וצ"ט וש"ד, גימ' ת"ג.

הנה ה) כתר דאבא הם טעמים וט"ס אחרות הם נקודות. וכתר דאמא, הם תגין. וט"ס אחרות, הם אותיות. ופי' ענין זה הוא, דע, כי כל ד' בחי' אלו של טנת"א, הם כולם צורת אותיות ג"כ. אלא שאותיות כתר דאבא, הם צורות טעמים. וט"ס אחרות, הם צורות נקודות ואותיות. כתר דאמא, הם בצורות תגין. וט"ס אחרות הם צורות אותיות ממש, כמו שלנו, הידועים באלפא ביתא. ואמנם ודאי, שכולם הם בחי' אותיות ממש. כיצד, הרי טעמים, הם אותיות בצורת טעמים, שהם עגולים, והאות מחוברת ומורכבת מעגולים רבים כזה:

ועד"ז, הם הנקודות שבט"ס התחתונים דאבא, שהם אותיות מורכבים ומחוברים מנקודות, כזה:

הגהה

(א) צמח היינו כשאמא רובצת על ובשאר הזמנים אר"א כחדא נפקין וכחדא האפרוחים אז כתר שלה בת"ת דאבא שריין.

הנהגות ומראה מקומות

(ה) ע"י שער כ' פרק י'.

(ו) ג"א ל"ג כתר (כת"י).

(ז) ע"י בשער רוח הקודש תקון כ"ז יחוד

תגע"ץ.

שהחומר והצורה יהיה כ"א כלול מ"י, כי אין דבר פחות מ"י.

וזהו, זרע יעברנה, שמשעה שנזרע, נותן בה הצורה השכלית (נ"א שנזרעה נתנה הצורה בה) שהוא הנפש, אשר בכחה מצטייר החומר, ונעשה אברים, שהוא בית קיבול אל הנפש. דוגמת אומן, הנופח בכלי זכוכית, וע"י הרוח הנכנס בתוכו, מתפשט חומר הזכוכית ונעשה כלי. וזהו, ויפח באפיו נשמת חיים, כאומן הנופח בנפיתו תוך האפר והחומר. לכן, הנפש משעת זריעה, אינה נפרדת לעולם מהחומר, ואף כי אחרי מותו, נפשו עליו תאכל, עד תחית המתים.

וזהו בתיקונים ד"ב ע"א, ונפשא איהי כללא דאתון, ואיהי שותפא דגופא. ורוחא איהי כללא דנקודין, דנהרין בעינין. ובענין זה יובן, מאמרי ח' התיקונים, כי פעם יאמר שאותיות הם גופין, כנזכר שם קודם לזה. וזהו, יזהירו אלין נקודין, דנהרין באתון וכו', וכלהו נהרין בעינין דגופא, בגנתא דערן. וכן בתיקונים ד"ו, אמר בפירוש דאתון אינון לגבי נקודים, כגופא לגבי רוחא. ובמקומות אחרים מצינו, כי אותיות נפש, ונקודות רוח, כנזכר ד"ג. ולהבין הענין, ג"כ נדקדק בדבריהם, באומרו דאתון לגבי נקודין, כגופא לגבי רוחא. והרי הנפש, מדריגה ממוצעת, בין הגוף והרוח, והל"ל כגופא לגבי נפשא.

אך הענין, דע, כי הטעמים הם מן הכתר, ונקודות מן החכמה, ותגין מג"ר דבינה, ואותיות מו"ת שבה. וגם בזר"ן נמצא, כי אותיות אחר שהם בזר"ן, הנקרא גוף, יען שהם כללות ו"ת דאצילות בכללות, נמצא כי אותיות נקרא גופא לעולם, שהם הכלים, והתגין הם ג"ר דאמא, והם הנפש דאותיות, וכמו שהנפש אינה נפרדת לעולם מן הגוף.

תגין, לרמוז אל הנ"ל, שח"ג דאבא, שהם סג"ל שב"א, הם בצורת תגין על אותיות דאמא, גם כי מספרם עולה ת"ג, כנ"ל. נמצא כי בחי' אותיות של ח"ג דאבא, שהם שב"א סג"ל, הם נעשים תגין על כתר דבינה, והבן זה מאד. ולפי שהבינה היא נקבה, לכן גברה הגבורה, וקדמה נקודתם אל נקודת החסד שהוא זכר, לכן הוא כסדר זה שב"א סג"ל, ולא סג"ל ושב"א. (א) וכן הענין בנקודות, של (ו"ת ל"ג) ט"ת דאבא, שהם אותיות, של טעמים שבכתר דאבא, המשל בזה, כי ו' דזרקא הוא כזה:

וכן הענין בטעמים שבכתר דאבא, שהם אותיות בצירור עגולים, והם אותיות של בחינה אחרת שלמעלה ממנו, ודי בזה, כמ"ש בשער היחודים.

פרק ה

בל"ב נתיבות פליאות ז' חכמה וכו'.

הנה העולם, הוא משה קצוות, שהם מעלה ומטה, וארבעה רוחות. והם סוד ועיר אנפין, הכולל ו' קצוות. והתחלתם מחסד, כמ"ש אמרתי עולם חסד יבנה וגו'. הרי כי העולם, הוא מחסד ולמטה, יען היות העולם, כגוף אל הראש, המתלבשת בסוד מוחין דועיר אנפין, בתוך מוחותיו. והנה הבורא עולם זה, הוא חכמה, ע"י שמזדווג עם אמא. ואבא נותן בה טפה, שכלולה מחומר וצורה. וצריך

הגהה

(א) צמח ר"ל כי כשהשתי נקודות הנ"ל באים יחד תחת אות אחד כגון באלהים או בהו"ה או מקדים שב"א לסגול כי ב' שמות אלו אלהים הו"ה מורים על אמא.

הגהות ומראה מקומות

(ז) ספר יצירה משנה א'. (ח) ע"י בשער פנימיות וחיצוניות פרק ד' ופרק ו'.

ב' די"ב, וכן בדי"ג, וז"ל, וכמה גופין תקינת לון, דאתקדיאו גופין לגבי לבושיין, דמכסיין עליהון, ואתקדיאו בתיקונא דא, חסד דרועא ימינא כו'. ואח"כ נבאר, איך מכ"ב אותיות, נעשין י' תקונין. והנה להיות שהתגין משותפין באותיות, לכן נכללין נפש וגוף יחד בכ"ב אתוון, וכולן נקרא כ"ב בחי' אתוון.

והנקודות הם י', כמ"ש בע"ה, והם בחי' רוח, והם נקראו י"ס באמת, בסוד השמים מספרים, כי השמים הוא ז"א, בחי' רוח הכולל י"ס, המספרים ומזהירים למלכות, הנקר כבוד אל. כנזכר בפרשת תדומה דקל"ו ע"ב, מאי מספרים כו', אלא דנהרין ונצצין בנצוצי דנקודה עלאה כו', הרי כי הספ"י הם מחכמה, נקודה עלאה. (א)

גם ירעת מפסוק מונה מספר לכוכבים, כי ת"ת נקרא מספר, והוא רוח. כמ"ש די"ו, וקרינן לון י"ס, ואח"כ אמר לבושיין תקינת לון, וכמה גופין תקינת לון כו'. הרי כי י"ס הם עצמות, שהם הנקודים שבתוך האותיות, הנמשכין מחכמה עלאה, (ב) הנקרא נקודה עלאה ג"כ, ועל שמה נקרא נקודות. וז"ש אח"כ, מלאגו איהו שם יו"ד ה"א וא"ו ה"א, ראייהו באורח אצילות. וירוע כי שם זה גימ' אר"ם, הדמוז בחכמה, כ"ח מ"ה, כי הי"ס הן הן הי' אותיות רשם מ"ה.

וז"ש בזוהר, והמשכילים אלין אתוון, דכלילן בב' דבראשית, ראשית נקודה בהיכליה, ט' נקודין תליין מניה, ואתקרון י"ס בלימה. וירוע, כי ב' היא בבינה, דמנה אתוון, וראשית,

כן התגין אינם נפרדין ט) מאותיות בס"ת לעולם. משא"כ הנקודות וטעמים, שאינם בס"ת, רק ע"י קריאת אדם בס"ת, והבן זה. וז"ש לעיל, ונפשא איהי כללא דאתוון, ושותפא דגופא. והענין, כי התגין הם משתתפין ומתחברין בעצמות האותיות שהם גוף, והתגין הם כללות האותיות, כי ג"ד ראמא, הם י' כלולם מז"ת שהם האותיות, וכללות הז"ת נשרשין ונכללין בג"ד, שהם התגין, ובעבור זה אין התגין דמוזין ונזכרין בתיקונים, יען כי הם ואותיות משתתפין יחד, לכן לזמנין נקרא אותיות גופא, כי כן הוא האמת. ולזמנין נקרא נפש, בבחי' התגין שבהם. והנקודות, הם רוח האותיות. וז"ש רל"ה, דאתוון לגבי נקודין, כגופא לגבי רוחא, והו"ל כאלו אמר כגופא ונפשא לגבי רוחא, כי בהזכיר את הגוף, ממילא הנפש בכלל, כי שותפין הם כנ"ל. ויובן ג"כ מה שכתב (כ) כי אתוון (ל) מבינה, והיא מז"ת שבה, אך תגין נפשא, והוא מג"ד שבה. ולהיות התגין בחי' נפש, וכל נפש בחי' מלכות, ולכן אמרו שם דפ"ט, דמלכות אתעביד כתר דז"א, בסוד התגין שע"ג אותיות, שכבר ירעת, כי נפש יתירה דאז"א, היא כתר בראש ז"א, בסוד כתר יתנו לך יי' אלהינו, כנזכר בזוהר בפ' פנחס דרמ"ב.

ועתה נבאר עניינם, דע כי הכלים שהם גוף דז"א, הנקרא עולם, הם בחינת אותיות, ובהם נכללין התגין, שהם הנפש. אמנם מן הכ"ב אותיות, נעשה הגוף, כולל י' שליטים, שהם: כחב"ד חג"ת נהי"ם, כנזכר בהקדמה

הגהה

- (א) צמח בליקוטים, מספר הוא יסוד, ע"ש ה"ח וה"ג, העולים מספר. (נ"ב, פ"י, כי ה"ח וה"ג הם י' הויות, הם מ' אותיות, הוא מ' של מספר, ואותן י' הויות במילוי, הם ק', הם מ"ס של מספר, ומילוי דמילוי הויות, הם
- (ב) צמח אבא במלכות.

הגהות ומראה מקומות

- (ט) ע"י שער הנקודים פרק ו' ובספר מבוא שערין דף כ"ו.
(י) נ"א כוללים הז"ת (כ"י).
(כ) בתקונים דף קד:
(ל) ע"י שער הפסוקים דף קנ"ד ע"א בפסוק מונה מספר וגו'.

רק אחר שנזרע שהוא במעי אמא. אך אבא, לא נתן בה רק החומר הכ"ב אתוון, שהם העצמות, אך בהכרח היה בתוכה הבל דגרמי, הנז' פ' שלח דף קס"ט, כי וראי טפת אבא לא היה רק חומר יבש, רק קצת חיות בתוכה, הנקרא הבל דגרמי, והם סוד הש"ך ניצוצין, דנפקי מחכמה, דהיינו אבא, כנודע אצלינו. כי זה הוא מחובר חיבור גמור בעצמות אחר המיתה. אך הנפש שהוא מצד אמא, חופפת עליהם מלמעלה, בסוד ונפשו עליו תאבל, עליו דייקא, כי כמו כשהזריע (נ"א שמורע) אבא, יצא חומר עם הבל דגרמי משותף יחד, (לכן לא נפרדין לעולם ל"ג) כן לעולם אינן נפרדין. אך הנפש באה אח"כ מאמא, וחופפת על ההבל, ואז בבטן אשה נכנסת הנפש בט' חדשים מעט מעט, וכשנגמר, נולד. לכן גם אחר מיתה חופפת על עצמות, ולא בתוכם, כמו הבל דגרמי, דאשתאר בחבורא גו גרמאי, כנזכר בפ' שלח דקס"ט. ואע"פ שבדף ק"ע אמר זה על הנפש, הכוונה הוא על הבל דגרמי, וע"ש.

ואולי דגש ורפה, (מ) הוא הבל דגרמי, שאינם לא טעמים, ולא נקודות, ולא תגין, כנזכר בתיקונים סוף תיקון ה'. ולא קבלתי זה ממורי זלה"ה, ועיין מה שחסר בסוף תי' כ"ח של כת"י, שאמר כי הדגש והרפה הם הנפש, ואפשר שהוא הבל דגרמי, שהוא מכלל נפש, וע"ש היטיב בענין דגש ורפה, ואותיות, ונקודות, וטעמים, שהם גוף ונר"ן.

והנה הנקודות הם הי"ס שבתוכם, שהם בחי' רוח והרי כ"ב אתוון, והי"ס, הם ל"ב נתיבות, נמשכין מהחכמה, שבהם נברא העולם, שהוא ז"א. וז"ש, בל"ב נתיבות פליאות חכמה, חקק, והם י"ס בלימה, וכ"ב אותיות יסוד כו'. ונקרא יסוד, לרמז לטפת חומר הזכר, שהוא ראשון ויסוד, שהם עצמות. ואחר כך מצטייר באימא, בה' אותיות מנצפ"ך, הנקרא טפת אודם, והבן זה, למה זה נקרא תמיד בס"י לבחי' כ"ב אותיות יסוד.

והנה אלו הל"ב נתיבות, הם זכרים מחכמה,

דא חכמה, דמנה נקודין והם י"ס. והנה בתחלה הזריע האב, והוא חכמה, טפת חומר, והוא האותיות, שעליה נאמר והארץ היתה תהו ובהו, כי מעכירת המים, יצא חומר הראשון, הנקרא תהו, כמ"ש בס"י, שלש מים מרות, חקק וחצב בהן כ"ב אותיות, מן תהו ובהו ורפש וטיט. עשאן כמין ערוגה, הציבן כמין חומה, סבבן כמין מעזיבה. הרי כי חומר האותיות, מן מים שבחכמה יצאו, ותחילה נעשה תהו, ואח"כ בהו, ואח"כ נרשמו ונצטיירו.

ויש אותיות עגולות, כמין חומה. ויש פרוסה וארוכה, כמין מעזיבה. ויש של בית קיבול, כמין ערוגה, ששוהה המים בתוכו. וז"ש, כי לשלג יאמר הוי ארץ, נמצא כי מעכירת המים שבחכמה, יצא חומר (האותיות) הראשון, הנקרא תהו. ואח"כ ניתן בבינה, ונצטיירו במעי אמא, ע"י חומר שבה ג"כ, שהוא אפר של אש, כי (כמו ל"ג) המים מימין שהוא חכמה, וממנו יצא מעכירותיו הכ"ב אתוון, ובהם ה"ח של מנצפ"ך הפשוטים הראשונים, ונעשה עפר לובן, מעכירות השלג, לובן שבלבנון, שהוא חכמה. בסוד, כי לשלג יאמר הוי ארץ. אך האש הוא בבינה, ומעכירותה ושמריה יצא חומר הנקרא אודם, והם ה' אותיות מנצפ"ך כפולים, שהם ה"ג, גימ' אפ"ר, כי אפר עכירות שמרי האש הוא, ואז נצטייר גוף הולד ז"א במעי אמא, בכ"ב אותיות דכורין, וה' אותיות מנצפ"ך הכפולים נוקבין, ומהם נוצר הולד.

וגם בכ"ב אותיות דכורין, יש בהם נוקבין, כי החכמה יש בה צד שמאלי, שכולה נקבה, כגון בגי' מלכות. לכן יש בשאר הכ"ב בחינת נוקבין, אך בערך הכפולים נקרא כולן זכרים. וכוזה תבין, איך כל רמ"ח איברים, שהם בחינת רמ"ח עצמות, כולם מזכר, המזריע לובן. אך מאודם האשה, אינו רק השחור שבעין, והדם שבתוך הגידין כו'. אך כל העצמות שהם השרשים של רמ"ח איברים, הם מאבא.

והנה באותיות אלה, משתפת הנפש, הם תגין, והיא מאימא, כי אין הנפש נכנסת בחומר,

הגהות ומראה מקומות

(מ) עי' בתקונים ל"ט: ובשער הנקודים פ"ו ובשער העיבורים פ"ב.

מ"ב. והוא סוד י"ס הרוח, שהם נק' באמת י"ס. אך י"ס דנפש, הוא שם מושאל, כי עיקר י"ס הוא הרוח, והוא שם מ"ה. (א) כידוע, כי שם ב"ן נפש, ושם מ"ה רוח. כנזכר ד"ב, כי מלגאו איהי שם מ"ה.

ובזה תבין מ"ש בזהר דנ"ז ע"ב, וכד אית בישראל משכילים בחכמה, דאיהו יו"ד, מחשבה עלאה, ידעין לזרקא להאי אבנא, לההיא אתר דאתגזר, והענין, כי כשעולין זו"ן, בסוד מ"ד ומ"ן לגבי אר"א, ז"א באבא, ונוקבא באימא, אין עולה רק בחי' הרוח שבהם, שהם אלו הנקודים, שהם י"ס דרוח, כי בחי' הגוף והנפש שלהם, נשארינן במקומן לעולם. ולהיות כי אלו הנקודות שרשם מחכמה, כמ"ש שם, ידעין לזרקא להאי אתר דאתגזר, וידוע, כי הנקודות נקבות, נקרא אור חזר, אף שהוא בחי' ז"א, מפני שהוא אור חזר שבו. לכן נקרא אבנים נקבות, עם שהם בחי' ז"א שהוא זכר. וז"ס בידך אפקיד רוחי, כי הרוח עולה בסוד מ"ן למעלה, אך הנפש נשארה למטה עם הגוף.

אמנם מה שהיתה הנפש מתפשט תוך הגוף, בשס"ה גידין, שהוא דם, בסוד כי הדם הוא הנפש, עתה מסתלק משם, ונאמר אני ישנ"ה, בגימ' שס"ה, כי השס"ה גידין של דם הוא מהנקבה, הנקרא אני, והם הישנים, ומסתלק כל כח הנפש בתוך הלב לבדו. ובזה תבין, למה האדם מתעורר תכף מתוך שינתו, כי אין לו צורך רק שיתפשט מן הלב בתוך הגידין. וזה סיבת אדם המצטער, כשירו מונחת על לבו בשינתו, כי הנפש אינה יכולה לדפוק ע"י הדם בשאר איברים, ואז האדם צועק, ואינו יכול לקום מאליו, עד שיקראוהו ויעורר נפשו, ואז יכול להתפשט באיבריו בכח חוץ הקריאה. וז"ס פ' פנחס, דף רכ"ב, כי בלילה תרעין דג"ע סתימין, דאינון עיינין דלבא, כגוונא

ונתונים באימא, תוך מנצפ"ך. שהם נ' שערים שבה, כי כ"א כלולה מ"י, הרי נ'. ולכן נקרא שערים, יען הם פתחים פתוחים, ונקבים של אימא, הנקרא נקבה, כי הנקבה שעריה פתוחים לקבל בתוכה נתיבות חכמה.

ובזה תבין, (נ) היות גבורות מנצפ"ך נקבות, וגבורות ש"ך ניצוצין, שהם הבל דגרמי, דכורין. והנה יש ב' בחי' של י"ס: א', י"ס דבחי' נפש, וא', י"ס דרוח. והנה כשאנו מזכירין האותיות שהם הגופין כלי הנפש, (ס) נמצא כי הנפש הם י"ס שלהם, ובין כולם הם ל"ב בחי', שהם ל"ב אלהים דקטנות, שכבר ידעת כי כלים ונפש, הם כולם בחי' אלהים דקטנות.

אך יש הפרש, כי י' אלהים שהם כנגד הנפש, הם יותר מעולים, ונזכר בתיקונים כת"י התסר, והכ"ב אחרים הם כנגד הגוף, שהם כ"ב אתוון. ומאלו הל"ב אלהים, מתקבץ הארתם כצאתם מהחכמה שהוא מוחא, לגבי לבא, ונעשה ל"ב, כמנין ל"ב נתיבות החכמה. ולכן הלב הוא אש שורף, כי הוא האלהים דקטנות. אך הקול שבתוכו, הוא שם הוי"ה, שהוא בחי' הרוח השורה בלב, שהוא הנקודות, העושים דפיקו, מכח הנקודות כנזכר דס"ט ופ"ט, וכד ייתי רוחא לגבי לבא, דתמן נפשא, אתמר ביה קול דודי דופק.

והבן זה היטב, כי הנפש והרוח הם שניהם בלב, זה רוח, וזה דם, בסוד כי הדם הוא הנפש, טיפת אדם דנוקבא. והכלי הוא בשר הלב עצמו, שהוא האותיות. ובבוא הרוח, אזי הם הוי"ות דגדלות, ולא אלהים דקטנות. והנה אז נשלם שם מ"ב, שהם ל"ב נתיבות, גוף ונפש, וי' אמירן שהם י"ס דרוח דגדלות. כנזכר דכ"ב ע"ש היטיב, איך (הנקודות והאותיות ל"ג) הנקודה, והחוט, ותגא דעל חוטא, הם ל"ב שבילין, ותגא דעליה י', הרי

הגהה

(א) צמח ונרמז בתיבת בלימה: מ"ב מ"ה בגימטריא.

הנחות ומראה מקומות

(נ) עי' מב"ש שער ה' ח"ב פרק ו'.

לפי שכבר ידעת כי ז"א אינו רק ט"ס, כמנין א"ת. והמלכות אין בה נקודה, כי היא בחינת נפש לבר. לפי שכבר ידעת, כי הזעיר אנפין אין לו רק ט"ס, ובין כולם הוא אחר.

ואמנם הטעמים, צריכין לחלק ל' חלקים. וכן האותיות, אף על פי שהם כ"ב, נחלקים ל' ספירות. כי הכתר של רוח נקודות, יש לה אות א' כלי שלה, וכן בכל שאר י"ס דרות, כי כ"א יש לה אותיות ידועות, שהוא הגוף וכלים שלהם. ויש ספי' שיש לה אות א', ויש ספי' שיש לה ב' אותיות, וכנזכר פ' אחרי דע"ח ע"ב, וז"ל, אר"ש לר"א, ת"ח, הנחו כ"ב אתוון, כולו מתפרשן בהנהו י' אמירן כו', וע"ש, ושם נאמר, כי הא אוליפנא לן, כל אינון אתוון דרשימין וידעין בכל כתרא וכתרא, ואנו לא זכינן בהן, אמנם ממוצא דבר נוכל להבינים מס"י, ומזהיר שיר השירים, כמ"ש בע"ה.

זהנה נאמר בס"י, כי אמש הם באופן זה: כי ג"ר, הם ג' קוים של ע) ש, כי ראש נברא מאש. וז"ל כוללת ג' אמצעיות, חג"ת, כי גוייה נבראת מרוח, והם ח"ג ב' יודין דא', ו' מן א', דא ת"ת באמצעיתא. כנזכר בס"ה בכמה מקומות. מ' פתוחה ביסוד, בכללות ג"ת, כי בטן נברא ממים כו'. ואותיות בג"ד כפ"ר"ת הם, (בו' אותיות דג"ד כי הם) בו' נקבי הראש: ב', און ימין, חכמה. ג', און שמאל, בינה. ד"כ, עיינין, נ"ה. פ"ר, חוטם, ת"ת, דעת. ת, פה, מלכות שבראש. י"ב פשוטים: ה', בחסד. ז', בגבורה. (נ"א ו' בגבורה) פ) ב' ידים. וכע"ז, כל הי"ב פשוטים, בו"ק הגוף.

ודע, כי הרוח, שהם י"ס, אינם כסדר הכלים, כי החסד של הרוח, הוא בכלי הגבו'. וגבורת הרוח, הוא בכלי החסד. וז"ס התכללות שמאלא בימינא, וימינא בשמאלא, הנזכר בזהיר ובתיקונים ע"ש. וכן בפ' ויקרא דנ"ד. ובסוף שיר השירים, בסוד הנקודות, בפסוק יהי רמיע בתוך המים. וזכור זה היטב. נמצא, כי הם ב' בחי': א', ד' רוחות דרום צפון מזרח מערב. בחי' ב', היא ד' יסודות: ארמ"ע, והם בחי'

דתיבת נה, דכל נהורין סתימין בגווה, ואינון מלאכין דמתפשטין בכל איברי דגופא, כולוהו סתימין בלבא, כי הנפש יש בה אחיזה להקליפות, בהיותן בלי רוח, בסוד גם בלא דעת נפש לא טוב, לכן נסגרת ונסתמת היא וכחותיה תוך הלב, מפני מי המבול הם המזיקין. והענין, כי בהיותה מתפשטת נאחזים בה, ובהסגירה, אין מי שיוכל לינק משם, בסוד גן נעול אחותי כלה גל נעול מעין חתום. והבן זה, בסוד חותם בתוך חותם, שצריך לייין כדי שלא יתנסך.

והבן איך קרא לכוחות דנפש מלאכים, שהם וורירי הרם, שלוחי הנפש, להחיות הגוף, והם בחי' האותיות, כנזכר בתיקונים דכ"ג, אית מלאכין, דמשמשיין לאילין נקודין, ואינון אתוון. והנה, כמו שהי"ס נעשין ז' היכלות, כי היכל הא' הוא נקרא ק"ק, כולל ג"ר. כך אלו הי"ס של הרוח, (שהן הויר"ת) הן י' הויר"ת בנקודות מחולפין, כנזכר בתיקונים דף קכ"ח. ולפעמים נקרא ז' הויות, ע"ד ז' היכלין, והן הן ז' הויות, ז' קולות דנפקי מלבא, הנזכר במזמור תבו לה' בני אלים וכו', ז' הבלים דנפקי מלבא, והם בחי' י' אמירן. כי הנפש בחי' דבור, והרוח בחי' אמירה, לכן נקרא אלו י"ס רבחי' רוח, בחי' י' אמירן, הנזכר דס"ג, בסוד אומר ועושה. אומר אבא בסוד הויר"ת. ועושה אמא, בסוד אלהי"ם. הנזכר ברקפ"ד ודק"ד ע"א, ע"ש בב' נוסחאות, ותמצא כי שם מ"ב, הוא ל"ב אלהי"ם וי' אמירן שהם הויר"ת.

פרק ו

הכלל העולה, כי כ"ב אתוון, הם רמ"ח איברים של הגוף. וה' דמנצפ"ד, הוא הרם. ששורה בו הנפש שהם, תגין, ועיקר ישיבתה בלב. ורוח הוא נקודות, וגם הם נקבות כנ"ל, כי הם אור חור, והטעמים הם הנשמה, זכר. והל"ב נתיבות הוא כללות הגוף, והנפש. וי' אמירן, הם י"ס דרוח. והנה נקודות הם ט',

הגהות ומראה מקומות

(פ) נ"א בת"ת (כת"ו).

(ע) ע"י לקמן סוף פ"ו, ובשער פרקי הצלם סוף פ"ה.

פרק ז

אמ"ש, בג"ד, כפר"ת:

הנה נודע מן הכתוב לעיל, כי אמ"ש הם ג"ר, שהם יסודות אל ז"ת, ובג"ד כפר"ת, הם ז"ת, יען שיש בהם דין ורחמים, שהם אור ישר ואור חורר, שהם בחי' עצמן רחמים, ובחי' מלכות שבכל אחד וא' הוא דין, לכן הם כפולות. וי"ב פשוטות: הם ספירת ת"ת לבד. שהוא א' מז' כפולות עצמן, נחלקת ליי"ב חלקים, שהם יי"ב פשוטות. והיותם יי"ב הוא: כי כל ז"ת נשרשים בגוף, שהוא הת"ת. והיו כפולות עם ת"ת בעצמו, יהיה י"ד. אך הו"ת זולת ת"ת, בהיותן כפול, הם יי"ב נמצא כי הת"ת בעצמו, הוא מב' בחי', שהוא אות (א') (א) ר', מבג"ד כפר"ת והיא כפולה.

עוד יש בו יי"ב שרשים של ו"ת, שהם כפולות, והם יי"ב, ונכללין בת"ת. ואלו יי"ב פשוטות, נקרא יי"ב גבולי אלכסונים בס"י, כי מאחר שהם עצמן בחי' ו"ת כפולות, אשר בת"ת נשרשים, א"כ צריכין להיות מצויירין שם בצירור גבולי ב' אלכסונים, כי חלק א' גבול א' שבו, יהיה נוטה באלכסון, נגד ספי' החסד. וחלק גבול הב', יהיה עומד ונוטה נוכח ספי' הגבורה. ועד"ז כולם. כדי שאלו יי"ב חלקי הת"ת, יהיו נוטים פניהם, נגד הו"ס, שהם שרשים, לאלו יי"ב חלקי' שבת"ת, לינק מהם. כי הרי בחי' חסד שבת"ת, צריך שיהיה בקו ימין הת"ת, בראשית הקו, ויהיה נחלק לב' חלקים כפולים: דגש ורפה. ובסוף קו הימין דת"ת, יהיה בו ב' חלקים דנצח, וכיוצא בזה בשאר.

ודע, כי גם ביסוד, יש בו שנים עשר

רוח וגוף דרום חם ויבש, ובו מים קרים לחים. וכן כולם ע"ז הסדר. (צ) גם דע, כיון שכללות ז"א אינו רק ו"ק, בחי' גופא, אלא שבבחי' רוח נשלם ליי, לכן גם האותיות אינם רק בו"ק, לכן אות א' מתחיל בחסד, כנזכר בתרומה דקנ"ט. גם בזהר שיר השירים, גבי הביאני המלך חריו, באדרא תניינא, וז"ל, כ"ב אתון מתפשטים, ושריין לאתנהרא מרישא דנהורא קדמאה וכו'. כי כבר ידעת, כי רישא דמלכא בחו"ג אתתקן וכו', פ' משפטים דקכ"ב.

נמצא, כי כל הכ"ב אתון הם ביי"ס, (ק) ועצמותם אינם רק ו"ק, נמצא כי האותיות הם נפש. ואז וז"ן הם שמות אלהים, לכן הם ד"ו פרוצופים, נדבקין יחד, אלא שזה אחור, וזה קדם. אך בבא הויות שהם רוח, והם סוד המוחין דז"א, כידוע, אז נגרל הז"א, ואז נעשו בן יי"ס גמורות, אף בבחי' הכלים, ואז ננסרת הנקבה ממנו, ולקחה הדין של אלהים, והזכר הויות, ואז נקרא הו"ה (ר) אלהים, שמא שלים, והבן. ולכן ננסרת ממנו, כי הויות דוחין אלהים, וניתגין (ש) לנקבה. ומה שאנו אומרים תמיד, חצוניות העולמות, הם הכלים האלו, הגוף ונפש. ופנימית העולמות, הם יי"ס דרוח, שהם מלגאו בארץ (נ"א באורות) אצילות, כנזכר די"ן, כי הנשמות של אדם, באים מזה האדם דאצילות, שם מ"ה מלגאו, הנק' יי"ס דרוח. והמלאכים, מן החיצוניות, שהם הגוף ונפש. וזה הגוף של אלהים, יורד לפעמים בבי"ע, (ת) ושם מתקשטת, ומתלבשת באותן הלבושים, להתנאות בפני בעלה, לומר ראה גידולים שגדלתי. ולהיות כי אור הנקודות הם אור החורר, לכן עולה תמיד בסוד זקא. וזהו כתי' הרב ז"ל ומזכיר בו דרוש דלעיל.

הנהגות ומראה מקומות

- (צ) עי' זהר וארא אות ל"ד ובסלם מאמר ד' יסודין ארמ"ע.
 (ק) עי' סדר התחלקותם בזהר בראשית א' אות ל"ד ובשער הכונות בברכת אבות דרוש ב'.
 (ר) עי' באד"ר אות שכ"ג ובסלם מאמר
 (ש) עי' שער חיצוניות ופנימיות פרק ד'.
 (ת) עי' שער המלכים סוף פרק ז'
 (א) נ"א ד' מבג"ד (כת"י).
 (ב) עי' מבוא שערים דף קכ"ד ע"א.

מלמעלה למטה. (נ"א מלמטה למעלה) י"ב פשוטות, הם י"ב גבולין. ג) וסוד א"מ"ש וי"ה ד' הם ג"ר. וטעם הקדמת א' באמ"ש, כי גם (כי) כל הדברים מורכבים מאש מים ורוח, עכ"ז, עיקר הכל הוא ע"י הרוח, שהוא אות א', לכן בזכר וי"ה, רוח מים אש, כי הרוח עולה על הכל, ואחריו מ' מים, שהוא חסד, ואחריו ש', אש, שהוא דין, וזהו אמ"ש. והנקבה בהפך ממש, כי בא ממטה למעלה, והוא אש"מ, וזה"ל. וכשהמליך אות מ' תחלה זכר, מ"א"ש, וא' קודם אל ש', יו"ה. והנקבה מ"ש"א, יו"ה. וכשהמליך ש' בזכר, ש"מ"א, כי להיות שעיקרו ש', שהוא דין, הקדים ש' אל מ', הי"ו. אמנם להיות כי המים רחמים גמורים מן הרוח, שהוא ממוגז, לכן הקדים מ' אל א'. אך הנקבה ש"א"מ, הי"ו.

השער הששי

שער העקודים ויתחלק לח' פרקים.

פרק א' מ"ת א)

אח"כ באו הטעמים התחתונים, שמתחת האותיות, והם בחי' אורות היוצאים דרך הפה של א"ק, משם ולחוץ, והנה בכאן נתחברו האורות חיבור גמור, כי הרי הם יוצאים דרך צינור א' לבד. והטעם כי כל מה שהאורות מתרחקים ומתפשטין למטה, כך יש יכולת להשיגם ולקבלם, לכן אין חשש אם נתחברו המקיפים עם הפנימים יחד.

והנה כיון שכבר נתחברו האורות המקיפים ופנימים יחד, לכן ב) מכאן התחיל להתהוות בחי' כלים, אלא שהם זכים בתכלית הזכות, כמ"ש. לפיכך עדיין לא נתגלה כאן רק בחי' כלי א'

בחי' גבולי אלכסונים אלו, כי כל הז"ת, צריך שיהיו נרשמים בו, בסוד, אלה תולדות יעקב יוסף. וז"ס. וקרא זה אל זה: י"ב ביי"ב, דת"ת ודיסוד. ואלו הי"ב גבולי אלכסון דיסוד, הם בחי' י"ב מזלות עצמן. ובחי' ז' ככבי לכת, הם הז"ת מפאת עצמן, ולא מבחי' התכללותן ביסוד. וענין היותם י"ב פשוטות, הוא שהרי הם בחי' ז"ת, הרומזים בת"ת, או ביסוד, כהיותם כפולות, ולכן עלו בחשבון י"ב, וע"כ הם י"ב פשוטות, כי ו' כפולות, הם י"ב פשוטות. וע"כ הי"ב אינם כפולות, רק פשוטות לבד.

הכלל העולה, כי י"ס, יש בהם י' אותיות, אות א' בכל ספירה, על סדר זה: והם י' אותיות הנזכר, א"מ"ש בג"ד כפר"ת. א' הוא כתר, שהוא א', והוא אות א' מן אל"ף ביי"ת. ות' במלכות, שהא אחרונה, וכן ת' היא אחרונה בא"ב. נמצא כי ד' שהוא בת"ת, ובת"ת זה יש בו י"ב אותיות פשוטות, שהם בחי' ז' אותיות בג"ד כפר"ת כפולות, ועתה הם י"ב פשוטות. וז"ס מ"ש בפ' פקודי, בהיכל רצון, שהוא כולל שית היכלין אחרנין בגווה, שהם ו' כפולה, ונעשין י"ב, בסוד ז"ו, כי ת"ת נקרא ו', כנ"ל בענין ז' כפולות וי"ב פשוטות.

והנה האותיות, הם כחות אצילות, ועצמות הספירות. וסוד המלכות והצירופים (נ"א כח אצולים מעצמות הספירות וסוד המלות והצירופים) שבס"י. הענין הוא, שכל הכחות לא יפעלו, אלא בסוד חזרתן וצירופם אל מקוריהם, ואז יושפע עליהם שפע רב וחזק, לשיוכלו הם לפעול פעולתן בחזק. וז"ס המליך אות פלוני, הנזכר בס"י, כי יחדה, וקשרה אל שרשה, ואז הוציא פעולה אחת ממנה. וי' אותיות הנ"ל, כוללת כל הכ"ב, והם: אמ"ש בג"ד כפר"ת, כנזכר בסוד י"ס כסדרן,

הגהות ומראה מקומות

א) עי' ע"ח עם פמ"ס סוף ענף ו' ד"ה ואח"כ.
ב) מכאן התחיל בחינת הסתלקות, אבל לא בראש כמ"ש במאמרי רשב"י בראשית י"א ד"ה מרב אונים (מכת"י בעל הסלם זצ"ל).

ג) עי' בתקונים עם פירוש מעלות הסלם אות קי"ט במעלות הסלם ד"ה וכדי להסביר.

ד) נ"א ויה"ו (כת"י).

רק ב' בחי' של אור: והם, פנימי ומקיף. אבל כאן בפה, נכפלו הבחינות, והיו ב' שהן ד', כי הנה הם ז' היו בחי' אורות וכלים, והאורות נכפלו לב', בסוד פנימי ומקיף והכלים ג"כ, פנימי וחיצון. ואלו ד' בחי', הם: בחי' גילוי אותם ד' אלפין הנ"ל, שהיו בחוטם, כי האור עבר ונמשך דרך פנימיות האדם הזה, ויצא דרך הפה.

והנה הב' אלפי"ן שצוירם יו"י, הם אור פנים, ואור מקיף. והב' אלפי"ן שצוירם יו"ד, הם ב' בחי' הכלי, פנימי וחיצוניות. ואלו הד' בחי', הם עצמן בחי', ב' אזנים, וב' נקבי החוטם, שנתגלו כאן בפה. כי מן און ימין, נמשך האור ויוצא דרך הפה, בסוד אר"מ. ומן החוטם ימין, נמשך ויצא דרך הפה, אר"פ (וב' אלפין שצוירם יו"ד הם בחי' הכלי פנימי וחיצון) ומנקב חוטם שמאל, נמשך ונעשה פנימיות הכלי, ומן אור און שמאל נמשך ונעשה חיצונות הכלי. ואלו הד' בחי' נכנסו בפה, כי הנה בפה יש בחי' הבל ובחי' דבור, והנה ההבל הוא בחי' אור, והדבור הוא בחי' הכלי. והנה יש הבל דבור עליון בלחי העליון, סוד גיכ"ק, שהוא בחכמה. והבל דבור תחתון בלחי תחתון, סוד אחה"ע, שהוא בבינה. ונמצא כי הבל עליון הוא אר"מ, והתחתון הוא פנימי. ודבור עליון כלי חיצון, (ר"ל פנימיות הכלי וחיצוניות הכלי) ודבור תחתון כלי פנימי. והאורות שהם ההבלים, הם בימין הפה. והדבורים שהם הכלים, הם בשמאל הפה.

פרק ב מ"ח

הנה, אותן הד' אלפין שצוירנו לעיל בחוטם, הם נכנסין בפה, ונעשים שם ד' ח' הבלים. והנה ד"פ הבל גימ' קמ"ח. כי ע"י

לבר, אבל האורות הם נחלקים לי', ואלו האורות נקראו עקודים.

ופי' הענין, כי ג) הנה כתיב וארא בחלום והנה העתודים העולים על הצאן עקודים נקודים וברודים. וגם כתיב, כי ראיתי את כל אשר לבן עושה לך. ובפסוק זה רמז, כל בחי' אלו שאנו מדברים בכאן, כי לבן הוא סוד לובן העליון אשר הוא קודם כל האצילות הזה, והוא (היה) העושה כל אלו הבחי', שהם: עקודים, נקודים, ברודים, לצורך האצילות שיאציל אחריהם, אשר הוא נקרא בשם יעקב. והתחיל בעקודים, כי הם האור היוצאים בפה דא"ק, אשר בהם התחיל גילוי היות הכלים, להיות י' אורות פנימים ומקיפים, מקושרים ומחוברים יחד בתוך כלי א', אשר לסבה זו נקרא עקודים, מלשון ויעקד את יצחק, ר"ל ויקשור, וכמ"ש בע"ה. אבל האורות עליונים, של אזנים וחוטם, לא נתבארו בפסוק כיון שעדיין לא נתגלו בהם היות הכלי, ואח"כ נבאר בע"ה נקודים וברודים.

והנה בהתחברות האורות פנימים עם האורות מקיפים מחוברים ד' תוך הפה, לכן בצאתם יחד חוץ לפה, קשורים יחד, הם מכים זה בזה, ומבטשים זה בזה, (ה) ומהכאת שלהם אתייליד היות בחי' כלים. לכן נקרא המקום הזה פה: כי פה גימ' ס"ג וכ"ב אתון. והנה בחי' אותיות הם הכלים, כנודע. לכן נרמז בפה שם ס"ג, ועוד כ"ב אותיות, לרמז על מה שנתחדש במקום הזה, ענין גילוי היות הכלים שנתגלה בכאן, ע"י הכ"ב אותיות.

והנה מן הפה הזה, יצאו י"ס פנימים, וי' מקיפים, ונמשכין מנגד הפנים, עד נגד הטבור של זה הא"ק, וזה עיקר האור, אבל ג"כ מאיר דרך צדדים, לכל סביבות זה האדם, ע"ד הנ"ל באורות און חוטם. והנה באון וחוטם, לא היה

הנהות ומראה מקומות

- ג) ע"י בתלמוד ע"ס חלק ד' פרק א' אות ג'.
- ד) נ"א ל"ג מחוברים (כת"י).
- ה) בשיטה הנ"ל ה"ס זווג דאבא תוך יסוד דאמא וע"י הארת יסוד זה בזה יוצא ז"א והוא כלי לאי"א שאח"כ מתלבשים נה"י דא"א תוך ז"א, וכמו
- א) הוא כאן במקום העליון וגבוה (רנ"ש).
- ב) ע"י בפתחה כוללת לעץ חיים עם פמ"ס
- א) אות ח'.
- ז) נ"א ל"ג היו (כת"י).
- ח) א"מ כאן סוד גדול והוא כי הב' אלפין

של הדופן החיצון זך, אז יש יכולת באור המקיף, לעבור עד חצי עובי הפנימי של הדופן, ואז מאיר זה בזה, אע"פ שחציו הפנימי של הדופן לא יהיה זך, אין בזה חשש, כי האור פנימי עובר (נ"א עבה) ומאיר בו עד חצי עוביו הפנימי, אע"פ שאינו זך יותר.

וא"ת, כי עדיין יש להקשות ולומר, שהרי בחוש הראיה אנו רואין, שפנימיות הכלי זך יותר מחיצוניות. התשובה בזה הוא כך, כי אעפ"י שאו"פ קטן מאו"מ, עכ"ז להיותו מוגבל תוך הכלי, לכן הכלי מקבל הארה שלמה ממנו. אבל אוה"מ, אע"פ שהוא אור גדול, עכ"ז כיון שאינו רבוק ומצומצם עם הכלי, אינו מאיר כ"כ בחיצוניות הכלי, כמו שמאיר הפנימי בפנימיות הכלי, ובזה יבא הכל על נכון.

מ"ב דע, כי אין לך שום בחי פרצופים שבעולם, שאין לו ה' חלקים: נרנח"י, והם כפולים, כי הם ה' בחי' פנימים. וה' בחי' מקיפין. וכ"א מאלו, יש לו ב' בחי': א', אורות פנים, וגדולים. ב', בחי' אורות אחוריים, ומתמעטים. וכ"ז הוא באורות. וכעד"ז הם בכלים, כי יש בחי' כלים דפנים, ויש בחי' כלים דאחוריים, (והכלים ג"כ פנימי וחיצוני). ודע, כי כל הנ"ל הוא, הן בכללות העולמות, הן בפרטותיהן, בכל פרצופים בפ"ע. ואמנם ענין הכללות, גם הוא נחלק לכמה בחי', אם כללות כללי, ואם כללות פרטי. ועד"ז מדרגות רבות. פ"י, כי הנה היחידה, לעולם אינה נכנסת בחשבון הפרצוף, כי היא נמנה אליו לבחינה עליונה, ונפרדת ממנו. יען הוא סוף המדרגה עליונה, וראש המדרגה התחתונה. דוגמת מלכות דאצילות, שנעשית מלכות אל אצילות, ועתיק אל הבריאה, והבן זה.

ולכן נמצא עתה ד' בחי' דרך כללות ונאמר: כי הנה ע"ב טעמים, בכתר. וס"ג נקודות, בחכמה, ומ"ה תגין, בבינה. ובין אותיות בת"ת. (נ"א בו"ת) וכבר ביארנו, כי

השינים שבתוך הפה, נטחנים אותן הד' הבלים, ונעשים קמח, ונגמרת פעולתן. ואל יקשה בעיניך מ"ש לעיל, ט) כי מן אור און שמאל, הנכנס בפה, נעשה ממנו חיצוניות הכלי, ומן נקב חוטם שמאל, נעשה פנימיות הכלי, ועם היות כי אור מקיף גדול ומעולה מאור פנימי, עם כל זה, פנימיות הכלי, גדול מחיצוניות הכלי, כנראה בחוש העין, מה שאין כן בחינת האורות, כי אור הגדול שלא יוכל הכלי להקביל, ולקבל בתוכו, מאיר מבחוץ בסוד אור מקיף, ואור המועט נשאר בפנים, משא"כ בכלים. וא"כ איך מבחי' און שהוא עליון, יהיה חיצוניות הכלי, ומן החוטם שהוא יותר תחתון יהיה פנימיות הכלי.

התשובה בזה, דע, כי האור כולו הוא שוה, בהשוואה א', וכאשר רצה לכנוס ולהיות מוגבל תוך הכלי, אז האור ההוא שאינו יכול לכנוס בכלי, נשאר מבחוץ בבחי' מקיף. ואו"פ הוא מאיר מבפנים בכלי, ועובר האור עד חצי עובי דופני הכלי מצד פנימיותו. ואור המקיף הוא מאיר מבחוץ לכלי, ועובר עד חצי עובי דופני הכלי מצד חיצוניותו. וע"י ב' אורות אלו, מאיר הכלי ומזדכך, והנה אנו צריכין, שחצי הכלי שמבחוץ, יאיר מחמת אור המקיף, והנה או"מ גדול מאד, ולא היה עובר הארתו להיות נבלע ומאיר תוך הדופן של הכלי, כי יש הרחק והפרש והבדל גדול ביניהם, ולכך הוצרך, שפנימיות הכלי הגרוע, ישתווה עם או"פ הגרוע, ויאיר זה בזה. וכן חיצוניות הכלי המעולה, יאיר בו או"מ המעולה, דאל"כ היה נשאר חיצוניות הכלי בלי הארה.

גם יש סיבה אחרת, והיא קרובה אל סיבה הראשונה ממש. והוא, כי הנה אוה"מ, חשקו ורצונו הוא להתחבר עם או"פ, ולכן אם חצי הדופן של הכלי, מצדו החיצון, לא היה זך יותר, לא היה עובר בו אור המקיף, והיה או"פ חסר מלקבל בו אוה"מ, אמנם בהיות חצי הכלי

הגהות ומראה מקומות

חושך בערך הזכר, והנוקבא כלי לזכר בעלה, ולכן הזכרים בימין, והנוקבא בשמאל ודוק (ה').

ט) פרק א'.

שצירם יו"י הם ב' היות ולכן הם בחי' אור כי זכורא אור, וב' אלפין שצירם יו"ד הוא בחי' חושך ולכן הם בחי' כלי, כי שם אהיה נוקבא

נר"ן פנימית, נקרא אורות אחוריים, ואז עומדין אב"א.

והטעם, כי כאשר אין לו בחי' הנ"ל, עדיין הם דינין, ונקראו נקודות, שהוא ס"ג, שהוא הנשמה, דינין, ולכן כדי שלא יהיה בהם אחיזה אל החיצונים, הם מוכרחים להיות אחוריים היותר חיצונים, שהם בחי' אותיות ותגיין, שהם נפש ורוח, להיות רבוקים יחד, ואינם נגליין, רק אר"פ, שהם נשמה, בינה.

אך בבא חיה פנימי, שהם המוחין, אז אין הקליפות יכולין להתאחו כלל, אפילו באחוריים, כי אור החיה מאיר עד שם. אך בעוד שאין בה אלא נשמה בינה, אמת הוא שאין כח בקלי' לאחוז בנשמה עצמה, שהוא בפנים, אך באחוריים שולטין, לכך עומדין אז אב"א, ובבוא חיה, אין יכולין אז לאחוז החיצונים, אפי' באחוריים, (א) מרוב האור שמאיר החיה באחוריים, ונגדלים יותר, ואז חוזרת פב"פ ומזדווגים ביחד.

וביאור הענין זה יותר הוא, כי בעוד שאין בו אלא נשמה, עדיין יש פחד מהחיצונים, שלא יתאחו באורות האחוריים, שהוא נפש לבר, כיון שצריכין שמירה, לכן צריכין להיות אב"א, אך יש עדיין פחד, שמא יכנסו החיצונים בין הרבקים, בין אחור לאחור וינקו משם, ולכן בעוד שעדיין אין בהם רק בחי' נשמה לבר, עשה המאציל סדר א', שגם אורות של הנקבה לא ימשכו, רק ע"י הזכר, ואז הזכר יקח ב' בחי': שלו, ושלה, ויצאו אורות ממנו אליה, דרך נקב, אל אחוריה, ושם תרבק, ותקשרת עמו הנקבה לגמרי, בכותל א' לבר, ואין שם מקום פנוי בין הרבקים, לכנוס שם זרים.

ה ש מ ש

(א) נ"ב, עיין שער ל' שער הפרצופים
הפרצוף הג', אז חזר פב"פ, ואין עוד אחיזה
לחיצונים בפרצוף החיצון, וגם לקמן בסוף
הפרק הזה עצמו כתב כן, ועי"ש במ"ש.

הנהגות ומראה מקומות

של א"ק לא היו יותר מה' פנימיים וב' מקיפים,
כדלקמן פ"ג ד"ה והענין הוא.

ע"ב הוא בכתר, יש בו אריך ונוקבא. וכן ס"ג
בחכמה, או"א. וכן מ"ה ישס"ת. וכן ב"ן,
זו"ן, כי הם הבנים. וישס"ת מ"ה, גימ' אד"ם,
כי הם האבות של הבנים דב"ן. ועד"ו פרטות
כל א' מאלו, יש לו ד' בחי' הנ"ל.

אמנם דע, כי כ"ז בהשלמתן, אך להיות
שהעולמות אינם לגמרי בשלימות, עד שיושלם
הבירור ותיקון של המלכים, לכן אינם שלמים,
אמנם יש זמן שנשלמים הר"ק, אך לא לגמרי.
בנ"ל.

ודע, כי העולמות העליונים, כל מה שהם
יותר תחתונים במדרגה זה מזה, הם יותר
מחוסרי השלימות זה מזה, לכן תמצא, עד עולם
הנקודים, היו ה' בחי' או"פ, ומקיפים נגלים. (י)
אלא שהשינוים ביניהם הוא, כי באלו, היו
מתקרבים המקיפים עם הפנימים, ובאלו, יותר
מתרחקים. ואמנם מעולם הנקודים ולמטה,
שהוא עולם האצילות, היה חסרון א', שלא
נתגלה להם (נ"א בהם) בכל פרטיהם, יותר
מה' אורות פנימים, וב' מקיפים, שהם: מקיף
ליחידה, ומקיף לחיה, אך לשאר הג' פנימית,
לא יש להם בחי' מקיפים, מבחי' נר"ן, רק
מבחי' יחידה וחיה, אשר מקיף כולם, ולא
מפאת עצמן. אמנם יש בהם שינוים וגרעונות
עוד אחרות, כפי סדר הפרצופים והעולם. אך
הכלל שבהם, כי אי אפשר להיות פחות (נ"א
יותר) מה' פנימים, וב' מקיפים עליונים.

ודע, כי כאשר לא יש בפרצוף בחי' חיה
פנימים, שהוא בחי' הטעמים, שנקרא מוחין,
כי כל המוחין בסדר חכמה, הוא שם ע"ב, א"א
להזדווג, ועדיין שאר האורות שיש לו, שהם

(א) נ"ב, עיין שער ל' שער הפרצופים
דרוש א', ד"ה ודע, כי בבא אחוריים כ"י עד
סופו, ששם כתב שבבוא המוחין דנשמה שהוא

(י) ע"י תלמוד ע"ס ח"ד אות ז', והיינו דוקא
בראשים של הפרצופים ממלכות של ראש ולמעלה,
אמנם ממלכות של ראש ולמטה אפילו בפרצוף א'

ועדיין הוא חסרון. אמנם אח"כ בבוא להם גם החיה ויחידה, ואח"כ מקיף חיה, ואח"כ מקיף יחידה, אז הם שלימים. ואין זה אלא בעלותם בדיקנא דא"א, ודי בזה. (נ"א אח"כ יבא להם גם החיה ויחידה פנימי, ומקיף חיה, ואח"כ מקיף יחידה, ואז הם שלמים. ואין זה וכו').

פרק ג מ"ת

(ג) והנה נתבאר ג' בחי' הטעמים. אמנם גם ג' בחי': הנקודות, ותגין, ואותיות, כלולים בהם, אלא שאינם נגלים כלל כאן, עד למטה באורות עינים, כמ"ש במקומו בע"ה. ונבאר יציאת אורות אלו, הנקרא עקודים. דע, כי בעת שיצאו, לא יצאו שלימים. וכמ"ש בע"ה. וטעם הדבר, הוא כי כוונת המאציל היה, לעשות עתה התחלת היות הכלים, (נ"א בתחלה היות הכלי) להלביש האור לצורך

והבן ותראה, כי כן כיוצא בזה, בהיות האדם התחתון בסוד נפש, אז הוא דבוק ונאחז עם היצה"ר, שהוא הקליפות. בסוד, ונפש כי תחטא. ובהיותו בסוד רוח, אינו כל כך חוטא, בסוד לב טהור ורוח נכון וגו' ובהיותו בסוד נשמה, הוא רחוק מן החטא, אך צריך שמירה מן האחוריים. ובהיות נשמה לנשמה, אז אינו חוטא כלל ועיקר, ודי בזה.

(כ) ונחזור לענין, כי בהיות זו"ן בסוד נפש לבד, הוצרכו להיות שם בסוד עיבור במעי האם, שלא יאחזו בהם זרים. ואפי' שם, עומדים אב"א. ובצאתם, בזמן שבא להם הרוח, בזמן היניקה, ואז האם רובצת עליהם בסוד על גזיליו ירחף, (ל) ועכ"ז הם אב"א. ואח"כ בגדלות, בא להם הנשמה דגדלות, והם מוחין מצד אמא, ועדיין חסר להם המוחין מצד אבא, שהוא חכמה, הנקרא חיה, להכנס בהם. אבל עכ"ז (כבר הם פב"פ, מ) (א) ומזדווגים.

ה ש מ ש

דישסו"ת, ועי"כ חזרו פב"פ ונזדווגו, ובחזרה נכנסו המוחין מצד חכמות דישסו"ת, ועי"כ עלו יעקב ורחל לחג"ת, ושם חזרו פב"פ ונזדווגו. ואע"פ שבס' הכוונות כתב, שאין זווג אלא בנ"א, ומשמע שכיון שעדיין לא נכנסו המוחין דחכמות דישסו"ת אין זווג. כבר כתב בשער או"א, דאין זה אלא בזווג הגדול דחב"ד, אבל לא בזווגים הקטנים דנה"י וחג"ת, שאלו כבר היו בלחש ובחזרה כנ"ל. עוד י"ל, כי לעיל מיירי בזווג דזו"ן הגדולים הכוללים. שאין זווגם רק בשבת, אחר שמקבלים מוחין דאו"א עלאין, שהם חיה דכללות. והכא מיירי בזווג דיעקב ורחל, שמזדווגים בחול, כי בערכם, המוחין הנמשכין מישראל סבא ותבונה, לזעיר ונוקבא בחול, בערך זו"ן הם נשמה, ובערך יעקב ורחל הם חיה, כי הם מדרגה שלישית שלהם.

(א) נ"ב צ"ע והלא כבר לעיל כתב בפ' זה, שאינם חוזרים פב"פ, עד בא להם החיה, שהם מוחין דאבא. ונלע"ד לומר, כי לעיל מיירי בזמן שבאים לזו"ן מוחין מצד בינה דאימא לבד, שאז אינם חוזרים פנים בפנים, עד בא להם מוחין מצד בינה דאבא. והכא מיירי, בזמן שבאים להם מוחין מצד בינה דאמא ובינה דאבא, שהם בחי' נשמה דנשמה, ונשמה דחיה, ואז חוזרים פב"פ, ומזדווגים. ואשמועינן הכא, כי אע"פ שעדיין לא נגמר כניסת המוחין, לא דאבא ולא דאמא כבר הם יכולים לחזור פב"פ ולהזדווג. ואל תתמה על סדר כניסת המוחין באופן הנזכר, ואיך נכנס בינה דאבא, קודם גמר כניסת החכמה וכתר דאמא, כי כך הוא הסדר בכ"ז כנודע, ואין מקום להאריך. וראיה לכל זה היא, תפלת לחש דשחרית דחול, שבה נכנסו המוחין מצד בינות

הגהות ומראה מקומות

(ג) קנו על גזיליו ירחף (ה"ו).

(מ) עי' לקמן פרק ח'.

(ג) פרק זה מתבאר בתע"ס חלק ד' פ"ו.

(כ) עי' שער תחשול פרק ב'.

(ל) נ"א וכיוצא בזמן שבא להם רוח בזמן

היניקה ועדיין האם רובצת על הבנים וכנשר יעיר

יתברך, כי אפילו עולם עליון של העקודים. אינו רק בבחי' נפש לבד.

והנה, כל הי"ס יצאו, אבל לא יצאו יחד כולם, רק תחלה יצאה בחי' מלכות, מעולם העקודים. היפך מעולם הנקודים. וכמ"ש במקומו בע"ה. ומלכות זו יצאה בבחי' נפש לבד, כי אין לך ספי', שאין לה בחי' נר"ו, כנודע. ואמנם לא יצאו עתה, רק בבחי' נפש לבד.

(ס) והנה תחלה יצאה מלכות בבחי' נפש. ואח"כ כאשר יצאה בחי' היסוד, לא נתגלה (בחי' היסוד) ביסוד, רק בחי' נפש לבד לעצמו. אבל נתוסף הארה במלכות, שנתגלה בה בחי' רוח. וטעם הדבר הוא, לפי שסוד הרוח בא מר"ק, כנודע. ולכן בבא היסוד, התחיל להתגלות במלכות בחי' הרוח, ואינו נשלם לגמרי, עד שיצאו כל הו"ק, שהוא מיסוד עד החסד, ואז נגמר בחי' הרוח כולו של מלכות. ובבא כ"א מהם, היה מתגלה במלכות קצה א' מבחי' רוח, כמ"ש בווהר תרומה. וכבר נודע, כי היסוד אינו מכלל הו"ק, כי אינם רק ה' חסדים: (נ"א קצוות) מחסד עד הוד. אך היסוד אינו לוקח חסד פרטי לעצמו, רק שנכללין כל הה' קצוות בו. (נ"א הו"ק בו) נמצא, (שכל) כי בחי' כללות של הרוח זה, הוא שנתגלה במלכות, כאשר בא יסוד. אבל בצאת ההוד, או הנצח, וכיוצא משאר ספי', אז היה מתגלה בחי' הקצוות ממש של הרוח במלכות.

והנה כל זה הוא, מה שנוגע אל בחי' המלכות, אמנם מה שנוגע אל הו"ק דו"א, הוא באופן זה, כי בצאת היסוד, אז מתגלה בחי' כללות הו"ק דו"א, בבחי' נפש לבד. (ע) אך בבא ההוד, אז מתגלה קצה א' דנפש דו"א, וכן עד שנשלמו כל הו"ק.

עוד יש הפרש א', בין היסוד, לה"ק

המקבלים, שיוכלו לקבל. ולכן בהיות שיצאו בלתי שלימים וגמורים, חזרו לעלות לשורשן להתתקן ולהשתלם, ועי"כ נעשה כלי כמ"ש.

והענין הוא, כי בודאי שבחי' הכלים היה בכח, אף כי לא היה בפועל בתוך האור, כי היה בבחי' האור היותר עב וגס. רק שהיה בו מחובר בעצם היטב, ולכן לא נגלה בחינתו, כי (נ"א אבל) כאשר יצא האור דרך הפה ולחוצו, יצא הכל מעורב יחד, וכשחזרו לעלות ולהשתלם כנ"ל, אז ודאי, ע"י יציאת האור חוץ לפה, הנה אותו אור בחי' הכלים, שהוא יותר עב, קנה עתה עביות יותר, ועי"כ לא יוכל לחזור גם הוא למקורו כבראשונה, ונתפשט האור הנוך ממנו, ועלה למקורו כנ"ל, ואז נתוסף באור עב כנ"ל, עביות יותר על עוביו, ואז נגמר ונשאר בחי' כלי.

וא"ת, כאשר יחזור האור הנוך, לירד ולהתפשט בכלי, יחזור ויודרך הכלי כבראשונה, ויתבטל מלהיות בחי' כלי. (נ"א ויתבטלו מלהיות בחי' כלים) התשובה בזה הוא, כמ"ש במ"א. כי לא חזרו כל הי"ס שנתעלו למקורם, לחזור ולירד כולם. אמנם הט' תחתונים לבדם ירדו, והעליונה שהוא הכתר, נשארה תמיד עם המאציל, ובזה נמצא שאור החכמה, הוא שחזר להתלבש בכלי הכתר, וכן כל שאר הספירות, ויכולין הכלים לקבל האור הממועט ממנו עתה, ממה שהיה להם בתחלה.

והנה דע, כי כולם יצאו בבחי' נפש לבד. וז"ס פסוק, נשבע ה' בנפשו, כי האצילות הנקרא נקודים כמ"ש, והוא הנקרא הו"ה, נשבע במי שגדול ממנו, והוא עולם העקודים, אשר יצאו בבחי' נפש לבד.

ובזה תעמיק ותראה, כמה עמקו מחשבותיו

הגהות ומראה מקומות

(נ"א נר"ו) (כלולים בהם אלא לא נתגלה בתחלה) אלא שבתחלה לא נתגלה בהם רק בחי' נפש בלבד וכמו שביארנו ברדוש נשמת האדם התחתון שבתחלה באים כלולים יחד ואח"כ מתגלה כל אחד ואחד בפני עצמו נפש ואח"כ רוח נשמה.

(ע) ע"י לקמן שער דרושי הנקודות פרק ה'.

(ס) בה"ו הגה"ה בשם מוהר"ו ונלע"ד לקשר דרוש זה עם דרוש שכתבנו במקומות אחרים כי בחי' און הוא הנשמה והחוסם הוא הרוח והפה הוא הנפש וכמו שיתבאר למטה ברדוש זה עצמו והנה אני חושב ששמעתי ממורי זלה"ה כי ודאי הוא שכאשר יצאו כל הי"ס האלו באו כל בחי' של נרנח"י

פנימים. ובינה ניתוסף בה, בחי' חיה הפנימי. וחכמה ניתוסף בה, בחי' נשמה הפנימי. ואח"כ עלתה החכמה במאציל, ועלתה בינה במקום הכתר, וניתוסף בה בחי' יחידה הפנימי, ונשלמה בכל אורות ה' פנימים. וז"א ניתוסף בו, מקיף א', כנגד חיה הפנימי. ומלכות נתוסף בה, מקיף יותר עליון, אשר כנגד יחידה הפנימי.

ואח"כ עלה חסד במקום כתר, כי בינה עלתה במאצילה, ואז ניתוסף בז"א, גם בחי' מקיף ב' עליון, שכנגד יחידה הפנימי. ומשם ואילך, לא הרויחו ז"א ומלכות, ולא ניתוסף בהם עוד תוס' אור.

והענין הוא, בהקדמה א' שצריך שתדע, והוא, כי הרי נת"ל, כי בכל בחי' ובחי' מכל עולם ועולם, ובכל פרצוף, יש בו י"ס, לא פחות ולא יותר. והם אר"פ עשרה, ומקיף עשרה. אמנם י' פנימים, נכללין בה' לבד, שהם כנגד הה' בחי' פרצופים, שיש להם, כנז' במ"א. והם: א"א, וא"א, וזו"ן. והם עצמן נקרא נרנח"י, של כללות של כל עולם ועולם לבדו. וכעד"ז במקיף, שהם י', ונכללין בה' (נ"א) ובהם נכללין) כנ"ל. אמנם דע, כי בכל האורות והעולמות והפרצופים, שיש מן החוסם של א"ק ולמעלה, בכל פרצוף, יש תמיד כל הבחי' האלו שלמות, שהם ה' אר"פ הכלולים מ"ס פרטיות כנ"ל, וה' מקיפים הכלולים מן י"ס פרטיות כנ"ל, אך מפה דא"ק ולמטה, עד סוף כל העולמות, לא יש רק ה' אר"פ, וב' מקיפים העליונים, שהם כנגד יחידה וחיה. ולא עוד, כי האור נתמעט משם ולהלאה, לכן בעולם (נ"א העקודים) הוזה, שהם אורות היוצאין מפה דא"ק ולחוץ, לא היה בו רק ה' אורות פנימים, וב' אורות מקיפין, ואין עוד. וזכור הקדמה זו.

והנה כאן בעולם העקודים, היו זרין גדולים מאד, כי זרין היו פב"פ, ואו"א היו אב"א. והענין, כי הנה זרין השלימו כל צרכם הצריך להם, שהם ה' אר"פ וב' מקיפין, קודם שחזרו לעלות במאצילם. משא"כ באו"א, כי עדיין לא היו שלימים, שהרי לאבא לא היו רק ג' פנימים לבד, ובלי שום מקיף. ולאימא

אחרים. והוא, כאשר בא ההוד, נתן כח כללותו מחדש ביסוד, בחי' נפש לבד, וכן כולם, עד שיצא החסד, וגם הוא נתן בצאתו כח כללותו ביסוד. משא"כ בשאר ה"ק, כי בבא אחד, לא היה מוסיף שום תוס' בחבירו כלל ועיקר, כי כולם שוים. רק כאשר נשלמו כל הששה, אז נמצא שנגמר כל הז"א בבחי' נפש.

ואח"כ יצאה הבינה, בבחי' נפש לבד לעצמה, ובחי' רוח לז"א, ובחי' נשמה למלכות. ואח"כ יצאה החכמה, בבחי' נפש לעצמה, ובחי' רוח לבינה, ובחי' נשמה לז"א, ובחי' חיה למלכות. אח"כ יצאה הכתר, בחי' נפש לעצמה, ובחי' רוח לאבא, ובחי' נשמה לאמא, ובחי' חיה לז"א, ובחי' יחידה למלכות. והרי כי בבוא כתר, שהוא אחרונה מכולם, לא יצאה כי אם בבחי' נפש לבד. וז"ס, הפסוק, נשבע ה' בנפשו, ע"ד הנ"ל. ואפילו בחי' זו של נפש הכתר, לא נשארה בעולם (הנקודים) עקודים, כנ"ל כי חזרה להתעלם, ונשארה דבוקה במקומה במאצילה.

ואמנם, בבוא כתר, נמצא המלכות שלימה מכל ה' אורו' פנים, שהם נרנח"י. ועתה היו חסרים עדיין כל הספי', כנ"ל שיצאו חסרים בלי תשלומין. והי' זה ממש בכוונה גמורה כנ"ל. ולכן הוצרכו לחזור ולעלות אל המאציל, לקבל ממנו תשלומיהן.

ואמנם עתה בחזרה, היה הכתר חוזר בתחלת כולם. נמצא שיצא אחרון ונכנס ראשון. והמלכות היה להיפך, כי יצאה ראשונה, ונכנסה אחרונה. וז"ס הפסוק, אני ראשון ואני אחרון. וביאור זה הפסוק, יצדק, בין בספי' הכתר, בין בספי' המלכות. אלא שזה היפך זה, והוא כמו שנודע, כי אנ"י, הוא כינוי אל המלכות, ובהפוכו אי"ן, כנוי אל הכתר.

והנה, בהתעלם הכתר במקומו, (נ"א אל מקורו) עלתה החכמה במקום הכתר, ובינה במקום חכמה. וכן על דרך זה כולם, עד שנמצא המלכות במקום היסוד. וע"י עליה זו במקום היסוד, ניתוסף בה האור, והיה לה בחי' מקיף א', אשר כנגד בחי' חיה הפנימי. גם ז"א עלה במדרגה א', וניתוסף בו בחי' יחידה, מן אורות פנימים, ועתה נשלם לו ה' אורות

וכיוצא בהם. וכן כשעלה חכמה למעלה במאצילה, נסתלקה מן המלכות, החלק שהיה מגיע אליה ממנו, ולא נשאר בה רק רשימו לבד, עד שהשלימה החכמה לעלות למאצילה, ואז חזר האור כבתחלה. (אליהם) וכן תקיש מזה אל כל השאר, כי הם חלוקות רבים, כי כשכלתה (כשהתחילה) החכמה לעלות בכותר, נסתלקה הארתה (נ"א תסתלק הארתו), מכל אשר למטה ממנה, (נ"א ממנו). וכשכבר עלתה בכתר, אז חזר כבתחלה. וכשחזר פעם ב' לעלות במאציל, נסתלק האור פעם שני, וכשנגמר לעלות, חזר האור לאיתנו. והמעין, מעצמו יבין שאר חילוקים עד"ו, בענין המקיפים דו"ו, שלוקחים בעת חזרתן והסתלקותן למעלה.

פרק ה מ"ת

ונבאר עתה ענין חזרתם והסתלקותם למעלה, איך ע"כ נעשו הכלים. והענין הוא, כי כאשר נתעלו האורות למעלה, נשאר למטה האור העב והגס, שהוא בחי' הכלי כנ"ל. והנה יש בטבע האורות, להשאיר רושם שלהם למטה במקום שהיו שם בראשונה. ולכן כל האורות האלו, בעת עלותם, הניחו רשימו למטה, במקום שהיו שם בראשונה. ולכן כל הכתר הניח רשימו, להאיר אל החכמה. וכן חכמה לבינה. ובינה, לז"א. וז"א, לנוקבא כי לעולם בטבע העליון, להאיר לתחתון, ויש לו חשק להאיר בו, כמו חשק צ' אמא לבנים. ולכן מניח ומשאיר רשימו בו. נמצא, שמולם מניחין רשימו, חוץ מן המלכות, כי אין ספי' אחרת תחתיה להאיר בה, ולכן אין המלכות משארת רשימו למטה.

ונתחיל לבארם מן היסוד, שהוא אחרון מן המניחים רשימו, ונאמר, כי בעת עלייתו (נ"א עלות) מן היסוד, אל מקום ההוד, עד למעלה, מניח רשימו, במקום שהיה היסוד, לצורך המלכות, ואותו הרשימו אינו מסתלק

לא היה רק ארבע פנימים ובלי שום מקיף. ועוד, כי אפילו קודם שתחזור שום ספי' להתעלות במאצילה, כבר היה מה שצריך להם אל זר"ו, לצורך הזווג. והענין הוא, כי כבר ידעת, כי הזווג הוא נמשך מן המוחין שהוא מחכמה ולמטה, וכבר היה לז"א בחינת חכמה, שהוא חיה פנימית, קודם שיתעלה כתר במאציל, שהוא הראשון שחזר קודם כולם. ואע"פ שהמלכות היתה גרולה ממנו, שהיה לה יחידה פנימית, אין בזה חשש. משא"כ באבא, שאין לו בחי' חיה, אפילו אחר שמתעלה הכתר אל המאציל.

וא"ת, למה עלו זר"ו במאצילים, אחר שכבר היו שלימים. והתשובה, כי כל חיותם הוא מאר"א, וכיון שנסתלקו אר"א למעלה, אין זר"ו רוצין להפרד מהם, וחושקים להדבק ולהתקשר בהם, ועולין אחריהן, לקבל מהם. וגם סבה אחרת כנ"ל, כי עיקר חזרה הוא כדי לעשות בחי' כלים, לכן גם הם עלו לסבה זאת.

פרק ד מ"ת

פ) ודע, כי כאשר עלה הכתר אל המאציל, אז באותו שיעור והמשך הזמן שהיה עולה, אז המלכות נסתלקה ממנה בחי' גילוי יחידה, שהיא אור שהיה נמשך לה מן הכתר, שכיון שכתר היה עולה ומסתלק, לא היה כוונתו להאיר בה. אמנם נשאר בה הרשימו לבד, וכאשר סיים הכתר להתעלם, וסיימה המלכות לעלות, עד סיום היסוד, אז חזר להאיר בה בעצם (המאציל) כבתחלה, בחי' יחידה שבה, כי אחר שעלה הכתר במאציל, גם היא עלתה ביסוד, והיתה מדריגה אחת קרובה יותר אל המאציל, וחיתה מקבלת עתה ממנו, (נ"א יותר ממה) מה שהיתה מקבלת מקודם מן הכתר, אך כל זמן שלא סיים הכתר לעלות, אז היה הכתר מפסיק, בין מאצילה ובינה, והכתר עצמו ג"כ לא היה מאיר בה. וכעד"ו הוא (נ"א גם הז"א) בבחי' חיה, שמקבל מן הכתר. וכעד"ו החו"ב,

הנהגות ומראות מקומות

פ) פרק זה מתבאר בתלמיד ע"ס ח"ד פ"ו אות כ"ו. (צ' נ"א אב לבן ה"ו).

להם, או דין גמור או ממוצע או חלוש. ואין כח בקולמס להרחיב בפרטות חלקים אלו, כי הם רבים, והמ"י. (א)

נמצא, שיש כאן ג' מיני אורות: א', האור הא' שבכולם, והוא נקרא עקודים, כנ"ל. ב', האור הרשימו שנשאר מזה האור, שבא דרך יושר, והוא רחמים. ג', הוא האור הבא אליו דרך עליית הספי', שאז הוא דרך אחוריים, שהוא דין. והנה בבא אור הג', שהוא דין, פוגע באור הרשימו הנשאר, שהוא רחמים, ואז מכים ומבטשים זה בזה, משום שהם ב' הפכים, זה אור ישר והוא רחמים, וזה אור חוזר והוא דין, וזה חפץ לעלות אל מקורו, והוא אור הרשימו, אע"פ שאינו עולה ממש, עכ"ז חשקו וחפצו הוא להדבק, ולקבל ממנו. והאור חוזר, הוא חפץ לירד, נמצא ששניהם אינם שוים בטבעם, לכן מכים זה בזה. כנודע, כי כל בחי' הכאות ובטישות אורות זב"ז, הוא כאשר אינן שוין, ואז נופלין ניצוצין מאור היורד שהוא דין, והוא גרוע מאור הרשימו, וזהו אור אחר רביעי.

הרי הוא ד' בחי' אור והם סוד ד' ק) בחי' טנת"א כנ"ל. שהיו כולם נכללין כאן, בענין העקודים. וזה פרטן: אור א', טעמים, אור אחוריים, נקודות, כי הנקודות הם לעולם דין. ואור רשימו, תגין. ואור של ניצוצין, הנופלין ע"י הכאות האורות זה בזה כנ"ל, הוא אותיות. אשר מהם נעשה בחי' הכלים. והרי נתבאר, איך נעשו בחי' הכלים, והוא מהכאות ובטישת האורות כנ"ל.

ונלע"ד ששמעתי ממורי זלה"ה, כי כבר היו בחי' כלים בעולם העקודים, רק שאלו הניצוצין הנ"ל נתערבו עמהן, והוא בדוגמת הרפ"ח נצוצין שנשארו בכלים של עולם

לעולם משם, אפי' כאשר המלכות חוזרת ועולה להמאציל. וכן עושין כל שאר הספי', חוץ מן המלכות כנ"ל. והנה זה הרשימו, הוא מן האור הראשון, שהיה יורד דרך יושר, ואור הבא ביושר, הוא רחמים. והאור הבא בדרך חזרה למעלה, הוא אור חוזר, והוא דין. והנה הרשימו זה, הוא דרך יושר, והוא רחמים. והנה נודע, כי כשבאו הספי' של העקודים, היו פניהם למטה, כי כוונת ביאתן היה, להאיר למטה, לכן פניהם היו דרך המקבלים. אבל בחזרתן לעלות למעלה, אז הפכו פניהם למעלה נגד המאציל, ואחוריהם למטה. והנה בעלות הכתר אל המאציל, אין ספק, כי לעולם אין אור המאציל נפסק אפילו רגע א', מן המקבלים הנאצלים, רק ההפרש הוא, כי בעת ההיא אשר הכתר היה עולה למעלה, אז האור ההוא היורד מהמאציל, יורד ממנו אל הספי' (נ"א האחרת והיה בא) דרך אחוריו, שהרי הוא הפך פניו למעלה, ואחוריו לנאצלים, והי' דינן כנ"ל. (נ"א וא"כ אותו האור הבא אל הספי' הוא בא דרך אחורי הכתר והוא דין) ועד"ז בשאר ספי', בעת שהיו חוזרין ועולין.

אמנם יש הפרש א' ביניהן, והוא כי ההכמה אינה מקבלת, אלא מאחוריים אחד, דהיינו מן הכתר לבד, והבינה מקבלת מב' אחוריים, דהיינו דכתר ודחכמה. והוא יותר דין ועד"ז עד המלכות, נמצא שהמלכות קבלה מט' אחוריים.

ועוד יש הפרש א', כי מלבד חילוק תוס' ריבוי או מיעוט בחי' אחוריים, יש בהם עוד שינוי, והוא, כי הנה הת"ת מקבל מן אחוריים דגבורה, שהם אחוריים קשים עד מאד. אמנם הספי' שלמעלה ממנו, אינו באופן זה. וכפי הבחינות כן יהיה שינוי באותו אור הנמשך

הגהה

(א) מהרח"ו ז"ל כל מציאות הנקודות טעמים הם אור פשוט וזה הענין נודע (הוא) ענינם בסוד נוקבא והענין כי הם באים מכח אור המכה ונוצץ וחוזר ממטה למעלה אך

הנחות ומראה מקומות

ק) ע"י שער רפ"ח נצוצין סוף פרק ה'.

בזה הרשימו, ונפלו ממנו נצוצין, ונעשה ממנו בחי' כלים של היסוד. ואז אותו הרשימו, היה מאיר בכלי זה מרחוק, ולא נכנס בתוכו, והם סיד החגין. וכמ"ש בע"ה בדרוש הנקודים ע"ש, וכן עשו כל הספירות, חוץ מכתר, שהניח הרשימו לצורך החכמה, אבל לא עשה בחי' כל. לפי שבשלמא שאר הספירות, בהעלותם למעלה, (א) ע"י הכאה במה שלמעלה מהם, (ב"א הכאה של הרשימו) היה נעשית בחי' הכלים. אך הכתר, לא יש מי שיכה ברשימו שלו, (ב"א אותו בעלייתו) לכן לא נגמר עדיין הכלי שלו. והרי, כי הכתר הניח רשימו, ולא כל. ושאר הספי' הניחו רשימו וכלי. ומלכות הניח כלי, ולא רשימו.

אמנם אחר קבלת אלו הספי' מן המאציל, חזרו למקומם, חוץ מן הכתר כנ"ל. ואז הכלי של הכתר, לא נעשה, רק בחזרה. כי כשחזרה חכמה, ונכנסה בו, אז הכה אור החכמה, ברשימו, שהניח בו הכתר במקומו, והיו אלו הכאות כפולות, שלפי שרשימו של כתר, להיותו בחי' עליונה מן החכמה, לכן הוא מכה בחכמה, ומוציא ניצוצין. וגם החכמה, להיותו בא עתה מלמעלה, ונמצא עומדת על הרשימו, והוא גבוה ממנו, לכן הכה עתה ברשימו, והוציא ניצוצין אחרים, לכן נעשה עתה ב' כלים: אחד, לרשימו של הכתר. וא', לחכמה שבא

הנקודים, כמ"ש במקומו בע"ה. וראיה לזה, כי הרי נתבאר למעלה, כי כשהיה האור חוזר ועולה למעלה, היה נשאר הכלי בבחי' אור עב וגס ר).

ונתחיל לפרש הענין, הנה אור המלכות לא השאיר רשימו, וכל בחינ' נסתלקה כולה ועלתה. וזה הטעם, שנק' מלכות, אספקלריא שאינה מאירה, דלית לה מגרמה כלים. כי לא השאיר בה שום רושם, אך מן הרשימו שנשאר ביסוד לבדו, מאיר ג"כ אליה.

עוד יש טעם אחר אל הנזכר, והוא מש"ל, כי כאשר חזרו האורות לירד, נשאר כתר דבוק במאציל, ולא ירד כלל, נמצא שחכמה חזרה למקום הכתר כו', ומלכות במקום היסוד, ונשאר כלי של המלכות בלתי אור כלל, ולכן נקרא כלי של מלכות, אספקלריא דלא נהרא, וכבר נתבאר זה במ"א באורך בדרוש עקודים.

הנה כשעלתה המלכות במקום היסוד, הלא היסוד היה מאיר בה דרך אחור כנ"ל, ואז אותו אור היסוד, הכה באור הזה של המלכות, ונפל מן האור היורד דרך אחוריים ניצוצין אל ש) כלי המלכות. וכשעלה יסוד, הניח רשימו במקומו, וכשבא האור לו דרך אחוריו, הכה

ה ש מ ש

לאמר, כי בשלמא שאר הספירה, שהיה להם המשך זמן מה, בין ספירה לחברתה, ובאותו המשך הזמן היה יורד מהם אור האחוריים, והיה יורד ומכה ברשימו, אבל הכתר לא היה הפסק בינו למאציל, ובאותו זמן שרצה לעלות, תקף באותו רגע נכנס במאציל, ולא ירד ממנו אור האחוריים, לפיכך לא היה מי שיכה ברשימו שלו להוציא ניצוצות. זה אינו, כי בפירוש אתמר למעלה בפ"ז, כי גם ממנו ירד אור האחוריים כו', וצ"ע.

(א) נ"ב, צ"ע, כי לא מצינו זה, רק בכלי של המלכות, לפי שלא הניחה רושם, אבל שאר הספי' כולם, הכלים שלהם נעשו מבחי' אור האחוריים של אותה הספי' העולה, עד שלא הגיעה למקום הספירה שלמעלה ממנה, אבל משגגיע, היא הופכת פניה למטה, ואותו אור האחוריים שלה, שהיה יורד, הוא יורד, ומכה ברדשם שלה עצמה, ומהניצוצות נעשה לה כלי, וכער"ז כולם. וא"כ צ"ע, למה הכתר לא עשה כלי, כי הוא מן המניחים רשימו. ואל תשיבני

הגהות ומראה מקומות

- (ר) ע"י שער הקדמות דרוש העקודים דף י"ג
(ש) אמר הכותב חיים הנה ראיה כי הנצוצים הם בחינה אחרת זולת בחינת הכלים כנ"ל שער הקדמות שם (ה"ו).

ונקרא נשמה לנשמה, והוא מן החכמה, בסוד והחכמה תחיה את בעליה, וכן חיי"ם גימטריא חכ"ם. והב', שהוא מקיף הב', נקרא יחידה, והוא מן הכתר, לפי שאין נוקבא לאריך, (ד) כמו שיש לו"א, לכן נקרא יחידה, ואין שני, דעליה אתמר כי אחד קראתיו וגו', וז"ס מ"ש רז"ל, ה' שמות יש לנשמה, והם נגד ה' פרצופים: נפש מלכות. רוח ת"ת. נשמה בינה. חיה חכמה. יחידה כתר. והמלכות יש בה כל הה' בחי' אלו, כי היא עצמה נפש, ומאיר בה נפש של הת"ת, והוא רוח אל המלכות. ובינה נפש שלה, נשמה למלכות. וחכמה נפש שלה, נשמה לנשמה למלכות. ונפש כתר, יחידה למלכות. וכן בת"ת, יש בו בחי' רוח של מלכות, נפש אליו, והוא עצמו רוח. ורוח בינה נשמה אליו, ורוח מאבא חיה אליו, ורוח מכתר, והוא יחידה אליו. גם בבינה, יש נר"ן מצד עצמה. ונשמה דאבא, הוא חיה. ונשמה דא"א, היא יחידה אליה. גם באבא יש לו כל ד' בחי' אלו, חוץ מיחידה, שנוטל מן חיה דא"א.

הנה באדם, יש לו חיות פנימי, שהוא נר"ן. ולא היה מספיק זה האור להאיר בחומר הגופני שלה, ולכן צריך שיהיה לו ג"כ נשמה לנשמה מקיף מבחוץ. כי בהיות הנשמה שבפנים בחינת אמא, והנשמה לנשמה (נ"א והמקיף עצמה) מקיף אותה מבחוץ בחי' אבא, ששניהם הם בחי' אר"א דלא מתפרשין לעלמין, הנה האר"פ דאמא מרוב חשקו להדבק בשל אבא, מכה ויוצא בחוץ, ועובר דרך הגוף החומרי, ומאיר בחוץ, (נ"א ומשם) ושם נדבק באבא. וכן להיפך, אור אבא עובר ונוקב ונכנס מבפנים, ושם נדבק באמא. (ה) וע"י זה, הגוף מתקיים, שמאירין בו מכל צדדי.

והנה מקיף זה, הוא נשמה לנשמה הנקרא חיה, והנה הוא מקיף לכל הגוף בכללות, אבל

עתה. וכבר הארכנו בזה במקום אחר, (ת) איך יש בכתר זכר ונוקבא. והמה אלו הב' שזכרנו פה, שהם הרשימו והחכמה וע"ש היטב. והנה מכאן תוכל להבין, איך יש ג"כ בעולם העקודים, מציאות ביטול מלכים, בצד מה, כמו כדמיון אותם מלכים, שמלכו בארץ אדם שמתו ונתבטלו, כנוכר בדרוש עולם הנקודים. שהרי ענין התעלמות האורות של העקודים, ועלייתן במאצילים, הוא ג"כ ביטול מלכים בכאן (א) דוק ותשכח. אמנם ההפרש אשר ביניהן הוא זה, כי כאן בעקודים, היה הקלקול ע"מ לתקן, וסותר ע"מ לבנות. כי זה היה עיקר הכוונה, לעלות, כדי לעשות בחי' כלים. אבל בנקודים, היה ביטול ומיתה גמורה ממש.

ואמנם, לפי שמן העקודים התחילו הכלים להתגלות קצת, לכן גם בכאן היה קצת ביטול, והמ"י, כי גם (נ"א כאן) בא"ק, היה כל אותו צמצום שביארנו למעלה. גם אותם שנבאר לקמן בע"ה, בענין צאת הנקודים ממנו, איך צימצם עצמו, ופריס חד פריסה בטיבורא דיליה, כ"ו קרוב לביטול המלכים, ודברים אלו אסור להרחיב בהם ולהוציאם בפה והמ"י.

ודע, כי במלכות של עולם העקודים, נשאר בה י' שרשים, של י' הנקודים, כמו שנבאר בע"ה. ועד"ו, בכל אצילות, כי המלכות של השרשים אשר בפה א"ק, היא כלולה מ"י, והם י' שרשים, אל י' דעקודים. ובמלכות דעקודים, יש י' שרשים, אל י"ס דנקודים. וכן במלכות דנקודים, יש י' שרשים, והם שרשים ד"ס דברודים. ועד"ו בשאר העולמות (ב).

מ"ק (ג) בכל בחי' ובחי', יש ד' מציאות, שהם: א' כלים, ב' נר"ן פנימים, ג' חיה מקיף, ד' יחידה מקיף אל מקיף. וב' בחי' אלו האחרונים, הא' נקרא חיה, שהוא מקיף א',

הגהות ומראות מקומות

(ת) שער מטי ולא מטי פרק ג'.
(ב) נ"א ל"ג מן וכן במלכות עד דברודים (אוצרות חיים).

(ג) ע"י שער חקדמות דרושי אבי"ע פרק י"ב.
(ד) נ"א לא"ק (ח"ו).
(ה) ע"י דרוש עגולים ויושר ענף ח'.

(א) נ"א וכפי מ"ש בסוד הנקודים ענין טנת"א איך מורים על מיתת המלכים משם ג"כ תבין מציאותם בכאן (ה"ו).

על הבנים, אשר חשקו תמיד להשפיע בהם, כמבואר אצלנו בכבוד אב ואם, כי ניצוץ א' מהאב, נמשך אל הבן, ואינו זו ממנו לעולם, וכן הענין בכאן ב"ס, כי העליונים מניחין במקום הא' קצת הארה, הנקרא רשימו, כדי שמשם יומשך הארה לתחתונים.

ונמצא, כי בהעלות הכתר, ובהסתלקותו, מניח רשימו אחד במקומו בכלי שהוא שלו, כדי להאיר ממנו, לחכמה אשר תחתיו, אחר שהוא עצמו יעלה ויסתלק. (נ"א אחרי שיעלה ויסתלק) ואחר שהוא עלה ויסתלק, אז נמשכת הארה אל אור החכמה, מאותו הרשימו שהניח הכתר בכלי שלו. ואע"פ שאח"כ יתעלה ויסתלק ג"כ, אור חכמה אל המאציל, אע"פ כן אותו רשימו שנשאר בכלי של כתר, אינו זו ממנו, אף אחר שעלה החכמה אל המאציל. וכן אח"כ כשעלה החכמה למאציל, מניח רשימו בכלי שלו, להאיר ממנו לבינה, אחר הסתלק עצמו, ואף גם אחר עלות בינה למאציל, אין רשימו של חכמה, מסתלק מכלי החכמה. ועד"ז כולם, עד היסוד ז).

אבל אור המלכות כאשר מסתלקת, אינה מנחת רשימו בכלי שלה, לפי שאין שום ספירה תחתיה לקבל הימנה. ואע"פ שעתידי להיות עולם אחר (נ"א שיש עולמות אחרות) תחתיה, מקבלים מינה, אינה היא מסוג שלהם. ואין לה דביקות עמהם, כמו שיש דביקות אל ה"ס רבכל עולם ועולם בפ"ע. נמצא, כי כל אותן הספ"ר, הם מניחין רשימו במקומן, ובכלי שלהן, כאשר רוצין להסתלק ולעלות. אמנם אור המלכות, אינו מניח רשימו בכלי שלה, רק מן הרשימו שמשאיר אור היסוד בכלי שלו, משם נמשך הארה אל כלי של המלכות, אחר הסתלקות האור שלה. וזה סבה אחרת, למה נקרא מלכות עניה, דלית לה מגרמה כלום, וגם נקרא אספקלריא דלא נהרא, והטעם הוא, כי הכלי שלה בהעלותה, והסתלק האור ממנה, לא נהרא, כלום, כי לא נשאר בה שום אור, אפי' בבחי' רשימו, ואפי' חיות הכלי ההוא,

הוא מקיף ומאיר בכל חלק כפי מה שהוא, כי בחלק הנשמה, מקיף לה בבחי' אור נשמה. ולרוח, מקיף בבחי' רוח. ולנפש, מקיף בבחי' נפש. אבל המקיף הגדול, שהוא יחידה, שהיא בבחי' (נ"א מבחי') א"א, אינו מקיף בצד חלקים, רק מקיף את הכל בהשוואה א', ולכולם נותן אור של בחי' נשמה. ולכן נקרא יחידה, מפני שאין לה אלא בחי' א' לבד, בהשוואה א'.

והנה נר"ן, שהם פנימיות דאדם כנ"ל, הנה הנשמה מאירה בראש האדם, במוח. ורוח בלב. ונפש בכבד, ובבשר ודם. ודע, כי גם בראש עצמו, יש כל ג' בחי', רק שגובר בראש, הנשמה, ועיקרה במוח. ורוח בחוטם. ונפש בפה. וכן בכל בחי' ובחי' יש כל הנזכר.

פרק ו מ"ח

(ו) הנה בעולם העקודים, בעת ירידת האורות של ה"ס שבו למטה, היה אור נמשך להם מן המאציל, בבחי' אור ישר. ואח"כ בחזרתן לעלות למעלה, הנה נמשך להם האור בבחי' אור חוזר.

וצריכים אנו להודיעך עתה בהקדמה אחרת, כוללת כל העולמות, (נ"א כלולה בכל המקום) והוא בענין חזרת האורות אל המאציל, כי זולת מה שביארנו במ"א, כי אע"פ שהם עולין ומסתלקין, הנה ממשיכין מלמעלה למטה מן המאציל, בחי' אור, הנקרא אור חוזר. עוד יש בחי' אחרת גדולה ורב התועלת, והוא, כי לעולם אפילו כשמסתלקין, אינם מסתלקין לגמרי בכל בחינותיהן עצמן ועולין, אמנם מניחין מכחן ומבחי' עצמן, קצת הארה למטה, במקום אשר עמדו שם בראשונה, וזה הארה, אינה נעקרת משם לעולם ועד, אף גם בעת עליתן למעלה. הארה הזאת, נקרא רשימו, בסוד שמני כחותם על לבך, הנזכר סוף פ' משפטים בסבא דקי"ד ע"א. והטעם הוא, כי האורות העליונים, הם לאורות התחתונים, בבחי' האב

הגהות ומראה מקומות

(ז) עי' לעיל פרק ה'.

(ו) פרק זה מתבאר בתלמיד ע"ס חלק ד פרק ב.

הוא בכל בחי', ומכאן ואילך בעלות שאר אורות התחתונים, לא היתה עוד תוספות לז"א, ולא לנוקבא, כי כבר נשלמו כנ"ל, כי מעולם העקודים ואילך, לא יצאו רק ב' מקיפים עליונים לבד, שהם: מקיף של חיה, ומקיף של יחידה.

ודע, כי זה שאמרנו, כי בחזרת כל אור ואור להתעלות במאציל, היה ניתוסף הארה, ושלשומות גמור באורות שתחתיו, אין הרבר הזה, (נ"א אין זה מדבר) בהיותן עולין ומסתלקים, כי אדרבא, אז היה חסרון אור בכל האורות שתחתיו, לפי שכיון שאורות ראשונים הפכו פניהם לעלות ולירדק במאציל, אין רצונם להאיר למטה, וגם המאציל אינו מאיר באורות תחתונים, כי באמת אורות עליונים בהיותם מסתלקים, הם מפסיקים בין המאציל אליהם, כי העליונים אינם רוצים לקבל הארה לתת לתחתונים, בעודם חשקים ותאבים לעלות להרדק במאציל, ואדרבא, יש חסרון באורות התחתונים, ממה שהיה להם בראשונה. אמנם תוס' אורות הנ"ל אינם, אלא לאחר שנגמר האור העליון להתעלות בשורשו.

ונבאר סדר ענין זה, איך הוא. כי הנה, כאשר התחיל הכתר לעלות, בראשית כל שאר האורות, ולהתעלם בשורשו, ובמאצילו, אז בעודו עולה ומסתלק, גם יחידה פנימית שניתן למלכות, בעת ירידת הכתר, היתה עתה מסתלקת ממנה. וכן בחי' חיה פנימית שבז"א, שנמשכת לו בעת ירידת הכתר, היתה עתה מסתלקת ממנו. ומן הבינה, מסתלקת הנשמה. ומן החכמה, הרוח.

ואמנם, עדיין נשארו בכולם, רשימו של אותן האורות, שהוא רשימו דנשמה, ורשימו דרוח, וכיוצא בזה. כי אף על פי שנסתלקו האורות, לא היתה כוונתן להסתלק לגמרי לעולם, לכן רושם האורות שהיו באלו אורות תחתונים נשאר במקומן, כי אפי' בהסתלקותן. בהכרח מאירין קצת הארה בתחתונים, דאל"כ יתבטלו לגמרי, כמ"ש בע"ה.

ואחר אשר הושלם אור הכתר, להסתלק ולהתעלם במאציל לגמרי, אז כל האורות שתחתיו, חוזרים להאיר כבראשונה ממש, וגם

אינו מבחי' אור שלה, רק מבחי' הרשימו שנשאר בכלי יסוד כנ"ל, ומשם מחיה ומאיר בכלי המלכות, וזה אומרו דלית לה מגרמה כלום.

הנה נתבאר לנו, ע"י ב' הקדמות אלו, איך הכלים של הספי', אף בעת חזרת אורותיהן, והסתלקותם אל המאציל, עכ"ז יש בהם ב' מיני אורות: א', הנקרא אור חוזר, והוא דין. והב', הוא אור הנשאר בכלי, הנקרא רשימו, אשר הוא אור ישר, והוא רחמים. כי הרי (נ"א גם) הוא נשאר שם מבחי' האורות, אשר יצאו למטה, בבחי' אור ישר. ונמצא, כי בעוה"ז של העקודים, אע"פ שעדיין בעת הזאת לא נגמרה מלאכת הכלים, עכ"ז בחינותיהן ומציאותן שמהם נתהוו, (נ"א נתהווה) שהוא אור העב, (נ"א שהיא כלי מחובר עם אור) המחובר עם האור הוך, כנ"ל במקומו, כבר היה שם. ובחזרת האור הוך למעלה, נשאר אור העב למטה, שהוא בחי' הכלים עצמן, ושם בזה האור העב, שהוא הכלים, שם הניחו האורות הזכים, ב' בחי' (נ"א ושם הניחו האורות מהם) הנ"ל, א' אור ישר רשימו, וב' אור חוזר.

וכבר ביארנו במ"א, כי בהעלות האורות למעלה, ניתוסף בהם איזה בחי', ובעלות אור הכתר במאציל, ניתוסף באור המלכות, אור"מ התחתון, שהיא בחי' חיה. וניתוסף באור הז"א ג"כ, בחי' אור א', יותר על מה שהיה לו בתחילה, טרם חזרת עליית האורות, והוא יחידה פנימית. ובאור בינה, ניתוסף חיה, ובאור חכמה ניתוסף נשמה.

אח"כ עלתה אור החכמה במאציל, וחזרו אורות שאר הספי' שתחתיה, לנסוע נסיעה ב', עד שנמצא אור של בינה במקום כתר, ואור המלכות במקום הוד, ועתה ניתוסף באור המלכות, מקיף עליון של יחידה. ובאור ז"א, מקיף תחתון של חיה. ובאור בינה, יחידה פנימית. ועתה המלכות כבר נשלמה בכל בחינותיה.

ואח"כ אור הבינה עלתה במאציל, ואז עלה אור החסד דז"א, במקום כתר. ואור המלכות, במקום נצח. ואז, ניתוסף בז"א לברו, אור"מ העליון, של יחידה. ועתה כבר נשלם גם

הסתלקות: א', בהסתלקותו עד מקום הכתר. והב', בהסתלקו במאציל. ובכ"א מב' הסתלקות אלו, היה לה ב' בחי', שהוא גירעון, ותוס' האור. וכעד"ז היה בבניה, ג' מיני הסתלקות, ויוכפלו לו, וכעד"ז עד תשלום חזרת כל י' אורות בשרשם, שהוא המאציל, והוא (נ"א והנה) בחי' הפה דא"ק, כמ"ש, כי הוא (ענין) השורש שלהם.

וזהו (נ"א והנה) שינוי א' שיש בעולם העקודים, משא"כ בעולם אצילות, כי בעולם האצילות, היו אר"א, יותר שלמים מזו"ן, שאינם כ"כ שלמים בבחי' עצמן, כמ"ש במקומו בע"ה. אבל בעולם העקודים, זו"ן נתקנו יותר מאר"א, ונשלמו בחינותן יותר מהם, והוא כי זו"ן היו פב"פ, ואר"א היו אב"א. כי הנה נודע כי טפת זוג של הזכר, היא נמשכת מן המוחין שבו, והוא נשמה לנשמה, והנה קודם שחזרו כל ספי' וספי', אפי' כתר העליון, לעלות במאציל, כבר היו לזו"ן, כדי צורכם אל הזווג, שיוכלו להזדווג, כי הנה ז"א כבר היה לו בחי' חיה כנ"ל, שהוא חכמה שבו. גם המלכות, כבר היתה בה עוד יתרון אחר, שהיתה בה בחי' יחידה, וע"י כן היו יכולין להיות מאז פב"פ. ואע"פ שהיה יתרון למלכות מן הז"א, אין בה חשש.

ולא עוד אלא שאפי' קודם שזו"ן עצמם יעלו אל המאציל, כבר היו זו"ן שלימים, בכל בחי' הראוי להם, המצטרכים להם, שהם: ה' בחי' פנימים, וב' מקיף, דיחידה וחיה ומכ"ש שהי' להם, כל מה שצריכים להם, שיוכלו לחזור פב"פ, שהם מבחי' חיה ולמטה כנ"ל. אמנם אר"א, אפי' שכבר אור הכתר חזר לעלות במאציל, לא היה באבא בחי' חכמה שבו, שהוא חיה, (נ"א נמצא) ומכ"ש שלא היו שלימין, בכל בחי' המצטרכים להם, שהם ה' פנימי, וב' מקיפים, כי לאבא אחר תכלית שלימותו, היה לו רק ג' מהם, נר"ן פנימים. ולא ימא היו ד' פנימים, וחסר ממנה בחי' יחידה הפנימים, וב' מקיפים, וכיון שעדיין אבא לא היה לו בחי' חיה, להוציא טפת המוחין לזווג, לכן נשארו אב"א.

ואם תשאל ותאמר, מאחר שזו"ן היו

ניתוסף בהם אורות הנוספות כנ"ל. וטעם הדבר הוא, כי הנה כאשר נשלם הכתר להתעלם במאציל, גם שאר אורות עלו במדריגה א', יותר ממה שהיה להם בתחלה, וכולן עלו זה אחר זה, עד שנמצאת אור המלכות, במקום שהיה בו בתחלה אור היסוד, והיא יותר קרובה מדריגה א' אל המאציל, ממה שהיה בה בתחלה, והיא מקבלת עתה מן המאציל, כל מה שהיה בה בתחלה, והיא יחידה פנימית, ועוד אור הנוספת, שהוא מקיף התחתון דבחי' חיה כנ"ל. וכן היה הענין בז"א, ובחור"ב שכולם חזרו לקבל הארה א', עם תוספות האורות.

וכן, כאשר גם אור החכמה היה מסתלק לעלות אל מקום אור הכתר, אז מסתלק מאור (נ"א מתוך) המלכות, מה שקבלה ע"י אור החכמה, וכן מכל שאר האורות, והוא בחי' חיה פנימית מן המלכות, וכעד"ז בשאר אורות: ז"א, ובינה, ולא נשאר בהם רק בחי' רשימו בלבד הנ"ל, וכאשר נגמרה עליית אור של חכמה במקום כתר, אז חזר בחי' האור כבראשונה להאיר להם, כל הבחי' שהיו בתחלה, ועוד אורות נוספים כנ"ל.

ואח"כ, כאשר התחיל אור החכמה להסתלק עוד מן מקום הכתר, לעלות אל המאציל, אז חזרו כל האורות התחתונים, לגרוע כל האורות שהיו נמשכין להם, על ידי אור החכמה, ולא נשאר בהם רק הרשימו לבד. וכאשר נגמר להתעלם במאציל, אז חזרו בהם כל האורות, ועוד הארה נוספת, לפי שגם הם נתקברו אל המאציל, יותר מבראשונה.

וכעד"ז היה בעליית שאר אורות תחתונים, כי כשהיה אור העליון עולה, היה אור התחתונים גורע, ואחר גמר הסתלקות העליונים, היו חוזרים כל האורות התחתונים כבראשונה, וגם בתוס' אור כנ"ל. אלא שיש הפרש ביניהם, והוא כי בעת הסתלקות אור הכתר, לא היה רק הסתלקות אור א' לבד, שעלה ונסתלק במאציל, וע"כ לא נמצאו בו רק ב' בחי', אחד בעת הסתלקותו, שאז נגרע (נ"א נגמר) אור התחתונים. והב', אחר גמר הסתלקותו במאציל, (אז חזרו האורות כנ"ל ל"ג) כי אז חזר האור אל האורות שתחתיו. אבל בחכמה היו ב' בחי'

חשקם וחפצם להאיר למטה, ועי"כ הופכים פניהם למטה להמקבלים, לירד להאיר בהם, דרך פנים בפנים מאירים. ואמנם כשאין שלימות בתחתונים, והאורות מסתלקים, הם הופכים (נ"א והופכים) פנים אל המאציל, אשר כוונתן לעלות שם, ומחזירין את אחוריהן נגד המקבלים התחתונים, ואז אותו הארה שמאירה בתחתונים בעת ההיא, באה דרך אחוריהם, ומאחוריהם מקבלים התחתונים הארה המוכרחת להם כדי חיותם, ולא יותר.

והנה האור הנמשך דרך ירידה, הוא אור ישר ורחמים, ונק' אור פנים. ואור החזון דרך עליה, נק' אור חזון, ואור אחור ודין. והנה ב' בחי' אלו, נמצאים בכל הי' ספירות. אמנם יש חילוק ביניהן, בבחי' אור חזון, והוא זה, כי הנה כאשר אור הכתר מסתלק, ועולה והופך פניו למעלה כנגד המאציל, ואחוריו למטה כנגד החכמה, הנה אז החכמה מקבלת אור חזון ההוא הנמשך מן המאציל ע"י אחור א' לבד, שהיא אחור הכתר. אמנם בעלות החכמה גם היא אל המאציל, וגם היא תתהפך אז אחוריה למטה אל הבינה, אז מקבלת הבינה אור החזון הנמשך מהמאציל דרך ב' אחוריים: שהם אחור הכתר, ואחור החכמה. וכעד"ז בכל הספירות, עד שנמצא כי המלכות תקבל אור הנמשך לה מן המאציל, דרך ט' אחוריים. וכבר נתב"ל, כי אור האחוריים הם דינין, א"כ כל מה שנתרבו האחוריים, יהיה האור הנמשך דין קשה ויותר חזק, והרי זה חילוק א' בענין ריבוי אחוריים, או מעוטן.

והנה עוד יש חילוק אחר, בענין איכות אחוריים בעצמן, שאין כולן שוין, שאין אחוריים של חסד, דימין לאחוריים של גבורה, כי האחוריים של גבורה הם דינין קשים עד מאד. וכעד"ז בכל ספי', בחי' הדינין אשר באחוריהם, אינם שוין זה לזה. כי ספי' הת"ת, אשר מקבל האור דרך אחוריים של הגבורה, יהיה אור ההוא דין קשה עד מאד, יותר מאשר למעלה ממנו. ונמצא כפי החילוקים שיתהוו באור החזון ההוא הנמשך לו, אם נמשך דרך אחוריים רבים, או מעטים, או אם יהיה דרך אחוריים ממוחקים, או קשים, בערך ההוא יהיה

אורותיהן שלמין בכל בחינותם. למה עלו אח"כ אל המאציל ללא צורך. והענין הוא, שכל חיותם ושלמותם, הוא נמשך להם מאו"א, כנודע. וכיון שנתרחקו מהם או"א, ועלו למעלה עלו גם הם אחריהם, כי החשק במקבלים לרדוף ולהדבק במאצילם, ורוצים להתקרב ולקבל מהם, ולא רצו להפריד מן או"א שעלו למעלה, כדי שלא ישארו רחוקים מהם. עוד טעם אחר כנ"ל, כי סיבת חזרת האורות האלו במאצילם היו, כדי שבעודם מסתלקים, יוכלו הכלים להתעבות (נ"א להעשות) ולגמור מלאכתם, ועי"כ גם אורות זו"ן, גם הם עלו לצורך בנין כליהם.

פרק ז מ"ח

וצריך עתה לבאר, מה הארה היתה נמשכת אל האורות התחתונים, בעת עליית אורות העליונים מהם, כמו שחתחנו לבאר למעלה ענין זה. וכדי לבאר ענין זה, יתבאר לך כלל גדול, שיצטרך לך בכל שאר מקומות, והוא ענין אור ישר, ואור חזון, מתתא לעילא, כנזכר בתיקונים ובזוהר במקומות רבים. דע, כי אין ספק, כי לעולם השגחת השפעת המאציל בנאצלים, אינה נפסקת אפי' רגע א', ואף גם בהיות פגם בתחתונים, שאז (נ"א נמצא ניצוצי) האורות העליונים מחזירין פניהם מן התחתונים, ומסתלקין מהם, ועולין למעלה, עכ"ז, השגחת הארה עליונה המוכרחת להחיות התחתונים די ספוקם, אינה נפסקת כלל, כמ"ש ע"פ כי רגע באפו חיים ברצונו.

ובודאי הוא, שלא תהיה הארה זו הנמשכת מן המאציל, המאיר בתחתונים, בעת הסתלקות האורות למעלה, דומה אל הארה הנמשכת בתחתונים, בעת ירידת אורות העליונים למטה, להאיר בתחתונים. ונמצא עתה, ב' בחי' אורות נמשכין מן המאציל לתחתונים: א', הוא בעת ירידת האורות למטה. והב', הוא בעת הסתלקות האורות למעלה. זאת דרך עליה. וזאת דרך ירידה. ואמנם, (נ"א כשרצון בעליונים) כאשר יש רצון, ויש כח בתחתונים, ושלמות, לקבל אור העליון של המאציל, אז האורות העליונים,

אמנם כשאין התחתונים ראויים, האורות מסתלקים, וחוזרין למעלה, שאינם רוצים להאיר למטה. אמנם עכ"ו, לא יחפון המאציל ב"ה בהשחתת העולם, ומאיר לתחתונים, שיעור חיות ומזון ושפע הראוי לעצמן בלבד, ולא להוציא תוס' נשמות חדשות, וכיון שהשפעת אור זה בלתי רצונה, הנה הוא ממשיך אליהם אור מחיצוניותו בלבד, שהוא אור מספיק לחיות העולמות, די הכרח, ולא יותר, ע"כ נקרא אור חיצוניות, ונקרא אור האחר, שהוא היפך פניו בכעס עמהם, בסוד דומה דודי לצבי, ט) ומאיר להם אור ההכרח, עם היותו מסתלק, ואינו נותן להם האור, אלא בהפיכת האחוריים אל התחתונים. ונקרא אור דין לסבה זו, ונקרא אור חוזר, כי בעת חזרתו והסתלקות למעלה, שלא להשפיע בהם שפע גדול, אז נמשך להם אור ההכרחי הזה.

ונקרא אור נקבה, לב' סבות, ע"ד הנ"ל, אם לפי שהוא כדרך טבע הנקבה, שמקבלת ואינה משפעת. ואם בסיבה שאין בה כח להוליד נשמתין, כמו הזכר, אלא בחי' המזון לבד, כמ"ש ותתן טרף לביתה וגו', והם שמות אלהים, שהוא דין.

גם יש עוד חילוק אחר, שאור ישר כמעט שהוא נפרד ממקומו כדי לרדת ולהשפיע לתחתונים, לכן הויו' שלהם פשוטות ומלאים, כולם הם הויר' באותיות נפרדות זו מזו. אמנם אור החוזר, הוא רבוע י) כזה: א', א"ל, אלה, אלהי, אלהים. שתמיד האותיות הם מחוברים, להורות שהם עולין ומחוברים זו בזו, עד שמתחברים עם שרשם ומאצילם, כי רצונם להסתלק מן התחתונים.

אור החוזר הזה, או דין קשה, או דין רך, או דין ממוצע, וכיוצא בזה פרטים אחרים רבים מובנים מעצמן. והנה כל העניינים האלו, היו באלו הי"ס בעולם העקודים (נ"א הטעמים האלו, היה בערך ההוא באלו, בעולם העקודים) והנה כדי שנבין היטב, בחי' אור ישר וחוזר, פנים ואחור, אבאר לך למציאות זה בנז"ו, ומשם תקיש אל השאר.

פרק ח

ענין אחור ופנים. וחיצוניות ופנימיות. כפי (מה שמוכרח) הנראה, ח) מוכרח, שהכל דבר א', והענין, שבהתפשט האור להאיר למטה, הוא שיש לו חשק להשפיע תוספת, (ל"ג לתועלת), נשמות חדשות בתחתונים, מה שלא היה עד עתה. וא"כ יהיה האור רחמים (א) גמורים, כי לולי שהתחתונים ראויים אל הרחמים, לא היה יורד ומתפשט למטה, להאיר תוספת נשמות, שלא היו עד עתה, ולכן נקרא אור זה, אור ישר, שבא ביושר מעילא לתתא, כי כן דרכו ויושרו להאיר בתחתונים, ומטבע תחסד והרחמים הוא, להיות מטיבים בעולם, ונקרא אור של רחמים, ג"כ לסיבה הנ"ל, ונקרא אור זכר, כי כן דרך הזכר להשפיע לזולתו, שהיא הנקבה. ועוד, כי טבע של הזכר, הוא להשפיע נשמות חדשות ממש, ונקרא אור הפנים, כי הוא מביט בעין יפה, ובפנים מאירים אל התחתונים, וע"כ הופך פניו אליהם, ונקרא אור של פנימיות, שהרי הנשמות מזווג הפנימית של המוחין באים, והם שמות של הויר', המורים רחמים, ולא שמות אלהים, המורים דין.

ה ש מ ש

(א) אחור, ג' אלהים ברבוע, בט"ו אותיות שלו, וב' פעמים אחור, גי' ת"ל, שהם ה' פעמים אלהים, ופנים גימ' ע"ב ס"ג מ"ה, שהם אורות זכרים, וכן פנים בפנים גימ' ש"ס. ה' פעמים ע"ב, בסוד ה' חסדים, וזה סוד פנים בפנים. שמש כת"י.

הנהגות ומראה מקומות

(י) ע"י בספר המצות פרשת ואתחנן ובשער (ח) ע"י מבוא שערים שער א' ח"ב פרק ג'. (ט) ע"י וחר שמות אות רל"ה ובסלם שם מאמר ברח דודי. ענף ל"ב.

גם יש חילוק אחר, (כ) כי המוחין של בחי' חיה אשר בו"א, הבאים מחכמה, הם הגורמים זיווג זו"ן, כדי להוציא נשמות חדשות, והם בחינת פנים, כי הוא זכר, והמוחין דו"א מצד אימא הנקרא נשמה, הם ענין אחר והם נקבה, והנה, צריך להבין מאור, אמיתות הענין פנים ואחור, כי באורות יקראו התפשטות והסתלקות, ונקרא יושר וחזור, ובכלים, נקרא פנים ואחור. דהיינו שבאור לא שייך פנים ואחור, שהכל פנימית. אמנם ודאי, שהוא כולל דין ורחמים, ובהיותו מתפשט ויורד למטה, ונכנס במקום הראוי לו, נקרא אור יושר. כי הוא מאיר בבחי' הרחמים שבו, וכשהוא חוזר לעלות, אז מאיר במקומו, בהיותו שם למעלה בבחי' דינין שבו, הנקרא אור חזור, ואז הכלי לא יקרא כלי דפנים, כמו בהיותו מקבל אור יושר, רק יקרא כלי דאחור.

נמצא, כי מ"ש בענין זו"ן שעומדין פב"פ, או אב"א, אז הענין הוא, שכשבאו המוחין דו"א שהם בחי' חיה דחכמה שבו, אז האור ההוא נקרא יושר, שהם אלו המוחין עצמן, שהם נשמה לנשמה, ואז הכלים שלהם נקרא, פב"פ. אך כל זמן שאין לו מוחין בבחי' חכמה, שהם עיקר אור יושר שלו, ומסתלק למעלה, ובהכרח

שמשם מאיר בו בבחי' (נ"א או מאיר בו) אור חזור, שהם הדינין, שהוא שאר חלקי האור ו"א, שמתחת מדריגת חיה ולמטה, ואז הז"א עומד אב"א, ומקבל בכלי של אחוריים שלו, ואז אינו יכול להזדווג.

ומ"ש בזה, שהנשמה של אדה"ר, יצא מזיווג אב"א, ר"ל שעלו זו"ן למעלה במקום אר"א, ושם קבלו המוחין (ל) אור ישר, ושם חזרו כליות בבחי' פב"פ ונזדווגו. אמנם אין בהם כח, לקבל אור המוחין, בסוד התפשטות למטה במקומו, שאז נקרא אור יושר, כי בעמדם למטה, אינם מקבלים רק אור חזור, וע"כ למטה אינו רק אב"א, וכשיעלו אז הם פב"פ. ואמנם מה הם ב' בחי' (נ"א מה שהם בבחי' הללו) הללו, בין באורות, בין בכלים צ"ע מה ענינם (א).

ואפשר לומר, שג' בחי' צלם, שהם נר"ן שבמוחין דו"א, הם ג' בחי' הפנימים, שהם: עיבור, יניקה, ומוחין, וכולם פנימים, כנודע כי המוחין הם פנימים. אלא שקשה לזה, למה לא נשאר לחיצוניות רק אלו ב' בחי', שהם עיבור ויניקה לבד, או אפשר לומר, שבחינת הפנים הוא כשבאין לו"א מוחין מבחי' חיה שהוא חכמה, (נ"א בחכמה) כנ"ל, שאפי' בינה

ה ש מ ש

לחיצוניות רק ב' בחי' עיבור ויניקה. ואח"כ תירץ התירוצ' הב', באומרו או אפשר לומר, שבחי' הפנים הוא, כשבאים לו"א מוחין דחיה וכו', ר"ל לעולם הצלם דנר"ן הוא הבחי' הג' דחיצוניות, שהוא המוחין, ומבחינת החיה נעשו כל הפנימיות. וראיה לזה וכו', ועוד ראיה גדולה מזה וכו'. כי לא מביא כי צלם דנר"ן מוחין דחיצוניות, והם אב"א, אלא אפילו בבא החיה, אם לא יקבלוה למעלה במקומה האמיתי, כגון בחול, לא נשלם הפנימיות דו"א לגמרי, עד עליתו לקבלה במקומה למעלה, כגון בשבת, ואז הוא זיווג דנר"ן גמור.

(א) ר"ל, מה שלא מצינו בכאן, רק ב' בחי' באורות, שהוא יושר וחזור, ובכלים פב"פ ואב"א, והם הם פנימיות וחיצוניות. צ"ע, איך לא נזכר ג' בחי' באב"א, וג' בחי' בפב"פ, כמבואר אצלינו בשער פנימיות וחיצוניות, כי ג' הם: עיבור, ויניקה, ומוחין, בחיצוניות, ונקרא אב"א, וכנגדם בפנימיות, ונק' פב"פ. ואפ"ל בא כמתרץ ולומר, שג' בחי' נר"ן דבצלם, הם בחי' עיבור ויניקה ומוחין דפנימי. אלא שקשה לזה, שלא נשאר לחיצוניות רק ב' בחי', עיבור ויניקה, כי הצלם דנר"ן שהוא המוחין הוא משלימו ל"ס. ולפי מ"ש, כי הצלם דנר"ן הוא ג' בחי' דפנימיות, א"כ לא נשאר

הגהות ומראה מקומות

(ל) עי' מ"ן ומ"ד פ"א ושער פו"ח פ"ח.

(כ) עי' מבוא שערים שער א' ח"ג פ"ד.

שהוא ג' מקיפי נר"ן. ואפשר שהוא ג' אותיות צלם דאבא, כנ"ל.

הגה"ה, פ) וזווג אב"א, אינו כפשוטו, רק דע, פירושו, כי הזווג היא, שהזכר מוליד ומוריד מ"ד, והנוק' מעלה מ"ן של הברורין, וכשהם עדיין אב"א, אין בה עדיין כח לברר מ"ן, ואין ביסוד (נ"א בהיסוד) שלה מ"ן להעלות, וא"כ איך יהיה הזווג, ולזה צריך, שיהיו שניהן עולין זר"ן למקום אר"א עילאין, ואז היא מעלה מ"ן עצמה (נ"א עצמן) דבינה, והוא מוריד מ"ד, ובהיותם שם, ודאי שחוזרין שניהם פב"פ, (נ"א פניהם) לצורך הזווג צ) שלהם, כי א"א להזדווג, אם לא פב"פ. ובהיותן למטה, עדיין אין להם תיקון גמור, להיותן עומדין פב"פ, מחמת הקליפות, שלא יתאחוזו בהם החיצונים באחוריים, כנזכר. לכן עלו למעלה עד אר"א ושם חוזרים פב"פ, כי אין שם פחד הקליפות, ואז שם מזדווגים, ע"י מ"ן דבינה עצמה, שלקחה היא ביסוד שלה, ומעלה אותן בסוד מ"ן. נמצא, כי כמעט זווג זה, הוא עליון, ואינו נקרא על שםם, רק ע"ש אר"א, שהרי ע"י כח מ"ן שלהם עצמן, הם מזדווגים. ואחר שנגמר תיקונם בבחי' פב"פ, ויכולין להיות למטה במקומם פב"פ, אז יש בה יכולת להעלות מ"ן, וזה נקרא זווג פב"פ.

שער השביעי

שער מטי ולא מטי ובו ה' פרקים.

פרק א

ק) כבר בארנו באורך בכ"מ, כי האצילות העליון, התהיל להיות, עקודים, נקודים, ברודים. ועתה נחזור לבאר הענין באורך, ונבאר מציאות העקודים, מה ענינם.

הגהות ומראה מקומות

- (ע) ג"א והנה הזכיר ע"י מבו"ש ש"א ח"ב פ"ב.
(פ) ע"י שער מ"ן ומ"ד פ"א.
(צ) ג"א ל"ג שלהם כת"י.
(ק) פרק זה נתבאר בע"ח עם פמ"ס ענף ט'.

נק' אחר, בערך החכמה, שאינה יכולה להוליד נשמות חדשות, אלא בחכמה שהוא הזכר. וא"כ אין בחי' פנים לז"א, רק אחר היות לו בחי' חיה, שהם מוחין דאבא, ואז יכול להוליד. וראיה לזה מענין ברכת כהנים, שהם מקיפים דצלם אבא, קודם ויעבור, שהוא זווג ז"א ולאה, ואח"כ בא הזווג דיעקב ורחל, בנפ"א. ועוד ראיה גדולה מזה, כי אפי' שזכרנו כי החיצוניות והאחוריים של עליון, הם הפנים של תחתון, ואז אינו זווג בז"א עצמו, אלא ביעקב ורחל, עכ"ל, יש צלם דאבא ג"כ בברכת כהנים. ונ"ל הטעם, שאלו היה הזווג דז"א עצמו, אז היה כעין שבת, שעולה בצלם דאר"א למעלה בבחינותיהן, ובמקומם האמיתי. אך עתה יורד הצלם למטה, ואינם מוחין גמורים לז"א, ועכ"ז בערך יעקב הם גמורים, ונקרא פנים. ועיין בדבר זה, שהרי נודע מהתיקונים, שנשמת ז"א הפנימיות, (נ"א הפנימים) אשר עליו (נקרא אדם) הוא שם מ"ה דאלפין, והוא בחכמה כ"ח מ"ה, והוא בחי' חכמה דז"א, כי חכמה עילאה דאבא, הוא ע"ב דידיד"ן.

גם בזה תבין ענין (העלאת) ירידת מ"ד, ע"י שם מ"ה בז"א, כנודע. נ) והענין, שמ"ד שהיא (נ"א הוא) הטפה בהוצאות נשמות חדשות, אינו מוריד אותה, אלא ע"ש הזכר, שהוא החכמה דז"א, (נ"א ע"י שם הנ"ל דמ"ה שהוא שם החכמה בז"א) שהוא החיה שבו, ואינה זו החכמה בבחי' עיבור, או יניקה, רק החכמה הנזכר בבחי' חיה דז"א.

והנה נודע, כי שם ב"ן המעלה מ"ן, הוא בנימין, ס) ושרשו דכורא, משם ע"ב דידיד"ן, שהוא חכמה, והוא כמנין חסד. והנה החסד שבע"ב, יכול להעלות מ"ן לצורך זווג אבא ואמא, וזה נמשך אל הז"א מאבא שהוא חכמה, לכן נקרא רוחא, כי הוא זכר ממש, שהוא בחי' רוח, שהוא ז"א. ע) והנה הזכר בחי' חיה,

- מ) ע"י עולת תמיד דף ס"ה ע"ב ובשער הכונות דף ג"ט א',
נ) ע"י שער מ"ן ומ"ד.
ס) ע"י בתלמוד ע"ס שיעור י"ד בתשובה לפירוש המלות אות כ"א.

של י' אורות אלו היה בהם תחלה, רק לפי שלא היה האור נגבל תוך הכלי, לא היה ניכר עדיין מציאת היותו י'.

והנה, כאשר רצה המאציל העליון, להוציא בחי' הכלים ההוא, הנקרא עקודים, מה עשה, המשיך האור שלו למטה, עד מציאות סיום שיעור, הראוי להיות נעשה ממנו בחי' עקודים, שהוא עד הטבור, ואחר שהמשיכו, חזר ונסתלק האור ההוא למעלה במקורו בפה. ונודע הוא, כי האור העליון, כשהוא מתפשט, וחוזר ונעלם, מניח רושם חותם למטה בהכרת. והנה אותו האור, שהוא הרשימו הנשאר למטה, כאשר נסתלק אור עליון ונעלם במקורו, אז נשאר אור רשימו ההוא למטה, בלתי אור עליון ההוא, (הנסתלק) ואז ע"י התרחקו ממנו אור עליון, אז נעשה אותו (נ"א באותו) אור הנשאר, ונתהווה בחינת כלי. כי סיבת התפשטות האור והסתלקותו אח"כ, גרם להעשות מציאות כלי. ולפי שכאשר האור הא' חזר ונסתלק, היה מסתלק בבת אחת וברגע א', לכן כל מציאות אור הנשאר, (מהם) נעשה (רק) מציאות כלי א', והוא נקרא בחי' כלי הנקרא כתר. (ב) כי עדיין האור עליון לא היה נבדל בי"ס, כי עדיין לא היה ניכר היותו י"ס, ומה שנקרא כתר, ולא ספירה אחרת. הטעם הוא, כי לעולם הכתר קרוב אל המאציל. (ג)

והנה הכלי הראשון אשר האציל המאציל, נקרא כתר בוודאי. אך מה שהאציל אח"כ, עי"ז הכלי הנקרא כתר, אז יקראו חר"ב כר, (ד) אך עתה עדיין כולם בסוד י' כתר, ואחר התפשטות הב', (ש) אז נעשה שאר חלקי הספי'. (ה) סוף דבר, הכלי שהאציל המאציל

הנה קודם מציאות העקודים, לא היה האור העליון יכול להתלבש בשום כלי, כי לא היה יכולת בכלים לסובלו, ושם היה האור בלתי מתלבש בכלי, עד שהגיע התפשטות האור הגדול ההוא, אל בחי' העקודים, ושם נעשה מציאות כלי א', אל האור הגדול ההוא, ואז התחיל האצילות, (א) להיות בו איזה מציאות הגבלת האור, מה שלא היה יכול להיות הדבר עד עתה.

אמנם, תחלה היה האור כולו של החלקים המגיעים לאצילות, כולם נעלמים תוך כלי א' לבד, ואותו הכלי היה בו בחי' כלי של כתר העליון. אח"כ נתפשט האור יותר למטה, מבחי' הנ"ל הנקרא עקודים, ואז נעשית י' כלים, אך כולם עדיין בסוד בחי' כלים דכתר. פי', שידוע הוא, כי כל ספי' מהי"ס, היא נכללת מי"ס, ויש בכל א' בחי' כתר, ואותו (נ"א אמנם) חלק של הכלים, שנוגעין למציאת הי' כתר של הי"ס, היה בהם יכולת להעשות בהם כלים, ושם היו נגנזים כל הי"ס כולם, כי שאר חלקי הספי', לא היו יכולים להעשות בהם כלים, כי הכלים שלהם לא יכלו לסבול האור ההוא עדיין, וזה היציאה (ר) הנק' נקודים. והוא מה שאנו קורין יר"ד נקודות, קודם אצי'. ובחי' העקודים (נ"א לי' נקודות אצי' בבחי' העקודים) בראשונה, נקרא נקודה. א' לבדה, ואח"כ נעשה סוד האצי', כמ"ש בע"ה.

ונתחיל לבאר מציאות עקודים, מה ענינו, דע, כי האור העליון, אשר הוא חלק הראוי להתלבש באצי', אשר יש בו כח הי"ס, אע"פ שעדיין לא ניכר היותם י' אורות, רק אחר גמר העקודים, וכמ"ש בע"ה. אמנם ודאי, שהכח

ה ש מ ש

(ה) נ"ב, כשיחזרו אח"כ להתאצז כלים אחרים, ע"י הי' כתר, האלו, אז יתהוו כלים לשאר חלקי הי"ס, שהם הט' חלקים התחתונים, שבכל ספי' וספי' כנז"ל.

(א) נ"ב, זה האצילות אמנם הוא עולם העקודים. (ב) נ"ב וזה נקרא עולם העקודים. (ג) נ"ב יותר משאר הספי'. (ד) נ"ב וזה נקרא נקודים.

הנחות ומראה מקומות

סוף ענף ט' נ"א ל"ג אז נעשה שאר חלקי הספירות (כ"י).

(ר) נ"א המציאות (כת"י).

(ש) היינו בעולם התקון ע"י בפנים מאירות

באחור עם ההוד, ומלכות ג"כ פנים באחור עם היסוד, וכן עד"ו, עד שתסתלק האור מכל י' חלקי הכלי, ואז, יהיו כל הספירות פנים באחור, פני תחתונה באחור עליונה, אך הכתר עם החכמה יהיו פב"פ, כי הכתר עם האור [העליון] הם אחור באחור לטעם הנ"ל, ובזה מוכרח שכתר וחכמה יהיו פב"פ.

הרי ביארנו סוד הסתלקות, ואיך נתהוו הכלים עי"ו. אמנם, אע"פ שביארנו היות בכלי זה, מציאות כלי מלכות ויסוד וכו', לא מפני זה יקראו י' כלים, כיון שעדיין לא יש היכר להיותן י"ס, וג"כ כי האור נסתלק ביחד, רק הענין הוא, כדמיון כלי ארוך אחד, אשר חלקים שלו אינם שוים, כפי התרחקות של החלקים ההם, מקצתם אל קצתם. והרי ביארנו, מציאות האור והתפשטותו, והסתלקותו. והם ב' בחי', כמ"ש בעזרת האל.

ועתה יש התפשטות והסתלקות אחר, כאשר יתבאר בע"ה. ואז ישלמו ד' בחי'. והענין הוא, שכאשר נשלם בחי' הכלי הזה, ונעשה כלי, עי' הסתלקות האור, אז כאשר יחזור האור להתפשט בו, אז ישאר בחי' אורות וכלים. אמנם כאשר נתפשט האור בכלי זה פעם ב', אינו מתפשט כסדר הא', אך נגלה ונעלם, וז"ש בזהר מטי ולא מטי. ואלו הב' בחי', נקראו התפשטות והסתלקות (נ"א בחי' שניים יקראו הסתלקות והתפשטות) הנ"ל, שבהם יושלמו הד' בחי'.

והענין, כי תחלה מטי האור תוך הכלי של הכתר, ואח"כ מסתלק ממנו, ואח"כ מטי האור בכלי של חכמה, וחזר אח"כ להסתלק, וכן עשה בכל י' כלים, וזה (נ"א ואז) נקרא מטי ולא מטי הנזכר בזהר תמיד. ולעולם יש בטבע האור ההוא לבא (נ"א להביא) ולהאיר, ואח"כ מסתלק. כמו שיש בטבע שלהבת הנר, שהיא מתנועת, וכן נשאר תמיד האור ההוא, להיות מול"מ בכלים האלו, הנקרא עקודים. כי לסבת היותן בכלי א', אין כח בכלי הזה לסבול האור, אם לא בהיותו מטי ולא מטי. והרי

העליון, לא יקרא אלא בחינת כתר לבד. (ת)ונבאר עתה, מציאות זה ההסתלקות של האור העליון. כי הנה כאשר נעריך, שמציאות זה הכלי שכולל כל האור, הנה בהכרח הוא, כאשר מסתלק האור ממנו, יהיה בו חלקים הראויין להביט אל האור ההוא, [המסתלק מהם] ובהתרחקו מהם, יתרחק מהם הבטת פנים אל פנים, כפי שיעור התרחקו. והמשל בזה, כי כאשר האור מסתלק מהחלק ה', של הכלי הזה, אשר יקרא אח"כ בשם בחינת מלכות, כמ"ש, הנה אותו החלק ה' מן הכלי ההוא, אשר ממנו נסתלק מהם האור ההוא, שע"כ נעשה כלי, כנ"ל, ואז הכלי הפך פניו למטה, כי כיון שנעשה עתה בחי' כלי, בהפרדו מן שורש האור שלו, אין בו יכולת להסתכל בו פב"פ, ואז הופך פניו אחר שנעשה בחי' כלי, ואז אינו מסתכל באור עליון שנתרחק ממנו, אלא דרך אחור.

והנה גם האור העליון, יקרא עתה אחור בעת הסתלקותו, ויהיה הכלי עם האור ההוא אב"א, ואחרי אשר נסתלק האור ההוא ג"כ, עוד שיעור חלק א', אשר יקרא אח"כ בחי' היסוד, ונסתלק מכולו, אז גם החלק הזה יהפוך פניו מן האור העליון, כי לא יוכל לקבלו, ואז גם בחי' [כלי] ראשונה הנקרא מלכות, כיון שהאור נתרחק ממנה, תוכל להפוך פניה למעלה, ואז יהיה המלכות ויסוד פב"פ, רק היסוד יהיה עם אור עליון אב"א.

וכן כאשר יסתלק בחי' אור של ההוד, אז ההוד יהיה אב"א עם האור העליון, ואז היסוד הפך פניו אל ההוד, ויהיה ההוד ויסוד פב"פ, ומלכות תהיה פנים באחור, פני המלכות באחורי יסוד, כי תאורות וחשק הספירות להתחזיר פניהם אל האור, אך הספי' הקרובה אל האור, [אשר מסתלק ממנו] לא תוכל להתחזיר עדיין פניו אליו, עד שיתרחק מהאור שיעור ספירה אחת. וכן כאשר יסתלק האור מבחי' הנצח, אז הנצח יהיה אב"א, עם אור העליון, ופב"פ עם ההוד, ויסוד יהיה פנים

הגהות ומראה מקומות

(ת) מכאן עד סוף הפרק מתבאר בתלמוד ע"ס שיעור ה' מן אות ט"ז עד אות כ"ז.

אור, באופן זה כי בעת שנתהווה האור במציאות הכתר, עדיין כל השאר היו חסרים, והרי זה חסרון א', בהתפשטות הא', בט' כלים, ואין חסרון זה נוהג בכתר.

גם בהתפשטות הב', יהיה חסרון זה פ"ב בט"ס ולא בכתר. הרי שיש ב' חסרונות בט"ס, ולא בכתר. כי כאשר לא נאצל שום אור, לא יקרא זה חסרון, אך אחר שהתחיל כבר זה האור להתפשט, ונתפשט בכתר תחלה, אז ט"ס יקראו חסרי האור ההוא, לפי שקדם אור הכתר אליהם. אך הב' חסרונות אחרים, (היו נוהגים) הם בין בכתר בין בט"ס, והוא ב' בחי' הסתלקות, כי זה נקרא חסרון אמיתי, בין אל הט"ס, ובין אל הכתר עצמו.

ונבאר ענין זה מ"ש, כי בחי' א"ו נקראו כי ביה"ה צור עולמים. והענין, כי ז"ס הפ' סולו לרוכב בערבות ביה"ה שמו, ויש לדקדק בפסוק, דהול"ל י"ה שמו, מאי ביה"ה שמו. אך הענין הוא, כי כל השם כלול ביה"ה, וזהו ביה"ה שמו. כי י"ה במילואו, הוא יו"ד הא, גימטריא כ"ו, שהוא הוי"ה. הרי, כי ביה"ה הוא שם הוי"ה ממש, ושם י"ה בכתר, לרמז איך ממנו יצא שם הוי"ה, ובו כלולין כל ד' אותיות הוי"ה.

אמנם (ד) מציאות מטי ולא מטי, צריך לבאר היטב, מה ענינו. ונאמר, כי תחלה מתחיל האור לבא בכתר, וכל הט' אורות כלולים בו, ואח"כ חוזר להיות בחי' לא מטי, (נ"א בחי' מול"מ) שחזר ויצא משם, אור המגיע אל הכתר, אך הט' אורות אחרים, היו נשארים בכתר, כי יש כח בכתר לסובלם. ואז בעת אשר לא מטי בכתר האור אליו, אז ממשיך כתר אל החכמה פב"פ כנ"ל, את הט' אורות, ונתנם בחכמה. ואז החכמה הפכה פניה, אחר שקבלה הט' אורות, ומאירה לבינה פב"פ, הארה לבדה, אבל אינה נותנת לה עדיין את הח' (נ"א את הו') אורות.

בארנו בזה ד' בחי' שהם: התפשטות הא', והסתלקותו. והתפשטות הב', והסתלקותו. וגם בארנו, שזה התפשטות והסתלקות הב', נקרא מטי ולא מטי, ולכן נקרא הכלי ההוא עקודיכ, לפי שהוא כלי א', והוא מקשר ועוקד י' אורות בתוכו. ובוה ג"כ נתבאר, איך הכלי נקרא כלי א' לבדו, והאורות נקרא י', לפי שכנסתלק האור א' (יש סילוק א' לעשות הכלי כנ"ל) (נ"א הסתלקות ההוא נעשה כלים כנ"ל) ואז נסתלק האור בבת אחת ולכן) הכל נקרא כלי א' לבד, ולא י' כלים. משא"כ באורות, שבתוכם שכאשר יחזרו להתפשט התפשטות האמיתי, שהוא התפשטות הב', הנה אינו מתפשט בפעם א' בתוך הכלי, כמו שנסתלק. אלא נכנס ויוצא, י' יציאות, וי' הכנסות, נכנס ויוצא י' פעמים: א' בכתר, וא' בחכמה, וכן בכולם. ולסיבה זו נקרא י' אורות, אבל הכלי בבת א' נעשה, ע"י הסתלקות א', שנסתלק בפעם אחת, ולכן יקרא כלי א'. והנה ד' בחי' אלו, הם מציאות ד' אותיות הוי"ה. כי י"ו הם ב' בחי' התפשטות. וה' ה', הם ב' בחי' הסתלקות. וכבר ידעת, כי שם הוי"ה אינו מתחיל אלא מחכמה ולמטה. והטעם, לפי שד' בחי' אלו, לא שייכים אלא מחכמה ולמטה, אבל בכתר, לא יש בו, רק ב' בחי' בלבה, וכנגדן נקרא, י"ה, יהו"ה. וז"ס, כי ביה ה' צור עולמים. לפי שבהם התחיל לצייר ולברוא את העולם מתחלה, שהוא סוד עקודים. אשר הם סוד, י"ה הוי"ה. כי י"ה בכתר, והוי"ה בשאר ב' פרצופים כולם.

והטעם, כי הנה למטה בט"ס, יש בה ד' חסרונות. (האור, אשר זה עצמו יגרום כינוי [נ"א שינוי] השם באור העליון, לשיוכל לקרות בשם הוי"ה לד' חסרונות אלו, אשר) ג) ואלו הם: הא', הוא התפשטות האור פ"א, כי אז התחיל האור להתפשט בכתר, ראשון מכולם, ואז כל הט' שלמטה ממנו, היו חסרים מאותו

הגהות ומראה מקומות

- (ב) נ"א ספירות (כ"י). (ג) נ"א ל"ג כ"ז.
(ד) פרק זה מתבאר בתלמוד ע"ס שיעור ה' מן אות ל"ה והלאה.

- (א) בסילוק א' אשר לסבת הסתלקות ההוא נעשה כלי הנזכר אז היה הסתלקות האור ההוא כולו בפעם אחד ולכן וכו' (ה"ו).

להם, ואז נמצא שיש הרחק גדול בין הבנים לבין אור הג"ר, כי יש ביניהם ב' מרחקים: בינה, וחכמה, שאין בהם (נ"א ביניהם) אור, לכן אור החסד עולה אז לבינה, ונקרא לא מטי בחסד. ואז הופך כלי החסד את פניו, ונותן ה' אורות למטה בגבורה.

אח"כ חזר להיות לא מטי בכתר, ואז הוא מטי בחכמה, אז הבינה היה ראוי להיות נשאר שם בחכמה כבתחלה, אך מחמת אור החסד אשר במקומה, לכן יורדת להיות שם עמו, וזהו כי חפץ חסד הוא, וכבר ידעת כי בינה נקרא הו"א, וכאשר ירדה הבינה במקומה, אז החסד א"צ אליה, ויורד למקומה, ונקרא מטי בחסד, ואז עולה אור הגבורה בחסד, וזה נקרא לא מטי בגבורה, ואז הופכת כלי הגבורה פניה למטה, וניתנת ה' אורות למטה בת"ת, וזה נקרא מטי בת"ת.

אח"כ חזר להיות מטי בכתר, ואז לא הוי מטי בחו"ב, כי ב' עולין שם ביחד לכתר, ואז הוי לא מטי בחסד, כי הוא עולה למקום הבינה כאשר בתחלה, מפני ב' מרחקים שביניהם כנ"ל, ואז הוי מטי בגבורה, ואז לא הוי מטי בת"ת, כי אור הת"ת עולה בגבורה, מחמת החשק, ואז כלי הת"ת הופך פניו, ונותן ה' אורות בנצח, וזה נקרא מטי בנצח.

אח"כ חזר להיות לא מטי בכתר, ואז הוי מטי בחכמה, גם בבינה הוי מטי, מחמת חסד אשר שם, כנ"ל כי חפץ חסד הוא, ואז הוי ג"כ מטי בחסד, כי אז חסד יורד למקומו, ואז הוי לא מטי בגבורה, כי הגבורה עולה עם החסד, ואז הוי מטי בת"ת, ויורד אור בת"ת, ואז הוי לא מטי בנצח, כי אור הנצח עולה עם הת"ת, ואז הוי מטי בהוד, כי אז הופך כלי הנצח פניו, ונותן הג' אורות להוד, ואז ההוד הופך פניו אל היסוד, ומאיר בו. [נ"א בחכמה]. וכן הענין בכל הו"ק, כי כאשר האורות נתנין בהם, הם הופכים פניהם ומאירים למטה, כי דוקא הבינה היא שלא הפכה פניה לחסד, כי אין כח בחסד, לקבל אור הבינה, אך הו"ק הם בעצמם, יש להם יכולת לקבל אחד את האור חבירו זה מזה, כי כל הו"ק הם שוין.

אח"כ חזר אור הכתר, להיות מטי בכתר, ואז אור החכמה, חזר להתעלם בכתר, מחמת החשק שיש לה להתחבר עם הכתר, ואז כלי חכמה הפך פניו אל הכתר, ונתן לו את האור שלו, אך אור הבינה, שהוא [שהיה] בחכמה, אינה עולה עמו בכתר, מחמת חשק הבנים שהיא אמם.

וכבר ביארנו, כי אין מציאות חזרת פנים ואחור, רק בבחי' כלים, אבל באורות עצמן, לא יצדק בהם פנים ואחור, רק התפשטות והסתלקות.

ואמנם, אחרי הפכו כלי של חכמה פניו, נגד הכתר, ועלה שם האור שלו, הנה אח"כ חזר והפך פניו למטה נגד הבינה, ונתן לה את הח' (נ"א הז') אורות. ודע, כי כל נתינת אורות, הוא לעולם בבחי' פב"פ.

ואמנם הבינה לא הפכה פניה להאיר למטה בחסד, כי לא היה כח בחסד, ובו"ק, לקבל אור גדול כזה פב"פ, רק אב"א. כי הלא יש כאן אור של הו"ק, ועוד אור הבינה, שהוא יותר גדולה מכולם יחד. אך תחלה, כאשר לא היו עדיין אורות בבינה, רק שנתנה לחכמה, אז הפכה חכמה פניה והאירה אל הבינה הארה לבד (נ"א יחד וזהו) פב"פ. משא"כ בחסד, לפי שיש בבינה כח לקבל האורות ההם, לפי שז' אורות תחתונים, היו בטלים לגבי האור שלה, וגם האור שלה ודאי שתוכל לקבל. והאור של החכמה, אף על פי שאור שלו גדול מהאור שלה, עכ"ז, כבר ידעת, כי אבא ואמא כחדא שריין וכחדא נפקין, ויכולה היא לקבל אור החכמה, מה שאין כן בחסד, כי יש הפרש גדול בינו לאור בינה, ואינו יכול לקבלו פב"פ. ונחזור אל הענין, כי כאשר חזר להיות לא מטי בכתר, הנה אז הוא מטי בחכמה, ויורד אור של חכמה בה, ואז כבר הוי בנים שיש בבינה, הם גדולים, ואינם צריכין לאמם, ואז בינה עולה לחכמה, מחמת חשק שיש לה להדבק עמה, וזה נקרא לא מטי באור הבינה, ואז כלי הבינה הפכה פניה למטה, ויורדין הוי אורות שבה וניתנין כולם אל חסד פב"פ.

ואח"כ חזר להיות מטי האור בכתר, ואז אור חו"ב שניהם עולין שם, מחמת חשק שיש

כנ"ל, הוי מטי גם כן בבינה. גם דע, כי שיעור הומן אשר לא מטי האור בספי', הוא רגע אחד לבר. וז"ס, כי רגע באפו. כי הסתלקות האור, שהוא לא מטי, היה מחמת זעם, ואף מחמת התחתונים, שאין בהם כח. אך המשך בחינת מטי, שהוא חזרת האור למטה, להחיות העולמות, אין בהם שיעור, כי כפי מעשה תחתונים, כך יהיה. וזהו חיים ברצונו, כפי הרצון שיהיה אז, ר"ל כפי מעשה בני אדם, כך ימשך זמן החיים ההם.

ואמנם לעיל ביארנו, כי הסתלקות הא' של האורות, היה כדי לעשות כלי. והנה, כאשר חזרו האורות לבא פ"ב, בהתפשטות ב', הנה היו חוזרים הכלים להתבטל כעת הראשון, לכן הוצרך שישאר אור הראשון שבכולם, שהוא אור הכתר, למעלה, ולא יכנסו בכלים אלו, ולא באו רק ט' אורות לבדם, על הסדר זה: אור החכמה, בכלי של הכתר. ואור בינה, בכלי של חכמה. וכן עד"ז, עד שנמצא, שאור מלכות, נכנס בכלי יסוד. ועתה, אחר שלא חזר בכלי, אותו אור הראשון, הנוגע אליו, אשר תחלה נסתלק ממנו, אלא הגיע לו אור אחר זולתו, קטן ממנו, ע"כ נשארו הכלים בבחי' כלים, ולא חזרו להיות אורות כבראשונה. והנה, כאשר התחילו האורות לכנס בכלים, אז נכנסו הט' אורות בכתר, וזה נקרא מטי בכתר כנ"ל. ואחר כך נסתלק אור המגיע לכתר שהוא אור החכמה וזה נקרא לא מטי כנ"ל, ואין להאריך בזה, כי כבר הארכנו לעיל בחי' מטי ולא מטי, די ספוקו.

ואמנם, טעם למה עתה נכנסו כל הט' אורות יחד בכלי הכתר, משא"כ בהתפשטות אחד, כי נכנסו א' לא' כנ"ל, שנכנס אור המלכות בכלי של כתר, ואח"כ נדחה אור הזה למטה במקום החכמה, ואח"כ נכנס אור היסוד בכתר, וכעד"ז, עד שנכנסו כל י' אורות כשיעור הי' כלים, הטעם הוא מובן עם הנ"ל, כי מתחלה שהיה אור הכתר עמהם, וגם כולם היו מאירים מצדו, לכן לא היה כח בשום כלי

אח"כ חזר להיות מטי בכתר, ואז לא מטי בחו"ב, כי שניהן עולין שם, גם בחסד לא מטי, כי עלה לבינה, והוי מטי בגבורה, ואז הוי לא מטי בת"ת, ואז הוי מטי בנצח, ולא מטי בהוד, ואז הפך ההוד פניו, ונותן הב' אורות ליסוד, ואז הוי מטי ביסוד, ואז היסוד הפך פניו, ומאיר למלכות, כנ"ל בכל הו"ק.

אח"כ חזר להיות לא מטי בכתר, ואז הוי מטי בחו"ב וחסד, ואז הוי לא מטי בגבורה, ומטי בת"ת, ולא מטי בנצח, ומטי בהוד, ולא מטי ביסוד, כי עלה בהוד, ואז הופך פניו, ונוהן אור המלכות למטה במקומה, ואז הוי מטי במלכות. (ה)

והרי עתה נשלם בחי' הראשונה, שהיא מציאות התפשטות והנה הגיעו כל י' אורות עד המלכות, ועתה הבחי' הב', היא פשוטה. כי עתה חזר להיות מטי בכתר, ואז לא מטי בחו"ב ובחסד, ומטי בגבורה, ולא מטי בת"ת. ומטי בנצח, ולא מטי בהוד. ומטי ביסוד, ולא מטי במלכות. ואח"כ חזר כמתחילה. והרי עתה כמה בחי': הא', כי לעולם חשק אור התחתון להדבק בעליון, וכאשר הוי מטי ביסוד, הוי לא מטי במלכות, כי אז אור המלכות, עולה שם ביסוד, מחמת החשק. וכן בכל שאר הספי', חוץ מן החסד עם הבינה, כי כאשר הוי לא מטי בבינה, אז הוי לא מטי בחסד, מפני ב' מרחקים. וכשהוא מטי בבינה, אז הוי ג"כ מטי בחסד, כי אין שום אור חסד לכל אור בינה. אמנם אותו רגע לבר, שיוורר בינה במקומה, אז מוצאת החסד במקומה, ויברגע יורד החסד למקומו. וזה ענין, שהו"ק הם בפ"ע, מדריגה א'. ואינם יכולים להדבק בבינה, שהיא מג"ר.

גם ענין מטי ולא מטי בג"ר, הוא בענין אחר, כי כאשר הוא מטי בכתר, אז עולין שניהן חו"ב, למעלה בכתר. ולטעם זה, נקרא ג"ר חשובים כאחד. וכשלא מטי בכתר, אז הוי מטי בחכמה. ומהראוי שתשאר שם הבינה, ותהיה לא מטי בבינה, רק משום כי חפץ חסד הוא

הנהגות ומראה מקומות

(ה) ע"י שער הקדמות ט"ו ע"ב דרוש מטי ולא מטי.

ניתן בחכמה, ואור החדש ניתן בבינה, א"כ קשה, כי העולמות נהפכו, כי במקום דכורא נכנס הנוקבא, ובמקום הנוקבא, נכנס דכורא. והענין הוא, כי ראוי שתדע, שכאשר היה הסתלקות הא', לעשות כלי, לא היה החלק ההוא נעשה כלי, ונגמר להקרא כלי, עד התרחק ממנו האור, ג' מקומות פ', כי האור היה מתחיל להסתלק, מחלק אשר אח"כ יקרא מלכות, ואז היה מתחיל להתחשך, ואחר שהיה מסתלק האור מן הכלי אשר אחר כך יקרא בשם כלי יסוד, אז היה החלק הראשון מחשיך יותר, עד שנמצא, שכאשר היה האור הנוגע אל המלכות, רחוק ממנו ג' ח' מקומות שלימות, שהוא כאשר נתעלה בחלק הנוגע אל הת", אז נגמר הכלי דמלכות ט' להעשות כלי. כי כל פחות מג', כלבוד דמי, עד שנמצא, כי בהתרחק אור החדש אל (נ"א על) הכתר, שהם ג' מרחקים, אז נגמר הכלי של חסד, לעשות כלי של חסד. נמצא כי הכח"ב (נ"א החו"ב) עדיין לא נעשו כלים, לפי שעדיין לא נתרק האור מהם ג' מדריגות שלמות, וכל פחות מג' כלבוד דמי, ולא היה עדיין נעשה כלי גמור בכל א' מאלו הג"ר. אך עכ"ז, בודאי שיותר יקרא חלק בינה כלי גמור, מב' הראשונים, לפי שכבר הם ג' רחוקים ממנו, אל האור שנסתלק, והוא למעלה מן הכתר, נמצא שיש הפרש בין בינה, אל החכמה והכתר, כמ"ש בע"ה. ובזה יתורץ קושיא א', והוא, שהרי בעת הסתלקות אורות לעשות מציאות כלי, היה אור הכתר מאיר בהם, ואיך היו יכולים להעשות כלים, ועתה בעת התפשטות האור, אשר לא היה אור הכתר מתפשט בהם כנ"ל, איך היו נקראו אורות. אך התשובה הוא, כי לא נגמר לעשות כלי, עד התרחק האור ממנו, ג' בחי' גמורות. אך כאשר יכנס בתוכם ממש, אע"פ שאין אור

מהם, לקבל בתוכו רק אור א' לבד, אבל עתה שאור הכתר אינו נכנס עתה תוך הכלי, והוא נשאר למעלה, והופך אחוריו למטה, כמ"ש בע"ה. לכן עתה, יש כח ליכנס כל האורות ביחד, תוך כלי א', כי כל הט' אורות הנכנסים עתה בכתר, הם קטנים מן אור הכתר הראשון, ויש כח לקבלם. וכן כשנכנסו כל הח' אורות בתוך כלי של חכמה, יש בה כח לקבלם, כי כולם קטנים מאור החכמה (נ"א הראשונה) ועד"ז בכולם.

פרק ג

והנה (ו) דע, כי הלא קודם בחי' העקודים אלו, יש למעלה מהם שרשי אלו הי': כתר, חכמה, בינה כו', עד המלכות. ולמטה משורש מלכות זו, שם הוא התחלת אור הכתר הנ"ל, פניו למעלה נגד השורש שלו, ואחוריו למטה, נגד כלי הכתר של בחי' העקודים. והנה, כל החיות הצריך אל העקודים האלו, כולם נמשכין אליהם, מהשרשים אלו העליונים, ועוברים דרך אור הכתר הנ"ל. וכ"ז בחי' חיות לבד, אך לא בחי' שפע ממש. רק כאשר יהיה אור הכתר לא מטי בכלי שלו, כי אז יעלו, ויקבלו שפע גדול משרשיהם. כמ"ש בע"ה.

ונחזור אל הענין, כי הלא ביארנו לעיל (ז) כי כאשר האור מטי בכתר, אז ניתנין ט' אורות בכלי שלא כתר. וכשחזר להיות לא מטי, אז ניתנין ח' אורות אל החכמה, וגם החכמה הופכת פניה למטה לבינה, ומאירה בה, אך אינה נותנת אל הבינה, עד היות פ"ב מטי בכתר.

- (ו) ע"י שער הקדמות פרק א' ופרק ג'.
- (ז) היינו אור החכמה ע"י לעיל פרק ב'.
- (ח) ע"י לקמן שער דרושי הנקודות פ"א שו"ה

הנהגות ומראה מקומות

- הם תרי פלגי גופא.
- (ט) בשער הקדמות דף י"ד כתוב שכנתרחק אור המלכות מכלי החדש נגמר כלי המלכות.

והרי עתה, יש זכר ונקבה ביחד בכתר. וזכר ונקבה בחכמה. נמצא, כי מעולם כתר וחכמה, אינם מתבטלים ממציאותם, להעשות מזכרים נקבות, כי הרי האורות שלהם עצמן, נשארים במקומן. אע"פ שאינם גמורים כמו מתחלה. ואדרבא, שאר האורות שבאו עתה, נתוספים עליהם, ונעשים נקבות עליהם. (נ"א אליהם).

וכן הענין ג"כ בבינה, רק שיש בה הפרש, והוא שנשאר בה אור הבינה מועט, בעת הסתלקות כנ"ל, ועתה נכנס בה אור החסד, והנה חסד בן הבינה כנודע, ולא יתכן שיהיה הוא הזכר, ואור הבינה עצמה נקבה אליו. ואם נאמר שאור הבינה יהיה זכר, ואור החסד יהיה נקבה, גם זה לא יתכן. ולזה צריך אותו הפיכת פב"פ שביארנו למעלה, שהופכת, חכמה פניה למטה, בעת שניתנין אליה (נ"א קודם שניתנין) ה' אורות, ואז מזדווגים שם במקומן, זכר ונקבה של חכמה, ומוציאין ע"י זווגם, אור אחד הנקרא יו"ד, ואז ניתן למטה, בהפיכת פניהם לבינה, ואז אותו ה' יו"ד, מתלבש תוך אור הבינה, ע"ד (נ"א בדרך) האחרות, ונעשה ה' זכר, והבינה נוקבא. ואח"כ כאשר נתנו ה' אורות בכלי של בינה, אז ניתן בה אור של החסד, ונשאר בה אור החסד תמיד, בבחי' מ"ן. (בס"א כמן בצנצנת).

ואע"פ שאור זה של הבינה, היא מן האורות הראשונים שנשארו שם, וזו ה' יו"ד שבא לתוכה, מזווג דיו"ן שבתוך החכמה, הוא מחודש, וא"כ איך תעשה הבינה, שהיא השורש נקבה אל זה אור המחודש שהוא מחכמה.

והתשובה הוא, שכבר בארנו, שזה האור של הבינה, אינו אור גדול, אחר שיש ג' מרחקים, בינו ובין האור, כנ"ל. אע"פ שאינם ג' מרחקים גמורים. משא"כ בחכמה שלמעלה. ועוד, כל אור הבינה הזה, נשארה כאן בעת הסתלקות, אשר לא היתה כוונתו להאיר. אך הנוקבא (נ"א אשר נשארה כאן בעת ההסתלקות לא היתה כוונתה להאיר רק

הכתר נכנס בהם, עכ"ז האור שבתוכם נקרא אור. וקושיא הנ"ל שהקשינו, תצדק היטב בג"ר, אשר עדיין אור הכתר קרוב אליהם, איך הם נעשים כלים, ואח"כ בעת שיחזור האור ליכנס, איך נקרא אורות, ואדרבה אור שלהם מועט יותר מבתחלה, כי באים אלו אורות חסרים מן אור הכתר, אשר היה מאיר בעת הסתלקות. אך הענין, כי לעולם סוד הסתלקות עושה כלי, בהפיכתן פנים מהכלי, והנה כאשר חזרו האורות ליכנס, נכנס אור החכמה בכתר, ואז אור הכתר שבתוכו, שנשאר בעת הסתלקות כנ"ל, כי אין הכלי נגמר עד התרחק ממנו האור ג' מדריגות, וזה לא שייך בג"ר כנ"ל, אז נכנס אור הכתר שנשאר שם, תוך אור יו"ד החכמה הנכנס עתה, ומתלבש בתוכה, ונעשית נשמה אליה. לפי שהוא אור הכתר, ונעשה דכורא, והחכמה שסביבותיה נעשית נוקבא. ואז אור המובחר יותר, מתלבש תוך החכמה, ומה שהחשיך מעט, מחמת ריחוק האורות משם, זה ישאר בחי' כלי, לב' טעמים: א', מחמת התרחקות אור משם, וגרם לו גרמת חשך. ועוד, כי אפי' המובחר ממנו, מסתלק ומתלבש תוך אור החכמה הנכנס שם, ואז נגמר (נ"א נגרע) אור הראשון הנשאר מן הכתר, ונעשית כלי לכתר, כי אור החכמה מפסיק ביניהן. באופן, כי אדרבה, ביאת האורות בהתפשטותן עתה, הוא הגורם בג"ר אלו להעשות כלי, ולא נעשו כלים בעת הסתלקותם כנ"ל.

ועוד טעם א', כי הלא כאשר אור בחי' הכתר נשאר למעלה כנ"ל, כי מעולם לא נכנס עוד תוך הכלים אלו, רק נשאר בסוף ה' שרשים, של האורות למעלה, והפך אחוריו למטה, לכן האורות עתה הם מועטים יותר מבתחלה, ואפי' בעת הסתלקות. וכעד"ז בכלי הב' של חכמה, שנכנס בתוכו אור הבינה, ואז אור החכמה מתלבש בתוכו, והאור הנשאר נחשך, ונעשה כלי מחמת התרחקו, אע"פ שאינו הרחק גמור.

הנהגות ומראה מקומות

(י) היינו הרשימו.

זכר של מ) מלכות אשר שם. כי יותר גבוה. כמה מדרגות הוא אות ו' זו מן אור המלכות שביסוד. לכן הם זו"ן. ואח"כ אות ד', ירדה במלכות. והשלימה שם במקומה. הרי, כי בר' בחי' יש בהם זו"ן, והם כח"ב יסוד. והוא לטעם קושיא הנ"ל, שיש באלו הר', משא"כ בשאר.

ועתה צריכין אנו לבאר, מציאות לא מטי בכתר, מה ענינו. והענין, כי אחר שבארנו שיש בכלי של כתר זו"ן, והם: כתר, חכמה. ואלו צריכין לעלות אל שורשם לינק משם. ואמנם חשק הזה שיש להם, ליקח אור מן השורש שלהם, הוא הגורם להם לעלות, שהרי כל ה' שרשים כולם פניהם למטה להאיר בעקורים הללו, ואמנם אחר שעולין ויונקים משם, אז אותו הכתר דעקורים הנשאר בסוף השרשים, הוא הופך אחוריו להם, ואז אינם יכולים עוד לינק, ולכן חוזרין ויורדין ונכנסין בכלים שלהם, כמ"ש בע"ה.

והענין, כי הנה כל השרשים העליונים, הופכין פניהם למטה, להשפיע אור בסוד חיות לבד שלהם, ולא לצורך זווג. אמנם גם שורש הכ"ע, יש לו חשק להשפיע למטה, כי לעולם השרשים, רצונם להאיר בענפים. אך סיבת הדבר הוא, היות אור הכתר בסוף אותן השרשים כולן, הופך אחוריו למטה. ואז כראות השורש העליון בכ"ע, כי אור הניתן שם, אינו משפיע למטה, אז הוא אוסף חלקו למעלה, כמ"ש הצדיק אבד, כי כאשר אינו מזדווג עם המלכות, גם הוא מפסיד, כי אין נותנין לו או"א, רק כאשר ישפיע למטה, וכעד"ן בכאן, (כי) כאשר הכתר אינו משפיע למטה, אז גם השורש של כתר עליון, אוסף חלקו, ולא ברצונו, כי רצונו להשפיע, רק בשביל חסרון התחתונים, שאינם יכולין לקבל.

וגם טעם הדבר, שאם ימשך האור ההוא תמיד, הנה יחזרו הכלים אל בחי' אורות כבתחלה, ויתבטלו כבתחלה. אבל עתה שאין

הנוקבא) העליונה שבחכמה, באתה בעת התפשטות, שכוונתו להאיר. לכן הבן היוצאת מבין שניהן, יכול להיות יותר פנימי מבינה זאת, מכ"ש מן החסד שבא עתה, אע"פ שבא גם הוא מבחי' של התפשטות, אבל עכ"ז, הנה הוא ג' מדרגות למטה מהחכמה.

כלל הדברים: כי בכ"ע, יש שם י"ה, שהוא זו"ן, כתר וחכמה. ובחכמה, (כ) יש זכר ונקבה, והוא שם י"ה אחר, והוא חו"ב. ובינה, שם י"ה אחר, שהוא זו"ן, והוא החכמה (נ"א י' מן חכמה) המתחדשת מן הזווג העליון שבזו"ן שבחכמה, י'. ובינה היא נקבה אליו, והיא אות ה'. הרי שם י"ה ג"כ בכאן, ועוד יש בה אור החסד, שהוא בחינת בן.

גם כל א' מאלו ג"ר, נקרא אות יו"ד במילוי, כי הכתר יש בה זו"ן, י"ו, והכלי עצמו, הוא ד' של היו"ד. גם חכמה יש בה יו"ד, שהוא י"ו זו"ן, והד' היא הכלי. אך הבינה נק' יו"ד, בבחי' ג' אורות שבה, וסדרן יד"ן, והם: חכמה, בינה, חסד. אך הכלי אינו נזכר עתה.

גם טעם אחר, למה טפת י' מזווג חכמה, הוא בעלה של בינה הזו התחתונה. לפי, שכשמזדווג זו"ן שבחכמה, אינן מוציאין טפת ההיא מעצמותה, רק מלמעלה שהוא מן הכתר, לכן גדול כחו מאור בינה התחתונה.

פרק ד

(ל) אמנם בשאר ספ"י, לא היה בהם שום מציאות זו"ן, כי כולם זכרים, וגם שהם כלים גמורים, ואין בהם אור, רק אותו שנכנס מחדש. נמצא אור הגבורה, נכנס בחסד, וכעד"ן, עד שנמצא כי אור המלכות, בכלי של יסוד, ובכאן יש קושיא ראשונה ג"כ, איך יעשה מזכר נקבה. אך דע, שלכן הוצרכו זו"ן שבבינה להזדווג, להוציא ה' אחד דוגמתה. ונחלק לב', שהם: ד"ו. ואות ו' נכנסה בכלי יסוד, בסוד

הגהות ומראה מקומות

(כ) ע"י שער הקדמות דרוש ה' דף ט"ז. (ל) ע"י שער הקדמות דרוש מטי ולא מטי פ"א ופ"ד.

(מ) ע"י בתלמוד ע"ס שיעור ה' אות ג"ד.

בכלי, כי כללותם או יהיה, בבחי' שיקבל הארה זו מזה, וזהו כללות שלהם.

והנה עתה הנוקבא נכללת ברכורא, כי להיות שהנוקבא הוא אור של החכמה כנ"ל, והזכר הוא אור של הכתר שנשאר בכלי, א"כ הזכר הוא שמקבל עתה מן השורש שלו, שהוא שורש הכתר. וזה נמשך לו, ע"י שמזדכך אותו הכתר, שנשאר למעלה בסוף השרשים, וע"י הארה העליונה של שורש הכתר, הוא מזדכך מאד, ואז מאיר אור רב בזה הזכר של הכתר, ואז נכללת הנקבה בזכר, ומקבל הארה ממנו, עד שנמצאים עתה ג' בחי' אלו (הם) שוים בהארתן, והם זו"ן של כלי הכתר. ואותו הכתר שעליהם. ואחר שהן שוין, יקבלו האור שלהם, מצד שורש כתר עליון.

ואז צריך, שהנוקבא של הכתר, תקבל גם היא משורש עליון שלה, שהוא חכמה עליונה. לכן השורש של החכמה העליונה, יורדת בבינה, ובינה בחסד כו', עד שיורד יסוד במלכות, ואז אותו הכתר שעלה במקום שורש המלכות, יורד במקומו, כי אינו יכול להיות שם, כי אין לו דמיון עם שורש המלכות, וגם הוא ענף, והמלכות הוא שורש, לכן הוא גרוע ממנה, אע"פ שהוא מקבל מן הכתר, אמנם יורד במקומו, ושם יוכל להיות ביחד עם זו"ן (ס) שהי' במקומו, כי אז שלשתן שוין, אחר שכולן שוין בקבלתן משורש הכתר עליון, ואז נמשך הארת שורש חכמה למטה, ואז הזכר נכלל בנוק', שהנוקבא מקבלת תחלה, לפי שהוא נשתווה במעלה עם הזכר, כי שניהן שוין, וקבלו משורש הכתר עליון. ולפי שעתה מקבלים משורש חכמה, לכן הנוק' מקבלת תחלה מכל הג' שבכאן, והן מקבלין ממנה, ונכללין בה, בסוד אשת חיל עטרת בעלה.

אמנם טעם ירידת שורש חכמה למטה, במקום שורש הבינה וכו', הוא לכמה טעמים: הא' הוא, לפי שכשהיא קרובה לשורש כתר, אינה יכולה להאיר, ואורה מתבטל באור הנמשך מן הכתר. ועוד, כי צריכה היא להתקרב

אור נמשך בכלים, רק אחר עליית אור הכלים למעלה לינק, ובוזה אין הכלים בטלים. והנה אחר שינקו אלו האורות למעלה, אז חוזר הכתר שהוא להפוך פניו למעלה, ואז יורדין למטה בע"כ, כי אין להם מה לינק.

ועוד ט"א, לפי שגם אלו האורות, יש להם חשק לחזור אל הכלים, דוגמת הנשמה כשיוצאת מן הגוף, לכן אחר יניקתן חוזרין לירד. ואז אין אותו כתר דעקודים, שבסוף השרשים, יונק מן השורש של כתר עליון של השרשים, רק חיות לבד הצריך לו ולא יותר.

(ג) ונבאר עתה מציאות עלייה זו ונאמר, כי הלא כאשר לא מטי בכתר, הוא לפי שעולין זו"ן של הכתר למעלה, במקום זה הכתר, שבסוף השרשים העליונים, יכולין להיות שם ביחד, כי הוא גדול מהם, ולכן הם נשארים במקומו, והוא עולה במקום השורש של המלכות, ואז גם השורש של המלכות, עולה בשורש של היסוד, ושם נשארים שניהם בסוד היסוד, שהוא זו"ן. ואז שורש כתר עליון משפיע למטה, אחר שכבר יש הכנה לתחתונים לקבל, ואז הנוקבא של הכתר נכללין בזכר.

ופירוש הענין, כי הנה יש כמה כללות: א', כאשר יהיו ב' אורות בב' כלים, כל א' בפ"ע, ואח"כ כאשר יכנסו ב' האורות בכלי א', זה יקרא כללות, שנכלל זה בזה, בכלי א'. ועוד יש מציאות אחר, והוא בהיות בחי' ב' אורות אלו זו"ן, (י"ל בב' כלים) שאז אירע להם, מ"ש בפ' תרומה דקמ"ו, כי אז יש בהם סוד אהבה. פי', כי נכלל הארת זכר בנקבה, ושניהם בכלי א', וכן חוזר הארת נוקבא להכלל בכלי של הזכר, הרי הם ד' אורות, ב' בכלי, כלולים וז"ל, והם סוד ד' אותיות של אהב"ה.

ועוד יש מין כללות אחר, והוא זה המציאות שאנו בו, שהם ב' אורות בלתי כלים, שהם זו"ן של הכתר, שעלו למעלה, ואינם

הגהות ומראה מקומות

(ג) פרק זה מתבאר בתלמוד ע"ס מן אות ו' עד אות ט"ו. (ס) ג"א שהם. (ה"ו).

פרק ה

ועתה אחר שהוא מטי בכתר, צריכין אנו לבאר מציאות לא מטי בחכמה ובינה. נודע, כי כל האורות שבחור"ב, הם עולין בכתר, בהיות חזו"ן שבכתר במקומה כנ"ל. (נ"א במקום הנ"ל). הנה כבר ביארנו, שיש ה' אורות בב' כלים, כי בכלים של חכמה יש חזו"ן, ובכלי של בינה יש חזו"ן וב"ן, [עם חסד הנ"ל] ועליית אלו תלוי במעשה התחתונים, לפעמים יעלו כל ה' אורות, ופעמים לא יעלו כי אם ד', ואור החסד שהוא ב"ן, נשאר למטה בכלי של בינה. והנה ביארנו למעלה, כי יש חזו"ן בכל א' מאלו הג'ר, ונקרא י"ה, י' בזכר, ה' בנוקבא. ודע כי כל אלו הה' אורות, כשעולין בכתר, לפעמים נכללין בנוקבא. ולפעמים בדכורא, ולפעמים קצתם בנוקבא, וקצתם בדכורא. ודע כי לעולם, כשאין עולין אלא ד' אורות, אינם נכללין רק בנוקבא.

ונבאר עתה חלוקה זו ונאמר, כי קודם שיעלו אלו האורות למעלה להכלל בכתר, אז שם י"ה שבכתר, הוא פשוט, ואינו במילוי. אך בעליית אלו האורות למעלה, אז יהיה בהם מילוי. והנה ג' מלואים הם: או בידיו"ן, או בההי"ן, או באלפיו"ן. והנה כשאין עולים רק ד' אורות, הם כולן נכללין בנוקבא, שהוא ה', של שם י"ה שבכתר. ואז מילוי אותו ה', הוא ביר"ד, כזה הי"ן. והענין, כי ד' אורות כשעולין בנוקבא, הנה ג' תתאין בטלין בראשון, כי לעולם אור החכמה, הוא המבטל את האחרות, ואז שלשתן מתבטלין באות י', שהוא החכמה, לכן מילוי ה' זו היא ב"י.

אך דע, כי כאשר חזו"ן שבכתר עולין (נ"א עליון) למעלה בשרשיהן, שהוא סוד לא מטי, הנה ט"ס שבכל א' מהם, הם העולין, ונשארים למטה במקומם ב' מלכיות: מלכות הזכר, ומלכות הנקבה, בב' כלים, הנקרא י"ה כנ"ל, בהיותן פשוטים בלי מילוי.

למטה, כדי שתוכל הנוקבא שבכתר לקבל תחלה ממנו כנ"ל, וזהו גורם קריבת השורש אליה מדריגה א', יותר מקורבת הזכר שבכתר אל שורשו.

ועוד, כי בארנו, כי לעולם השרשים אינם נמנעים מלהשפיע למטה, בהיות התחתונים רוצים לקבל, לכן שורש הכתר אינו נמנע מלהשפיע למטה, כל זמן היותן חזו"ן חוץ מן הכלי שלהם, וא"כ אין החכמה יכולה להשפיע. ולכן כאשר תתרחק החכמה, ותרד למטה במקום הבינה, אז ישאר המקום שלה פנוי, ואז בעוד שהשפע הנשפע משורש הכתר ממלא אותו מקום החלל הפנוי, אז החכמה היא משפעת למטה, נמצא כי אז גם אם הכתר משפיע, אינו מבטל הארת החכמה.

ואמנם ירידת החכמה למטה, לא תפסיד הארתה בהתרחק מן המאציל מדריגה א' כנ"ל, היא מזה הטעם, אחר היות הכתר עליון ממלא אותו מקום החלל. כי בשלמא אם היה נשאר שם מקום פנוי וחלל, היה נפסק האור מן המאציל לחכמה, ואדרבא היתה מפסדת החכמה, ויותר טוב היה להשאר במקומה. אמנם עתה שאור הכתר ממלא מקום החלל ההוא, יש דרך ומעבר אל האור המאציל להשפיע בשורש החכמה, ואינה מפסדת כלל.

והנה אחר שקבלו חזו"ן מן השורש החכמה ג"כ, אז אינן צריכין לינק עוד, ואז יורדין חזו"ן בכלי שלהם, ואז שורש החכמה נתעלה (נ"א נתגלה) במקומה, וגם שורש הכתר אוסף חלק אור אליו, ואותו הכתר שבסוף השרשים, אינו מקבל רק חיות הצריך לו לבד, ועתה נקרא בחי' מטי בכתר אל הכלי, כי חזר האור בכלי שלו. (אמנם ע) שורש כתר עליון, נקרא לא מטי למטה בעקודים. הרי העלינו מכל זה, שהאור שבכלי ראשון נק' כתר, ואין בו רק אור החכמה, כי אור הכתר נשאר למעלה בסוף השרשים, וז"ס כולם בחכמה כר. (פ)

הגהות ומראה מקומות

בחכמה זו נאצלו כל העולמות אשר למטה ממנו כך הוא הגירסא בשער הקדמות (ה"ו).

(ע) נ"א ל"ג שורש (הרשב"ח).

(פ) נ"ב פי' שכולם מתחילים מחכמה ואילך כי

שהוא בסוד ה' של י"ה, והיה זו"ר בב' כלים. אך בהסתלקות ב', אשר היו עולין זו"ר שניהם למעלה, ואז נשתוו שניהן יחד, וקבלו כולם ביחד הארה מן כתר עליון, ולכן כאשר באים וחוזרין בכלים שלהם, אז נכנסין שניהן בכלי של הזכר, והמלכות של הנוקבא נשאר (נ"א אשר) בכלי של ה' שלה כנ"ל. וכן הענין תמיד, אחר הפעם הראשון, כי לעולם הזו"ר נשארינ בכלי הזכר, ושם מזדווגים ביחד. נמצא כי הי"ד שהוא הכלי (נ"א בכלי) של הזכר, שם היו שניהן זו"ר, ואז כאשר הם מזדווגים, אין הנוקבא סובלת אור הזכר, רק מן הר"ק שלו, ומזווג זו"ר אלו אשר נכללו באות י' פשוטה, אז יוצא מהם דוגמתן ב' בנים זו"ר, והם סוד ו"ד מילוי יו"ד.

והענין הוא, לפי שהזכר אינו מזדווג בנוקבא, רק בסוד ו"ק שלו לבד, לכן גם הבן שלו הוא צורת ר' ג"כ. אמנם הנוקבא היא צורת ד', לפי שיש לה כל הי' ק) כלים, רק שהאור ו"ק שלה, בטלים בר' ראשונים שלה. לכן נקרא ד', הרי מילוי יו"ד, שהוא ו"ד. וכל זה נקרא יו"ד, שהם זו"ר. (נ"א שהוא דזו"ר) ואח"כ היא אות ה' של י"ה, שהוא הכלי של הנוק', ושם נשארת המל' של הנוק', כנ"ל. והנה כאשר עולין הד' אורות התחתונים באות ה' זו, אז היא מתמלאת באות י', ונעשית ה"י, כנז"ל, אמנם צורת ה' זו כזה: ו"ד, לפיכך היא עשרה.

(לא נמצא יותר מכאן ואילך גם בע"ז לא יש יותר).

ואמנם דע, כי אז ב' צ) מלכים אלו שוין, כי אע"פ שהזכר הוא גדול מהנוקבא, עכ"ז עתה הם שוין, לפי שבחי' אור הזכר הוא בסוד הסתלקות כנ"ל, כי כאשר רצו להסתלק אותן האורות, כדי לעשות כלי, אז נשארו אותן אורות בכח"ב כנ"ל, ר"ל הרשימות, נמצא כי אור הזכר של הכתר, הוא בסוד הסתלקות, ואור הנוק' שבכתר, הוא בסוד הפנים, כנודע. לכן אור הזכר ואור הנקבה הם שוין בפעם הזאת.

ועוד, שלפי שהזכר הניח את עצמו מבחוץ תחת השרשים, לכן תאוות של הזכר שבכתר הוא גדול לחזור ולעלות, משא"כ בנוקבא. ולכן, כמעט שכל אור הזכר עולה למעלה, ולא נשאר רק מיעוט מהאור. אך הנוקבא שאין לה למעלה שורש כנודע, כמו הזכר שבכתר, לכן אין לה כ"כ תאוה וחשק לעלות, ונשאר האור רובה ממנה בכלי שלה, לכן יוכלו להיות שוין אז ב' המלכות ביחד זכר ונקבה. אך כאשר חוזרין הזו"ר לבא, אז בא הזכר בכל אורו, וגם כי הוא לוקח אור גדול משורש הכתר שלמעלה ממנו, ואז כשחוזרין, אין יכולת בנוקבא לקבל אור הזכר כולו, רק מסוד ו"ק לבד.

והנה כדי שיתבאר לך זה, צריך לדעת הקדמה א', והוא, כי יש חילוק בין פעם א' בעת אצילות, לזמן שאחריה. כי בפעם א' שבכולם, שהוא כאשר נשאר אור הזכר של הכתר בעת הסתלקות הא', ואח"כ בהתפשטות ב' כשנכנס החכמה בכל הכתר, אז לא נכנס בכלי של הזכר, רק נכנס בכלי הנוק' עצמה.

נשלם היכל ראשון

הנהגות ומראה מקומות

צ) נ"א מלכיות (ה"ו) פרק זה מתבאר בתלמוד ע"ס שיעור ד' מן אות ג"ה עד סוף הספר.
ק) נ"א כולם (כ"י).

היכל שני

היכל זה הוא הנקרא היכל נקודים ובו ד' שערים.

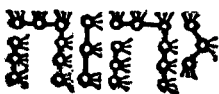
השער הראשון

שער דרושי נקודות ובו ו פרקים.

פרק א מ"ת

מורגש, ויצאו בחי' י"ס של חוטם, כנ"ל. ואח"כ בפה, יש הבל יותר נרגש מכולם, לפי שכל מה שהאור יורד למטה, הוא ניכר ונרגש יותר, ומתגלה שם. ומשם ייצי' ה' דעקודים, ואלו השלשה מקומות הם בחינת הטעמים דס"ג. ואח"כ מן העין, יצאו הנקודות דס"ג. ולכן אין כ"כ הבל בעין, כמו בג' מקומות הנ"ל. כי אין דומה אור הנקודים הקטן, כמו הטעמים. אבל עכ"ז, מצינו קצת כח בהסתכלות העין, כנראה בחוש העין, בטבע, כענין ביצת בת היענה, שנולד האפרוח, על ידי הסתכלותה זמן מה, בלתי שתשב על הבצים לחממם, כמו שאר העופות. וזה יורה, היות כח ממשי, בהסתכלות העינים.

והנה, מבחי' הסתכלות הזה, של העינים, יצאו הנקודות. ובוה תבין מ"ש בתיקונים תיקון ע' דקכ"ו, שמצייר צורת הוי"ה של בן ד' אותיות, בציור עינים ונקודים, בסוד וגבותם מלאות עינים, כזה:

כי כל בחינת עינים, הם נקודות כנ"ל. והנה, כשתמנה מן ע"ב, יהיה כל בחי' ע"ב, י' מן הוי"ה. וס"ג, אות ה' ראשונה של הוי"ה. ומ"ה, אות ו'. ובין, אות ה' אחרונה. וכשתמנה השם מבחי' ס"ג לברו, יהיה הטעמים של ס"ג, אות י'. והנקודות, אות ה'

(ר) ונבאר עתה עולם הנקודים, והם בחי' אורות היוצאין דרך נקבי עינים דא"ק. והנה כבר ביארנו לעיל, כי ד' בחי' יש, והם ד' הויות: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן. ובכל בחי' מהם, יש טנת"א. והנה המוחין של א"ק, הם הוי"ה דע"ב (ש). ומן בחי' האזנים ולמטה, עד תשלום כל סיום א"ק, הוא בחי' ס"ג, עד סיום הרגלים שלו.

אמנם ענין זה היה בתחלה, קודם מיתת מלכים בעולם הנקודים, ואח"כ היה בחי' מ"ה וב"ן, ממקום טיבור שלו עד למטה בסיום הרגלים. כמ"ש בע"ה.

והנה כבר ביארנו, כי בשם ס"ג יש טנת"א, והטעמים נחלקים לג' חלקות, שהם אח"פ. ואמנם הנקודות, הם בחי' אורות, הנמשכים מן העינים שלו. והענין הוא, כי הנה ההבל היוצא מנקבי אזנים, הוא הבל מועט, כי אם יניח אדם אצבע על נקב האזן, ויסתום אותו בחוזק, ירגיש קול הברה בתוכו, וזה מחמת תנועת ההבל שבתוכו, שרוצה לצאת לחוץ. ואינו יכול, אמנם בהסיר האצבע אינו נרגש. והנה מן ההבל הזה, יצאו י"ס מבחינת האזנים, כמבואר למעלה. ואח"כ בחוטם, יש הבל יותר

הנהגות ומראה מקומות

(ש) עי' שער הקדמות דף י"א ע"א, ודף י"ח ע"ב.

(ר) פרק זה מתבאר בע"ח עם פמ"ס ענף י"ד.

ובתע"ס סוף שיעור ו'.

שהם כתר חכמה של הנקודות כנודע, מהם נעשו כלים (נ"א יצאו כלים אלון) אל השאר, והם אשר הולידו והוציאו כלים לספי אשר תחתיהן.

עוד טעם ב', לפי שנודע, כי הו' נקודות תחתונים, הם ז' מלכים שמתו, אבל הראשונים לא מתו. ונודע, כי בחי' המיתה, היא שבירת הכלי. לכן הו' נקודות אחרות נשארו בלא כלי, רק אור לברו, שהוא בחי' הנקודות. אבל הראשונים שלא מתו, ונשאר (נ"א נשארו) עם הכלים שלהם, הנה האורות נעלמים ומתלבשים תוך הכלים, ונקרא ע"ש הכלים, שהם הכ"ב אותיות הרמוזין בקמץ ופתח כנו'. והנה הקמץ מורה על הכתר כנודע, והכתר הוא טעמים, והפתח מורה על החכמה, והם הנקודות. ולכן נקראים ב' נקודות אלו, קמץ ופתח, כי הם מורים על ענין הנ"ל. והוא, שכל זמן שעדיין לא יצאו רק הטעמים דס"ג, שהם בחי' אורות אח"פ, עדיין היו האורות סתומים וקמוצים. וכשבאו בחי' הנקודות, שהם חכמה, שהוא פתח, והוא בחי' העין, כנ"ל, אז הם נפתחו בפתיחו דעיינין, כנזכר בתיקונים. והו' ענין נקודות פתח, אבל בתחלה (היו) בבחי' הטעמים שהם כתר, הוא קמץ, כי האורות היו קמוצים וסתומים.

ונחזור לענין הפסוק, פקח עיניך, כי כאשר בא בהי' העיין, שהם הנקודות, אז נאמר פקח עיניך, שאז הו' בפתיחו דעיינין. והנה כבר נתבאר, כי כל בחי' האלו הם בשם ס"ג, ושם זה רומז לבינה, שהוא גבורה עלאה, דבה תליין הדינין. לכן בוז הבחי' של ס"ג, היה ענין ביטול המלכים. גם בפרטות ס"ג עצמו, יש בו בחי' הטעמים, שגם הם נקראים ע"ב, עם היותם בס"ג. אבל הנקודות דס"ג, הם עיקריות דס"ג עצמו, שהם ס"ג דס"ג, ושם היה ביטול ומיתה. וז"ש, הכל ס"ג יחדיו, כי בשם ס"ג היה כל הביטול. וס"ג עצמו מורה ע"ז, שהוא מלשון נסוגו אחור, שהוא ביטול המלכים. והנה העין נקרא ג"כ ע"ש ס"ג, כמו אח"פ הנ"ל, והוא בענין זה: כי הלא כאשר היה ג' בחי' הנ"ל, שהם אח"פ, שהם הטעמים, היה שם ס"ג שלהם, בחי' הו"ה שהוא ס"ג, יו"ד

ראשונה. ותגין, אות ו'. ואותיות, ה' אחרונה. וכאשר נחלק גם את הטעמים, תהיה אות י' באזן. ואות ה' ראשונה, בחוטם. ואות ו', בפה. ואות ה' אחרונה בעינים.

הרי, כי העין, יש לו בחי' ה' אחרונה, וה' ראשונה. וז"ס מ"ש בתיקונים, אני ישנה, נגד ה' אחרונה, כי בביטול אור הנקודים, אני ישנה, בסוד השינה. (פי' בסוד המיתה שלהם אחר שנתבטלו כי שינה א' מס' במיתה) גם אני ישנה, אותיות שניה, כי חכמה היא ה' ראשונה, והיא שניה לכתר. כי נודע, שהטעמים הם כתר, והנקודות הם חכמה, והתגין הם בינה, ואותיות ז"ת. נמצא, כי העין הוא בחי' חכמה. שהם הנקודות. וזהו הטעם שחכמי העדה, נקראו עיני העדה, כמ"ש והיה אם מעיני העדה וגו' ובאלו הנקודות, הם בחי' המלכים שמלכו בארץ אדום שמתו. כמ"ש בע"ה.

וז"ס, והארץ היתה תהו ובהו. כי הארץ היא ה' אחרונה, שהיא בחי' העין כנ"ל, והיא אשר היתה תהו ובהו, שהוא ענין מיתת המלכים. עד שבא התיקון שלהם, ואז נאמר, יהי אור ויהי אור. וזהו פקח עיניך וראה שוממותינו.

ולחבין פסוק זה, נבאר מציאות הענין, (נ"א מציאת העין) ונאמר, כי הנה הנקודות הם ט', שהם: קמץ, ופתח, צירי, סגול, שבא, חולם, שורק, חירק, קיבוץ. אמנם ג"כ יש בהם בחי' עליונות, שהם ניקוד חולם. ואמצע, כגון שורק. וכל השאר הם תחתונים, שמקומם הם תחת האותיות, ואח"כ יתבאר כל זה בע"ה. והנה כל הו' אחרונות של הנקודות, הם צורת יודיין. חוץ מב' נקודות הראשונים, שהם קמץ פתח, שהם ב' וויין וייר.

והענין, כי כאשר נמנה כל היודיין, שיש בו' נקודות אלו, הם י"ג יודיין, גימטריא ק"ל, כמנין עיין. להורות, כי מן העין יצאו הנקודות. ונשאר קמץ פתח, שהם י' וב' וויין, שהם גימט' כ"ב. והוא סוד כ"ב אותיות, שמהם נעשו הכלים של הנקודים.

וא"ת, למה נרשמו ונרמזו הכלים, בב' נקודות הראשונים שבכולם והמעולות. אמנם הענין הוא, כי מאלו ב' נקודות הראשונים,

של הנקודות, ובתוך אלו העגולים, שם יש היישר של הנקודים ביניהן, דוגמת היישר של הא"ק, בתוך עגוליו.

ואמנם יש הפרש אחד, והוא, שאלו העגולים אשר הם מקיפים את נצח הוד יסוד וחצי ת"ת של זה האדם קדמון, אינם מקיפין אותו מב' הצדדים, כי עיקר האור היה בצד הפנים של זה הא"ק של יישר שלו, אך מהארה זו מתפשט אל אחוריו ג"כ. בין בחי יישר, ובין בחי העגולים של הנקודות, נמצא שנה"י וחצי ת"ת של זה הא"ק, מלובשים ומקפים מנקודות אלו, בין מבחינת העיגולים שלהם, ובין מבחינת היישר שלהם, וא"ק בנתיים.

ואמנם, זה שאמרנו שיש בנקודים בחי עיגולים ובחי יישר, לא היה זה מתחלה. אך מתחלת האצילות הנקודים, נאצלו בבחי עיגולים שלהם לבר, בלתי יישר, ואלו הם בחי נפש של הנקודים כנ"ל, ולכן היתה שבירתן, כי לא יצא להם רק בחי נפש לבר, שהם עגולים, ולא יכלו לקבל אור העליון, ואז היה כל בחי מיתת המלכים וביטולם, כמבואר באורך בפרקים.

וה"ס הפסוק, אשר עשה אלקים את האדם ישר, והמה בקשו חשבונות רבים, כי א"ק היה בו בחי יישר, וזהו עשה את האדם ישר. והמה, שהם הנקודים, בקשו חשבונות רבים, שהם העגולים, ולא נעשה בהם בחי יישר, ולכן נשברו ומתו. ואח"כ נבאר, איך הם בקשו חשבונות רבים, שהם בחי העגולים, ולמה יצאו הנקודות כך, בעגולים יותר משאר אורות של אח"פ, שכולם לא יצאו אלא בדרך יישר.

והנה תיקון של המלכים שמתה, היה ע"י ביאת הרוח שלהם, והחיה אותה, שהוא סוד היישר של הנקודים. והוא סוד אדם, כי צודת אדם, דכר ונוקבא, לא שייך אלא ביישר. ואז הוא דכר ונוקבא ממש. גם האדם הוא שם מ"ה, שהוא גימטריא אד"ם. והוא בא ביישר, ויצאו מהארת (נ"א מאורות) המצח. גם תבין.

ה"י, וא"ו ה"י. אמנם בעין שהוא בחי הנקודות, הוא ס"ג, של ג"פ אה"יה, שהוא גימ' ס"ג ג"כ, וזהו ס"ג אשר בעין, והנה כל אה"יה מאלו הג', (ע"ה עולה כ"ב כי) לוקח כל בחי כ"ב אתוון, הנרמזים בקמץ פתח, כדי לעשות מהם כלים, ע"י הסתכלות העין בהם. וא"כ כל שם אה"יה מהם, כולל כל בחי כ"ב אותיות, ונמצאו ג' שמות אה"יה, עם ג"פ כ"ב אותיות, עם הכולל, עולה ק"ל, גימ' עי"ן. הרי, איך שם ס"ג, רומז ג"כ בעין וזהו פקח עיניך וראה, כי באח"פ יש ג' פעמים ס"ג, גימטריא פקח ע"ה. ואחריהם בא בחי עינים, וזהו פקח עיניך, כי ג' אה"יה אלו שבעינים, הם בחי אה"יה ביהדין, גימ' קס"א, מנין עיניך ע"ה, וזה וראה שוממותינו, כי כאן היה שממון גדול, וביטול המלכים.

מ"ב כבר נת"ל בענף ד', משער דרושי העגולים ויישר, כי אותן האורות שיצאו כולם הם מבחי יישר. (ולא מבחי העגולים כי כל זה לא שייך אלא ביישר לפי שהוא דרך קיון כמראה אדם) ואותן האורות הנ"ל שיצאו באח"פ של א"ק, אין בהם בחי עגול ויישר, רק הכל יישר לבד. אך בחי ת) המצח והעין של זה האדם, שהם סוד הנקודות האלו, יש בהם בחי עגולים ויישר, דוגמת א"ק, ויוצאין מנה"י וחצי ת"ת של זה הא"ק ולמטה, מבחי היישר, ושם יוצאין תחלה העגולים של הנקודות, והם מעגלים ומקיפים את הנה"י וחצי ת"ת דא"ק, (שהם) סוד היישר שלו, ומקיפים אותו יישר, והוא באמצען.

והנה כבר בארנו, שיש אר"פ ואו"מ בזה הא"ק, וכולם בסוד היישר. והנה אלו העגולים של נקודות, (גם הם) מפסיקין בין אור המקיף של זה היישר, ובין אר"פ עם הכלים, של זה האדם שבסוף היישר. נמצא, שאלו העגולים, מקיפין וסובבין הכלים של זה האדם, מכל סביבותיו. ואח"כ המקיף של יישר של זה האדם, הוא מקיף וסובב, את כל אלו העגולים

הנחות ומראה מקומות

(ח) ע"י לקמן שער התקון פ"ד.

דרך גומות ושערות שבעור, לכן הנקודים הם עגולים.

טעם ג', ובו יתבאר גם כן טעם ב', היטב, והוא כי הלא בארנו במ"א, ענין צמצום ב' של א"ק, כי כדי להאציל נקודים אלו, הוצרך לצמצם אורות נה"י וחצי ת"ת שלו למעלה, ושם פריס פריסה א' במקום הטבור, ואותו אור שהיה שם תחלה, יצא דרך העינים, ומשם יצא לחוץ, וירד למטה כנגד נה"י של א"ק מבחוץ, ושם נתהוו הנקודים. ובהעלות אור זה למעלה, היה בדרך (נ"א צריך) מ"ן, ויצא אור חדש, וירד דרך פנימיות של זה האדם, וירד דרך הפרסא, וירד לנה"י של זה האדם, ובוקע משם זה האור חדש הפנימי, ויצאו לחוץ דרך העור, ומשם מאיר אל הנקודות, כנ"י ע"פ ואחר עורי נקפו זאת בטעם הב'. נמצא, כי הנקודות נעשה, ע"י ב' אורות: אור היוצא לחוץ, והוא אור הראשון, וע"י אור"פ החדש, הבוקע ויוצא לחוץ, והנה זה אור"פ יצא לחוץ מכל צדדין אחורי העור, ולכן נעשו עגולים, כנזכר בטעם ב'.

גם היה ענין אחר, כי כיון שהאור הראשון, היה במקום החזה, (נ"א הזה) ושם נשאר שורשו להאיר לחוץ, וכשירד אור החדש, נפגעו יחד שם הג' אורות: אור הא"ק עצמו, מבחי' ת"ת שלו, ואור הראשון, שעלה מנה"י, ואור החדש. ולכן הם דחוקים הרבה, ובפרט כי כשעובר החולך להאיר לנה"י, הוא צריך לבקוע בחוץ אותו הפרסא, ולעבור ולירד, לכן מכח אלו הבחי', כשהוא בוקע ויוצא בעור, להאיר לאלו הנקודות, הוא יוצא בחוץ נמרץ, והוא נעשה עגול.

וטעם הג' הוא, מחמת אור הראשון הוא ברוחק גדול, (כי הוא יוצא מן העינים) וכשיצא מן העינים, יצא בחוץ, ונעשה עיגול. ואמנם האור"פ הבוקע מכל צדדיו, רצה להדביק כל צינורות הארה זו בזו, ומכה בחוץ כנ"ל, לכן מתעגלין אור הצינורות היוצאים, בחינת פנים ומקיפין, (נ"א פנימי ומקיף) ופוגעין עם

איך זה השם של מ"ה, והוא בז"א, וביצירה, שהוא בחי' רוח, וזהו רוח של הנקודים א). ואני מסופק, אם שמעתי ממורי זלה"ה, אם שם ס"ג הם המלכים שמתו הנ"ל, והם העגולים, ואח"כ בא שם מ"ה לבד, וממנו נעשה היושר, ושם הס"ג נשאר לעגולים. או משם ס"ג נתקן תחלה העגולים, ואחר כך בתיקון, יצא היושר דס"ג, (נ"א או משם ס"ג נתקנו העגולים והיושר) ומשם מ"ה היושר לבד, ונצטרף היושר של ס"ג, עם היושר של מ"ה, כמבואר אצלינו, שהוא סוד עתיק ונוקביה, שם מ"ה וב"ן. או אם נאמר, כי משם ס"ג יצאו (תחילה עגולים) אח"כ בעת התיקון, עיגולים ויושר, (יצא היושר דס"ג) וכן משם מ"ה יצאו עגולים ויושר, ונתחברו עגולים בעגולים, ויושר ביושר. (ב)

ונבאר עתה הטעם, למה יצאו הנקודות עגולים, יותר משאר האורות של אח"פ. והענין הוא, דע, כי אין דומה אור של העינים, לשאר אורות. כי העין, בהיות אדם עומד ברוח א' ובצד א', יכול להסתכל כל צרכו, ולנענע ראייתו בעין, אף שלא ינענע גופו וראשו כלל, אך ינענע עיניו, ויסתכל בצדדיו, משא"כ בשאר האורות, כמו אורות אח"פ, שיצא ההבל במישור, (נ"א הכל ביושר) ולכן האורות היוצאין ביושר, נעשו בחי' יושר. אך הנקודים שיצאו מבחי' עינים, הם מתפשטים סביבות א"ק, בדרך עגולים.

טעם ב', לפי שהאורות עליונים יוצאים דרך צינור הפה, או החוטם, או האוזן. לכן הם נשארים ישרים, משא"כ בנקודות, שהבל היוצא מנה"י של הא"ק, הוא בוקע בכלים של א"ק, ויוצא לחוץ, בסוד ואחר עורי נקפו זאת, שהאור הוא בפנים, ונוקף, ומכה בעור, ויוצא לחוץ, מכל צדדי האדם כולו. ואם היה טיבורו פתוח, והיה יוצא האור משם אל הנקודים, היה נקודים ביושר, כנגד אור הטבור, וקילוחו ביושר. אך אור ההוא, יוצא מכל צדדי העור,

הנהגות ומראה מקומות

(ב) ע"י שער שבירת הכלים פרק ח'.

(א) ע"י בספר מבוא שערים דף ח':

הם חו"ב. והאחוריים הם של יש"ס ותבונה. בסוד יעקב ולא, שהם אחוריים שלהם, ודי בזה.

פרק ב מ"ת

(ג) ונחזור לענין לבאר תחלה איך יצאו הנקודות, ואח"כ נדבר בפרטות עצמן. כי כבר אמרנו, כי הכל יצא מא"ק הנ"ל, ואמרנו, כי העקודים הגיעו עד טבורו, ואע"פ שאמרנו שהאורות יוצאין דרך נקבי פה, או חוטם, וכיוצא. זהו עיקר האורות, אבל ודאי שגם דרך כותלי דופני של זה הא"ק, בוקע ויוצא אור, ומאיר תדיר בהם, וכבר נת"ל, כי כאשר רצה המאציל, להאציל בחי' נקודים, כוונתו היה, לעשות בחי' כלים, לשיוכלו העולמות התחתונים, לקבל אורו, שמאיר בהם. והנה ראה המאציל, כי עדיין לא היה כח במקבלים, לקבל האורות של העינים האלה, אשר מקום התפשטותן הוא, ממקום הטבור, עד סיום הרגלים של א"ק כנ"ל, ולכן מה עשה, טרם שהוציא האורות האלו דרך העינים, צמצם עצמו צמצום א'. והוא, שכל האור שהיה מתפשט בתוך הא"ק הזה, מטבורו עד סיום רגליו, העלהו בחצי גוף העליון, מהטבור ולמעלה, ונשאר המקום שמן הטבור ולמטה, (א) ריקן כלתי אור.

המשכיל (ד) יבין וידמה מלתא למלתא, איך בכל אצילות, בחי' חצי ת"ת ונה"י, תמיד המאירין בעולם שלמטה, כי נה"י דו"א מאיר

צנורות היוצאין מהאחור, ונדבקים, ואז נעשה האור עגול. ובוזה תבין, איך העינים רומזו לנ"ה, כי האור של נ"ה של זה הא"ק, יצא לחוץ, מהעינים, ולכן נ"ה, רומזין אל העינים.

מ"ת. ע"ב דא"ק, הוא ברישא דילי. אח"כ בא הס"ג דיליה, והתחיל מן אח"פ. וכל אלו הג' חלוקים, הם טעמים, והם ע"ב דס"ג. ובחי' ג' שהיא הפה, נקרא עקודים. אח"כ בא הס"ג דס"ג, והיא נקודות, מתחילין מן העין דא"ק, והם ט' נקודות, ה' מלכים, ד' עבדים, כנודע. וב' נקודות עליונים, שהם קמץ ופתח, שהם כתר חכמה, לא מתו, וז' אחרים מתו.

וכאן יש קושיא, שאמרנו כי ב' נקודים הראשונים בלבד נתקיימו, ובמ"א כתבנו, כי ג' נקודות הראשונים לא מתו, שהם כח"ב. והו' אחרות, שהם ו' נקודות הנשארים מט', והמלכות שהיא מלך בלתי נקודה כנודע, אלו הו' מתו. ואפשר לתרץ ולומר, שכיון שהפנים של או"א לא מתו, הכל (נ"א להכי) נקרא נקודה א', בסוד יו"ד, שהוא אותיות י"ה, בסוד הבן בחכמה. ולכן הכל נקרא חכמה לבד, והאחוריים שנפלו מאו"א, הם הה' שבשם, בסוד וחכם בבינה. והכל נקרא בינה לבד, שהוא סוד אחוריים, אל הפנים שהוא זכר, חכמה. נמצא, כי נקודת הפתח, הוא ב' פנים דאו"א, שהכל נקרא חכמה. ונקודת צירי, הוא ב' אחוריים שלהם, שהכל נקרא בינה. ובוזה צדקו ב' בחי' הנ"ל, כי הצירי גם בה יש מיתה, שהוא כללות האחוריים. גם צודק מ"ש, שגם הבינה לא מתה, והוא בסוד הפנים שלה. ואפשר, שהפנים

ה ש מ ש

סביב הכלים דפנים דתנה"י דא"ק, וחזרו האורות דתנה"י למקומם, אז חזרו הכלים דחיצוניות הנ"ל שירדו לבי"ע, וחזרו לעלות למקומם, ולא מצאו מקום, כי כבר לקחו מקומם עיגולי הנקודים, ואז עמדו שם מחוץ לעיגולי הנקודים באחור כנגד מקומם הראשון ביורש, והיו שם עד היום הזה כו'.

(א) נ"ב, כתב הרב מבו"ש שע"ב ח"א פ"ג ד"ח ע"א, כי כאשר נתרקנו הכלים דתנה"י דא"ק, אז לא יכלו לעמוד במקום הגבוה ההוא, ואז חיצוניות הכלים דתנה"י ירדו לבי"ע. חיצוניות הפנים לבריאה, וחיצוניות האחור ליצירה, וחיצוניות דחיצוניות האחור לעשיה. ואחר שנתפשטו העיגולים והיורש הנקודים

הנחות ומראה מקומות

(ג) פרק זה מתבאר בע"ח עם פמ"ס ענף ט"ו. (ד) ע"י בתע"ס שיעור ו' אות ח'.

לתת כח לעולם הבריאה (לשיוכל גם הוא לקבל אורו) ג"כ, ולכן הוסיף בחי' אחרת, להניח שם אותו מסך והפרסא הנ"ל. נמצא שהם ב' דברים: צמצום האור למעלה, שיוכל האצילות לקבל האור שלו. וענין הפרסא היה, כדי שיוכל גם הבריאה לקבל אורו. [והטעם, שע"י עלייתו למעלה, יצא אור חדש, ובודאי שהאור ההוא בא ממועט, אפי' שהוא משם ס"ג עצמו, היו יכולין לקבלו מפי מורי זלה"ה]. ותבין ותשכיל בזה, איך יש פרסא, בין אצילות לבריאה.

והנה ע"י עליית האור הזה שבחציו התחתון למעלה מהטבור כנ"ל, אז נתרבה אור גדול ורב בחצי גוף העליון, ואז נעשה זה האור בבחינת מ"ן, אל טעמים דס"ג, שהם און חוטם פה, ר"ל אל השרשים הפנימים שלהם, בתוך הגוף, ולא אל האורות היוצאים לחוץ דרך הנקבים, ואז ע"י מ"ן אלו העולין שם, נזדווגו שם ע"ב שבגלגלתא דארם קדמון, עם בחי' הס"ג שבו, שהם שרשים של און חטם פה, שהם טעמים כנ"ל. ואז נמשך אור חדש מלמעלה מן הזווג הזה, ובוקע ויורד דרך הפרסא מהטבור ה' ולמטה.

אמנם, האור הראשון שהיה בתחלה למטה, ועלה למעלה, שוב לא ירד, ונשאר שם מהטבור ולמעלה, ושם הניח שורשו תמיד, ומשם נתפשט ויצא דרך העינים, והם הם הנקודים, ונמשך ונתפשט בחוץ, עד סיום רגליו דאדם קדמון, כנ"ל.

והנה, כל האור הנמשך עד הטבור, אפי'

אל הנוקבא. ונה"י דאר"א, מאיר אל הו"א. ונה"י דא"א, לאר"א. ונה"י דעתיק, לא"א. ונה"י דא"ק, לעתיק. ולכל בחי' האצילות, כמ"ש בע"ה.

גם תבין, כי בכל בחי' הוצאות האורות חדשים, היה קודם להם, ענין הצמצום. כי כן מצינו בא"א, שצמצם נה"י שלו, כדי לאפקא לזו"ן, כנוכר במקומו. וכן היה בזה הא"ק, ואין להאריך בזה. (א)

והנה אחר שצמצם עצמו, הניח חד פרסא, באמצע גופו, במקום טבורו מבפנים, כדי שיפסיק בנתיים. וז"ס, יהי רקיע בתוך המים, ויהי מבדיל בין מים למים, כנוכר בזהר בראשית ד' ל"ב, אית קרומא חדא באמצעית מעוי דב"ג, דאיהו פסיק מעילא לתתא, ושאיב מעילא, ויהיב לתתא. ואז נשאר כל האור לעילא מהאי פרסא, והיה שם דוחק ומהודק, ואז בוקע בהאי פרסא, ויורד והאיר בשאר הגוף מהטבור ולמטה.

וזהו בחי' פרסא, הנזכר בריש אדרא. בדרוש ואלה המלכים. וזהו מ"ש בזהר, דאית חד פרסא בין המאציל לכתר. ואמנם אמת הוא, כי כמה גולגלתין אית, דלית להו חושבנא, כנוכר ריש אדרא. והכתר דז"א, יהיה פרסא דאמא מפסיק אליו, וכיוצא בזה. אבל הכתר של כל האצילות, הוא נפסק ע"י ההוא פרסא של הא"ק.

ואמנם, ודאי שע"י הסתלקות האור למעלה מהטבור, היה מספיק לשיהיה יכולת בעולם אצילות לקבל האור שלהם, אבל לא היה מספיק

ה ש מ ש

וס"ג הכוללים, כדי להזדווג, כדרך זו"ן שעולים למין לאו"א. ואח"כ יצא חיצוניות ב"ן מן העינים, שהוא הנקודות. ופנימיות ב"ן ופנימיות וחיצוניות מ"ה, בקעו הפרסא, וירדו למקומם. ואח"כ חיצוניות מ"ה יצא מהחיצוניות כ"ר והוא כ"ר ובכאן הכתיבה תחוכה.

(א) נ"ב, עיין לעיל בפ"א דשער טנת"א מ"ב, ותקרא כל פרק המתחיל דע כי ד' בחי' כ"ר ותראה מה בחי' עלה למעלה מן הפרסא, ומה בחי' ירד ובקע הפרסא, ומה בחי' יצא מן העינים. וכללות דבריו שם הוא, כי ב' בחי' מ"ה וב"ן הכוללים דא"ק, הם שעלו למעלה בבחי' פנימיות וחיצוניות, ועלו למין לע"ב

הגהות ומראה מקומות

(ה) ע"י תע"ס שיעור ו' אות ט"ו וכל ההמשך.

ג' נקודות עליונים, מן הזו"ת. ולסבה זו, ג' מלכים הראשונים לא מתו, לפי שיש להם הארה גדולה, והכלי שלהם מעולה מאד, לפי שנעשה מבחינת און העליונה ומהחוטם ופה, כי בהסתכלות העין באורות האון חוטם פה, נעשו הכלים שלהם כנ"ל, כי לקחו כליהם ממקום שעדיין אורות האון, שהם בחי' נשמה נמשכים שם, שהוא עד שבולת הזקן כנ"ל.

אמנם הו' מלכים תתאין מתו, לפי שכליהם נעשו מהסתכלות עין בחוטם פה לבד, והיה חסר מהם אור האון העליונה. והנה גם בג"ר עצמם, יש בהם חילוק, בין זו לזו, והוא: (נ"א והנה) כי מן הכתר, לא ירד ממנו, אפילו האחוריים, אלא האחוריים של נה"י (ו) בלבד, אבל באו"א של הנקודים, ירדו האחוריים שלהם לבד, ונשארו הפנים במקומה.

וטעם הדבר הוא, כי אלו האורות שנמשכים עד שבולת הזקן, נחלקו לג': כי הכתר לקח מבחי' האון עצמה, ממה שהראייה שואבת בהסתכלות באור האון, ומכ"ש שנכללים בו ב' אורות אחרים, ומוזה נעשה כלי, לכתר נקודים. ואבא לקח, ממה שהראייה שואבת מאורות החוטם, וגם אור הפה נכלל בו. והנה הכתר, שלקח מן האון, הארתו גדולה מאד, לא נשבר כלי שלו. אבל אר"א, שאין לוקחין רק מן החוטם ופה, נשברו האחוריים של כליהם.

והנה אר"א, אם היו מקבלים אור זה של חוטם ופה של א"ק, בהיותו למעלה, קרוב אל מקום נקבי האון, אף על פי שלא היו מקבלין מאורות האון עצמה, רק קצת הארה, היו מתקיימין האחוריים של כליהם, אבל כיון שאין מקבלין רק מסיום האון, שהוא מקום שבולת הזקן, לכן אע"פ שלקחין קצת הארה, אינו מועיל להם, ולכן נשברו האחוריים של כליהם. אבל הכתר, כיון שלקח אור האון ממש, אע"פ שלקחו בסיומו, כיון שהוא לוקח עצמותו, די בזה, ולא נשבר אפי' האחוריים של כלים ידיה. משא"כ באו"א, שאינן לוקחין רק הארה בעלמא, וגם שהוא ברחוק מקום.

שהוא מבחי' העינים, הכל הוא נבלע ונכלל בעקורים, ולכן איננו ניכר, אבל האור הנמשך מתחת הטבור עד רגליו, זהו לבדו נקרא בשם נקודות, לפי שהוא עומד עתה לבדו. וכן אותו אור שיורד דרך הפרסא מחדש, ע"י זווג הנ"ל, גם הוא בוקע הגוף והכלי ראדם קדמון, ויוצא לחוץ, ומאיר באלו הנקודים. הרי ב' מיני אור, לצורך הנקודים. ועוד יש אור ג', והוא, בהכרח כי כאשר יורד ומתפשט אור העין למטה דרך העקורים, (נ"א ועוד אור ג' הוא לקח כי בהכרח כשירד אור העין הוא עובר דרך און חוטם פה) הנה הוא מסתכל באורות אח"פ ההם, והוא שואב משם, ולוקח מהם אור, לצורך עשיית הכלים של הנקודות, ולוקח מג' בחי' שהם אורות אח"פ.

והענין הוא באופן זה, כי הנה נתב', שאורות האון, נתפשטו עד שבולת הזקן. ואורות חוטם ופה, עוברים ג"כ דרך שם, וא"כ מוכרח הוא, שכאשר נמשך אור העינים דא"ק דרך שם, יתערב עמהם, ויקח אור שלהם. והנה י' נקודות הם, והג' ראשונים שבהם, הם לוקחים אור, ממה שנמשך מהסתכלות העין באח"פ ממקומם, עד מקום התחברות בשבולת הזקן כנודע. ואינם מקבלים אותם, רק בשבולת הזקן, כי משם מתחילין הן, ולא ממה שבשבולת הזקן ולמעלה. (נ"א בשבולת הזקן ולא ממה שבשבולת הזקן ולמעלה, ואינם מקבלי' רק בשבולת הזקן כי משם מתחילי' הן ולא ממה שכנגד העין עד שבולת הזקן) אבל ז' נקודות התחתונים, אין לוקחין רק ממה שנמשך מהסתכלות באורות החוטם והפה, משבולת הזקן ולמטה, כנודע, כי החוטם מגיע עד החזה, והפה עד הטבור, ולא משבולת הזקן ולמעלה.

ונמצא כי לפי זה, ג' נקודות לוקחין הארה לצורך הכלים שלהם, מן ג' האורות שהם אח"פ, בשבולת דוקא. אבל זו"ת, אינן לוקחין רק מב' אורות לבד, שהם חוטם ופה, משבולת ולמטה עד הטבור, כי אור און העליונה, כבר נגמרה ונסתמה בשבולת הזקן, ולכן גדולה היא הארה

הגהות וזמראה מקומות

(ו) ע"י לקמן פרק ו'.

היכל נקודים שער דרושי נקודות

פנימי. וכעד"ז הוא בצד שמאל, לעשות כלים. בפנימיות' וחצוניות.

מ"ק בנקודים אלו, יש ג' מיני אור: א', הוא האור שמן הטבור דא"ק ולמטה, שבא מחדש, אחר עליית האור שהיה שם מתחלה, ועלה למעלה מן הטבור, ונשאר שם, וגרם זווג ע"ב וס"ג פנימים דא"ק, ויורד שם אור חדש, בוקע דרך העור, ויוצא לחוץ. אור ב', הוא האור שהיה תחלה למטה, ואחר כך עלה משם, ויצא דרך העינים, ומאיר למטה מהטבור ולחוץ. אור ג', הוא אור הנה הנ"ל, שיוצא מן העינים, ומתחברים עמו שאר אורות אח"פ, ויורדין ג"כ עמו למטה. ומוזה האור הג', נעשו כלים, ומב' ראשונים נעשה העצמות.

פרק ג מ"ת

(ז) והנה, כאשר נתפשטו אלו הנקודים מבחוץ, מכנגד הטבור של א"ק, עד סיום רגליו כנ"ל. היה בוקע אותו האור שבא מחדש בפנימיות, דרך הפרסא כנ"ל, ויוצא לחוץ, ומאיר אל הנקודים. ונמצא כי אור החדש הזה, עובר תחלה ויורד דרך הפרסא, למטה בחצי התחתון, למטה מטיבור, ואח"כ חוזר ובוקע דופנות הגוף, ויצא לחוץ, ומאיר בניקודים. וז"ש בתיקונים, דשוי חד פרסא, בין כתר לעלת העלות. כי כל בחי' המאציל לזולתו, נקרא עלת העלות. וכתר זה, הוא כתר דנקודים כנ"ל.

והנה אלו הנקודים, נתפשטו מטבורא דא"ק עד סיום רגליו, כסדר זר"ן המלביש לא"א. אלא ששם מלביש זר"ן לא"א מכל צדדיו וסביבותיו. אבל בכאן, עיקר הארתן אינו, אלא דרך פנים דא"ק, אלא שמתפשט קצת הארה מאלו הנקודים, בין מבחי' אורותיהן, בין מבחי' כליהן, ומלבישין זה הא"ק מכל צדדיו, ע"ד שביארנו למעלה באח"פ, אבל עיקר הארתן דרך פנים.

והנה הכתר מן הנקודות, מקומו הוא מן הטבור דא"ק, עד סיום הגוף. וחב"ד הם בג"פ

והרי נתבאר ג' בחי' אלו, והם: כי הכתר נתקיים כולו. ואו"א, נשברו ונפלו האחוריים שלהם. וזו"ן, נפלו פנים והאחוריים שלהם. והנה זהו הטעם, שנרמז בפסוק והארץ היתה תהו ובהו, אשר הוא מדבר בענין מיתת המלכים של הנקודים כנ"ל, נרמז בו, ב"פ מלת תהו, א' מפורש בפסוק, וב', בר"ת למפרע "והארץ" היתה "תהו". והוא כנגד ב' בחי' הנ"ל, כי תהו הישר המפורש בפסוק, הוא בחי' ז' מלכים, שמתו ונתבטלו, אפי' הפנים שלהם, הישרים. ותהו שבר"ת למפרע, הוא בחי' ביטול האחוריים דאו"א, כי כל למפרע, הוא בחי' האחוריים.

והנה בודאי, כי גם בנקודים יש בחי' אורות מקיפים ופנימים. ועניינו הוא, כי הנה נתבאר, כי מהג' אורות אח"פ, שואב מהם הסתכלות העין, לצורך הנקודים. וזהו בחי' אור הג' הנ"ל שבארנו, שהוא לצורך כלים אל הנקודים. וצריך שתדע, כי אור זה נחלק לב': ומה שלוקח מצד ימין, הן אורות ממש, ומה שלוקח מצד שמאל, הם כלים. וכבר נת"ל, כי באור, יש בחי' פנימי ומקיף. ובכלי, יש פנימי וחיצון. נמצא, כי כל אלו ד' בחי', לוקח הסתכלות העין, מג' אורות אח"פ. וזה סדרן: כי הנה כשמסתכל העין באורות האזן ביושר, נגד הסתכלות העין בעצמו, שהוא שבולת הזקן עצמו מצד ימין, הוא בחי' או"מ. ומה שהוא ג"כ בצד ימין, אלא שהוא רחוק, והוא מן הצדדים, זה או"פ, שהוא מועט. וכעד"ז בצד שמאל, מה שהוא כנגד הסתכלות העין ממש, הוא חיצונית הכלי. ומה שהוא לצדדים, הוא פנימיות הכלי. ומה שהוא לוקח מאורות החוטם הוא באופן אחר, כי מה שלוקח מאור החוטם קודם שמגיע אל הפה, והוא מצד ימין, הוא או"מ. ומהפה ולמטה, הוא או"פ. ועד"ז בצד שמאל, הם כלים, בחי' חיצוניות ופנימיות, וכן הוא, מה שלוקח מן הפה נחלק לשנים, כי מה שלוקח מהפה עד שמגיע לשבולת הזקן מצד ימין, הוא אור מקיף. ומהדיקנ' למטה, הוא

הגהות ומראה מקומות

(ז) פרק זה מתבאר בע"ח עם פמ"ס ענף י"ז.

והנקודות שנשברו אינן אלא ז"ת לבד כנ"ל. הענין הוא, כי גם יש ב' מיני אחוריים דא"א שנשברו, הרי הם ט' בחי', והעשירית הוא, כי גם מן הכתר היה בו קצת פגם, כמ"ש לקמן בע"ה, והוא בחי' נה"י שלו, שנכנסו והיו בסוד מוחין לאו"א, וגם הם נשברו. הרי הם י' בחי', כנגד י' הכלים, שיצאו מצפורני רגליו. וכל בחי' יציאת אלו הי' הבלים דרך צפורניו, היו כולם, לסיבת חסרון קבלתן מאור האזן העליונה כנ"ל, ולכן סבה זו גרמה לכל זה, ולביטול המלכים.

מ"ק כאן מקום קושיא, שכ' שיש פגם בנה"י דא"א, המתלבשים באבא ואמא, והנה ידענו, כי אבא ואמא מלבישין חג"ת דא"א. ואולי קודם שמתה, היו בנה"י למטה, ואחר התיקון עלו בחג"ת דא"א. או אפשר, כי נה"י דא"א, הם באחוריים דא"א, שהם יש"ס ותבונה, ואינם אלא נגד נה"י דא"א. אך א"א עצמן הנקרא פנים למעלה בחג"ת. (א)

ונחזור לעיל, כי הנה בארנו, שהנקודות נחלקים לשלשה חלקים: העליונים על האותיות, כמו החולם. ובאמצע, כמו השורק. ותחתונים, כמו שאר הנקודות. והנה נקודת החולם, הוא ההבל היוצא מן הטבור, אשר שם עומד הכתר כנ"ל, לפי שהכתר, איהו חולם על הת"ת, כנודע, כי עיקר חולם בת"ת דא"ק. אמנם, נעשה כתר לנקודות וז"ש בתיקון ה', כי חולם כתר באתון, כנודע. וניקוד שורק בוא"ו, שנקרא מלאפום, שהוא באמצע, הוא ההבל היוצא מן היסוד, לאו"א. ונחלק לב': כי הנה נקודת השורק, הוא ו' י' באמצע. והנה י' של שורק, הוא לאבא, הנקרא י' ראשונה של השם. והוא ו'

קדמאין דנה"י דא"ק. וחג"ת, בג"פ אמצעין. ונה"י, בג"פ תתאין. ע"ד הנ"ל בזרן, המלביש לא"א, כנזכר במקומו.

והנה ב' מיני אורות, יוצאין מתוך הגוף דא"ק, והם: א', מן הטבור. והב', מפני היסוד. ויוצאין דרך שם, ב' הבלים. וכפי הראוי לומר, היה ראוי, שיהיה ג' הבלים, כנגד ג"ר, שקבל מאח"פ, כנ"ל. אבל לפי שחסר אור און מן אר"א כנ"ל, לכן ג"כ חסר בחי' ההבל, מה שכנגד האון. ולא יצאו רק ב' הבלים, שהם: נגד חוטם, ופה לבד. אשר מהן קבלו אור"א למעלה, וגם כאן למטה, מקבלין מהן. אבל אור הו"ת, שלא לקחו רק מן הגוף ולמטה, שהוא מסיום שבולת זקן ולמטה, כנ"ל, לכן ג"כ לא יש להם הבלים להאיר להם, אבל נרמזו, בסוד ויפוזו זרועי ידיו, שהוא סוד י' טפין, דאודריקו מבין הצפרנים, כנזכר בתיקון ס"ט כנודע. כי הם עצמם בחי' המלכים, כי הנה ביטול המלכים היה, לפי שלא נתקן עדיין כחדא, אדם, דכר ונקבא.

וזהו עצמו סוד טיפי הורע של יוסף, שיצאו בלתי נקבה, אלא מזכר לחוד. והם הם י' הרוגי מלוכה, והבן מלת מלוכה, כי הם ממש אלו הו' מלכים, שנשברו כליהם וגופם. והסיבה היה ג"כ, לפי שהיו בלתי תיקון דר"ג, עד שבא הדר מלך ח', ואז נתקנו.

וזהו ג"כ סוד, מ"ש במסכת שבועות בפ"ג, מי שאמרה לו אשתו בשעת תשיש נטמאתה, ינעוץ צפורניו בקרקע, והורע יוצא דרך צפורני רגלים, ויפרוש באבר מת.

והנה הבלים הראוין למלכים אלו ז', יצאו דרך צפורני רגלים, ואע"פ שהצפורנים הם י',

ה ש מ ש

(א) נ"ב, נלע"ד שאין כאן מקום שאלה כלל, כי בעת השבירה עדיין היו הכח"ב בסוד נקודות, ולא נתפשטו בסוד פרוץ, והיו עומדות הכח"ב כדמות סגולתא, והחור"ב עומדות אב"א. ואחר שנתן הכתר לחכמה ע"י זיווג הט' אורות, חזר ונזדווג הכתר מיניה וביה, והמשיך ה"ח

וה"ג והלבישם בנה"י שלו, ודרך אחורי הנה"י נתנם בראש אור"א, ועי"ז חזרו פב"פ. וכשנתבטלו אחורי אור"א, אז נפגמו אחורי הנה"י דכתר, שהיו מלובשים תוך אור"א, באופן שלא נתפשט א"א עד סוף האצילות, ואור"א הלבישו את חג"ת שלו, כי אם אחרי התיקון כו'. *

שהוא באמצע הנ"ה, והבל היוצא ממנו נקרא שורק, והרי בארנו הויו"ת דנקודות.

פרק ד ט מ"ח

ונבאר עתה מציאת יציאתן לחוץ. הנה כאשר יצאו אלו הנקודות, שהם מכתר עד מלכות. היתה יציאתן, היפך יציאת העקודים, כי שם ביציאת העקודים, יצאת מלכות תחילה, וכתר באחרונה. וכאן בנקודים, הוא להיפך. כי הכתר שלהם יצא בראשונה, ובו היו כלולים כל הס' אחרים, ואח"כ יצאה החכמה, ובו כלולים כל הח', וכע"ז יצאה אמא, ובה היו כלולים כל הו' אורות, י' ואז היתה היא נקראת אם הבנים, ואח"כ הוציאה היא הו' כלים, כלולים בחסד, ואח"כ מתגלים הגבורה, וכע"ז עד לבסוף, עד שנמצאת שיוצאת המלכות באחרונה מכולם.

עוד יש הפרש ב', והוא כי בעקודים תחלה יצאו האורות, ואח"כ נעשו הכלים, כנ"ל. אבל בנקודים, יצאו תחלה י' כלים, זה למטה מזה, ונעשה ע"י הסתכלות העינים בג' אורות של אח"פ, כנ"ל, לכן אחר שיצאו ה' כלים, והונחו במקומן, זה תחת זה כל א' לבדו, אז יצא האור אח"כ, (נ"א אח"פ) ע"ז, שיצא הכתר תחלה, ונכנס בכלי שלו, ובו כלולים כל הס' אורות, וכן החכמה יצאה אח"כ, ובו כלולים כל הח', וכע"ז עד שיצאה המלכות לברה באחרונה. נמצא שיצא הכתר תחלה, ונכנס בכלי שלו, והיו כלולים בו כל הס' אורות, ואח"כ נשאר אור הכתר בכלי שלו, ויצא אור החכמה, עם ח' אחרים כלולים בו, ונכנס בכלי החכמה. ועד"ז, עד שסיימו כולם לכנס בכלים שלהם.

אבל דע, כי כאשר אור הכתר נכנס תחלה בכלי שלו, היו שאר האורות בטלים בו בערכו, שהוא גדול מכולם יחד, ולכן היה יכולת בכלי שלו לסובלו, ולסבול ט' אורות האחרים, ולא נשבר. וכן כאשר יצאה אור החכמה, ונכנס

של שורק, הוא אל אמא, להוציא ולהוליד הר"ק דו"א, וזהו בחי' הוא"ו זו שלוקחת אמא. וגם ט"א כי הנקודה שהיא כעין יו"ד שבשורק, היא יותר עליונה, וממנו יונק אבא דנקודים, והוא"ו של השורק, שהוא אות ו', ממנה יונקת אמא דנקודים, כנודע כי נקודות חכמה, ואתון בינה. וז' נקודות תחתונות, עם ג' בחי', שהם: א', נה"י של הכתר. וב', אחוריים דאו"א. הרי הם י' אלו, שיצאו דרך צפורני הרגלים. ואין כוונתנו לומר, שאלו הם הנקודות עצמן, רק שמכל אלו הכלים, יצא אור אל י' נקודות, שיצאו דרך העין כנ"ל, וזכור זה.

והנה יש בזה מקום שאלה, והוא, כי לעולם היסוד הוא בחי' הרעת, כי הרי מצינו שהיסוד דאמא הוא דעת דו"א, וכן יסוד של זה א"ק, הוא דעת הנקודים, וא"כ איך יונקים או"א, מהבל היוצא מיסוד א"ק הנ"ל. והתשובה הוא, כי בחי' היסוד לעולם הוא גבוה למעלה מב' פרקין עלאין דנה"י, כנראה בחוש, ומבשרי אחזה אלוה, וא"כ מוכרח הוא, שהרעת יהיה גבוה למעלה מאבא ואמא, וכן היה הענין כאן. אבל שם בוי"א אינו, ח' כן לפי שכשהבינה נכנסה בו, לתת אליו מוחין, היא משפלת עצמה, ומרכנת עצמה, בסוד האם רובצת על האפרוחים, ואז מוכרח הוא שתגביה רישי ירכין לעילא, ובחי' היסוד שלה נשפל למטה מהם, ואז נמצא שהרעת למטה מחו"ב, והבן זה. אמנם א"ק, הוא עומד, ולא רובץ, ואז פרקא קדמא דיסוד הקבוע בתוך הת"ת, הוא הגוף, ודאי שהוא גבוה מנה"י.

ונמצא, כי בנקודים, הרעת שלהם גבוהים למעלה מחו"ב, נמצא כי מסיום היסוד דא"ק, הנתון ברעת דנקודים, משם מסופו, יוצא הבל והארה לחו"ב דנקודה, שהם תתאין מניה. וכבר ידעת, כי נקודת שורק הוא ביסוד, כנזכר בתיקונים תיקון ע', ולכן אמרנו כי נקודת שורק שהוא באמצע אותיות, היא בחי' היסוד,

הגהות ומראה מקומות

מסבירות ענף י"ה. ועיין מבר"ש דף י"א ע"א. (י' נ"א אחרות (כת"י).

ח) עי' שער הכונות חזרת העמידה דרוש א'.
ט) פרק זה מתבאר בעץ החיים עם פנים

חמש עשרה אמה מלמעלה גברו, כי האור שהיה משבר הכלים, היה מ"ה דס"ג, סוד ה' דהיינו חכמה, שהיא נקודים. וה' סוד ה', בערך עקודים, כנו' במ"א. ולכן אמר אמה, שהוא גי' ל"ז, מלוי דס"ג, עם מילוי הט"ס הנחרבים. כי המלך הראשון דעת, כולל פגם כתר, וביטול חו"ב, כענין ההיכלות שהיכל ראשון כולל ג"ר בו. וז"ס גברו, כי שם ס"ג סוד קוי הגבורה.

(ל) ודע, כי כל אלו הם ענין המלכים, הנזכר בפרשת וישלח, ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום. וזה פרטן: בלע בן בעור, זה דעת. וכבר הודעתך, כי בלעם הוא בלע, כשארז"ל, והוא בסוד דעת דקליפה, אשר ע"כ היה שקול באומות העולם כמשה בישראל. לפי, שמשה בחי' דעת עליון דאבא שבז"א. והנה זהו הענין ויודע דעת עליון הנאמר בבלעם, שיצא מהסוגי דעת זה, כמבואר אצלינו במ"א באריכות.

יובב, הוא חסד. וזהו בן זרח, לשון זריחה, כי הוא בחינת חסד, הנקרא אור כנודע. חשם, הוא גבורה. כי הוא סוד ה"ג. ואותיות חשם, הוא חמש. וס"ת חשם מארץ התמני, מ"ץ. ור"ת חמה. והם סוד הפסוק, כי מיץ חלב יוצא חמה. כי חמה וחמאה הם אותיות שוין. והם בחי' הגבורות, שהם דם, ונהפכים בבטן המלאה לחלב, ומן אותו המיץ נעשה חמאה להאכיל התינוק.

(מ) (והדר בן בדר, הוא הת"ת, ונקרא כן, כמה שנודע, כי לפעמים אבא ויש"ס, נעשים חדר פרצוף. וכן בבינה ותבונה, חדר פרצוף. וזה מה שהיה תחלה מקום היסוד דבינה, הוא עתה מקום החזה של בחי' כל הפרצוף, ושם נעשו הדרים, וזהו הדר בן בדר: ב"פ דה, שהם בחזה הת"ת. וכן אותיות בדר, ב' דד. ובמות זה המלך, צמקו דדי בינה, כדרך האשה שרדיה צומקים, במות הילד שלה. והיא בחי' התפשטות הה"ג ביסוד אמא עלאה,

בכלי שלו, היו הח' אורות כלולים בו. וכן בצאת אור הבינה, כלולה מז' אורות, ונכנסים בכלי שלה, היו הכלים יכולים לסבול, ולא נשברו, כי כולם הם בטלים בערך אר"א, דמיון הכנים שבחחלה עומדים כלולים במוח אביהם, בסוד טיפת מוח. וכן בהיות בנים בסוד עיבור במעי אמן, יכולין להיות שם, והיא יכולה לסובלם.

(כ) (ונתנה החכמה בבינה, בסוד זווג פנים בפנים, והיו כולם בכלי הבינה, כי תחלה היו אחור באחור, ונזדווג הכתר מניה וביה, והמשיך מוחין להם, ואז חזרו פנים בפנים. וזו"ן ניתנו בה, והיו בה בסוד מ"ן, והיו מעמידין מוחין דאר"א על עמדין, ואחר כך נזדווגו יחד אר"א, והוציאו ז' מלכים אלו).

ולכן היה בחי' התיקון בג"ר, ולא נשברו כלל. וכאשר היו הז"ת כלולין במעי אמם, היו שם בבחי' מ"ן, המעוררין זווג עליון. אמנם בצאת משם הז"ת, שהם הז' מלכים שמלכו בארץ אדום, ורצו ליכנס בכלים שלהם, ולא יכלו הכלים לסבול, ונשברו ומתו, כמ"ש בע"ה.

ולכן נבאר תחלה סדר ז' מלכים אלו, כי הנה הם מהדעת ולמטה, דעת א'. חסד ב'. גבורה ג'. ת"ת ד'. נ"ה הם תרי פלגי גופא, והם ה'. יסוד ו'. מלכות ז'. כי הנ"ה נחשבים כ"א חצי הגוף, ובין שניהם הם אחד לבר. מ"כ בשם הרב זלה"ה, כי המלכים, הם אותיות, הם כלים. לפני מלך מלך, דהיינו קודם התיקון, לבני ישראל. ונקרא מלכים, כי כולם בני מלכים הם, מלכות דא"ק. עד שבא הדר מלך הח', הוא היסוד דא"ק, טפת הלובן. גם המבול רומז לשבירת הכלים, רבוי מים על הארץ, כן רבוי האורות נפלו על המלכות, וארעא אתבטלה. וז"ס ויכסו כל ההרים הגבוהים, חג"ת נקרא הרים, כנזכר בתיקונים, שהרים חג"ת, וגם נה"י בכללם בוק", וכל ההרים רמז לביטול חו"ב. וז"ס,

הגהות ומראה מקומות

(מ) כל המוקף בע"ה כת"י הוא הגה"ה ואינה מגוף הספר. (ח"ו).

(כ) כל המוקף כאן, בע"ה כת"י הוא הגה"ה ואינה מן הספר (ח"ו). (ל) ע"י מבו"ש פ"ח דף כ"ו.

כנזכר בפ"ה שנפלו אז, אשר הם דם, ונעשו חלב, ועתה צמקו).

ושמלה ממשרקה, (ובעל חנו בן עכבור) הם נ"ה, תרי פלגי גופא. והנה שאול מרחובות הנהר, הוא יסוד, בסוד מה שהדעתך, כי יסוד בינה, הוא רחב, להיותה נקבה, ונקרא רחובות הנהר. ור"ת שאול מרחובות הנהר, משה. כי משה הוא יסוד דאבא כנ"ל, ושאל המלך היה מבחי' זו. וז"ש בשאול, והנה הוא נחבא אל הכלים. פ"ה, כאשר נשברו אלו המלכים, כמ"ש במ"א, כל האורות נסתלקו מתוכם, ונשארו מאנין תבירין, ולא נשארו בהם רק בחי' רפ"ח ניצוצין, כמ"ש בע"ה בשער מיוחד. ואמנם בכלי של היסוד, נשאר אור אחד זולת הרפ"ח ניצוצין, כדי להחיות את כלי המלכות, דלית לה מגרמה כלום, וזה האור שנשאר שם, בחי' שאול הנחבא אל הכלים, שם בכלי היסוד, מה שלא נשאר בכלי אחר, ולפי שהיה (שלא) בעת השבירה ומיתה, נקרא לשון מתחבא, כי הראוי היה שיסתלק גם הוא, ונשאר שם בהחבא. וסיבה זו היתה לצורך המלכות, לכן זכה שאול למלוכה, והבן זה.

פרק ה מ"ת

ג) ונחזור לבאר סדר יציאת ז' מלכים אלו מתוך הבינה, ואיך נשברו. הנה ראשונה יצאו כולם מתוך הבינה, והיו כלולים באור הדעת, ונכנסו עמו בכלי שלו. והנה נודע, כי ו' (נ"א ז') מלכים אלו, הם בחי' ו"ק דז"א. וכל א' אינו גדול מתבירו, כי כל א' הוא קצה א' גדול כחבירו, ולכן לא היה כח בשום כלי מהתחתונים, לסבול בתוכו יותר, מחלק אור המגיע לחלקו בלבד. וכאשר יצאו כולם כלולים בדעת, לא היה יכול הכלי לסבול את כולם, ונשבר, וירד למטה, כמ"ש בע"ה. אח"כ יצאו ו' אורות האחרים בכלי חסד, וגם הוא לא היה יכול לסבולם, ונשבר. וירד למטה, כמ"ש בע"ה.

וכבר נת"ל, כי ז' אורות הם, אלא שנ"ה נחשבין לא', כי ב' פלגי דגופא הם. ואח"כ ירדו ה' אורות, בכלי של גבורה, וירד ג"כ עמהם הרשימו של חסד. פ"ה, כי נודע, שכל ה' ספירות: מחסד עד הוד, כל אחד מהם, נותן חד רשימו שלו, בספירה יסוד. כי לסבה זאת נקרא יסוד, כל. לפי שהוא כולל כולם, וע"כ כ"א מוריד רשימו חד ליסוד, ולא יכול לסבול ומת ונשבר. ואח"כ ירדו ה' אורות, וב' רשימין של ח"ג, בכלי הת"ת, ונשבר גם הוא וירד, וכעד"ז עד שירדו שש (נ"א ב') אורות, וה' רשימין, בכלי היסוד, ולא היה יכול לסבולם, ונשבר, וגם הוא ירד, וכשבא אור המלכות, לא בא אלא הוא לבדו, ועכ"ז לא היה יכול לסבול, ונשבר גם הוא וירד. וטעם הדבר, כמו שהודעתך למעלה, כי העקודים כאשר חזרו האורות שנית להכנס בכלים שלהם, לא נכנסו ממש בכליהם, רק בכתר נכנס אור החכמה וכו', ובכלי היסוד נכנס אור המלכות, ונשאר כלי המלכות ריקם, אשר לסבה זאת נקרא המלכות אספקלריא דלא נהרא, דלית לה מגרמה כלום, ונקרא עניה ודלה, (וכל זה) כי האור שנכנס אח"כ בכלי של המלכות, אינה אור שלה, רק אור חדש מזווג אר"א, כמבואר אצלינו. וזה ענין מ"ש לעיל אספקלריא דלא נהרא, דלית לה מגרמה כלום, רק האור שלה הוא ממקום אחר, וזכור ענין זה. והנה כיון שכל אלו הכלים של הנקודים, נעשים בהסתכלות העין בעקודים כנ"ל, לכן כיון ששם (נ"א שכאן) היה חסר בחינת אור המלכות, מן הכלי שלה, גם זה הכלי של המלכות דנקודים היה חסר, ולא יכלה לקבל אור שלה ונשברה.

פרק ו מ"ת

ונבאר עתה ענין אחוריים דא"א, שגם הם נפלו ונשברו, ותחלה צריך לבאר הקדמה: פב"פ, ואב"א. והענין כנ"ל, כי מקום הקליפות

הגהות ומראה מקומות

ג) פרק זה מתבאר בע"ה עם פמ"ס ענף י"ט. (ס) ע"י לעיל שער עקודים פ"ב.

ואחוריים: וע"כ יכולין לחזור פב"פ. נמצא כי בודאי הוא, (נ"א הלא) שבערך בחי' זו, יותר גדולה הארה של החו"ג הבאים להם מחדש, מהארה שהיתה להם בראשונה, לפי שהארה ראשונה הניחה בבחי' אב"א. והארה זו החדשה, החזירה פב"פ. נמצא כי זו הארה המחודשת, היא נקראת פב"פ. אבל בערך בחי' אחרת, לא תקרא אלא בחי' אב"א, לפי שלא הגדילה רק בחי' אחוריים כנ"ל, וממילא הוחזרו פב"פ מאליהם, ובבחי' זו, תהיה הארה זו, פחותה וגרועה מהראשונה, כי הראשונה תיקנה ועשתה כל פרצופים, כולם שלימים. וזאת לא עשתה רק הגדלת החצי אחוריים כנ"ל.

והנה מ"ש שנפלו האחוריים דא"א, הוא על בחי' חו"ג, המגדילים האחוריים, ומחזירים פב"פ. לכן אל תתמה, אם אנו אומרים ומכנים בחי' זו פעם פב"פ, ופעם אב"א, והוא על בחי' החו"ג אלו, (שהם הבחי' שהגדילו האחוריים וכל זה נפל למטה) והוא (על) בחי' חו"ג, שלוקחים או"א מן הכתר, שהוא א"א, כדי להחזירה פב"פ. כי גם באו"א היה בהם בחי' אב"א, כמ"ש בע"ה. וכבר ידעת, כי הטפה המציירת הולד, ומגדיל, והוא הבחי' זו, (נ"א זהו החו"ג) החו"ג, ואלו הם סוד האותיות, שמהם נוצר הולד. ועוד, כי האותיות תמיד לעולם, הם בחינת הכלים כנודע, ואלו נעשים כלים לאו"א, בסוד האחוריים, כנזכר. ואלו הם שירדו למטה, עם שארית החסדים, (נ"א האורות החו"ג) היורדין לצייר הכלים של הולד, שהם ז' מלכים דבחי' זו"ן.

והנה כל אלו, הם בחי' כ"ב אותיות התורה, וז' מהם, הם כלים לז' מלכים, וט"ו מהם, הם כלים לאו"א. וכנ"ל, כי יותר גדולים הם או"א, מכל זו"נ, וסי' לאותיות או"א, הם י"ה, כי או"א הם ג"כ סוד י"ה שבשם כנודע, ואותיות ז"א, הם: שעטנ"ז ג"ץ. והט"ו אותיות הנשארים, הם דא"א. ו' מהם, הם אחוריים דא"א, שהם: בד"ק חי"ה. וכנזכר בתקונים ובוהר. ושאר

והחיצונים, הם אחורי נוקבא דז"א, ושם הם נדבקים. ואמנם ג"כ באחור ז"א, יש קצת אחיזה, והנה טרם ברא אלקים אדם על הארץ, היה כח בקליפות לינק שפע מקדושה, בסוד ואדם אין לעבוד את האדמה. ואחד מעבודת האדמה, הוא כיסוח קוצים מן הכרם, אשר לזה צריך מצות מעשיות. אבל כאשר נאצלו ז"ת, עדיין לא היה אדה"ר התחתון נברא בעולם, יצאו זו"נ אב"א, מפני פחד החיצונים, שלא יינקו, כי אם היו עומדין פב"פ, הי' לקליפות מקום להתאחו במקום אחוזתן, שהמה אחוריים, לינק, כי מפנים לא יוכלו לינק, ולכן הוצרכו להיות מתדבקים אב"א, כדי שלא יוכלו החיצונים לינק משם.

וכאשר נברא אדה"ר, ועשה מצות מעשיות, החזירה פב"פ, ואז לא היה פחד מן הקליפות, כי כבר חפר וזעק וסקל וכת קוצים מן הכרם. והנה בהיותם אב"א, אין לזו"ן רק כותל א' לשניהם, וכותל א' לבד מספיק בין שניהם, ומשתמשין בכותל א', חצי כותל לז"א, וחצי כותל לנוק'. וכאשר אדם החזיר (נ"א וכשארם מחזירים) פב"פ, ע"י מצות ומעשים הטובים, אז נגמר ונשלם אחור א' שלם לזה, ואחור א' שלם לזה, ויכולין להחזיר פב"פ.

וטעם הדבר, כי האדם התחתון ע"י מעשיו, גורם זווג עליון, ויורדין טפין עלאין למטה, שהם בחי' המוחין דז"א, והם בחי' החו"ג, אשר הם (נ"א משם) עיקר הטפה, כנודע, כי אין יוצא מיסוד דבינה רק חו"ג, (ע) כי מן החכמה ובינה דז"א, אינו יוצא רק הארה בעלמא, שמכים פ) החסדים המגולין שם, ומציאין אורותיהן לחוץ. והנה בבא אלו החו"ג בראש ז"א, כדין איהו נקיט החסדים ומשתלים אחור ידידה, ואיהי נקטא גבורה ומשתלים אחור ידידה, וכדין אתהדרו פב"פ, כמ"ש בברכת אבות.

והרי בארנו, איך החו"ג גורמין הגדלת

הנחות ומראה מקומות

(ע) ע"י שער וקדמית דף כ"א. (פ) שער דרושי הצלם פרק ב' כלל ג' ובדרוש ג'.

אותיות הם אוכ"ל מספר"ת צ) הם פנים דאו"א.

וזהו הטעם, של אלו אותיות של שעטנ"ז ג"ץ, צריכין ג' זיניין, ותגין על כ"א מהם. ואמנם באותיות בד"ק חי"ה, צריכה תג א' על כל א' מהם. וגם למה נשתנו אלו (ט') האותיות, משאר אותיות, שאין בהם שום תג. אבל הענין, כי האותיות שעטנ"ז ג"ץ, הם סוד הו' מלכים שמתו, ולפי שמהם נהוו ויצאו הקליפות כנודע, לכן הם אותיות: שט"ן, ע"ז, ג"ץ, פ"י, שהם תגבורת וחזק עוז הדינין העוזים, אשר ירדו ונעשו מהם השטן, שהם הקלי'. וכבר נודע מ"ש בזהר, באדר"ו, ובס"ד דרצ"ב ע"ב, כי אלו הו' מלכים, הם נצוצין דאודריקו, כהאי אומנא דאכתיש בפרזלא, ואפיק זיקין לכל סטר, וזהו ג"ץ, כמ"ש גץ היוצא מתחת הפטיש כו'.

מ"ק ק) (אבל הענין הוא כנזכר למטה כי) הבטול ושבירת כלים ונפילתן, גרם אל הקליפות. וזה היה, כדי שיהיה בחירה ורצון, ולא יצא התיקון מעיקרא, כי כן הוא מוכרח, ואין להרהר, דהיינו מה למעלה, מה למטה, מה לפנים, מה לאחור. (ע"כ מ"ק)

וכבר נת"ל, כי אלו ו' מלכים, לקחו אורם מגוף א"ק, שתחת שבולת הזקן, ולא מלמעלה. נמצא שהם חסרים בחי' ג' אורות עליונים, שהם: אח"פ, כי לכן נשברו הפנים והאחוריים שלהם, ואלו הם בחי' ג' תגין שיש למעלה, על כל אות מאלו הו' הנ"ל, כי הם מורים, על הסתלקות האורות והחיות מן הכלים, שהם אותיות, ונשאר האור למעלה מהם, ולא בתוכם, כדרך צורת התגין על האותיות.

אבל האותיות בר"ק חי"ה, הם אחוריים דאו"א, שירדו. וכבר ביארנו לעיל, כי או"א, לוקחים ב' אורות של ח"פ, ולא חסר מהם רק אור און, אשר ע"כ לא ירדו מהם רק בחי' אחוריים, וכנגד אותו אור שחסר מהם, אנו מתייגים תג א', על כל אות מהם, כנגד

אותו אור הפרטי, שחסר מהם. וכבר ביארנו, כי מה שירד דאו"א, הוא נקרא אחור, וגם נקרא פנים. כי להיותו חסר אור און העליונה מן ב' אורות אחרים, לכן החסרון הנמשך מצדו הוא גדול, כי הוא הבחי' העושה אותו פב"פ.

והנה מוחין אלו שהם חו"ג, הם נמשכין לאו"א, עם הכלים דנה"י דא"א. דוגמת מוחין דז"א, שבאים עם נה"י דאו"א, וגם נה"י אלו ירדו למטה, ובערך שבאו מא"א, נמצא כי זה נקרא חסרון בא"א עצמו. וכבר ביארנו הטעם, כי מה שגרם לו ענין זה, הוא לסבת לקיחתו אור האון בסופו, לא בתחלתו. ואמנם בערך שכבר לקחו או"א, לא יקרא חסרון זה חסרון דאו"א, אלא חסרון דאו"א עצמו.

והנה בענין העקודים, כבר נת"ל ענין בחי' טנת"א שבהם, ונבארם פה בבחי' הנקודים. ונאמר, כי בחי' הנקודים, הם האורות הראשונים שיצאו בראשונה, והאותיות הם הכלים, ואח"כ כשנשברו הכלים, ונפרדו איש מעל פני מתו, האורות נשארו בבחי' תגין על האותיות שהם הכלים. והטעמים, הוא שם מ"ה החדש, שיצא אח"כ מאור המצח, לתיקון המלכים כמ"ש בע"ה. וזה טעם הס"ת, שיש לו בחי' כתיבת אותיות ותגין, וחסרים ממנו טעמים ונקודות. כי כבר ידעת, כי ס"ת הוא בחי' היסוד דאבא, (ו) וכבר נודע בזהר בהרבה מקומות, דבמחשב' איתבריר כלוהו, ולכן הס"ת (נ"א ולשון ס"ת) מורה על זה הנ"ל, וע"י מה שהש"ץ קורא הפרשה בתורה, בטעמים ונקודות, לתקן מה שחסר ממנו, לכן תמצא, כי הטעמים יש בהם הוראה בהוצאת הבל הפה, כי יש ניגון פרטי לכל טעם בפ"ע בהוצאתן מהפה ולחוצו. וכן הנקודות יש להם הברת כמו: א א א א א א א א א א. אבל (נ"א כי) התגין, אין להם שום תנועה ונרדוד, בעת קריאת האותיות, והטעם כי בחי' הטעמים והנקודות, הם מורים בזמן שהאורות בתוך הכלים, ולכן הם נרגשין

הגהות ומראה מקומות

- צ) יש סימן אחר והוא מלאכת סופר (בספר
 חפליאה).
 ק) בכת"י ליתא כל המוקף (ח"ו).
 ר) ע"י שער הקדמות דף כ' ע"ד.

ונדנדים, בעת קריאת האותיות. יען כי ע"י הנקודות והקריאה, הם מאירין בתוך כליהם, שהם האותיות. אבל התגין, מורים על זמן היות האורות ע"ג האותיות, וחזן להם, שאז אין לאותיות שום נדנוד ותנועה, כי רוחניותם נסתלק מתוכם, (מן הכלים הנקודים) אמנם עומדין עליהם מרחוק, להאיר להם הארה מועטת, כדמיון התגין העומדים זקופים על האותיות, לא בתוכן.

עוד יש שינוי אחר, כי הטעמים והנקודות, יש מהם הרבה שעומדין תוך האותיות, כגון דגש (ש) ורפה, ופסק ומקף בטעמים, ושורק בנקודות. ויש מהם שעומדים תחת האותיות. אבל התגין, כל בחינתם אינם אלא ע"ג האותיות תמיד מבחוץ להם, אמנם עכ"ז, עומדים אצלם להאיר להם, אף על פי שאינם בתוכם כמ"ש.

ואמנם למטה בע"ה, נבאר סדר או"א ומציאותו, ושם נאמר כי אבא כולל י"ס. וכן אמא כלולה מ"ס וכן זו"ן מ"ס. והנה כמו שז"א הנקרא ישראל, כלול הוא מ"ס, ונחלק לב', נגד: לאה ורחל, ונמצא שרגלי לאה עד שליש ת"ת דז"א, שהוא בחזה שלו. ומשם ולמטה, מתחיל ראש רחל. כן הענין באו"א, כ"א מהם נחלק לב' חצאין, וב' חצאי העליונים של או"א, נקרא או"א עלאין. וב' חצאי התחתונים, נקרא יש"ס ותבונה. וכאשר נעריך כל זה בבחי' א', נמצא כי ראש יש"ס ותבונה, הם בחזה, ספי' שליש ת"ת דאו"א עלאין עיין לקמן.

ענין יציאתן משם, הנה נת"ל, כי אדה"ר גרם ע"י מעשיו, חזרת פב"פ לזו"ן, כי קודם שנברא אדה"ר, היו זו"ן א' אב"א. ודע, כי א"א לעולם לחדש שום זווג, אפילו בבחי' אב"א. אם לא ע"י מצות מעשיות התחתונים. ואמנם קודם בריאת אדה"ר, בעת האצילות, היה בהכרח שאותו פעם ראשון, תהיה מאליו הזווג, שלא ע"י מצות, כי אדם אין עדיין, עד אחר הזווג ההוא. אמנם לא היה אלא בבחי' אב"א, וכשנולד אדה"ר ע"י הזווג ההוא, החזירה פב"פ ע"י מצותיו ומעשיו. אמנם מאז ולהלאה, אנו צריכין לעשות כל הבחינות, אפילו בחי' זווג אב"א על ידינו, כמ"ש בברכת אבות.

והנה כל זה, אינו אלא בזו"ן, אבל באו"א לא הוצרכו מעשה ידי אדם, כי על ידי עצמן מאליתן, שלא ע"י אדה"ר, חזרו פב"פ והנה זה הזווג הא', טרם שנברא אדה"ר, עליו נאמר בזוהר פעמים רבות, וז"ל, כד סליק ברעותא למברי עלמא. פי', כי אז לא היה עדיין התעוררות התחתונים, אלא מאליו סליק הכי ברעותא. וזה היה להכרח, כי אדם אין, לכן היו האורות התחתונים עולין למעלה, בסוד מ"נ, תמורת מה שעושין נשמות הצדיקים עכשיו, שהם עולין בסוד מ"נ. וז"ש כד סליק ברעותא, שהוא העלאת מ"נ, כי אז היו עולין שלא ע"י מעשה התחתונים.

ונחזור לענין, ונאמר, ענין סדר ירידת ז' כלים של מלכים, איך נשברו וירדו. הנה אמרנו לעיל, כי בתחלה יצאו כל הכלים, ואח"כ יצאו כל האורות, כלולים בכתר. ואח"כ כולם כחכמה. ואח"כ כולם בבינה. ואז היו ז' מלכים אלו במעי הבינה, כדמיון העובר בבטן המלאה. (ת) ונבאר

הנהגות ומראה מקומות

(א) ע"י שער מ"ן ומ"ד פרק ב'.
(ב) פרק זה מתבאר בתלמוד ע"ס שיעור ז' מן או"א היו מתחלה פב"פ, לפי שנעשה להם מוחין מהכתר, כנ"ל. אמנם מ"ן שלהם, הגורם

(ש) ע"י לעיל שער טנת' א פ"ב. ובשער העבורים פ"ב.
(ת) ע"י שער הקדמות דף כ"ה ע"ד. ובתלמוד ע"ס שיעור ז' מן או"א כ"ג עד או"א ל"ט.

הנהגות ומראה מקומות

להם העמדה וקיום הבחי' דפב"פ, היו מציאת ז' מלכים אלו, אשר היו במעי בינה, ואלו היו מ"ן דילה. כי כן הוא תמיד, שהבנים הם מ"ן דאמא. ובעוד שאלו הז' מלכים היו תוך הבינה, היו מעלין מ"ן, וגורמין זווג לאו"א, ונמשכו להם מוחין, והוחזרו או"א פב"פ ונזדווגו יחד, כדי להוציא ז' מלכים אלו.

ובעת צאת המלכים אלו, אם לא מתו, אלא שהיו קיימים, היו מעמידין לאו"א פב"פ, אפילו שיצאו למטה, והיו מועילין למ"ן שלהם, אמנם יען שנשברו ומתו, לכן גם או"א, האחוריים שלהם המעמדת אותם פב"פ, ירדו למטה, ואז חזרו להם אב"א, כי כבר אין להם מי שיעלה להם מ"ן, ומקיים חזרתן פב"פ. והנה פשוט הוא, שלא נגמרו אחוריים דאו"א לירד, עד כלות שבירת ז' כלים, שכל בחי' שבירת מלך א', היה גורם ירידת קצת מאחוריים דאו"א.

וזהו ביאור הענין: הנה כאשר נעריך מציאות הז' מלכים, אלו בד' פרצופים: של חו"ב יש"ס ותבונה, כנ"ל. נמצא, כי עד שליש ספי' ת"ת, שהוא המלך הד', אז נגמרו לירד אחוריים דאו"א עלאין. וכאשר נשברו כל הז' מלכים, אז ירדו גם אחוריים דיש"ס ותבונה.

והנה הדעת, הוא המלך הראשון שיצא ובו היו כלולים כל הז' כנ"ל, והנה כבר ידעת, כי עיקר העלאת מ"ן, הם הכלים [נ"א הבנים] שנולדו כבר בעולם, ולכן עיקר העלאת מ"ן עד עתה, היה ע"י הדעת, אשר כבר יצא לעולם בראשונה, כי [נ"א כי בראשונה] כבר ביארנו, שלא הוצרכו תחלה מ"ן לאו"א, רק סליק ברעותא לבד. ומ"ש שאלו הז' מלכים היו מ"ן, אין הכוונה לומר שהם המשיכו חו"ג, כי כבר נמשכו בתחילה. וראי' לזה, שהרי

החזירו או"א פב"פ, ואח"כ נתן חכמה בבינה ז' מלכים אלו כמ"ש, א"כ א"א לומר שהיו מ"ן אל הבינה. אמנם הכוונה, שהם היו מעמידין אותם בבחי' פב"פ לאו"א, ע"י העלאת מ"ן שלהם, אחרי ג') שהיו כבר בבינה, ואז היו ממשיכין עוד החו"ג ד') כבתחלה.

ונחזור אל הענין, כי הנה אחר שיצא אור הדעת, ונכנס בכלי שלו, העלה מ"ן, והמשיך חו"ג באו"א, כי הלא הדעת הוא כלול מחו"ג. ועוד, כי הלא הז' מלכים היו אז כלולים בו, ולכן היה בו כח להוריד חו"ג כנ"ל. ואמנם לפי שאין שאר המלכים מעלין מ"ן, לפי שעדיין היציאה לא היתה להם אלא אל הדעת, לכן א"א להוריד מוחין שלמים רק ע"י זו"ן ביחד, ולכן מה שהוריד הדעת, היה בחי' חו"ג בראש דאו"א עלאין, במקום הדעת שלהם הדומה אליו כמוהו. וכאשר נשבר כלי המלך זה הנקרא דעת, אז גם הדעת דאו"א עלאין, ירד למטה במקום הגוף דאו"א, אבל כלי המלך הזה הנקרא דעת, אחר שנשבר, ירד לעולם הבריאה, כמ"ש בע"ה.

ושאר הששה (נ"א הז') אורות שהיו עמו, נכנסו בכלי המלך הנקרא חסד, ואז עדיין או"א עלאין היו פב"פ, כי אינן חוזרין אב"א, עד שיגמור הכל לירד, כי הם דבוקים פב"פ, וצריך שיגמור להסיר התדבקות הזה לגמרי, ואח"כ יחזרו אב"א, אבל כל זמן שעדיין נשארו קצת דבקות בהם, אינם חוזרין אב"א, ולהלן בע"ה נבאר ענין הדבקות גמור דאו"א בהיותן פב"פ, מה ענינו.

והנה כשירדו ה"ח וה"ג מרישא דאו"א עלאין עד למטה בגופא, (בין התרין כתפין) בהכרח הוא שגרם חסרון האור, אע"פ שלא חזרו לגמרי אב"א. והנה ענין (נ"א עדיין)

הגהות ומראה מקומות

(ג) נ"א מן הכתר לאו"א כבתחלה, הגה"ה מן היסוד דכתר כי נה"י דכתר נתלבשו במוחין דאו"א. (ה"ו בשם כת"י).

(ג) נ"א אחר שיצאו כבר אשר היו בבינה (ה"ו בשם כ"י).

שהיו בגופה) ונפלו גם האחוריים שלה למטה. ואז ג"כ אמא התחירה אחוריה, והיה אחר דאמא באחור דאבא.

ואח"כ מלך המלך ה' והוא ת"ת, ובהגיע אור אל שליש עליון שלו, שהוא עד החזה, אז המשיך בחי' כללות ה"ח ביסוד אבא, וה"ג ביסוד אמא, כנודע. כי לכן היסוד נקרא כל, שכולל ה"ח וה"ג, וכבר בארנו זה הציור, כי דעת כולל רישא דא"א, והחסד הוא גופא דאבא, וגבורה הוא גופא דאמא, ושליש ת"ת עליון, הוא היסוד דא"א. וכאשר הגיע האור לב' שלישי תחתונים דת"ת, אז ו' (נגמרו כל אחורי א"א עילאין לירד, והמשיך החו"ג ברישיהו דיש"ס ותבונה, כי שם הוא מקום ראשם יחד, וכשמת, ירדו ג' מלכים בכלי הה' שהוא נצח), ואז ירדו החסדים מרישא דיש"ס, וגבורות מרישא דתבונה, עד למטה בגופא דילהוק, וגם ישס"ת נגרע מהם הבחי' דהסתכלות עיניהן זה בזה, ע"ד הנ"ל בא"א עלאין.

ואח"כ מלך הנצח, והמשיך ה"ח בגופא דיש"ס, וכשמת, ירדו שאר מלכים בהוד, וירדו האחוריים דיש"ס, והחזיר אחוריו נגד פני תבונה. אח"כ מלך ההוד, והמשיך הה"ג בגופא דתבונה, וכשמת, ירדו ב' מלכים ביסוד, ואז הכלים דנ"ה ירדו אל הבריאה, כי שניהן מלך א' בלבד, כנ"ל דתרווייהו אינן רק פלגי דגופא. ואע"פ שמלכו זה אחר זה, עכ"ז שניהן מלך א' בלבד נקרא, ואז ירדו גם אחוריים דתבונה, וחזרו יש"ס ותבונה אב"א.

אח"כ מלך המלך ו', שהוא יסוד, והמשיך כללות ה"ג ביסוד תבונה, וכללות ה"ח ביסוד יש"ס, וכשמת ירדו גם בחי' אלו. אח"כ מלך

חסרון הזה, הוא חסרון הסתכלות עיני א"א (א) זה בזה. וכאשר מלך מלך הב', שהוא חסד, המשיך הה"ח שיתפשטו בגופא דאבא, כנודע. וכשמת, ירד הוא בבריאה, והה' אורות ירדו בגבורה, כמלך הג', ואז נפלו האחוריים דאבא, הנעשין ע"י התפשטות ה"ח כנ"ל, ועתה נפלו כולם, והחסדים ירדו ביסוד דאבא, ואז אבא החזיר אחוריו אל פני הבינה, אשר בחי' זו נקרא אחור בפנים, כי פני הבינה נוכח אחורי החכמה עומדין.

מ"ק כאן כתבתי שאחור כל ה' נפלו, ובמקום אחר כתבתי שאחוריים של יש"ס ותבונה לבד נפלו, ואפשר שכל זה נקרא בסוד ישראל סבא ותבונה. (ע"כ מ"ק)

וא"ת, הרי פרצוף אבא אינו נגמר (לירד) עד שליש הת"ת כנ"ל. וי"ל, ה) כי אותו שליש של ת"ת הוא אל אבא בערך היסוד והוא דוגמת ז"א עם המוחין שלו מצד הבינה וכל דרוש זה צריך שתבינהו ע"ד הדרוש ההוא, והכל בציור א' ואז תבינהו. והנה היסוד כולו הוא בחי' פנים, ואין לו אחוריים שירדו ממנו, לפי שכל היסוד של זכר, נכנס תוך היסוד של נקבה, וכולו הוא בחי' פנים, משא"כ בשאר הגוף, שיש בו בחי' אחוריים החוזרים (נ"א פנים הנחזרים) נגד פני הנקבה, אבל אחוריו אינם רבוקים עמה, ולכן סיום האחוריים דאבא, הם נגמרים לירד, טרם היות פגם וגרעון ביסוד דאבא.

ואח"כ מלך מלך הג', שהוא גבורה, והמשיך התפשטות הה"ג באמא עלאה, (בגופא) וכשמת, ירד לבריאה. והה' מלכים (אורות) ירדו בכלי ה', שהוא הת"ת, ואז נפל התפשטות הגבורות ביסוד דאמא, (נ"א ה"ג דאמא עלאה

ה ש מ ש

(א) נ"ב, לפי שה' חסדים הם ה' היות, והם גימ' עין ימין. וכן חמשה גבורות, הם ה' היות, גימ' עין שמאל. וכשירדו חו"ג אלו מן ראשם, בהכרח שנמנע הסתכלותם זה בזה.

הגהות ומראה מקומות

(ו) ע"י שער הקדמות דף פ"א ע"ב.

(ח) ע"י מבוא שערים דף כ"ב.

דאמא, עד שמת המלך הג', שהוא גבורה. באופן. כי במות הגבורה, אז נשלמו אחורי או"א לירד. והענין הוא, כי אע"פ שבמיתת החסד, ירדו אחורי אבא, עם כל זה, אין אלו נקראים אחוריים גמורים, לפי שעדיין היתה הבינה בבחי' פנים עמו, והיתה מאירה באחוריו, נמצא כי עדיין לא ירדו בעצם כל אחורי אבא, רק כשירדו גם אחורי אמא, אז ירדו שניהן לגמרי, ואז היו אחור' באחור, כמ"ש עב"ה, באורך בדרוש פרצופי יעקב ולאה ט) מהיכן יצאו ועי"ש.

נמצא, כי אין ירדת אחורי או"א נקרא ירידה לגמרי, עד מות הגבורה שהוא מלך הג', אבל מיתת השבעה מלכים, היא מיתה גמורה תכף מן העת הראשונה, כי הרי במות החסד, נשברו כל בחי' לגמרי, ונאמר בו מיתה ממש. נמצא, כי מיתת המלכים מתחלת להקרא, מן העת שמת מלך הראשון. אבל ביטול האחורים דאו"א, אינו ביטול עד שמת המלך הג'.

ובזה תבין סוד שם מ"ב, שהוא: אב"ג ית"ץ. קר"ע שט"ן. גי"ד יכ"ש. בט"ר צת"ג. חק"ב טנ"ע. יג"ל פז"ק. שק"ו צי"ת. כי כבר ידעת, כי שם מ"ב הוא ביצירה, ויצירה הוא בחי' ז"א כנודע, שהוא סוד ה' המלכים, נמצא כי שם מ"ב זה, מדבר בסוד המלכים, ואם תסתכל תראה, איך שם ע"ב הוא במוחין, והוא נקרא טעמים, והוא נקרא אצילות. אח"כ הטעמים של ס"ג, הוא בבריאה. והנקודות שלו ביצירה. והם סוד מלכים שמתו, כי הנקודות הם בחי' זו"ן, שהם יצירה ועשיה. (נ"א הוא בבחי' ז"א שהוא יצירה) אמנם כוונת מ"ב זה הוא, להעלות כל הברורים משם, אשר נשארו מועיר ונוקבא ביצירה ועשיה, כי כל שם מ"ב הוא להעלות כנודע, אם כן ודאי הוא, כי בשם זה נרמז מיתת המלכים. ועל סדר מיתתו, הוא סדר העלתו ע"י בירור, בכח שם זה, ולכן מיתת שבעה מלכים נרמז בשם הראשון זה.

מלך הז', שהיא המלכות, בכלי שלה, היא לבריה, ואז המשיכה כללות ה"ח במלכות דישאל סבא, וכללות ה"ג במלכות תבונה, כי גם המלכות יש לה כללות, על דרך הנ"ל ביסוד. כי (לכן) גם היא נקרא כלה, כמו שהיסוד נקרא כל, וכשמתה היא, אז ירדו כללות ה"ח וה"ג, ממלכות דיש"ס, וממלכות דתבונה, והכלי דמלכות, ירד לבריאה, גם עתה נגמרו כל אחוריים של ד' פרצופים דאו"א ויש"ס ותבונה, ליפול לגמרי.

וא"ת, למה באו"א לא נכנס בחשבון כללות החו"ג במלכות דאו"א עלאין, ע"ד שנכנסו בחשבון המלכות דיש"ס ותבונה. וי"ל, כי נודע, כי בשליש עליון דת"ת, שם הוא בחי' העטרה, שהוא בחי' המלכות, והרי היה נכללת ביסוד. אבל כאן היא יותר נגלית המלכות דתבונה, ממלכות דבינה, כי מלכות דתבונה היא ממש מלכות, בערך כללות בינה ותבונה יחד בפרצוף א'. אבל המלכות דבינה עלאה, היא בחי' גופא של כללות, והוא מקום החזה של ת"ת, של כללות הפרצוף יחד דבינה ותבונה, כנודע, ואינה מלכות ממש.

פרק ב מ"ת

ז) והנה נתבאר, מה שנפל מאו"א, גם בחי' היותו נחלקים לד' פרצופים כנ"ל. וגם נתבאר סוד יציאת ז' מלכים. ונמצא, כי ירדו ז' המלכים, שהם זעיר ונוקבא, ועוד ד' אחוריים, דאו"א עלאין וישסו"ת. סך הכל הם י"א בחי' שירדו. ח) ומהם נתברר, ומהסוגים שלהם, נעשה קליפות, והם י"א סמני הקטורת, שהם י"א אורות, שנשארו מאלו הי"א בחי', כנ"ל, שירדו ולא יכלו אורות אלו להתברר, ונשארו נתונים תוך הקליפות, כמבואר אצלנו בסוד פטום הקטורת.

והנה לא ירדו אחוריים דאבא, עד שמת המלך הב', שהוא חסד. ולא ירדו אחוריים

הגהות ומראה מקומות

ח) ע"י שער המצות פרשת תרומה דף כ' ע"ב.

ט) ע"י שער יעקב ולאה פרק א' ופרק ב'.

ז) פרק זה מתבאר בעץ חיים עם פמ"ט

ענף כ"ג.

ויען שמן החסד התחיל מיתת המלכים כנ"ל, לכן נרמזו בשם זה הראשון.

ויש מפרשים, אבגית"ץ, מלשון הגמ' (כ) היא אבגא דבי רב, פי' השטן, שהיה נמצא בבה"מ, שהוא נמצא כי אב"ג (נ"א אבגית"ץ) הוא ממש, ע"ד מ"ש לעיל, באותיות שעטנ"ז ג"ץ, שצירופו שט"ן, ע"ז, ג"ץ.

והנה השם ב', הוא קר"ע שט"ן, הוא בגבור, שהוא המלך הב', אשר במיתתו, נפלו אחורי דאמא גם כן. ולכן נרמז ביטול אחורי או"א בשם זה. וזהו ביאורו: קר"ע, ר"ל, כי כאן לא היתה מיתה ונתיצה ממש, כמו ז' מלכים, רק קריעה ושבירה בעלמא, ונשאר במקומה, אבל בנתיצה, היא הפלת אבן בכח ממקומה, למקום אחר כנ"ל. וע"י קריעה זו, יצאה הקליפה, הנקרא שטן. וזהו קר"ע שט"ן.

והנה או"א בחי' פכ"פ, הוא הוי"ה דיודין באבא, ואהי"ה דיודין באמא. ושניהן גימ' רג"ל, והוא גימ' זכור, כי הזכירה בה מצד פנים. ובחי' אב"א, הם אחוריים של ב' שמות הנ"ל, שהם אחוריים דהוי"ה כזה: יו"ד, יו"ד ה"י יו"ד ה"י וי"ו, יו"ד ה"י וי"ו ה"י, באבא. ואחורי אמא, כזה: אל"ף, אל"ף ה"י, אל"ף ה"י יו"ד, אל"ף ה"י יו"ד ה"י. אשר שניהן גי' תשכ"ח. כי השכחה מצד אחוריים. ואמנם קר"ע שט"ן, גי' תשכ"ח עם הכולל, כמנין האחוריים, לרמז על נפילת אחורי אבא ואמא.

ונחזור לענין ראשון, כי הנה כאשר עדיין לא מת שליש ת"ת, עדיין לא נגמר ירידת ונפילת אחורי דאבא ואמא לגמרי, וכאשר היו המלכים האלו, נכנסים בכלים שלהם, היו מגולין באור גדול. אבל אחר שמת שליש עליון דת"ת, אשר אז נפלו שם האחוריים דאו"א, הנה כאשר יצאו שם שאר האורות הנשארים, כדי לכנס בכלי שלהם, היו מלוכשים באלו האחוריים שנפלו, ונשארו באצילות כנ"ל, והיו יוצאין המלכים האחרונים, מלוכשים באחורי או"א, וזה נשאר להם (נ"א ועד"ז נעשים) תמיד, עד שיכלו כל הברורים לצאת, עד לע"ל ב"ב. וז"ס

וביטול אחוריים דאבא ואמא, נרמז בשם הב', והענין, כי מן האדר"ז נראה, שלא ירדו רק ה' מלכים בלבד, וממדרשים אחרים בס' הזהר משמע, כי גם באו"א יש ביטול ופגם, וכמעט אפי' בכתר. ואמנם הענין הוא, כי ודאי שמכל י' נקודות נפלו מהם בחי', ובכולם היה ביטול. רק זו"ג, נפלו כולם, בין בבחי' היותן אב"א, ובין בבחי' היותן פכ"פ. והנה זו נקרא מיתה, כי הכל ירד לגמרי. אבל אבא ואמא, שלא ירד מהם רק בחי' אחוריים, יקרא ביטול, ולא מיתה. וכתר, שלא נפלו ממנו רק בחינת נצח הוד יסוד שלו, שנכנסו בסוד מוחין דאבא ואמא כנזכר לעיל, אשר אין בחינת זו נכנסה אפי' בערך אחוריים, לכן לא נקרא ביטול בכתר, רק פגם בעלמא.

עוד יש טעם אחר, והוא, כי אינו נקרא מיתה, רק גי' שהולך מעולם לעולם, ונבדל מעולמו. ולכן שבעה מלכים שהיו באצילות, וירדו אל הבריאה, יקרא מיתה ממש. כמ"ש באדרא קל"ה, לא תימא דמיתו, אלא כל מאן דנחית מדרגא קדמאה דהוי ביה, קרי ביה מיתה, כמו שכתוב וימת מלך מצרים. אמנם אחורי או"א, אע"פ שנפלו, לא ירדו בבריאה, אלא נשארו בעולם האצילות עצמו, לכן להיותן שלא במקומן, יקרא ביטול אבל לא יקרא מיתה. ונבאר עתה שם מ"ב הנ"ל, והוא, כי שם אבגית"ץ הוא בספי' חסד כנודע, לפי שממנו מתחיל (ביטול) מיתת המלכים כנ"ל, לכן בשם זה נרמז מיתת שבעה מלכים. וזהו פי', אבגית"ץ, כמו אבג"י ת"ץ. כי אבג"י, גימ' י"ו, והם, סוד ז' מלכים. כי י' הוא במלכות, שהיא נקודה א' לבד, והוא י' של אבג"י. ואותיות אב"ג, הם ו', בגימ', והם ו"ק דז"א, והרי הם ז' מלכים. וז"ס שארז"ל י' כי רה"ר, רחבו י"ו אמה, כי הרי אלו ה' מלכים, הם הנקראים רה"ר, בהיותן קודם התיקון. ואמנם אחר התיקון נקרא רה"י.

והנה ה' מלכים, הנקרא אבג"י, הלא הם נתצו ונשברו ומתו. וז"ס ת"ץ של אבגית"ץ.

הגהות וזמראה מקומות

(כ) קדושין דף כ"ט: ועי' סוף ספר ריזאל המלאך.

(י) שבת צ"ט.

שהם מרישא דז"א, עד החזה, באו בתיקון סתומים, ומלובשים עתה תוך מסך בינה שהוא יסוד שלה, כנודע. וזהו, לפי שבתחלה היו מגולין, והיתה שבירתן גדולה. ואע"פ שגם שהנו"ה (א) הם מכוסים וסתומים, עכ"ז הרי נתבאר במקומו, כי החסדים (ל) המגולין, מכים בהם, ואורם יוצא לחוץ.

והנה במיתת ז"א עד שליש עליון דת"ת שלו, כבר ירדו אחורי או"א, אבל אחורי יש"ס ותבונה, לא נגמרו, עד מיתת נוקבא דז"א. ולכן האחוריים דאו"א, לוקחתם ז"א והאחוריים דיש"ס ותבונה, לוקחתם המלכות. ומתלבשים האורות שלהם בהם, דוגמת המוחין דז"א.

ובזה תבין, מ"ש, כי כאשר הזו"ן הם שוין יחד, פנים בפנים, (ב) אז הנצח הוד יסוד דאו"א, הם מוחין לז"א. והנה"י דיש"ס ותבונה, הם מוחין, ונכנסים ברישא דנוקבא.

ה ש מ ש

אבא לקח חכמה דב"ן וחצי עליון דבינה דמ"ה, ומהם נעשו או"א, ושניהם נקרא אבא לבר, חכמה דאצילות. ואימא לקחה בינה דב"ן, וחצי תחתון דבינה דמ"ה, ומהם נעשו ישסו"ת, ושניהם נקרא אימא לבר, בינה דאצילות. הרי כי או"א עם ישסו"ת, הם זה כנגד זה, ולא זה תחת זה, כי או"א הם חכמה דאצילות, וישסו"ת הם בינה דאצילות, שתמיד הם מכוונים זה כנגד זה, כנודע. נמצא, כי בכללות או"א, הם חו"ב דכללות האצילות, ובפרט יש בכללם ישסו"ת, והם פרצוף אמא דכללות. וכן עד"ז בחצאי פרצופיהן התחתונים, הנקרא ישסו"ת בכללות, המלבישים את א"א מהחזה עד הטיבור, הנה בפרטות גם בהם יש או"א, והם יש"ס דכללות וישסו"ת והם תבונה בכללות כנ"ל. ובזה יובן ג"כ ב' בחי' יעקב ולאח, היוצאים אחד מו"א ואחד מנוקבא.

העלאת מ"ן, אשר מעלין זו"נ, אל אבא ואמא, והוא מסוד אלו האחוריים דאו"א, שירדו שם למטה באצילות עצמו כנ"ל, אשר לקחום הם.

והנה נמצא, שאלו האורות שהמחזה ולמטה, באים מכוסים, וכבר ידעת, כי התעלמות האור וכיסויו, הוא מציאות תיקונו. כי עי"כ יש כח בכלי לסבול האור, להיותו בא מלובש, וא"כ לא יהי' שוין שבירת הכלים שמחזה ולמטה, שהם ב"ש תתאין דת"ת, ונה"י, ומלכות, אל שבירת הכלים, של הדעת וח"ג, ושלש עליון דת"ת. כי ודאי יותר גדולה תהיה שבירת העליונים, משבירת תחתונים.

ולכן בבא התיקון, ז"א בעת התיקון פרצופו, בא להיפך, כי מב"ש דת"ת ולמטה, היו אורותיו והחסדים שבהם מגולין, וזהו לפי שיש בהם יכולת לקבלם, שלא ע"י מסך בינה, לפי שלא היתה שבירתן גדולה. אבל העליונים,

(א) נ"ב ר"ל המוחין דנו"ה דז"א הם מכוסים וסתומים תוך תרי פרקי תתאין דנו"ה דאמא עכ"ז הנה הב' חסדים דנו"ה אחר שחתרין לעלות באור חוזר להגדיל החסדים העליונים חוזרים להתפשט תוך נו"ה דז"א ומפסיקים בין נו"ה דאמא לנו"ה דז"א ומכים בנו"ה דאמא ומגלים אור המוחין שבתוכם לחוץ לתוך נו"ה דז"א.

(ב) נ"ב, צ"ע, איך אפשר דכשהזו"ן שוים בקומתם פב"פ, הוא שהנה"י דאו"א בז"א, והנה"י דישסו"ת בנוקבא, והלא או"א מלבישים לא"א מהגרונ עד החזה, וישסו"ת תחתיהם מן החזה עד הטיבור דא"א, כנזכר בכמה מקומות. ונלע"ה, שהוא עד"מ מ"ש בכמה מקומות, ובפרט בשער א"א פט"ו, כי כשנחלקו מ"ה וב"ן, בין ששה פרצופי האצילות, אז

הגהות ומראה מקומות

דף א' רצ"ו או"פ ד"ה וזה אמרו תכלית, שזה המצב של גמר התקון. ע"י שער דרושי הצלם פרק ב' כלל ג' ובסוף פרק ג'.

(ל) מן ד"ה ונחזור לענין ראשון עד והבן הקדמה זו מאד נתבאר בתלמוד ע"ס שיעור ו' מן אות מ"ט עד אות נ"ה. וע"י בשיעור ט"ו

בניהם כנ"ל, וכיון שלא מתו אבות, רק ביטול בעלמא, לכן לא הוזכרו בעת המיתה האבות, רק הבנים לברם, אבל להורות שגם בהם היה ביטול, לכן הוזכרו האבות בעת המלוכה.

וא"ת, הרי חשם, שהוא מלך הג', היה ראוי להזכיר בו שם אביו, ולכתוב פלוני בן פלוני, שהרי נתבאר לעיל, כי הוא המעורר גבורה דאמא, והוא המבטל (נ"א ביטול) אחור שלה בעת מיתתו, כנודע. וי"ל, כי אין הבן נקרא אלא על שם אביו, וכיון שהוא לא ביטל רק אחוריים דאמא, אין להזכיר השם פלוני בן פלוני אמו, רק פלוני בן פלוני אביו, ולכן לא הוזכר שם אביו, כי לא ביטל אחורי אביו, רק אחורי אמו, כי חשם רומז לחמש, לה' גבורות דהנוקבא, לכן לא נאמר בן פלוני.

והדד בן בדר, שהוא המלך הד', והוא בחי' הת"ת, נקרא כך, לפי שהוא למעלה בבחינת שליש העליון, מקום החזה, מקום הדדים. והו' הדד, דד אחד, וכן בדר, דד ב'. וכן אותיות בדר"ד, פי', ב' ד"ד, ר"ל דד הב', והענין, כי כאשר נעריך שאבא ויש"ס נכללין בפרצוף א', ובינה ותבונה בפרצוף א' כמו שיתבאר במקומו, כי יש זמנים שמתחברין על דרך הזה, נמצא כי מקום שליש עליון של הת"ת דו"א, הנקרא הדד בן בדר, שם הוא מקום הדדים של הבינה, ולכן נקרא שמו הדד בן בדר, כי בעת מיתת המלך זה, צמקו דדי בינה להניק, כדרך האשה שרדיה צומקים, במיתת הילד.

גם תבין מ"ש, שכשהיו פב"פ, אז יוצאין ב' בחי' יעקב: (א) א' בז"א, ואחד בנוקבא. כי האחד שהוא ממוחין דז"א, הוא מאר"א, והב', שהוא ממוחין דנוקבא, הוא מישראל סבא ותבונה. ואז הם שני המאורות הגדולים, לא היא גדולה ממנו, ולא הוא גדול ממנה, ואינם צריכין זה לזה כלל. אמנם האחוריים של אבא, הם בצד ימין, בחסד דז"א, והאחוריים דאמא, הם בצד שמאל, בגבורה דז"א. וזה הדרוש יצטרך במקומו, ושם יתבאר בע"ה.

והנה כאן במקום הזה, הוא מקום ירידת ונפילת אחורי אר"א, שאמרנו לעיל, שירדו באצילות עצמו, כי אע"פ שהכלים דז"א נשברו, עם כל זה, האורות דז"א, נשארו מלוכשים, באלו האחוריים דאר"א עילאין. כל קו החסד דז"א, באחורי אבא, וכל קו הגבורה, מלוכש באחוריים דאמא. והבן הקדמה זו מאד.

ונחזור לפרש, פרשה של וישלח, בענין ואלה המלכים, כי הנה נתבאר, איך ירדו ד' אחוריים: דאר"א, ויש"ס ותבונה. ולכן תמצא, כי באלו המלכים, לא נזכר בכולם שמות אביהם, רק בד' בלבד. והם: בלע, יובב, ובעל חנו, והדר. גם תמצא שינוי אחר, כי אפי' באלו ד', לא נזכר שם אביהם, רק בעת המלוכה ולא בעת המיתה. (מ) כמ"ש וימלוך באדום בלע בן בעור, ולא כתיב, וימת בלע בן בעור, רק בלע סתם. כן בשאר ג' מלכים.

והענין הוא, להורות, כי ד' בחי' אחוריים ירדו מן האבות, ולא יותר, ולא ירדו עם

ה ש מ ש

למקומו כבראשונה במקום ג"ר, ומבחי' אחוריים דיישראל סבא ותבונה יצאו בחי' אחת של יעקב ולאה.

(א) נ"ב, וצ"ע, כי האחוריים דאר"א, מהם נעשה התפשטות הנזכר לקמן בפ"ג, ובעת התיקון חזר התפשטות הנזכר להאסף למעלה

הגהות ומראה מקומות

נזכרו שמות אביהם, כונתו כמו שהוזכרו בדברי הימים, ומ"ש בתורה שם אביו דמלך זה בעת המיתה, נלפע"ד להורות שיש בחי' אחוריים דנה"י דאר"א שמתו ממש כמו הו' מלכים, כמבואר לקמן בסוד י"א סמני הקטורת, כנלפע"ד נכון וברור בלתי ספק (ה"ו).

(מ) בע"ה כתי' והובא במבוא שערים כתוב, אמר נתן קשה וניתי ספר תורה ונחזי שהזכיר בעל חנו בן עכבור שם אביו במיתתו. אמנם האמת יורה דרכו שבדברי הימים אשר מזכיר מלכים כמו כאן בתורה, ושם לא הזכיר שם אבא בעת מיתה, וכוונת הרב שכתב כאן שבעת מיתה לא

פרק ג מ"ת

שהיה עתיד להיות עולם הבריאה, אח"כ, כי הרי עדיין לא נברא עולם הבריאה, ונפל הכלי הזה, במקום הדעת (א) דבריהא, להיותו מתייחס אליו כמוהו, ואמנם אור של הדעת, ירד גם הוא, אלא שנשאר באצילות עצמו, במקום כלי המלכות של האצילות, ואמנם לא ירד שם לסיבת פגם אשר בו, כי הרי נת"ל, כי השבירה היתה בכלים, לא באורות, ואלו היה ירידתו שם משום פגם, היה ראוי שנייחס ביטול אל האורות, ע"ד שייחסנו ביטול אל הכלים דאחוריים דא"א, שנפלו דוגמתן באצילות עצמו, ואמנם ירידתו היתה, כדי להאיר מרחוק בכלי שלו, העומד בבריאה, שלא ימות לגמרי, וישאר בלתי תקוף, לכן מאיר בו מרחוק, בהיותו עומד הוא באצילות, והוא בבחי' תגין על האותיות כנ"ל.

ואח"כ יצא חסד, ונשבר הכלי, וירד בכינה דבריהא, והאור ירד במקום כלי היסוד דאצילות, כי כבר אור הדעת, הקדים לקחת מקום של המלכות.

ואח"כ יצאה גבורה, ונשברה, וירד הכלי בחכמה דבריהא, והאור ירד בלכי דנצח הוד דאצילות, שהם ב' פלגי דגופא, ואח"כ יצאה הת"ת, ונשבר, והכלי ירד בכתר דבריהא, והאור נשאר במקומו, שהוא בת"ת דאצילות, והנה עתה, לא יש הרחק בין שום אור מדרגות, כי יותר מג' מדרגות, הוא הרחק גמור, ואינו יכול להאיר בו, ואמנם שאר האורות, גם הם ירדו ממקומם, חוץ מת"ת שנשאר במקומו כנ"ל, ולא ירד, ונמצא, כי בלי ספק, שאורות האחרים שירדו ממקומם, אע"פ שביארנו,

(ג) ונבאר עתה, איך בעת מיתת המלכים אלו, ירדו הכלים שלהם לעולם הבריאה, כנ"ל. משא"כ בד' אחוריים דא"א, כי הנה נתבאר החילוק שהיה בין א"א לז' המלכים, שהם זר"נ, ואמרנו, כי הז' מלכים שהם זר"נ, מתו ממש, וירדו אל עולם הבריאה הכלים שלהם, ואחוריים של א"א נתבטלו, ולא מתו, אלא שירדו למטה בעולם אצילות עצמו, ושם ביארנו טעם לזה, ואמרנו, שהיה לסיבה שהז' מלכים לא קבלו אורות אח"פ דא"ק, רק מגופא דיליה ואילך.

והנה לטעם זה עצמו, היה ג"כ שינוי אחר, בין ג"ר שהם כח"ב, אל הז' מלכים התחתונים, כי הג"ר, יצאו בקצת תיקון בראשונה, והוא כי כאשר יצאו בראשונה, נתפשטו כסדר ג' קוין, משא"כ ז"ת, שיצאו זו למטה מזו, וז"ש באד"ר, (ס) עד אימת ניתב בקיימא דחד סמכא, ר"ל נתקן התיקון שהוא דרך קוין, אבל מקודם שהיו זעג"ו, הרי קיומא דחד סמכא.

וכבר ביארנו, כי התיקון האצילות הוא, בהיותו ו"ק, עשוי בבחי' ג' קוים, קשורים זה בזה, בסוד הג' המכריע ביניהן, ואז נקרא רה"י, אבל בהיותו זעג"ו, והם נפרדין אחת מחברתה, אז נקרא רה"ר, ולכן הג"ר נתבטלו אחוריהם, ולא מתו, וז' מלכים מתו פנים ואחור, כי יצאו בלי תיקון כלל.

ונבאר סדר יציאת ז' מלכים, ונתחיל מן הראשון, שהוא הדעת, אשר זה יצא ראשונה, וכאשר לא היה יכול הכלי לסבול כנ"ל, נשבר הכלי, וירד למטה בעולם הבריאה, ר"ל, במקום

ה ש מ ש

(א) נ"ב, ודאי שהוא ע"ד מ"ש לקמן פ"ו, שפנימיות הכלי בדעת דבריהא, וחיצוניותו בדעת דיצירה, וחיצוניות חיצוניותו בדעת דעשיה, וכן עד"ז כולם, על דרך מה שהיה

הנהגות ומראה מקומות

(ג) פרק זה מתבאר בתלמוד עשר ספירות חלק ז' מן אות נ"ה עד אות ע', ובע"ה עם פמ"ס ענף כ"ד.

(ס) אות א'.

יש לו כלי, ושם יוכל לקבל האור לעצמו, מלמעלה מן המאציל, ומן הכתר, בקירוב גדול, ולכן עלה למעלה.

והנה טעם זה יספיק, לבחינת תועלת (נ"א מעלת) האור לעצמו, ואמנם גם לבחינת חסרון הכלי שלו, ברדתו למטה במלכות דבריא כנו, אינו הפסד גדול כ"כ, כי מה שאנו אומרים שצריך שלא יהיה הרחק בין האור ובין הכלי שלו ג"ס לבד, הוא כשיעור ג"ס דאצילות, אשר שיעורם גדול. אבל בבריא, כל הי"ס דבריא, אינן שיעורם אפי' כשיעור ספירות א' דאצילות, וא"כ, הרי הוא כאלו עומדת בראש הבריא, כי כל הי"ס דבריא, כשיעור ספירה א' נחשבין.

וא"ת, הרי יש הרחק בין הכלי דדעת, לאור שלה, ו' ספירות דאצילות, כי הרי הוא עומד למעלה בדעת דאצילות. וי"ל, כי אפי' בספי' דאצילות עצמן, אין כ"כ הפסד, וזלתי בהיותו ביניהן, בין האור והכלי, שיעור ג"ס ג"כ ריקניות, בלתי אור כלל, לא הוא, ולא זולתו, אבל כאן, אע"פ שהאור שלה עצמו עלה למעלה, הנה יש אורות אחרים, עומדים בסוף האצילות, קרובים אל הבריא, ותוכל לקבל הארה מהם, וגם תוכל לקבל הארה מן האור שלה בעצמה, ע"י האורות ההם הקרובים אליה, וזכור כלל זה בכל שאר הספירות כי לעולם לא יש בין הכלי ובין האור, יותר מג' ספירות דאצילות ריקניות, ולא נצטרך לחזור ולומר הענין בכל א' מהם.

והנה בעלות אור הדעת במקומו למעלה, או הגדיל הכלי של הכתר [ונלעד"ת, כי בתחלה עלה הת"ת במקום הדעת, כנודע כי עד הטבור היה סיומו, ובעלות הדעת לקחת מקומו, הוצרך להגדיל עוד הכלי, עד סיום ת"ת כנ"ל]. ונמשך עד נגד מקום סיום כל הת"ת, ואז חצי התחתון של אור הת"ת, שעלה למעלה כנ"ל, חזר עתה לרדת במקומו האמיתי כבתחלה. וסבת הגדלת כלי הכתר היה, לסבת אור הדעת, שנתלבש בו, והגדילו. וגם כי הנה הדעת, הוא כולל כל הו"ק, והוא נשמה להם כנודע, לכן כיון שעלה, נתן כח בכלי, והגדילו,

שהיתה ירידתם לצורך הכלים להאיר להם, עכ"ז, בהיותם למטה ממקומם, נחלש כוחם מעט, ולכן אין להם כח לעלות למעלה. אבל אור הת"ת, אשר עמד במקומו, ולא נשתנה טעמו, וכחו בו חזק, וע"כ בראותו עצמו בלתי כלי, אפשר לו שיעלה למקום אשר יצא משם, כי לא יחפץ להשאר ערום מגולה בלי לבוש, ויחזור אל הבינה, אל המקום אשר עמד שם בראשונה, ואם ככה יעשה, נמצא שיהיה מרוחק מאד מכלי שלו, וימות לגמרי. ולכן רצה המאציל העליון, והמשיך והגדיל את כלי הכתר, אשר לא נשבר כנודע, ונמשך דרך קו האמצעי, כמ"ש, כי הג"ר כבר היו מתחלה בציון ג' קוין, ונמשך דרך קו האמצעי, עד מקום הת"ת, עד אמצעיתו לבד, שהוא עד הטיבור לבד. ואז עלה אור הת"ת, ונעלם תוך כלי הנ"ל של הכתר, שנתפשט עד מקומו. ונמצא כי לא נתעלה רק חצי אור הת"ת התחתון, כי חצי העליון עומד במקומו, שכבר נתפשט דרך בו כלי הכתר.

ואז אור הדעת שירד למטה במלכות דאצילות, בראותו כי כבר היה כלי חדש במקומו, כי הנה גם מקומו הוא בקו האמצעי, בין הכתר והת"ת, ואז גם הוא נתעלה ועלה במקומו, ואז הכלי שלו, כיון שנתרחק אורו ממנו, ירד עד למטה במלכות דבריא. אמנם הכלי של הת"ת, נשאר במקומו, שהוא בכתר דבריא, לפי שלא נתעלה כל אורו, רק חציו לבד, וחציו העליון נשאר במקומו.

וא"ת, והרי אמרנו למעלה, שהוא מוכרח שלא יהיה הפרש בין הכלים והאור שלו, רק ג' ספירות, וא"כ איך ירד הכלי של הדעת עד מלכות דבריא. התשובה הוא, כי ודאי הוא, דהיכא דאפשר אפשר, והנה תחלה, ה' זה נהנה, וזה אינו חסר. כי בתחלה היה הכלי נהנה מאורו, בהיות הדעת למטה, והאור אינו חסר ג"כ, כי גם אם יעלה במקומו בדעת האצילות, אין לו שום כלי שם, ולכן היה חפץ להאיר בכלי שלו, וכיון שירד שוב לא יעלה. אמנם כאשר ראה שיש בחי' כלי במקומו קרוב הוא אל הנאת עצמו ותועלתו, יותר מלהועיל אל הכלי שלו, כי עתה בעלותו למעלה במקומו

כדי להטיב את אור הת"ת שירד, ויהיה במקומו הראוי לו.

אחר כך מלכו נצח הוד, והיו צריכין לבא למלך במקומם, בכלי הראוי להם, והנה לא מצאו מקומם פנוי, כי שם ירד אור הגבורה כנ"ל, ולכן הוצרכה הבינה להתפשט דרך קו שלה שהוא צד שמאלי, עד מקום הראוי להיות אח"כ מקום הגבורה האמיתי אחר התיקון, כי עתה היו כולם זה ע"ג זה, ואז כראות אור הגבורה, כי כבר היה בחינת כלי במקומה, עלתה לה במקומה, והכלי שלה בהתרחק האור שלה ממנו, נתרחק גם הוא וירד, עד היסוד דבריא. ואז ירדו נ"ה במקומם האמיתי, ומלכו שם בכלי שלהם, ונשברו, ואז האור שלהם עלה עד הגבורה, כי עלה שם הוד, להיותו גם הוא קו שמאל, ואז גם הנצח עלה עמו שם, כי נצח הוד ב' פלגי דגופא אינון, כנ"ל, והכלי שלהם ירד בנצח הוד דבריא.

ואח"כ יצא אור היסוד, והנה היה במקומו אור החסד כנ"ל, ואז הוצרכה כלי החכמה להתפשט דרך קו ימיני, עד מקום הראוי להיות חסד האמיתי אחר התיקון, ואז עלה שם אור החסד, ונכלל בכלי החכמה, והכלי של החסד, ירד עד הת"ת דבריא, ואז יצא היסוד ונכנס בכלי שלו, ומלך במקומו, ונשבר, ועלה האור דרך קו האמצעי, ועלה עד מקום דעת העליון, והכלי ירד בגבורה של בריאה. ואח"כ נבאר, למה עלה אור היסוד למעלה מן הת"ת עד הדעת.

ואח"כ יצא אור המלכות למלך בכלי שלה, ומלכה שם, ונשברה. ואז האור שלה עלתה ג"כ בדעת, דרך קו האמצעי, והכלי שלה ירד בחסד של בריאה. נמצא, כלי הת"ת במקום כתר

דבריא. וכלי המלכות, במקום חסד דבריא. נמצא כי אין מקום פנוי, בין כלי לכלי דבריא. רק ג' מדרגות לבד, שהם חב"ד, ובאצילות, אין מקום פנוי, רק ב' מדרגות, שהם: מקום (ע) יסוד, ומלכות.

ועתה צריך לתת טעם, למה אור היסוד ומלכות, שניהם עלו עד הדעת, למעלה מן הת"ת. ואמנם הטעם הוא, כי היסוד נקרא משכיל לאיתן האורחי, כמ"ש בסבא דמשפטים, (פ) שאמר, כי זה המשכיל שהוא יסוד, הוא לעילא, והוא לתתא, גם רמזו בזה פקודי בהיכלות, (צ) כי יוסף איהו לעילא ואיהו לתתא. והענין הוא, כמ"ש אצלנו, בענין תפלת המנחה, כי אז ז"א מזדווג עם לאה, ורגלי לאה מסתיימים במקום החזה דז"א, וא"כ איך מזדווג ז"א מחציו למעלה עם לאה, (ק) (שאינה מגעת רגליה אלא כנגד היסוד החזה שלו) אבל הענין בקיצור הוא, כי שליש היסוד התחתון דז"א, עלה בשליש עליון דת"ת, ושם מזדווג עם לאה, כי זאת היא המעלה שיש אל היסוד, יותר משאר ספירות, שהוא יכול לעלות עד הדעת, בכל זמן שרוצה לעלות. וז"ס תפלת יוצר דשחרית דשבת, שתקנו בו ז"פ הכל, (ר)

והטעם היות לו יתרון זה הוא, כי אם לא היה בו כח שיוכל לעלות עד הדעת, שהוא נשמת הו"ק, ושם הוא מקום הה"ח כנודע, שהם בחי' טפת הזרע, לא היה בו יכולת וכח להוריד טפת הזרע (נ"א הזווג) בנקבה בעת הזווג, ולהשיכם ממש משם מן הדעת.

ודע, כי אין ענין זה נאמר אלא בפנימיות (ש) היסוד, כמ"ש במ"א (ת) כי משליש עליון של היסוד, ממנו נעשה בחי' ת"ת ז"א בעת הגדלתו, ושם הוא אותו בחי' היסוד, אשר נעשה

הנהגות ומראה מקומות

- (ק) ע"י שער לאה ורחל פרק ב'.
 (ר) נ"א ר' פעמים (ה"ו).
 (ש) ע"י שער הקדמות דף כ"ב ע"ד.
 (ת) ע"י שער הכללים פרק י"ב, ושער פרצופי זרין פ"ג.

- (ע) ע"י בתלמוד ע"ס אות ס' באור פנימי ד"ה אור הת"ת, ובאות ס"ה ד"ה נצח הוד סדר נפילת המלכים וירידתם לבי"ע בביאור ישר ופשוט ואכמ"ל.
 (פ) אות ש"א.
 (צ) אות תשמ"ב.

הנה רשימו הזה שהניח הדעת במקומה של מלכות, ודאי שהוא בחי' המלכות שבדעת, שבצד הגבורות, והבן זה היטב, וכאשר עלתה המלכות עד הדעת ועלה עמה גם הרשימו הנ"ל, שהוא בחי' הגבורה, ושם נתחבר זה הרשימו שהוא המלכות של הגבורות שבדעת, עטרה דגבורה דנוקבא, עם החסדים שבדעת עטרה דדכורא, אז נתפשט דעת ע"י הקשר הזה, והאיר בו"ק. והרשימו שהוא בגבורה, האיר בקו שמאל, והשאיר שם את ההוד במקומו. ואותו הדעת עצמו עטרה דחסד, האיר בקו ימין, והמשיך שם את הנצח, ועי' נתקן האצילות. [אמר חיים, צ"ע מה רשימו הניחו שאר המלכים].

פרק ד מ"ח

(א) ועתה צריך שנבאר, מה היה ענין התפשטות הנ"ל, שנתפשט חו"ב, דרך ב' קוין ימין ושמאל, עד מקום החורג כנ"ל. והענין הוא, כי היה ע"י (אותן) כח האחוריים דאור"א שנפלו עד מקום חו"ג. (ב) ואלו הם הבחי'

ממנו הת"ת, ובבחי' זו הוא מזדווג עם לאה. (א)

ונחזור לענינינו, כי להיות שהיסוד דרכו לעלות שם אל הדעת, לכך עלה עתה אור היסוד עד הדעת, למעלה מן הת"ת. ועוד, כדי לקשר כל הו"ק יחד, ולהביא להם הארה משם. ועתה נבאר טעם אל המלכות, למה היא ג"כ עלתה עד הדעת, למעלה מן הת"ת, והענין הוא, כי המלכות (נ"א לפי שהמלכות להיות) נקראת עטרת בעלה, ועולה למעלה מן הת"ת. ובפרט עתה, אשר היה לה רשימו מן הדעת, כי כאשר ירד אור הדעת עד מקום המלכות דאצילות, בעת שנשבר הכלי שלו כנ"ל, הניח שם רשימו דיליה, וכאשר מלכה (נ"א המליכה) המלכות במקומה, לקחה את הרשימו הזה, ועלתה עד מקום הדעת עצמו. וגם סיבה אחרת, כי ע"י עלייתה שם, הוא קושרת מלמטה למעלה כל הו"ק. ועי' הקשר מתתקן יותר, לפי שנ"ה היו שניהם בקו השמאלי, במקום גבורה, ועתה נפרד הנצח מן ההוד, והלך ועלה עם החסד בקו ימין שבו. ונבאר ענין זה מפורש יותר, והוא, כי

ה ש מ ש

א"א, [כמבואר בפ"ח עכ"ל. ובזה יובן במה מזדווג ז"א עם לאה, כי כל הת"ת נעשה מן כל היסוד, ובשליש עליון שבו הוא מזדווג עמה. ועי' בשער לאה ורחל פ"ב, שכן כתב הרב בפירוש]. (כל זה היה חסר מהגהות השמ"ש). א"ה עיין, שער כ"ט פ"ד ומה שכתב שם השמ"ש זלה"ה.

(ב) נ"ב, וגם בספר מבו"ש שע"ב ח"ב פ"ו כתב וז"ל שם והתפשטות הזה, הוא עצמו בחי' האחוריים דאור"א, שנפלו עד שם, ולא נפלו יותר למטה, כי שם נגמרה נפילתם במיתת החג"ת. ולכן נשארו שם, ואח"כ נתעלמה ונתלבשו אורות חג"ת ונה"י בהם, אלא שהכל למעלה במקום חג"ת עכ"ל. וצ"ע, והלא בעת מיתת חו"ג, נפלו האחוריים הנזכר, ולא עתה

(א) נ"ב, עדיין יש להקשות, כי שליש העליון דיסוד, ממנו נעשה שליש תחתון דת"ת, ולאחריה מגעת כי אם עד שליש העליון, ורגליה נתפשטו עד תוך כתר דרחל. עד חצי שליש האמצעי, ולא יותר, ואין לה חלק בשליש התחתון, וא"כ במה מזדווג עמה. אמנם עיין מה שכתב בשער כ"ט פ"ד וז"ל שם אמנם קו האמצעי דז"א, שהם ת"ת ויסוד, לא הוצרכו להתפשט אל ג' בחי', כי גם התבונה אין בה רק ב' פרקין: יסוד, ועטרה. לכן לא נתחלק לג', רק לב' בחי', כמו שהם. אך מה שנתחדש בהם הוא, שהת"ת דז"א, שנתעלה ונעשה בחי' דעת שבו, והיסוד שבו נתעלה ונעשה בחי' ת"ת שבו, ובתוכם נתלבשו יסוד ועטרה דתבונה, והיסוד שבו נתהווה ונעשה ע"י כפיפת ראש

הנהגות ומראות מקומות

(א) פרק זה נתבאר בע"ח עם פמ"ס ענף כ"ה.

שנתפשטו [נלד"ת, כי מה שנתפשט מהכתר, הוא הנה"י שלו, שגם הם נפלו]. דרך הקוין, והלבישו את החסד וגבורה, ואת הנה"ה. ואמנם הטעם, למה נתפשטו עד מקום החור"ג, ולא נתפשטו עד מקום נ"ה. הענין הוא, כי הנה קודם שנתפשט הכתר דרך קו האמצעי, היו החור"ב מאירין זה בזה, שלא ע"י הפסק ביניהן כלל, עם היות שהיו בבחינת אב"א, אבל אחר שנתפשט כלי הכתר עד ת"ת כנ"ל, אז הפסיק ביניהן, ואז פשוט הוא, שבא קצת הפסד אל אור"א, שהיו מתחלה מאירין זה בזה, משא"כ עתה, ולכן לא היה בהם כח להתפשט בכל אורך הקוין עד נ"ה, אבל עכ"ז מקבלים קצת אור מן הכתר שנתפשט ביניהן, באופן שבבחי' אחר, נמשך להם תועלת בהתפשטות הכתר. ובבחי' אחרת, נמשך להם הפסד. ולכך

היה להם כח להתפשט, אך לא בשלימות. והטעם למה נתפשט הכתר עד הטבור, אמצע הת"ת, ולא יותר. הנה זה צריך ביאור רחב, אמנם בקיצור נמרץ, הענין הוא, כי הנה מקום כל התפשטות ב' הלא הוא כנגד רגלי הא"ק הנ"ל, מטבירו עד רגליו, והנה כאשר יבא אח"כ התיקון האמיתי של האצילות, הנה הכל הוא עומד במקום הזה כנודע, ושם הוא מקום האצילות בלבד, ומשם ולמטה הוא עולם הבריאה.

והנה כאשר נעריך כל אלו ג' הפרצופים, מתלבשים זה תוך זה, עד שנמצא הכל פרצוף א' לבר, ופרצוף א' דא"א, שהוא כתר, הוא הכולל כל האצילות מלמטה למעלה. ונמצא כי הכתר כולל כל המקום הזה, ונעשו פרצוף א', והנה כאשר הוא עתה מתפשט עד הת"ת, הוא

ה ש מ ש

שלהם, הואיל והיו כלים רקנים למטה, עד שלא באו בעליהם למלך, וכשבאו בעלי הכלים או עלו למעלה להתלבש באחוריים הנזכר דחור"ב, כי גם זה אינו, כי כבר כתב הרב לעיל בפרק ג', על אור הדעת, כי מה שירד להתלבש בכלי המלכות, היה לסיבת שלא היה למעלה במקומו כלי, הא אם היה כלי לא היה יורד וצ"ע. איך שיהיה מכאן למדנו שאחוריים דאור"א מהם נעשה ההתפשטות הנזכר, ובעת התיקון חזר ההתפשטות הנזכר להאסף במקומו למעלה במקום ג"ר כמו שכתב לקמן בשער יר"ד פ"א. והאחוריים דישסו"ת, מהם נעשו יעקב ולא. וצ"ע, כי לעיל פ"ב כתב, כי כשהורין פב"פ, שאז נה"י דאור"א בז"א, ונה"י דישסו"ת בנוקבא, או יוצאים ב' בחינת יעקב ולא. א' בז"א, ואחר בנוקבא, וצ"ע. עיין לעיל בהגהת שכתבתי בפ"ב.*

הגהות ומראה מקומות

- (ב) עי' מבר"ש דף כ' ע"א.
(ג) מוסיף כל אלו ה"י בבחי' פרצוף א', כי אע"פ שביארנו שהם ו' פרצופים והם פרצוף עתיק (כ"ו).

* עי' בתע"ס שיעור ז' דף ת"ס ענין אחוריים דאור"א מבואר היטב.

פרצוף גמור, כדי להמעיט האור, כי זה עיקר כוונת התיקון כמ"ש.

פרק ה מ"ק

(ד) כאשר היו הי' ניקודים קודם התיקון, הנה הג"ר יכולין היו לקבל אור העליון, אך הו"ת לא היו יכולין לקבל אור העליון. כי אותו האור היורד מלמעלה, היה בו פרצוף שלם, וע"כ הוצרך התיקון, כי אחר שיתקן ויעשו פרצוף, יוכלו לקבלו. ואחר שנתקנו ג"ר א"א ואר"א, אז א"א אסף אליו נה"י שלו, והעלה למעלה בג' אמצעית שבו, ושם נתלבשו בתוכם (ה) של חג"ת שלו, והטעם, כי מתחלה כל הקלקול שהיה בז"ת היה, מפני שנה"י הם דינין כנודע, והיו רוצין הם להתגבר על הרחמים, שהם חג"ת, והיו רוצין לעלות עד מקום האמצעים, כדי להלבישם, ולכללם בתוכם, ובזה יתבטלו הרחמים, בהיותן נתונים תוך הדינין, ולכן יתבטלו.

ואני חיים שמעתי, כי להיות הנה"י יותר מגולים, (נ"א דינים גדולים) לכן היו מתגברין על האמצעים, כי האמצעים היו קצת מתוקנים, בסוד פרצוף אר"א, משא"כ בנה"י, ולפי שאורם מגולין, היו מתגברין על האמצעים, וכמבואר אצלנו זה קצת, בסוד אמרפל וחבריו יע"ש. ולכן עתה אספם א"א עצמו לנה"י, והכניסם לתוך חג"ת שלו, (ו) ואז נמתקו הדינין תוך הרחמים, ולכן אז יצא ז"א ג"כ בסוד עיבור, בבחי' ג' כלילין בג', ואחר שיצאו נה"י דא"א לחוץ, יצאו מתוקנים, ונתגלו אז כל הו"ק, ולכן יצא גם ז"א, בבחי' ו"ק מתפשטין וממותקין. והנה א"א אסף אליו הניצוצין של חלקו, שהיו בסוד אותן ז' מלכים שמתו. וכן עשו באר"א, וזו"נ, וכן בשאר עולמות ב"ע. והנשאר שלא היה יכול להתברר, ירדו בעמקי הקליפות, סוף עשיה. ונשארו שם קצת ניצוצי קדושה, ולכן היו סוד י' הרוגי מלוכה, כדי שיעלו אותם משם.

עצמו מה שיהיה אח"כ בעת התיקון, מקום הת"ת שלו ממש, והנה אר"א, היו מלבישין ב' זרועותיו ימין ושמאל, עד מקום הטבור שלו, ולכן איך יתפשט הכתר עתה, יותר ממקום אשר א"א להתפשט לאר"א, אפי' אחר התיקון, ואיך יהיה כתר קטן ושפל למטה מהם, כי הלא מקום התפשטות האמיתי של אר"א אפי' אחר התיקון, אינו רק עד טבור ת"ת דא"א, ואיך עתה מתפשט כתר יותר תחתון למטה מהם, ולכן זו היתה הסבה שלא נתפשט הכתר עתה, רק עד הטבור ת"ת לבר.

ועתה ראה והבן, איך האצילות לא נתקן בפ"א, רק לאט לאט באו תקונם, זה אחר זה, ובכל פעם היה נוסף בו קצת תיקון, כי הרי בתחלה לא נעשה בחי' כלי בשום אופן, והנה נודע, כי כל תיקון אינו, אלא היות האור מתלבש בכלי, כדי שיוכלו לקבל התחתונים אור העליון, והנה לא התחיל בחי' היות הכלי, רק בעולם העקודים. אמנם לא נתהווה רק כלי א', מכל הי"ס שלו, ואח"כ בעולם הנקודים, קודם שנשברו, נתוסף בהם קצת תיקון, והוא כי נתהוו י' כלים, ל"י ספירות שבו, גם תיקון ב', כי הג"ר יצאו ונתקנו דרך קיום, משא"כ בז"ת, שיצאו זע"ז, ולא נתקשרו, ואח"כ שנשברו הנקודים, נתוסף בהם תיקון אחר, והוא כי גם ז"ת, האורות שלהם נתלבשו דרך קוי כח"ב כנ"ל.

אח"כ כאשר רצה המאציל לתקנם, העלה גם את הכלים באצילות, בסדר קוין כמ"ש בע"ה. ואח"כ שנעשו בבחי' קוין, בא עיבור א' של זו"ן, ונתוסף תקון ב', שנכנסו האורות תוך הכלים. אמנם עדיין לא היה רק בבחי' ג' קוין בלבד. אשר זה נקרא אצלנו ג' כלילין בג', ואח"כ נתפשטו בסוד ו"ק, רומן היניקה. ואח"כ בזמן המוחין, נשלמו כל הי' כלים. עוד היה שינוי אחר, כי בתחלה קודם שהיה שום עיבור, אפילו הראשון דו"ג, לא היה רק אור בכלי מצומצם, ואח"כ נגדל הכלי ונתרחב בסוד

הגהות ומראה מקומות

(ה) ג"א ליג של (כת"י).

(ו) ע"י שער העבורים פרק ב'.

(ד) פרק זה נתבאר בעץ חיים עם פמ"ס

ענף כ"ו.

פרק ו מ"ב

היות: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן, שהם: טנת"א. וכולם נכללין ב"ס דעקודים, ע"ש ותמצאנו, והנה גם בשם ב"ן כלולים מארבעתן, וכבר ידעת, כי ד' אלו כלולין מ"ס, ונמצא כי שם ב"ן, נחלק ל' נקודות, ולד' בחי', אמנם כפי האמת, הם ה' בחי', כי הכתר למעלה מהד' הוא, ועמו הם ה' פרצופים, הכוללים י"ס, כנודע.

והנה בכל א' מאלו הה' פרצופים, יש בו י"ס גמורות. והנה בראשונה יצאה נקודה ראשונה דב"ן, והוא הכתר דב"ן, והוא כלולה מ"ס, ויצאו כל ה"ס שבה, כלולים בכלי הכתר שבה, שהיא הכתר דכתר, ונשאר שם אור הכתר, וחזרו וירדו ה'ט' אורות, בכלי חכמה דכתר, ונשאר שם אור החכמה, וחזרו וירדו ח' אורות בכלי הבינה דכתר, ונשאר שם אור הבינה, ואח"כ יצא אור הדעת, בכלי הדעת, ונשבר, והאור שלו עלה למעלה, והכלי נפל למטה.

ואח"כ יצא אור החסד, ובו כלולין ז' אורות, (נ"א ששה) ונשבר, והאור עלה למעלה, והכלי נפל למטה. ואח"כ יצא אור הגבורה, בכלי הגבורה, ובה כלולים ה' אורות, ואירע בה כנ"ל, וכיוצא בזה, עד התחתונה שהיא מלכות דכתר דב"ן, גם היא נשברה, ואירע בה כנ"ל, הרי כי אירע מיתת ז' המלכים בכתר דב"ן, שהם הזו"ת שבכתר זה.

אח"כ יצאה הנקוד' הב', שהיא חכמה דב"ן, וגם היא כלולה מ"ס, ואירע לה כמקרה כתר. כי ג"ר שבה יצאו, ולא נשברו, ובצאת הדעת, התחילו להשבר, (נ"א לשבור) עד תשלום הזו"ת, שהם ז' מלכים שבה.

אח"כ יצאה נקודה שלישית, שהיא בינה דב"ן, וגם היא כלולה מ"ס, ואירע לה כמקרה ראשונה, כי ג"ר שבה נשארו שלימות, והזו"ת המתחילין מן הדעת שבה, כולם נשברו.

ואח"כ יצאו ז' נקודות דב"ן, שהם כללות ב' נקודות לבד, כנודע, שהם זר"ן דב"ן, אשר

(ז) א"ק כולל: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן, בעצמותו. וכל א' מאלו הד', נכללו מארבעתן, ויוצאין ממנו ג"כ אורות לחוץ, שהם ענפיו. והע"ב הוא במוחין דיליה, נגד א"א ואבא דאצילות. (ח) ולעילא מגלגלתא דיליה, יש בו דוגמא בחינת עתיק דאצילות. וס"ג דיליה, מאוזן ולמטה, עד טבורו, והוא כנגד בינה דאצילות. ומ"ה וב"ן דיליה מטבורא ולמטה, כנגד זר"ן דאצילות.

והנה עד"ז שבפנימותו, כן הוא באורות שיוצאין, ממנו שהם ענפיו, כנז', כי שערות ראשו כנגד ענפי ע"ב, ושערות דיקנא הם מאח"פ, כנגד ענפי ס"ג, שבהם כלולים אר"א, שבין שניהם, לקחו בינה דמ"ה אחר התיקון, שהוא שם ס"ג הכולל שניהן, והם נכללות במזל דדיקנא דא"א, והבן זה מאוד, כי כן הוא כאן, ואז עדיין היה מתפשט ס"ג, עד רגלי א"ק.

ואח"כ כשרצה להוציא מ"ה וב"ן, שהם ענפי זר"ן, אז נזדווגו ע"ב ס"ג הפנימיים, שהם חו"ב ממש, ואז נברא העולם במדה"ד, ויצאה בת מתחלה שהיא שם ב"ן, בפנים דא"ק, ואח"כ יצאו ענפיו לחוץ דרך העין, מטבורו דא"ק ולמטה, ולא נתקיימו הענפים שבחוץ, עד שחזרו להזדווג, והולידו בן, שהוא שם מ"ה, בפנים ובחוץ, והוא מדה"ר, ונתקיים העולם. כמשארז"ל (ט) על פסוק ביום עשות ה' אלקים ארץ ושמים. והבן אמרם העולם, כי מציאת העולם הם הזו"ת לבד, שהם זר"ן, אלא בראשונה היו זר"ן נקבות, מצד דין, שהוא שם ב"ן. ואח"כ היו זר"ן זכרים, משם מ"ה, כי כל מ"ה וב"ן, נקרא בשם עולם.

והנה בצאת ב"ן שהיא הנקבה, וכולה דינין, הנה נודע כי בכל אחד מהד' הנ"ל, יש בו כללות ארבעתן. והנה בשם ס"ג, כבר נת"ל,

הגהות ומראה מקומות

(ח) ע"י בפמ"ס ענף ט'. דף נ"ח ד"ה והנה.

(ט) ב"ר סוף פרק י"ב.

(ז) פרק זה נתבאר בתלמוד ע"ס שיעור ו'

בתחלתו. ובע"ח עם פמ"ס ענף כ"א.

לבר. כ) ואמנם יש הפרש, בג' נקודות הראשונים, יצאו גם ג"ר שבכל נקודה ונקודה, ולא נשברו. אך בב' נקודות התחתונם, שהם כללות הו', לא יצאו הג' ראשונות שבכל נקודה מהם כלל ועיקר.

ודע, כי ע"ד שביארנו בכללות הב"ן, כי ב' נקודות התחתונים, שהם כללות ז' מלכים, לא יצאו ג"ר שבהם, כן בכל ז' מלכים דכל אחד, מהג' נקודות הראשונות דב"ן דכללות, לא יצאו הג"ר דז' מלכים עצמו בפרטות, ונשארו בבינה שלהם, שבאותו הנקודה עצמה.

ואל תתמה, איך יצאו התחתונים, אחר שבירת העליונים, וגם איך כל הג"ר שבכל נקודה ונקודה של הה' נקודות לא נשברו, והז"ת דנקודים ראשונים נשברו. התשובה הוא, כי בכל נקודה ונקודה, יש מין אור א' שזה לערך הנקודה ההוא, ואז האור ההוא שלהם, הג"ר יכולים לקבלו, והז"ת שבו לא יכלו לקבלו. וכע"ז בכל נקודה ונקודה מהה' נקודות, אירע כך.

אח"כ חזרו להזדווג ע"ב ס"ג דא"ק, שהם חו"ב שבו, והולידו הבן זכר, שהוא שם מ"ה, בפנים ממש, ואז יצאו ענפי המ"ה דרך המצח

הגהה

אמר לקמן שנשארו בחי' ג"ר דנקודים דזו"ן, ועיין לקמן.

השמש

בין הזו"ן דכל פרצוף, לג"ר של אותו הפרצוף, כי הג"ר דכל פרצוף, שהם בחי' עתיק וא"א ואו"א, יצאו כ"א ב"ס, אבל הזו"ן של אותו פרצוף, יצאו חסרים מג"ר, ודוק כי זה אמיתות הענין. ועיין לקמן, מ"ש בגליון ר"ל, במ"ש בפ"ו משער הזהה כו'.

הגהות ומראה מקומות

(י) נ"א ל"ג וכן העשירית שבו (ה"ו).
(כ) ע"י במבוא שערים דף ל"ט סוף ע"א. ועי' היטב בפנים מסבירות ענף י'.

כל נקודה מב' בחי' האלו לבר, כלולה מ"ס, וכל אלו נשברו ע"ד הנ"ל. (א)

הרי, שבין בכללות, ובין בפרטות, קרה להם מקרה א' זה, כי בכללות הנה הו' נקודות דב"ן, אשר בחינתם אינה אלא ב' נקודות לבר, הנה כולם נשברו. ואם בפרטות, כי כל הז"ת של כ"א מן הג"ר, ג"כ נשברו. ואמנם יש הפרש א' ביניהן, והוא כי ג' נקודות הראשונים כולם, כל נקודה מהם יצאה בבחי' י' נקודות, אלא שהג"ר של כל י' וי' הנ"ל נשארו שלימות. חז"ת שבכל י' וי', נשברו. אמנם ב' נקודות תחתונים, (א) שהם כללות ז"ת דב"ן, כנודע, ל"י יצאו כל אחד בבחי' י"ס, כמו הג' נקודות ראשונים. אמנם הנקודה הדר', שהוא כנגד ז"א דב"ן, נשארו ג"ר שבו, וכן העשירית שבו, (י) בנקודה שלישית דב"ן, שהיא בחי' אימא דכללות דב"ן, והיא שורש הבנים. ומנקודה הה' שהיא מלכות דב"ן, נשארו כל הט' אחרונות שבה למעלה. כדרך ז"א, ולא יצאתה רק כתר שבה לבר. ובזה יובן, איך הם ז' והם ב' נקודות לבר.

נמצאו, כי בין בג' נקודות הראשונים דכללות דב"ן, בין בב' נקודות אחרונים דכללות דב"ן, שהם בחי' ז"ת דכללות דב"ן, ככולם היה השבירה שזה, שלא נשברו רק הו'

(א) צמח גם צריך להבין, כי האורות נפלו ממקומם, ונשארו בעולם האצילות, וכן

פרק ז

ביאור המלכים, וענין מ"ה וב"ן, החדש, והישן. וענין הרפ"ח ניצוצין, וש"ך ניצוצין. דע, כי אין לך ספי' וספי' אפי' בייס הפרטיות שבכל פרצוף ופרצוף, שאין בו בחי' זכר ונקבה. והם: ב"ן נקודות, ומ"ה החדש. ואמנם, אין ענין ב"ן הזה, והנקבה זה בחי' מלכות העשירית שיש בכל ספי' וספי', שהיא בחי' עשירית, שבכל ספי' וספי'. אלא, שיש בכל ספירות י' בחי', וכולם דמ"ה. וי' בחי', וכולם דב"ן. והט' ראשונות דמ"ה וב"ן, הם נקרא ט' בחי' הראשונות של ספירות ההוא. והבחי' עשירית שהוא מלכות, שבאותו ספירה עצמה, היא כלולה מ"ה וב"ן.

כלל הדברים בקיצור נמרץ, כי אין לך שום ניצוצ קטן בכל האצילות, שאין בו מ"ה וב"ן. נמצא שהזכרים שבאצילות (ל) שהם: כתר, חכמה, ת"ת, יש להם בחי' מ"ה וב"ן. והנקבות שבאצילות, שהם: בינה, ומלכות, יש בהם מ"ה וב"ן. ועד"ז, בכל הי"ס שבכל פרצוף. ועד"ז, כל הה' פרצופים שבהם, כלולים מ"ה וב"ן.

ובעת אצילות עולם הנקודים, יצאו כל הה' פרצופים, כל אחד כלול מ"ס, וכולם משם ב"ן. ונודע, כי שם ב"ן הכולל כל האצילות, הוא מלכות דא"ק. ושם מ"ה החדש, הכולל כל האצילות, הוא ז"א דא"ק. וע"כ כל הנקודות נקראו מלכים, כי כולם בחי' ב"ן, שהיא מלכות הכוללת, אבל אה"נ שיש בשם מ"ה הכולל בחינת מלכות בפרטות, ובחי' בינה פרטיות, אע"פ שהם נקבות, ומ"ה הוא זכר. וכן יש בשם ב"ן, אף על פי שהיא נקבה, יש בו כתר, וחכמה, וז"א, זכרים, על דרך הנ"ל, שמה' וב"ן כוללים כל האצילות, בכל פרטיו.

(א) חוץ [נ"א ולחוץ] מטבור דא"ק ולמטה. ועתה נשלמו ד' בחי': ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן דא"ק, השרשים שבפנים ובחוץ, שהם הענפים הנ"ל, ואז התחיל התיקון מעתיק וא"א, ונניח תיקון העתיק, ונדרב בא"א, כי הנה מהו"ת שבו, התחיל השבירה.

והנה, כיון שג"ר שבו נשאר, שם התחיל להתתקן שהוא בחי' רישא ושערות ונקבים ואז נתמעט האור היוצא מהם, ואז היה יכולת בז"ת לתקן, בבחי' כלים דגופא, ומיעוטים, ומסכים ג"כ, דומיא דרישא, ונעשה כ"ו בחי' ב"ן נוקבא דא"א, וזה היה בכח דכורא דא"א, שהוא מ"ה החדש. כי תחלה נזדווגו ג' ראשונות דמ"ה דאריך אנפין, עם ג"ר דב"ן דא"א, שלא נשברו, והעלו ז"ת דב"ן דנוקבא דא"א שנשברו, ונתחברו עמהם ז"ת דמ"ה דדכורא דא"א, ונתקן הכל.

אח"כ נזדווגו זו"ן, שהם ז"ת דא"א, המ"ה וב"ן, ותיקנו ג"ר דחכמה דב"ן, עם מ"ה. ואז, הג"ר תקנו, הו"ת שלהם, דמ"ה וב"ן. וכעד"ז, עד תשלום הי"ס, שהם ה' פרצופים דאצילות, ואז נקרא ברודים. כי נקודים הוא ב"ן, וברודים הוא מ"ה וב"ן יחד.

ואמנם, לא יכלו להתתקן לגמרי, עד ביאת המשיח, כי אלו נתקנין לגמרי, היו מתתקנים י"ס דמ"ה, עם י"ס דב"ן. ואמנם לא הי' [כן] כ"א ע"ד האמור בקונטרס זה, כי עתיק לקח כל הכתר דמ"ה, וה' ראשונות לבר, מכתר דב"ן. וא"א לקח כל החכמה דמ"ה, וה' אחרונות דכתר דב"ן. וכן אבא, לקח חכמה דב"ן, וחצי בינה דמ"ה. וכעד"ז כולם, כי לא יכלו בחי' ב"ן, להתברר לגמרי, כל חלוקותיהן שבכל בחי' ובחי' מהם, ע"כ לא נשתוו י"ס דב"ן, עם י"ס דמ"ה, כנ"ל. וזה יושלם לעתיד לבא בב"א.

הגהה

(א) צמח אע"פ שיוצא דרך המצח עכ"ז עיקר הארה לנקודה שהם מטיבורו ולמטה כנודע.

הגהות ומראה מקומות

(ל) ע"י שער הקדמות דף כ"ה ע"ב. ובע"ח עם פמ"ס ענף כ"ז מתבאר כל פרק זה.

שלו, ובו היו כלולים כל שאר האורות, ונתקיים. ואח"כ יצאה בינה דעתיק, ובו כלולין כל שאר האורות, ונתקיים. ואח"כ יצאו ז"ת דעתיק, (נ"א דדעת) הדעת למטה, כ"א כלול בכלי שלו, ובו כלולים כל שאר האורות, והיה נשבר. וירד פנימית הכלי, לבריאה. (ב) וחיצוניות הכלי, ירד ביצירה. וחיצוניות של חיצוניות.

הנה כאשר יצאו כל האצילות מבחי' ב"ן לבד, והיה כולל עתיק, וא"א, ואו"א, וזו"ן. ואז יצאו תחלה כל הכלים שלהם, זה תחת זה, עד סיום עולם האצילות (א). (א) ואח"כ יצאו אורות דב"ן, כל פרטי אצילות. ויצא תחלה כתר דעתיק דאצילות, שבו נכללין כל האורות, ונתקיים. ואח"כ יצאה חכמה דעתיק, בכלי

הגהה

(א) צמח, צריך תירוק, למה נזכר ירידה בכלים דעתיק בבי"ע, מאחר שכלים דאבא, נשארו באצילות. ונלע"ד, כי לא ירדו רק ג' בחי' של כלים, ולא הכלים עצמן, כי בודאי כל הכלים מאו"א ולמעלה, נשארו באצילות, ולא ירדו הכלים לבריאה כו'. כמ"ש בו' כלים דזו"נ, ששם ממש נפל הכלי שברעת, ברעת בריאה. ונלע"ד, כי כמו שכל הפרצופים הם ה' לבושים זה לזה, כנודע, גם אלו הבחי' שנפלו בפנימיות וחיצוניות [נ"א וחיצוניות

דחיצוניות] דחיצונות דעתיק וא"א כו', הם לכסות נה"י דא"ק, המתפשטים עד עגולי עתיק (נ"א רגלי עתיק) שמצד מטה, כנ"ל, או לכסות מלכות דא"ק, אשר הארתו מתפשט באבי"ע. ועי' בקונטרס אחר, כי בדרך הזה ירד מנה"י דא"ק, וע"ש היטב. וגם שם כתב, כי כל המלכים הם מאותו המלכות, ולכן הבחי' שירדו, הם לכסות המלכות הנ"ל, כנלע"ד. וכן לקמן אמר, שרגלים דא"ק מבריה עד סיום בי"ע. ועיין לקמן, כי הכלים מכסים אלו על אלו.

השמש

(א) נ"ב, מפני שמה שכתב הרב לעיל בפרקים שעברו, ענין וסדר שבירת הכלים הוא בכללות, אמנם עתה בב' פרקים אלו, הודיענו שכל אותו ענין (וסדר) שבירת הכלים הנזכר בפרקים שעברו, שהכלים ירדו לבי"ע, ואחורי נה"י דכתר, ואחוריים דאו"א שנשארו באצילות, כל זה בפרטות בכל אחד מהששה פרצופים: ע"י, וא"א, ואו"א, וזו"ן, שאחורי נה"י דכתר ואחוריים דאו"א דכל אחד מהם נשארו באצילות, והכלים דז"ת דכ"א מהם נפלו לבי"ע. ואי קשיא לך, איך נתקיימו התחתונות אחר שבירת העליונות, כבר תירץ הרב לעיל בסוף פ"ו, שלכל פרצוף היה מין אור שוה לערך הפרצוף ההוא, ע"ש, ואפילו זו"ן דכללות, יצאו כ"א בי"ס שלמות, והג"ר דכ"א נתקיימו, והז"ת דכ"א נפלו לבי"ע. וכמ"ש הרב מהרח"ו ז"ל בספר מבו"ש, שכך היתה קבלתו מהרב ז"ל, שהמלכים הנזכר בפרשת וישלח, עם אחוריים דאו"א, ואחורי נה"י דכתר, הכל הוא מדבר בז"א דכללות. והנזכר בדברי הימים, הם דנוקבא דכללות, אבל המלכים הנזכר

בפרצופים הגבוהים מזו"ן, לא נזכרו בתורה, כי גבהו מהתורה, שהיא הז"א, עכת"ד, ודי בזה, כי כן אמיתות הענין, ולא כמו שכתוב לעיל בפ"ו דז"ק. וכן לקמן בפרק זה, ומ"ש לקמן שער י"א, ובכמה מקומות, כמה טעמים למה יצא הז"א בן ר"ק, ונוקביה נקודה אחת, היינו בזו"ן דכ"א מהששה פרצופים, שהם בזו"ן דפרטות, ולא בזו"ן דכללות. באופן שאחר התיקון, היה בכ"א מהו' פרצופים, שהם: ע"י, וא"א, ואו"א, וזו"ן דכללות, היה כ"א שנים עשר פרצופים: עתיק ונוק', א"א ונוק', או"א, ישס"ת, זו"ן, יעקב ולא. באופן שכל כ"ש הרב בספר ע"ה, ובס' הכוונות, הוא בכללות פרצוף אחד, מהו' פרצופים אצילות דכללות. וכן עד"ז ממש, כ"א מהו' פרצופים, ולפי שבחי' תיקונם שוה בכולם, לפיכך כתב הרב סתם בכללות, ולא פרט, וסמך על מ"ש בכאן, ודי למבין, כי הענין זה נפרט לעניינים רבים, ואין מקום להאריך כו'.

(ב) נ"ב, ר"ל בדעת דבריאה, וכן בדעת דיצירה, ובדעת דעשיה, וכן עד"ז כולם, על

לא בבריאה, ולכן אין בהם מיתה, רק ירידה. ואז ירדו גם נה"י דאחור דכתר אבא, המתלבשים בחו"ב דאבא, ירדו באצילות גם הם, ואין בהם מיתה. ועד"ז היה ב"ס דאמא, ככל הנזכר באבא ממש. אח"כ בז"א, לא יצאו הג"ר (ב) שבו, אלא נשארו כלולים תוך אמא, ויצאו ז"ת מדעת ולמטה בלבד, וכולם יצאו מן בינה דז"א, הכלולה תוך אמא עלאה (ג) כנ"ל, שלא יצאה, ואז כל הז' מתו פנים ואחור, וירדו בבי"ע. ואח"כ יצאה הנוקבא דז"א, המלכות עשירית לבד שבה, ונשברה ומתה.

ואח"כ יצאה שם מ"ה, ונתחבר עם ב"ן, בכל ספי' וספי', כנ"ל בכל הפרטים. נמצא, כי יש באבא ויש"ס, מ"ה וב"ן בכל אחד מהם. וכן באמא ותבונה. וכן בזו"נ: רחל עלאה, (שהיא לאה) ויעקב ונוקבא רחל תתאה, מהחזה ולמטה, יש מ"ה וב"ן, בכ"א מהד' פרצופים. אמנם בא"א, לא היה כן, יען אין לו נוקבא נפרדת, לכן כל צד ימין (מ) היה מ"ה לבד. וכל צד שמאל היו ב"ן. או אפשר, שצד ימין כלול מ"ה וב"ן, ושניהם זכרים. (ב) וצד שמאל, מ"ה וב"ן, ושניהם נוקבא וצ"ע.

הגהה

(א) צמח, בדרך הנ"ל כ', שכלים התחילו מבינה ולמטה, וכאן נאמר שנשברו כלים דעתיק וא"א ואבא. ואפשר לומר, כי כאן מדבר ברושם הכלים ההם, והוא הרשימו (נ"א השורש) לבד, ולא כלים ממש. וזהו תי"ו רשים רשימו לעתיק יומין, הנזכר באדרא ד' רשים.

השמש

עתיק דבי"ע, המתייחס אליו. וכן כל פרצוף, לפרצוף שכנגדו בבי"ע, המתייחס אליו. וכמ"ש בשער השמות ע"ש.

(ב) עיין לעיל מה שכתבנו בפ"ו ופ"ז משער זה.

(ג) עיין לקמן, מה שכתבנו בגליון ר"ל במ"ש פ"ו משער המלכים.

בעשייה. ואח"כ האור ההוא, נשאר בלי כלי. ושאר האורות ירדו בכלי הב' של הז"ת, וגם הוא נשבר ע"ד הנ"ל, (נ"א נשאר ע"ד הנ"ל) והאור שלו נשאר בלי לבוש, ושאר האורות ירדו לכלי שלמטה ממנו. וכעד"ז, עד שנגמרו ז"ת שלו.

אח"כ נכנס הכתר דאריך אנפין בכלי שלו, ובו כלולין שאר האורות, ע"ד הנז' בעתיק. ואח"כ נכנס הכתר דאבא, בכלי שלו, ובו כלולים שאר האורות, ונתקיים, וירדו שאר האורות בכלי החכמה שלו, ונתקיים. ושאר האורות ירדו בכלי בינה דאבא, ונתקיים. אח"כ ירדו האורות של ז"ת, בכלי אחד שלהם, ונשברו, וירדו בבי"ע, ושאר האורות נכנסו לכלי ב' דז"ת, ונשברו, וירדו לבי"ע וכו', ע"ד הנ"ל, עד תום כל הז'.

ודע, כי למעלה בעתיק וא"א, לא הרשינו לדבר, אבל נדבר כאן מאבא ולמטה, ונאמר, (א) כי אחר שירדו כל הז"ת שבו, פנים ואחור, בבי"ע. גם האחוריים לבד, דחו"ב שבו, ולא הפנים, ירדו באצילות עצמו בסופו, אבל

סדר מה שנת"ל בפ"ג, כן היה ממש, בכל ז"ת דכל פרצוף מששה פרצופי האצילות, שהפנימיות ירד לבריאה, על הסדר ההוא, וחיצוניותם ליצירה, על הסדר ההוא, וחיצוניותם לעשיה, על הסדר ההוא. אמנם צ"ע, היכן עמדו הכלים דז"ת דא"א, כשנפלו לבי"ע, וכן דא"א וזו"ן, שהרי כבר לקח מקומם עתיק. ואפשר לומר, שהז"ת דעתיק נפלו למקום

שכ"ה ניצוצי הדין. אבל הרפ"ה הם דב"ן, והמ' הם מהדר מ"ה החדש (ב).

פרק ח

(מ) ודע, כי באצילות המלכים, לא יצאו בזו"ן, רק הז' מלכיות, שבב' בחינות: החיצונה, והתיכונה, והם המלכות, דנה"י, חג"ת, ולכן נקרא המלכים נקודות, כי נקודה היא מלכות כנ"ל. (ולכן) ולא די בזה, אלא שאפילו אלו, לא היו מלובשים זה תוך זה, ומקושרים יחד, גם לא היו נחלקים לקוין, כל הרחמים לקו ימין, וכל הגבורות לקו שמאל, והמכריעים לקו אמצעי. אמנם היו כל א' וא' נחלקין בפ"ע, לכן מתה, אך עתה שנתלבשו זה בתוך זה, וכן היה ע"ד קוין, לכן נתקיימו. ושם מעייני דעתך בזה.

ודע, שהמלכים (א) יצאו תחלה, בחי' העגולים שבהם לברם, שהיא בחי' ז' מלכיות שבהם, ולכן נקרא מלכים, שהם בחי' ב"ן של מלכות, והם בחי' נפש לבר. ויצאו ה' נקודות שבז"א, (נ"א שבזו"ן) שהם הז' מלכות שיש

וכערד"ן בעתיק, דו"נ בבחי' פנים ואחור, כנודע במקומו. (א)

נמצא כי כל הז"ת שבכל פרצוף ופרצוף, דה' פרצופים, שבשם ב"ן, הם ז' מלכים, באופן שהם ה"פ ז' מלכים, וכל בחי' מאלו יש פנים ואחור בכלים, וכן באור, והכל מבחי' ב"ן. וכל מלך מאלו כלול מ"ס, (ה) ונכללות בדר' בחינות, שהם הוי"ה של הספירה ההוא. שהם חבת"ם שבאותו הספירה. וכל אחד מאלו הדר' פרטיות, כלול מ' בחי', וכל בחי' נקרא שם אלהים א', פנים ואחור, כי כ"א מאלו הז' מלכים, הוא ספי' א', כלולה מד' ספי' ראשונות. (נ"א ראשיות ר"ל חבת"ם) כנ"ל, וכ"א מהם כלול מ' כנ"ל, הרי יש בו מ' שמות אלהים, בכל מלך ומלך מן הז', וז' פעמים מ', גימטריא מנצפ"ך. כי שרשם ה"ג, שהם ה' אותיות אלקים, שהוא שורש לכל אלו הפ"ר אלקים, נמצא, כי פ"ר אלקים יש בו' מלכים דנוקבא. ופ"ר אלקים, בו"מ דו"א ופ"ר, בו' דאמא. ופ"ר, בו' דאבא. ופ"ר, בו' דעתיק. וה' אותיות אלהים, השורש אל כל הז"מ דנוקבא, או דו"א כו', הרי נעשה פר"ה כו' ואם תחבר ם אלקים, שבמלך הח', הנק' הדר, הרי זה

הגהה

דמ"ה, וא"א כולו דב"ן, (נ"א, המ"ה וב"ן שלו הוא ועיין לקמן).
(ב) צמח, לפי שהמלכים יצאו מארץ אדום, והם עולין פר"ה, ולכן נקרא פרה אדומה

(א) צמח סדר הזה הוא בעתיק לבר כנודע. ואולי כי ההפרש הוא, (ד) כי בעתיק הב"ן שבו הוא דמ"ה, ובא"א המ"ה שלו הוא דב"ן. ובוה יש מעלה יתירה לעתיק שכולו

השמש

לכד הם שיצאו, ולא כל הי"ס דכל מלך. י"ל, שאותם המלכיות היו כלולים כל אחד מ"ס.

(א) עיין בשער התיקון מ"ב פ"ה, בג' ספקות, כי שם נסתפק הרח"ו ז"ל, אם השבירה היתה גם ביושר, והפשיטו מקונטרס דא"ק, שגם ביושר היתה שבירה, שהם המלכות דיושר ע"ש הטעם.

(ד) נ"ב, נ"ל שר"ל, כי עתיק נעשה ממ"ה דמ"ה וממ"ה דב"ן, וא"א מב"ן דמ"ה, ומב"ן דב"ן. דאי לא תימא הכי, איך אפשר לעלות על הדעת, כי הר"י צמח יסבור, כי עתיק נעשה דכורא ונוקבא שבו כולו ממ"ה, וא"א דכורא ונוקבא שבו הכל מב"ן, הפך כל הדרושים של הרב ז"ל.

(ה) נ"ב, ואע"פ שלקמן כתב, שהמלכיות

הגהות ומראה מקומות

(מ) ענף זה נתבאר בע"ח עם פמ"ס ענף כ"ח.

הדר, ויצאו בחינת חג"ת דנה"י דנוקבא, ונקרא מהיטבאל אשתו, ואלו יצאו בתיקון אדם, כנוכר באדרא דקל"ה ע"ב, והבן זה מאוד.

וב' בחי' אלו, הם ביושר, דרך קוין, ולכן נקרא אדם, כנודע, ושניהם נקרא שם מ"ה הכללי, ועכ"ז נחלקין לב', שגם בשם מ"ה יש בחי' ב"ן, כנודע, ומ"ה הם ו"ק דז"א, וב"ן הכ ו"ק נוקבא (ג) ואמנם שבעה מלכיות דזו"נ, שהם בחי' ז' מלכים קדמאין, הם מ"ה וב"ן דב"ן הכללי, שגם בשם ב"ן יש מ"ה, וב' בחי' אלו נקרא ב"ן, ונעשה מהם עגולים.

כלל העולה, ששם ב"ן הכללי הוא הנפש, והוא ז' מלכיות שיש בזו"ן, ואלו יצאו בבחי' עגולים, והם מ"ה וב"ן, שבשם ב"ן הכללי, ואח"כ יצאו הדר ומהיטב"אל, והם מ"ה וב"ן שבשם מ"ה הכללי, והם ו"ק דזו"ן, ואלו נעשה פרוצוף אדם ביושר, ובסיבתם נתקיימו גם העגולים, כי הם בחי' רוח, המקיים הנפש. (ד) והנה בעת העיבור, שהוא התיקון, אז אותן המלכים נתבררו ונתקנו בסוד העיבור,

בזו"ן. (א) כי השש מלכות הם בז"א, והו' הם מלכות שבמלכות, ולכן לא נתקיימו. ואח"כ (ב) בעת התיקון, יצא מלך הח', והוא הדר, והוא יסוד, כנודע באד"ר, והוא גבוה מהז' מלכים, שכולם בחי' מלכות שיש בזו"ן, ולכן יצאו המלכות בסוד העגולים, בסוד נקבה תסובב גבר. ואח"כ יצא הדר, שהוא בחי' יסוד שבכל א' מז"ת, והיה כלול מהו"ק כולם, שהם חג"ת נה"י שבהם, והרי הם עתה ז' מלכים ראשונים שמתו, וז' שניים דהדר, וכולם כלולים בו, שהוא התחתון שבהם, והם סוד ב' שבתות. ז' וז' ג), והבן, ככתוב אצלינו.

וזהו הדר הכולל ו"ק, נקרא שם מ"ה, והוא רוח, והוא יושר, והוא זכר ונקבה, שגם בחי' חג"ת נה"י שבמלכות, יצאה עמו עתה. כי המלכות שבמלכות היא שיצאת תחלה, והיתה מלך האחרון שמת, ונמצא, שבחי' ז' מלכיות שיש בז"ק דז"א, ובספי' מלכות דנוקבא דז"א, אלו הם הז' מלכים, שיצאו תחלה ומתו. ואח"כ יצאו בחי' חג"ת נה"י שבז"א, נקרא

הגהה

מתו, לא נזכרו, ועיין בפרשת וישלח, ועיין לקמן.

(ג) צמח, מ"ה וב"ן אלו, נכללין בשם מ"ה יטבאל, כנודע.

(ד) צמח, כי עגולים הם בחינת נפש, אפילו שיש בהם מ"ה, שהרי הוא מ"ה דב"ן, הנקרא נפש, והיושר בחי' רוח, אע"פ שיש בו ב"ן, שהרי הוא ב"ן דמ"ה, הנקרא רוח. וזה אמרו, כי הם: דהיינו הם מ"ה וב"ן דמ"ה, שהם בחי' יושר, בחי' רוח, המקיים הנפש, דהיינו המ"ה וב"ן דב"ן, שהם עגולים בחי' נפש.

השמש

(ב) נ"ב אמת שכל אחד היתה כלולה מעשר הנו"ל, אמנם הז' כתרים שלקח עתיק לא של המלכיות האלו, אלא של כללות הט"ס

תמימה. (ובזה תבין כוונת של אדני דעמידה) אשר אין בה מו"ם, היינו בינה כמנין אלהים.

(א) צמח, נלע"ר, שהם הז' מלכים, שבו קצוות, ואע"פ שהם דב"ן, שהם היו אז נקודה, עכ"ז כל נקודה כלולה מיו"ד נקודות, דאל"כ איך כתב דעתיק לקח הכתרים של ז"ת דב"ן, ע"כ תשלום זו ההג"ה (ב).

(ב) צמח, מלכות שבמלכות שלא נתקיימה, נזכר בדברי הימים, ולכן נזכר שם מיתה בכל המלכים, אבל שאר הבחי' שלא מתו, דהיינו קצוות הנקודות המלכות שלא

הגהות ומראה מקומות

(ג) ע"י שער מאמרי רשב"י אד"ר דף קל"ה.

אורות למעלה, עלו גם הכלים שירדו בבריאה למעלה באצילות, אך לא נתחברו יחד. וכמו שהז' אורות היו בבחי' עיבור, וג' כלילן בג', ונקודה מלכות היתה שביעית אליהם, בסוד פסיעה לבר, כמ"ש למטה בע"ה. (ב) גם הכלים היה באופן זה, ג' כלילין בג', והמלכות עמהן, והיה באופן זה, כי הכלים של נצח וחסד, עלו דרך קו ימין באצילות, ושניהן עמדו וישבו, במקום ספי' נצח דאצילות, וכלים של הוד וגבורה, עלו באצילות דרך קו שמאל, ועמדו בספי' הוד דאצילות, והכלים של הדעת ות"ת, עלו מן הבריאה אל אצילות, דרך קו האמצעי, ועמדו במקום היסוד דאצילות, והכלים של היסוד והמלכות, עלו מבריאה לאצילות, ועמדו במקום מלכות דאצילות.

ונמצא, שגם הכלים היו כלולים ג' בג', והמלכות עמהם. ולא היה מרחק בין האורות והכלים, יותר מג' ספי' ריקנית, שהם חג"ת. כי האורות כולם בבינה הן עומדים, כנזכר. ואמנם הכלים הז' אלו, לא עלו יחד כולם, בפעם א', רק כשיעור מ' ימים, של יצירת הולד. באופן זה, כי בכל י' יום, היו עולין ב' ספי', כי בי ימים הראשונים, עלו חסד ונצח, ובי' שניים, עלו הדעת ות"ת. ובי' השלישים, עלו גבורה והוד. ובי' הרביעים, עלו יסוד ומלכות. אמנם, בחי' המ"נ שאמרנו לעיל, שעלו לצורך הזווג העליון, הוא עצמו ענין עליית ז' אורות למעלה בבינה, וחכור הקדמה זו, מה הוא ענין העלאת מ"נ. והנה בזווג זה, צריך שיתקנו כל הי"ס, מכתר עד מלכות. כי אפי' ג"ר אינן מתוקנים, ולכן בחי' העלאת מ"נ אלו היו למעלה בע"ב ס"ג דא"ק, כמ"ש בע"ה. וע"י זווג ועיבור זה, נתקן כל עולם האצילות כולה, מעתיק יומין עד מלכות.

תוך העגולים דא"א, והבן זה. ואח"כ נעשו עגולים ג"כ, ולא נשברו פעם ב'. וגם בחי' הדר מהיטבאל, היו בחי' ר"ק, ונכנסו בעיבור בתוך אר"א ביושר, (שלחם) ויצאו זר"ן דיושר בבחי' ו"ק לבד, שהוא ענין הרוח לבד, לקיום הנפש שהם העגולים. ואח"כ בהגדלת ז"א, נגדלו גם ג"ר ז"א, וג"ר דנוק', שהם בחי' יחידה חיה נשמה, ואז נשלמה בכל הפרטים. ובוזה תבין, למה הז"א אין בו רק ט' ספי', שהמלכות שבו הוא בחי' עגולים, ויושר אין בו, רק ט' ספירות, וכן בנוקבא.

שער השלישי

שער התיקון ויתחלק לחמשה פרקים (ס)

פרק א מ"ת

והנה כאשר עלה ברצון המאציל, להחיות את המתים, ולתקן את המלכים האלו הנשברים והנפולים בעולם הבריאה, גזר והעלה מ"ן מתתא לעילא, וע"י כך היה זווג עליון דח"ב דא"ק פנימים, והוציא שם מ"ה החדש, ונתקנו המלכים. וכבר נתבאר לעיל, כי ז' אורות של מלכים דב"ן, נתעלו, ונתכללו, ונתלבשו, בג' קוי חו"ב וכתר, שנתפשטו עד סוף המקום הנ"ל, שהם חג"ת.

והנה עתה חזר התפשטות הנ"ל להאסף למעלה, וחזר להיות כבראשונה, שלא היו רק ג"ר במקומן למעלה, והעלה עמהן למעלה במקומן, את הז' אורות התחתונים. ונמצאו עתה, כל הז' אורות התחתונים למעלה במקום הבינה, כי היא אם הבנים, ושם הוא מציאת מקום הריון ועיבור. וכאשר (א) עלו הז'

ה ש מ ש

(א) נ"ב, נלע"ד שהיא בינה דא"ק, כמ"ש לקמן בסוף העמוד.
(ב) נ"ב, זה הסדר היה בכל כלים בז"ת דכל פרצוף, שעלו ונכללו בנהי"ם דאותו פרצוף על סדר הנזכר.

הגהות ומראה מקומות

(ס) פרק זה נתבאר בתלמוד ע"ס שיעור ח' בתחילתו, ובע"ה עם פמ"ס ענף מ"א.

דיודי"ן, אשר הם כללות בחי' המוחין דא"ק, עם בחינת הטעמים דס"ג, שהם אח"פ, כנ"ל, כי אלו הטעמים דס"ג לא היה בהם שום שבירה, ולכן הם נזדווגו יחד, עם בחי' הע"ב דא"ק, ואין הכוונה על האורות היוצאין מן הבל אח"פ, רק על בחי' עצמן ופנימותן ממש. וכאשר נזדווגו יחד, נולד מהם אור חודש, ע"י הזווג הזה, וזה אור חדש, הוא בחי' מ"ה דאלפין.

וגם הוא נחלק לד' בחי' טנת"א הכוללים כל האצ"ל, והוא כזה: כי הטעמים דמ"ה, הוא בחי' ע"י, והנקודות דמ"ה, הוא א"א, והתגין דמ"ה, הם אר"א, ואותיות דמ"ה הם זו"נ, וכמ"ש היטב כל זה לקמן.

וזה מציאת שם מ"ה דאלפין הזה, יוצא מן המצח דא"ק, וכבר ביארנו לעיל, כי הדברים הולכין במדרגה, כי הבל האזן אינו נרגש, ומועט מן הבל היוצא מן החוטם, והבל החוטם מועט מהבל הפה, אמנם בזה נשתוו שלשתן, שמעלין הבל, אך העין אין לו הבל, אלא הסתכלות בלבד, וטעם השינוי זה, לפי שהג' הם בחי' טעמים, אך העין, הוא בחי' נקודות, ס"ג, שהוא למטה ממדרגת הטעמים.

והנה אור שם מ"ה החדש הזה, היוצא מן המצח דא"ק, הוא אחרון מכולם, לכן אין בו לא בחי' הבל כמו הג', ולא בחי' הסתכלות,

ובתחלה נתקן ע"י. ואח"כ היה הזווג בעתיק יומין, והיה תיקון לא"א. ואח"כ היה הזווג בא"א, והיה תיקון לאר"א. ואח"כ זווג לאר"א, והיה התיקון לזו"נ. ואח"כ זווג לזו"נ דאצילות, והיה תיקון לכל העולמות האחרים. ולכן הוצרך בחי' עיבור זה, להשתהות ולהתאחר שיעור י"ב חודש, כנזכר (ע) בתיקונים במאמר הנקרא קו המדה, והטעם הוא, כדי להתתקן כל אצילות, שהם י"ב בחי': עתיק ונוקבא, א"א ונוקבא, ואר"א עלאין, ויש"ס ותבונה, וזו"נ. ויעקב ולאה, אלו הם י"ב פרצופים שלימים, לכן הוצרך זמן העיבור זה, להשתהות יב"ח, ושכחתי מה שנאמר מפי מורי זלה"ה, (א) אם היב"ח העיבור היה בזווג ראשון העליון, (נ"א הראשון של העליון) שהוא לצורך עתיק לבדו כנ"ל, או אם נאמר כי עתיק נגמר בחודש א', ונוקבא בחודש ב', וא"א בחודש ג', כו', אמנם פי' הראשון נראה עיקר. שהיב"ח הם לצורך עתיק לבד, כי הרי נתבאר אצלינו, כי בזווג אר"א לצורך תיקון זו"נ, היו ג' עיבורים: או ד"ב חדשים, וא' דט' חדשים.

פרק ב מ"ח פ

הנה ע"י עליית מ"נ הנ"ל, שהם (נ"א ששם) האורות הנ"ל, נזדווגו בחי' הי"ה דע"ב

ה ש מ ש

אם הבנים. ולכן הוצרכו לחזור להתעבר בתוכה, להתתקן ע"י. ומ"ש במקום אחר (א"ה עיין שער מ"ב שער דרושי אבי"ע פ"ג) כי עתיק תיקן לא"א, וא"א לאר"א, ואר"א לזו"נ, הוא בפרטות הי"ב פרצופים הפרטיים דכל פרצוף, מהי"ב פרצופים הכוללים כנ"ל, ובו ניתנו תשלום הי"ס דב"ן עם הי"ס דמ"ה, דשאר הי"א פרצופים שבו. ואח"כ יצא מהעיבור הנזכר, ואח"כ היה זווג בעתיק דכ"א, לתקן את א"א דכ"א, ואח"כ זווג בא"א, לתקן אר"א, ואר"א לזו"נ, ובזה יבא הכל על נכון.

(א) נ"ב, באופן שבפירוש קבל מפי הרב ז"ל, שבעיבור זה נשתהו י"ב חודש, והשכחה היתה, אם בעיבור זה שנשתהו י"ב חודש נתקנו כל הי"ב פרצופים, או אם עתיק לבדו. והפשיטא, ממה שמצאנו בז"א, ג' עיבורים: אחד דו', ואחד דט', ואחד ד"ב. אמנם עיין היטב ותבין, כי בעיבור זה, נתקנו כל הי"ב פרצופים הכוללים. (עיין דב"ש דף י"ג ע"ב ד"ה תשובה וכו' מ"ש בזה) הנז"ל שיצאו מהענינים דא"ק, מהבינה עצמה דא"ק ולא יצאו זה מזה אלא מהבינה עצמה דא"ק, כי היא

הגהות ומראה מקומות

(פ) פרק זה נתבאר בע"ח עם פמ"ס ענף מ"ב.

(ע) מאמר קו המדה הוא בז"ח פרשת ואתחנן.

דס"ג. וע"י חיבור שם מ"ה עמו, נתקנו עתה אלו הנקודות, ונעשו נוקבין אליהם, ולכן נקרא בשם מלכים, מלשון מלכות להורות: כי נעשו נוקבא לשם מ"ה דאלפין. (נ"א כי הם בחי נקודות נעשה נוקבא בשם מ"ה) נמצא כי כאשר עלו אורות הנקודות דס"ג למעלה, העלו מ"נ, ואז יצא אור מ"ה החדש, ונתחבר עם הז' אורות האלו, ובירר מהם מה שיוכל לברר ובהם נעשה תיקון אל כל האצילות, ולכן לעשות תיקון זה, הוצרך עיבור כנ"ל. וכבר ביארנו, כי מן הטעמים דמ"ה, נעשה עתיק יומין, בחי' הדכורא. ואמנם מבחי' הטעמים דב"ן, שנעשה משם ס"ג זה, כאשר אמרנו, שאע"פ שבכללות הם נקודות, עכ"ז נחלקים גם הם בעצמם לד' בחי' טנת"א של ב"ן הזה, וטעמים אלו שיש בהם ב"ן, נעשה נוקבא דעתיק יומין. וכן מנקודה דמ"ה נעשה צד הדכורא דא"א. ומנקודת של ב"ן, נעשה צד נוקבא של א"א. וכעד"ז בשאר חלוקים האצילות, כמ"ש בע"ה, במקומו כל פרט ופרט.

פרק ג מ"ת ר

והנה, מציאת מקום התפשטות כל אלו פרצופי הזכרים והנקבות, הנעשין מהתחברות מ"ה וב"ן כנ"ל, הנה מקומם, במקום שהיו תחלה הנקודות, שיצאו דרך נקבי העינים, והוא מטבורא דא"ק, עד סוף רגליו. ואור המצח הנקרא שם מ"ה, אע"פ שיצא מלמעלה מן המצח, הנה מתפשט משם ולמטה, ומתחיל מציאותו מן הטבור, עד סוף סיום רגליו כנ"ל. אבל מה שנשתנה עתה מבראשונה, בעת יציאת נקודות העינים, הוא זה, כי אז היתה נקודת הכתר במקומה לבד בפ"ע, ואחריה נקודת החכמה לברה בפ"ע. וכעד"ז היו כל הי"ס, אבל עתה נתוסף תיקון גדול, והוא כי נקודת הכתר נמשכה ונתפשטה ממקומה, עד למטה קרוב אל סיום רגלי א"ק, כמ"ש בע"ה. וזה

כמו נקודת העין. ואין בו, רק בחי' הארה לבד. וזו שנזכר תמיד בזוהר באדר"ן במצחי אתגלי כו', כי אין בה רק גילוי הארה לחד. (צ) גם זה מ"ש בזוהר במקומות רבים, כד סליק ברעותיה למברי עלמא דאצילות פירוש כי מצח הרצון דא"ק, סליק ברעותיה למברי עולם האצי'. ע"י אור מ"ה החדש, היוצא ממנה, אשר ע"י נתקן כל האצי', כמ"ש בע"ה. ונמצא כי פ"י רעותא הוא סוד מצח הרצון הגז', כי תרגום רצון רעותא.

והנה, לפי שבחי' ע"ב הוא בראש א"ק, שהם בחי' המוחין, ומקומם (ק) הוא מבפנים, כנגד מקום המצח, ושם נדווגו המוחין, שהם: בחי' ע"ב, עם בחי' ס"ג, שהם אח"פ הטעמים דס"ג, שהם למטה מהמוחין, בסוף הראש. ולכן מרוב האור שיש שם בזה המצח, ע"י הזווג הנ"ל, יצא אור חדש ממנו ולמטה, שהוא שם מ"ה החדש.

והנה כאשר יצא זה האור החדש, שם מ"ה דאלפין, בירר מהנקודות דס"ג, שבהם היתה השבירה, מה שיוכל לברר מהם, ונשתתפו ונתחברו עמו, ואז נעשה המ"ה בחי' דכורא, וס"ג נעשה בחי' נוקבא. אלא שלהיות שהס"ג זה, נעשה נוקבא אל המ"ה, לכן קנה לו עתה שם אחר והוא שם ב"ן דההי"ן. כזה: יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה. ואינו נקרא עתה בשם ס"ג, אלא בשם ב"ן.

והענין הוא, כי שם ס"ג הוא כללות טנת"א אמנם אלו שהם נקודה דס"ג בלבד, אינו נקרא ס"ג, כמו הכלל, כי אינם אלא פרט א' שבשם ס"ג, ולכן כאשר זה הפרט, שהם הנקודה, נתחבר עם שם מ"ה, ונעשה אליו בחי' נוקבא ולכן נקרא עתה בשם ב"ן כנ"ל.

ואמנם, אעפ"כ בהכרח הוא שאפי' שהם בחי' הנקודות לבד, בהכרח הוא, שיש בהם בחי' המתחברת עם הטעמים דמ"ה, ובחי' המתחברת עם הנקודה דמ"ה, וכן בשאר חלוקות, עם היות כולם יחד בחי' נקודות לבד

הגהות ומראה מקומות

(ר) פרק זה נתבאר בע"ה עם פמ"ס ענף מ"ג ובתלמוד ע"ס מן אות י"ג עד אות י"ו.

(צ) נ"א ל"ג גם (כת"י).

(ק) נ"א מוסיף ומקומם הגז' (דפו"י).

והשתא נקרא אדם, לפי שאדם כולל זרין, ולכן תמצא, כי שם מ"ה בגימטריא אדם.

וא"ת והלא בשם מ"ה לא נעשה רק הרכורין שבאצילות, ובחי' הנוקבא נעשה משם ב"ן, ואיך נקרא אדם, והענין הוא, כמ"ש כי שם מ"ה בצאתו, היה מברר משם ב"ן, ומחברו אליו, ונתקן עמו, ונמצא כי אז היה אור הנוקבא טפל אליו, והיה יונק ממנו, כרמיון הבן עם הבת, שהכל נקרא ע"ש הבן, והוא יורש הכל, ואינו נותן לבת, אלא מה שיוטב בעיניו, כרצונו. וא"כ נמצא, כי הבת טפלה וכלולה בבן, ולכן שם ב"ן שהיא הבת, נוקבא וטפלה לשם מ"ה, שהוא הבן הזכר, והיא כלולה בו, כי שם מ"ה הוא המברר עמו, והוא נתקן ע"י המ"ה, ולכן כאשר מברר, הוא לוקח תחלה מה שמברר לעצמו, כנודע בסוד תרין עטרין דירית ברא. ב' חסדים וגבורה, דמ"ה ודב"ן, ולבתר יהיב ברא לברתא, בשעתא דמזדווג עמה, עטרה דגבורה, וכאלו נותן לה משלו דמי. ולכן הוא לברו נקרא אדם, כלול תריותו.

הרי עתה, כי ב' בחי' יש לנוקבא דז"א, א', בהיותה כלולה בתחלה עם הזכר, הב' כשנפרדת ממנו, והוא נותן לה עטרה דגבורה. וזה סוד הכתוב, ושם אשתו מהיטבאל בת מטרד, כי הנה בשם זה, יש כללות מ"ה (ובן) י"ט, שהוא המלוי של ד' אותיות הראשונים שבו, כי אדם הוא שם מ"ה, והנקב' י"ט, בהיותה כלולה עמו, כי אז נוקבא נקרא מילוי שם מ"ה, גימטריא י"ט. ש) כמו ענין אדם וחיה, כי אדם שם מ"ה, וכאשר היתה הנוקבא עמו, היתה נקרא חו"ה, שהוא גימטריא י"ט, שהם, בחי' מילוי דשם מ"ה, כי כל בחי' מילוי, הוא גימטריא (נ"א בחי') אלהים, שהיא בחי'

ההתפשטות, הוא כל שיעור הנקרא בשם עולם אצילות. ונקודה זו היא נקראת נוקבא (נ"א נקודת) דע"י. וכער"ז עתיק יומין דדכורא, הנעשה מטעמים דמ"ה, כנ"ל, גם הוא מתפשט לשיעור הנ"ל, וכן עשו כל השאר א"א ונוקבא, ואר"א, וזרין, והלבישו זה את זה, עד בחי' זרין, באופן שכל רגלי הפרצופים דאצילות, בין דעתיק, בין דא"א, בין דאר"א, בין דזרין, כולן שוין בסיומם, והם מסתיימים יחד, מעט (א) למעלה מסיום רגלי א"ק, ושם הוא סיום זאצילות כולו, ועי"כ נעשה נשמה זה לזה, וזה מלביש לזה, וגם כי עי"י, יוכלו הנבראים לקבל אורות העליונים, שהם עתה מכוסים, ומתלבשים זה תוך זה, וגם כי הכלים שלהם הגדיל, ע"י שנתפשטו עד למטה, ובזה יש בהם כח לקבל האורות שלהם, בהיותן כלים גדולים.

והנה, האור הזה דמ"ה החדש, היוצא מן המצח כנ"ל, הוא סוד המלך הח', הנזכר בפ' וישלח, הנקרא הדר, אשר לא נזכר בו מיתה בתורה, כי לא מת כמו האחרים, אדרבא הוא מתקן ומקיים הז' מלכין קדמאין שמתו, הקודמין אליו, כנ"ל. כי כבר הודעתך, כי אלו המלכים כולם, הם מלכים, הנזכר בפ' וישלח, ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדם, ולפי שכאשר יצא התחיל תיכף לברר בחי' אלו המלכים, לעשות בחי' נוקבא אליו, שהם נקרא עתה ב"ן דהה"ן כנ"ל, לכן נאמר בו, וימלוד תחתיו הדר ושם אשתו מהיטבאל, כמ"ש בזהר דער השתא לא אידכר דכר נוקבא כלל, בר השתא, ובג"כ אתקיים כלא, דהשתא הוי דכר ונוקבא כדחזי, ונזכר באד"ר.

והענין, כי הם בחי' מ"ה וב"ן הנ"ל,

ה ש מ ש

(א) נ"ב, שיעור מעט זה, הוא שיעור עובי עטרה עיגולי א"א מצד מטה, שע"ג עיגולי א"א נסתיימו כל הרגלים הנזכר, ורגלי

הנחות ומראת מקומות

(ש) עי' שער הפסוקים פרשת בראשית סימן ג'.

ואמנם צריך לתת טעם אל הנ"ל, כי הרי אלו הנקודות הנ"ל, הם בחי' ס"ג, ואיך יהיו גרועים וטפלים לשם מ"ה החדש, ויהיה מ"ה זכר, ונקודות ס"ג נקבה. ונודע בכמה מקומות, כי בחי' שם ס"ג גדול משם מ"ה. והתשובה היא, כי שם מ"ה החדש הנ"ל, יצא מבחינת הזווג דע"ב וס"ג כנ"ל, לכן כיון שהוא נמשך מכח ע"ב עצמו, לכן הוא גדול מס"ג. ועוד טעם אחר, כי בשם מ"ה לא היה בו מיתה ושבירה, כמו שהיה בשם ס"ג עצמו. ועוד טעם ג', והוא כי אלו בחי' נקודות לבד של ס"ג, אבל המ"ה החדש, הוא כולל טנת"א כנ"ל. וכיון שיש בחי' טעמים, ודאי שהוא מעולה על הנקודות דס"ג, אבל לא על הטעמים דס"ג.

ועוד טעם ד', כי ס"ג יש בו גרעון גדול עתה, והוא כי עדיין לא הושלם להתברר כנודע. ולכן עתה מ"ה גדול ומעולה ממנו. אבל לע"ל, אשר יתקון כל בחי' ס"ג, ויחיו כל המלכים, ויתבררו לגמרי בסוד בלע המות לנצח, אז יחזור שם ס"ג לקדמותו ולתועלתו, (נ"א ולמעלתו) ושם ס"ג ישלוט ויאיר בעולם, ואז יתבטל שם מ"ה, אשר זהו ענין חזרת העולם לתהו ובהו, כנזכר בדרז"ל לימות המשיח. (ו) ואז יתבטל מ"ה, ואז לא יהיה דק ב' אודות של ע"ב וס"ג. ודי בזה.

פרק ד מ"ב

(ז) אח"כ יצא שם מ"ה מהמצח דא"ק, והוא סוד טעמים ונקודות הראשונות מס"ג, נקרא עתה ב"ן, ונתחברו עתה מ"ה וב"ן, ומהם נתקנו כל הנקודות, שהם המלכים שמתו, ושאר המלכים שלא מתו. שבין כולם נקרא אצילות, ועתה אחר התיקון, נקרא ברודים. והוא שבא, אחד הנקודים, וזש"ה, עקודים, נקודים, ברודים. שם של מ"ה, היוצא עתה ממצח החדש,

הנוקבא, שהוא דינין. ובוזה תבין, למה בחי' הנוקבא, היא תמיד דינין. והוא, לפי ששרשה הוא בחי' המלכים שמתו, שע"כ נקרא מלכים, מלשון מלכות.

מ"ק, ונלע"ד חיים, שז"ס מ"ש באדר"ו, על בת מטרד, בת מאמא, דדינין מתערין מינה, דטרדין לכולא. פ"י, כי אמא היא שם ס"ג, ומשם היתה זה הבת, שנעשית אח"כ ב"ן. באופן, כי לא נשאר באמא, רק טעמים דס"ג, ומשם ולמטה שהם נקודות דב"ן, נק' בדתא, שהוא שם ב"ן הנ"ל. גם נלע"ד, כי לכן אנו מוציאים בד' אותיות השם ב' ההי"ן, כי הה' לבדם כפולה, לפי שהה' ראשונה שהיא ס"ג, ממנה עצמה יצא ה' שנייה, אלא שנשתנית, שנקרא שם ב"ן, באופן כי שניהן אינן רק אות אחת, ונחלקו לב', ולכן ג"כ עיקר השם (נ"א הם) יה"ו, שהם ג' אותיות ראשונות מהשם. (ע"כ מ"ק)

מ"ב צ"ע ענין המלך הח', שהוא הדר, שהוא היסוד, ואיך (נ"א ואח"כ) יצאו ז' מלכים מתוקנים. והענין, כי הו' מלכים כולם הם בחי' ב"ן, שהוא מלכות לבדה. והרד הוא שם מ"ה החדש, שהוא נגד הו"ק כנודע, אשר סופם הוא יסוד, הכולל זכר ונקבה, שהוא עטרה שבו. והנה הדר ומהיטבאל שהם בחי' מ"ה וב"ן שבכללות שם מ"ה, ומזיווגם יצא תיקון אל ז' מלכין קדמאין וכולם (נ"א שכולל) בחי' מלכות לבד, שהוא שם ב"ן דכללות.

ואמנם כאשר נפרדת מעליה, ונעשה בחי' לעצמה, ואז שניהן בסוד בעל ואשתו, דכורא לחוד, ונוקבא לחודה, אז נקרא מהיטבאל, כי שם ת) זה נחלק: למ"ה יטבאל. כי מ"ה הוא דכורא, וי"טבאל, גימטריא ב"ן, שהוא נוקבא, בהיותה לעצמה, הוי"ה דההי"ן, המתבסם עמו, זה עם זה, דכורא ונוקבא. ולכן נקרא בשם טוב, להורות שיצא מהם הרע, והוברר מהם הטוב. וזש"ה, ואתבסמו דא ברא כר.

הנהגות ומראה מקומות

מאמר דטעין חמרי אות צ"ג צ"ד. וע"י בשער

פנימיות וחיצוניות פ"ד.

(ז) עץ החיים עם פמ"ס ענף מ"ד.

(ת) ע"י שער הירח פרק ב'.

(ו) ר"ה ל"א. וע"י בהקדמה לספר הזהר בסלם

שהם תגין ואותיות, אפשר שהם בבי"ע, כנלע"ד חיים להבין כפי הנ"ל.

גם נלע"ד, כי שרשם אינם זולת ב' בחינות, שהם: ע"ב וס"ג. והם שורש החסד ודין, ואמנם הע"ב כולל טנת"א. וכן הס"ג ג"כ. והטעמים דע"ב הם ברישא, כנודע. והנקודות שלהם ממצאח ולמטה, שהוא שם מ"ה. ושם זה כולל ג"כ טעמים ונקודות וכו'. נמצא הטעמים דע"ב, הם נגד הטעמים דס"ג, ונקודות דע"ב, הוא שם מ"ה במצאח, והם כנגד הנקוד' של ס"ג, שהם בעינים, וזה נקרא שם ב"ן.

אמנם קשה לפ"ז, כי הרי נקודות הם ס"ג, ולא מ"ה, א"כ היה ראוי שיצא ס"ג דע"ב, שהם נקודה דע"ב, ולא מ"ה שהם תגין. ונשארו עתה תגין ואותיות דע"ב, ותגין ואותיות דס"ג, ואיני יודע מה נעשה בהם. (ב) ואולי מהן נעשה בי"ע, ושמור כלל זה, שאפשר שהוא אמיתי, ויובן בו כמה דברים, או אפשר שמתגין ואותיות דע"ב ס"ג, נעשה מהם כלים של אצילות חדשים.

וזה מ"ש כתוב מכת"י הרח"ו ז"ל
מקונטרס הקיצור.

(מהרח"ו ז"ל, נסתפק לי ג' ספיקות באחר התיקון: או דשם ס"ג נשאר עגולים, וממ"ה לבדו נעשה יושר לבדו דכל אצ"י, או שתחלה יצא ס"ג דעגולים, ואח"כ בעת התיקון אז יצא גם היושר דס"ג ויושר דמ"ה, שהוא מהיטבאל מלך הח' הדר כלול זו"ן דמ"ה, ונשארו עגולים מס"ג לבד, ויושר ממ"ה ומס"ג, וע"כ הס"ג דיושר נקרא ב"ן, כי הס"ג דעגולים לא נשתנה שמו והוא ס"ג כבראשונה, אך היושר דס"ג נקרא ב"ן. או שתחלה יצאו

יש בו טנת"א, כמו ע"ב וס"ג. טעמים של מ"ה, דכורא דעתיק. והטעמים דב"ן, נוקבא דעתיק. ונקודה של מ"ה, דכורא דא"א. ונקודות דב"ן, נוקבא דא"א. תגין דמ"ה, אר"א. אותיות דמ"ה, זר"נ.

אך למטה כתבתי ח) שכל בחי' דמ"ה, הוא דכורא. וכל בחי' ב"ן, הוא נוקבא. וא"כ קשיא, הא (א) קאמר הכא דתגין דמ"ה אר"א, ואותיות דמ"ה הם זר"נ. ואפשר לומר דלא דק, אלא שאמת הוא כמ"ש למטה. ואם תסתכל תראה, כי כל אחד מה' פרצופים, נחלק לב' ג"כ. הכתר של ע"ס, ממנו נעשה עתיק וא"א. דהיינו עתיק עד ת"ת שבכתר, וא"א משם ולמטה. וכעד"ז חכמה ויש"ס, בינה ותבונה, וז"א ויעקב, ורחל ולאה.

ואם תסתכל תראה, כי שם מ"ה הוא כללות כל השם, שהוא טנת"א, של כל כללותו. ואמנם שם ב"ן, אינו רק הנקודות דס"ג לבד, אלא שהנקודות אלו דס"ג, נחלקים לטנת"א ג"כ. דכ"מ שנזכר טנת"א בשם ב"ן שהוא ס"ג כנודע, אינו רק בנקודות לבדו של ס"ג, הכלולים בהם טעמים ונקודות, ושמור כלל זה.

נמצא שכל אחד מהשמות הדר', שהוא (טנת"א) ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן. הם הא' טעמים. והב' נקודות. והג' תגין. והד' אותיות. וכ"א מאלו הדר' כולל כל הדר' בחי', שהם טנת"א. אמנם בשם ס"ג, מצינו תוספת א', כי גם בחלק הנקודה שבו, גם הוא כלול מדר' בחי', טנת"א. נמצינו למדין מהם, כי שם ב"ן, הוא חלק הנקודה לבד דס"ג, וזהו ט) השם של ב"ן, נחלק לד' בחינות, ושאר בחי' של ס"ג

ה ש מ ש

(ב) נ"ב, והלא כבר כתב הרב לעיל פ"א משער טנת"א, שנקודות ותגין ואותיות דע"ב ס"ג דא"ק, לא נתגלו ולא יצאו, כי בחי' נת"א דע"ב, טמירין תוך הס"ג, ודס"ג תוך המ"ה דא"ק

(א) נ"ב, לא קשיא מידי, דמתגין דמ"ה שלקחו אר"א, מהם נעשו אבא ויש"ס. ואותיות דמ"ה, מהם נעשו ז"א ויעקב, כנזכר בכמה מקומות.

הגהות ומראה מקומות

(ט) נ"א וזה (כת"י).

(ח) עי' שער הקדמות דף כ"ה ע"ב.

וכלי המלכות היה של מלכות ממש שבה לבד, וכל הי"ס שבה כלולים בה.

ועוד שינוי אחר היה בהם מקודם התיקון, כי כל אחד היה זה למעלה מזה ואין זו מתלבשת בזו כלל, ואז נמצא: שהכל נקרא פרצוף אחד, וגם בלתי התלבשות שום ספירה בחברתה, והיתה שיעור קומתה כמו שהוא עתה ממש כל אורך האצילות.

ואחר כל התיקון, אז נתוספו ט' כלים וחצי תחתון, בכתר דעתיק. וגם שנתלבשו ונתפשטו אלו באלו, ובוזה נתרחבו הכלים לאין קץ, ויוכלו לסבול כל האורות, עד שנשארו בקומתן שוה.

ונתוספו ט' כלים וחצי התחתון דכתר, בא"א. וגם שנתלבשו אלו תוך אלו, וגם נתלבשו כל הכלים דעתיק בתוך כלים דא"א. ונתוספו ט' כלים באבא, זולת כלי החכמה שבה שכבר היה בה מעיקרא, וגם נתלבשו אלו באלו, וגם נתלבשו כל הכלים דא"א ועתיק תוך כלים דאבא.

ונתוספו ט' כלים באמא, זולת כלי הבינה שבה שכבר היה בה מעיקרא, וגם נתלבשו כל כלים: דעתיק, ודא"א, ודאבא, בתוכה.

ונתוספו בז"א ג' כלים הראשונים דכח"ב, וכלי האחרון דמלכות, זולת ו' כלים דו"ק שכבר היה בו, ולא עוד אלא שכל כלי שבו כלול מכל הי' כלים כנודע, וכן בכל שאר הפרצופים, והבן זה. ונתלבשו אלו באלו, וגם נתלבשו כל הכלים: דעתיק, ודא"א, ודאבא, בתוך ז"א.

ונתוספו ט' כלים הראשונים בנוקבא, זולת כלי מלכות שבה שכבר היה בה מעיקרא, וגם נתלבשו אלו באלו, וגם נתלבשו כל כלים: דעתיק, ודא"א, ודאבא, וז"א, בתוך כלים שלה. וכבר ידעת, שמלבד שהם י' כלים גמורים בכל פרצוף, וגם כל כלי מהם כולל י' כלים וכו', ונמצא כי י' כלים נתרחבו לאין תכלית, ושיעור קומתן לא נשתנה, כי הרי נתלבשו

עגולים דס"ג, ובתיקון יצאו יושר דס"ג הנקרא ב"ן וגם עגולים ויושר דמ"ה, ונתחברו עגולים דמ"ה ועגולים דס"ג, וכן יושר דמ"ה עם יושר דס"ג הנקרא ב"ן. ומהקונטרס הגדול דא"ק משמע בהדיא, כי העגולים והיושר דס"ג שניהן יצאו תחלה אך שהיו בבחי' נפש, ואח"כ יצאו בתיקון רוח, שהוא עגולים דמ"ה ויושר דמ"ה, והוא פי' ד', קרוב לפי' ג' שנסתפקתי. והראיה, כי במיתת המלכים נכתב שם שהיו בדרך קוין, שנפלו אחוריים דא"א, שהג"ר לבדו היו בדרך קוין, וע"כ לא מתו אלא הז"ת, ונודע כי אין קוין אלא ביושר, וכן אין פנים ואחור אלא ביושר. ואמנם לפי שנכתב בראש הקונטרס שלא היה רצונינו לדבר כלל בעגולים אלא ביושר, לכן לא נתבאר שם ענין מיתת המלכים העגולים, אלא דיושר לבד, ולכן לא נזכר בתיקונים אלא ביושר. וכן נראה מקונטרס הקיצור, שכתב כי באח"פ לא יש רק יושר, אך בעין ומצח, שהם הנקודים, יש יושר ועגולים, והנה נראה, כי בעין לבדו שהוא ס"ג, וכן במצח לבד שהוא מ"ה, יש יושר ועגולים בכ"א מהם. ע"כ מהרח"ו ז"ל.

פרק ה'

(י) תחילה היו הי"ס כוללים כל עולם אצילות, עצמות וכלים, אלא שהעצמות היה שלם והכלים קטנים, ולכן מתו. פי', כי כלי נקודת עתיק היה חצי כתר (דעתיק) עד הטבור שלו, וכלי נקודת א"א היה חצי התחתון של הכתר, ובו נכללין כל הי"ס שלו, וכן בעתיק. וכלי אבא היה חכמה לבד, ובו כלולים כל הי"ס. וכלי אמא היה בינה לבד, ובו כלולים כל הי"ס שלה. וכלי זר"ן היו (כ) ז' כלים: הא' מחסד לבד, וב' מגבורה, ג' מת"ה, ד' מנצה, ה' מהוד לבד, ו' מיסוד לבד, הו' ממלכות לבד. וכל י"ס שלו כלולים בהם.

הגהות ומראה מקומות

(כ) נ"א ז"א היה (דפ"י).

(י) פרק זה הוא בעץ חיים עם פמ"ס ענף מ"ה.

זה תוך זה, והבן זה מאד מאד, ובזה יוכלו לסבול האורות.

והרי נתבאר, מה שהיה קודם התיקון, ומה שהיה אחר תכלית כל התיקון, אבל באמצע היו שינויים רבים, כי התחילו להתקן מעט מעט: כי כשנתקן עתיק, נתקן כל בחי' עתיק שיש בכל הי"ס שממנו ולמטה. (ל) וכשנתקן א"א, נתקנו כל בחי' כתרים, שיש בכל הכלים ממנו ולמטה, ונעשה הכלים דכתרים בהם. וכשנתקנו אור"א, נתקנו כל בחי' כלים של חר"ב, שיש מהם ולמטה. וכשנתקן ז"א, נתקנו כל הכלים של ו"ק, שיש מהם ולמטה בכל כלי מהם. וכשנתקן הנוקבא, שהיא מלכות, נתקנו כלים של מלכות בכל כלי מהם, ואז נתקנה הנוקבא. הרי ביארנו דרך כלל.

עוד שורש א' בתיקון ז"א, וממנו נלמד לכל השאר. כי אינו דומה עת תיקון ג' תחתונים, לעת תיקון ג' אמצעים ולעת תיקון ג"ר, והנה הז"א, הו' כלים שבו היה באופן זה, כי תחלה היו ו' כלים, וכל כלי מהם היה א' לבד: חסד מחסד, וגבורה מגבורה, ת"ת מת"ת, נצח מנצח, הוד מהוד, יסוד מיסוד, מלכות ממלכות, ובעיבור, נתוספו נה"י, בכל א' שבכל כלי וכלי שבהם, שבו' כלים. אח"כ ביניקה, נתוספו חג"ת, בכל כלי מהם מן הו' כלים הראשונים. ואח"כ במוחין, נתוספו ג"ר, בכל א' מז"ת. ועוד נתוסף גידול אחר, והם ג' כלים ראשונים כל א' כלול מ', וכל זה נעשה בגדלות האמיתי.

והנה ג' כלים הראשונים, יש בהם: אחר, ואמצע, ופנים. ובג' כלים האמצעים ג"כ ג' לבושים, וכן בג' כלים התחתונים גם כן ג' לבושים.

ונמצא, כי בעיבור נעשה כלים דאחוריים

לבד בג' תחתונים דנה"י, כל כלי כלול מנה"י ומלכות שבו, כי קודם העיבור לא היו רק ג' כלים דאחור: זה מנצח לבד, וזה מהוד לבד, וזה מיסוד לבד. (מ) [וע"י העיבור ניתוספו כלי נה"מ בכל אחד מהם]. ובחג"ת. ניתוסף ע"י עיבור, ג' כלים בכל כלי מהם, כי תחלה היו ג' כלים דאחור: זה מחסד לבד, וזה מגבורה לבד, וזה מת"ת לבד, (נ) כנ"ל, וע"י העיבור נעשה ג' ס' כלים דאחור בכלי החסד, והם חסד ונהי"ם שבו (ע). וג' כלים דאחור בכלי דגבורה, והם גבורה ונהי"ם שבו. וג' כלים דאחור בכלי הת"ת, והם ת"ת ונהי"ם שבו. (פ) אך בג"ר, לא היה עדיין שום כלי כלל ועיקר.

וביניקה, נתוסף כלי דגבורה ות"ת, בכלי חסד. ובכלי גבורה, נתוספו כלי חסד ות"ת. ובכלי ת"ת, נתוספו כלי ח"ג. ובכלי הנה"י, חג"ת בכל א' מהם. הרי הם ו' כלים, כל א' כלול מז"ת.

ובגדלות, נתוספו ג"ר, בכל כלי וכלי מז' כלים תחתונים, ונתוספו לגמרי עוד ג' כלים ראשונים, כל אחד כלול מ' כלים גמורים.

השער הרביעי

שער המלכים ויתחלק לאחד עשר פרקים

פרק א מ"ק

(צ) ביאור מציאת המלכים שמתו, מה ענינם. וגם מציאות נקודות הראשונים, שהיו קודם האצילות. דע כי, הלא קודם מציאת התיקון של האצילות, יצאו י' נקודות, וכולם כלולים בכח נקודה א', והוא מציאת הכתר. באופן, שכל י' היו בסוד הכתר נכללין בה.

הנחות ומראה מקומות

(ל) בדפ"י המלים שממנו ולמטה הם בסוגר.

(ס) ג"א ח' (דפ"י).

(ע) ג"א וח' כלים (דפ"י).

(פ) ג"א וכן בנה"י דכלים (דפ"י).

(צ) פרק זה נתבאר בע"ה עם פמ"ס ענף י'.

(מ) בדפ"י כל חמסוגר ליתא.

(ג) ג"א וכן בחג"ת ונתוספו ע"י עיבור ג'

כלים בכל כלי מהם, כי תחלה היו ג' כלים דאחור זה מחסד לבד וזה מגבורה לבד וזה מת"ת לבד

כח לקבל, ואז אותן הכלים מתו. פי', ירדו למטה, במקום שהוא עתה בריאה, וירידה זו היתה מיתתו. ואמנם אין זה רק בז' נקודות תתאין, כי ג"ר, היה כח בכלים שלהם, לקבל אור שלהם, ולא מתו. אך הו' כלים של ז' תתאין, הם אשר מתו, וירדו במקום שהוא עתה בריאה, וזהו מיתתו.

ואמנם זמן מיתתו היה, כאשר יצאו בסוד נקודים, כי כאשר יצאו מסוד עקודים, שהוא היותו יחד בכתר נכללין, ומשם יצאו ונחלקו ל' נקודין, אז היה יציאתו, ומתים תכף, כמ"ש באדרא, כהני זיקין דאכתש אומנא בפרזלא, ונפקי זיקין ודעכין לאלתר.

והנה, הו' אורות אלו, של הו' נקודות תתאין, נשארו שם במקומן בלי לבוש. והג' נקודות עלאין, נשארו האורות בתוך כליהם, ולא מתו.

(א) ועתה נבאר מציאת תיקון האצילות, איך נתהוה. הנה הג' ראשונות, כבר נתבאר שכליהם לא ירדו, והנה מסוד הכלים של הג' נקודות אלו, נעשה מהם רישא חדא, ובתוכו ג' מוחין, וזהו נקרא רישא דל"א. ונקרא רישא דעתיק יומין, הרי שג' נקודות הראשונים, מן ה' נקודות, הם סוד רישא דל"א.

והנה ג' אורות שבתוך אלו הנקודות

ו"ס, עקודים, נקודים, וברודים. כי תחילת הכל היו עקודים מקושרים זב"ו, והכל בסוד הכתר. אח"כ יצאו כולם יחד מהנקודה ראשונה, ואז נתהוו י' נקודות, כל א' נקודה בפ"ע, ו"ס נקודים, באופן שלא היו מחוברים ה' נקודות, רק בהוותן בכתר. אך אח"כ יצאו כולם כא', ונתהוו אלו י' נקודות, כל א' בפ"ע. וכאשר נתקן רישא דעתיק, אז נקרא ברודים, כאשר נבאר בע"ה.

ואמנם י' נקודות אלו, היו זעג"ז, ואורך שיעור קומתו, היה כמו עתה אורך אצילות, לשיעור קומתו. כי עד מקום אשר הגיעו אותן הנקודות, עד שם היה בחי' [נ"א הוא עתה] עולם האצילות, ומשם ולמטה עולם הבריאה.

ודע, כי י' נקודות אלו, יצאו בסוד עצמות וכלים. וסוד הכלי שלהם, הם סוד שכ"ה ניצוצין, כנזכר פ' פנחס רנ"ה, שהם שרשי הדינין.

ואמנם אין שכ"ה ניצוצין אלו כלים, רק אל ז' נקודות האחרונים. והם סוד ז"פ אדם, שהם גימטריא שט"ו, ועם ה"ג הרי ש"ך, ונדע שה"ג הם כפולים, לכן הם שכ"ה. אך הג' כלים הראשונים, אינם מאלו הש"ך ניצוצין. ואמנם אור אלו י' נקודים היה רב מאד, גם נתוסף בהם אור העליון, ולא היה בהם

ה ש מ ש

ענין עתיק יומין, ביאר לי דרוש א', ונכתב פה, ולא יכולתי לקשרו עם מה שביארתי עד עתה. (פירושו הוא עם דרושי דעתיק הנזכר שם במבד"ש דף ב"ו, בעניני סדר תיקון עתיק, וענין הספיקות כנזכר שם בפ"ד, ועיין לקמן בע"ח שער עתיק, דשם כתב, דעתיק נתקן ע"י ג"ר דאבא, ד' ראשונות דאימא, וז' כתרין דז"ת יע"ש. שמן ששון) ועכ"ז רצוני לכותבו ואולי המעיין יוכל לקשרו עם הנז"ל, כי נראים דברים סותרים את הנז"ל, וכתב דרוש הזה ע"ש. *

(א) נ"ב, מהרח"ו במבד"ש דג"ן שע"ג תחילת פ"ה, כשבא לכתוב דרוש זה, כתב וז"ל, אחר שנתבאר למעלה סדר תיקון עתיק יומין, ומאיזה בחינה נעשה, בין בכלים בין באורות כו', וכל זה קבלתי ממורי זלה"ה, אח"כ, והוא עיקר, והאמתי על נכון, והנה כתחילת למודי עם מורי זלה"ה, היה מעלים ומכסה ומלביש הדברים, לסיבת שעדיין לא הייתי יודע התחלת הדברים על הסדר שביארתי לעיל, ולכן כשהתחיל לבאר לי אז

* ע"י בפנים מסבירות ענף י' שרבינו בעל הסלם זיע"א מקשר הדברים ואין שום סתירה ה"ו ואלו ואלו דא"ח.

מקיפים, וסובבים אותן, בסוד מלבושים כמ"ש, וזהו הדחייה שהיו דוחין אותן. הרי ביארנו, פנימית ועצמות העתיק, איך נעשו ה' שלו.

פרק ב

(ק) ועתה נבאר הכלים שלהם, כי הנה הג' כלים הראשונים שלא מתו, נשארי' בסוד רישא. אך כלים של הו"ת דע"י, היו מצד אותה בחי' דע"י, שיש בו' כלים תתאין שמתו, כנ"ל. ואז אותן הו"ת כחות דעתיק, שיש באותן הו"ת כלים, עלו למעלה, ונתחברו עם תוספת אור, שהוסיפו ג' כלים עליונים, שנשארו שלא מתו, וכולן נתחברו יחד, ונעשין כלים אל ז"ת של ע"י.

והטעם שהיה עתה בהם כח לעלות, הוא מפני שבתחלה היו כלים אל הו"ת אורות, ולא היו יכולים לסבול גדול האור, אבל עתה, אינן כלים רק אל ג' אורות לבד כנ"ל, כי הג' אורות עליונים נתפשטו, והיו י' אורות, וא"כ עתה יש בהם כח לסבול, ולקבל אותו אור, ואז עלו למעלה, ונתהוו שם בסוד כלים.

וביאור מה שאמר למעלה, כי הג' אורות נתפשטו, ונעשו י' אורות, וכן בכל מקום שנזכר מציאת התפשטות, אין הכוונה שנמשך להם אור עליון מא"ס, ואז נתפשט, דאם כן הקושיא [נ"א הקדושה] במקומה עומדת, שהרי גם עתה היו י' אורות, אך הכוונה, כי מה שהיה תחלה ג' אורות, נתחלק אורם כל א' לג' חלקים, ונעשו י', ואז נתפשטו עד סוף האצילות, כנ"ל. ובזה היה כח בכלים, לקבל אותו אור.

ואמנם יש חילוק א', בג' נקודות העליונים, בין האורות עצמן, ובין הכלים שלהם. והוא כי סוד כלים שלהם, פשיטא הוא, שנשארו כל הג' כלים למעלה, בסוד רישא דעתיק. (ר) ואחר כך הגדילו, ונעשו מהם (כלים למטה בו' כלים שמתו סכ"י) ולמטה, עד תשלום

הראשונים, הם מתפשטין ומוציאין עד חשבון י', והם בחי' י"ס דעתיק.

והנה הו"ת נקודות הנשארים, מן הו"ת נקודות הראשונים, הם סוד: א"א, א"ר, א, זו"נ. כמ"ש בע"ה. והענין, כי בג"ר אין בהם רק בחי' ע"י לבד. אך מהו' ולמטה, שם יש כח א"א וא"ר, וזו"נ, הכל מעורבין יחד, וכולל ביחד בכל נקודה מהו', וגם כח הע"י מעורב בהם, כי כל דבר תחתון, יש בו כח עליון בהכרח המתפשט בו. ואמנם עתיק יורד בכולם, ומתפשט ומתערב בהם, אך כח התחתונים, אינו מוכרח שיהיה בעליונים, לכן הג"ר אין בהם רק סוד עתיק לבד.

והנה עד"י, הוא בו' כלים תחתונים, כי יש בהם בחי' כלים דעתיק, א"א, א"ר, א, זו"נ, והכל מעורב ביחד.

ועתה נבין דרושינו, כי הכלים ירדו למטה בעולם הבריאה. אך האורות נשארו למעלה במקומם, בלתי לבוש. והנה כאשר הגדילו הג' נקודות ראשונות, ונעשו בסוד י', הנה הג' מהם, כבר היו תחלה במקומן. אך הו"ת לבד, הם באים בסוד תוס', ואז כאשר באו אלו ז"ת דעתיק בסוד תוס' אח"כ, אז ברדתן, היו דוחין את הו"ת נקודות הראשונות, העומדי' בלתי לבוש, ונשארו במקומם.

ונמצא שהז"ת דעתיק, לקחו מקום של אותן הו"ת נקודות הראשונות. ובזה תבין, כי שיעור קומת ע"י, הוא כל האצילות כולו. ואמנם כאשר היו דוחין אותן הו"ת נקודות, ודאי שלא דחו אותן למטה, שהרי ביארנו לעיל, שאין מיתה רק בכלים, והוא סוד הירידה, א"כ האורות שלא מתו, לא ירדו, רק מה שאמרנו שדחאום, פ"י לצדדין. פירוש, שהיה נכנס הנקודה דעתיק, בתוך נקודה א' של אותן הו"ת נקודות, בסוד פנימותן, ואז היתה נשארת אותה הנקודה הא', בסוד לבוש אליה. וכן היה בכל ז' הנקודות, כי ירדו הז"ת דעתיק, ונתלבשו בו' נקודות הראשונות, ואורות הו"ת הנקודות הראשונות, נשארו

הנהגות ומראה מקומות

(ר) ע"י בשער הקדמות דף י"ז ע"ב.

(ק) ע"י בספר הלקוטים דף ט' עמוד ג'.

מפני שיש לנו הקדמה ושורש, כי סוד השערות, בין דאריך אנפין, בין דזעיר אנפין, כולם הם, מן סוד אותן מלכים שמתו, ולכן צריך שימשך אור אליהן דרך השערות, כדי שיוכלו לקבלו. גם כי השערות עצמן בסוד המלכים דמתו, בסוד הן עשו אחי איש שעיר. והנה שערות אלו, ישנם בראש דאריך אנפין, ורישא דאריך אנפין, הוא בחדסד גבורה דעתיק יומין, כמ"ש בע"ה. והנה, אם ח"ג דע"י, היו כלים שלהם, מסוד הכלים דג"ר, א"כ למה נתהוו שערות כנגדן ברישא דא"א, אבל עתה שג' כלים ראשונים דלא מתו, נתהוו לעילא ברישא דעתיק, א"כ נמצא, כי הכלים של ח"ג דע"י, הם מסוד המלכים שמתו, כנ"ל, ולכן יצאו כנגדן שערות ברישא דא"א, שהוא כנגד ח"ג אלו דע"י.

הרי ביארנו מציאת העתיק יומין, איך נתהוו כל פרצוף שלו, בסוד עצמות וכלים. ועדיין נשאר שם מקום שאלה, והוא, אחר שביארנו שב' נקודות מן ה' נקודות, יש בהם בחי' ע"י, בין בבחי' הכלים, בין בבחי' אורות, אם כן, כמו שלעשות כלים לז"ת, הוצרך ליקח אותן ז' כלים שמתו, מבחי' עתיק שבהם. א"כ, גם אורות הז"ת דעתיק יומין, למה היו מסוד התפשטות הג' ראשונות דע"י כנ"ל, למה לא יהיו, מן אותן הכחות שלו, שיש בו' אורות, הו' נקודות הראשונים. התשובה בזה, כי אותן ז' כוחות שיש לע"י, באותן הו' אורות של הז' נקודות הראשונים, מהם נעשה אח"כ סוד אור מקיף לאצילות.

ורצוני לגלות אונק' מעט מועיר, בענין אור המקיף, מה ענינו. דע, כי אור פנימי, הוא אור גדול מאור המקיף, וזהו בבחי' ע"י דוקא, ולא בשאר האצילות. ולכן מאור ג"ר, נתפשט אל ז"ת, בסוד אר"פ. (ש) ומז' כחות

ז' כלים דעתיק, עם אותם הבחי' שיש למטה בו' הכלים שמתו כנ"ל.

ונמצא, כי הג' כלים, נתהוו מהם כלי לכתר, וכלי לבינה, וכלי לחכמה. ואח"כ מהאור שלהם, נתפשטו ז' כלים תתאין, אל העתיק, רק שרשם הוא למעלה בכח"ב דע"י, אבל בג' אורות שבג' כלים הראשונים, יש ספק בהם, אם נאמר שג' אורות אלו נעשו כח"ב דע"י, ואח"כ מנקודת כתר נתפשט קו אמצעי, ומנקודת חכמה נתפשט קו ימין, ומנקודת בינה נתפשט קו השמאלי. אך שורש שלשתם הוא למעלה בראש עצמו, כמ"ש בבחי' הכלים. או אם נאמר, כי מנקודה א' מהם נעשה ג"ר, ומנקודה הב' ג' אמצעית, ומנקודה ג' ג"ת. באופן, כי הנקודה הראשונה היא לברה בתוך רישא עלאה דעתיק, וב' נקודות האחרות הם גוף אל העתיק. או אם נאמר, כי שלשתן הם ברישא דעתיק, ואח"כ נתפשטו אל הגוף בסוד ג' קוין.

וזהו, מ"ש באדר"ז רפ"ח, דהאי רישא אקרי רישא דל"א מה דאית בהאי רישא, כי הספק מה דלא אתיידע, הוא בפנימית האור שבתוך האי רישא, כי אין אנו יודעין אם יש שם כל הג' נקודות עליונים, רק שאחר כך נתפשטו בשאר הגוף. או אם נאמר, שאין שם רק נקודה א', הנחלקת (נ"א אור אחד הנחלקים) לג', והב' נקודות האחרות, נתפשטו למטה בסוד הגוף, וזהו הספק, לכן נקרא רישא דלא אתיידע מה דאית בגו האי רישא. אבל ברישא עצמה, כבר אנו יודעין מציאותה, שנעשה מג' הכלים של הג' נקודות כנ"ל.

וטעם הדבר, למה הוא יותר פשוט לנו בכלים עצמן, ששלשתן הם למעלה ברישא, ואין ספק אצלינו אם הכלי א', תועיל לג' ראשונות, וב' כלים האחרים נשארו למטה בסוד (נ"א בסוף) הגוף דע"י, הטעם הוא,

הגהות ומראה מקומות

למה. ומובן עם זה כי מאחר שהפנימיות הוא אור ג"ר דנקודים שהיה אור א"ס טרם התלבשותו בבחי' פרצוף, ודו"ק בכת"י מהשמש (ה"ו).

(ש) אמר מאיר אפשר שבוזה נבין טעם למ"ש הרב בדרוש ק"ש כי אי אפשר להמשיך טיפת המוחין כי אם מחצון של עתיק ולא מהפנימי כי פנימיות עתיק נקרא א"ס וכתב שם הרח"ו שצ"ע

אינם. רק ז' כחות דא"א, ב' נקודות, ומהם נעשו י' דא"א, באופן זה, כי כבר כתבנו, כי יש חילוק בין א"א, לכל שאר הפרצופים. והוא, כי ב' מוחין דח"ב, שיש לכל פרצוף ופרצוף, שניהם בראש, זה אצל זה, זה מימין, וזה משמאל. אבל ח"ב דא"א, הם זה למטה מזה, כי הבינה שלו, לא היה בה כח להיותה למעלה אצל חכמה, לקבל אור דע"י שבא אליה בלתי לבוש, ולכן החכמה בלבד נשארה סתומה בראש, והבינה בגרון דא"א, כי שם תוכל לקבל אור העתיק, בהיותה רחוקה למטה.

גם יש חילוק אחר, והוא, כי בשאר הפרצופים, יש בהם בחי' ג' מוחין חב"ד, אבל הא"א, אין בו רק חכמה לבד, ובינה בגרון, והדעת מתפשט מחסד עד הוד שלו, ואין לו מקום קיבוץ בפ"ע כמו בשאר פרצופים. וא"כ נמצא, כי רישא דאריך אנפין, אין הכח"ב שלו כעין סגולתא כשאר פרצופים, רק זה ע"ג זה בקו ארוך.

והנה אור דא"א שיש בו' נקודות כנ"ל, הנה מן האור שבח"ג, שהם נקודה ד' וז', הנה בכל חלק מהם, יש ג' שלישים, הנה הם ו' שלישים, ונחלקו לג' חלקים, נמצא, כי מב' שלישים חסד, נעשה כתר דא"א. ומן השליש האחרון של החסד, ושליש עליון דגבורה, נעשה חכמה דא"א. ומן ב' שלישי התחתונים דגבורה, נעשה בינה דא"א. אח"כ, מאור הנצח, שהוא נקודה ז', נחלק לג' שלישים, וב"ש עליונים, נעשה מהם חסד דא"א. נשאר שלישי אחרון, לנצח דא"א. ואח"כ מאור הת"ת, שהוא נקודה ה', נחלק לג' חלקים. ומב"ש עליונים, נעשה ת"ת דא"א, ושליש האחרון, נצטרף בנצח דא"א, עם השליש האחר שיש בו, ומהם נעשה נצח דא"א, וז"ס הנצח שירד מת"ת.

אח"כ מאור ההוד, שהיא נקודה ח', נחלקה לג' חלקים. ומב"ש העליונים, נעשה מהם גבורה דא"א. ושליש אחרון, נשאר להוד דא"א. אח"כ מן האור היסוד, שהוא נקודה

של אורות התחתונים, נעשה מהם אר"מ. וסוד אר"מ מה הוא, כבר ידעת, כי ע"י הוי ארכו שיעור כל האצילות. ואח"כ יש לו מלבוש א', והוא הא"א. רק שאינו מלביש אותו כילו, אלא לז"ת שלו ולמטה. ואח"כ אבא ואמא, והם מלבוש ב' עליו. ואח"כ ז"א ונוקבא, הם לבושים החיצונים עליו. והעתיק באמצע כולם, ובפנימיותו.

ואמנם בסוד אור מקיף, הוא להיפך כי אר"מ דנוקבא, הוא פנימי מכולם, והוא חוסף על נוקבא דז"א. ואח"כ אר"מ דז"א חיצוני, והוא מקיף, על מקיף נוקבא דז"א. ומקיף דא"א, הוא מקיף, למקיף דז"א. והמקיף דא"א, מקיף, על מקיף דא"א. ומקיף דע"י, מקיף, על כל המקיפים כולם. נמצא, כי בבחינת אר"מ, העתיק הוא פנימי מכולם. ובבחי' אר"מ, הוא יותר חיצוני לכולן. והענין הוא, שבהיותו פנימי מכולם, וחיצוני מכולם, בוקע האור שלו, דנוקב בכל מה שבנתיים, בין אור פנימי שלו, ואור מקיף שלו, ומאיר לכל מה שבנתיים. כי כל האצילות, שהיא מא"א עד נוקבא דז"א, עם כל המקיפים כולם, נתונים בין אר"מ דעתיק יומין, ובין אור המקיף שלו, וכולם מאירין ממנו.

פרק ג

ת) ועתה נבאר מציאת הא"א, כי הנה פנימית שלו, הם מאותן ה' נקודים ראשונים. כי כבר ביארנו, שבכל נקודה מאלו, יש בה כללות: העתיק, ואריך אנפין, ואר"א, וז"נ, בכללות. אלא שהג"ר כולם, הם בחי' עתיק לבדו, כי אור הקטן בהיותו נכלל בעליון, מתבטל, ואינו עולה בשם. מה שאין כן העליון בתחתונים.

והנה, הכחות שיש מן בחי' א"א, בבחי' ה' נקודות הראשונים, מהם נתקבצו ונתבררו, (נ"א ונתחברו) ומהם נעשה סוד א"א. והנה

הגהות ומראה מקומות

ת) ע"י בתע"ס מן אות ל"ו עד אות נ"ב ובמ"ש ש"ג ח"ב פ"ג.

בגבורה דא"א. פ"ב, בהוד דא"א. ופ"ג, נשאר למה שנבאר. ויסוד דעתיק נחלק לב, כמבאר אצלינו, שאין בו רק ב"פ: יסוד, ועטרה, ואז היסוד נתלבש בת"ת דא"א. ועטרה, ביסוד דא"א. ומלכות דעתיק, ג) נתלבש במלכות דא"א. לפי שאח"כ, צריך להוציא ממנו פרצוף שלם של הנוקבא, לכן לקחה מדה שלימה, כנ"ל.

ועתה נשאר ב"פ תתאין דנ"ה דעתיק, ואלו נתחברו יחד במלכות דעתיק, ושם נתלבשו. ונעשה מהם בחי' ב' דדין של בחינת המלכות דא"א, בב' צדדין שהם עתה (נעשו) בחינת דדי בהמה, שהם למטה, ואז היו מניקים לו' נקודות הראשונים, שהם ז' כלים, הנקרא ז' מלכים שמתו, שהם למטה בבריאה כנ"ל, ומשם היו יונקים להחיות עצמן לבדן. וז"ס עתיקי משדים, כי הם השדים דע"י. וזהו המלך הח', הנקרא הדר בן בדר, שהם אותיות ב' ד"ר. ואח"כ נעשה שמו הדר, שהוא בחי' יסוד. ואמנם דע, כי אלו המלכים דנחתו לתתא ומתו, הנה ירד עמהן כח חיות להחיות, רפ"ח ניצוצין, לעת התחייה. והוא בערך דורמיטא שיש באדם, ולא יותר מזה, אבל לא מתו לגמרי.

והנה, כסדר התלבשות ע"י בא"א, וכיוצא בזה התלבשות אריך אנפין באו"א, כך עניינם. ואל תתמה, אם פנימיות א"א היה מלבוש לכלים דעתיק, עם היותו גדול מערכם. כי הלא סדרן הוא כסדר איברי אדם עצמו, כי האדם יש לו איברים פנימיים, ואיברים חיצוניים. והמשל בזה, הלב והגוף האדם, ואין ספק, כי ערך כלי הלב, עם ערך כלי הגוף עצמו, יותר גדול כלי של הלב, וזך ומעולה מאד, כנודע לחכמי הטבע והרפואה. גם אין ספק, כי עד"ו גם חיות הלב, גדול מחיות הגוף, לאין קץ. אבל לא נאמר, כי כלי הלב יותר פנימי ומעולה, מחיות המתפשט בגוף האדם, כי זה לא יעלה על הדעת. אבל יהיה עד"ו, כי הם ב' כלים, זה לפנים מזה, וכ"א מהם

הט', נחלק לג' חלקים, א) ב' שלישים העליוני' מהם, נעשה יסוד דא"א. ושליש הג' מצטרף בהוד דא"א, עם השליש האחד שהיה בו כנ"ל. וז"ס היסוד, שנמשך מההוד. והאור של המלכות, שהיה נקודה י', ממנה נעשית המלכות דא"א. וטעם הדבר היא, לפי שאח"כ, מנקודת המלכות, נעשה פרצוף שלם, לכך צריך שיכלול בה מדה א' שלימה.

ודע, כי בע"י ובא"א, לא נמצא בו מציאת נוקבא בפ"ע, כמו אמא לאבא, ונוקבא לז"א. אך המלכות דע"י, ומלכות דא"א, הם בחינת העטרה שבהם לבד. וסוד הרבר הוא, שמתחלה יצא פרצוף א' לבדו, והוא סוד העתיק. אח"כ העתיק, לא הוציא רק א' לבדו כמוהו, והוא א"א. אך אח"כ, שכבר הם ב' פרצופים, שהם ע"י וא"א, ואז יצאו אח"כ דו"נ, שהם אר"א. דהיינו אבא מצד עתיק, ואמא מצד א"א. וכן ז"א מצד אבא. ונוקבא מצא אמא.

והנה, בדוגמא שביארנו בפנימיות הא"א, כן היו בכלים שלו, כי לקחו מכח הו' כחות דא"א, שיש באותן הו' כלים, הם ז' מלכים שמתו, ומהם נעשו י' כלים לא"א. ואמנם ענין עליית עתה אלו המלכים הוא, כי מה שירדו, תחלה, היה לפי שלא היו יכולין לקבל האור, ולכן ירדו למטה. אבל עתה שנחקן הע"י, אז היה בהם יכולת לקבל האור, ואז עלו למעלה.

פרק ד

ב) ועתה נדבר, איך מתלבש הע"י, בא"א. כי הלא רישא דע"י נשאר מגולה, ואין הא"א מלבישו, רק מז"ת דעתיק ולמטה. ואמנם, חג"ת דע"י, מתלבשין בכח"ב דא"א, לפי שהם סוד רישא, וצריכין כ"א מהם מדה בפ"ע. אך גופא דא"א, אין הע"י מתלבש בו כסדר הזה, אך הנצח דעתיק, נחלק לג' פרקים, פרק א', בחדס דא"א. פרק ב', בנצח דא"א. ונשאר פרק ג', למה שנבאר. וההוד דעתיק נחלק לג"פ, פ"א,

הנחות ומראה מקומות

הקדמות דף י"ה.

ג) ע"י מבוא שערים דף מ"ז פרק א'.

א) ע"י שער הקדמות דף י"ז.

ב) ע"י שער א"א פרק ב' ופרק י' ובשער

כולם, הכוללים כל עולם אצילות. ונתחיל מן המאוחר אל המוקדם, ונאמר, כי נודע הוא, שעולם אצילות הנזכר בכל ס"ה, הנה הוא נעשה מבחי' אותם ה' נקודות, היוצאין מנקבי עינים של א"ק, הנזכר בדף הנ"ל באורך, ותחלה יצאו בלתי תיקון, ואח"כ נתקנו באופן זה שנבאר בקיצור.

והוא, כי הנקודה א' שנקרא כתר, נתקנה עתה, והיתה בג' בחי', שהם: ג' רישין, דא לעילא מן דא, הנזכר בתחלת אדר"ו, והם: כתר נחלק לב' רישין, והם ע"י וא"א תחתיו, אשר גם הוא מכלל כתר. וא"א זה הנקרא כתר, יש בו בתוכו רישא תליתאי, שהוא מוחא סתימאה, שבו הנקרא חכמה, כמבואר ענינם באורך, בדרוש עתיק לקמן. וג' אלו נתלבשו זה תוך זה.

ואח"כ מן הנקודה הב' והג' חו"ב, נעשו עתה ב' פרצופים, הנקרא א"א, וגם הם מלבישים עתה את חג"ת דא"א, כנזכר שם. ואח"כ מן הו' נקודות, שהם: ד', ה', ו', ז', ח', ט', הנקרא חג"ת נה"י, נעשה עתה פרצוף א', הנקרא ז"א.

ואח"כ מן הנקודה עשירית, הנקרא מלכות, נעשה פרצוף אחד, הנקרא נוקבא דז"א. והנה גם זו"נ, הם מלבישים את א"א, בחי' נה"י שלו, כנזכר באורך לקמן.

ועתה נבאר תחלתו, איך היו בעת יציאתן הראשונים, בהיותן בלי תיקון. דע, כי כאשר יצאו אלו ה' נקודות, יצאו בבחי' אורות וכלים. ואמנם יצאו בלתי תיקון, ולסבה זו לא יכלו הכלים לסבול האורות שלהם, שהם עצמות שבתוכם, ונשברו ומתו, כמש"ל בע"ה. והנה הטעם לזה, שלא יצאו ע"ד התיקון, ולא יצטרכו לשבירה ואח"כ יהיה התיקון. הסבה לזה, כי תכלית הכוונה היה, להוציא ולעשות בחי' קליפות החיצונים, כי הם צריכות בעולם, לתת שכר טוב לצדיקים, ולהעניש לרשעים, שהיה עתיד לברוא אח"כ. וע"כ יצאו הנקודות הנ"ל בלתי תיקון, כדי שהכלים

מתפשט החיות הראוי לו. אבל לא נאמר, כי כלי הפנימי, יותר גדול מחיות החיצון. וכן כאן ב' כלים, עתיק וא"א, הם זה בתוך זה, ובכל כלי מאלו, נתפשט בכל א' וא' בתוכו, החיות הנוגע לפי ערכו.

מהחברים, הנה תחלת האצילות, יצאו י' נקודות, עצמות וכלים, כהדין קמצא דלבושא דייליה מגופיה, (נ"א דלבושא מניה וביה לבושיה מגופיה) וכבר נת"ל. והנה הבינה, לא יכלה לקבל אור החכמה, אלא פנים באחור. וכאשר הבינה הוציאה ז' מלכים תתאין, לא הוציאתן אחד לאחד, רק כולם ביחד, ששה משמותן על אבן אחד, שהם ו"ק, עם המלכות השביעית, הנקרא אבן. ולא היה בדרך ג"ר, כי כ"א יצא בפ"ע, ולא יכלו לסבול בשביל זה לקבל האור, ואז נתבטל החסד תחלה, ואח"כ הגבורה, וכן כולם עד המלכות.

אח"כ נתקנו כולם, ע"י שנעשה פרצוף, ונתמעט המשכת האורות בכתר, ונעשה בו א"א, ובו ג' רישין, עוד י"ג ת"ד. ואח"כ פרצוף אבא, ובו ח' ת"ד, וז"ס זקן אהרן, ר"ת ז"א, והם ח' ת"ד דאבא. ואמא אין לה ת"ד, כי היא נוקבא. ועתה ע"י התיקון הזה דא"א פב"פ, אח"כ נתקן ז"א. ואמנם בזמן הגדלתו כנודע, אז נזדווגו א"א, ואבא הוציא טפת המוחין שלו, ובעברה הטפה בו דרך הו"ק דאבא, מחסד שבו עד ד' יסוד שבו, נתערבה שם עם חסדים המתפשטין שם, ולקחה ה' חסדים, וכשירדה הטפה זו עד יסוד דאבא, נעשו כל ה"ח חיבור חסד א'. וכעד"ז באמא, עטרה דגבורה. ואח"כ כשנתלבשו המוחין תוך נה"י דא"א, לכנוס ברישא דז"א, אז נתלבשו נה"י בנה"י, ואז יסוד אבא נתלבש ביסוד אמא, ונתערבו שם יחד החו"ג כנודע, לכן נקרא היסוד מערב, כי שם הוא עירוב החו"ג יחד ע"כ.

פרק ה מ"ת

(ה) הקדמה כוללת, ענין אלו המלכים

הגהות ומראה מקומות

(ד) נ"א עד הוד כתי'. (ה) פרק זה נתבאר בעץ החיים עם פמ"ס ענף י"א.

ונקודה מהם, צריך שתהיה כלולה מ' נקודות פרטיות שבה, כדי שיעשו אח"כ כ"א מהם, בחי' פרצוף א', כלול מ"ס. ואמנם לא היה כך מתחלה, והיה חילוק באלו הנקודות, באופן זה, כי הנקודה א' ב' ג', כולם היו שלימות בכל חלקיהם. פירוש, שבכל נקודה מהם, היה בחי' י' נקודות פרטיות, וכ"א מאלו הג"ר, היתה כלולה מ' נקודות. אמנם הנקודה הראשונה כתר, היתה גדולה מכל ה' נקודות, [נ"א מכל הנקודות] אשר למטה ממנו. וכן הב' נקודות, שהם הב' וג', חו"ב, היו גדולים מכל מה שלמטה מהם. אבל הנקודה הד', אשר היא בחי' ז"א, לא יצאה כלולה מ' נקודות פרטיות שבה, רק יצאתה כלולה מ' נקודות, שהם ו' נקודות התחתונים הנקודה ההוא וחסרו ממנו ג' נקודות הראשונים הפרטיות בה. באופן, שאע"פ שאמרנו שז"א כלול מ' נקודות, אינם אפילו נקודה אחת שלימה, רק ו' נקודות פרטיות, שבנקודה אחת, וחסרו ממנו שלשה ראשונים. והרי יצא ז"א חסר, משאר הפרצופי הג' העליונים. ואמנם הנקודה הה' שממנה נעשה הנקבא דז"א, אין לומר בה שיצאה כלולה מ', על דרך ג' ראשונות, שא"כ נמצאת מעלתה גדולה מז"א. אמנם נקודה זו, היא נקודה פרטית, מן י' נקודות שהיו צריכין להיות בנקודה שלה, והיא בחי' הכתר שלה בלבד.

באופן, שג' נקודות הראשונים, יצאו כ"א מהם, כלולה מ' נקודות. ונקודה רביעית, יצאה כלולה מ' נקודות תחתונים שבה לבד. ונקודה הה', לא יצאה רק החלק העליון שבה, שהיא כתר שבה לבד. וכדי לידע חשבון, מה שיצא מן הז"א, אנו אומרים שיש לו ו' נקודות, אמנם ודאי, שאינם רק ו' חלקים, של נקודה א' לבד. והרי נתבאר, איך הם י' נקודות, וכפי האמת אינם רק ה' נקודות. והרי נתבאר, שינוי א' שיש, בין הג' נקודות ראשונים, אל הו' נקודות התחתונים. עוד שינוי אחר היה בהם, אשר בו יתבאר

שלהם לא יוכלו לסבול את האור, וישברו, ושברתן, זו היא טהרתן, כי אז נתבררו הוזהמא והסיגים שבהם, ונעשו קליפות. הם הטומאות, כאשר היה בדעתו יתברך. ואח"כ חזר לתקנם, והקדושה שבאותן כלים נתעלו למעלה ע"י התיקון, אך לא הובררה הקדושה לגמרי, כמ"ש בע"ה.

וטרם שנבאר, מהו ענין היות הנקודות הנ"ל בלתי תיקון, ומה הפי' של תיקון. צריך שנעזר קצת שאלות, (ו) והם: כי אחר שנת"ל, כי כל ה' נקודות נכללו כולם בעת התיקון, ונעשו בחי' ה' פרצופים, שהם: א"א, ואו"א, וזו"נ, מלבד עתיק, כי הוא נכלל בא"א, כמ"ש בע"ה. א"כ, מה נשתנה השינוי הזה, שתחלה יהיו י' נקודות, ואח"כ נעשו ה' פרצופים לבד, ולמה לא היו בתחלה ה' נקודות לבד, או יהיה באחרונה י' פרצופים.

גם בכלל השאלה, מה נשתנה הז"א מכל השאר, כי כ"א מהר' פרצופים, היא נקודה א' בלבד, מן ה' נקודות הראשונים. וז"א, נעשה מ' נקודות ביחד, ולמה לא היה תחלה גם הוא מנקודה א' לבד, כמו האחרים. או יהיו כל האחרים כ"א מהם ו' נקודות, כמוהו.

ועוד בכלל זה, כי נודע שלעולם אנו מוציאים, שכל אחד מנקודה, כלול מ' נקודות ממש, א"כ כיון שכל פרצוף ופרצוף כלול מ"ס כנודע, א"כ (נ"א אנו מוציאים שנזכר או נקודה אחד מ' או יו"ד נקודות ממש וא"כ) למה זה יצא ז"א בתחלה בסוד ו"נ, ולא יצא אז בסוד י' נקודות, או בסוד נקודה א', כמו האחרים.

גם יש לשאול, למה לא מצינו בשאר הד' פרצופים, בחי' עיבור, ויניקה, ועיבור דמוחין, לצורך תיקונם, כמו שמצינו בז"א לבדו, ואין כך לא בג"ר, (ז) ולא בנוקבא.

והתשובה בזה, כי ודאי שמאותן י' נקודות הראשונים, לא היו רק ה' נקודות לבד, זו גדולה מעלתה על זה, והם בחי' ה' פרצופים הנ"ל, שנעשו אחר התיקון. והנה, כל נקודה

הגהות ומראה מקומות

(ו) ע"י מבו"ש דף י"ג ע"ב. (ז) ע"י לקמן פרק ו'.

של ז"א, יצאו נפרדות זו מזו, שלא כדרך קוין, רק זעגין נפרדות, ולא מקושרות יחד. ואז היו נקראים אלו ה' רה"ר, כי לא היה בהם יחוד והתקשרות ואחדות, רק כדמיון אנשים נפרדין, איש לדרכו פנה, ולא היה ביניהם אהבה וחבה, ולכן לא יוכלו לסבול אלו הכלים שלהם בחי' האורות ומתו, כמו שכתוב, חבור עצבים אפרים הנח לו, כי החבור גורם קיום והעמדה. ומשל הדיוט אומר, אם תקח י' קנים כל אחת לבדו ישתברו, ואם תקח ג' לבד ביחד, יתקיימו ולא ישתברו.

מ"ב צ"ע. בענין יציאת הנקודות של המלכים, שיצא נקודות ז"א, בבחי' ו' נקודות לבד, והשאר לא יצא. וכן דנוקבא, לא יצאת אלא חלק העשירית לבד כנ"ל, היכן נשארים שאריתם, אם נשאר בשרשם בעולם העקודים במלכות, או אם נאמר הניחום באמא שלהם. אם הבנים, (א) בין בכללות, בין בפרטות, כי ממנו יצאו, וצריך עיון.

גם צריך עיון, כי הרי מז"א לא יצאו רק ו' נקודות, א"כ איך אמר שנתבררו ט"ס הראשונים, שהם מן הכתר (נ"א עד היסוד) בט' חדשים של עיבור. ואפשר לתרץ זה, בסוד הראש דקטנות, שגם בו יש ג"ר. גם אפשר לתרץ, שהם בחי' של ה' נקודות, כי כ"א מהם ודאי שהיה כלולה מ"ס, ונמצא כי בט' חדשי עיבור נתקנו ט"ס הראשונים, שיש בכל נקודה ונקודה מן ה' [נ"א ה'] נקודות. כי פרצוף גמור דבריאה, אינו, כ"א נקודה קטנה דאצילות (ב).

ה ש מ ש

(א) נ"ב, וא"א, נשארו בבינה דפרטות שלהם. אבל בט' מבוי"ש כתב, שגם זו"ן דכללות יצאו כ"א כלול מ"ס. והג"ר דו"ן שבהם נשארו בבינה דפרטות שלהם כו'.
(ב) נ"ב, (עיון שער כ"ז פ"א) כי נה"י

מלת בלתי תיקון מה עניינו. והוא, כי ג' נקודות הראשונים, מלבד מה שיצאו כ"א מהם כלולה מ"ס, עוד זאת היתה בהם, שהיו י' שבו מחוברות יחד, ולא נפרדות זו מזו. אמנם ו' נקודות דז"א, מלבד היותן ו' חלקי נקודה א', וחסרו מהם הג"ר שבהם, עוד שינוי אחר בהם, שהיו נפרדות זה מזה, ולא מחוברות.

באופן, שב' שינויים נמצאו בז"ת מן הג"ר, שהם א"א ואו"א (ח) וזה סדרן, בתחלה כאשר היה בלתי תיקון, כי אלו ה' נקודות כאשר יצאו בראשונה, היו כל ה' דומין, כאלו ביחד היו פרצוף א' לבדו, ולא שהיה ממש כך בצירוף, אלא בדמיון. פ"י, כי הנקודה העליונה, היתה אז בחי' כתר, והשניים הם הב' והג', היו בחי' חו"ב, וה' היו בבחי' גוף, בעל ו"ק, אמנם לא היו ממש מצוירות כמו שהוא עתה אחר התיקון, אמנם בנקודה א' היו בה כללות י' בחי', אלא שהיתה קטנה, וגם כי לא היו היר"ד שלה (נ"א לא היה שלם) בסוד פרצוף ממש, רק בסוד כללות.

פ"י, כי אז היתה בסוד ג' בחי', שהם: עתיק, וא"א, וחכמה שבו, ששם ג' רישין הנ"ל, ואלו הג' בחי', היו מתפשטין בבחי' קוין, בתוך ט' נקודות האחרות, כמו שהוא עתה, והם היו לבושיין אליה, ומלבישין אותה. גם ה' נקודות שבה, היו קשורים כולם זב"ז, בסוד קוין מתפשטין זו בזו. ופ"י ענין הקוין האלו, נתבאר למעלה.

וכן ע"ד זה, גם ב' הנקודות של חו"ב, היה כך, שכ"א היתה כלולה מ"ס, וכולן קשורין זב"ז דרך קוין. אבל אלו ה' חלקים נקודות

הגהות ומראה מקומות

(ח) נ"א וזה סדרן כי בתחילה כאשר אלו ה' נקודות היו בלתי תקון כאשר יצאו בראשונה היו

(ח) נ"א וזה סדרן כי בתחילה כאשר אלו ה' נקודות היו בלתי תקון כאשר יצאו בראשונה היו

פרק ו מ"ח

(ט) ועתה צריך לתת טעם אל כל הנ"ל, מה נשתנו נקודות זו"ן, מנקודות הג"ר. דע, כי כל העולם כולו מתנהג ע"י זו"ן, וכמו שהם נקראו בניינים של או"א, גם אנחנו נקראים בנינים של זו"ן, בסוד בנינים אהם לה' וגו'. וגם כי הכתוב אומר, כי אמרתי עולם חסד יבנה, ר"ל, שהעולם מבחינת החסד ואילך, שהם ז"ת, שהם כללות זו"ן. וז"ס ו' ימי בראשית, כנודע. ולכן, כל הפגם שגורמים התחתונים ע"י מעשיהם הרעים, אינו מגיע בג"ר שהם א"א ואו"א, (א) רק בז"ת, שהם זו"ן.

והנה, גם בזו"ן עצמן, יש שינוי ביניהן, כי פשוט הוא, שאין הפגם הנוגע בנוקבא, שזה אל הפגם הנוגע עד ז"א ממש, שהוא גדול ומעולה ממנה. והחילוק שיש בזה הוא, כי

גם צ"ע בענין הז"א ונוקבא, שלא יצאו ג"ר ידידה, לא ט' ראשונות ידידה, א"כ איך אנו אומרים שהמלכים דז"א יצאו מבינה ידידה, הנקרא אדום, וכן מבינה דנוקבא, הנקרא ארץ אדום, והרי לא היה בהם בינה (ג) כמ"ש בקונטרס מורי וזה"ה.

מ"ק להר"א הלוי. קודם התיקון, לא היה אהבה ב"ס רק יראה לכ"א. כיצד החכמה היה לה יראה לעלות לכתר וכן יראה שנית, כלירד לבינה, ועד"ו לכולן. גם לא היה ביניהן יחוד, רק נפרדות זה מזה. (ואפילו הו"ק נפרדות זו מזו) כמ"ש רז"ל בבראשית רבה, כי העולם נברא בדין, שהוא היראה הנ"ל, ולא היה עומד, כי נתבטלו המלכים אלו, עד ששתף עמו מדה"ר, שהוא התיקון, שאז נמשך ביניהן אהבה ויחוד, ונתיחד ו"ק בבחינה אחת.

ה ש מ ש

בס' מבו"ש, שכל הששה פרצופים יצאו כ"א כלול מ"ס, וגם זו"ן דכללות, ומה שכתב שהג"ר דז"א וט' ראשונות דנוקבא נשארו תוך הבינה, הוא על זו"ן דפרטות דכל פרצוף.

(א) נ"ב, (עיי' תו"ח דק"א סוף ע"א) וז"ל, ודאי שהם א"א ואו"א שבכל פרצוף משה פרצופי האצילות, אותם אשר לא היתה בהם שבירת הכלים, כנז"ל בפ"ז משער שבירת הכלים, אבל בזו"ן שבכל פרצוף ופרצוף מהם, אשר השבירה בהם היתה שוה, וכולן נפלו לבי"ע כנזכר, הפגם מגיע בהם ח"ו, וכן כל המעשים טובים שעושים התחתונים, פועלים בהם כולם בשוה, וכל הכוונות הנזכר בתפלות ובמעשה המצות כולם שוים בהם ואין חילוק ביניהם כלל, כי השבירה היתה בהם בשוה, ומכל זו"ן וזו"ן נשארו רפ"ח ניצוצין, וע"י התפלות והמצות כל זו"ן וזו"ן מעלה מהרפ"ח שלו מספר שלם בכולם כו'.

דבכל נקודה נקרא עשיה. וחג"ת יצירה. וחב"ד בריאה. וג"ר דכללות הפרצוף נקראים אצילות. (ג) נ"ב, עיי' לעיל פ"ו מ"ב משער שבירת הכלים, שכתב שיצאו מן הבינה שלהם, שנשארה כלולה תוך אמא דכללות. אמנם ע"ז צריך לעיין, שהנה כתב הרב לעיל, שמיתת המלכים היתה ג"כ בכל פרצוף, שהג"ר נתקיימו, והז"ת שלו מתו, כי לכל פרצוף היה לו מין אור שזה לערך הפרצוף ההוא, ואותו האור היה כלול מעשר אורות, וכולם ניתנים לכלי הכתר שבו, שהוא אריך שבו, ואז הוא מזדווג מיניה וביה, ונותן ה"ט אורות לכלי אבא שבו, ואז אבא מזדווג עם אמא שבו, ונותן לה ה' אורות, ואמא מוציאה את ה' אורות שהם זו"ן שבו ומתו. והנה כפי זה, שהג"ר דז"א וט' ראשונות דנוקבא נשארו באמא דכללות, ומשם יצאו מן הבינה שלהם הכלולה תוך אמא, איך יצדק זווג באריך ואו"א שבכל אחד, בהיותם נתונים תוך אמא דכללות. לכן נלע"ד, שהאמת הוא כפי מ"ש

הגהות ומראה מקומות

(ט) פרק זה נתבאר בע"ח עם פמ"ס ענף י"ב.

ממנה הט' חלקים תחתונים, ולא ישארו בה רק חלק א' העשירי העליון בלבד, שהיא הכתר שבה. אשר ז"ס מה שנאמר אל הירח, לכו מעטי את עצמך והבן זה.

ואמנם אם מה שהיה נשאר קיים ממנה, לא היה חלק העליון מכולם, אלא האחרון שבכולם, ע"ד הז"א שנשארים התחתונים, ומסתלקים העליונים. הנה אז לא היה כח כלל בחלק ההוא, ואז אפילו אותו החלק, היתה מתבטל, להיות תחתון שלה, והיה נחרב ומתבטל העולם. ולכך הוצרך, שחלק הנשאר יהיה העליון שבה, שהוא הכתר שבה, מחמת היותה כולה נמונה תוך הקליפה, כמבואר בסוד רגליה יורדות מות. והנה (מ) החלק הזה הנשאר, הוא בעצמו בחי' החלק, שיצא מתחלה קודם התיקון כנ"ל, כי אז לא יצא מכל חלקי נקודת נוקבא דז"א, רק חלק עשירית ממנה, והוא עליון שבה.

וטעם הדבר, כי כל דבר שבא בתחילה בבחי' שורש ועיקר, אינו מסתלק אח"כ בעת הפגם, אמנם מה שבא לה בסוד תוספת בעת התיקון, שהם ט' חלקים האחרים, אלו הם מסתלקים בעת הפגם, משא"כ אם באו מתחלה קודם התיקון בסוד שורש ועיקר, שאז אם יפגמו התחתונים, לא יוכלו להסתלק.

וא"ת, ויותר טוב הי' שלא יסתלקו. לזה ביאר הטעם ואמר, להפרע מן הרשעים כו', ויהיה שכר ועונש, (נ) ודין ודיין, ובהסתלק, יפרע מן הרשעים על שגרמו הסתלקות, לבחי' היותן י' מאמרות נפרדות, כי אם יצאו מחוברים כא', לא יהיו מסתלקים. וזה שאמר, שמאבדין את העולם, שנברא בעשרה מאמרות. פי', ואלו נברא במאמר א' כלול מכולם, לא היה כך. וכן ע"ד ז"ל לתת שכר טוב לצדיקים, שמחזירין אותן אחר הסתלקותן. משא"כ אם לא היו מסתלקין מעליהן ע"י הפגם, לא היה שכר לצדיקים המחזירין אותן, והבן זה.

(ע"י) הפגם המגיע עד נוקבא לבד, אפשר שיהיה כח בפגם ההוא, אם יהיה החטא גדול, באופן שיגרום שיסתלקו ממנו הט' חלקים כולם, ולא ישאיר בה רק חלק עשירית, שהיא כתר שבה. אבל בז"א אין כח בפגם מעשה התחתונים שיסתלקו ממנו הו"ק, רק הג"ר בלבד.

וצריך לתת טעם לזה, ובכלל הדבר נבאר מ"ש לעיל, כי ביציאת נקודת ז"א, יצאו ו' חלקי תחתונים, ולא ג' ראשונות, ובנקודת הנוקבא, יצאה נקודה העליונה כתר שבה בלבד, וט' חלקי התחתונים לא יצאו.

אמנם ב' הטעמים לב' השאלות האלו הם נתלין זה בזה והענין י' תלוי כמ"ש בפרקי אבות (כ) בעשרה מאמרות נברא העולם. וכך פי' הדבר, שבחי' הז"א שהוא עולם, מתחיל מהחסד ולמטה, והוא נקרא עולם, בסוד אמרתי עולם חסד יבנה, מחסד ואילך יבנה כנ"ל. ובחי' זו הנקרא ז"א, היה המאציל העליון יכוד לבוראו מחובר יחד כל הי"ס שבו, ולא להיותן י' מאמרות נפרדות זו מזו, ולא היה בדרך ג"ר שהם א"א ואו"א, שכל י' חלקיהם יצאו מחוברים יחד כנ"ל.

ונתן לזה טעם ואמר, להפרע מן הרשעים כו'. פי' כדי להיות בעה"ז שכר ועונש (ל) לצדיקים ולרשעים. ולכן היה הדבר הזה, שיהיה זר"ן מחולקים ל' חלקים, שהם עשרה מאמרות, ולא יצאו כלולים יחד, ע"ד ג' נקודות הראשונים.

והטעם הוא, לפי שכפי גודל שיעור הפגם שיפגמו הרשעים, כך יגרעו במאמרות האלו. ויפרע אז מהם, כפי הערך ההוא, וכן להיפך זה אצל הצדיקים.

והנה הפגם המגיע אל נוקבא דז"א, יש בחי' פגם, שיגרום שיסתלק ממנה חלק א', ויש שיגרום לסלק ב' חלקים, ועד"ו, עד שאפשר שיהיה בחי' פגם, שיגרום שיסתלקו

הגהות ומראה מקומות

(ל) ג"א שכר לצדיקים ועונש לרשעים ולכן (כת"י).

(מ) ג"א והוא (דפו"י). (נ) ג"א דין ורחמים (דפו"י).

(י) ע"י בספר עולת תמיד דרוש יבום וחליצה

דע"ו ע"א.

(כ) אבות פ"ה משנה א'.

בתחלה, היו נשארים קבועים כנ"ל, ולא היו מסתלקין בעת הפגם, והיה עון התחתונים גדול עד מאד מנשוא לאין קץ, בתתם פגם במקום העליון הזה, והיה העולם חרב, לכן היה בהיפך, כי הג"ר יצאו בסוד תוספת לבר, כדי שיוכלו להסתלק בעת הפגם, ולא יגיע בהם פגם ח"ו.

ובזה עצמו יהיה טעם לכל הג"ר, למה באים ביחד בסוד תוספת, (ע) והוא, כי ג"ר דז"א חשובים כאחד, ובעת הפגם צריך שיסתלקו יחד, או שיחזרו יחד, שלא בעת הפגם, כי אם יסתלק א', וישארו ב', או להפך, אין פגם גדול מזה, לעשות פירוד בין ג"ר דז"א ח"ו, ויותר טוב שיסתלקו שלשתו, והיו כחוברים, משיסתלק א', ויהא הב' בפירוד ממנו.

והנה ה' אחרונים שלו, באו תחלה בסוד שורש ועיקר, ואמנם אם בג"ר היה יכול הפגם לנגוע בהם, כ"ש ברו"ק, וא"כ איך יצאו בסוד שורש, ולא יוכלו להסתלק בעת הפגם.

אך הענין מבואר, במה שנתבאר ג"כ טעם של הב' שאלות הנ"ל, הא' הוא, למה יצאו ו' חלקי נקודות לבר, ולא יצאו ה' כולו, וגם למה יצאו הששה חלקים בעצמן נפרדות, ולא מחוברות ומקושרות.

אבל הענין הוא, כי הלא המאציל ראה, שאם היו יוצאין הג"ר, לא יהיו יכולין להסתלק בעת הפגם, והיה הפגם נוגע בהם ח"ו. ואם נאמר שהיה יכול להוציאם נפרדות

ועוד יש טעם ב', מצד עצמם, והוא, כי אם היו תחלה בסוד שורש ועיקר, באופן שאח"כ לא היו יכולין להסתלק, הנה היה ח"ו מגיע הפגם בהם. אבל עתה, כאשר חוטאים תחתונים, הם מסתלקות למעלה, (א) ואין הפגם מגיע בהם, (ס) ואז יפרע מן הרשעים, שגורמים נזק בעולם התחתון, על מיעוט השפע, מחמת שגרמו הסתלקותן, אבל בהם עצמם אין הפגם מגיע, כנ"ל, כי הרי הם מסתלקין. וז"ש שמאבדין את העולם כו', ולא אמר שפוגמים בעשרה מאמרות עצמן.

ואמנם החלק העליון שבה, אע"פ שנשאר קיים בה, ואינו מסתלק בעת הפגם, אין הפגם מגיע בו, להיותו עליון מאד יותר מכל השאר. אבל החלקים התחתונים שבה, הקרובים אל הקליפות, היה הפגם מגיע בהם, אלו לא היו מסתלקין.

ואמנם הז"א, שאינו קרוב אל הקליפות כמו נוקבא, לכן היו בו ב' שינויים מנוקבא. הא' הוא, שיצאו ששה חלקים של הנקודה שלו, בקבע מתחלה קודם התיקון, מה שאין כן בנוקבא, שלא יצאת רק חלק העשירית לבר. והב' הוא, כי יצאו חלקים תחתונים שבהם, ולא העליונים.

וטעם הדבר הוא, ע"ד הנ"ל, כי כיון שאין בו החשש כמו בנוקבא, כי אינו קרוב אל הקליפות, ולכן היה הענין בו בהיפך. ומצורף לזה טעם אחר, והוא זה, כי הנה ג"ר דז"א, הם אורות עליונים, ואם היו יוצאין

ה ש מ ש

בפי' העמידה, כי ט' תתאין דמלכות נחתו בבריאה, והכתר נשאר באצילות, והיה לו להיות להפך. ונוכל לתרץ חצי הקושיא, כי גם מו"א נופלים, בסוד במסתרים תבכה נפשי וכו'. אך עכ"ז קשה, שהיה לו לצאת ב' הנקודות באופן אחד, ולא הפכיים, כיון ששניהם שוים בנפילה עכ"ל.

הגהות ומראה מקומות

(ע) נ"א מוסיף ולא דרך עיקר בראשונה (דפו").

(ס) ע"י שער הפסוקים דף קמ"ג בפסוק כי מדה ה' את יעקב. ובספר עולת תמיד דף ה' ע"א.

תמיד, ובאים לו אז בתוספת ביחד, כי כן בראשונה, נשאר שלשתן יחד, שלא יצא כנ"ל.

אבל נוקבא, שכל ט' חלקי התחתונים לא יצאו תחלה, הנה אחר התיקון יצאו כולם (צ) בפ"א, בסוד תוספת ברגע (ק) א' ביחד, ואינה צריכה לכל אותן התיקונים דועיר אנפין, ודי לה בעיבור ראשון (ר).

(ש) מ"ק מעיקרא היו העשר עצמות פשוט, והיו כלולים מ', ולא ניכרת בהם, והג"ר שהיו רחמים, היו יכולין לקבל אור הא"ס, וכשהיה מגיע אל ה' נקודות, היו מתבטלות, ואלו הם המלכים שמתו, לפי שהם זין, והאור שבא הוא רחמים, ולא היו יכולין לקבלו, וכיון שלא קבלו החיות, מתו. לכן הוצרך לתקן, שנעשו כלים אל הכתר, ועיי"כ נתבסס האור, שבא ועובר דרך מסך, ועוד שניכרין בו ה'.

ואלה המלכים הם למטה ממלכות ראצילות. ולא נשאר מהם אלא הדר, מפני שהיו דו"ג, והם ת"ת ומלכות, ואז נעשה עיבור א' דא"א. (נ"א דא"א) והטפה היתה י' אחת, ונלקחה ה"ד ממילוי (נ"א ונחלקה ל"ד מילוי) ה"ד שבחכמה, והם סוד ו"ד דו"ד דאבא, שהוא גימטריא י', ושם אבא הדכורא גובר, לכן ו' קודמה לד', וזהו ו"ד. אך טפת הבינה, נוקבא גוברת, לכן גוברת ד' על ו', וזהו צורת ה': דו"ג. כי משם נלקחו האותיות דו"ג, מן הבינה שהיא ה', וז"ס אדה"ר דו"ג פרצופים בראו. כי בבינה הוא הד"ו, וביאורו הוא, שהטפה בסוד (ת) אור מים רקיע. כי ברישא דאבא, הוא אור. ובבטן דאמא, נעשים מים, ואח"כ נעשים רקיע. (דהיינו התפשטות ג' כלילן בג' שהוא נקרא א) זעיר, והוא נקרא רקיע). וז"ס, יום ליום יביע אמ"ר, יום ליום. הב: קצוות דו"א, הנקרא ימים, ונמשכו עליהם

זה מזה, כי אז לא היה הפגם מגיע בשלשתן יחד, רק בבחי' ההוא המיוחסת (פ) אל הפגם ההוא, הנה אין לך פגם גדול מזה, שג' ראשונות יהיו נפרדין זה מזה כנ"ל, ולכן הוכרח שלא יבואו כלל בסוד שורש, אלא בסוד תוספת, כדי שאם יפגמו התחתונים, יוכלו להסתלק, ויסתלקו שלשתן בחיבור, ולא בפירוד.

אבל ה' חלקים התחתונים, הוציאים נפרדין זו מזו בכוונה ממש, כדי שלא יפגמו כולם, כי יש פגם שנוגע ביסוד לבד, ויש פגם שנוגע בהוד לבד, וכיוצא בזה, והוא לברו יפגום, והשאר כיון שאינם מחוברים יחד אינן נפגמים, ונמצא שבעת הפגם לא יהיה כל כך גדול, וטוב יותר שיפגמו התחתונים, ולא הג' ראשונות, וגם יותר טוב שהתחתונים עצמן ידיו בפירוד מתחלה קודם התיקון, כדי שאפי' אחר התיקון, כאשר חס ושלום יהיה פגם, לא יגיע פגם רק באותו חלק לבד שנתפגם, אף על פי שאז אחר התיקון הם מחוברים, כנודע, כיון שמתחלה היו נפרדות, אין הפגם מגיע כולם.

אבל בנוקבא, אלו היו התחתונים שבה חס ושלום נפגמות, היה העולם חרב לגמרי, להיותה קרוב מאד אל הקליפות, והם ג"כ תחתונים שבה, היו נאחזין בהם הקליפות לאין קץ, ולא יהיה שום תיקון ח"ו.

ובזה יתבאר היטב הטעם, למה הוצרך בזעיר אנפין, עיבור יניקה ומוחין. כי הג' ראשונות יצאו כולם כל אחד כלולה מ', ולכן לא הוצרכו לכל זה רק לעיבור אחד בלבד. והו"א, תחלה צריך עיבור ויניקה, לתקן יחד הו"ק אלו, אשר הם לברם יחד, יצאו בסוד שורש ועיקר, קבועים מתחלה, קודם התיקון. ואח"כ עיבור ב', להביא אליו יחד כל הג' שלו, הם המוחין, הנזכר אצלינו

הגהות ומראה מקומות

(ר) נ"א מוסיף ויניקה (דפו"י).

(ש) עי' בתלמוד ע"ס שיעור ו' אות מ'.

(ת) עי' בתלמוד ע"ס חלק ב' אות א' באו"פ.

אות ד'. (א) נ"א ו"ק ז"א (כת"י).

(פ) נ"א שנתוסף (דפו"י).

(צ) נ"א בפ"ע ונתקנו כולם (דפו"י).

(ק) עי' שער אנ"ך פ"ו ומבר"ש דף ט"ז ע"א

ודף צ"א ע"א ושער פרטי עי"מ פ"ג.

ואוירא ואשא דהוו הב' עטרין, נכללין ביסוד דילה, וזה נעשה דעת לת"ת, ועי"כ הוא מכריע, כי הוא חסדים וגבורות.

נמצא, שהד' נעשו ג', ונכנסין למוחין, ואלו הם סוד ד' פרשיות דתפילין. חם ד' פרשיות, בבחי' קודם שנכנסו בנה"י דאימא, שהם (היו) אור מקיף אליו. ה) וכנגד מציאת הא', (נ"א הב') כשנכנסו בה, קודם שיכנסו בנ"א, הוא ש' דד' רישין. והבחי' הב', הוא ש' דג' רישין. (נ"א הוא ש' דג' רישין והבחי' הא' הוא ש' דד' רישין) ובחי' הפנימי רמוז בהם, כי הם רמוז למקיף שהוא מבחי' חוץ.

ואח"כ, כמו שהארם מעלה נשמתו להיות מ"נ, אחר שהוא מבין י"ג יום א', כן הת"ת מעלה נשמתו, אלא שהארם אין לו עלייה זו עד י"ג שנים. והת"ת ו) מעלה אותה, בעדו בן ט' שנה, קודם המוחין, כדי לקבל המוחין, וזהו בן ט' שנים ויום אחד, ביאתו ביאה.

והנה ב' שנים, נגדלו הר"ק אלו כל הצורך, וצריך לקבל אחסנתא וב' עטרין, ב' (נ"א בב') בחי' ד' וג' הנ"ל, הרי ז'. וזהו בן י"ג יום א'. ואלו ה' הוא, בתחלה צריך ג' שנים עד שיהיה בן ט', כי באלו הג' שנים נעשה לו הכנה לקבל מוחין, ואז אחר שנעשה הכנה, מקבל המוחין בד' שנים אחרים, והרי הם י"ג שנים.

ובמאי דאמרין שהעושה אותה כלי, משאיר בה רוחא. יובן ענין היבום, ז) דכיון שמת אחיו, השאיר הרוח שם, דע"י טפה דאחיו, שהוא קרוב אליו, קודם שיבא בה הרוח דאת, [נ"א דאחר] הוא (הנה) היבם החי, מקדים נשמתו הראשון, ומתחבר ברוחו. ובא זה בג' הכנות א', הרוח דשביק בגוה כנ"ל. ועוד, טפת אחיו. ועוד, כוונת היבום, שמכוין להביא נשמת אחיו הראשון המת שם. וז"ס, אם ישים אליו לבו היבם, ומכוין לבו

סוד אמ"ר, שהוא ר"ת "אור מים" רקיע. אך ללילה ללילה, סוד קצוות דנוקבא דמלכות, יתרה מלשון חנה, כנזכר בס"ה תרומה, (ד' קל"ז) כי היא סוד חנה.

ואח"כ בלידה נתפשטו, ונעשו הר"ק, כ"א מלוכש בכלי, והיו בסוד ו', אח"כ ע"י היניקה, (נ"א ע"י התיקון) הגדילו הר"ק אלו, ב' שנים, לכן הפעוטות מקחן מקח, כי כבר הגדילו בחי' ר"ק של נשמתו ועצמותו, כל מה שיוכל להגדיל. ואח"כ הוצרך עיבור ב', להשלים המוחין. וז"ס שינה, שמעלין הז"א ינוקבא הפנימיות שלהם בבטן אמא, להיותו שם בסוד מ"ן. וזהו כמו שאנו מעלין נשמותינו בסוד השינה במלכות, להיות מ"ן דילה. כן הענין בועיר ונוקבא, כי נשמתן ופנימיותן, הם מעלין מ"ן לאר"א.

והענין, כי אחר שאבא עשאה כלי, נשארה ההוא רוחא גניז במקומה, משום דלא היה אפשר אל הנוקבא שהוא דין, לקבל זכר, אלא באותו רוח שמטיל בגוה, וזהו הכלי שתקבל בגוה בחי' זכר, וזהו עשאה כלי. ואחר כך שהיא מקבלת, ומתהוות הוולד, וילדת, כבר כלו מ"נ, ונשאר האי כלי, שהוא האי רוחא בלתי מ"נ, ועי"כ צריכין הבנים שנתהוו באותו כלי, לחזור ולעלות נשמתן שם באותו הכלי, ונעשים מ"נ, ואז היא יכולה לקבל מ"ד, ליתן להם המוחין.

וענין המוחין שנותן להם, הם אחסנתיה דאר"א, וב' עטרין, שהם ד', וזהו, כי ב) החו"ג דא"א, הפרקין הראשונים, מהם נעשה מוחי אור"א. והפרקין השניים, הם ב' ג) עטרין לת"ת. ואר"א נותנין לז"א, [מאותן] אותן הפרקים שיש להם מוחין ג"כ. וזהו אחסנתא דאר"א, וז"ש במשפטים ד) ובאר"א, רישא דמלכא בחו"ג אתתקן. וכולן נכללין בנה"י דבינה, אוירא דכיא ואשא דכיא בנ"ה, דהוי אחסנתא.

הגהות ומראה מקומות

(ה) נ"א שהיו ד' אר"מ אלא (כ"י).

(ו) ע"י שער הנסירה פרק ג'.

(ז) ע"י בספר עולת תמיד סדר יבום וחליצה

ובשער הגלגולים הקדמה ג' דף ד' ע"ב.

(ב) ע"י שער הנסירה פרק ו'.

(ג) נ"א עטרין לאור"א ואר"א נותנין לז"א עם

אותם הפרקים שהם להם (כת"י).

(ד) אות תק"כ.

אחוריהם רבוקים זה לזה, והפוכים אחור נגד אחור. למעלה מזה מדרגה ב' והוא, שיהיו אחור בפנים, שיהפוך הזכר אחוריו נגד פני הנקבה. ואז, יש מעלה בזה, שמקבלת הנקבה מהזכר דרך הפנים, אבל עדיין אינה מקבלת רק אור של אחוריים מהזכר, ואינה יכולה לקבל אור הפנים שלו.

למעלה מזה מדרגה ג', המעולה ממנו. והוא פנים באחור, שפני הזכר מביטים באחורי הנקבה. ובוה יש מעלה יתירה, שמקבלת הנקבה אור הפנים ממש, אלא שלהיותו אור גדול אינה מקבלתו אלא דרך אחור שלה, ואז שם מתעבה האור, וכאשר יתעבה, יוכל אח"כ האור לילך דרך אחור, ולהגיע עד הפנים שלה, ואז תוכל לָקַבֵּל. וז"ס הפסוק, חכם באחור ישבחנה, כי כאשר החכמה שהוא זכר, יפנה בפניו אל אחורי הנקבה, שהיא בינה, ישבחנה יותר ממה ט' שהיה בעת היותו להיפך, אחורי הזכר בפני הנקבה.

מדרגה ד' למעלה מכולם, הוא פב"פ, פ"ה, שניהן זכר ונקבה פונים פניהם זה לזה, ומדרגה זו היא תכלית השלימות.

ודע, כי באו"א, היו בהם ג' מדרגות הנזכרים, שהם: אב"א, ופנים באחור, ופב"פ, וחסר מהם מדרגה ב', שהיא אחור בפנים. אבל בזו"ן, היו ארבעתן כולם.

וטרם שנבאר חלוקות אלו נבאר בקיצור, ענין התיקון מה עניינו, הנה נתבאר, כי לא היתה השבירה אלא בכלים, שלא יכלו לקבל האור שלהם, נמצא, שכאשר בא התיקון, עיקרו היה לבחי' כלים, אבל בענין האורות והעצמות שלהם, לא נתחדש דבר בהם מחמת העיבורים והיניקות, רק ענין אחד, והוא, שבתחלה בהיות הכלים בחי' נקודות קטנות בלתי פרצוף, לא היו האורות מוציאין חלקיהם לפועל, ולא היו יכולים להראות פעולתן וכחם, כי היו נכללין בנקודה קטנה, ואחר שנתקנו הכלים בבחי'

רוח של מת רבגווה, וגם נשמתו אליו יאסוף, פ"ה, כי הוא מקבץ ומאסף נשמה עם רוח שהיו שם, וז"ס רוחו ונשמתו אליו יאסוף.

פרק ז מ"ת

ח) ונבאר עתה, מה היה ענין מיתת המלכים. הנה נתבאר בפרק הקודם, כי יש שינוי בג' נקודות הראשונות, שהם בחי' א"א ואו"א, שכולם יצאו, כל אחד מהם, כלול מידו. וגם שיצאו כל א', מחובר כל היוד שבהם, בכלולות זו בזו דרך קוין, משא"כ בזו"ן, כנזכר היטב. ולכן, לא היה הפגם והשבירה שוה בהם, וההפרש הוא, כי להיות נקודות של או"א יותר מתוקנים, וגם שהיו כלולים כל א' מידו. לכן, היה בהם ב' שינוים. הא' הוא, שהכלים שירדו מן או"א, לא ירדו מבחי' כלים שלהם, רק אחוריים דאו"א בלבד, אבל הכלים דבחי' פנים לא נשברו. משא"כ בזו"ן, שכל בחי' הכלים דפנים ואחוריים, נפלו ונשברו.

עוד היה שינוי ב', כי הכלים דאו"א, לא נשברו שבירה גמורה הנקרא מיתה, רק ירידה לבר למטה ממקומם, אבל נשארו עומדים בעולם אצילות עצמו, במקום שהיה עתיד להיות מקום נוקבא דז"א. לכן, לא נזכר בהם בחי' מיתה, רק בו' מלכים תחתונים, שבהם נאמר וימת, כי ירדו למטה מעולמן, ונפלו לעולם הבריאה, כנ"ל באורך, ונפלו ממש תוך הקליפות, ונתבטלו שם בתוכם. ושם לקמן נתבאר באורך השינוי שהוא בג"ר עצמן, כי גם בהם היה חילוק וע"ש. אמנם בכאן נבאר מאו"א ולמטה, מה ענינם.

ותחלת הכל, נקדים לך הקדמה א', והוא, כי בכל בחי' שיש זכר ונקבה, יש ד' בחי', וזה סדרן, לפי מעלתן ממש מלמטה למעלה: תחלה היא מדרגת אב"א, פ"ה, שיהיו זו"ן

הגהות ומראה מקומות

- ח) פרק זה נתבאר בע"ח עם פמ"ס ענף כ"ט. ובהתלמוד ע"ס אות כ"ג וע"י בשער הקדמות דף נ"ו ד"י ענין י' נקודות.
- ט) נ"א שהיה בהיותו, ומלת בעת מסוגרת. (דפ"י).

ועיקר, לכן בעת התיקון, באים כולם יחד אליה בבחי' תוספת לבד, ברגע אחד, ואין בה הבחי' שיש בז"א, שהם: עיבור, ויניקה, ועיבור ב', לפי שהכל באים ביחד.

והנה אחר שנתקן ז"א, נקרא רה"י, כי הנה טעם וסבת העיבור של ז"א היה, מפני זה, לפי שבתחלה, היו ו' חלקים נפרדין זה מזה בסוד הרה"ר, כנ"ל, לכן נכנס בסוד העיבור תוך אמא, כדי לאסוף החלקים האלו הנפרדין, תוך מעי בינה, ואז, מחמת היותן מקובצים יחדיו, וגם לסבת שנתוסף בהם עתה אור אמא, בכח ב' סבות אלו, יתחברו יחד ויתקשרו יחד, ואז, בזה העיבור הראשון, נתחברו יחד ו' חלקים בבחי' קוין, כנודע, והוא: כי חסד נכלל בנצח, וגבורה בהוד, ות"ת ביסוד, כ) ואין זה נקרא, ג' כלילן בג' הנ"ל.

וזהו עד שיעברו ג' ימי קליטה, ואז, נתחברו כולם יחד חיבור אחד יותר מעולה, והוא, שכל חלק וחלק מהם, נכלל מכל ז"ת, כמבואר אצלינו בענין התפילין, שיש בהם כ"א אזכרות. לפי שבהיותן שם בסוד עיבור ראשון, היו בסוד ג' כלילין בג', ולא ל) ניכרו רק הג' לבד, והיה כל א' מהם כלול מכל הז', הרי כ"א, כי הז' היא נקודת המלכות, ואז הז"א, בסוד ו', שבתוך אות ה' ראשונה, שהיא אמא, והם ו"ק, והמלכות, היתה נקודתה בסיום הוא"ו, (הו"ק) בסוד אושיט פסיעה לבר, הנזכר פ' בלק דר"ג בפסוק אשורנו ולא קרוב כמבואר אצלינו, ואז נעשה רה"י, כי נעשו כולם יחוד ואחדות אחד.

וז"ס שאמרנו בתיקונים קס"ו, רה"י גבהו עשרה, דאינון יו"ד ה"א וא"ו ה"א, ורחבו ד', יהו"ה פ"י, כי נודע, דהו"ה דמ"ה דמלוי אלפין, הוא בז"א, אשר המלכים הששה שלו נתחברו יחד, ונתקנו ונתקשרו, ונעשה מהם בחי' היי"ה זו דאלפין, מקושרת אות באות יחד, בשם אחד יחיד ומיוחד, ונקרא רה"י.

פרצוף גמור, אז גם האורות יכלו להראות פעולתם וכחם ולהוציאם לחוץ, כי הרי הנקודה הקטנה, נעשית כצורת ראש ואזן ופה, וכיוצא, ואז יכלו להראות פעולתם לחוץ.

ואמנם הכלים עצמן, נתוסף בהם, שנעשה בהם בחי' פרצוף ממש, והענין, כי תחלה נעשה מנקודה הא' עתיק וא"א, כנ"ל. ואח"כ, מן הב' והג', נעשו בחי' ב' פרצופים דא"א, כי עלו אותן אורות ב' נקודות הנ"ל, והלבישו לחג"ת דא"א, כנודע, כי שם מקומם. וע"י אותו הכסוי והלבישה, נעשה להם בחי' כלים ופרצוף שלם, עם הבחי' של הכלים הראשונים שלהן עצמן שנשברו בתחלה, ועתה הובררה הקדושה מהם, ונתעלו ונעשו י) פרצופי א"א, ואחר כך, ע"י עיבור ראשון של ז"א במעי אמא, בהיותו ע"ג נה"י דא"א כנ"ל, כי נכללו ג' בג', שהכוונה היתה להלביש אותו ו"ק דז"א, שהיו האורות בלי כלים, כי הכלים ירדו בבריאה כנ"ל, ואז, נעשה להם שם בחי' כלים בפרצוף שלם, ואז, גם הכלים שלהם הראשונים שירדו ומתו, נתעלו גם הם, ונתחברו עם כליהם האחרים החדשים, ומהכל נעשה יחד פרצוף שלם א' אל הז"א, וכן לנוקבא על דרך הנ"ל.

אמנם החילוק שהיה בהם, הוא מה שביארנו למעלה, כי א"א וא"א, נתקנו בפ"א, אבל ז"א, אשר לא יצא מתחלה רק ו' חלקי נקודות לבד, שהם בחי' ו"ק שלו, ולכן אלו הו' נתקנו תחלה, בט' חדשים של עיבור ויניקה, ואח"כ, באים לו בסוד תוספת, אותן ג' החלקים הראשונים, שהם המוחין שלו שלא יצאו בתחלה. ולפי שבתחלה חסרו ג' ביחד ממנו, לכן גם עתה באים לו כל שלשתן יחד בעיבור הב', והבן היטב, מה ענין עיבור ויניקה ומוחין דז"א, המוזכר אצלינו בכ"מ, ושם דעתך לזה.

וכן בנוקבא דז"א, אשר כל הט' חלקים התחתונים שלה, לא באו תחלה בסוד שורש

הנהגות ומראה מקומות

עד שיעברו ול"ג וזהו (דפ"י).

ל) ז"א נשאר ומלת ניכרו מסוגרת (דפ"י).

י) ז"א ונתעלים ונעשים (דפ"י).

כ) ז"א וענין זה נקרא ג' כלילין בג' כנ"ל

שהם: אב"א ואחור בפנים, ופנים באחור, ופב"פ. והנה טרם שהיה שום תיקון כלל בכל האצילות אפילו בעתיק יומין הנה בצאת האורות של א"א, ונכנסו בתוך הכלים שלהם בהיותן עדיין בסוד נקודים, כנ"ל, היו אב"א, לפי שהנה נודע, כי אור"א עומדין בב' צדדי א"א, זה בחסד שלו, וזה בגבורה. ובהיות אור"א פב"פ, אז אור הפנים של א"א, יורד ונמשך ביושר, באמצע, בין פני אבא לפני אמא, ומאיר בפני שניהם.

והנה בהיותם עדיין בסוד נקודה בלתי תיקון, כבר נתבאר אצלינו שזה גרם שבירת הכלים, לפי שכאשר לא היה עדיין שום תיקון, היה האור בא בלתי מסכים, והנה הם אורות גדולים ובלתי מסכים, ואז אין הכלים יכולים לקבלו, ומתבטלים. ואחר התיקון, בא האור ממועט דרך מסכים, ויכולין הכלים תחתונים לסבול ג"כ. והנה כאשר עדיין לא היה שום תיקון אפילו בע"י, היה אור גדול ורב בלתי מסכים. ועי"כ אם היו אור"א פב"פ, הנה בהמשך אור פני א"א ביניהן כנ"ל, דרך החוזה שלו, לא היו יכולין לקבלו כלל, לפי שבחי' הפנים הם יותר זכים ובהירים ודקים מהאחוריים. והיה האור מובלע ונכנס בהם מאד, והיה בלתי אפשר שיהיו יכולין לקבלו, והיו נשברים ונופלים גם הם למטה כמקרה זר"נ, והיתה בהם מיתה ממש ח"ו, ועי"כ נשאר אב"א, ואז, בהמשך אור פני א"א דרך החוזה שלו, ונמשך ונכנס בין ב' האחוריים דאור"א, אשר הם עבים וגסים מאד, יותר מבחי' הפנים, ואז אין האור ההוא נבלע ונכנס בהם מאד, כי הוא רחניות בתכלית, והם חשוכים וגסים, לכן אינו נכנס בהם רק אור מועט, ויכולין לקבלו.

ולכן עמדו בתחלה אור"א אב"א, ובזה לא מתו כשאר מלכים, שמתו ממש וירדו לעולם הבריאה. אמנם האחוריים שלהם, אותן אשר לא יכלו לקבל אור עליון אפי' בהיותן בסוד

ודע כי אע"פ שאנו אומרים, שנתקנו אלו הו' מלכים של זר"נ, עכ"ו, בהכרח הוא, שלא נגמר בירור שלהם להצטרף, ונשאר קצת ניצוצי קדושה שלהם בתוך הקליפות, הנקראים סיגים שלהם, והם נקראים רה"ר, בסוד הן רבים עתה עם הארץ, שהם הקליפות, לפי שלא נתקנו ונשארו נפרדין בבחי' רבים. (מ)

והנה בימות החול, השכינה שהיא נוקבא דו"א, היא בגלות בין הקליפות, והבן ענין השכינה בגלות מה ענינה. והנה היא נקראת שם ב"ן, שהיא הו"ה רמלוי ההי"ן, כנודע שהיא מבררת ברורין מתוך הסיגים, והיא מעלה אותן למעלה בבחינת מ"נ, ושם נתקנים, והבן זה מאד היטב ביאור מ"נ, מה ענינה.

אמנם בשבת, עולה מתוך הקליפה למעלה, ואינה בגלות. ואמנם הווג אשר לה בשבת עם ז"א, (הם נשמות חדשות) הם חדשים, ולא מן ברורים האלו. (נ) והנה זהו, סוד איסור שבת המוציא מרשות לרשות, כי הנה המוציא מרה"י לרה"ר, גורם להמשיך הברורים הקדושים שכבר הובררו ונעשו רה"י, ומוציאין לרה"ר, שהם הסיגים והקליפות, ומערבב קודש בחול. והמכניס מרה"ר לרה"י, הוא גורם שהשכינה תרד בשבת למקום הסיגים, ותברר מהם ברורים, להעלותן משם שהוא רה"ר, למעלה אל רה"י, וגם זהו פגם גדול מאד מאד. נמצא, כי איסור המכניס מרשות הרבים לרשות היחיד, תלוי במלאכה אחרת, והוא הבריר מכלל ל"ט מלאכות דשבת, כי כן הבורר עצמו גורם דבר זה הנ"ל, שתגלה השכינה בין הקליפות, ותברר ברורין מהקליפות והסיגים.

פרק ח מ"ח

(ס) ואחר שנתבאר בחי' התיקון בדרך קצרה, נחזור לבאר כסדר המדרגות הנ"ל,

הגהות ומראה מקומות

(נ) נ"א נשמות חדשות ומלת חדשים מסוגרת. (ס) פרק זה נתבאר בע"ח עם פמ"ס ענף ל'.

(מ) עי' שער טנת"א פ"ה ובשער המצות פרשת בהר בענין השמיטה.

בנקודה א' של אלו י' נקודות כנ"ל, ונודע, כי כשנתקן, נעשה פרצוף גמור ב"ס. והנה כשהתחיל להתתקן עתיק יומין, ונעשה לו בחי' הראש שבו, הנה הג"ר שבו נתקנו תחלה ביחד, שהם כח"ב שבו, שהן כללות רישא דעתיק, אשר לבחי' זו הראש, קראוהו באדר"ז רישא עלאה דלא אתיידע. פ"י, כי הנה בחי' פרצוף עתיק, הג"ר דילי' אינן מתלבשין ומתעלמים כלל תוך א"א, ונשארו בגלוי, כי איננו יכול להשיגו ולהלבישו, ולכן זה הראש נקרא רד"א. אמנם ז"ת שבו, שהם סוד ז' ימים אלו, הם מתלבשים תוך א"א כנודע, כי יש לו בהם קצת השגה, ולבחי' אלו הו"ת שלו, הם הנקראים עתיק יומין, ר"ל עתיק של בחי' ז"ת, הנקרא ז' ימי קדם, כנודע ובהם יש קצת השגה וידיעה.

והנה אחר שנתקן רישא דע"י כנ"ל, נתמעט האור קצת ע"י רישא דעתיק, שנתקן ונעשה פרצוף, ועובר אור העליון דרך המסכים ההם. ועתה, יש באבא כח לקבל אור העליון אפי' דרך הפנים שלו, לפי שהוא זכר והוא רחמים, אבל אמא שהיא נוקבא, דינין, עדיין אין בה כח לקבל אור עליון דרך הפנים שלה, אלא באחור. ולכן, החזיר אז אבא פניו במקום פנים, ואמא נשארה כמו שהיתה תחלה, ונמצא עתה עומדים או"א, פנים ואחור, שהיא מדרגה הג', וחסר מהם מדרגת ב' של אחור בפנים, ותכף עלו במדרגת מעלת הג', שהיא פנים באחור. וטעם הדבר הוא, לפי שכיון שהחור"ב שבראש עתיק יומין, שניהם נתקנו יחד, וכלל לא הקדים זה לזה, לכן גם או"א, שהם בחי' חו"ב כנודע, היה בהם ב' תיקונים ביחד, כי היו בתחלה במדרגה ראשונה אב"א, ותכף עלו ב' מדרגות יחד, והיו פנים באחור, שהיא מעלה ג' כנ"ל.

ואמנם פשוט הוא, כי האור הנמשך מן אבא אל אמא, בין אם יהיה בבחי' פכ"פ, או בחי' פנים ואחור, לעולם הוא בא מן י"ס

אב"א, נתבטלו, והכלים שלהם של בחי' האחוריים ההם, ירדו למטה, ונשארו בעולם אצילות, במקום שהיתה נוקבא דז"א בבחי' הכלי של הנקודה שלה, כנודע וכמבואר, שכל היורד כלים יצאו, קודם שיצאו האורות. ועי' לעיל, (ע) אימתי נשתברו האחוריים דא"א. כי שם נתבאר באורך.

והנה כאשר ירדו אלו האחוריים, ירדו אחורי אבא כלולים מ"ס, ואחורי אמא כלולים מ"ס ג"כ, ואחורי אבא ירדו ונפלו ועמדו נגד הפנים של נוקבא דז"א, ואחורי אמא ירדו גם הם ונפלו ועמדו נגד האחוריים של נוקבא דז"א, והיא נשארת עומדת באמצעיתא, אלו באחור ואלו בפנים, ונשארו אר"א אב"א.

נמצא כי הכלים של מלכים דזו"ן, כאשר נשברו, מתו ממש ונפלו לעולם הבריאה במקום הקליפות, אשר היא בחי' המות, כנודע בסוד בלע המות לנצח וגו' שהם הקליפ'. אבל אחוריים דא"א, נקרא ירירה מגדולתם לבד, כי נפלו ממדרגתן העליונה שהיו באחורי א"א, והיה למטה במקום נוקבא דז"א באצילות, באופן, כי מתחלה היו האחוריים האלו נקרא מלכים ממש, וברדתן למטה נעשו שרים, וזה סוד הפסוק, כי יאמר הלא שרי יחדיו (כולם) מלכים, כי השרים האלו, שהם נקראו שרים בהיותם למטה, במקום נוקבא דז"א, הנה בתחלה בהיותן למעלה היו מלכים. וכמ"ש בע"ה, כי מאלו האחוריים נתקנו ונעשו, בחי' יעקב ולאה. ונוקבא דז"א, נקרא רחל, והוא נקרא ישראל. והנה שרה היא רחל, ושרי אשת אברם היא בלאה. וז"ס הלא שרי, כי אותיות הלא, אותיות לאה, כי מן השרים האלה נעשית לאה, כמ"ש למטה בע"ה, ענין מציאותן היטב.

והנה כאשר התחיל ע"י להתתקן תחלת כולם, כי הוא הראש העליון שבג' רישינ, הנזכר בריש אדר"ז, אשר שלשתן אלו, כלולין

הנחות ומראה מקומות

(ע) ע"י לעיל שער דרושי הנקודות פרק א'.

שבבחי' א' יש יתרון ומעלה לאבא, ובבחי' אחרת יש יתרון לאמא על אבא, זה גרם שינוי אחר, בענין ב' אחוריים הראשונים שנפלו תחלה למטה, שנעשה מהם יעקב ולאה, כמ"ש למטה בע"ה. והנה עדיין א"א, בסוד נקודה בלתי תיקון, ומכ"ש השאר אשר תחתיו.

ואח"כ נתקנו החו"ג דעתיק יומין, ואז נתקן ג"כ כתר חכמה דא"א, שהם התרין רישין תתאין, מג' רישין הנזכר באדר"ז. והטעם הוא, במה שנתבאר אצלנו, כי חסד וגבורה דע"י, מתלבשין תוך כתר חכמה דא"א. ואמנם הבינה דא"א, עדיין לא נתקנה עמהם. והרי בזה שינוי א', שיש בין עתיק לא"א. כי עתיק, נתקנו ג"ר שלו ביחד. וא"א לא נתקנו ביחד, אלא ב' ראשונות שבו לבד. והטעם הוא, כמ"ש עתה הקדמה א', והוא כי יש שינוי אחד, בין פרצוף א"א, לכל שאר פרצופים דאצילות.

והנה הענין הוא, כי בכל פרצוף של ע"י ואו"א וזו"ן, יש בכל ראש מהם ג"ר, שהם כח"ב, של בחי' פרצוף ההוא. אבל בחי' פרצוף של א"א, אין בראש שלו רק כתר וחכמה בלבד, וכתר נקרא גלגלתא דא"א. והחכמה נקרא מוחא סתימא שבו. ובזה תבין, למה באדר"ז מזכיר ג' רישין, שהם: א' רישא דעתיק, וב' רישין דא"א, שהם: כתר, וחכמה עלאה, ולמה לא הוזכר בינה דא"א, ויהיו ד' רישין. אבל הטעם הוא, כי רישא דעתיק יומין, אע"פ שיש בה ג"ר, עכ"ז לרוב העלמן נקרא רישא חדא לחוד. וגם שנקרא רדל"א כלל, וכתר חכמה שבראש א"א, נחשבין לב', לרוב גילויין, בערך רישא עילאה. והרי הם ג' רישין, כי כולם בחי' רישין (א) באדר"ז.

שבו בשווי אחר, לפי שלעולם אבא הוא עומד בבחי' פנים ב' המדרגות, כנ"ל, אבל השינוי הוא באמא, כי בהיותן פב"פ, גם היא עם אבא, אז הארה הבאה מן י"ס דאבא אליה, מקבלת הארתה בפנים שלה בתחלה, ושם הם מאירין עיקר הארה, ואח"כ מהאורות שנשארו, הם הולכים אל האחוריים שלה, ומאירין בה. ואינם חלק אחד ממאה חלקי האור, כי כולם ניתנין פ) אל בחי' הפנים שלה. אבל בהיותה אחוריה נגד פני אבא, אע"פ שהארה עצמה (צ) אינה משתנית כנ"ל, כי גם עתה באה דרך פנים שלו, עכ"ז האורות האלו עיקרו מאירין ק) באחוריים שלה, ואע"פ שהם גסים ועבים, עכ"ז ההארה שלוקחים, אם מעט ואם הרבה, הנה עיקרו ניתן באחוריים שלה, ושיזרין מאירין בפנים שלה.

נמצא, כי בהיות אמא פב"פ עם אבא, הפנים שלה מרווחים יותר מן האחוריים. ובהיות אחורי אמא נגד פני אבא, האחוריים מרווחים הרבה, כי האחוריים שלה, עתה מאירין בהם פני אבא ממש, ומתמתקין מאד, יותר מכאשר היתה פב"פ שלה. אבל הפנים ר) עתה הם גרועין.

ש) נמצא עתה, כי האחוריים דאמא נמתקו ונתקנו תיקון נוסף על אחורי אבא. כי אחורי אבא, אין אור פנים העליונים מהם מאירין בהם, כמו שיש אל אחוריים דאמא. אך בבחי' הפנים, יש יתרון לאבא על אמא, כי פני אבא היה בהם כח כדי לקבל אור העליון, ופני אמא לא היה לה כח לקבלו, ונשארה בסוד פנים באחור.

ואמנם שינוי ב' בחי' אלו שיש באו"א.

ה ש מ ש

(א) נ"ב, של עתיק וא"א, אשר הם ביחד ובהן טעם זה מאד, שתצטרך אליו להבין נקרא כתר דאצילות, עם היותם שני פרצופין.

הגהות ומראה מקומות

- פ) נ"א מוסיף ניתנין בהם (דפ"י).
 צ) נ"א עצמה של אבא (כ"י).
 ק) נ"א אע"פ שהאורות עצמן של אבא אינו משתנה כנ"ל כי גם עתה בא דרך פנים שלו עכ"ז האורות אלו העיקרים מאירים (ה"ו).
 ר) נ"א ל"ג הפנים (כ"י).
 ש) ע"י שער יעקב ולאה.

החכמה של הפרצוף, יחד שניהן למעלה בראש הפרצוף ההוא.

ואחר שבארנו מה שנתקן בא"א, נבאר מה שנתקן באר"א, והוא, כי עלו במדרגה ד', והוא שחזרו יחד פב"פ. אמנם עדיין הם, בבחי' נקודות בלתי תיקון.

ואח"כ נתקנו נה"י דע"י, וגם אז נתקנו חג"ת דא"א, וגם התחילו לתקן ב' רישין דאר"א, אשר כל אחד מהם כוללת ג' רישין הנ"ל. והענין הוא כנודע, כי נה"י דעתיק מתלבשין תוך חג"ת דא"א, וחג"ת דא"א תוך כח"ב דאר"א, ולכן כל אלו הבחי' נתקנו יחד זא"ז (א). והנה נתבאר ענין אר"א, שלא היתה

ואמנם בינה דא"א, לא יכלה לעלות ולהיות בראשו, ונשארה למטה בגרון דא"א, ולכן אינה נקרא רישא.

וטעם ירידתה שם בגרון, משא"כ בשאר פרצופים כנ"ל, הוא, לפי שא"א מלביש לעתיק לז"ת שבו, כנודע, ואור עתיק יומין גדול מאד מאד, ואין כח בבינה דא"א, לקבל אור דע"י, בהיותה קרובה ברישא דא"א, וכאשר ירדה למטה בגרון דא"א, ונתרחקה מעט, יכלה לקבל אור עתיק יומין שם. אבל בשאר פרצופים, שאור עתיק יומין מרוחק הרבה מאד מהם, כי א"א מלבישו, וסותם הארתו, לכן יש יכולת וכת, אפילו בבינה שבכל פרצוף ופרצוף, להיות ביחד עם חברתה, שהיא

ה ש מ ש

(א) נ"ב, (עיין תר"ח פ"א פ"ב וברך ק"ט סוף ע"א) וצ"ע, כי בשער מ"ד ומ"ו, (א"ה שם לא מצאתי זה הלשון, ועיין שער מ"ב, שער כללות אבי"ע פ"ג, דשם מפורש כמ"ש, ועיין שעי" פ"ח ומ"ש שם השמ"ש זל"ה) [המעייין שם בתחילת הדרוש, מפורש יוצא כמ"ש השמש זי"ע, וז"ל שם, וצריך שתדע, כי בעת שהתחיל בירור האצילות, אז עדיין לא הוברר הבריאה כלל, וכעד"ז בשאר העולמות, וכן באצילות עצמה, בעת שהוברר עתיק, עדיין כל מה שלמטה לא הוברר כלל, וכן כיוצא בזה בכל פרטי פרטים כו' יע"ש. הרי בפירוש כמ"ש השמש זי"ע, עוד שם, והענין, כי אחרי אשר הוברר אר"א לגמרי כו', אז ביררו בירורי זר"ן יע"ש בפירוש, והוא הוי"פ ממש מכאן, שכולם היו מתבררין בתיקון עתיק וא"א ג"ר שלהם היו נתקנים גם הפרצופים שלמטה מהן, וע"ז קאי הצ"ע של הרב זי"ע. אבל האמת פשוט אצלו, אלא שמעורר אותנו, שיש חילוק משער זה, לשארי מקומות, ושהלומד יתן דעתו, והקושיא הוא עצמו התירוץ. אפ"ר יצחק] פ"ד כתב, כי כשנתקן עתיק, עדיין כל הבחי' שלמטה ממנו לא הוברר, ולא נתקן מהם כלום, עד שנשלם עתיק להתברר ולהתקן לגמרי, ואז התחיל הוא עצמו לברר ולתקן פרצוף א"א, עד

שהשלים לבררו ולתקנו לגמרי, ואז א"א התחיל לברר ולתקן פרצופי אר"א, עד שהשלים לבררם ולתקנם לגמרי, ואז אר"א התחילו לברר ולתקן פרצופי זר"ן, וע"ד זה בפרטי פרטים. והטעם הוא, כי הברורים והתיקונים הנזכר, היו ע"י שהיה הפרצוף העליון מזדווג עם נוקביה, היה מברר חלקי הפרצוף אשר למטה ממנו, ומתקנו בסוד פרצוף, ואם לא יהיה הפרצוף העליון מתוקן לגמרי, איך יוכל להזדווג. (ולענ"ד נראה לומר, שכאן בפירקין בפרטות, בנקודת ע"י לחוד, אשר היא כוללת ד' פרצופים אשר תחתיו, דהיינו שא"א מלביש לחג"ת דע"י, ואר"א לחג"ת דא"א, המלביש לנה"י דע"י, אבל אח"כ כשרצה להוציא הנקודה אשר תחתיה, כבר היה עתיק יומין שלם בכל בחינותיו דכר ונקבא. ועיין תר"ח דף פ"א ודף ק"ט וז"ל, א"כ, מ"ש הרב ז"ל, שעד שלא נשלם ע"י להתתקן לגמרי, לא התחיל לתקן את א"א, מדבר על הכוללים. ומ"ש שמתחילין להתתקן א"א ואר"א קודם גמר התיקון עתיק, מדבר על א"א וע"י עצמו, שהפרצוף העליון מע"י, הוא המתקן כל הי"ב פרצופי עתיק מעט מעט, שכבר הוא מתוקן לגמרי, ויכול להזדווג עם נוקבא, כדי להתתקן כל הי"ב פרצופי ע"י, עכ"ל. שמן ששון).

כשנולד קודם התיקון, ואח"כ נשברו, ונפרדו, והאורות דנה"י עלו למעלה, וז"ק הכלים ירדו למטה בבריאה.

בהם רק ג' מדרגות, וחסר מהם מדרגה ב', שהוא אחר בפנים לסבה הנ"ל.

ונבאר ענין זו"ן, שבהם היו כל המדרגות הנ"ל, וזהו סדרן, הנה נודע כי זו"ן הם מבחי' נה"י דא"א, כי שם מקומם כנ"ל, ולכן לא קבלו שום תיקון והארה, כאשר התחיל תיקון רישא עלאה דע"י כנ"ל, על דרך אר"א שחזרו אז פנים באחור כנ"ל, אבל זו"ן לא התחילו (להתתקן) התיקון והארה בהם, עד שהתחיל התיקון דרישא דא"א.

וכבר נתבאר לעיל, כי רישא דעתיק, נתקנו כח"ב שלו יחד למעלה, במקום הראש. משא"כ בא"א, שתחלה נתקן כתר חכמה שלו בראשו, ואח"כ נתקן הבינה שלו למטה בגדו, ולכן נתוספה בזו"ן מדרגה הב', משא"כ באר"א, כי כאשר נתקנו כתר וחכמה דא"א בראשו, אז חזרו להיות אחר בפנים, פ"י אחר דז"א נגד פנים דנוקבא, וכאשר נתקנה בינה דא"א, חזרו בסוד פנים באחור, ד"ל, פנים דז"א נגד אחר דנוקבא, וכאשר נתקן נה"י דעתיק, שאז נתקנו ת) חג"ת דא"א ואז נתקנו כח"ב דא"א, שהם הראש שלהם, אז חזרו זו"ן פב"פ, ועדיין הם בבחי' נקודות בלתי תיקון כלל, א) ואחר שנתקנו או"א אז היה מציאות לתקן זו"ן, ואז ז' המלכים ב) שהם הכלים שלהם, שנפלו למטה בעולם הבריאה, העלם המאציל באצילות תוך בטן אמא עלאה, ושם היו בסוד העיבור וכו', כמ"ש בע"ה.

פרק ט

ז"א היה בו תחלה בימי המלכים ר"ק, ובתוכם מוחין דנפש דנה"י דאמא החיצונית,

הגהות ומראה מקומות

- (ג) ע"י שער אנ"ך פרק א' ושער המוחין פ"ח.
ובמו"ש שער ה' ח"א פ"א.
(ד) ע"י שער רפ"ח נצוצין פרק ו' וז'.
(ה) ע"י לעיל פרק ו'. ושער אנ"ך פ"ז. ושער העיבורים פרק ב'. (ו) ג"א ל"ג בה (כ"י).

- (ח) ג"א מוסיף נתקנו בו (דפו"י).
(א) ע"י מבו"ש דף צ' ע"ב שער א' ח"א פ"ח.
(ב) ע"י בשער הקדמות בדרוש סדר תקון זו"ן דף מ"ז ע"ב.

היכל נקודים שער המלכים

קסה

פרק י

וזהו ושם בסתר, וארז"ל בסתרו של עולם, והוא א"א המסתתר ומתלבש תוך האצילות כנודע. ולכן יש עד תיבת בסתר, י"ג תיבין, נגד י"ד ת"ד. ואח"כ ארור מקלה אביו ואמו, נגד אר"א. ואח"כ ה' ארורים, נגד ה' ראשונות דו"א, חב"ד ח"ג. ואח"כ ארור שוכב עם אחותו נגד ת"ת דו"א, ששם רישא דנוקבא, נגד החוזה, כי שם הוא הת"ת, עם אחותו ביחד, משא"כ בה' ראשונים. והנה שרשן ועצמותן נעשה בסוד המלכים שמתו, והם ז' וד' אחוריים (ח) דא"א, הרי י"א סמני הקטורת. וכנגדו י"א יריעות עזים, בסוד ע"ז בחצונים, כנודע בזהר אחרי מות, יעו"ש.

ענין ז) י"א סמני הקטרת, וענין י"א יריעות עזים, וי"א ארורים בפ' כי תבא. הם: י' קליפות דנוגה, ויש בהם חיות דקדושה להחיותו. והנה ביי"ס של הקדושה, החיות שלהם נבלע אז בתוכם, ונחשבין לי' בלבד. אבל בקליפה, אין החיות נבלע בתוכם, כי אין קודש מתערב בחול, אך עומד על ראשם, ומשם מאיר להם, ואז הם נחשבין ליי"א, וזה כל המוסיף גורע. וי"א ארורים של פ' כי תבא, הראשון הוא, ארור אשר יעשה פסל ומסכה, והוא כנגד א"א.

הנהגות ומראה מקומות

(ח) עי' שער שבירת הכלים פרק ב'.

(ז) עי' שער הפסוקים פרשת כי תבא.

היכל שרישי

היכל זה נקרא היכל הכתרים ובו שני שערים

השער הראשון

שער עתיק ובו ה' פרקים

פרק א מ"ת

ט) ועתה נתחיל ונבאר, איך נתקן כל עולם האצילות, הנעשה מב' בחי' הנ"ל, שהם מ"ה וב"ן, שהם המלכים שמתו. והם בחי' הנקודות דס"ג, ושם מ"ה החדש. וצריך לבאר, מה הוא החלק שלוקח עתיק משם מ"ה. ומה שלוקח משם ב"ן. כי כבר נתבאר לעיל, שיש בעתיק זכר ונקבה. וכעד"ו בא"א. ובאו"א. ובזו"ן. וכבר ידעת, כי שם מ"ה יש לו בחי' טנת"א. וכעד"ו בשם ב"ן, שהם הנקודות של ס"ג, נחלק לד' בחי' הנ"ל, שהם טנת"א. גם דע, כי כמו ששם ב"ן שהוא הנקודות דס"ג, יש בו י' נקודות, שהם י"ס, וכנ"ל. כך שם מ"ה, יש בו י"ס, וכאשר מתחברים אלו ב' שמות מ"ה וב"ן, בחיבור זכר ונקבה כנ"ל, הם מתחברים י"ס בי"ס.

וצריך לבאר תחלה, ענין הטעמים (נ"א טנת"א) והתחלקות לי"ס. ודע, כי בזהר אמרו, שהטעמים בכתר. ונקודות בחכמה. ותגין בבינה. ואותיות בז"ת דאצילות, שהם נקראו זו"נ, י' אבל דע, כי זה ההתחלקות הוא בענין י"ס עצמן של מ"ה, שהם מתחלקים בסדר הזה, אמנם כאשר בחי' אלו מתחלקים בעתיק וא"א וכו', אין סדרם כך, אלא באופן אחר, וזכור הקדמה זו.

וזה פרטו, הנה עתיק וא"א שניהן נכללין בכתר דאצילות, כמ"ש בע"ה.

(הגה"ה, ודע כי עתיק בירר משם ב"ן, ה' ראשונות דכתר דב"ן, וג"ד דחכמה דב"ן, וד"ר דבינה דב"ן, וז' כתרים מז"ת דב"ן, ומכל זה נעשה נוקבא דעתיק, אמנם מצבן ומעמדן הוא כן, כי בכל א' משניהן יש פנים ואחור. והנה הנקבה והזכר נדבקו אב"א, ואז נשארו פני הזכר מגולים מצד א', ופני הנקבה מגולים מצד א', וב' אחוריים דבוקים יחד. ואז הפנים דנוקבא, נעשה אחור נגד פני הזכר, שנקרא פנים בערכה. ואמנם כל זה בחיבור פרצוף א' לבד, פנים ואחור הם זר"ן).

והנה העתיק לקח משם מ"ה, בחי' כתר כולו, שהם הטעמים. ומב"ן לקח ה"ר של כתר שלו, שהם גם כן בחי' הטעמים. (כ) ועוד לקח ג"ר דחכמה דב"ן, וד"ר דבינה דב"ן, וז' כתרים דז"ת דב"ן, כנ"ל.

וא"א לקח משם מ"ה, בחי' חכמה, שהם הנקודות. ומשם ב"ן לקח, ה' תחתונות דכתר של ב"ן, שהוא מן ה"ת שלו ולמטה. והנה גם מבחי' האחרות, שהם ח"ב של ס"ג, הובררו מהם קצתם, לעשות מהם עתיק, כי מבחי' הכתר לא לקח רק חציו כנ"ל. [ונלעדה, שאינו מחציתו ממש בצמצום, רק הוא על דרך שאר פרצופים, כי עתיק לוקח עד שליש ת"ת, כנודע משאר הציוורים,

הגהות ומראה מקומות

(כ) ג"א מוסיף כי כבר ידעת כי כל א' מהי"ס כלול מעשר (דפו"י).

ט) פרק זה נתבאר בע"ה עם פמ"ס ענף ג"ב.
י) עי' במו"ש דף ל"ג ע"ב.

כנ"ל, עוד יתבאר כל זה לקמן בע"ה. ונבארם עתה דרך פרט ונאמר, ונתחיל לבאר ענין עתיק יומין, ותחלה נבאר מי הוא הנקרא ע"י. הנה בתחלת אדר"ו דרפ"ח ע"א, וז"ל, האי ע"ק סמיר וגניו וכו'. ג' רישין אתגלפין, דא לגו מן דא, ודא לעילא מן דא וכו'. והביאור הוא, דע, כי זה הע"ק הנזכר כאן, אינו מדבר על הזכר, הנעשה משם מ"ה, אלא על נוקבא דעתיק ודא"א, הנעשים מבחי' ספירת הכתר דב"ן, של נקודות של המלכים שמתו, וזכור הקדמה זו, כי היא צריכה לך בכל האדרא, לכל הדרושים דעתיק ודא"א כנ"ל. והנה כתר הזה בכללות כולו, נקרא ע"ק, והבן זה מאד.

והנה הכתר שהוא כללות ע"ק, מתחלק לבי' חלוקות, שהם ג'. פירוש, כי הנה נחלק לע"י ולא"א, ואח"כ, גם הא"א נחלק גם הוא לבי' רישין, והם כתר שלו של א"א עצמו, והחכמה דא"א עצמו, שהוא מוחא סתימתה שבו בא"א. באופן, כי ע"ק הנ"ל כאן, הוא כולל ג' רישין: רישא א' הוא הנקרא ע"י, והוא החלק של ראש העליון אשר בע"ק. וב' רישין תתאין אשר בע"ק, הם הנקרא א"א, הנחלק: לכתר ולחכמה שבו עצמו, כי ע"ק הוא שם כולל לע"י ולא"א, בבחי' שם ב"ן שבו, והבן זה מאד. ולכן נקרא ע"ק, כי הוא מבחי' נקודות כתר הזקן שבכל י"ס, אשר ממנו נעשה עתיק וא"א. משא"כ בשם מ"ה הזכר, כי עתיק לבדו נעשה מן הכתר דמ"ה, אבל א"א לא נעשה אלא מחכמה דמ"ה.

והנה מה שלוקח משם מ"ה, שנעשה ממנו בחי' עתיק דכורא, כבר נתבאר עניינו, שהוא הכתר שהם הטעמים דמ"ה. אבל נוקבא דע"י, אשר הוא הראש העליון שבג"ר, שהם נקרא דרך כללות ע"ק כנ"ל. הנה יש בה ספיקות גדולות, מה הם הבחי' שלוקח משם ב"ן, כדי להעשות ממנו הנוקבא דעתיק. וז"ש באדר"ו, ג' רישין מתגלפין וכו'. וביאר ענינם ואמר, כי ראש התחתון שבהם,

כי עד שליש ת"ת בכ"מ, הוא ציור פרצוף אחר, ומשם ולמטה פרצוף ב'.

והנה מה שלוקח מחכמה, הם ג"ר. נמצא כי נשארו לחכמה עצמה, ז"ת. ומהם נעשה אבא. וזה שאמר בזהר, אבא אחר ותליא בחסד. כי מחסד ולמטה של חכמה, משם מתחיל אבא.

ומבינה לקח ד"ר, באופן כי אמא אין לה רק מגבורה ולמטה של הבינה. וזה סוד, אמא אחר ותליא בגבורה.

הרי ביארנו בחי' עתיק, שיש לו כל הכתר דמ"ה, וממנו סוד הדכורא. וגם לקח ה"ר דכתר דב"ן, [נ"א דס"ג] וג"ר דחכמה דס"ג, וד"ר דבינה דס"ג, ומאלו ג' בחי' של ס"ג נעשים נוקבא דעתיק. וא"א לקח חכמה מ"ה כולו. וה"ת דכתר דב"ן, כי ה"ר דב"ן לקח עתיק. ואבא הוא חכמה דאצילות, ולוקח משם מ"ה חצי בינה, שהם תגין. ומשם ב"ן לוקח, ז"ת של חכמה דב"ן, כי הג"ר לקחם עתיק כנ"ל. ואמא היא בינה שבאצילות, ולוקחת משם מ"ה חצי בינה, שהם תגין. ומשם ב"ן לוקחת ז"ת של בינה דב"ן, כי ד"ר לקחם עתיק. וזרין ל' לקחו אותיות משם מ"ה, שהם הו"ת דמ"ה. ומשם ב"ן לקחו ז"ת שבו, חוץ מן הכתרים של אלו הו"ת דב"ן, שגם הם לוקחם עתיק לעצמן.

ואל תטעה בדברינו לומר, שהם בחי' א', ומה שלוקחים הם דבר אחר. אבל כוונתינו הוא, כי עתיק יומין דאצילות, כל עצמותו נעשה מב' בחי' אלו, שהם מ"ה וב"ן. ובחי' המ"ה שבו, הוא הנקרא עתיק דכורא. ובחי' הב"ן שבו, הוא הנקרא נוקבא דעתיק, וזכור ואל תשכח.

כלל העולה, כי בעולם אצילות יש בו י"ס, והכתר הוא עתיק וא"א. וחכמה, הוא אבא. ובינה, היא אמא. וז"ק, הם חג"ת נה"י, היא ז"א. ומלכות, היא נוקבא דז"א. וכל בחי' אלה, נעשה עצמותן מבחי' בחי' מ"ה וב"ן. וכל בחי' הדכורים, הם מ"ה. והנוקבא מב"ן

הנהגות ומראה מקומות

(ל) נ"א הוא ז"ת דאצילות לקחו ז"ת משם מ"ה שהוא אותיות (ת"ו).

בחי' עתיק ונוקבא, וא"א ונוקבא, ואו"א וזו"ן. אמנם יש חילוק בענין הנקבות הנ"ל, והוא, כי הנה הנקבה היא דינין, והיא מבחי' בירור המלכים, ואיך יצדק שם נקבה בעתיק וא"א, שהם תכלית הרחמים, כנזכר בב' האדרות.

ועוד כי הנה היות בחי' זכר ונקבה, מורה על מיעוט ופירוד, ואין אחדות גמור, כמו בהיות הזכר לבדו. והנה מצינו ראינו בהרבה מקומות בזהר, ובאר"ר דקמ"א ע"ב, בהאי דיוקנא דארם, שארי ותקין כללא דכר ונוקבא מה שאין כך בעתיקא. וכן בהרבה מקומות מצינו, שלא התחיל בחי' זכר ונקבה, אלא מאו"א ולמטה. כנזכר באדר"ז דר"ץ ע"א, האי חכמתא אתפשט, ואשתכח דר"נ, שהוא חכמה אב, בינה אמ, ובגינייהו כולא אתקיים בדו"נ וכו'. א"כ איך אנו אומרים, שאפי' בעתיק וא"א יש בחי' נוקבא. והנה מצינו היפך זה בהרבה מקומות, ובפרט בס"ה פ' בראשית רב"ך ע"ב, דעילת כל העילות אמר האי קרא, ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלהים עמדי וגו', דאית אחד בשתוף, כגון דר"נ, ואתמר בהון כי אחד קראתיו, אבל איהו חד, ולא בחושבן, ולא בשתוף, ובג"כ אמר ואין אלקים עמדי (א) שהיא בחי' הנוקבא, הנקרא אלהים, שהיא דין.

והנה ליישב המאמרים אלו, צריך שתדע, כי בוראי שבכל הי"ס יש דכר ונוקבא, אלא שיש חילוק במציאותן, איך הם. וביאור הענין הוא, כי הנה זו"ן אשר בהם עיקר המיתה, כי [הרי] בהם היו ענין ו' המלכים שמתו, ולכן יש בהם בחי' זכר ונקבה, בפרצופים נפרדין, א' מחבירו. ומה שתמצא לפעמים, שהם מחוברין, אינן אלא בהיותן אב"א, כי

הוא מוחא סתימאה דא"א, שהוא בחינת החכמה שבו. וז"ש, רישא חדא, חכמתא סתימאה דאתכסיא, ולא אתגלייא, ולא מתפתחא וכו'. ולמעלה ממנו הוא רישא עלאה, ע"ק, סתימאה דכל סתימין, והוא בחי' הכתר עצמו דא"א, אשר גם הוא נקרא ע"ק, להיותו בחי' כתר.

ולמעלה ממנו הוא רישא דכל רישין, רישא דלאו רישא, דלא ידע ודלא אתיידע כלל, מה דהוי בהווא רישא וכו'. והנה זה הראש הג' ממטה למעלה, שהוא עליון שבכולם, הוא בחי' נוקבא דע"י, ולכן אמר דלא אתיידע מה דהוי בהווא רישא, לפי שבעתיק דכורא, כבר ביארנו דאתיידע מה דהוי ביה, שהוא הכתר משם מ"ה. אבל מה שלוקח משם ב"ן, להאי רישא תליתאה, יש בו כמה ספיקות, כמ"ש בע"ה, וז"ש דלא אתיידע מה דהוי בהווא רישא.

ולכאורה צריך לדייק, למה לא אמר ולא אתיידע מה הוי האי רישא, א"כ משמע, שכבר אנו יודעין מציאת הרישא בעצמה, מה ענינה, שהוא הע"י כנ"ל. אבל מה שיש בתוכה, הוא שאין אנו יודעין מה הוא, וביאורו הוא על בחי' שם ב"ן אשר שם, כי הוא מברר מן הברורין (נ"א מן הכתרים) שיש בשם ב"ן, ומתחברים עמו, ונעשים נוקבא אליו, זהו שאין אנו יודעין, כמה בירר ממנו וחיברו אליו.

פרק ב מ"ח

(מ) ותחלת כל צריך, שטרם נבאר הספיקות האלו, נבאר תחלה, ענין אלו הנקבות, שיש בעולם האצילות, הן בע"י, הן בא"א וכו'. והענין הוא, כי הנה הודעתך לעיל, שיש

ה ש מ ש

(א) נ"ב, הרי מוכח בהדיא, שכל השאר חוץ מעילת על כל העילות, הם בסוד דכר ונוקבא. גם משם יש הוכחה, כי הנוק' היא

הגהות ומראה מקומות

(מ) פרק זה נתבאר בע"ה עם פמ"ס ענף נ"ג.

היה שום ביטול כלל מעולם, לכן בחי' זכר ונקבה שבו, שהם מ"ה וב"ן, נתערבו יחד לגמרי, ושניהן מעורבים יחד זב"ז, בימין בפ"ע וכן בשמאלו, ואינם כמו א"א. וז"ש באד"ר דקכ"ט ע"א, לית שמאלא בהאי עתיקא סתימאה, כולא ימינא. והענין, כי בא"א הזכר בימין, והנקבה בשמאל. אבל בע"י צד ימין שבו כלול מ"ה וב"ן, וכן בצד שמאל, א"כ שוין הם, ואין הפרש בין ימינו לשמאלו.

אמנם בחי' הנקבה והזכר שבו, הוא באופן אחר, והוא שהם ב' בחי' פנים ואחור. פ"י, כי בין צד ימינו, ובין צד שמאלו, יש בו בחי' מ"ה מצד פנים, ובחי' ב"ן מצד אחור. ובזה הוא חיבור נפלא גדול מאד.

ובזה תבין, כי לא תמצא שיש בעתיק פנים ואחור, כמו שיש בכל השאר ממנו ולמטה. והענין, כי העתיק מצד א' יש לו מ"ה, ומצד השני יש ב"ן. והוא באופן זה, כי ודאי שבשם מ"ה יש פנים ואחור, וכן בשם ב"ן יש פנים ואחור, והם דבוקים, אחור דמ"ה באחור דב"ן, והפנים דמ"ה מצד זה, ופנים דב"ן מצד זה. ונמצא שמצד זה ניכרים ונראין פני מ"ה, ומצד זה פני ב"ן, והאחוריים דשניהם דמ"ה וב"ן מכוסים זה לזה מבפנים, תוך ב' בחי' פנים. א"כ אין מתגלה בעתיק בחי' אחור כלל, ולכן כולו נקרא פנים.

אבל א"א, אשר שם מ"ה עומד לברו לימינו, הפנים מצד זה, ואחור מצד זה, וכן בשמאלו, פנים דב"ן מצד זה, והאחוריים מצד זה, נמצא שב' הפנים של מ"ה וב"ן הם מצד א', וב' האחוריים של מ"ה וב"ן מצד האחר. ולכן יצדק בו בחי' פנים ואחור.

ואמנם מה שאנו אומרים לפעמים, גם בעתיק בחי' פנים ואחור, הכוונה על ב' בחי' של מ"ה ושל ב"ן. כי בחי' ב"ן, ואפי' הפנים שלו, יקרא אחור בערך המ"ה, העומד בצד אחר. ונמצא, כי הפנים דמ"ה שמצד זה נקרא

או אחוריהם דבוקים יחד, וכותל א' משמש לשניהן, וצריך נסירה באחור להפרידם.

ואמנם א"א, אשר היה בהם ביטול, ולא היה בהם מיתה בפועל, כמו שהיה בזו"נ כנ"ל. לכן היה בהם ג"כ בחי' זכר ונקבה, כל א' בפ"ע, פ"י בבחי' ב' פרצופים, כדמיון זו"ן. אבל נתוסף בהם חיבור עצום, והוא שהם דבוקים יחד פכ"פ תמיד, בכותל א' בלבד משמשת לשניהן, ואין ביניהן פירוד כלל, לא כמו זו"ן, שבהיותן אב"א מתחברים, ובהיותן פכ"פ נפרדין. וזהו הטעם שאמרו בהרבה מקומות בס"ה, פ' אחרי דס"א, ובאד"ר דר"צ, אבל א"א לא מפסיק רעותא דתרייהו לעלמין, כחדא נפקין, כחדא שריין, לא אפסוק דא מן דא. ולכן זוגייהו תדיר, דלא פסיק.

ואמנם א"א, שהוא מבחי' הכתר של הנקודות, לא היה בו אפילו ביטול, וכנ"ל, ואמנם הוא מן ה' אחרונות של הכתר דב"ן כנ"ל. ונודע, כי בנה"י של הכתר דנקודים, היה קצת ביטול, כאשר ירדו להעשות (כלים) מוחין לאו"א, ולכן גם בו היה בחי' זו"ן, אלא (נ) שנתוסף להם תיקון וחיבור נוסף, והוא ששניהן היו פרצוף אחד הזכר ונקבה שבו, באופן זה: כי בחי' שם מ"ה שבו, (ס) נתון בכל צד ימין. ובחי' שם ב"ן שבו, היה בצד שמאלי שבו, ושניהם דבוקים יחד בבחי' פרצוף א'. וזהו ענין מ"ש בזוהר, שהכתר הוא זכר לחור, בלי נוקבא. ר"ל, בלי נוקבא נפרדת ממנו. ומה שאנו אומרים שיש זכר ונוקבא, הוא היות נמצאים בו ב' בחי' אלו, של מ"ה וב"ן, בימינו ובשמאלו, אשר הם בחי' זכר ונקבה בכ"מ, אבל לא שיש בו זו"ן נפרדין בב' פרצופים, והבן זה מאד.

ובזה תבין, איך א"א מלבישין לא"א. זה לימינו, וזה לשמאלו. כי כן הרבר בא"א עצמו, צד ימין שבו הוא מ"ה דכורא. וצד שמאל, הוא ב"ן נוקבא. ואמנם בע"י, שהוא מבחי' ה"ר של כתר של הנקודים, ששם לא

הנהגות ומראה מקומות

(ג) נ"א לכן אין בו בחי' זכר ונקבה בב'

(ס) ע"י שער שבירת הכלים פרק ז'.

נכללים בפרצוף א' (שער הקדמות).
פרצופים גמורים נפרדים אמנם תזו"ן שבו הם

פנים. ובחי' הפנים דב"ן העומדים מצד א', שהוצרך לחזור ולצאת, והוא אשר נתחבר עם שם מ"ה.

והבחי' הב' הוא, אם נאמר שאור המקיף ואר"פ של ב"ן, הוצרכו לבא להתתקן ולהתחבר בשם מ"ה.

והנה, כפי הבחינה א', יש בה ב' ספיקות אלו, והם: אם נאמר, שכיון שלא בא רק הפנימי דב"ן לבד, גם משם מ"ה לא בא רק הפנימי, ואז הפנימי דב"ן אשר שרשו הוא נקודות דס"ג כנ"ל, נעשה בחי' מקיף של אר"פ דמ"ה, כי לעולם שם ס"ג, גדול משם מ"ה בבחי' א', כנ"ל. ונמצא כי שם ב"ן הפנימי, נעשה מקיף אל פנימי דמ"ה. ואם הענין כך, נמצא שיש עתה אר"מ א', ואר"פ א' לבד, והוא כי הכתר דכתר דמ"ה, נעשה אר"פ בכתר דעתיק. ואר"פ של ה"ר דכתר דב"ן נעשה אליו אר"מ.

או אם נאמר באופן אחר, והוא, שמשם ב"ן ודאי לא הוצרך לבא רק הפנימי לבד, אבל שם מ"ה, בא אר"מ ואר"פ, ואז נעשה הפנימי דב"ן, ג"כ בחי' מקיף. ונמצא, ב' מקיפים: א' דמ"ה, וא' דב"ן. ופנימי א' לבד דמ"ה.

הבחי' הב', אם נאמר כי משם ב"ן באו שניהם, אר"מ ואר"פ, וכן משם מ"ה באו שניהם, אר"מ ואר"פ. ונמצאו ב' מקיפים דמ"ה וב"ן. וב' פנימים דמ"ה וב"ן. והרי נתבאר הספיקות, שיש בכתר דכתר דעתיק, ואיך פ' אין הספיקות בו, רק באורות לבד.

עוד יש ספיקות בחו"ב דעתיק, והספיקות האלו תלויין, כפי הספיקות שיש למעלה בכתר דעתיק. אלא שכאן יש ספק, בין בענין האורות, ובין בענין הכלים.

והענין הוא, כי גם כאן נודע לנו, שיש בהם חו"ב של כתר דמ"ה. ואמנם בבחי' דב"ן ג"כ נודע לנו, כי לקח העתיק, ג' ראשונות דחכמה דב"ן, וד"ר דבינה דב"ן, ופשוט הוא, כי אפי' בחי' הכתרים שיש בחו"ב דב"ן, א"א שיעלו בכתר דעתיק כלל. כי הרי כתבנו לעיל,

פנים. ובחי' הפנים דב"ן העומדים מצד א', נקרא אחור בערך שם מ"ה.

פרק ג מ"ה

(ע) ונחזור עתה לבאר ענין הספיקות הנ"ל, שאמרנו שיש בע"י, בבחי' מה שלוקח לעצמו מחלק בחי' ב"ן, שהם הנקודות, שהם בחי' המלכים. הנה נתבאר, שאין לך שום אור שאין בו ב' בחי' פנימי, ומקיף. ונמצא כי בשם ב"ן, יש פנימי ומקיף, וכן בשם מ"ה. והנה צריך שנציע לך הצעה א', והוא, כי הנה הע"י הוא של כתר דמ"ה, [נ"א דכתר] ויש בו י"ס כנודע. ואלו הי"ס שבכתר הזה, מתחלקים ומתפשטים ונעשים פרצוף שלם, שנקרא עתיק יומין דכורא.

וכאשר הוא היה מברר מבחי' שם ב"ן, שהם המלכים כנ"ל, אשר יש בהם י"ס, הנה הוא מברר חלק א', ומחברו מבחי' כתר דב"ן, אל הכתר דמ"ה. ואח"כ מברר עוד חלק א' מן תחכמה דכתר דשם ב"ן, ומחברו עם תחכמה שבכתר דמ"ה, וכן כולם, עד שיברור חלק העשירי משם ב"ן, ומחברו עם המלכות דכתר דמ"ה, ואז יושלם בחי' פרצוף ע"י.

והספק שיש בזה הוא, לידע איזה חלקים היא מברר, ומחברם ברישא דיליה. ואיזה חלקים מברר, ומחברם בגופה. והנה כבר הוא פשוט אצלינו, כי בחי' הכתר דעתיק, נעשה מן הכתר דכתר דמ"ה, ומן בירור ה"ר דכתר ב"ן, ואין כאן עוד שום בירור אחר אלא זה. אבל הספק הוא, מה שנבאר עתה, והוא כי יש כאן ב' בחי', ובבחי' האחת יש בה ב' ספיקות. ובבחי' ב', יש בה ספק א'.

הבחי' הא', אם נאמר שאור המקיף דשם ב"ן, לסבת רוב גדלותו, לא הוצרך לו שיתקנהו שם דמ"ה, כי אור מקיף גדול ומעולה מן הפנימי, כנודע. ולכן הוא נשאר למעלה בשרשו, ולא יצא להתחבר עם שם מ"ה כנודע, אלא הפנימי דב"ן בלבד, הוא

הנהגות ומראה מקומות

(ע) פרק זה נתבאר בע"ה עם פמ"ס ענף נ"ד. (פ) נ"א ל"ג ואיך (ה"ו).

דיליה. אמנם הנוקבא דיליה, הנעשה משם ב"ן, ואינו לוקח משם ב"ן, רק חצי הספי' דכתר דב"ן, שהם ה"ר שבה לבד, אי"כ מוכרח הוא שיקח ממקומות אחרים, לתשלום תמורות ה"ת שחסרו בו מכתר דב"ן, ולכן יקח ג"ר דחכמה דב"ן, וד"ר דבינה דב"ן, והו' כתרים דז"ת דב"ן, וכל אלו הלואי יספיקו, לשיעור תמורת ה"ת דכתר דב"ן שחסר ממנו כנ"ל.

וכל הספיקות אחרונים, (צ) יהיו בענין בחי' ב"ן, שהם ה"ר כתר דב"ן, וג"ר דחכמה דב"ן, וד"ר דבינה דב"ן, והכתר שבכל אחד מז"ת דב"ן, ובאלו הבחי', הם הספיקות, איך יתחלקו במציאות י"ס נוקבא דעתיק. והמשכיל יבין, כי עצמו מספר, הבחי' של החלוקים שאפשר להיות בזה.

פרק ד מ"ת

(ק) ואחר שבארנו הספיקות דרך כללות, צריך שנבאר דרך פרטי, ותחלה צריך שתדע, כי הספיקות הנופלין בענין של האורות, הוא אם יש אר"פ או אר"מ, ואם יש אור דאחור, או אור דפנים. והספיקות הנופלין בענין הכלים הוא, אם יש בחי' אחור לבד, או בחי' פנים לבד, או שניהן יחד.

גם צריך שתדע, כי בחי' הכלים תלוין כפי בחי' האורות, כי אם האורות רבים, גם הכלים צריכין שיהיו גדולים, כי כל עיקר התיקון הוא, גדלות הכלי, והעשותו בבחי' פרצוף, כדי שיתמעט האור, ויתרחב הכלי, ויכול לסובלו.

והנה מבחי' ב"ן, לא לקח עתיק כלים, רק מהר דכתר דב"ן, וזה ודאי לא יספיקו להיתן כלים לי"ס שבו, ולכן כמו שלקח אורות אחרים משאר ספירות שם ב"ן, כך צריך שיקח כלים משאר ספי' של ב"ן.

גם צריך שתדע הקדמה א', והוא, כי א"א להיות בחי' הכלים, אלא ע"י הכאת האור

שלא נעשה הכתר דעתיק, אלא מכתר דכתר דמ"ה, ומהר' דכתר דב"ן. והטעם, כי הרי כל בחי' עתיק כולו, מראשו ועד רגליו, הכל נקרא בחי' כתר, בערך חו"ב. וא"כ איך הכתרים של חו"ב, יעלו בכתר שבו, א"כ מוכרח הוא ופשוט, שאין עולין בכתר דעתיק, אלא ודאי שהם משם ולמטה.

ובזה הוא הספק, אם ב' הכתרים, של חו"ב דב"ן, עולין בחו"ב דעתיק, או נאמר שאע"פ שהם כתרים, עכ"ז הם בחי' זו"ב הגרועים מבחי' עתיק, וא"כ איך יעלו בחו"ב שלו, וא"כ לא עלו רק בגופא דיליה לבד, וספק הזה, בין בבחי' הכלים, בין בבחי' האורות, ויש בב' בחי' אלו, כמה פרטי שאלות, כמ"ש למטה בע"ה. אמנם, בחו"ב דחכמה דב"ן, ובחו"ב וחסד דבינה דב"ן, באלו פשוט הוא, שאינן יכולים לעלות למעלה ברישא דעתיק בחו"ב דיליה, ודאי הוא שנשארו בגופיה דיליה.

עוד יש ספק בענין ז"ת דעתיק, אשר הוא פשוט, שלקחו להם ז"ת דכתר דמ"ה, והספיקות הוא, אם לוקח משם ב"ן בחי' ז' כתרים, שיש בז"ת דב"ן, או לאו. כי שאר הבחי' שלהם, אפי' חו"ב שבהם, פשוט הוא, כיון שכל כללות הו' מלכים התחתונים דב"ן, אינם רק בחי' גופא כנודע. א"כ נמנע הוא מלעלות אפילו בגופא דעתיק, אבל הספק ב' הכתרים שבז"ת דב"ן, אם נאמר שכיון שהם בחי' הכתרים, יוכלו לעלות בגופא דעתיק, ולהתחבר ג"כ עם חו"ב דחכמה דב"ן, ועם חו"ב וחסד דבינה דב"ן, אשר אלו נשארו בגופא דעתיק בודאי כנ"ל.

או אם נאמר, שז' כתרים אלו, לא יעלו כלל בעתיק, אפילו בגופיה דיליה כלל, ואלו הספיקות הם, הן באורות הן בכלים ע"ד הנ"ל.

והבן וראה עתה טעם אל כל הנ"ל, והוא, כי בשם מ"ה, כיון שלוקח העתיק ממנו, כל ספי' הכתר שלימה (נ"א של שם מ"ה) אשר יש בה י"ס כנודע. לכן הספיק לו לדוכרא

הגהות ומראא מקומות

(צ) נ"א ל"ג אחרונים (ה"ו). (ק) פרק זה נתבאר בע"ח עם פמ"ס ענף ג"ח.

והוא שיעלו ב' אורות של ב' כתרים דחורב דב"ן, למעלה בחורב דעתיק, וזה אינו אלא האורות של בחי' אחוריים לבד, ועי"ז יהיה אר"פ מרובה ג"כ כמו מקיף.

וכן בחי' אחוריים של הכלים של ב' האורות הנ"ל, בב' הכתרים דחורב דב"ן, יעלו עם חלק האורות שלהם, שגם הם בבחי' אחוריים.

וסי' של ספק זה, הוא בג"ד, פי': ב' מקיפים, וג' פנימים, וד' כלים, שהם כלי דה"ר דכתר דב"ן, וכלי כתר דמ"ה, לפי שכבר יש למ"ה, אר"מ ואר"פ אשר על ידו מתיילד הכלי הנ"ל. וב' כלים דאחוריים כנ"ל.

וצריך לידע ענין א', והוא, כי באלו הספיקות הנ"ל, יש ג' בחי' בעניין עליית אורות חורב דב"ן בעתיק כנ"ל: הא', הוא, אם עלו האורות של בחי' פנים לבד, והנה אז הם מתערבים עם חורב דכתר דמ"ה עצמו, כיון שגם הם בחי' פנים.

אמנם אם אינן עולין רק בחי' אחוריים שלהם, אז א"א שיתערבו עם חורב דכתר דמ"ה עצמו, כיון שאינם בחי' פנים, אמנם האורות דמ"ה יהיו בחי' פנים, ואלו האחוריים העולים, יהיו בחי' אחוריים אל הפנים הנ"ל דמ"ה.

ואם הוא בחי' ג', שעולים שניהן בבחי' (ה) הפנים ובבחי' האחוריים, ואז הפנים מתערבים עם אורות דמ"ה, ואחוריים נשארים בבחי' אחור להם, אבל בחי' הכתר דב"ן, ודאי הוא שמתערב עם כתר דמ"ה. והנה ג' בחי' אלו הנ"ל, כבר נתבאר א' מהם בזה הספק הב'. וב' בחי' האחוריים, יתבאר בשאר הספיקות.

הבחי' הב' יש בה ג' ספיקות, והוא אם נאמר שבאו אר"פ ואר"מ שניהן דב"ן ג"כ, ואלו הן ג' ספיקות: א', אם נאמר שיש ב'

מקיף באר"פ, ומשם נעשה בחי' כלי, מתולדת הכאה ההיא, וזכור זה.

ונתחיל לבאר הספיקות שיש בג"ר, הנקרא רישא דעתיק. הנה כבר נתבאר, שהספיקות נתחלקו בשני בחי': הבחי' א' הוא, אם לא בא רק אר"פ לבד של שם ב"ן, ונעשה אר"מ אל אור פנימי דמ"ה. והנה בבחי' זו יש ב' חלוקות: אם נאמר שאר"פ דכתר דב"ן, הוא לבדו נעשה מקיף, אל כח"ב שבכתר דמ"ה, אשר הוא פנימי. ואם כך הוא, ודאי שמספיקין אורות אלו לכל הראש דעתיק, כי אר"פ שכבר (ר) יש בו כח"ב דכתר דמ"ה בראש הוזה, עכ"ז (ש) יספיק לו, כי הרי בחי' מקיף שלו אינו, אלא בחי' פנימית הכתר דב"ן כנ"ל, וא"כ לא יהיה (ת) אר"פ גדול מן האור המקיף. וכפי זה (א) לא הוצרכו ב' האורות, של הב' הכתרים, דחורב דב"ן לעלות בכאן.

(ב) אבל בחי' האחוריים של הכלים שלהם, הם עלו בחורב דכתר דמ"ה, לפי שאין כאן בחורב דמ"ה, שום כלי כלל, שכאשר לא יש אר"פ ואר"מ להכות זה בזה, אינו נולד ומתהווה בחי' כלי כלל. וכאן אר"פ שיש בחי' מקיף דב"ן, ופנימי דמ"ה, עכ"ז, מקיף הוזה, אינו בחי' אר"מ, אלא אר"פ, שנעשה מקיף לפנימי דמ"ה, ואינו יכול להוציא כלי ממ"ה, ולכן הוצרכו לעלות אותן האחוריים של כלי הכתר דחורב דב"ן, אבל האורות שלהם לא עלו לשעם הנ"ל.

והנה הסימן של ספק זה הוא, א"א ג', פי': א' מקיף, וא' אר"פ. וג' כלים, שהם (ג) כלי דכתר (ד) דב"ן, וב' כלים של חורב דב"ן. ספק הב' והוא, אם נאמר שג"כ היה מקיף דמ"ה, ונמצא עתה שיש אר"פ א' דמ"ה, וב' מקיפים: א', הוא מקיף דמ"ה, עוד אור פנימי דב"ן, אשר נעשה מקיף אל מקיף דמ"ה. וכפי זה צריך, שישתווה אר"פ עם אר"מ,

הנהגות ומראה מקומות

(ב) נ"א מוסיף בפנימיות רישא דעתיק (ה"ו).

(ג) נ"א כלי דה"ר דכתר (כ"י).

(ד) ע"י מבואש דף ג' ע"א.

(ה) נ"א הפנימית (דפו"י).

(ד) נ"א כי כבר (דפו"י).

(ש) נ"א ובוזה (דפו"י).

(ח) נ"א כדי שלא יהיה. ונ"א לא היה (דפו"י).

(א) נ"א ל"ג וכפי זה (כ"י).

הנה לעלות כולם, אין כח בכלי דרישא דעתיק, לסבול בו כ"כ אורות, ולכן לא עלה שום אור. אמנם כאשר עולים הפנים של הכלים לבד, כנזכר בספק זה, אז אפשר שיעלו אורותיהם עמהם, ויוכל הראש דעתיק לסובלם, כי מועטים הם.

וכעד"ז בספק הג' שנכתוב עתה, והוא אם עלו האחוריים של הכלים, אפשר שגם אורותיהן עלו עמהן, כי מועטים הם. משא"כ אם עלו הפנים והאחור של הכלים, שאז אם יעלו כל אורותיהן עמהם יחד, לא יוכל הראש לסובלם, ואם נאמר שיעלו מחציתן, ג"כ אי אפשר, כנודע, ולכן נשארו כולם למטה.

ספק הג', הוא ג"כ שסימנו בד"ד, והוא ע"ד הנ"ל, אלא שיש שינוי אחר, והוא במקום שנסתפק לנו בספק הב' הנ"ל, אם עלו הפנים של הכלים דב' הכתרים דחור"ב דב"ן, חנה עתה נסתפק לנו, אם לא עלו אלא האחוריים לבד כלים שלהם, ואורות כנ"ל, והנה הרי נתבאר כל הספקות.

ועתה צריך שנבאר מ"ש למעלה, והוא, כי כאשר אנו מסתפקים ואומרים, שאפשר שעלו בחי' האחוריים דב' כתרים דחור"ב דב"ן, אל תטעה לומר, כי בחי' הפנים שלהם נשארו למטה בגופא דעתיק, כי דבר זה א"א, שהאחוריים יעלו למעלה ברישא, והפנים שהם יותר מעולים, יהיו למטה בגופא. ואמנם צ"ל שבחי' הפנים נשארו במקומם, שהוא באר"א לצורך עצמן.

וא"ת, עדיין קשה הדבר לומר, שהאחוריים יעלו ברישא דעתיק, ופנים באר"א, הלא אר"א גרועים מגופא דעתיק. וי"ל לזה תשובה, ובכללה יתורץ תמיהות אחרות, שיש כאן

אורות מקיפים, א' דמ"ה, וא' דב"ן, וב' אר"פ, א' דמ"ה, וא' דב"ן. וכפ"ז אינו צריך שיעלו האורות של ב' כתרים דחור"ב דב"ן, שהרי האורות פנימים הם כ"כ רבים, כמו המקיפים. אמנם בחי' כלים הוא שצריך שיעלו, והטעם לפי שאין כח בכלי דמ"ה, לקבל אר"פ דס"ג. כי אם יהיה כל אור ואור בכלי שלו נחא, אבל עתה הכלי דמ"ה, מקבל אור דמ"ה, ואור דב"ן. וכן הכלי דב"ן, מקבל שניהן, ואין יכולת בכלי של מ"ה, לקבל אר"פ של ב"ן שהוא ס"ג. ולכך צריך שיתגדל הכלי זה, ע"י הכלים של כתרים של חור"ב דב"ן, וא"כ צריך שכל בחי' כלים דפנים דאחור יעלו למעלה, אבל האורות שלהם (ו) ישארו למטה בגופא דעתיק, כי אין צורך בהם לעלות שם בראשו כנ"ל.

סימן הוא ב"ב"ן, פי' ב' אורות מקיפים, וב' פנימים, ור' כלים, שהם כלים דב"ן ודמ"ה, וב' פנים, וב' אחוריים, דב' כלים, דב' כתרים דחור"ב דב"ן.

הספק הב', הוא סי' בד"ד. פי': כי אולי לא הוצרך שיעלו למעלה, רק הפנים של הכלים דב' הכתרים דחור"ב דב"ן. (א) והסימן בד"ד, פי': ב' מקיפים, ד' פנימים, א' דמ"ה, יא' דב"ן, וב' אר"פ, דב' כתרים, דחור"ב דב"ן. יד' כלים: ב' דמ"ה ודב"ן, וב' בחי' הפנים, של הכלים דב' כתרים (דחור"ב) הנ"ל.

וא"ת, למה למעלה בספק א', [כפי] שאמרנו (ז) שעלו הכלים של פנים ואחוריים, ואמרנו (נ"א אמרנו) שלא עלו האורות שלהם כלל, (ח) וכאן אמרו שעלו הפנים של הכלים, ואמרנו שגם האורות שלהם דפנים, עלו עמהן. והענין, כי בספק א', כיון שעלו בחי' הפנים ואחוריים של הכלים, אי אפשר שיעלו האורות מחציתן למעלה, וישארו מחציתן למטה, כי

ה ש מ ש

(א) נ"ב (ההגה"ה זו נמצא בגוף הע"ח
כת"י) ואחוריים שלהם נשארו למטה בגופה

הגהות ומראה מקומות

(ח) נ"א וכאן בספק הב' שאמרנו שאולי עלו

(דפ"י).

(ו) נ"א נשארו (דפ"י).

(ז) נ"א שאולי (דפ"י).

אחד מ"ס, ואז היו ה" ספירות אלו, נגד י"ט דכתר של מ"ה ע"כ.

פרק ה מ"ה

(כ) והרי נתבאר הספיקות, שיש ברישא דעתיק, ועתה נבאר בחי' ז' כתרים, של ז"ת, שהם מלכים שמתו, ואמרנו לעיל, שאפשר שעלו בעתיק, ואמנם בחי' גופא דעתיק, כפי מה שיהיו הספיקות בענין רישא דעתיק, ימשך ממנו מה שנשאר, למטה, בגופא דיליה, מבחי' חו"ב דב"ן, כי כפי מה שעלו ברישא דעתיק, עד"ז יודע (ל) מה שנשאר למטה בגופא דיליה, מבחי' חו"ב דב"ן.

אמנם מבחי' הכתרים דו"ת דב"ן, צריך לבארם, עתה, כל הספיקות הנופלת בהם, והנה כפי הבחי' הא', וספק א', שסימנו א"ג, הנה אז (א) נשארו האורות דאחור דחו"ב דב"ן (מ) למטה בגופא דעתיק, שהם ז"ת, ואור הפנים נשאר באו"א.

וזה מקומם, בהסתלקותם שם, כי אור האחור דכתר דחכמה דב"ן, הוא בחד דעתיק, ומשם מאיר אל הג' אמצעית, שהם חג"ת שבו, ואור האחור דכתר דבינה דב"ן, הוא בנצח דעתיק, ומשם מאיר אל ג"ת, שהם נה"י שבו, ואמנם דע, כי אע"פ שהכלים שלהם עלו למעלה ברישא דעתיק כנ"ל, הנה אלו האורות שלהם, ממשיכין ומשלחין הארה אל הכלים, ממטה למעלה, להאיר להם.

והנה אלו הכתרים של ז"ת דב"ן, הם מתחלקים בז"ת דעתיק: הא', בחד שבו, והב', בגבורה שבו, וכן בכלם עד"ז, עד הו', שהוא במלכות שבו, ולא נתחלקו על סדר חלוק חר"ב

בספיקות האלו, ט) הנה נת"ל, כי יש בחי', שהפנים מעולים מהאחוריים, ויש בחי', שהאחוריים מעולים מן הפנים: כי בערך שאור הפנים הוא המחברם לחזור פב"פ, נמצא כי אור הפנים גדול, ובערך שהאור של האחוריים הם בונין כל פרצוף העיקרי, אבל אור הפנים אינו רק להחזירו פב"פ, לכן אור האחוריים גדול מאור הפנים.

והנה, כיון שיש ב' בחי' אלו, נכריע ונאמר, כי ודאי הוא, כאשר אלו ב' בחי', פנים ואחוריים באים ביחד, אז ודאי שאור הפנים מעולה, לפי שהוא בא בסוד תוספת, על היות לו כבר אור האחור, וזה נתרבה ונתוסף עליו, ומחזירם פב"פ, ולכן אמרנו בספק ב', שאפשר לומר שאור הפנים עלו למעלה בראש, ואור האחוריים נשאר למטה בגופא דיליה, אבל בספק הג', שלא בא בעתיק רק בחי' האחור לבד, אז אין לומר שגם בחי' הפנים יבואו, י' ויהיו למטה בגופא דעתיק, דא"כ הרי הם מחוברים, ואיך יהיו הפנים למטה, והאחור למעלה, לכן נשאר הפנים באו"א, ואור האחור יעלה בעתיק, שכיון שאינן מחוברים יחד בפרצוף א', ודאי הוא, שאור האחור, גדול מאור הפנים, כי אם אור הפנים לא נתוסף על האחור אלא שיהיה לבדו, הנה גרוע וקטן מאור האחור, לכן נשאר לאו"א.

מ"ק ולי הכותב נשאר לי ספק, והוא שכבר למדנו, שמן הכתר של ס"ג, אינו לוקח העתיק, רק ה"ר כנ"ל, ולי יש ספק, אם נאמר שכולם נתערבו, עם כתר שבכתר דמ"ה לבדו, או אם נאמר, שאלו הח' אורות, כיון שהם בחי' פרצוף אחד, אח"כ גדלו ונכסלו ונעשו פרצוף

ה ש מ

(א) נ"ב, החמשה ראשונות דכתר דב"ן דאחוריים דכתרים דחו"ב דב"ן נשארו שברישא דעתיק, מאירים לג"ר, והאורות וכו'.

הנהגות ומראה מקומות

(ל) נ"א יודע (דפו"י).

(מ) נ"א ל"ג האורות דאחור דחו"ב דב"ן

(דפו"י).

(ט) ע"י שער הנקודים פרק ו'.

(י) נ"א יאיר בגופא דעתיק א"כ (דפו"י).

(כ) פרק זה נתבאר בע"ח עם פמ"ס ענף נ"ו.

אשר עלו ברישא דעתיק, לפי שכבר יש למעלה ב' אורות פנימים, ומספיק להם. וכיון שכן הוא, יש להם הארה גדולה, וכח גדול, להאיר בו' הכתרים, ולקבצם עמהם ג"ד, בחסד דעתיק. וד"ת, בנצח דעתיק, והם מאירין ע"ד כתרי חו"ב עצמן אשד שם, והוא כי הג' שבחסד, מאירין בג' אמצעים, והד' שבנצח, הם מאירין בד"ת.

וכפי הספק הב', שסימנו בד"ד, שאז האורות שלהם דחו"ב דב"ן דפנים, עלו ברישא דעתיק, והאורות שלהם דאחור, נשארו למטה בגופא דעתיק, אור כתר החכמה בחסד, ואור כתר הבינה בנצח כנ"ל, ואז אור הפנים שעלו בראש עתיק, הנה הוא מתפשט דרך קוין, עד למטה, באופן זה, כיצד: חכמה מתפשט בדרך קו ימין, ומאיר דרך הקו, בבחי' התפשטות עצמה ממש, ואינה הארה בעלמא ממקומה לבד. עד"ז ג"כ מתפשט הבינה, דרך הקו השמאל, והכתר דס"ג ומ"ה, מתפשט דרך קו האמצעי.

וכפי זה נמצא, ג' ספיקות בו' כתרים: הא' הוא, אם נאמר, שהם עומדין כל אחד ואחד במקומו בז"ת דעתיק, או אם עומדין הג' שבהם, בחסד דעתיק, והד' אחרונות בנצח דעתיק, על דרך שעומדין כך האורות של האחוריים דחו"ב דב"ן, או אם נאמר, כיון שמתפשט אור הפנים שלהם ממש למטה כנ"ל, א"כ אין צריכין להתחבר עם האחוריים, ולכן כל אחד עומד במקומו כנ"ל.

גם יש ספק, כיון שאור הפנים העליונים, מתפשטין עד למטה דרך קוין, א"כ גם הם מאירין דרך קוין זה לזה, או אם נאמר, שהם מאירין זה לזה, שלא בדרך קוין, אלא זה למי שעומד למטה ממנו, והדברים הם בספק.

וכפי הספק הג', שסימנו ג"כ בד"ד, אשר אז האורות של האחור דחו"ב עלו למעלה בראש דעתיק, אך אורות הפנים הם למטה באו"א כנ"ל, ואמנם האורות האחור, אע"פ שעלו למעלה, עכ"ז ממקומם הם מאירין

דב"ן, להיות ג"ר שבהם, עם חכמה דב"ן בחסד דעתיק, וד"ת שלהם עם בינה דב"ן בנצח דעתיק, והטעם הוא, לפי שהאורות דכתרים חו"ב דב"ן הם מאירים מלמטה למעלה, בכלים שלהם שעלו ברישא דעתיק כנ"ל. ואם אלו השבעה כתרים יהיו מחולקים ג"כ ע"ד כתרים חו"ב דב"ן כנ"ל, יעלה גם אור שלהם למעלה, ויהיו חסידי אור למטה במקומם, ולכן נפרדו ע"ד הנ"ל.

ודע, כי ז' כתרים אלו, כ"א מאיר לחבירו הקטן ממנו, ובדרך הקוין, כיצד: החסד מאיר אל הנצח, וגבורה מאיר אל ההוד, וכעד"ז השאר.

וכפי הספק הב', שסימנו בג"ד, הנה אז עלו האורות דאחור דכתרים דחו"ב דב"ן למעלה ברישא דעתיק, ועכ"ז, המה מאירין מלמעלה (נ) למטה בדרך קוין, בגופא דעתיק, והנה הו' כתרים של הז"ת, הם מתחלקים בז"ת דעתיק ע"ד הנ"ל, והם מאירין זה בזה דרך קוין כנ"ל.

הנה למעלה בספק אא"ג, שהאורות דחו"ב דב"ן היו למטה, ומשם היו מאירין למעלה בכלים שלהם, לכן היה בהם כח להאיר בו' כתרים, ולתת בהם כח, שיאירו זה בזה דרך קוין כנ"ל, אמנם להיות שכוונתן להאיר למעלה, לכן לא היה בהם כח לקבץ את הו' כתרים במקומם שלהם, בחסד ובנצח כנ"ל. וכאן בספק בג"ד, אשר האורות למעלה, לכן אין בהם כח לקבץ ז' כתרים בחסד ובנצח. ואמנם, לפי שהאורות הנ"ל, אע"פ שעומדין למעלה, עכ"ז משלחין הארתן למטה, לכן הן מאירין בו' כתרים, ונותנין בהם כח שיאירו זה בזה, בדרך קוין. כנ"ל.

והבחי' הב' כפי הספק הא', שסימנו בב"ן, הנה אז האורות דכתרים דחו"ב דב"ן נשארו למטה בגופא דעתיק: בחי' פנים, ובחי' אחור, ומתחלקים ע"ד הנ"ל, כתר חכמה, בחסד דעתיק, וכתר בינה, בנצח דעתיק, ועתה אינן צריכין להאיר מטה למעלה, בכלים שלהן,

צח א' והם ב' צחין. ובענין א"א ואו"א, יתבאר ענין עתיק יותר.

מ"ק אודיען, כי כבר ביארנו, שעולים האורות דאו"א ברישא דעתיק, ומתחברים עם הו"ב דמ"ה עצמו, והם לא עלו רק אחור, ואין מתערבין, רק של מ"ה נעשו פנימי, ושל או"א חיצון ואחור. גם כן כשעולים שניהם פנימי ואחוריים למעלה, אז הפנים מתערבים, ואחוריים נעשו חיצונים. אך הכתר דס"ג וכתר דמ"ה מתערבים תמיד. ע"כ ההגה"ה.

שער שני

שער א"א ובו י"ד פרקים

פרק א מ"ח

(ע) ונבאר תיקון א"א, אשר נתקן אחר עתיק יומין. הנה נת"ל, (פ) שנעשה מבחי' חכמה דמ"ה, שהם בחי' נקודות דמ"ה, ומן ה' אחרונות דכתר דב"ן. והוא כולל זכר ונקבה, מ"ה בימינו, וב"ן בשמאלו כנ"ל.

והנה הוא מלביש לע"י, באופן זה: כי הנה ג"ר דעתיק, אי אפשר שיתלבשו תוך א"א, וגם אי אפשר לקבל אורם, ולכן נשארינן מגולים, והם עומדין לבחי' מקיף אל א"א.

והז"ת דעתיק לבדם, מתלבשין תוך א"א. באופן זה: כי כח"ב דא"א, מלבישין לחג"ת דע"י. וז"ת דא"א, מלבישין לנה"י דעתיק.

באופן זה, כי הנה ג' פרקין יש בנצח דעתיק, וב"פ קדמאין, מתלבשים תוך חסד (צ) ונצח דא"א. וכן ב"פ קדמאין דהוד דעתיק, מתלבשין תוך גבורה והוד דא"א. ונשארו (ק) פרק תחתון דנצח דעתיק, ופ"ת דהוד דעתיק, מגולין בלתי התלבשות, ואלו נשארו למטה בבריאה,

למטה בז"ת, שלא בדרך קוין, ע"ד הנ"ל, אלא חכמה מאירה ממקומה בג' אמצעית. ובינה מאירה ממקומה, בד"ת.

והנה עתה יש ב' הפסדות: א' הוא, שהאורות אינם למטה. ועוד שאפי' הם למעלה, אינם מאירין בדרך קוין. וע"כ אין הארה וכן גדול אל הו' כתרים, ולכן אינן מתקבצין ע"ד הנ"ל, בחסד ובנצח דעתיק. ועוד שאינן מאירין דרך קוין, רק זע"ז. וזכור בחי' הארה דרך קוין מה עניינו, ונתבאר פירושו לעיל בבחי' ב' בספק ב'.

והנה נתבאר כל הספיקות ששמעתי מפי מורי זלה"ה. ועוד יש ספיקות לאין קץ ותכלית, ואין חקר, ולא זכיתי אליהם. גם כפי אלו ספיקות אשר בעתיק, יפלו ג"כ כפי אלו בשאר סדר אצילות, והמשל בזה: אם או"א לוקחים פנים דחור"ב דב"ן, או לא.

כלל העולה מכל זה, שלסיבת כל אלו הספיקות, נקרא עתיק יומין רישא דלא אתיידע, כי אין נודע מה בחי' יש בו.

והנה ישע"י הנביא ע"ה, נסתפק גם הוא באלו הספיקות, ואליהם רמו, והשביע בצחצחות נפשך. ודרשו בזהר פרשת (ס) ויחי, צח חד, צחות תרין. וביאורו הוא, כי היה הדבר ספק אליו, אם יש בעתיק צח א' או ב' צחות, כנודע כי בחי' הצחצחות הם בעתיק, וזכור הקדמה זו. והנה יש ספק, אם לקח צח א' או ב' צחות.

והענין הוא, כי כבר בארנו שעתיק מורכב מב' בחי', שהם: מ"ה, וב"ן. שהם גימטריא צ"ח, עם הכולל. והיה אפשר לומר, שאין ברישא דעתיק, רק כתר דב"ן, וכתר דמ"ה, והרי צח א' או אם נאמר, שג"כ עולין חור"ב דב"ן, והם מתחברים עם חור"ב דמ"ה, והרי

הגהות ומראה מקומות

(צ) ע"י לקמן פרק ז'. ושער המלכים ס"ד ושער

הולדת או"א וזו"ר פרק ד'.

(ק) ע"י שער הקדמות דף י"ח ע"ב. וע"י

בתלמוד ע"ס שיעור ח' אות מ"ב באור פנימי

ד"ח וראוי.

(ס) אות תקי"ב ובפרשת ויקהל אית שי"ד.

(ע) פרק זה נתבאר בע"ח עם סמ"ס ענף נ"ו.

וע"י בשער הקדמות דף כ"ו.

(פ) שער או"א פרק א' וב'.

והענין הוא, כי טרם התלבשותו, אין מי ששייגנו כלל ועיקר, ולכן כרי שיהיה אפשרות בתחתונים לקבל קצת הארה ממנו, נתלבש ונגנו בספי' הכתר, כנזכר בס"ה ובתיקונים, דאמר, דא"ס טמיר וגניו גו כתרע עלאה, ואחר התלבשותו בו, יש כח בתחתונים, לקבל קצת הארה ממנו.

ואמנם, כאשר הא"ס מתלבש במה שלמטה הימנו כנ"ל, הנה הוא מתלבש בג' רישין אלה, הנזכר כאן באדרא, ובהיותו מתלבש ומתעלם בתוכם, אז נקרא הא"ס, עתיקא רכל עתיקין. וגם הג' רישין עלאין עצמן, נקרא עתיקא קדישא ג"כ, בהיות א"ס מתלבש בתוכם, וז"ש אח"כ, הא ע"ק אשתכח, בג' רישין. ופ"י אשתכח: ר"ל, שהוא נמצא לנו, ונגלה אלינו, בהיותו מתלבש גו אלו תלת רישין הנ"ל, שאם לא היה מתלבש, לא היה נמצא ונגלה אל התחתונים.

ונמצא כפי זה, כי עיקר שם ע"ק, הוא הא"ס עצמו, שהוא מטבורא דא"ק ולמטה, המתלבש בעתיק. (נ"א בע"ק ע"ש א"ס הגנוז בתוכו) אמנם, בבחי' היותו מתלבש גו אינון ג' רישין, נקראו גם הם בשם ע"ק. וזכור כלל זה.

ועם היות שאמרנו, כי הא"ס מתלבש גו ג' רישין, ודאי כי אין הא"ס מתלבש באמיתות, רק גו רישא עלאה דכולהו, שהוא עתיק. ורישא תנינא, מקבל אור א"ס דרך מסך רישא עלאה. ורישא תליתאי, מקבל דרך מסך ב' רישין. אך להיות כולן בבחי' ראשים, לזה אמר אור א"ס מתלבש בכלם. (נ"א מלובש בתוכם) כי אלו ג' מקבלין אור א"ס יותר בזכות, משאר אצילות.

ונבאר עתה ג' רישין אלו, והוא, כי הנה נודע, כי הסדר של הספירות הנאצלים, הם כח"ב חג"ת נה"י, והם ט"ס נעלמות מאר,

תחת האצילות, כדי להאיר שם לעולם הבריאה. ואלו הם כדמיון ב' דדי בהמה, שעומדין שם אצל הרגלים, אשר כל אלו הבחי' של א"א ואו"א וזו"נ, כשנתקנו (נ"א שהם נתקנו) בעת שנאצלו, היו למטה שם בבריאה, והתחילו לעלות, וינקו תחלה מב' בחי' דדי בהמה, ואחר כך הגדילו יותר, וינקו מדדי אדם, כמ"ש בע"ה בתחלת דרוש תיקון ז"א.

הנה יסוד של עתיק, מתלבש תוך ת"ת דא"א ער ר) החזה, ושם הוא מסתיים. ודע, כי ביסוד דע"י, יש שם ה"ח וה"ג, ואע"פ שעתיק הוא זו"נ, שהם מ"ה ובין כנ"ל, וא"כ היה מן הראוי, שיהיה בו ה"ח וה"ג מצד הזכר, וכן מצד הנוקבא, ע"ד שיש באו"א וזו"נ, כמ"ש במקומו. אבל, לפי ששם, הזכר והנקבה הם פרצופים חלוקים, לכן יש שם חו"ג בכ"א מהן. אבל כאן, שהזכר והנוקבא דעתיק, הם פרצוף א' מחוברים כנ"ל, לכן לא היה בו רק ה"ח וה"ג בלבד. ואלו ה"ח וה"ג, יוצאין ומתגלין מתוך פי יסוד דעתיק הנעלם, ומתלבש תוך א"א, ומתפשטין ה"ח בקו ימין דא"א מבפנים. וה"ג בקו שמאל. כמ"ש בע"ה לקמן בענין או"א. ש)

פרק ב מ"ח

(ת) ועתה נבאר דרוש א', מדרוש א"א. והוא ביאור ג' רישין שבו, הקרמה כוללת י"ס ראצילות, והוא מיוסד ע"פ מאמר, תלת רישין אתגלפין דא לגו מן דא, והוא באדר"ז דרפ"ה, וז"ל, תלת רישין אתגלפין, דא לגו מן דא, ודא לעילא מן דא כו'.

הנה המאציל העליון, אשר האציל עולם אצילות, הוא הנקרא בשם א"ס, לרוב העלמו, עמוק עמוק מי ימצאנה. ואל מציאות הא"ס, הוא הנקרא באדר"ו, בשם עתיקא א) רכל עתיקין.

הנהגות ומראה מקומות

(ת) פרק זה נתבאר בע"ה עם פמ"ס ענף ג"ח ובתלמוד ע"ס שיעור י"ג מן אות ר' והלאה.
(א) ע"י שער סדר אצילות פרק א'.

(ר) ע"י שער המלכים פרק ז'. ושער או"א פרק א' וכו"ש ש"ג ח"ב פרק ב'.
(ש) שער או"א פרק א' וב'.

בשם א"א, ובין כולם הם י"ס, שהם שורש ומקור וחיות, אל כל האצילות כולו.

אמנם, אלו הט"ס הנ"ל, אשר הם למטה מן רדל"א, הנה הם אותן הט' היכלין, הנזכר פ' נח דס"ה, ובסוף פ' פקודי דרס"ט ודרכ"ה, ונ"ל, אר"ש, ארימת ידי בצלו לעילא כו', וכדין דא נהירו דמחשבה דלא אתיידע, בטיש בנהרא דפרסה, ונהרא כחדא, ואתעבירו ט' היכלין, והיכלין לאו אינון רוחין, ולא אינון נהורין, ולא אינון נשמתין, ולא אית מאן דקיימי בהו כו'. ולא לו הט', שמכתר עד היסוד, שהם למטה מהאי רדל"א, הנה הוא שקראה במקומות אלו, ט' היכלין, דלאו אינון רוחין, ולא אינון נשמתין.

גם אלו הט', נזכרו באדרא דרפ"ח ע"א, פתח ר"ש ואמר, אני לדודי ועלי תשוקתו וגו', עתיקא דכל עתיקין, סתימאה דכל סתימין, אתתקן ולא אתתקן כו', כד אתתקן, אפיק ט' נהורין דלהטין מיניה מתיקוני, ואינון נהורין מתפשטין לכל עיבר, כבוצינא דמתפשטין מיניה נהורין לכל עיבר כו'.

ובביאור לשון זה, נסתפקתי במה ששמעתי ממורי זלה"ה, כי תחלה אמר אתתקן, ואח"כ אמר אפיק נהורין דלהטין מיניה, ר"ל, כי אחר שנתקן עתיק, ע"י התלבשות ז"ת בא"א, ג) אז אפיק הני ט' נהורין דלהטין מיניה, כי באמצעות העתיק, הנ"ל, אפיק נהורין הנ"ל, שהם ספ"י כתר דאצילות, הנקרא א"א, המתחלק לט' נהורין לכד. והנה אלו הט"ס דא"א, הם ט' נהורין, דלאו אינון רוחין, כנז' במקומות הנ"ל.

ה ש מ ש

ועיקר, ואחריו בא הכתר, ונקרא תהו, כי מתהא מחשבת בני אדם, והוא דוגמת החומר הנקרא היולי, ואחריו יצא הבהו שהם חבת"ם, דוגמת ד' יסודות, יע"ש באורך.

ולמעלה מאלו הט"ס (א) יש בחי' אחרת הנקרא רישא עלאה דל"א, והוא הראש העליונה, שבג' רישין אלו, ונקרא ע"י, ושאר הט"ס הנ"ל אשר תחתיו, נקרא בשם א"א.

ונמצא, כי הג' רישין הנ"ל, הנה הראש העליון שבהם הנקרא רדל"א, הוא הנקרא ע"י, שהוא נוקבא דע"י כנ"ל. (ב) שהוא נקרא רדל"א, ע"ש הספיקות שיש בה, וג"כ יש פ"י אחר, כי הנה גופא דיליה, אתלבש גו א"א, והוא מושג ונודע אצלינו ע"י א"א, אך רישא דיליה דלא אתלבש גו א"א, לא אתיידע, כי אפ"י א"א עצמו לא ידע ליה.

וב' רישין שתחתיו, שעמהם הם ג' רישין, הנה הם כתר חכמה דא"א כנ"ל, כי כתר וחכמה שבו, נקרא כל אחד מהם בחי' ראש. אבל מבינה דא"א ולמטה, אינם מכלל הג' רישין הנ"ל.

וג' אלו, נמנו ונתבארו כאן באד"ו, ג' רישין אתגלפין, דא לגו מן דא, ודא לעילא מן דא. והתחיל לבארם ממטה למעלה, והתחיל ביותר תחתונה שבהם, והוא חכמה דא"א, ואמר, רישא חדא חכמה סתימאה דאתכסיי כו', ועליה ראש ב' והוא כתר דא"א, וכנגדה אמר רישא עלאה קדישא, עתיקא סתימאה דכל סתימין, ועליה ראש הראשונה ועליונה שבג', והוא הנקרא עתיק יומין, וכנגדה אמר רישא דכל רישא, רישא דלאו רישא, ולא ידע ולא אתיידע כו'.

נמצאו, שהם י' ספ"י נעלמות בתכלית ההעלם, ומתלבש בתוכם הא"ס, והם עתיק ורדל"א, ותחתיו ט"ס, מכתר עד יסוד, ונקרא

הנהרות ומראה מקומות

(א) נ"א בנ"ת דא"א (דפו"י). (ב) שער עתיק פרק א'. ועי' שער המלכים פרק ח'.

והנה המלכות דא"א, לא היתה ניכרת, כמבואר אצלינו בהקדמת ביאור אדר"ו, כי לא היה בא"א, רק ט"ס, מכח עד יסוד. כי רדל"א הוא בחי' עתיק, ונשאר א"א בבחי' ט"ס לבר, אבל מן האור של התפשטות נה"י דע"י, המתלבשין בא"א, משם נעשה בחי' המלכות דא"א, ונשלמו בו י"ס. ובזה תבין, איך לעולם בחי' המלכות, גדולה מהזכר העליון ממנה, ולכן נקראת עטרת בעלה.

(ח) מ"ב ע"ק, הנזכר בזוהר, היא בחי' נוקבא דעתיק, הנעשה משם ב"ן, ולא בבחי' דכורא הנעשה משם מ"ה.

(ט) א"א בירר משם ב"ן ה"ת דכחך לבר, ונעשים נוקבא דא"א, אמנם א"א דכורא, נעשה מחכמה כולה דמ"ה, ואמנם מצב מעמדו הוא כן, כי הזכר ונוקבא שניהן פרצוף אחד לברו, כמו בעתיק, אלא שהזכר לוקח צד ימין כולה, ויש בו פנים ואחור שלו לבר. והנוקבא לקחה צד שמאל, ויש בה פנים ואחור הכל שלה לבר. וענין זה הוא הרחק גדול והבדל יותר מבעתיק, כי שם בכל צד וצד נתחברו יחד הזכר והנקבה אב"א כנ"ל. וא"א הזכר נפרד מהנוקבא, כי כל פנים ואחור דכורא, הם בימין. ופנים ואחור דנוקבא, בשמאל. אמנם הם מחוברים יחד בפרצוף א', בגוף א', והרי זה פירוד נוסף בא"א, יותר מבעתיק, הזכר שבו, מן הנקבה שבו.

והנה המוחין דא"א, נעשו ע"י נה"י דעתיק ואז היסוד דעתיק, שיש בו בחי' דעת דא"א, שהם חסדים דמ"ה, וגבורות דב"ן, ועומד בחוזה דא"א, ומסתיים שם, ויוצאין החסדים דמ"ה דדעת דא"א, מתוך יסוד דעתיק, ומתפשטין בקו ימין דא"א, יען כי הוא הזכר כנ"ל, ויוצאין גם הגבורות ומתפשטין בקו שמאל דא"א, כי היא נקבה כנ"ל.

ופ"א שמעתי ממורי ז"ל, כי הט"ס הנ"ל, נתחלקו בג' חלקים: כי הנה הג"ר שבתם, שהם כח"ב, נתפשטו בא"א, וחג"ת בז"א. ונה"י בנוקבא, ובזה תבין, למה בחי' מציאות אר"א לא נזכר באדרא רבא, אלא באחרונה באדר"ו, כי אר"א במזל תליין.

וזה מה ששמעתי ממורי ז"ל בענין זה, והוא דע, כי הנה ביארנו תחלה, כי הט"ס המקוריות (ד) עם רדל"א, והם י"ס מקוריות ושרשיות לכל האצילות. אבל ענין מציאת ספי' המלכות, לא נתגלה עדיין עתה, אמנם נבאר תחלת הכל האי רדל"א, ובזה תבין מעלת מלכות, כי היא עטרה בראש צדיק, והיתה לראש פנה, ויהיה לעתיד אורה גדולה מן השמש והבן זה.

(ה) מ"ק, סוד ז"ס ו) דא"א, איך נעשו מהם י' פרצופים שלמים. כי כבר בארנו, כי ג"ר דא"א נשאר למעלה, בסוד רישא מגולה. והנה בינה דא"א, שהוא בצואר, גרון שלו, כנודע, ממנו נעשה ב' כתרים לאר"א. וחסד דא"א מתלבש באבא, וגבורה באמא, הנקרא בינה. וז"ס, אני בינה לי גבורה. וחסד דא"א, נחלק לב' פרצופים: אבא, וישראל סבא. וגבורה דא"א, נחלק לב': בינה, ותבונה. הרי ד' פרצופים.

ות"ת דא"א, מאיר בזו"ן, וזעיר אנפין הנקרא (נ"א בז"א, ואז הו"א נקרא) ישראל, כלול בו ג"כ יעקב, והכל פרצוף א'. וכן בנוקבא, כלול לאה ורחל, והכל פרצוף א'. הרי ב' פרצופים כלולין בת"ת דא"א, ועם הדר' ראשונים, הרי ו'.

ואז"כ מתחלקים ב' פרצופים הנ"ל. לדר' פרצופים, כי נצח דא"א מתלבש בז"א, הנקרא ישראל. והוד דא"א, מתלבש בלאה. ויסוד דא"א, מתלבש ביעקב. ומלכות דא"א ברחל, הרי ד' פרצופים, ועם ו' הראשונים, הרי י' פרצופים מז"ת דא"א. (ז)

הנהגות ומראה מקומות

- (ז) ע"י שער אנ"ך פרק ט' ושער ז"א פ"ג.
(ח) זה נתבאר בע"ח עם פמ"ס ענף ס'.
(ט) ג"א מוסיף כי א"א (דפרי').

- (ד) ג"א הנקודות (דפרי') ונ"א האחרונות (כ"י).
(ה) זה נתבאר בע"ח עם פמ"ס ענף ג"ט.
(ו) ג"א י"ס (דפרי').

והביאור הצריך לו. אבל דע, שהנה הוא כלול מ"ס שבו, שהם כתב"ד, חג"ת, נה"י.

והענין, כי הנה כל אחד מה"ס המקוריות והשרשיות הנ"ל, כל א' וא' מהם כולל יו"ד, כי כל דבר שנקרא ראש, הוא כלול מ' והנה רישא עלאה כבר נתבאר שנקרא עתיק יומין, וכלול מ'. אמנם ה"ט ספירות אחרות, חלוקים הם באופן זה, כי כתב שבהם, הם ג' רישין דעתיק, שהוא א"א. וחג"ת שבהם, הם ג' רישין דז"א. ונה"י שבהם, הם ג' רישין דנוקבא דז"א. אשר ענין זה תבין, במה שהודעתך, כי ג' מוחין דנוקבא דז"א, הם בחי' נה"י, והבן זה מאד. (מ)

והנה ההוא רד"ל, הנה הוא מתלבש בא"א, שהוא בחי' כללות אותן ב' רישין תתאין מאותן הג' רישין, הנזכר באדר"ז. כי נודע הוא, שכל עליון וגבוה מתביר, הוא מלוכש בתחתון, כדי להאיר בו ולהחיותו. וכבר הודעתך לעיל, כי אלו ב' רישין תתאין שבג' רישין הנ"ל, הנה הם (סוד) כתר חכמה דא"א, שהם ב' ספ"י הראשונות, מן ה"ס"ס מקוריות ושרשיות כנ"ל. ואלו התרין ראשין, שהם כתר חכמה דא"א, הנה הם בחי' גולגלתא ומוחא סתימאה דא"א, הנזכר באדר"ז הנ"ל.

ואמנם תרין רישין אלו, מתחלקין ונעשין תלת רישין, מלבד הרישא עילאה דל"א. אמנם השנים לבדם, נחלקים ונעשין ג' רישין, וג' רישין, אלו נקרא: גולגלתא. ומוחא. ואורא. והם למטה מהאי רד"ל כנ"ל.

לכן נבאר עתה המאמר הנ"ל, שבתחלת אדר"ז דרפ"ה, מאמר תלת רישין אתגלפין, דא לגו מן דא, ודא לעילא מן דא וכו'. וכבר נת"ל, כי הם מתבארות שם ממטה למעלה. והם: רישא חדא הוא חכמה סתימאה שבא"א, שבתוך הכתר שלו. ולמעלה ממנו הוא ע"ק, לכן אמר בה רישא עלאה, לפי שהיא יותר

ונמצא כי ביסוד דא"א, צ"ל דעתיק י' כיון שהוא קו האמצעי, מוכרח הוא שיתקבצו שם אורות וזכרים ונקבות, שהם (נ"א ששם) חסדים דמ"ה וגבורות דב"ן. ואמנם כי המ"ה וב"ן כל א' יש בו חו"ג, אמנם להיות שהמ"ה וב"ן דעתיק שהם זכר ונקבה עצמן, הם מתחברים יחד בפרצוף א', ע"כ החו"ג דמ"ה נקרא ה"ח לבד, והחו"ג דב"ן נקרא ה"ג. אמנם בב' הקוין ימין ושמאל דא"א, אינו כן, רק החסדים דמ"ה מצד ימין, והגבורות דב"ן צד שמאל.

פרק ג מ"ח

(כ) ונתחזר עתה לבאר, ע"פ סדר ששמעתי ממורי זלה"ה, כי ענין זה הוא ששמעתי ממורי זלה"ה בפרטות יותר, והרחבת דרושים כמ"ש בע"ה, וזה החלי בע"ה. תחלה צריך לדעת, כי אין האורות הנ"ל, יכולין התחתונים לקבל אורם, אם לא אחר התיקון שנתקנו בבחי' פרצוף כנ"ל, וכמבואר אצלי באורך, כי מתחלה היה אור שלהם רב ועצום, ואין כח בתחתונים לסובלו, וכאשר נתקנו שהוא בחי' פרצוף שלם, שאז נמשך האור דרך מסכים, והתלבשות בתוך הלבושים, הנה נתעבה זאור מעט, וגם נתמעט, ויצא ונמשך דרך גקבים וצינורות, וחלונות דקים, ושערות דקים מאד, (בס"י הפרצוף) ל' ונתקן הפרצוף ע"י ב' דברים אלו, שהם: התעבות האור, וגם מיעוטו, אז היה כח בתחתונים לקבל אור העליון. והרי נתבאר לך, ענין התיקון, הנזכר בב' אדרות, מה ענינו.

ונתחיל לבאר סדר תיקונם, הנה אותו ראש העליון דל"א, הנקרא עתיק יומין, הנה הוא הראשון שבכל י"ס הנ"ל, הנקרא מקוריות ושרשיות לכל האצילות, אמנם בראש זה אין בו תפיסה כלל, ולא נוכל להרחיב בו הדיבור,

הנהגות ומראה מקומות

(ל) ג"א ל"ג ונתקן הפרצוף (דפ"י).

(מ) ע"י שער ע"מ פרק ב' וד'.

(י) ג"א בעתיק (דפ"י).

(כ) פרק זה נתבאר בע"ח עם פמ"ס ענף ס"א

זבתלמוד ע"ס שיעור י"ג מן אות כ' והלאה.

ולכן מתחלקין לב' בחי' והוא כי כל א' מב' יש בו בחי' י"ס, כי בכתר יש י"ס, וכן בחכמה סתימאה, הנקרא רישא ממש.

והענין הוא, כי הראש הראשונה שבהם, הוא בחי' כתר, ויש בה י"ס כנ"ל, והנה הוא מסבב את מ"ס, ונקראת גולגלתא באדרא, וכן מלת כתר, מלשון כותרת, ר"ל מקיף, כי גולגלת מקיף המוח.

ובתוך הגולגלת הזוה, יש בתוכו בחי' מוח סתום מאד, מלבד מ"ס דא"א, שהוא תחת י' דכתר, לכן המוח הזה מאד עליון וסתום, ונקרא בשם אוירא עלאה, כנוצר בב' אדרות, ובספ"ד. והאי אוירא הוא בין גלגלתא לקרומא, דחפיא עליה דחכמה דמ"ס, ואתקרי בספ"ד בפ"ק. קרומא דאוירא דאודכך כו'.

ולמטה ממנו, יש בחי' חכמה דא"א, נקרא באדרא מ"ס דעתיק. והנה המוח העליון ההוא שבכתר א"א, הנקרא בשם אוירא, אע"פ שבערך כתר עצמו הוא נקרא בשם מוח שבו, עכ"ז הוא נעשה גלגלתא ממש בערך חכמה דא"א, שהיא מ"ס דא"א. וע"כ גם המוח העליון ההוא, הנקרא אוירא, נקרא גם רישא ממש, בערך החכמה, מ"ס דא"א.

והרי נתבאר, איך הב' רישין שהם כ"ח שבו, נכללין בג' רישין ממש, והם: כתר, רישא עלאה, ואוירא, רישא תניינא. ומ"ס רישא תליתאי. מלבד רישא דל"א, הנק' ע"י, שאע"פ שבאדרא, נקרא הכתר וחכמה דא"א, בבחי' ב' רישין בלחוד, עכ"ז הם ג' רישין ממש, אשר אין מכללם רדל"א.

פרק ד מ"ת

(ג) ועתה נבאר ג' רישין אלו, אשר נקראו באדרא, ב' בחי' ב' רישין לבה, כנ"ל. הנה לעיל ביארנו, כי כל ראש וראש מאלו הג' רישין, אשר כללותן ב' רישין בלחוד, הנה כל אחד מהם, יש בו עצמות וכלים, והם ו' בחי'. וכל בחי' מהם, כוללת ג', הרי הם כולם ח"י.

עליונה מן האחרות הנ"ל, והוא כתר דא"א, הנקרא גולגלתא דיליה. ולמעלה מכולם רישא דכל רישין וכו'.

והנה ביאר ג' רישין אלו הוא, כי הנה בכל ראש וראש מאלו ג', צריך שיהיה בו בחי' כלים, ובחי' עצמות ורוחניות שבו. וכפי זה, יהיה ו' בחי'. וכל א' מאלו הו' בחי', מתחלק לג' אחרות, ונמצא כללותן עולה ח"י. אשר הוא סוד חי העולמים, כי מאלו הח"י בחי', מתפשט החיות בכל העולמות כולם, וגם בעולם אצילות.

ועתה נבאר ח"י בחי' אלו בע"ה, הנה רדל"א שהיא עליונה שבג' רישין, אינו בכלל ג' רישין הנ"ל שהזכרנו עתה, שנעשין ח"י בחי'. כי רדל"א היא עליונה מאד, ואין בנו רשות לבאר ענינה, לפי שבתוך האי רישא מתלבש א"ס, ואינו דומה אל ב' רישין תתאין מיניה, לפי שאלו הב' רישין, כל א' מהם יש בו בחי' כלי, ובתוך הכלי יש בחי' הרוחניות והעצמות שבה. ואח"כ הראש הב' בב' בחי', מתלבשות תוך הראש הג' בב' בחי'. אמנם רדל"א, שהוא בחי' מלווה לא"ס, אינה מתלבשת תוך הראש הב' דוגמת הראש הב' המתלבש תוך הראש הג' כנ"ל, כי ראש הא' אינו כך, לגו מן הראש הב', רק למעלה ממנו, כי לרוב רוחניותו כנ"ל, אין ראש הב' יכול להלבישו.

וה"ש תלת רישין אתגלפין כו', וביאר כי הם בחי' דא לגו מן דא, ודא לעילא מן דא. פ"י, כי ראש הב' הוא לגו מן הג', ומתלבש בתוכה כנודע. אבל ראש העליונה עם הב', אינו בבחי' דא לגו מן דא, רק בבחי' דא לעילא מן דא, כי הראש העליונה נקרא רדל"א, והוא לעילא מן ב' רישין הנקרא א"א, ואינה מתלבשת כלל רק ו' התחתונים כנודע, המתלבשין בא"א.

והנה אריך אנפין, הוא שם כולל ב' רישין, דהיינו כתר, ומ"ס. שאלו הם ב' רישין שתחת רדל"א. והנה כל ראש, צריך שיהיה כלול מ'.

הגהות ומראה מקומות

(ג) פרק זה נתבאר בע"ה עם פמ"ס ענף ס"ב. ובתלמוד ע"ס שיעור י"ג מן אות ל"ד וחלאת.

הכללות, שהם ג' בחי' וגם כ"א וא' מאלו הג' כלול מג' בחי' אלו ג"כ, וזהו פרטן: הנה, ברישא עלאה הנקרא נשמה, ונקרא כתר דא"א, ונקרא גולגלתא דיליה, ונקרא אר"מ הגדול, הנה יש בו ג"כ ג' בחי' אלו עצמן, והם: או"פ שבו, ואו"מ שעליו, ואו"מ עליון משניהן, ושלשתן נקרא נשמה, בערך כללות, ונקרא אר"מ הגדול, ונקרא כתר א"א, ונקרא גולגלתא דיליה.

והנה ג' בחי' אלו, הנקרא נשמה, הנה הם ג' שמות הוי"ה, וכ"א מהם הוא במילוי יודין, כי גם כלל זה יהיה בידך, שכל בחי' הנשמה הוא הוי"ה דידון.

אמנם ההפרש שיש בג' היות האלו דידון, הוא בענין צ' הנקודות שבהם, והענין הוא, כי גם כלל זה יהיה בידך, שבא"א, כל היות שבו, הם בסוד מילין, וגם בסוד נקודות, כי כולם מלאים, ומנוקדים, אבל ההפרש שבהם היא, בענין סדר הניקוד, איך הוא.

כי הנה בחי' רישא קדמאה, אור הפנימי, הוא שם כזה: יוֹד הֵי יוֹ הֵי, ואינו מנוקד, רק בד' אותיות הפשוטות בלבד שבו, כזה, שהם: חולם ביו"ד, וצירי בהי, וקמץ בוי"ה, וצירי בהי, וניקוד זה, הוא, כפי תנועת האותיות, כנודע בספרי המקובלים.

והנה יש אור ב', המקיף עליו, והוא הוי"ה במילוי יודין ג"כ, כזה: יוֹד הֵי יוֹ הֵי, אמנם מנוקדת בכל י אותיותיה, בניקוד הנ"ל, כי ג' אותיות יוד, יש בו ג' נקודות חולם, ובב' אותיות הי, יש בכ"א מהם, צירי, ובג' אותיות וי"ו, ג' קמצין, תחת כ"א מהם נקוד קמץ, ובב' אותיות הי, יש תחת כ"א מהם, צירי. עוד יש אור ג', המקיף על שניהן, והוא ג"כ הויה במילוי יודין: יוֹד הֵי יוֹ הֵי, אמנם אופן הניקוד הוא, כי בד' אותיות הפשוטות, הם מנוקדים ע"ד התנועות האותיות: חולם, צירי, קמץ, צירי, וששה אותיות אחרות של

בחי' כנ"ל, אשר אין הרדל"א נכלל בכללותן כלל ועיקר.

ואמנם למטה, בסדר התלבשות רדל"א הנקרא ע"י, בתוך ס' רישא דא"א, יתבאר, איך האי רישא תניינא, הנקרא אורא דיתבא על האי מ"ס, שהיא רישא ג' דא"א, הנה היא נמשכת מבחי' האי ע' רדל"א דעתיק יומין, שלא יכלה להתלבש באריך אנפין, ואחזי נהוריה בהאי רישא כו', הנקרא אורא, והבן זה. ועיין למטה, פ' מה ענין האי אורא.

ונבאר תחלה, בחי' העצמות אשר בג' רישין אלו, שהוא הרוחניות שבתוך כל אחד ואחד מהם, מתחלק כ"א וא' מהם, לג' בחי'. נמצא שהם ג' בחי', כ"א וא' מהם ג' ג', ובין כולם ט' בחי' של עצמות, וכנגדן, ט' בחי' אחרות, בסוד הכלים שלהם, ובין כולם הם ח"י בחי'. ונתחיל בענין ט' בחי' העצמות, שהם ג' של ג' ג', והנה סבת היותן בחי' ג', הוא, לפי שכבר נתבאר אצלנו, שכל בחי' אורות עליונים, יש בהם ג' בחי', הוא: או"פ, ועליו יש אור עליון ממנו, הנקרא אר"מ עליו, ועליהן, אור עליון וגדול משניהן, והוא מקיף לשניהן.

והנה ג' בחי' אלו, הם ג' רישין הנ"ל, כי רישא עלאה דעתיקא, שהוא כתר, הנקרא גולגלתא דא"א, הוא מקיף עליון, הגדול מכולם. ותחתיו יש רישא תניינא, הנקרא אורא, והוא מוחא בערך הגולגלתא הנ"ל, וגם הוא נעשה גולגלתא, בערך רישא תליתאי, הנקרא חכמה כנ"ל, וזו הרישא תניינא, הנקרא אורא, הוא מקיף קטן, שהוא מקיף לאו"פ. ותחתיו יש רישא תליתאי, הנקרא מ"ס דא"א, הנקרא חכמה דא"א, והיא סוד אר"פ.

והנה אלו הג' רישין, הם בחי' נר"ן שבא"א. כי גולגלתא הוא נשמה, ואורא הוא רוח, וחכמה סתימאה היא נפש. ואחר שנתבאר ג' רישין אלו בכללות, נבאר כ"א מהם בפרטות, והוא כמ"ש בסוד

הגהות ומראח מקומות

(ט) לקמן פרק ו'.

(צ) עי' שער רוח הקודש דף מ"א.

(ס) נ"א בערך (דפ"י).

(ע) עי' במבו"ש דף ס' ע"ב.

הרי בין כולם ח"י שמות, שהם ח"י העולמים כנ"ל. ג' כלים של רישא קדמאה, כזה: אלף ה' יוד ה' אלף ה' וְנָךְ ה' אלף ה' וְנָךְ ה'. ג' כלים דרישא תנינא כזה: אלף ה' יוד ה' אלף ה' וְנָךְ ה' אלף ה' וְנָךְ ה'. ג' כלים דרישא תליתא, כזה: אלף ה' יוד ה' אלף ה' וְנָךְ ה' וְנָךְ ה'.

פרק ה מ"ח

(ק) והנה בזה תבין, מאמר באדרא דף ככ"ח ע"ב, (ר) האי גלגלתא, חזרא דיליה, אנהיר לתליסר עיבר גליפין, דא בסטרא דא, ודא בסטרא דא כו'. ושם דקכ"ט ע"א (ש) אמר, וז"ל, י"ג נימין דשערי, קיימי מהאי סטרא, ומהאי סטרא. וכאן באדר"ז דדפ"ח ע"ב (ת) אמר, בגין דהאי חכמה סתימאה ביה, אתפרש ג' זימנין ל' ד' כו'. והרי בג' מקומות אלו, מצינו בחי' י"ג, וצריך להבין מה ענינם.

אבל הביאור הוא, במה שנת"ל, כי ג' מיני היות של העצמות, יש בג' רישין. שכל ראש משלשתן, יש בה ג' היות משונות, כי ג' היות עליונים דרישא עלאה, הנק' גולגלתא דא"א, הם במלוי יודי"ן, הנקרא ע"ב, ובהם י"ב אותיות הפשוטות שבהן, עם כללות שלשתן, הרי י"ג. וכן ג' היות אחרות ברישא תנינא, הנקרא אורא, במלוי ס"ג, והם י"ב אותיות, ועם כללות השם בעצמו, הרי י"ג. וכן ג' היות אחרות במילוי מ"ה דאלפי"ן, ברישא תלתא, הנקרא מ"ס, ובהם י"ב אותיות, ובכללות השם בעצמו, הרי י"ג. והרי נתבאר ג' בחי': של י"ג, י"ג, י"ג, הנזכר בב' אדרות.

ונבאר הענין, הנה הראש עליון הנקרא גולגלתא, רישא חזרא, שהוא סוד הכתר דא"א. ויש בו י"ג תיקונים, שהם י"ג אותיות, שבג'

המילוי, כולם מנוקדים בקמץ תחת כל אות מהם.

והרי נתבאר, ג' היות שיש ברישא עלאה, הנקרא כתר גלגלתא דא"א. והם: בסוד אור"פ, ומקיף, ועוד מקיף אחר על שניהן. אמנם בערך הכללות של שאר רישין, כל ג' בחי' אלו, אינם רק בחי' אור המקיף העליון שבכולם, והוא נשמה.

רישא תנינא, והוא הנקרא אורא, יש בו ג"כ ג' היות של שם ס"ג, גם כן על דרך הנ"ל ממש, ובנקודים הנ"ל, כזה: יוד ה' יוד ה' יוד ה' וְנָךְ ה' וְנָךְ ה' וְנָךְ ה'. אלא שבמקום כל נקודת ציר"י, יש נקודת סגול תמורתן, ושלשתן: אור"פ, ומקיף, ומקיף לשניהן, בבחינת הפרטות, אבל בערך הכללות כל ג' בחי' אלו, אינם רק בחי' אור"פ הקטן, שעל הפנימי, והוא רוח.

רישא תליתא, והוא הנקרא חכמה, מ"ס דא"א, ויש בה ג"כ ג' היות אחרות, כזה: יוד ה' יוד ה' יוד ה' וְנָךְ ה' וְנָךְ ה' וְנָךְ ה'. במילוי מ"ה דאלפי"ן, בנקודת הנ"ל של רישא תנינא, שהם סגול במקום ציר"י, ועוד נוסף באלו שינוי ב' והוא, כי גם במקום ניקוד קמץ, הם באלו ניקוד פתח, תמורת הקמץ. ושלשתן: אור"פ, ומקיף, ומקיף לשניהם בבחי' פרטיות, אבל בבחי' הכללות כל ג' בחי' אלו, אינם רק בחי' אור"פ בלבד, שבג' רישין הנ"ל.

וג' רישין הכלולין מן ט' בחי', הם בחי' נר"ן שבא"א כנ"ל. והיות הנשמה, במילוי יודי"ן שהוא ע"ב. והיות הרוח, במילוי ס"ג. והיות הנפש, במילוי אלפי"ן. ואמנם הפרש נקודתן, כבר נתבאר לעיל. וכל אלו, הם ט' היות, של העצמות והרוחניות שבתוכן.

ועוד יש ט' בחי' אחרות דאהי"ה, הנקרא כלים שלהם, שבתוכם מתלבשים הט' היות של העצמות. והם ט' שמות של אהי"ה. והם ממש, ע"ד מילוי הט' היות של העצמות.

הנהגות ומראה מקומות

- (ק) פרק זה נתבאר בע"ח עם פמ"ס ענף ס"ג. (ש) אדר"ר אות ל"א. (ת) אדר"ז אות ל"ט. (ר) אדר"ר אות י"ח.

זו וזו מצד זו והחוטם מפסיק ביניהן. והרי הם ג' עיבר, ובכל עיבר ד' אותיות הוי"ה א'. וכבר נת"ל כי אין אנו מונין אלא אותיות הפשוטים, אבל הם ממולאים במילוי יודין. והנה בעיבר האחור, יש שם ד' חוורתא כנ"ל, שהם ד' אותיות הוי"ה א', שהם ממולאים ביודין. והנה הם נמשכין מצד ב' בחי' נ"ה דעתיק יומין, המתלבשות בב' אונים ובב' עינים דא"א, כנ"ל, והרי הם ד', שהוא ב' אונים וב' עינים, וכנגדן הם ד' חוורתא בצד אחורי רישא.

ולכן אמרו שם באדרא קכ"ה, ת' אלף עלמין אתפשט חוורא דגלגלתא דרישא. ואין כל החוורתא נכללין בהם, כי הרי הם י"ג חוורתא, כנזכר שם אח"כ, האי חוורתא גלגלתא חוורא דיליה אנהיר ליי"ג עיבר כו'. אמנם הת' אלף עלמין, הם אותן ד' חוורתא שבאחור לבד, שכ"א מהן עולה לחשבון ק' אלף עלמין. והטעם הוא, לפי שהנה הם הוי"ה א' במילוי יודין, ויש בה ד' יודין, וכל י' כלול מ', הרי הם ד' מאות. אמנם להיותם בסוד א"א, הם עולין לחשבון גדול, בסוד ת' אלף, כמבואר אצלנו, שיש א' חשבונות בא"א והוא בסוד אלפים, ובאורא הם מאות, ובזו"ן הם בסוד עשרות ואחדות.

והנה אלו ד' חוורתא שבצד האחור, יורדין דרך שם, ונמשכין עד ב' י"ג נימין דשערי, שנבאר למטה בע"ה, שהם נמשכין ג"כ דרך אחורי הראש, והוא סוד הלבנונית שבעורף א"א, דוגמת מה שכתוב בענין כתר ג' דו"א. ע"ש היטב, וזה הלבנונית מתפשט שם באחוריים דא"א ע"ג כתפין דיליה, עד מקום שמתחיל רישא דו"א, כמ"ש בע"ה לקמן ענין זה, ודרך האי חוורתא מתפשט השפע ונמשך לרישא דו"א, ומאיר בו.

אמנם דרך הצדדין, אינם מתפשטים

היות שבו, כנ"ל, עם כללותן והם י"ג, הנזכר באדרא נשא דקכ"ח ע"ב, וז"ל, האי גולגלתא, חוורא דיליה, אנהיר ליי"ג עיבר גליפן. הענין הוא, כי האי רישא חוורא, יש בה י"ג תקונין, דמתפשטין בה, מהאי חוורתא דיליה, והוא בחי' הלבנונית שיש בגולגלתא, בין שער לשער, כנזכר שם. וסודו הוא, כי השערות עצמן הם בחי' צורת אותיות, הנכתבות בדיו. והלבנונית הוא בחי' הנייר, והקלף הלבן, שעליו כותבין האותיות. ויש בחינת שערות מעולין מן הלבנונית. ויש בחי' אחרת, שהלבנונית מעולה מן השערות. כמ"ש במ"א, בענין היחודין, ביחד ה'.

והו טעם, שמן החוורתא, מנהורא דיליה, ירתינ צדיקייא, ת' עלמין דכסופין. ומן השערות, יונק הו"א עצמו. ולמטה בע"ה נבאר, איך ע"י מתלבשין ו"ת דיליה ברישא דא"א, ונ"ה שלו מתלבשין בב' בחי' של א"א. והם: ב' אונים, וב' עינים שבו.

והנה בב' בחי' אלו אין שער גדל בהם, אמנם כאשר אורם חוזר מתתא לעילא דרך האי קרומא דאירא דא"א, אשר שם מתלבש ת"ת דע"י, שהוא בחי' ו', כנודע, או ההארות זיהם יוצאין על הגלגלתא דא"א, ונעשין נימין ושערות כדמיון צורת ווין, כי השערות יוצאין מבחי' נ"ה הנקראים ווי העמודים, והבן זה. ולכן מכה אלו הבחי', נתהוו ב' בחי' ברישא עלאה דא"א בגלגלתא, והם: החוורתא, והשערות, זה בבחי' כתיבת אותיות עצמן, וזה בבחינת קלף והנייר הלבן הסובל הכתב עליו.

והנה זאת החוורתא מתחלקת ליי"ג ארחין: כי כבר בארנו לעיל שיש בהאי רישא חוורתא ג' היות, ובהם י"ב אותיות, ועם הכולל הרי י"ג. והם מתחלקין באופן זה: כי באחורי רישא, יש הוי"ה א', ובה ד' אותיות, ובצד הפנים, יש ב' היות בב' הלחיים. זו מצד

הגהות ומראה מקומות

(א) ע"י שער א"א פרק ד' כלל ד' ובשער

מאמרי רשב"י פרשת חיי שרה. וע"י בפתיחה

לפירוש הסלם אות י' בענין ערך ההפוך שיש בין

(ב) נ"א עם (כ"י).

(ג) בשער דרושי הצלם פרק ח'.

מאות לבד, ומהם נהרין צדיקייא בעלמא דאתי. וז"ס ארבע מאות שקל כסף, כי הנה הוי"ה זאת הוא במילוי יודין שהם גי' ע"ב, וגי' חסד, שהוא כסף כנודע, ולכן הם בחי' שקל כסף. ועוד, כי הנה כסף הוא לבן, והוא סוד חוורא דרישא שמשם נמשכים אלו הד' חוורתא. והיותן חשבון ת', כבר בארנו, שהוא להיות במילוי הוי"ה זו ד' יודין. וכ"א מד' יודין כלול מ' הרי ת', והם ב' אותיות ש"ק מן שקל, והוי"ה עצמם גי' כ"ו, ועם ד' אותיות הרי ל' מן שקל. והו' ענין ד' מאות שקל כסף עובר לסוחר. שהוא גלגולת הנקרא כתר, הסובב הראש, ותרגום סביב, סחור. והו' עובר לסוחר הוא הכתר.

מ"ב. ד' כללים כלל א:

(ד) הנה א"א יש לו שערות רישא, שהם חוורתא והנימין הנמשכים מאחוריו, ויש לו שערי דיקנא הנמשכין מלפניו. ומקום סיום ב' בחי' אלו הם עד טבורא דלבא, כנזכר באדרא. וביאור טבורא דלבא הוא, שת"ת דא"א נקרא לב, ונקודת מחציתו, נקרא טבורא דלבא. כי טבורא דגופא הוא, בסוף ב' שלישים של ת"ת.

הנה גופא דיליה מן הגרון עד חצי ת"ת, מתלבש א"א ע"י אר"א, אך ב' בחי' שערות הנ"ל, מלבישין לאו"א מבחוץ, מאחוריהם ומלפניהם. ונמצא, שב' בחינת שערות מגיעין עד טבורא דלבא שהוא חצי ת"ת, ומסתיימין שם, וגם שם מסתיימין או"א.

כנזכר שם (א) דשערוי סליק מבתר אודנין בגין דלא לחפייא עליהו. ואינם מתפשטים, רק דרך האחור ע"ג ב' כתפין כנ"ל. והנה נבאר תחילה ענין ט' חוורתא האחרים, הנמשכין מצד הפנים דא"א, מה ענינו, ואח"כ נחזור לבאר ענין המשכות אלו הד' חוורתא דאחורי רישא. דע, כי אותן הט' חוורתא האחרים שמצד הפנים דא"א, הם נמשכין ויורדים ג"כ דרך הפנים עד רישא דז"א. ושם מתחברים בדיקנא דז"א, ואז נעשים לו ט' תקוני דיקנא, כנז' שם, בט' תיקונין אתתקן דיקנא דז"א כו'. וכאשר נמשכין גם אותן הד' חוורתא דרישא דאריך אנפין דרך אחור, עד רישא דזעיר אנפין, אז נגמרין ונעשים בזו"ן י"ג ת"ד כמו שיש בדיקנא דאריך אנפין, כמבאר אצלינו בכוונת ויעבור שם י"ג כו'. (ב)

עוד יש מציאות אחד להעשות י"ג תיקונים בדיקנא דז"א. והוא בזמן שמתעלה ועולה ז"א אל מקום או"א, כי אז נכלל ז"א בד' תיקונין בתראין בדיקנא דא"א, כי שם מקום מעמד או"א. ואז בעלות שם ז"א יש לו ג"כ ד' תיקונים אחרים, ואז נשלמים בו י"ג ת"ד, כמו א"א.

ובאדרא קכ"ה, אז מנהירו דהאי חיורתא דילהון ירתין צדיקייא ת' עלמין, כנזכר שם. ומנהירו דהאי חיורא ירתי צדיקייא ת' עלמין דכסופין, הה"ד ארבע מאות שקל כסף עובר לסוחר. כי אע"פ שבהיותם למעלה בא"א הם בחשבון גדול של ד' מאות אלף, הנה ברדתן למטה הם אז בחשבון מועט, ואינן רק ד'

ה ש מ ש

(א) על ידי תפילת הצדיקים מפנים השערות מעינים ואזנים וז"ס הטה ה' אונין פקח עיניך וראה ומכסים לעורף וכשחוטאים ח"ו נאמר כי פנו אלי עורף ולא פנים. ממורינו הרב וכאן השיטה חתוכה.

(ב) נ"ב ומאירים ברישיה ממש למעלה דיקנא.

הנהות ומראה מקומות

(ד) זה נתבאר בע"ח עם פמ"ס ענף ס"ג.

ומשם ולמטה, מלביש ז"א את שארית א"א (ואו"א), ונמצאו ב' בחי' שעורות ה) אלו, מגיעין עד רישא דז"א פנים ואחור, ואינם נכנסין בו, כי אינם ארוכים, ואין שיעורן אלא עד שם בשוה, ומהם נמשכין חיות ושפע אל שעורות דרישא דז"א, שאע"פ שהם שעורות והם דינין, עכ"ז להיותן שעורות דא"א, הם יותר רחמים גמורים מן הרחמים דז"א. ומשם ולמטה, ז"א, אין לו שעורות חופפין עליו, לא מפנים ולא מאחור, כמו או"א. וז"ס, ואנכי איש חלק, בלא שעורות דא"א להלבישו.

אמנם השערות, מהם יונק ז"א עצמו, אך החוורתא, מנהירו דילהון ירתין צדיקיא ת' עלמין דכסופין דעלמא דאתי. וכבר נתבאר במ"א, שבבחי' א', השערות מעולים מן החוורתא, ובבחי' אחרת הוא להיפך. ו) ודע שאין נמשך אל הז"א משום א' מן החוורתא, רק מחד ארחא דאזיל בפלגותא דשערי, ומשם נמשך אל ארחא אחרא דרישא דז"א בפלגותא דשערי ג"כ. ומד' חוורתא נשלם י"ג תקונים, כנודע, וט' חוורתא דפנים נעשה בז"א ט' תקונים, ככתוב אצלינו במ"א.

כלל ב:

דע כי ברישא דז"א, שם שורש הקליפות הנאחזין בשערות השחורות שלו, אך רישא דנוקבא, שורש הדינין לבד, ואין נאחזין שם הקליפות, והם אדומים. והסברא נראה להיפך. והטעם, כי ראה המאציל שאם שורש הדינין היה ברישא דז"א, היו דינין קשים עד מאד, כי דינין דדכורא קשין ותקיפין ברישא, כי הם מוחין מבחי' נה"י דתבונה נוקבא, והיו הדינין קשים מתגברין ונאחזין שם מאד. וכן אם היה שורש הקלי' למטה ברישא דנוקבא, אשר כל הקלי' סובבים אותה בסוד כשושנה בין החוחים, היו נאחזין שם תמיד, והיה העולם חרב, ולכן, ראה המאציל העליון בחכמתו לשנות הסברא, והיו שורש הקלי' יונקים

מ"ק כלל ג:

והנה השערות רישא דא"א, לבנות כעמר נקי, ושל ז"א, שחורות, כמ"ש קווצותי תלתלים שחורות כעורב. ושל נוקבא, אדומים כארגמן, כמ"ש ודלת ראשך כארגמן. וסימנו, אש"ל: "אדום" שחור "לבן", מתתא לעילא. וז"ס, ויטע אש"ל בבאר שבע. כי ע"י המים, מדת אברהם, צומחין שעורות הנקרא אש"ל.

כלל ד:

שערות הראש, מן הכתר שהוא אריך אנפין, שנתלבש בו החסד דע"י לעולם, ואפי' בא"א הוא חסד. ושערות דדיקנא, מצד החכמה, שנתלבש בה הגבורה דעתיק לעולם, ואפילו בא"א הוא גבורה, ולכן שערי דרישא שעיעין, ושל דיקנא קשים יותר.

פרק ו מ"ק

ז) אמנם מציאת ז' תקוני גולגלתא דא"א הנזכר בספ"ד הם כך: גולגלתא א', טלא דבדולחא ב', קרומא דאזירא ג', עמר נקי ד', רעוא דרעזין ה', פקיחא עלאה ו', תרין נוקבין דפרדשקא והוא חוטמא ז'.

והנה כבר נתבאר במ"א, כי סוד ההוא רדל"א מתלבש בא"א, וכל דבר שהוא גבוה מחבירו מתלבש בחבירו להאיר בו ולהחיותו. והנה דע, כי סוד ההוא רדל"א הוא מתלבש בכתר וחכמה דא"א, שהוא כללות הב' רישין כנ"ל.

ותחלה נבאר, איך הוא מתפשט בב' רישין

הגהות ומראה מקומות

ז) פרק זה נתבאר בע"ה עם סמ"ס ענף ס"ה וע"י בתלמוד ע"ס שיעור י"ג בתחלתו.

ה) ע"י שער הולדת או"א וזו"ן פרק ו'.

ו) ע"י שער מאמרי רשב"י דף ל"ג ע"א.

ואמנם בחי' אלו, הם למעלה מן היסוד, כי אלו ב' אונים, ויסוד דנוקבא ודכורא דעתיק, שניהם במצח, כמ"ש. כי כמו שבמצח דו"א הוא יסוד דאור"א, כן במצח דא"א הוא סוד היסוד דרדל"א. לכן נ"ה (ר"ל אלו הב' ביעי שהם נ"ה הסתומים) אלו, מתגלין במצח. כי הם יריקו השפע ליסוד. ולכן יש במצח סוד הדינין, כנודע. כי כ"ד בתי דינין במצח ז"א מיסוד דאמא, אשר שם, רק שבכאן בעתיקא, הם נכפין. ולכן, מצח ונצח כולא חד באתון רצופים, כנ"ל, כי הלא נ"ה הם גלויים ביסוד. ואמנם הבחי' ב' ח' דנ"ה, שהם סוד הירכים, שהם תחת היסוד, הם ב' עינים.

והיסוד מקומו במצח, ולכן תמצא, כי כמו שהחסד הוא גנוז ונחית בפומא דאמא, גם חסד עלאה דרדל"א נחית הכא במצחא, ששם הוא היסוד, ושם מתגלה כח האי טורנא נאה בסימא. ונקרא רצון, כי נמשך מן החסד דרדל"א. וז"ש באדר"ו, ט' מצחא דמתגליא בע"ק רצון איקרי, דהא האי רדל"א פשוט חד טורנא נאה כר'.

ואמנם המלכות, מקורה בחוטם, וז"ס וטהלתי אחטום לך, כי לעולם תהלה במלכות, רק שהיא המלכות דרדל"א. הרי ביארתי לך, איך ז"ת דרדל"א הם גנוזים בא"א בסוד ז' תקוני דגלגלתא, הנזכר בריש ספ"ד, שהם: ג"ט, קע"ר, פ"ה, הא', גלגלתא, ושם חסד. הב', טלא דברולחא, והוא מוחא, ושם גבורה. הג', קרומא דאירא, ושם הת"ת. הד', עמר נקי, ושם נ"ה. הה', רעוא דרעוין, והוא המצח, ושם הוא יסוד. הו', אשגחא פקחא, והם ב' בחי' ירכים נ"ה, כי עמר נקי סוד אודינין. (ר"ל אלו ב' ביעי שהם נ"ה) ואלו ב' ירכין, סוד עיינין. הו', ב' נוקבא דפרדשקי, ושם המלכות. אמנם סוד הדעת דרדל"א, הוא גנוז מאד, ולכן הוא בסוד הפה דע"ק, הנזכר בזוהר, דעת גניז בפומא.

אך ג"ר שלו הם בסוד אור המקיף, כי

אלו, ואמנם כבר ידעת, כי לעולם כשהגבורה מחבירו מתלבש בתחתון כנ"ל, הנה אין כח בתחתון לסבול אורו רק מז"ת שבו לבד, כי ז"ת דרדל"א שהם מחסד עד מלכות שבו, הם מתלבשין בב' רישין תתאין דא"א ומאירין בו.

כיצד, דע, כי חסד שברישא עלאה, הוא מתפשט ומאיר בגלגלתא. וגבורה, במוחא. כי אלו הם סוד הב' רישין תתאין, כנ"ל. ובוה תבין, איך הכתר רחמים גמורים, אך החכמה יש בה דינים, רק שהם נכפין במקום הזה ואתכפיין תמן. וזהו מ"ש החיית בס' מנחת יהודה. כי חכמה הוא דין, והבן זה מאד. וזהו מאמר הזהר קכ"ח, מוחא דשקיט ויתיב ושכיך כחמר טב על דורדייא, כי הוא סוד יין על שמריו, רק שהם נכפין כאן.

והת"ת, הוא מתלבש בהאי קרומא דאירא שהוא תיקון הג', שהוא סוד רקיע המבדיל בין מים למים, והוא נתון בין גלגלתא ומוחא שהם ח"ג, והקרום בנתיים, והוא סוד ת"ת המבדיל בין ח"ג, ומכריע בנתיים.

ונ"ה יש בהם ב' בחי': א', הוא סוד היותן סתומים, שהם סוד תרין בייעין דדכורא. והרמו להם, הם ב' אונים דעתיקא. ולהיותן ב' בייעין שהם סתומים, לכן לא נזכר אונים כלל בעתיקא, לא באדר"ר ולא באדר"ו. ולהיותן שלעולם נצח כלול בחסד והוד בגבורה, לכן נ"ה אלו רמוזים בגלגלתא ומוחא, וטמירי תמן.

ולהיותן, שלעולם נ"ה הם סוד הדינין כולם, כנזכר פ' צו בסוד וערבי נחל, ולכן מתפשטין מהם השערות, שהם סוד הדינין כנודע. ולכן סודם הם אור חורר הוא ממטה למעלה. כי יוצאין מנ"ה ולמעלה על הגלגלתא, ומשם יוצאין.

ולהיות ששרשם מן האזנים, שהם נ"ה, לכן צריך לבער שערי מעל אודינין, והבן זה, כדי שלא יהיה להם כח וחזק גדול.

הנחות ומראה מקומות

ח' נ"א שבב' (פרקין תתאין) (דפ"י). ט' אות מ"ג.

ידעת כי ב' אונים, ב' עינים, ב' נוקבי דפרדשקי, בעתיקא, כולן נחשבין לא' לבד. וסדר הי"ג דגלגלתא, שבהם מאירין ז"ת דעתיק, סדרן כך: כי כתר, גולגלתא, חר"ב, ב' אונים, דעת, מוחא, ח"ג, ב' עינים, ת"ת, החוטם קו המישור, נ"ה, ב' שפווין, יסוד, לשון, מלכות, פה, וב' לחיים, הם תרין תפוחין. הרי כך י"ג כלולים בגולגלתא.

והנה כ"א מן הפרצופים, בין א"א, בין או"א, בין זו"נ, כולם יש בהם י"ג. כי אחר שכבר ידעת שאין העליון מתלבש בתחתון רק ז"ת שבו, וצריך שיהיה בתחתון סוד ג' אחרים לקבל מג"ר איזה צד הארה, ולכן הם הולכים כולם על סדר י"ג י"ג.

ודע כי הנה מעתיק נמשכו נר"ן לא"א, ולכן נאצלו ונתלבשו ז"ת בו כנ"ל, כי א' אחרונה נקרא נפש, ו' רוח, אמנם הנשמה הוא מג"ר, ומרוב אורם אינה יכולה להתלבש בא"א, כי אם נשארה למעלה בסוד מקיף, לכן הוצרך להתלבש דעת שלו בא"א בסוד הנשמה. וז"ס שרמזתי לך, אוירא יתיב על האי קרומא דחפיא על מוחא. כי הוא סוד הדעת המתגלה שם, ועכ"ז היה שם מכוסה מאד, והוצרך להתגלות יותר בפומא (נ) כנ"ל. ועכ"ז הוא סתום עדיין, דביה אבהתנא עתידין (ס) למלבש [נ"א להתלבשה בה].

ודע כי כבר בארנו, כי אותו קרומא דאוירא הוא סוד ת"ת, [דע"י והנה ת"ת] נקרא וי"ו. וכבר ידעת בתיקונים, שכל נימין ושערות הם סוד ווי"ן. גם ידעת, כי הווי"ן הם לעולם סוד נ"ה, הנקרא ווי העמודים, כי נ"ה הם סוד ווי"ן, היוצאים מת"ת ו' הגדולה. והנה בזה תבין, איך י"ג נימין דשערי נפקי מקרומא דאוירא שהוא הת"ת, והם נ"ה עצמן, שהם רמז אל אינון עמר נקי דתליין בשיקולא. וז"ס אלה המלכים לפני מלך מלך וגו'. כי הלא

אינו יכולין להתלבש כנ"ל: בינה י' דעתיק לא נתלבשה כלל, אמנם נמשכת הארה ממנה מבחוץ עד מצח דא"א. גם ברישא דא"א הוא דעת ידידה. (כ) ובתוכו יסוד דעתיק, וגם יוצא הארה מיסוד הנ"ל, ובוקע ויוצא לחוץ ופוגע באור בינה דעתיק אשר בחוץ, ומכים זה בזה. וזה שבפנים יוצא לחוץ, וזה שבחוץ נכנס לפנים, ואז הארה ההיא נמשכת עד למטה עד מצחא דאו"א מבחוץ, ומאיר במוחין דילהון, ומשם נמשכין עד מצחא דז"א, ומתכפין הדינין והגבורות משם, מכח עטרא דגבורה ששם בדעת תוך מצח דז"א, ומתבסמין, ומשם, נמשכת עוד הארה ההיא עד עיינין דז"א, ואז יכול להגביה עיניו ולהסתכל במצח דא"א, ויורד לו משם אור גדול אח"כ.

והנה ברדת כל אלו האורות מבינה דעתיק כנ"ל, בהכרח הוא שאור החכמה דעתיק תרד נעלמת בתוך הארת הבינה, ומאירה גם היא עד למטה במצחא ע"ד הנ"ל, כי יש שם חכמה דז"א ומקבל הארה הנ"ל.

ודע כי כבר בארתי (ל) לך, כי כללות רד"ל"א, אחזי נהוריה בהאי אוירא שבין גלגלתא ומ"ס. וסוד האי אוירא, הוא סוד הנזכר בס"ה בכ"מ, (מ) יהי אור יהי אויר, כי יצאה י' מאויר, ואשתאר אור. לכן, הקרום מפסיק בין האי אוירא למ"ס, כדי שיוכל לסובלו. והנה כל ז"ת אלו, הם בגלגלתא דא"א בנ" דיליה. והנה כל ז' אלו דגלגלתא הם נמשכין מצד הגולגלתא שהוא הכתר, שהוא תמיד כמו כותרת מקיף אל המוח, אך המ"ס, הוא נגלה ומתפשט בסוד דיקנא דעתיקא, ולכן דע, כי ב' רישין אלו, שהם גלגלתא ומוחא, כ"א מתפשט אל י"ג, כי הם י', והם י"ג.

והענין הוא, כי מ"ס מתפשט ביי"ג ת"ד כמ"ש, והגולגלתא מתפשט ביי"ג ג"כ, כי כל רישא צריך שיהיה כלול מיי"ג. והנה כבר

הנהגות ומראה מקומות

- (י) ע"י שער רוח הקודש סוד יחוד י"ו.
(כ) ע"י לקמן פרק ח', ובמבו"ש דף פ'.
(ל) לעיל פרק ד'.
(מ) בראשית א' אות ל"ב.
(נ) ע"י מבוי"ש שער ב' ח"ג פרק ג'.
(ס) חלק ג' דף קל"ד.

מלך לבני ישראל הוא סוד התקון, כנודע, שהנה ע"י שערות מתעבה האור ויש כח במלכים הנ"ל לקבלו. והבן וראה, כי עמר נקי הוא התיקון ה' מו' דגלגלתא הנזכר בריש ספ"ד, והם סוד הנקרא בני ישראל, שהם נ"ה. וזהו: לפני מלך, א'. מלך, ב'. לבני, ג'. ישראל, ד'. כי כשבא תיקון ד', שהוא בני ישראל, שהם השערות, היה כח לקבל האור ע"י השערות. וסוד וי"ן אלה, בארנו באד"ר ד' קכ"ח, תאנא בגלגלתא דרישא תליא אלהי אלפין רבוא רבבן ע"ש.

פרק ז

(ע) והנה כבר נתבאר, כי ז"ת דעתיק הנה הם מתגלין בו' דגלגלתא דא"א, והוא סוד הנזכר בוזה, עתיק יומין. פי', שאין מתגלה רק בחי' יומין, שהם ז' ימי בראשית, וז"ת דיליה. ובכ"מ פי' עתיק יומין, הם ז"ת המתגלין בו' דגלגלתא, ובערך שהוא מתלבש בא"א, כתיב ביה פ' ושער רישיה כעמר נקי. ואע"פ שאין זו ראשו ממש, רק שמתגלה בכאן. ודע כי אע"פ שכל אלו הם שערות בסוד שורש הדינין, עכ"ז הנה הם יותר רחמים מרחמי ז"א, ולכן מאלו השערות נמשך השפעה לז"א ואינן מגיעין רק עד רישא דז"א ולא יותר, ושאר כללות הז"א הוא חלק, וז"ס ואנכי איש חלק, כמ"ש בסוד שק ואפר. (ז"א מאירין בו כמה מיני אורות במוחין דיליה: צ) א הוא שמתפשטת הארה מהחסד העליון שמתלבש בכתר דא"א, ומשם מתפשטת עד מזל הי"ג

הגהה

(א) ונלע"ד חיים שזו דמיון אור המצח שיצא מא"ק המחיה הנקודים עוד יש בחינת הארת פה דא"א שיוצאין מפיו הכלים ומקיפין

הגהות ומראה מקומות

(ק) ג"א רישא ועי' בשער רוח הקודש דף י"ד ע"ב. (ר) ג"א שבמוחין (דפו"י). (ש) עי' שער א"א פרק ח' ושער מאמרי רשב"י דף כ"ד ע"א.

(ע) פרק זה נתבאר בע"ח עם פמ"ס ענף ס"ו. (פ) עי' שער הפסוקים דניאל סימן ז'. (צ) זו אינו מן הספר אלא היא הגה"ה עד תיבת דז"א (הרמ"ט).

הארה בעלמא, אך עיקר התלבשותם למטה, בשאר שיעור קומה דא"א.

כיצד: ת"ת בבינה דא"א, שהוא גולגלתא דא"א, נ"ה, בח"ג דא"א, שהם מוחין לאר"א, ואח"כ מהיסוד, מתפשט הארה בת"ת ונה"י דא"א, כי כבר ידעת, כי לעולם כל נה"י, הם באים מסוד תוספת, ואינם עיקרין, לכן הם באים תמיד בדרך תוספת, ולא שורש ועיקר, לכן, מסוד יסוד עתיק, מתפשטין נה"י דא"א, וכן הענין בכל נה"י דאצילות.

ואם תדקדק תמצא, כי תמיד ת"ת, נעשה ממנו הכתר, שהוא גלגלתא, כי ת"ת דעתיק, תמן גלגלתא דא"א, שהוא סוד בינה דא"א, ומת"ת [נ"א וכן ת"ת] דא"א, נעשה כתר וגלגלתא דז"א, וכן מת"ת דז"א, נעשה כתר וגלגלתא דנוקבא.

גם דע, כי סוד ת"ת דא"א, נחלק לב' חצאין: חציו למציאת אר"א, לצורך גופם, וחציו, לכתר ז"א. הרי כי אר"א ז"א, הם ב' מלכים משתמשים בכתר א', גם ת"ת דז"א, נחלק לב', חציו לגוף דז"א, ע"ד הנ"ל. (א) וחציו לכתר דנוקבא, וגם ב' הוא סוד, א"א לב' מלכים להשתמש בכתר א'.

ולעולם כל הת"ת, נחלק לחצאין, אך החילוק הוא, כי סוד ת"ת דע"י, הגנוז בבינה, מתחלק בשוה זה בצד זה לאר"א כחדא, אך ת"ת דא"א, נחלק לב' חצאין, זה למעלה מזה, א' לו לעצמו, וחציו הב' למטה, בז"א, וכן ת"ת דז"א, (לכתר דנוקבא) נחלק לב' חצאין, חציו לעצמו, וחציו לנוקבא, זעג"ו, ובדרוש אר"א, יתבאר זה באורך. (ג)

ואמנם הארת העתיק, הוא מתגלה בב' רישין תתאין דא"א, כחדא, אף על פי שמהראוי היה, שיהיה הא' מתגלה בב', והב' בג', הטעם, כי הנה מציאת אלו הב' רישין, מתגלין אח"כ באר"א, ואר"א כחדא נפקי וכחדא שריין, לכן גם אלו הב' רישין, יהיו כחדא, והראשון (ד)

ונה"י שלו הם מתלבשין בז"א, וז"ש בעתיקא אחיד ותליא, כי הוא אחיד שם ממש בנה"י, אך בערך אלו י"ג תקוני חוורתא כנוזכר, על זה אמר תלייא, כי נתלה ז"א ולא אחיד, ובערך ב' בחי' אלו, אמר אחיד ותליא, (גם זה בעצמו הוא באר"א, כי הם תליין בעתיקא קדישא במזל קדישא הנמשך ממ"ס, והם ג"כ אחוים בבינה חג"ת דא"א).

נמצא, כי א"א מתלבש בכל אצילות כולו, אך ראשו אינו מתלבש, כי אין העליון מתלבש בתחתון אם לא בז"ת, כי הג"ר נשארים בסוד מקיף, וז"ס הנרמז באדר"ו דאי בהאי עתיקא לא אתגלייא אלא רישא בלחודי, והנה נראה דקשה לזה מ"ש באדר"ו דק"ל ע"ב, כי דיקנא תלייא עד טבורא דלבא, (דא"א) דנראה שיש לו קומת הגוף, אך זה תבין במ"ש לא אתגלייא, ולא אמר ולא הוי, כי יש לו קומת כל הגוף, ואינו נגלה רק הראש לבד, כי אין דרך להלביש הראש רק הגוף.

והנה מתחלת הגרון עד טבורא דלבא דא"א, שם מציאת אר"א, כי עד שם מלבישין אותו, ומשם ולמטה מלבישו ז"א, וז"ס הת"ת שנקרא לב, והבן זה, ומטבורא (ת) דלבא שהוא חצי ת"ת שלו, מתחיל משם סוד רישא דז"א, ובתוך הז"א מתלבש א"א מטבורו עד סיום יסוד שבו, לכן אמרו, בעתיקא לא אתגלייא אלא רישא בלחודי.

ונחזור לענין, כי ז"ת דעתיק אף על פי שאמרנו שהם מתלבשין בז' דגלגלתא דא"א, עכ"ז בהכרח הוא שיתפשטו בכל קומת א"א, ועיקר מה שהם ברישא דא"א אינם אלא ב' שהם חסד וגבורה: חסד ברישא בגלגלתא, גבורה במוחא, כי גלגלתא ומוחא, הם תרין רישין תתאין, והם שרשים לכל מציאת רישא, אבל שאר המתגלין בז' דרישא, אינם רק

הנחות ומראה מקומות

- (ת) ע"י לעיל פרק ה' ושער הולדת אר"א וזו"ן
פרק ה'.
(א) נ"א עד סיומו וחציו לכתר דנוקבא וזהו
סוד (כ"י).
(ב) נ"א הם (כ"י).
(ג) ע"י שער אר"א פרק ז' ובשער לידת המוחין
פרק ב'.
(ד) נ"א מוסיף והראשון שהוא עליונה דעתיק
סוד (כ"י).

אך מאריך אנפין ולמטה, היה בו בירור ז' מלכים, לכן, א"א המלביש ומקבל אור דע"י עצמו, לא היה כח אל הבינה שבו, לקבל אורו, ולכן ירדה בגרון, כי ממקום רחוק תוכל לקבל הארה. והטעם, לפי שבינה דינין מתערין מינה, לכן אין בה כח לקבל החלק של אור דעתיק, כמו החכמה, לכן החכמה נשארה במקומה, והבינה ירדה בגרון. ואמנם בשאר פרצופים, כגון אר"א וזו"ן, כולם מקבלים אור דעתיק, ע"י לבוש א"א, ויש בה יכולת להשיגו, ואין צורך להבינה שלהם לירד ולהתרחק.

ואמנם אחר שירדה הבינה בגרון, יד הדעת ונתלבש בו"ק דא"א עצמם, והיה רוחניות אליהם, ואין לו מקום מקובץ, כי אם בין תרין כתפוי דא"א הוא עומד, כנזכר במ"א. ונחזור לענין, כי ברישא דא"א יש כתר וחכמה לבד, והנה כל זה הוא בבחי' הכללות, אבל כבר ידעת, כי כל מדה ומדה מנהון כלולה מ', וא"כ כתר וחכמה יש בכ"א י"ס, והנה כל שיעור הראש שהוא עד המצח, שהוא מקום השערות, שם יש כללות י"ס מן הכתר, וי"ס מן החכמה. וכן למטה מן המצח, עד הגרון ששם הבינה, יש ג"כ כללות י"ס מן הכתר, וי"ס מן חכמה, וכל זה בבחי' ח) פנימית.

והנה ג"כ בבחי' אר"מ, יש י' מקיפים מן הכתר, וי' מקיפים מן החכמה בראש. וכן י' מקיפים מן הכתר, וי' מקיפין מהחכמה, יש ממקום המצח, עד הגרון. ועתה [אין] ט) אנו עוסקין במקיפי הראש, ונדבר במקיפי הפנים.

הנה סוד י"ג ת"ד, הם סוד מקיפי פנים, ע"ד שנבאר בע"ה. והענין, כי אמת הוא שבבחי' אר"פ, יש י"ס מן הכתר, וי"ס מן החכמה. אך בסוד מקיף, לא יש רק י"ג מקיפים.

הגהות ומראה מקומות

- ז) פרק זה נתבאר בע"ה עם פמ"ס ענף ס"ז.
- ח) ג"א פנימים (ע"ה עם פמ"ס).
- י) ג"א כי א"פ (ע"ה עם פמ"ס).
- ט) ג"א ואין אנו (ע"ה עם פמ"ס).

מתלבש בשוה בהון ג"כ ולכן תמצא, כי חסד שבו מתגלה בגלגלתא, והגבורה מתגלה במוחא, ואז נכלל חסד בגבורה, וגבורה בחסד. גם אנו מוצאין, כי היסוד מתגלה במצח, שהוא סוד רישא תניינא, ומשם מתגלה בדיקנא, בסוד הרצון. כנו' באדר"ז דרפ"ט. גם כבר ידעת, כי סוד הוד זקן [ג"א הוא זקן דא"א] הנזכר באדרא, ה) גם בדיקנא (כי גם בו נכלל ההוד כי הדיקנא) אינו אלא בבחי' יסוד לכן הנשים ו) אין להם זקן, הרי דב' רישין אלו, כלולין זה בזה.

פרק ח

ז) ועתה, נבאר מציאות דיקנא דא"א, מה הוא. הנה נודע, כי א"א מלביש לעתיק, כנ"ל. וכבר ביארנו, כי בא"א יש גלגלתא, והוא סוד הכתר דא"א, ובגווה חד מוחא לחוד, דלא אתפליג לג' מוחין, כמו בז"א, רק חד לחוד. והאי מוחא הוא סוד חכמה דא"א, ונקרא מ"ס.

אמנם, שינוי זה יש בא"א, יותר מבשאר פרצופים, כי בגלגלתא שלו, יש כתר וחכמה, אבל בינה ודעת, אין בגלגלתא שלו. ואמנם בינה דא"א, הוא סוד הגרון דא"א, ותמן נחתת, ולא קיימא ברישא. ומכאן תבין, איך בינה נקרא גרון, ונקרא כתר, ונקרא שופר. כי הלא בגרון דא"א, נעשה כתר לאר"א.

נמצא, כי ג"ר דא"א, יתבי דא על דא: כתר, ותחתיו חכמה, ותחתיו בינה, ואינם בסוד קוין, כתר למעלה, וחור"ב למטה מב' צדדי הכתר. ועיקר התיקון הזה הוא, להיות קוין, כנ"ל בכמה מקומות.

וטעם ושינוי זה דא"א היה, כי כבר הודעתך, סוד המלכים שמתו, הם סוד הנקודות. ואח"כ נתקנו. ואמנם [ברישא] דעתיק, לא היה בו שום בחי' מלכים שמתו, כמבואר אצלנו.

- מתלבש בתון בשוה ולכן (ה"ו). ג"א ל"ג מתלבש בשוה בהון ג"כ (דפו"י).
- ה) באדר"ר אות רפ"ח.
- ו) ג"א מוסיף והסריס (דפו"י).

המדרגות כפי היות המקום עליון או תחתון. כי הלא יש מקום למטה, ונקרא עליון. ויש מקום למעלה, ונקרא תחתון. כי הלא המקום שתחת הפה, הוא יותר תחתון מכולם, ואמנם הוא מכלל מקומות העליונים, להיות סמוך אל הפה, ומקבל האור וההבל היוצא משם, יותר מכמה מקומות העליונים, להיותו סמוך לפה. וכן הסמוך לעינים. וכן הסמוך אל החוטם. כי גם מהם יוצא הארה.

וא"ת, מקום שתחת הפה, היה ראוי לקראו תיקון ראשון. אך דע, כי אין הדבר תלוי בזה, רק ראוי להעריך המקום עצמו, אם הוא עליון, אם לאו, וקרוב למקום ההבל, ולפעמים יש מקומות עליונים, שהם גבוהים ממקום ההבל, ודבר זה תלוי, בהערכה שהעריך המאציל (יתברך, נ) המקומות בסדר י"ג תיקוני דיקנא, על דרך שנבאר.

פרק ט

(ס) אמנם פי' י"ג מדות, בסוד י"ג ת"ד דא"א, נבאר מקום הי"ג תיקונים, היכן הם בדיקנא. ואמנם נמנה תחלה התיבות, איך הם י"ג. א', מי אל כמון. ב', נושא עון, ג', ועובר על פשע. ד', לשארית נחלתו. ה', לא החזיק לעד אפו. ו', כי חפץ חסד הוא. ז' ישוב ירחמנו. ח', יכבוש עונותינו. ט', ותשליך במצולות ים כל חטאתם. י', תתן אמת ליעקב. י"א, חסד לאברהם. י"ב, אשר נשבעת לאבותינו. י"ג, מימי קדם.

ואמנם הי"ג מדות אלו דמיכה, הם השפע הפנימיות, הנמשכין ממ"ס, בתוך שערות הזקן, והם הנקראים שבחא דעתיקא. אך שערות הזקן עצמו, שהם הצינורות, וכלים, ומעברים, שיריק המשחתא קדישא בהם, הם י"ג מדות שזכרו

מכתר וחכמה לבדם, כי השאר אינן יכולין להתגלות.

ואמנם (י) עשר פנימים, עומדין זה ע"ג זה כסדרן, כתר חכמה בינה כו', עד המלכות האחרונה. ומחזיקים שיעור המקום, המחזיק וסובל ל"ג אורות מקיפין, ושיעורם שוה. וז"ס שערות הדיקנא, שיוצאין האורות דרך נקבי השערות, ומאירין בסוד מקיפים.

ואמנם יש חילוק א', בין פנימים למקיפים, והוא, כי י"ס הפנימיות דכתר, הם זעג"ו. וכן י"ס של פנימיות החכמה, הם ג"כ כסדרן, זעג"ו. אמנם המקיפים הם להיפך, כי הם מתחילין ממטה למעלה, מלכות בראש כל י"ג ת"ד, והכתר בסופם. וכן כ) הי"ס מקיפים של חכמה, הם ל) ע"ז הדרך ג"כ, ולא די בזה אלא, שג"כ כל הספי' מקיפים של חכמה, הם עליונים, מכל י"ס מקיפים של הכתר. נמצא, כי האחרונה שבכולם, שהוא מלכות דחכמה, עומדת למעלה מכולם, והגבוה ומעולה שבכולם שהוא כתר שבכתר, עומד למטה מכולם.

והטעם, כי להיותו אור מגולה מקיף, לא ה' כח בתחתונים לסבלו, ולכן אורות העליונים לא נתגלו, רק למטה ממדרגתו. ולפיכך כתר שבכתר, שהיא מדרגה עליונה יותר, נתגלה במדרגה היותר תחתונה שבכולם, וכן המלכות שבחכמה, שהיא היותר קטנה שבכולם, נתגלת למעלה מכולם. כי יש כח בתחתונים לקבלה, וכיוצא בזה בשאר הספירות.

ומה שאני אומר, שכתר שבכתר נתגלה במדרגה התחתונה, לא דייקת למילתי, שהרי אינם רק י"ג ת"ד לבר, ואינם כ'. אך הכוונה לומר, כי המדרגה היותר עליונה שבכתר, שהוא נקרא ונקה, שהוא החסד, נתגלה במדרגה תחתונה, כמ"ש בע"ה מ) כי אין תלוי בזה. גם דע, כי אין גדר המקומות, כמו שנראה בעיניך לסדרם, זעג"ו ממש, כי אין סדר

הגהות ומראה מקומות

(מ) המלים כי אין תלוי בזה הן סגורות (דפו"י).

(נ) ג"א ל"ג המקומות (ע"ח עם פמ"ס).

(ס) פרק זה נתבאר בע"ח עם פמ"ס ענף ס"ח.

ועי' תע"ס שיעור י"ג מאות רי"ח עד סוף הספר.

(כ) ג"א היה ספירות מקיפין של חכמה שהם

(ע"ח עם פמ"ס).

(ל) ג"א הם זה על זה. ונ"א ג"כ על סדר זה

(כת"י).

מפסיקין בנתיים. ואמנם מכנגד הפה ולמטה, הוא עובי הזקן, והתחברותן יחד, ואמנם הוא מאד עבה, והם שערות ע"ג שערות, ואלו נחלקין לב', כיצד: צד הזקן מכנגד מעלה, שהוא מקום הזקן המגולה, הוא תקון א'. וצד הזקן המכוסה, שהוא כנגד הגרון, הוא תיקון ב'. נמצא, כי אנו מחלקין עביות הזקן, כי צד העליון הנגלה לעינים, תיקון א'. ומה שהוא כנגד הגרון, הם השערות שתחת אלו הראשונים והם מתכסים באלו, הם תיקון ב'.

והנה אלו ב' תיקונים נקרא מזל, והם ב' מזלות. ופי' מזל, מלשון תזל כטל אמרת, שהוא משך השערות באורך, מלמעלה למטה. ואין בכל הי"ג תיקונים האלו, שיהיה נקרא כך, אלא אלו השנים, העליון נקרא נוצר, תיקון הח', והתחתון נקרא ונקה, תיקון י"ג. ושניהם, כל אחד נקרא מזל. ואמנם אלו השערות הם ארוכות, עד הטבור שלו.

ט' הוא לאלפים, כי בין אלו השערות הארוכות, מובלעים קצת קטנים, וזהו לאלפים. י' נושא עון, אחר כל ב' מזלות אלו, יש שערות קטנים, סמוכות לגרון, והם למעלה ממנו מעט, ואינן מובלעים במזל הנ"ל, רק ניכרין לבדם, וחפיון אגרונא.

י"א ופשע, הוא היות אלו השערות קטנות, שוין בארכם, ולא נפקי דא מן דא. י"ב וחטאה, הוא הפה עצמו, להיות פנוי משערות. (ע)

י"ג ונקה, הוא המזל הב', ונקרא תיקון י"ג. ואמנם ב' מזלות האלו, שוכבים זה ע"ז, והם דכורא ונוקבא. ואבא (פ) יונק מן הח'. ואמא יונקת מן הי"ג. הרי ביארנו י"ג ת"ד.

פרק י

(צ) ועתה, נבאר שמות הספי, בייג ת"ד. והוא, כי הלא ח' ת"ד קדמאין, הם ח' ספי דחכמה, והם ממלכות עד הבינה, כי הכתר

בתורה, בפרשה כי תשא. והם כמו [נ"א נמי] י"ג דו"א.

כי כבר ידעת, שאין בנ"א רק ט', והם של פרשת שלח לך, וכשמאירין בו י"ג אלו, אז נקרא בשמם, והם ע"ז הסדר: אל א'. רחום ב'. וחנן ג'. ארך ד'. אפים ה'. לפי שארך אפים, מורה על ב' מדות יחד, ולזה לא אמר ארך אף, אלא אפים. ורב חסד ו'. ואמת ז'. נוצר חסד ח'. לאלפים ט'. נושא עון י'. ופשע י"א. וחטאה י"ב. ונקה י"ג.

ועתה נבארם, בפנים האדם עצמו, איך הם י"ג תיקונים. ואמנם תחת שני פאתי הראש, הם מתחילין ב' רישין דדיקנא, והם קצרים ולא רחבים, והם כנגד האזן, וזהו תיקון א', נקרא אל.

ואח"כ תיקון הב', והוא שורות השערות הגדלים בשפה עליונה על הפה לאורך, וזהו רחום.

ג' וחנן, הוא אותו ארחא, שכנגד האמצעית החוטם.

ד' ארך, הוא שורת שערות שתחת שפה התחתונה.

ה' אפים, הוא ארחא תניינא, המפסיק באמצע הזקן, והוא מכון נגד ארחא קדמאה, שתחת החוטם.

ו' ורב חסד, הוא תחת תיקון קדמאה דא"ל, והוא סיום שיעור אותן השערות הקצרות של שער הזקן, והוא במקום שהתחיל להתרחב מעט, שהוא מקום התחלת עצם הלחיים עצמו, שהוא יוצא כמין זוית תחת האזן, ומשם ולמטה הוא רחב יותר משל מעלה, וזהו נקרא ורב חסד, וזה נמשך עד המקום שכנגד הפה. ז' ואמת, הם ב' הפנים החלקים מן השער,

תרין תפוחין קדישין.

ח' נוצר חסד, והוא נקרא מזל קדישא, והוא הזקן מכנגד הפה ולמטה, שהוא כללות הזקן בכללותו, בחיבור א', כי מה שלמעלה מזה, הוא נחלק לב', כי ב' תפוחין וחוטמא

הנחות ומראה מקומות

צ פרק זה נתבאר בע"ה עם פמ"ס ענף ס"ט ובתלמוד ע"ס סוף שיעור י"ג.

(ע) ע"י מבר"ש ח"ב דף ע"ב ע"א.

(פ) ע"י בשער א"א פרק ד' וח'.

פנימי דיסוד. נוצר, פנימי דמלכות. כי בפנימית, מתחילין מן בינה עד המלכות. ובמקיפים, מתחילין ממלכות עד הבינה.

אח"כ בה' אחרונות, תכין: חסד שבמלת נוצר חסד, הוא חסד פנימי ממש דכתר. לאלפים, פנימי דגבורה. נושא עון, פנימי דת"ת. ופשע, פנימי דנצח. וחטאה, פנימי דהוד. ונקמה, פנימי דיסוד. הרי ג"כ באלו האחרונים, התחיל בסוד הפנימי, מחסד עד יסוד. והמקיפים, הם מיסוד עד החסד.

ואמנם ב' הראשונים דחכמה, וג"ר דכתר הפנימים, אין בהן מקיפים כנ"ל, ומקום אלו, הם בה' מקומות אחרים שיש בפנים דא"א, ואין עתה זמן ביאורם.

אך יש לספק, אם הם מכוונים ממש, נגד המקיפים, ח' מקיפים דחכמה, עם ח' פנימים דחכמה עצמה. זה' מקיפים דכתר, עם ח' פנימים דכתר בעצמו. וזהו הפי' יותר אמיתי, כי בזה יבואו מכוונין, ח' נגד ח', וה' נגד ח', ואין שום הפרש ביניהן, רק שאלו הם מתתא לעילא, ואלו הם מעילא לתתא. ואם כך הוא הפי', נמצא כי אפי' בפנימים, עומד החכמה למעלה מכתר, והוא דחוק.

או אם נאמר, שלעולם ודאי שהפנימים הם, כתר על חכמה, והמקיפים דכתר, יבואו מכוונים נגד פנימי דחכמה, ומקיפים דחכמה, מכוונים נגד פנימי דכתר, וקצתם נגד חכמה. וצ"ע.

ואמנם הפי' הראשון יותר אמיתי, כי מורי זלה"ה אמד לי הסדר הא', הפנימי דחסד שבכתר, נגד מקיף דיסוד שבכתר, וכן כל שאר התיקונים, וא"כ מוכרח הוא, שגם בפנימית יהיה חכמה למעלה מכתר, וזה אמיתי, קרוב אצלי יותר לדאי.

פרק יא

(ק) ועתה נבאר ב' שמות י"ג ת"ד, דהיינו יהו"ה יהו"ה, שקודם להם בתורה. דע, כי כבר

חכמה של מ"ס לא נתגלו כלל, כי לא היה יכולת בתחתונים לקבל הארתן, אף על פי שיתגלו למטה.

וסדר מקומם וסדרן, כך: א"ל, מלכות רחום, יסוד. וחנוך, הוד. ארך, נצח. אפים, ת"ת. ורב חסד, גבורה. ואמת, חסד. נוצר חסד, בינה. הרי ח' תקונים דחכמה, כי ב' הראשונים לא נתגלו כלל.

וזה' תקונים [אחרים] (עלאין) הם ח' קצוות הכתר, כיצד: לאלפים, הוד. נושא עון, נצח. ופשע, ת"ת. וחטאה, גבורה. ונקמה, חסד. הרי נשלמו י"ג ת"ד.

אמנם ג"ר דכתר, לא יכלו להתגלות. אך בחכמה, הב' הראשונים בלבד, לא יוכלו להתגלות. אך הבינה שלה, נתגלית. כי חכמה מציאותה למטה מכתר, ואין בינה שלה מאירה כמו בינה דכתר, ויש יכולת בתחתונים לקבל הארתה. אמנם המלכות דכתר, לא נתגלית, כי בא"א אין מציאות נוקבא ניכרת ובפרט בכתר שבו. אך בחכמה שבו, שהוא סוד נוקבא דיליה, כנזכר אצלינו, יש יכולת להתגלות המלכות שבה.

והיסוד דכתר, נתגלה בבינה דחכמה, שהוא נוקבא דיליה, בתיקון הח', וז"ס נוצר חסד, נוצר היא הבינה דחכמה, וחסד הוא היסוד שבכתר, ושניהן נקראו תיקון א'. והטעם, כי שם למעלה אין פירוד בין דכורא שהוא הכתר, ונוקבא שהיא חכמה, בשום פנים. לכן יסוד דכתר, לעולם הוא דבוק בג"ר דחכמה. ולפי שאינו ניכר בהם דק הבינה לבד, לכן אנו מחברים אותו עם הבינה.

ואמנם מקום אורות הפנימים, הם מכוונים ממש מבפנים, נגד המקיפים אלו. ואין הפרש, אלא שאלו הם מתתא לעילא, ואלו הם מעילא לתתא כנ"ל. לכן ראוי לכוין ג"כ בא"פ שכנגד אלו, ואכתוב סדרן.

אל, פנימי דבינה. רחום, פנימי דחסד. חנוך, פנימי דגבורה. ארך, פנימי דת"ת, אפים פנימי דנצח. ורב חסד, פנימי דהוד. ואמת,

הגהות ומראה מקומות

(ק) פרק זה נתבאר בע"ח עם פמ"ס ענף ע'.

ועל ידו אתכפיין דינין דלתתא. כי אין הדין נמתק אלא בשרשו. והנה לפי שמציאות פאה זו היא מלכות, והמלכות הוא דין. ונקרא אלהים, כנודע כי ג' אלהים הם: א' בגבורה, ב' בהוד, ג' במלכות. לכן המלכות של י"ס דרישא עלאה, הוא אלהים. גימטריא פאה, רק שהוא במלוי יודין, להיות בסוד ראש, והוא בז"א. אך בא"א, הפאה הוא שם מצפ"ץ, כנ"ל.

והנה ב' פאות הם, בב' צדדי הראש, והם סוד שני המאורות הגדולים: מצפ"ץ, מצפ"ץ, כנזכר וזהו בראשית דכ"ב, והם ב' שמות, קודם י"ג מכילין דרחמי, שהם ה' ה' אל רחום כו'. ופ"י הענין הוא, כי ז"א יצא ממצפ"ץ הימיני, ונוקבא ממצפ"ץ השמאלי, ואלו הם שורש ב' המאורות הגדולים, כי אין הפרש בין זה לזה, וכ"א יש לו הוי"ה שלימה, רק שזה ימין, וזה שמאל.

והענין, כי כבר נתבאר לעיל, שבא"א יש בו חור"ג, והם זר"ג, לכן מצד ימין דראש, שמשם ה"ח עטרא דרכורא, יצא פאה א', שמכנה יונק ז"א, כי הלא השערות מותרים מוחא אינון. וה"ג ת) דשמאל יצאה פאה שמאלי, שממנה יונקת נוקבא דיליה.

ואמנם מ"ש בזהר, כי ב' שמהן קדמאין מנינין ליי"ג מכילין כו', הענין הוא כמ"ש, כי הלא תיקון ראשון שבדיקנא, הוא א"ל. והוא מלכות, ופאה בחינת מלכות, נמצא שב' מלכיות סמוכים ודבוקים זה לזה, כי במקום שמסתיימת מלכות שבראש, שהיא פאת הראש, משם מתחלת מלכות דריקנא, שהוא תיקון ראשון. ואז יונקת זו התתאה מן העילאה, כי מכח שערית הראש הנשארות בפאת הראש, מהם יוצאין שערות הי"ג ת"ד כנ"ל, א"כ נמצא כי כל הי"ג מכילין, יונקים מב' פאות הראש, לכן בתחלתן אנו מזכירין ב' היות אלו, שהם

ביארנו, כי בגלגלתא יש י"ס עד המצח. ואמנם הם כסדרן, כתר לעילא, ומלכות לתתא.

והנה הספ"י האחרונה, שהיא מלכות, הוא סוד פאה שבראש, כי בכ"מ, פאה היא מלכות. והנה ברישא דא"א, פאה זאת היא השם מצפ"ץ, והם ב': א' מימין, וא' משמאל, מימין נגר (ז"א) (א"א) (אור"א) שמאל נגר (נוקבא) (ז"א) כי גם בעתיקא ר) יש ז"א ונוקבא (ואר"א).

והנה כל אחד מאלו השמות, כולל י"ג ת"ד. באופן זה: כי ד. תיקונים עלאין, הם סוד ז' מוחין, וז"ס מ' דמצפ"ץ. וט' תיקונים הנשארים, הם צ' דמצפ"ץ.

והטעם, כי הד' ראשונים דת"ד, נכללין בכתר חכמה שבו, כי אלו יש להם מעלה יתירה, כי הם כוללים רישא דעתיק כנודע. אח"כ הט', נמנין מבינה ולמטה.

ואח"כ, להיות שעכ"ז, יש יתור לבינה משמונה שתחתיה, לכן חזר למנות הח' בפ"ע, והם פ' דמצפ"ץ. ואח"כ צ' אחרונה, הם ט' דז"א. הרי שבכל שם מאלו, נכללין הי"ג תיקונים.

והנה אלו הב' שמות, משתלשלין מפאת הראש, כי הם גי' ש', והנה שם אלהים דידיון גי' ש', כזה: אל"ף למ"ד ה"י יר"ד מ"ס. ואלהים זה בא"א, הוא בחי' מצפ"ץ, כי עליה אתמר, ואין אלקים עמדי, ואין בו אלא הוי"ה. ובמקום שיש אלקים בז"א, או בא"א מתחלף הוי"ה במצפ"ץ, כי סוף סוף כל חלוף הוא ש) דין. ולהיות שאלקים יש לו י"ג אותיות במלואו לכן הם י"ג ת"ד, הנמשכין משם.

וכבר ידעת, כי מציאת הדיקנא כולו דינין,

הגהות ומראה מקומות

ר) ע"י זהר בראשית א' אות קי"ב ובמראות (דפו"י). ש) שער הכונות דרשי חפסח פרק ג'. ת) ג"א ומהגבורות (ח"ו).

ר) ע"י זהר בראשית א' אות קי"ב ובמראות הסלם שם. ג"א, ונוקבא בסוגר, ואור"א בלי סוגר

לא ענני [השם יה במצר, כי אין שם מקומו]
כ"א במרחב י"ה, כי ירד במקום המרחב,
בתיקון ו', ולא נשאר במצר.

הרי נתבאר איך כל הדיקנא הוא סוד
הדינין משם אלקים, והטעם, כי כל דיקנא הוא
ממוחא, והמ"ס שם שרשי הדינין הכופין כל
מה שלמטה מהם, ולכן אמרו כי סוד דיקנא
לאכפיא דינין.

פרק יב מ"ח

(ג) ועתה נבאר מציאות החוטם והפה
דא"א, דע, כי בפה דא"א, יש בו חיצוניות
ופנימיות, והפנימית הוא שם ס"ג, שהוא
פנימית רוחא שבפה זה, ובהתחברו בשם אהי"ה
בסוד זווג, יהיה פה עם הכולל, והם בחי'
זכר ונקבה, שבתוך י"ס של הפה, והם חיד
זכר, וגרון נקבה.

ואז יוצאין שאר הכ"ב אותיות מזווג זה,
כי אחצ"ה הם מ"ן דנוקבא, שהוא בגרון, גי'
פ"ד, וגיכ"ק, אותיות החיד, מ"ד, ומתחברים
יחד אחצ"ה וגיכ"ק, ואז יוצאין תחלה אותיות
הלשון דטלנ"ת, שהוא בחי' הדעת, הנקרא
לשון, אח"כ יוצאין אותיות השיניים, שהם
זסרר"ץ, והם ה"ג מנצפ"ך, אח"כ יוצאין
אותיות שפתיים, שהוא יותר חיצוניות והם
בומ"ף, ואלו הג' מוצאות, של: שיניים, ולשון,
ושפתיים, הם ג' שמות יהי, ששלשתן גי'
ס"ג, כמו השורש שממנו יצא, שהוא פנימית
רוחא של הפה, כנ"ל, והם במלוי יודין ואל"ף.

סוד, מצפ"ץ מצפ"ץ בחילוף, ואח"כ אנו
מזכירין הי"ג מדות. (א)

ואמנם כבר ביארנו, כי אין לו"א מציאת
י"ג ת"ה, רק ט' לבה, ואפי' כשאנו מזכירין
י"ג ת"ד בוז"א, אינו אלא שנכללין הארת י"ג
בט' דוז"א, ויש בהם י"ג הארות. אך הי"ג
תקונים, אינם אלא ט' לבה, וא"כ הי"ג ת"ד
הם בא"א, שהם ממשיכין עד ט' דוז"א, ולכן
הם ב' שמות מצפ"ץ מצפ"ץ, כי אם היו בוז"א,
לא היו אלא ב' אלקים יודיין כנ"ל.

ואמנם מב' אלהים שבפאות הראש, נמשכו
ב' א"ל לתיקון הא', והב' י"ה י"ה שבב'
אלקים, נמשכו לתיקון ה', וכנזכר באדרא,
בביאור מן המצר קראתי י"ה, ואמנם כבר
ידעת, כי בתיקון א' יש בו א"ל קוצי דשערי,
ולכן נקרא א"ל. והוא נמשך מא"ל דאלקים,
ואמנם ב' בתיקון ה', (הא') הוא (במצר)
במקצת (נ"א הוא בסוד) הדיקנא, יש שם י"ה
דאלקים, י' בימין, ה' (דאלקים) בשמאל, וזהו
מן המצר קראתי י"ה, ואח"כ למטה במקום
שמתחיל להתרחב הזקן, שהוא בב' (שהוא נגד
ב') תפוחין, יש גיכ י"ה הב', מאלקים הב',
י' מימין ה' משמאל. ואח"כ מ' סתומה דאלקים,
הוא בפה, שהוא כעין מ' סתומה, והם ב'
ממין, כי שפתים הסוגרים הפה, הוא כעין מ'
סתום. ואח"כ השיניים, הוא גיכ כמין חומה
עגולה, כעין מ' סתומה, והם ב' ממין דשם
אלקים.

וכך פי' הפסוק, מן המצר קראתי י"ה, כי
שם התחיל האל להתגלות, ולכן היה כוונתו
להמשיך גם שם, י"ה [הנשאר] מאלהים. אך

הגהה

הם סמוכים זה לזה, ואינן נוגעין זה
לתוך זה אפילו נימא א', כנכתב לעיל
שער א', אלא ממש במקום שמסתיימין
מלכות של שערות, שם מתחיל מלכות של
הדיקנא.

הגהות ומראת מקומות

(ב) נ"א בתיקון ה' שהוא מקצת במיצר הדיקנא.
(ג) פרק זה נתבאר בע"ח עם פמ"ס ענף ע"א.

(א) ברכות מ"ה: שבת ל'. יופא ל"ה: מר"ק

כ"ה.

ונשיב מתמן רוחא דחיי לנוקבא. והוא"ו הוא הכולל המפסקת.

ואמנם יר"ד דס"ג, נחלק, כי י' פשוטה רוחא דגניז בנקב ימין לו"א. יר"ד דמילוי יר"ד, רוחא דגניז בנקב שמאלי, לנוקבא.

והנה מאלו האורות נמשכין האורות עד זר"נ, וגם עד אר"א, כדי לעוררם אל הזווג. והענין, כי הנה הוי"ה אהי"ה, הם אר"א. וכוונ' הם הוי"ה אלהים, והוי"ה אדני. והנה יהי' הראשון דפנימית הפה, נמשך עד אבא, להאיר בו, כדי לעוררו אל הזווג. ולאמא נמשך יהי' (הב') הנזכר, מפנימית הפה, וגם יורד י' פשוט, בחי' חוטם, שהוא ס"ג דפנימית, וגם אהי"ה הא' ה' דחיצוניות (והם אותן ג' אלפין אשר שם בפה) ואח"כ אל הז"א, בבחי' הראשונה יורד יהי' הב' דפנימיות, וגם יר"ד (נ"א ה') ראשונה דס"ג פשוטה פנימית דחוטם שבנקב ימין. ולנוקבא בבחי' ראשונה דאלהים, יורד מן החוטם לבד יר"ד מילוי דס"ג שבנקב שמאלי דחוטם פנימית, וגם האהי"ה הב' דחיצוניות דחוטם. ואח"כ אל הז"א, בבחי' [דהוי"ה] הב', יורד יהי' הג' דפנימית הפה, וגם י' פשוטה הראשונה דס"ג, דפנימית דחוטם בנקב ימין, ולנוקבא בבחי' הב' דאדני, יורד מן החוטם בלבד, וד' דמילוי יר"ד דס"ג דנקב שמאלי דחוטם בפנימית. וגם יורד מאהי"ה הג' דחיצוניות החוטם. (בנקב ימין) (וצ"ע, איך אפשר שאמרנו, שמג' אלפין שבפה דא"א, נעשין ג' אהי"ה דחיצוניות דחוטם שלו, והרי החוטם גבוה מן הפה. ואפשר שהוא ע"ד הנ"ל, שאור א' שבשם מ"ה דאלפין במילוי וא"ה, הוא בחי' אהי"ה דאמא, ויורדת שם להחיות

ונשאר בחי' א' בתוך הפה, (א) והשאר יוצא לחוץ, בסוד הבל היוצא מן הפה דא"א, והוא אור המקיף, (ב) והרי נרמז השורש של הפה בפנים, שהוא ס"ג, ושם אהי"ה.

ואח"כ תולדות היוצאין, והם ג' יהי' שהם ס"ג וכ"ב אותיות, העולין ג"כ פה. ועוד יש בחי' פה החיצוניות, והוא אחוריים דמ"ה, העולים ק"ל, תסיר מהם מ"ה, נשאר פ"ה. וז"ס מי שם פה לאדם, כי מאדם שהוא גי' מ"ה, וממלאו מרבעו, נעשה פה. ואז יוצאין אותן התולדות, והבל של הפה, כנ"ל, על דרך בחי' זאת של הפה, החיצוניות.

והנה בחוטם דא"א, גם הפנימית שבו, הוא ס"ג, כמנין חוטם. והחיצוניות, הוא ג' שמות אהי"ה, שהוא גי' ס"ג, חוט"ם. (ג) ואלו הג' אהי"ה, יוצאין מג' אלפין שיש במילוי מ"ה דאלפין, שהיא פ"ה דא"א, כנ"ל, ומשם נמשכין למעלה, ונעשה בחי' חיצונית דחוטם.

והנה אלו הב' בחינות דחוטם ופה דא"א, יוצאין מהם בחי' הבלים ואורות מקיפין, ונמשכין הארתן, עד זר"נ, כמ"ש בע"ה. ואורות דחוטם נמשכין עד הפה, ושם מתלבשין תוך אורות הפה, ונעשים אורות הפה, בבחי' אר"מ אל האורות החוטם, ומלבישין אותן.

ואם תסתכל, כל זה הוא בבחי' אורות אח"ס דא"ק, היוצאין אל הנקודים, (ד) שהוא דמיון זר"נ, ודי בזה.

ואמנם פנימית החוטם, הוא ס"ג, כי ה' ראשונה, בנוקבא דספרדשקא, בצד ימין, כנזכר באדר"ן. והוא ה' על י', כסדר כל מין. ומתמן נשיב רוחא דחיי לו"א, ויר"ד הוא רוחא דגניז, והה' הוא הנקב, ובצד שמאל היא ה' שניה.

ה ש מ ש

- (א) נ"ב, שער רוח הקדש, יחוד ג' (בנמ"ח דמ"א ע"א) והיא הוי"ה אחת מקובצת משלשתם, כזה: י"ה (צ"ל יר"ד) מיה"ו הא', ה' מיה"ו הב', וה' מיה"ו הג', והשאר יוצא כר', (ב) נ"ב, זה סדרם במילואם: ה"י וי"ו

הנחות ומראה מקומות

(ד) נ"א העקודים (ה"ו). (ה) נ"א הג' (ה"ו).

ז"א שהוא מ"ה, וכן הוא כאן. אבל אין הכוונה ממש, שאחר שירדו למטה בפה, חזרו לעלות ונעשו חוטם, אלא תחלה נעשו חוטם, ואחר כך ירדו בפה). (א)

פרק יג

(ו) ענין הסתכלות מצחא דעתיקא במצחא דז"א, הנזכר באדרא דקל"ו, הוא, כי הנה כבר ביארנו, איך ברישא דא"א, יש בחי' כתר שבו, אשר משם מתפשטין י"ג חוורתי דרישא, שהם בחי' לבנונית הכתר, ע"ד מש"ל. ואמנם החוורתי אלו, הם כוללים ג' היות, כנגד ג' מוחין אשר שם בפנים. והבן זה היטב. וכל הוי"ה, הוא משם ע"ב דידוי"ן, והוי"ה ג' שהוא חוורתי דרישא מבחי' דעת, נמשכת דרך אחורי רישא דא"א, דמיניה ירתין צדיקיא, ת' עלמין דכסופין, כי הם ד' אותיות השם ע"ב, ובו ד' יודין, וכ"א כלול מ', הרי ת'. אמנם ב' היות אחרות, שהם בחי' ב' מוחין חו"ב אשר בכתר, שיש בהם ח' אותיות, ובהם ח' יודין, הם נמשכין כנגד הפנים, והם מתפשטין בבחי' הפנים דעתיקא, ששם מאירין אלו הח' חוורתי, והרי בין הכל י"ב חוורתי. ועוד יש חד חוור, הכולל כל י"ב חוורתי, שעמו נקרא כולם י"ג חוורתי דרישא. וזה החוור הי"ג, נשאר למעלה ברישא דגלגלתא. ונבאר אלו הח' חוורתי שנמשכין על הפנים, והם ב' היות, שבהם ח' אותיות כפשוטן, אמנם הם במילוי יודין, והם מתחלקין: הוי"ה א', בפן א'. הוי"ה ב', בפן ב'. ואמנם כ"א מאלו היות, יש בהם מ"ב אותיות, שהם: ד' אותיות הפשוט, וי' אותיות המילוי, הרי י"ד. וכ"ה אותיות דמילוי המילוי, הרי מ"ב אותיות, בפן א'. ומ"ב אותיות, בפן הב'.

וכבר נתבאר במקומו, כי בחי' הפנים, הוא תיקון ז' דת"ד דא"א, כנזכר באדרא, והוא תיקון תרין תפוחין קדישין. והנה כל פן ופן משניהם, כולל י"ס, כנודע, כי אין דבר שבקדושה פחות מ'.

ונבאר ענין הפן א', וממנו יובן הפן ב', הנה נודע כי ענין נ' שערים שיש בבינה, לפי שהוא ענין מ"ב הנ"ל שיש בבינה, ולפי שהוא ז' שמות, שבהם מ"ב אותיות, ועם ז' שמות עצמן, הרי מ"ט. ויש שער נ' הכולל כל המ"ט, והוא כתר עליון שבהם, הרי נ' שערי בינה, כנזכר תיקון כ"ב. ובזה אל תתמה, אם שער הנ' הוא לבדו כתר. (וכל המ"ט הם בט"ס האחרות) כי הרי הוא כולל כל המ"ט שערים, (כולם) ואינו חלק שער פרטי.

והנה לא נדבר עתה, בענין כללות הו' שמות, אשר עמהם הם מ"ט, ועם הכולל נ'. אבל נדבר בשם מ"ב עצמו, שהוא שם מ"ב אותיות, והם מ"ב שערים. והנה נחלקים אל י"ס, הכוללים מ"ב שערים. והנה כתר (עליון) שבהם, הוא שער העליון, שהוא שער המ"ב, הכולל כל המ"ב שערים. אמנם ט"ס תחתונים, אין כל ספי' מהם כוללת כל המ"ב שערים, רק כל ספי' מהם כוללת כל המ"א שערים לבד.

והענין, כי שער המ"ב, הוא בכתר כנ"ל, ומ"א שערים, הם בט"ס, וכל ספירה מהם, כוללת ג"כ כ"א כל מ"א שערים, א"כ הם בט"ס של הפן א', ט"פ מ"א, והם גימטריא שס"ט, ועם כללותם הם ש"ע שערים. אבל הכתר שלהם, הוא כולל כולן, כי הוא (שער) מ"ב, הכולל כל המ"א שערים התחתונים. והנה הם נחלקים בכל ט"ס, וכל ספירה כוללת כל מ"א, שהם ש"ע בין כולם.

ה ש מ ש

(א) נ"ב, עיין בשער רוח הקדש יחד למטה בפה, חזרו לעלות למעלה לעשות ג', שכתב כמ"ש למעלה, שאחר שירדו החוטם.

הגהות ומראה מקומות

(ו) פרק זה נתבאר בע"ה עם פמ"ס ענף ע"ב.

וזהו"ס, כי א"ם לבינה תקרא. כי הבינה נקרא א"ם, מפני שחסר ממנה הכתר, והיא נכללת באבא. ולכן לעולם הבינה נקרא א"ם, והבן זה.

גם צפור מלא ר', גי' שע"ו, וש"ע הם ש"ע נהורין של החוורתא, הנמשכין אל הפנים. ואות ר' רמז אל הפנים עצמן, שהם תיקון ז' מ"ג ת"ד. וזה תיקון ז', כולל כל ר' תיקונים הקודמין אליו, שהם ו' של צפ"ר.

ודע, כי כמו שאותן החוורתא מתפשטות בפנים של עתיקא, כן ג"כ מבחי' המצח הרצון של עתיקא, נמשך הארה אל הפנים שלו. והענין כמ"ש במ"א, כי היסוד דעתיק גנוז תוך מצח דא"א. ולכן נקרא מצח הרצון, והיסוד נקרא שלום, כי הוא כולל כל שע"ו נהורין הנ"ל, ואלו מתפשטין במצח, ומשם נמשכין עד העינים, וג"כ עד הפנים.

גם ידעת מ"ש באדר"ו דרצ"ב, בענין ז"א, מכח הדעת דברישא, אתפשטו אנפוי, ונהרין אנפוי, ואסהידו אנפוי באו"א, כנודע. שעד"ו יהיה ג"כ בא"א, כי דעת שלו הגנוז במצחא שלו, אשר בתוך הדעת הזה הגנוז יסוד דע"י, וא"כ גם דעת הזה מתפשט עד אנפוי דא"א, ואנהירו אנפוי מסוד הדעת שבו. והנה נתבאר, כי הנה הפנים הם תיקון ז', מ"ג ת"ד דעתיקא. והנה באדרא קליב אמרו, דיקנא דכהנא רבא, בתמניא תיקונין אתתקן. והענין, כי י"ג ת"ד הם, וה' תיקונים קדמאין, הם בסוד מוחין של הדיקנא, שהם עד החסד. לכן תיקון ר' ורב חסד, כנודע. ומשם עד תשלום י"ג, הם ח' תקונים, וכולם נקרא ע"ש החסד. וז"ש, דדיקנא דכהנא רבא בח' תיקונים אתתקן, כי החסד נקרא כהן, כנודע. גם ביאור ענין זה, הוא ע"ד הנ"ל, כי הנה ח' חוורתא דרישא דא"א, הם מתפשטין בתרין תפוחין דייליה, כנ"ל, ומהם נמשכין ח'

והרי נתבאר, כי בפן א' דעתיקא, יש בו הו"ה דיודי"ן, ובה מ"ב אותיות, ובחי' שער העליון מן המ"ב, הוא הכתר אשר שם. והמ"א אותיות הם ט"ס, אשר כ"א מהם כולל כל המ"א, שהם ש"ע, ושער העליון של תשלום המ"ב, כולל כולם, והוא ג"כ גי' ש"ע. וכמו שיש הו"ה בפן א', כעד"ו בפן ב', והו"ה הב' אשר שם.

והנה נודע, כי שם בעתיק, לית שמאלא, כי כולא ימינא, כנזכר באדרא דקכ"ט. וב' הפנים נחשבין כא'. וז"ש שם דקכ"ח, דעתיקא נתפשטו אנפוי לש"ע רבוא עלמין, עם היות שיש ש"ע בפן א', וש"ע בפן ב', והכל הוא התפשטות ההוא חוורתא כנ"ל.

ועוד יש טעם בזה, כי הנה ב' היות אלו, הם (ב') מוחין חו"ב, אשר משם (נמשכו) או"א, כמ"ש בע"ה. ודע, כי או"א כחדא שריין, ועכ"ז אבא טמיר וגניז יתיר, כנזכר באדר"ו דרצ"א, כי להיותו טמיר וגניז יתיר, הוא נכלל באמא. לכן כל ב' הפנים נחשבין כא', ואינן נזכר אלא ש"ע רבוא עלמין לבד. אבל כפי האמת, הם ב' ש"ע, כמבואר אצלינו ע"פ, ושעשע יונק על חור פתן.

והנה ב"פ ש"ע, גי' תש"ם. והוא נרמז בפסוק, מפני שיבה תקום, ר"ת מש"ת. כי מפני שיבה, הם ב' תפוחין דע"ק, וזהו שעש"ע, גי' תש"ם. וז"ס, והאדמה לא תש"ם, (א) כמ"ש בע"ה. ועוד ט"א, כי הנה אבא טמיר וגניז יתיר, לכן סוד הכתר של אמא, כלול באבא. כי שער המ"ב העליון שהוא כתר שבה, כנ"ל, כלול באבא. נמצא כי נשארין מ"א לבד באמא. וגם באבא.

וזהו גם צפור מצאה בית, כי צפ"ר חסר ר', גי' ש"ע נהורין, היוצאין מן מ"ב שערים הנ"ל, ואבא לוקח הג"ם הכולל (נ"א הכ"ע הכולל) כל צפ"ר, ש"ע נהורין.

ה ש מ ש

(א) נ"ב, כי כשא"א מאיר פניו למטה, שהם ש"ע ש"ע כמנין תש"ם, גורם זוג לזו"ן, ואז והאדמה לא תשם, ותוציא צמחה לברכה, (לרוחה) כי כשמאירין אלו תש"ם נהורין

למטה, אז והאדמה לא תש"ם. (עיין שער הקדמות דמ"ד ע"א וע"ב, שלא תשם היינו מצד תשם דקליפה, ונכון יעו"ש. אב"ן ח"ן). והבן זה מאד, כי זה גורם אל זוג זרין.

או הסתכלות עין א', או הסתכלות ב' עינין. וגם כזה יהיה בז"א המסתכל בעתיקא. וכן ב' חלוקות אלו, כאשר עתיקא מסתכל בז"א. סוף דבר, הם חלוקות רבים, ואנו לא ביארנו למעלה, רק ב' בחי' לבד, כנ"ל, שהם אלו הסתכלות אר"א, או ז"א, במצח דעתיק. או הסתכלות בפנים לבד.

מ"ק סוד הש"ע נהורין דאנפין, יש בכל צד של הפנים רבוע ע"ב, דהיינו קפ"ד מימין, וקפ"ד בשמאל, והם גי' עם הכוללים, ש"ע נהורין. ואלו קפ"ד דאחוריים של ע"ב דידיון, הם שורש לש"ע נהורין אחרים, שיש בפנים גי' והם ב' א"ל במלואם, בב' צדדי הפנים, ימין ושמאל. וא"ל במילואו, גימטריא קפ"ה. ושניהם גימטריא ש"ע. ויש א"ל גי' גם כן, בחוטם, שהוא בין ב' עינים. וא"ל זה יוצא מן י"א"י דס"ג, שהוא גימטריא א"ל.

פרק יד

(ח) ובענין הש"ע נהורין הנזכר באדרא קכ"ה, ומהאי אתפשט אורכא דאנפוי, לש"ע רבוא עלמין. שמעתי ממורי זלה"ה, כמה בחי' (הם) וכולם הם גי' ש"ע נהורין: א', הוא ע"ד הנ"ל, כי הנה יש ש"ע נהורין מצד החכמה, וש"ע נהורין מצד הבינה, ואותן ש"ע דאבא, הם טמירין. אמנם ש"ע של הבינה, הם מתגלים, בפנים העליונה, מצד הבינה, שהיא אהי"ה, אשר יש בפשוט, ומילוי, ומילוי דמילוי, א"ם אותיות, והט"ס, שהם בפנים העליונים, המתגלים מצד הבינה, כל ספי' שבה שם אהי"ה, בסוד א"ם אותיות, וכולם גימטריא ש"ע נהורין. רק כי של אבא, הם טמירין, ולכן ש"ע אחרים, אינן נזכרים. גם יש ש"ע באופן אחר, והוא, מן י"פ מילוי ס"ג, שהוא גימטריא ל"ו, וי"פ ל"ו גימט' ש"ע. גם יש ש"ע באופן אחר, כי הנה בחי' פנים העליונים, הוא תיקון ז' של י"ג ת"ד, ובמקומו ביארנו, כי הם מתחילין ממטה

ת"ד דכהנא רבא, שהוא סוד החסד, בחי' זה החוורתא, שהוא שם ע"ב דידיון, גימטריא חסד. והנה אח"כ מתפשטין אלו הח' חוורתא, בגרון דא"א, ושם נעשין ב"פ ע"ב, שהם שורש הח' חוורתא הנ"ל, ואלו הם בחי' אחה"ע בגרון, שהוא גימטריא מ"ב מ"ב. ולפיכך יש שם בחי' זווג א', הנעשה ע"י החיך והגרון, כמבואר אצלנו. והנה סוד אחע"ה, הוא זווג שם ס"ג, עם שם אהי"ה, שהם גימטריא אחע"ה, כי אלו הם גי' זווג חר"ב.

ואם תסתכל בכל הנ"ל תבין, כי כל בחי' האלו, הם זווג חר"ב, ולכן כל אלו המשכות והתפשטות הנ"ל, הם בחי' חר"ב, ובה תבין ענין אר"א וזר"ן, איך נמשך מכאן אליהם כח הזווג.

והענין, כי מאלו הפנים נמשך הארה לזו"ן ואר"א, וכן מן המצח דעתיקא, לפי ששם היסוד דע"י, מלוכש בדעת דא"א עצמה, וכל זה הוא בחי' זווג, ומשם נמשך אל הגרון אל הזווג אשר שם, ומשם יצא הזווג אל אר"א, אשר שם בגרון דא"א, כי שם ב' הכתרים שלהם כמ"ש.

ונבאר תחלה, איך נמשכים מכאן הזווגים שלהם, דע, כי כאשר אר"א, או זר"ן, מסתכלין במצח של א"א, או הזווגים שלהם הם שלמים, לפי שאז הם שוין בקומתן למעלה, אבל כאשר מסתכלים בפנים דעתיקא, ולא במצח, אז אין זווגם שלם, ולא שלמים בקומתן, והזווג הוא בסוד הרכנת הראש. ר"ל, אע"פ שהזווג הוא פב"פ, עכ"ז הוא בהיות בחי' ז"א, בבחי' חצי ת"ת ונהי' שלו לבד, עם נוקבא ז' קצרות הקומה (שלה) כשיעור הנ"ל. וכעד"ז באר"א, ב' בחינות, וכמ"ש לקמן בע"ה.

ודע כי ב' מיני הסתכלות הם: א', הוא הסתכלות הו"א, או אר"א, בעתיקא, הב', הוא הסתכלות דעתיקא בהם. וכ"א מאלו הב', נחלק לב' אחרים, והם ד': או כאשר הסתכלות הוא במצח אר"א, (נ"א א"א) או כאשר הסתכלות הוא בעין לבד, וכ"א מאלו, נחלק לד' בחי',

הגהות ומראה מקומות

(ז) נ"א שקצרה קומתה. (ח) פרק זה נכתב בע"ח עם פמ"ס ענף ע"ג.

הקליפה לוקח אותן. וגם ז"ס, עושה ע"ש כסיל וכימה. גם יש פי' אחר, כמ"ש באדרא קכ"ח, ומהאי אתפשט אורכא דאנפוי, לש"ע רבוי נהורין כו'.

ובזה תבין מ"ש פ' תרומה דקמ"ה, ויהי שירו חמשה ואלף. כי הם סוד ה' תרעין, מחסד עד הוד, ואלו הם חמשה, ואלף הם בחי' היסוד, שהוא אילנא דחיי, ההולך עד חורב, דרך חוט השדרה, כנודע. והנה נודע, כי כל הי"ס כלילין בעתיקא, והג"ר הם ש', לפי שהם עליונים, הם בחי' מאות. אך ז"ת, אין כ"א מהם כלולה אלא מי, הרי הם ע', והרי בין כולם ש"ע רבוא.

אבל ז"א, אין בו רק ק"ן רבוא נהורין לבד, לפי שכנגד ת"ת עצמו, הם ק', וכנגד הה' תרעין שיש מחסד עד הוד, כ"א כלול מי, הרי נ', הרי בין הכל ק"ן רבוא. והנה מן הש"ע הנ"ל, תסיר ממנו ק"ן הנ"ל, נשאר אר"ך. ואלו הם בחי' הנשארים בא"א, אשר על שמם נקרא אר"ך אנפין, דאתפשט אנפוי דייליה, לאר"ך רבוא. וז"א, לק"ן רבוא. כנזכר באדרא קל"ה ע"ב, ובין כולם ש"ע רבוא. ונבאר ענין הז"א, למה אינו לוקח רק

ק"ן רבוא נהורין, כנזכר באדרא נשא קל"ה, ומהאי אוריא דכ"א, נתפשטו אנפוי לק"ן רבוא כו', וצריך שתדע, כי גם אמא עלאה, כאשר היא בבחי' הזווג הב', של רביצה על האפרוחים הנ"ל, שאז גם אבא מרכין ראשו, ואינם שלימין בקומתן, כנזכר במ"א, בסוד כי יקרא קן צפור לפניך, והוא כאשר אין או"א יכולין להסתכל במצח דא"א, אלא באנפין ידיה, שאז הוא הזווג תחתון של או"א, ואז אין בה רק ק"ן רבוא לבד, כמו שיש אל הז"א.

וענין הק"ן הזה באמא (נ"א דבאמא) הוא, כי כאשר או"א הם שוין בקומתן, אז יש ט"ס באמא, וכל א' כלולה ממ"א שערים כנ"ל, שיש באנפין דא"א, אותן הש"ע נהורין, הנכללין גם באמא עלאה, ומקבלת אותן, כאשר היא שלימה בט"ס, ואז מסתכלת במצח א"א.

למעלה, תיקון א' הוא א"ל, והוא המלכות כו', תיקון ז' שהוא ואמת, הוא בחד, הנקרא א"ל, וא"כ בב' פנים הללו, יש ב' שמות א"ל, וכשיהיו במילוי, אלף למ"ד, אלף למ"ד, הם גימטריא ש"ע.

גם באופן אחר, כי הפנים הם תיקון ז', הנקרא ואמת, והנה הוא כללות פרצוף פנים, עם החוטם, כי ג' שמות ס"ג, יש בפן אחד. וג' שמות ס"ג, ט) יש בפן ב', והרי הם גימטריא ש"ע. וס"ג א' בחוטם עצמו, כי כן חוטם גימטריא ס"ג. וז"פ ס"ג גימטריא אמת. אמנם הששה ס"ג לבר, אשר הם בב' הפנים, הם גימטריא ש"ע, וה"ס ח' חוורתא דרישא המתפשטין בפנים לש"ע נהורין כנ"ל. והרי הם ש"ע, ועם ח' חוורתא הם ש"ע כנ"ל.

והנה דע, כי אלו הש"ע נהורין דאנפין עלאין, נמשכין עד היכל ה' דהוד, הנקרא היכל עצם השמים, ושם האי רוחא דביה, הנקרא אור פני"אל, ואותו הרוח של ההיכל, נקרא כך, כנזכר פ' פקודי רמ"ו, לפי שאלו הש"ע נהורין נמשכין שם, והם גימטריא אור פני"אל. וגם ההבנה (נ"א ההכנות) שלו, הם אותיות נחלקות: אור פני" אל ר"ל, אור הפנים העליונים, הנמשכין מא"ל, שהוא ב' א"ל במילוי, וב' ס"ג, עם י' אותיות בכל אחד, הם גימטריא פני"ו, והם לשון רבים, ב' ס"ג, ב' א"ל כנ"ל, גם נקרא חשמ"ל, כנזכר שם, שגם הוא גימטריא ש"ע.

ודע, כי יש בקליפה בחי' ש"ע, ואלו ש"ע הם נגד ש"ע דקדושה דא"א, והם נקרא ע"ש, בסוד כבגד יאכלם ע"ש. כי הוא האוכל ומכלה בגדים העליונים, שהם בחי' מלבוש, כמנין חשמ"ל. והענין הוא, כי יש בחי' בקליפה והחשמ"ל הנ"ל, אשר צרופה הוא: ח' שמ"ל, כנזכר פ' ויקהל, שהוא בחי' הקליפה, שרוצה ליקח האור הזה, ואינו יכול ליקח, רק בחי' הש"ע לבדו, ומהם נעשה ע"ש הנ"ל, אבל ח' היתירים שהוא בחי' ח' חוורתא כנ"ל, שהם עליונים, המאירין בש"ע נהורין שבפנים, אין

אבל כאשר אינה מסתכלת במצח א"א, רק באנפוי דא"א, אשר אז כאשר אין לאמא שיעור קומה, רק מהחזה דתנה"י דאבא לבד, ואע"פ שהיא שם פב"פ עם אבא, ע"י הרכנת הראש. והנה בג"ס נה"י, הם ג"פ: א"ם, א"ם, א"ם, גי' קכ"ג, ובב' שליש הת"ת, שהוא מחזה ולמטה כנודע, הוא ב' שליש של א"ם, שהוא כ"ז, ועם קכ"ג, הרי ק"ן רבוא לבד. כן הענין בז"א, כי הלא שיעורו מחצי ת"ת ונה"י דא"א ולמטה, והוא דוגמת אמא, כשהיא מן החזה דאבא ולמטה, לכן גם בז"א אין בו רק ק"ן רבוא, דוגמת ק"ן דאמא.

אבל עכ"ז, יש הפרש בין ק"ן דאמא, לק"ן דז"א. כי אמא נמשך אליה זה הק"ן, מא"א עצמו, להיותה דבוקה עמו שם עדיין, אבל הז"א הוא רחוק מאוד מהפנים דא"א, לכן אין נמשכין אלו הק"ן רבוא מא"א עצמו, אלא ע"י אמא, הנקרא אורא דכיא, כמבואר אצלינו. ואלו הב' הק"ן אלה, הם נרמזין במשנה, אל תסתכל בק"ן ק"ן אלא במה שיש בו. ועיין בשער הכוונות בתפלת ר"ה, (י) בברכות אבות, ענין ש"ע נהורין שיש באנפין דנוקבא, ודז"א. (כ)

הגהות ומראה מקומות

(י) פרק ר' ושער הפסוקים פרשת נשא. (כ) בסכ"י הובא עוד אחר זה ב' פרקים ט"ו וט"ז, והם לקמן בשער אנ"ך פרק ח' וט"ו.

היכל הרביעי

היכל זה נקרא היכל אבא ואמא ובו שלשה שערים.

השער הראשון

שער אבא ואמא ובו י פרקים.

פרק א מ"ת

(ל) ונבאר ענין תיקון או"א, הנתקן אחר תיקון א"א וגם הם ינקו תחלה מדדי בהמה בבריאה, ואח"כ עלו באצילות, וינקו מדדי אדם, כמ"ש בע"ה לקמן, בענין זו"נ.

ונבאר עתה, איך או"א מלבישין את א"א, כנ"ל שכל בחי' האצילות מלבישין זה את זה, הנה נת"ל, שאו"א לקחו בינה דמ"ה, שהוא בחי' התגין דמ"ה, ועוד לקח אבא, ז"ת דחכמה דב"ן, ואמא ו"ת דבינה דב"ן, כי ג"ר דחכמה דב"ן, וד"ר דבינה דב"ן, כבר אמרנו ובארנו, שלקחם ע"י, אלא שנסתפק לנו כמה בחי' לקח מהם, אם אורות דפנים, או דאחור. וכנ"ל בענין עתיק, ועד"ז נשאר לנו ספק, גם באו"א כנ"ל. וא"כ נמצא, כי מבחי' חכמה דב"ן, לא לקח אבא, אלא מספי' החסד שבה ולמטה. ואמא לא לקחה מבחי' בינה דב"ן, אלא מספי' הגבורה שבה, ולמטה. ובוזה תבין מ"ש בוזהר, דאבא אחיד ותלייא בחסד. ואמא אחיד ותלייא בגבורה, והבן זה היטב.

והנה נת"ל, כי גם א"א כלול מזכר ונקבה בחד פרצוף, הזכר בקו ימין, והנקבה בקו שמאל. ולסבה זו, כאשר באו או"א להלביש

את א"א, אבא הלביש את קו ימין דא"א, ואמא את קו שמאלו כמ"ש.

והענין הוא באופן זה, כי ב' כתרין דאו"א, הלבישו את הגרון דא"א, זה מימין וזה משמאל, ושאר הפרצוף של אבא ושל אמא, הלבישו את א"א מהגרון ולמטה, עד הטבור של א"א, אבא מימינא, ואמא משמאלא, זה בזרוע החסד, וזה בזרוע גבורה. וגם זה פי' שני, במ"ש לעיל שנזכר בוזהר, דאבא אחיד ותלייא בחסד, ואימא אחיד ותלייא בגבורה.

וצריך שנפרט בחי' אלו, כי הלא נת"ל, שאו"א נחלקים לד"פ: והם או"א, וישסו"ת. וצריך שנדע, איך ארבעתן מלבישין לא"א, מן הגרון עד הטבור, כנ"ל. ולכן צריך תחלה לתת סיבה, מי גרם לאו"א שילבישו לא"א (מ) באופן זה.

הטעם הוא, בחי' היסוד של עתיק, המתלבש בתוך פנימית א"א כנ"ל. וכמ"ש במקומו בענין ז"א, שלסבת היותו בתוכו ב' יסודות דאו"א, גרם שיצאו ממנו לחוץ, בחי' יעקב ורחל ולאה, המלבישין את ז"א. כן הענין בא"א, כי האורות החו"ג, היוצאין מן היסוד דעתיק, המתלבש תוך א"א, הם הממשיכין, ומלקטין, ומאחזין האורות דאו"א, וכן הכלים שלהם, ומתקנים אותם שם, ומלבישים המקום ההוא, ונעשו שם פרצופים גמורים. (נ)

והענין הוא, כי היסוד של ע"י, הוא יסוד דכורא, והוא צר וארוך, ואינו רחב כמו היסוד

הגהות ומראה מקומות

(ל) פרק זה הוא בע"ה עם פמ"ס ענף ע"ד. (מ) בדפו"י המלים באופן זה הם בסוגר.

(נ) ע"י מבו"ש דף נ"ח ע"ב.

הם מחוברים ונקשרים מ"ה עם ב"ן, בקשר אמין כנ"ל.

והנה גם החסדים יוצאין אח"כ מפי יסוד ולחוצ, ומתגלין תוך א"א להגדילה ע"ד הנ"ל בנ"א, והם מוצאין את הגבורות, שהם מקיפין ומסבבין את היסוד דעתיק: חציים בימינו, שהם ב' גבורות וחצי, וחציים משמאלו, ב' גבורות וחצי אחרים. ואז הגבורות ממשיכות אותן, ומעלין אותן למעלה, ואז החסדים רוצין לעמוד מבחוץ בימין היסוד, לפי ששם הוא בחי' מ"ה שביסוד, אשר החסדים הם ממנו, כנודע. אז הם דוחין את הגבורות העומדות בימין, ואז הולכין הגבורות אל השמאל, והנה אין מקום להכיל מהחזה ולמעלה, כל ה"ח וה"ג, ואז אלו הב' גבורות וחצי, שהיו בימין, הם יותר מעולים, ועומדין בקו שמאלי למעלה מהחזה, וב' גבורות וחצי האחרים שהיו בשמאל, ירדו למטה מהחזה, בצד שמאל עצמו.

ונמצאת עתה כל הה"ג כולם, מתפשטות בקו שמאלי, מלמעלה למטה, ב' וחצי למעלה כנגד יסוד הסתומה, וב' וחצי למטה, כנגד גילוי היסוד. ועד"ז החסדים מתפשטין בקו ימינו: ב' וחצי למעלה, במקום הסתום. וב' וחצי במקום הגלוי. ונמצא עתה, היות כאן ד' בחי'. ולכן גרמו, להוציא מכנגדן ד' פרצופים. והם: החסדים העליונים (ע) הוציאו פרצוף אבא, בימין, למעלה והגבורות העליונים, (פ) הוציאו פרצוף אימא, בשמאל, למעלה וכן למטה, החסדים שבימין, (צ) הוציאו פרצוף יש"ס. והגבורות התחתונים, (ק) הוציאו משמאל את פרצוף התבונה.

ונמצא כי היות ב' בחינות: גלוי, וסתום, בחסדים. גרם התחלקות החכמה לב' פרצופים, בימין. והיות ב' בחי': גלוי, וסתום. בגבורות. גרם התחלקות הבינה לב' פרצופים, בשמאל.

דנוקבא, שהוא עמוק ורחב, ולכן אין בו מקום לסבול בתוכו החו"ג שלו. אמנם, בתחלה נכנסין ומתפשטין ויורדין מלמעלה הגבורות בתוכו, לפי שעטרא דגבורה הוא במוח הד', התחתון מכל הד' מוחין, כנודע, לכן מוח התחתון יורד תחלה, ומתפשט ונכנס ביסוד דעתיק.

וכאשר באים אח"כ החסדים, הם דוחין את הגבורות, ומוציאין אותם לחוץ מן היסוד, דרך פיו לחוץ, תוך גופא דא"א. והגבורות מחמת חשקן ותאוותן להדבק בחסדים הזכרים, כדרך הנוקבא, הנאמר בה ואל אישך תשוקתך, ולכן לא ירדו למטה בגופא דאריך, להתפשט (בנוק') בנ"ה ע"ד הז"א, אמנם כאשר הם יוצאין מפי היסוד, הם חוזרין ועולין סביבות היסוד דע"י מבחוץ, ומקיפין ומסבבין אותו, בסוד אור חוור, נוקבא, מתתא לעילא. ועי"כ נמצאו מתחברים החו"ג יחד, אלו מבפנים, ואלו מבחוץ. וכבר נת"ל, (ס) כי מקום סיום היסוד דעתיק, היה במקום החזה דא"א, נמצא שתחוג"ג הנ"ל, הם עומדין כולם תוך א"א, במקום החזה שלו ולמעלה.

וא"ת, למה בנ"א, כשיצאין תחלה הגבורות, מתוך יסוד בינה, ויורדין ברגע עד היסוד דז"א. ובכאן, הם עולין כנ"ל. וי"ל, כי הז"א נפרד מן הנוקבא, בפרצופים חלוקים, והז"א נתקן ע"י החסדים, והנוקבא ע"י הגבורות, ולכן הם מוכרחים הגבורות לירד ליסוד דז"א, שהוא מכוון כנגד הדעת של הנוקבא, כדי שדרך שם יתפשטו אל הנוקבא, להגדילה ולתקנה. אבל א"א, הזכר והנוקבא שבו, הנה הם מחוברים בפרצוף א', זה בקו ימין, וזה בקו שמאל. ולכן הגבורות שבו, מתחברים אל החסדים, אלו מבפנים, ואלו מבחוץ כנ"ל.

גם לסבה אחרת, כי החסדים באים מן מ"ה דעתיק, והגבורות מבין דעתיק, וגם שם

הגהות ומראה מקומות

למעלה (דפ"י). (צ) נ"א ל"ג הוציאו פרצוף יש"ס

(דפ"י).

(ק) נ"א ל"ג הוציאו משמאל את פרצוף התבונה

(דפ"י).

(ס) ע"י שער א"א פרק א'.

(ע) נ"א ל"ג הוציאו פרצוף אבא בימין למעלה

(דפ"י).

(ס) נ"א ל"ג הוציאו פרצוף אימא בשמאל

אח"כ, כי זווג א"א ואורא לא פסיק, ובפרט מה שהוא צריך לחיות העילמות. ותמיד נמשכין חו"ג חדשים, אז: חו"ג ראשונים שהם למעלה, הם מקבלין הארה מן החדשים, דרך מסך היסוד, בסיתום גמור. והגבורות והחסדים אשר הם למטה, מקבלין הארה מן החדשות, בגילוי גמור. וסיבה זו, הוא מה שגורם, אל התחלקות ד' פרצופין, להיות שינוי זבדל בין התחתונים, אל עליונים.

נמצא עתה, כי אורא מתחילין להלביש את א"א, מן הגרון שבו, עד סיום היסוד דעתיק שבתוכו, שהוא עד סיום שליש עליון דת"ת דא"א, והוא עד החזה שלו. ואבא מלביש הימין. ואמא מלביש השמאל. ואח"כ (ג) באים יש"ס ותבונה, גם הם מלבישין את א"א, מהחזה הנ"ל עד טבור של א"א, שהוא יותר למטה מעט, מן חצי ת"ת שלו, יש"ס בימין, ותבונה משמאל. ואלו הרי פרצופין, הן מלבישין לא"א, מן הגרון עד הטבור, כנ"ל, מכל צדדיו וסביבותיו, ימין ושמאל, אחור (ד) ופנים.

וכבר נודע, מ"ש בענין לאה ורחל בהיותן עומדין באחורי ז"א, שאז העקביים של לאה, נכנסין תוך ראש רחל, העומדת תחתיה. וכן הענין בכאן, שעקביים של רגלי הבינה, נכנסין תוך ראש תבונה. משא"כ באבא ויש"ס העומד תחתיו.

וטעם הדבר הוא, לפי שהגבורות יצאו תחלה מהיסוד, ונתגלו, ואח"כ יצאו החסדים,

וזה מה שנלע"ד, ששמעתי ממורי זלה"ה, בתחלה.

ואח"כ אמר לי מורי זלה"ה, כי במה שכתבתי למעלה, שהחסדים יוצאין לחוץ מיסוד דעתיק, שאין הענין כן, אלא כך הוא הענין: כי ב' חסדים וחצי, נשארו סתומים בתוך היסוד דעתיק. וב' חסדים וחצי האחרים, ירדו בגלוי, למטה מזה היסוד. משא"כ בגבורות, שכולם הם עומדים מגולות לחוץ, מצד השמאלי. (נ"א וב' גבורות וחצי כנגד הסתום, וב' גבורות וחצי) ירדו בגלוי למטה מזה היסוד.

פרק ב מ"ת

(ר) ועתה (א) צריך לידע, שא"כ במה יתחלקו הרי פרצופים, אחר שהכל בגלוי. אבל הענין הוא, כי אינם כן רק בחו"ג ראשונים, שבאו בעת שנתקנו אורא, וגם להגדיל את א"א, ועד"ז היתה הגדלתו ותיקונו בפעם ראשונה, (ש) כשנתקן עולם אצילות. אמנם משם ואילך, שכבר נתקנו א"א ואורא עילאין, אלו (ת) החו"ג הראשונים, הנה כאשר מזדווג א"א (ב) בנוקבא, ומוריד חו"ג חדשים, או לצורך אורא, או לצורך זו"ן, אז אותן חו"ג, אינן עומדין כסדר הנ"ל, שעולין למעלה כנ"ל, אמנם הם יורדין במרוצה למטה ממקומם.

רק שאלו החו"ג הראשונים שהם למעלה, תמיד הם מקבלים הארה מן החדשים הבאים

ה ש מ ש

משער א"א, כי ישו"ת הם כללות אמא, שהיא בינה דאצילות המתלבשת לגבורה דא"א, וע"ש מה שתירץ.

(ד) נ"ב, עיין בסוף פ"ג, ששם נראה שכל בחי' פרצופים אורא, פנים ואחור, נתונים בפני הא"א, זה בימינה, וזה בשמאלו. וצ"ל אופן זוגם, ואופן הכנסת המוחין בז"א מלובשים בנה"י שלהם, ובמה שכתב כאן יובן הכל, וק"ל.

(א) נ"ב, בשער ההקדמות שער אורא, לשון השאלה היא כך, וא"ת, אחר שאמרנו כי הגבורות כולם הם מגולות, הרי אין בהם ב' בחינה, ואיך נתחלקו לב' פרצופים בינה ותבונה. וי"ל, כי אין הדבר הזה רק בחו"ג הראשונים כו'.

(ב) נ"ב, צ"ל עתיק ונוק, כדמשמע מדבריו אח"כ, וכמבואר בספר מבו"ש שער א"א. (ג) נ"ב, צ"ע, והלא כבר כתב לעיל פט"ו

הנהגות ומראה מקומות

(ר) פרק זה נתבאר בע"ה עם פמ"ס ענף ע"ה. (ש) ע"י שער ז"א פרק ב'. (ת) נ"א בחו"ג.

פרשת אחרי מות, ופרשת ויקרא, וכן בהרבה מקומות, והטעם הוא, לפי שכולה אינה נעשית ונבנית, אלא מגבורות לבדם. משא"כ ברחל ולאח, שאע"פ שהם נקראים נקבות, יש בהם ג"כ חסדים. וזכור הקדמה זו. גם ז"ס הפסוק אני בינה לי גבורה, כי הוא לוקחת הגבורה דב"ן דא"א, ומשם נבנית.

והנה עתה יש מקום שאלה, והוא, כי אם הטעם של מעלת הבינה על החכמה, הוא גילוי הגבורות, ואם כן היה מהראוי, שיהיו יש"ס ותבונה, עם היותן תחתונים, גדולים במעלה על אר"א. לפי שהתחתונים הם בגלוי, והעליונים הם במקום הסתום. אבל הענין כך הוא, כי הנה אם כאשר יצאו הגבורות תחילה, היו מתפשטין ויורדין תכף למטה במקום הגלוי, או ודאי שהיו מאירין למטה במקום הגלוי, והיו יותר גדולים תחתונים מן העליונים, אמנם אפילו הגבורות התחתונים, עלו למעלה במקום בינה עליונים, והאירו שם עיקר הארתן, ונצטרף עם האור העליון, ואז היו העליונים יותר מעילים וגבוהים, מהתחתונים של מטה. גם ט"א, כי המחצית של הגבורות והחסדים העליונים, כל בחי' נתינתן, לאר"א. אבל מחצית התחתונים, שמהם נעשו יש"ס ותבונה, אין כל הארתן ניתנת להם לבדם, כי גם הם צריכות להתפשט, ולתת הארה לשאר התפשטות הגוף, מטבורו ולמטה, (ד) והירכיים והיסוד דא"א, וגם הם צריכין להאיר אל זר"ן, המלבישים את א"א מהטבור ולמטה, ונמצא שלא נשאר מהארתן אל יש"ס ותבונה, רק הארה מועטת. ובוזה נמצא, שאר"א גדולים ומעולים מהם.

פרק ג מ"ח

(ה) ונבאר עתה קצת חילוקים, שיש בין א"א אל ז"א, עם שכבר ביארנו לעיל קצת שנויים אחרים. כי הנה הז"א, החסדים מתפשטים בכל גופו, וגבורות ניתנו כולם

ואז הוא הגילוי בשוה לכל הגבורות, ולכן נתקשרו הגבורות קשר אמיץ, העליונים עם התחתונים, ולכן אע"פ שאח"כ נחלקו לב' פרצופים, נשאר ביניהן קשר אמיץ וחזק, ע"י עקביים הנ"ל, אשר על ידם מתקשרים הבינה עם תבונה, וזהו מ"ש בגמ' (א) לא נצרכה אלא למקום החתך, והוא בחי' מקום ההפסק, וההבדל, והחיתוך, שיש בין רגלי בינה, אל ראש תבונה, כאשר נחתכו הגבורות לחצאין, כנ"ל, ואותו אור שהיה במקום החתך הנ"ל, נכנס בסוד בחי' העקביים בתוך ראש תבונה, ובחי' אור הזה לקחה הבינה לחלקה, יותר על חלק התבונה.

והנה תבין עתה, למה הבינה נקראת אשת חיל עטרת בעלה. והטעם הוא, כי היא נעשית מבחי' גבורות, אשר הם מגולות, כולם בגלוי, יותר מן החסדים כנ"ל. אבל אבא שהוא מן החסדים, שאינם כ"כ בגלוי, אמרו עליו בזהר, וע"ד אבא טמיר וגניז יתיר, והבן זה.

עוד סבה אחרת, כי הגבורות יצאו ונתגלו תחלה, טרם החסדים, ואז קבלו הארה גדולה בתחלה, בהיותן מגולות. אשר ז"ס הפסוק, טובה תוכחת מגולה מאהבה מסותרת, כי יותר טובים ומאירין הגבורות, הנקראים תוכחת, להיותן מגולות, יותר מהחסדים הנקראים אהבה, לסבת היותן נסתרים ומכוסים.

ולכן נקראת בינה, עטרת בעלה, כנ"ל, כי משרז"ל, (ב) לע"ל צדיקים יושבים ועטרותיהן בראשיהם, היא הבינה, הנקרא לע"ל, ועלמא דאתי. לכן בזמן ממשלתם, שהוא עה"ב, (לעת"ל) אז החסדים הזכרים, הנקראו צדיקים, יושבין, ועטרותיהם, שהם הגבורות, בחי' הנקבה, בסוד עטרת בעלה, עטרות בראשיהם, גדולים מהם.

גם בזה תבין מ"ש בזהר, (ג) על פסוק מי ימלל גבורות ה', כי בינה נקרא גבורות, בסוד ואם בגבורות שמונים שנה, וכן אמרו בזהר, כי הבינה דינין מתערין מינה, כנזכר

הגהות ומראה מקומות

(ג) בשלח אות תכ"ט. (ד) נ"א להירכיים.

(א) ברכות ס"א. שבת צ"ה. עירובין י"ח.

(ה) פרק זה נבאר בע"ח עם פמ"ס ענף ע"ז.

(ב) ברכות י"ז.

מן יסוד דאבא, שמתעלם תוך יסוד דאמא, ואין להם כח לצאת לחוץ שם למעלה. אבל למטה במקום המגולה, שאין שם מסך דיסוד דאמא, רק מסך דאבא לבד, יכולין לצאת שם. משא"כ בלאה, שהוא מיסוד אמא, ואפילו למעלה אין לה אלא מסך אחד, לכן יצאתה אפילו במקום עליון המכוסה. אבל כאן בא"א, אין בו רק יסוד אחד לבד דעתיק, ואפילו למעלה לא יש רק מסך א' בלבד, ולכן יכול לצאת פרצוף אחד שם למעלה במקום הסתום. ופרצוף אחד למטה במקום הגלוי.

וצריך שתדע ענין אחד, והוא כולל בכל בחי' הפרצופים, והענין: כי בא"א באמצע גופו, יש חד פרסא, ומסך מבדיל, בין חצי העליונה, לחצי התחתונה, כנראה בחוש הראות, ומבשרי אחזה אלוה, איך יש קרום א' מחיצה, המפסקת בין איברי הנשמה, (הנשימה) שהם: הריאה והלב, ובין איברים התחתונים, שהם: כבד, ובני מעיים, כנודע. והנה זה הפרסא, אינו ביושר, רק כי כאשר מתחלת מצד הפנים, היא מתחלת מתחת החזה ממש, וכשמתרחבת ומתפשטת עד האחור, היא עומדת (נמוכה עד) כנגד מקום הטבור, כנראה בחוש הראות בחוש הטבע, וזהו נקרא יתרת הכבד, קרוימא דפסיק גו מעוי דב"ג, כנזכר בזוהר פ' בראשית (ז) ע"פ יהי רקיע בתוך המים.

והנה אר"א, עומדין בב' הצדידין דא"א: זה בימין, וזה בשמאל, ועומדין פניהם איש אל אחיו פב"פ. (א) והנה בחוש הראות אנו רואין, שמקום חיבור ב' בחי' הבטן, והכרס של שניהן בולט ויוצא לחוץ משאר הגוף, ושם במקום סיום הכרס שלהם של אר"א, שם כנגד מקום

לנוקבא, משא"כ כאן. והטעם הוא, לפי ששם הזכר והנקבה הם פרצופים נפרדין, לכן הזכר לוקח החסדים, והנוקבא לוקחת הגבורות. אמנם בא"א, שהזכר ונקבה שבו פרצוף א', אלא שזה עומד בצד ימין, וזה בשמאל, לכן ג"כ מתפשטין עד"ז: החסדים בקו ימין, אשר שם הזכר, והגבורות בשמאל, אשר שם הנקבה.

עוד יש חילוק אחר, כי בא"א יוצאין ד' פרצופין, מבחי' יסוד אחד בלבד שבתונו, שהוא היסוד דעתיק כנ"ל. ושם בוז"א, מב' יסודות שיש בתוכו, שהם: יסוד דאבא, ויסוד דאמא, כנודע. אין יוצאין רק ד' פרצופים לבד, שהם: יעקב, דוד המדבר, ולאה, ורחל, כמבואר במקומו.

הענין הוא, כי גם (ו) (בא"א) בעתיק יש ב' בחי', שהם: זכר, ונקבה, כנודע אצלינו, אלא שהם מחוברים יחד כנ"ל, ולסבת ההתחברותם, גרם שינוי אחר מכאן אל הז"א, כי בכאן, אפילו הנקבות, שהם: בינה, ותבונה, יוצאין דרך הפנים דא"א, אבל לא באחור. משא"כ בוז"א, שלאה ורחל הם באחור ז"א, כנ"ל.

עוד יש חילוק אחר, והוא, כי בוז"א יצאו ב' נקבות שהם לאה ורחל, אחת נגד מקום הכגולה למטה מיסוד, ואחת כנגד מקום המכוסה, כמו שהם כאן בינה ותבונה, אבל ביעקב דוד המדבר, אינם יוצאין שניהם, אלא למטה, במקום הגלוי.

הטעם הוא, לפי ששם בוז"א, יש למעלה במקום המכוסה, ב' מסכים, שהם: מחיצות יסוד דאבא, ויסוד דאמא, המלביש ליסוד אבא, כנודע, והנה יעקב דוד המדבר, שתיהן יוצאין

ה ש מ ש

מלבישים את א"א, הנה כולם פניהם עומדין בסדר עמידת פני הא"א, כדי לקבל הארת פני דא"א, הכופף קומתו, ומאיר ומסתכל בפניהם עכ"ל. הרי מוכח בהדיא, שפני האר"א נוטים לצד נטיית פני הא"א, ואיך כתב כאן שהם

(א) נ"ב, (עיין תו"ח דקכ"ב ע"ב) נמצא כפ"ו, שפני אר"א נוטים, זה לצפון, וזה לדרום. אבל פני הא"א נודע, שהם נוטים לצד מערב, וצ"ע, דבשער ל"ז פ"ב כתב ז"ל, הנה נודע שפני אבא ופני אימא ופני ז"א בהיותם

הגהות ומראה מקומות

(ו) נ"א בא"א ומלת בעתיק מסוגרת (דפו"י). (ז) בראשית א' אות שס"ט.

זה בא"א מתחיל הקרום הנ"ל להתפשט עד אחוריו, וכאשר הולך ומתפשט ונמשך זה לאחורי א"א, שם הוא הירכיים של או"א, שהם יותר ארוכים מן הכרס שלהם, ויורדין ונמשכין למטה, עד מקום הטבור של א"א, ושם מסתיימן אורך התפשטות ירכין דאו"א, וגם הקרום עד שם מתפשט באחור, והולך ונשפע ויורד, עד שנמצא גמר התפשטותו באחור, נמוך מכנגד מקום הטבור, ודבר זה ניכר בחוש הראות ואין להתאריך.

מ"ב. אבא (ב) אין לו (ג) אלא דעת, חסדים (ד) דמ"ה לבר, ונחלקים לח"ג, וכן יש"ס, (ה) וכן (ח) בינה ותבונה, (ו) כל אחד מהם יש לו דעת, וגבורה דב"ן לבר, ונחלקים לחסדים וגבורות. ואחר הזווג, מתערבין ונכנסין הגבורות דמ"ה וב"ן ביסוד ראמא, והחסדים דמ"ה וב"ן ביסוד אבא. נמצא, כי או"א לקח כל א' או חסדים דמ"ה ודב"ן, או גבורות דמ"ה ודב"ן קודם הזווג. אבל זו"ג, כל א' מהם נוטל חסדים דמ"ה וגבורות דב"ן, (ז) יען כי נתערבו ביסוד דאו"א, כנ"ל. ובזה יובן, איך זעיר

אנפין לקח בירורים דב"ן ג"כ עמו, עם שהוא דכורא. ועיין ט) איך ז"א לוקח ג"כ בירורים דב"ן.

מ"ב. אבא ואמא: זה מחסד י' ולמטה, וזה מגבורה ולמטה. נמצא: כי חג"ת דבינה, ונצח הוד יסוד דתבונה, כנוכר בסוד ליל פסח. אך ג"ר הם א"א כ) ואבא בירר משם ב"ן, וז"ת דחכמה דב"ן. ואמא ביררה ו"ת דבינה דב"ן. ושניהן או"א, לקחו בינה דמ"ה.

ואו"א נחלקו לר' פרצופים: כי אבא נחלק, לאבא, ויש"ס. ואמא, לבינה, ותבונה. והנה המוחין שלהם נעשו, ע"י חג"ת דא"א, אשר בתוכם נה"י דעתיק, שהם מוחין דאו"א. ואז אבא ויש"ס עומדין זה תחת זה, בקו ימין דא"א, כי שם החסדים דמ"ה, תוך זכר דא"א. ובינה ותבונה, זה תחת זה, בקו שמאלי דא"א, כי שם נוקבא דא"א, שבתוכה גבורות דב"ן. והמוחין נעשין ע"י זווג מול הח' דריקנא דא"א, עם מול הי"ג: זה זכר, וזה נקבה, ונעשין מוחין לאו"א, כנ"ל, וכן בקונטרס החברים ששמעו הם.

ה ש מ ש

(ד) נ"ב, כי הוא מלביש לזרוע ימין. ששם הוא דכורא דא"א, הנעשה מחכמה דמ"ה, וכל חסדים ממ"ה.

(ה) נ"ב, כי הוא חצי בינה דמ"ה. (ו) עיין תו"ח דף קל"ג ע"א) נ"ב, שנעשו מחו"ב דב"ן, ומלבישים זרוע שמאלי דא"א, ששם נוקבא דא"א, ונעשה מחצי כתר דב"ן, וכל גבורות מב"ן וכו'.

(ז) נ"ב, כי ז"א נוטל נה"י דאבא ואימא עילאין, ונוק' נה"י דישטר"ת, (והשתא מחלק לפי הגהות השמש לח' פרצופים, והם ד' בחי' בז"א, ור' בנוקבא, ולהבין זה, עיין שער השבירה ספ"ב, ובהגהות השמש שם, ומשם תבין).

עומדין זה בימינו וזה בשמאלו, ופניהם איש אל אחיו. ובמ"ש לעיל בפ"ב, שמלבישים את הא"א מכל צדדין פנים ואחור, ובזה יובן הכל וק"ל. ושמא י"ל, כי מ"ש שם, היינו אחר שמתלבישים ומתפשטים או"א בז"א בסוד מוחין, שאז מטים פניהם כלפי צד נטיית פני ז"א, כמבואר בכמה מקומות, ובפרט בשער מוחין דצלם פ"ד ע"ש, וה' יכפר בעדי, כי דברים אלו אינם כפשוטן ולזה נוסף כמה קושיות, ואם היה אפשר להבין אמיתות כל העניינים, לא היה מקום להקשות ע"כ.

(ב) פ"ז משער או"א, ופ"ג משער זו"ג, ופ"ה משער אנ"ך, ופ"ט משערך.

(ג) נ"ב, כי הוא חצי בינה דמ"ה.

הגהות ומראה מקומות

- (י) ע"י מבוא שערים דף פ"ב
(כ) נ"א בע"י (ע"ח עם פמ"ס).

- (ח) ז"א אך (כת"י).
(ט) שער ז"א פרק ג'.

פרצופים: ספק, אם אבא ויש"ס הם, זה מ"ה, וזה ב"ן דאבא. ובינה ותבונה, הם מ"ה וב"ן דאמא, ובוה נחא, שמזדווג אבא עם בינה, שהם מ"ה ומ"ה. ויש"ס ותבונה, שהם ב"ן וב"ן. גם בזה נחא, כי אבא עצמו נחלק לב': אבא ויש"ס, ואמא עצמה נתחלקת לב': בינה ותבונה. או אם נאמר, כי מ"ה וב"ן (ה) דמ"ה (ס) הם אריא. ומ"ה וב"ן דב"ן (ע) הם יש"ס ותבונה. שהם סוד, הבן בחכמה, וחכם בתבונה. ובוה נחא, כי לעולם הזכרים ממ"ה לבד. והנקבות, מב"ן לבד. כי לא מצינו זווג דמ"ה עם מ"ה, כי הזווג הוא לתקן המלכים דמתו, שהם ב"ן, ע"י מ"ה, (ו) וצ"ע.

והנה מקונטרס דא"ק (ז) משמע בהדיא, כי אריא לקחו בין שניהם בינה דמ"ה, אמנם מב"ן, לקח אבא ז"ת דחכמה דב"ן, ואמא לקחה י"ת בינה דב"ן. וכן ז"א לקח י"ס דמ"ה, וי"ס דב"ן, חוץ מהכתרים דב"ן. ונוקבא לקחת

ומזל (ל) הח', נותן לבדו ה"ת, לאבא. ומזל הי"ג, נותן לבדו ה"ג, לאמא. והנה (מ) מ"ה דאבא, הוא לאבא. וב"ן דאבא, לנוקבא דאבא, הנקרא בינה, בסוד הבן בחכמה, והוא י' שבשם. (נ"א ו"ד שביד) ומ"ה דאמא ויש"ס, וב"ן דאמא לתבונה, בסוד וחכם בבינה, והוא ה' שבשם כזה ז'. נמצא, כי אבא ויש"ס, כולו מ"ה. ובינה ותבונה כולו ב"ן. יען כי ב' אלו בימין דא"א, כי שם החסדים דמ"ה, וב' אלו בשמאל דא"א, ששם הגבירה דב"ן. ועיין במ"א (א) איך בינה דאבא, מזדווג עם אמא. וכפי הנראה, כי בינה דאבא הוא יש"ס, (ב) או אפשר שהוא ב"ן דאבא עצמו (ג).

פרק ד מ"ק

(נ) נסתפק לי ענין אריא, שכל אחד (ד) מהם לוקח מ"ה וב"ן, ואח"כ נתחלקו לד'

ה ש מ ש

אמיתות, דלשיתו אויל, כדלקמן, כדאמר דמ"ה דאבא, הוא לאבא, וב"ן דאבא, לנוק', וכן לעיל שער א"א (פ"טו) ובכ"מ, ודוק היטב כי לא באנו עתה לחלק בב"ן דמ"ה וב"ן דב"ן, כי הב"ן שאנו עוסקים בו, הוא הב"ן אמיתי, הצריך בירור, כנראה מתוך הלשון וד"ל, נלע"ד מדלי'.

(ו) נ"ב, עיין בשער אריך פט"ו, ששם כתבו לזה הדרך בלי ספק. וכן בשער ז"א פ"ג, ובכמה מקומות ע"כ.

(ז) נ"ב, אם הרב בא לזה לתרץ הספקות, עדיין אינם מתורצים כלל, כי הספקות נפלו לו בענין אריא ויש"ס, איך חלקו בין ארבעתם את שתי בחי' דמ"ה וב"ן דאבא, ואת שתי בחי' דמ"ה וב"ן דאמא, ומהקונטרס הנזכר לא משמע כלום מזה, אלא מה שלקחו אריא

(א) נ"ב, בספ"א משער ט"ו שער הזווגים. (ב) נ"ב, כפי הספק הראשון הנז'ל ריש פ"ד, שישסו"ת נעשה מב"ן דאבא, ולעולם הזווג עתה בגלות הוא מישסו"ת כנ"ל כו'. או אפשר, שכוונת הרב באומרו שהוא ב"ן דאבא עצמו, ר"ל דב"ן דמ"ה אבא עילאה, מזדווג עם אמא עילאה.

(ג) עיין בסופט"ו בשער א"א, ועיין דב"ש שם.

(ד) עיין תו"ח דקל"ב ע"א. נ"ב, איני יודע מה מקום לספקות אלו, שכבר כתב ענין זה בכמה מקומות סתם בפשוט, בלי שום ספק, כמו הספק הב', וכפי הנוסחא אחרת, ועיין בשער א"א פרק ט"ו.

(ה) נ"ב, נ"א כי מ"ה וב"ן דאבא, הם אריא. ומ"ה וב"ן דאמא, הם ישסו"ת. (ה"ג בספרים שלנו כאשר הגהתי, ונלע"ד, הגרסא

הגהות ומראה מקומות

(ג) בע"ח עם פמ"ס כתוב כאן מהרח"ו ז"ל.

(ס) נ"א דאבא.

(ע) נ"א דאמא.

(ל) ע"י לקמן פרק ח' כלל ג' ובשער טנח"א

פרק ג'.

(מ) ע"י לקמן פרק ד' ובשער חמוחין פרק י'.

מלכות דמ"ה, ומלכות דב"ן, חוץ מהכתר דב"ן. וע"כ היו דכר ונוקבא נפרדים זה מזה, כי כ"א מהם יש בו מ"ה וב"ן בין באבא, בין באימא, בין בז"א, ובין בנוקבא. אמנם בעתיק וא"א, הזכר והנוקבא שבכ"א משניהם, אינם נפרדין, רק זכר ונקבה בפרצוף א'. והטעם, כי זכר דעתיק לקח כתר דמ"ה לבד, ונוקבא לקחה ה"ר דכתר דב"ן, וג"ר דחכמה דב"ן, וד"ר דבינה דב"ן, וז' כתרין דז"ת דב"ן, וכיון שהזכר דעתיק אין בו רק מ"ה לבד, ונוקבא רק ב"ן לבד, ע"כ אינו יכול להפרד, שאין קיום ותיקון לב"ן, אלא ע"י מ"ה החדש. אך אמא ונוקבא דז"א, יש בהם מ"ה וב"ן, ויכולין להפרד מהזכרים. וכן לסבה זו עצמה, נקראים אמא ונוקבא דז"א נוקבין ממש, בפרצופים גבורים, כי אינו נקרא פרצוף, אלא בשתוף מ"ה וב"ן. ואמנם בעתיק וא"א, אינו ניכר פרצוף נוקבא, כי אין בהם רק ב"ן. והוא, כי א"א הזכר לוקח חכמה דמ"ה לבד, וצד הנוקבא שבו לקחה ה"ת דכתר דב"ן בלבד. ודע, כי ג' ראשונות דחכמה דב"ן, וד' ראשונות דבינה דב"ן, שלקחם עתיק כנ"ל, יש בהם ספיקות: א', אם לקח הפנים והאחור, ב', אם לקח האחור לבד, והפנים נשארו לאבא ואמא.

מ"ק כבר בארנו פ) כי מן יסוד דעתיק (נ"א א"א) יוצא הבל, ונחלק לב' ראשים, לאו"א, והנה ראשם דאו"א מגיעין עד דיקנא דא"א, דבמזלא אתכלילין. ולכן אין האורות שלהם צריכין לחזור בסוד אור חוזה, ממטה למעלה, דרך השערות, כמו ג"ר דא"א, ואמנם צ) כוונתם לתת מוחין אל בניהם זר"ן, מחמת חשקם ואהבתם אל בניהם, בסוד ושמים לא זכו בעיניו, כי ז"א נקרא שמים, לא זכו בעיניהם של או"א, ותמיד נראה להם, שעדיין צריך תיקון יותר, ולכן מתקנים אותם תמיד, ומנחילין להם עטרות, שז"ס בורא שמים ונוטיהם. והאור שהיה (א) ראוי לעלות וליצא דרך השערות, יורדין למטה להיות מוחין לזו"ן לכן או"א הם חלקים בלא שערות, לא כמו א"א וז"א, כי השערות הם תכליתן לאור המקיף כנודע, וכיון דאתכלילן במזלא, המקיף אותן, אין להם צורך לשערות שלהם, לכן יורדין האורות ההם להיות מוחין לזו"ן, ונשארים הב' חלקים בלי שערות, וסוד השערות שהם לבחי' או"מ, הוא סוד ואחר עורי נקפו זאת. פי', כי השערות היוצאין מאחורי העור מבחוץ, הם בחי' המקיפים, וזהו נקפו.

ה ש מ ש

מה, כי אין תיקון לב"ן, אלא במ"ה. ומהם נעשו או"א עילאין, ומן המ"ה והב"ן דאמא, נעשו ישסו"ת. (א) נ"ב, עיין במבו"ש שע"ב ח"ג פ"ה, ששם אומר, שגם באו"א יש אור דרך שערות ראשם יע"ש. עיין שער מאמרי רשב"י בפ"י אד"ן. (א"ה בשער מ"ה פ"א ובשער מ"ב פ"ג ועיין דב"ש דף י"ז ע"ג שאלה י' ובדב"ש הנדפס מחדש בשנת תרמ"ב הוא שאלה צ"ע. ועיין שער הקדמות דף נ"א ע"ד דרוש ד' ודר"ק).

דכללות דאצילות ממ"ה וב"ן, וזה הענין הוא פשוט בכל המקומות, דאם אינו פשוט לו במה נסתפק. וענין התחלקותם לאו"א וישסו"ת כפי הספק השני, הוא מוסכם ופשוט בכמה מקומות, ובפרט בשער אריך פט"ו, ובשער הז"א פ"ב, ובכמה מקומות, וכן לעיל מ"ב ד"ה אבא אין בו כו', ואפשר שכוונתו בזה, לאמת הספק הב', כי כמו שמצינו שהמ"ה והב"ן דעתיק ודאריך הם מחוברים חבור גמור, ואי אפשר להם להפרד זה מזה, והם הדכר ונוק' שבו, כן המ"ה והב"ן דאבא, אי אפשר להם להפרד זה

הגהות ומראה מקומות

פ) שער המקיפין פרק א'. צ) שער הקדמות דף נ"א ע"ב. ג"א ל"ג כוונתם (כת"י).

פרק ה מ"ב

דיודין, בבחי' מספר דע"ב. ואח"כ אחוריים דמלכות, שהוא מספר רבוע דע"ב דיודין, שהוא גימטריא קפ"ד.

אח"כ ד' מדרגות אחרות בבינה דאבא, פנים דט' ראשונות שבה, והם כ"ח אותיות דמילוי המילוי דהוי"ה דיודין. ואחריהן, רבוע דכ"ח אותיות דמילוי המילוי, שהם קנ"ו אותיות. [נל"ח שצ"ל ע"ד וכן איתא לקמן בפ"ז]. ואח"כ פנים דמלכות דבינה דאבא, שהוא מספר כ"ח אותיות מילוי המילוי, שהוא גימטריא תר"י. ואח"כ, אחוריים דמלכות הנ"ל, שהם מספר אותיות רבוע דאחוריים דמילוי המילוי, שהוא גימטריא של קנ"ו (ע"ד) אותיות, וחשובים ב' אלפים קע"ב.

נמצא, כי כל מה שהוי"ה (א) הולכת ומתמלאת, הוא יותר דין, ועצמותם בפשיטותם, הוא תכלית הרחמים. והנה ג"ר אלו דאבא, הפנים שלהם, הם מ"ב אותיות של הט' ראשונות, שבכל א' וא' מן הג', שהם זכרים. וז"ס שם מ"ב דאיהי ברישא, כנזכר בתיקונים קל"ב. וגם בג' מלכיות שבהם יש מ"ב אתון עצמן, אלא שהם בסוד מספר. (ב) וז"ס, עיניך בריכות בחשבון, כנזכר בזוהר פנחס, דכל השבון וגימטריא אינון במלכות, ר"ל במלכיות של כל ספי' וספי', כי היא בחי' מספר של הזכר שלה.

והנה הז"ת (ג) של אבא, כל הז', אין להם אלא הוי"ה א', דע"ב דיודין. והטעם, כי כולם הם פרצוף א'. לבד שהוא ז"א, דאבא. משא"כ בג"ר שכ"א הוא פרצוף א'. ונ"ל, שכיון שגם שם הם דו"ג, א"כ ר"ת לבד, יהי' שם ע"ב דיודין, בבחי' אותיות. ונוקבא השביעית, יהיה בחינת מספר ע"ב, ע"ד הנ"ל. והענין, כי ז"א וחכמה, הכל א' וכמו שהחכמה י' אותיות דע"ב, כן הז"א.

(ק) הנה תבין היטב, כי אבא הוא כללות אוֹא, והם הוי"ה ע"ב, ואהי"ה דיודין בפנים, וכן באחוריים. ואמא כוללת יש"ס וזבונה, והם הוי"ה דס"ג, ואהי"ה דיודין בפנים שלהם, וכן באחוריים. ותראה במ"א, שאין כל זה רק בז"ת של כ"א מהן, אך בג"ר של כ"א מהם, הוא מ"ב אתון, שהם ד', י', כ"ח. ומספרם וחשובונם, הם (ר) מ"ב, במלכות של כ"א מהם, וכן במ"ה, וכן בב"ן, (ש) וכן בזו"ן, ד' (ת) פרצופים. וענינם (הוא) כך בשם ע"ב, וממנו תבין לכל השאר.

כתר דאבא, הפנים שלו, הם ד' אותיות הוי"ה פשוטה, בט' ראשונות שלו, שהם: קוצו של י', בכתר, י', בחכמה, ה', בבינה, ו', ו"ק. ה', עטרת יסוד. וכל ט' בחי' אלו, הם בחי' הפנים הזכר.

ואחוריים שלו, הוא: י', י"ה, יה"ו, יהי"ה, שהוא נקרא רבוע פשוט, כנודע. ומלכות הכתר דאבא, פניה, הם חשבון הפנים הראשונים, שהוא הוי"ה שמספרה כ"ו. ואחוריים, הוא רבוע הנ"ל, בבחי' מספר, שהוא ע"ב.

הרי ד' מדרגות נזכרים, שהם בכתר לבדו דאבא, וזהו סדרן: פנים דט' ראשונות, בכתר דאבא. ואחריהן אחוריים דט' הנ"ל. ואחריהן פנים דמלכות דכתר אבא. ואחריהן אחוריים דמלכות. הרי ד' מדרגות בכתר הנזכר לעיל דאבא.

ואח"כ חכמה דאבא, פנים דט' ראשונות שבה, הוא י' אותיות דמילוי דע"ב דיודין, בבחי' אותיות לבד. ואחר כך אחוריים לבד, שהוא רבוע שלהן, כ"ו אותיות. ואח"כ פנים דמלכות חכמה דאבא, שהוא מספר הוי"ה דע"ב

הגהות ומראה מקומות

אורות נצוצין כלים פרק ב' ושער לאה ורחל פ"ב. (ב) עי' שער הפסוקים דף קנ"ד בתהלים קמ"ז. ובוזר פנחס אות קל"ט. (ג) עי' שער המלכים פרק ב'.

(ק) פרק זה נתבאר בע"ח עם פמ"ס ענף ל"ה. (ר) גי'א ל"ג מ"ב (כת"י). (ש) גי'א ל"ג וכן (כת"י). (ת) גי'א בד'. (א) עיין שער רפ"ח נצוצין פרק א' ושער

של מילוי ירד של הוי"ה. בסוד והבן בחכמה כנודע, ולכן כ"א מן י' ראשונים, כלולה מי של אבא, והם ס'. וזו נקרא אמא סתימאה, ושאר ד' הם מתלבשים תוך המלכות שלה, ששיעור קומתה הוא ד' תחתונים דאמא לבד. ולכן נעשים מוחין אליה, (פי' לתבונה) ואינה נקרא בחי' אמא, רק ר' עלאין, שהוא ס'. ושאר הד', היא ס' סתומה, הר' תחתונות, לכן נקרא (נ"א דד' תחתונות שלה נקראים) ע"ש מלכות שבה, שהם מוחין שלה, ונעשין חלק אבר שלה, ועל שמה נקרא. והרי כי ר"ד דמילוי ירד של הוי"ה, היא אמא עלאה, ר' אמא, ולכן ר' זו יש לה ראש, (לרמז ו) כי יש בה י"ס.

ד' המלכות שבה, ובתוכם מתלבשים ד' תחתונות דאמא. לכן אינן ב' (ב) דלתי"ן, רק דלית' א', והם ירד בשלימות. והנה זה ד' של מילוי ירד, שהיא מלכות דאמא, היא י"ס גמורות, אלא שכיון שכל שיעורם אינם רק ד' תתאים דאמא, המתלבשין בה בסוד מוחין כנ"ל, לכן כל י"ס שבה נקרא ד', ע"ש ד' מוחין שלה, שהם דלית' דאמא.

גם ענין ד' זו היא, כנודע כי לעולם אין העליון מתלבש בתחתון, רק האחוריים שבו יבד, ונעשים פנימים לתחתון, והנה נודע כי אין העליון מתלבש בתחתון אלא המלכות שבו לבד, נמצא א"כ כי האחוריים של מלכות דאמא עלאה (ג) הם מתלבשים בתבונה, ונעשין שם פנים, והבן זה מאד.

הנה אחוריים של ח"ב דמלכות דאמא עלאה, (דאה"ה) הם תקמ"ד, וב' אלפים קנ"ו, מילוי המילוי ברבוע, ואחוריים של כתר מלכות

או אפשר, (א) שגם הנוקבא תהיה בחי' כ"ח אותיות המילוי, דמיון הבינה.

אמנם המלכות של זרין, הם יהיה מספר ע"ד הנ"ל בחור"ב, וצ"ע. והנה כל (שם) זה באבא דאבא. אמנם באמא ד' דאבא, הוא שם אהי"ה דיודין ע"ד הנ"ל, ואח"כ ביש"ס שם ס"ג, ובתבונה שם אהי"ה דיודין, על דרך הנ"ל. ואח"כ בנ"א, שם מ"ה דאלפין, על דרך הנ"ל. ובנוקבא שם ב"ן דההי"ן, על דרך הנ"ל. או אפשר, כי הז"א הוא שם מ"ה דאלפין, ובנוקבא לאה, אהי"ה דאלפין, ע"ד הנ"ל. וביעקב שם ב"ן דההי"ן, על דרך הנ"ל. וברחל שם אהי"ה דההי"ן, ע"ד הנ"ל. וצ"ע. ונחזור לעיל, כי אורא הם הוי"ה דע"ב, ואהי"ה דיודי"ן. ויש"ס ותבונה, הם שם ס"ג, ואהי"ה דיודי"ן, כנ"ל עכ"מ.

פרק ו מ"ת

(ה) הנה נתבאר בדרוש רפ"ח ניצוצין, כי יש באורא פנים ואחוריים. ואלו הפנים ואחור, הם נחלקים לב' בחי': הא' הוא פנים אחוריים של ט"ס העליונים שבהם, שיש בהם פנים ואחוריים. הב', הוא מלכות שבהם, שיש בה פנים ואחור. ונבאר ענין אמא, ומשם תקיש אל אבא. הנה אמא יש לה י"ס, ט"ס ראשונות יש בהם פנים ואחור, והם תופסים כל שיעור קומת אמא עלאה, אח"כ המלכות שבה, מתחלת מתחלת החזה ולמטה שבה, ומלבשתן. נמצא כי אינם מגולים מאמא, רק ר' ראשונות שלה, ולהיות כי אמא זו היא ר"ד

ה ש מ ש

(ב) נ"ב, ר"ל המלכות דלית' אחת, והנהי"ם דלית' שנית, אלא אינם רק דלית' אחת.

(ג) נ"ב, ר"ל נוקבא שבז"א שבגופו, שהיא עטרת יסוד דז"א דאמא, עיין בסוף פ"ז דאורא.

הנהרות ומראה מקומות

(ד) נ"א ל"ג דאבא כת"י. (ה) פרק זה נתבאר בע"ה עם פמ"ס ענף ע"ט. (ו) עי' שער הזווגים פרק ד'.

ומרובעים באחוריים. (ח) אך במלכות הם בסוד חשבונות ט).

כלל העולה, כי באות ו' של מילוי היר"ד, יש פנימיות דאחיה, והוא פנים ואחור, ויש בה חיצוניות דשמית אלקים, פנים ואחור, וב' בחי' אלו דחיצוניות ופנימיות, הם בסוד מספר אותיות עצמן. ובאות ד' של מילוי יר"ד, יש בה פנימיות אהיה פנים ואחור, וחיצוניות דאלקים פנים ואחור, והוא בסוד חשבון וסכום האותיות בחשבונם, כמה עולה כל אות ואות בגימטריא.

ואח"כ בא ה' ראשונה דהויה, וצורתה ה' כנודע, בסוד חכם בבינה. ונדבר בה, שהיא נקרא תבונה לעולם, ואמנם צורת ה', היא: ד' על ו'. והענין, כמו שידעת בענין הצלם דז"א, שהם ג' אותיות צלם: ׀ בג' בחי' ראשונות. ל, בג' אמצעיות. צ, בג' תחתונות דתבונה, הנכנסים ממש בפנימיות ז"א. וכן הוא כאן, כי תחלה מוחין אלו הם מלובשים בד' ראשונות, באחוריים י' דמלכות דאמא, והם ד' של מילוי יר"ד כנ"ל, והם ׀ דצלם.

ואח"כ ד' על ו', שצורתה ה', הם מוחין דתבונה עצמה, מלובשים בג' אמצעיות דאחוריים דמלכות דאמא, והם ל דצלם. ואח"כ ו' שבצורת ה' ראשונה, הם מוחין דתבונה

דאמא, הם מ"ד, הרי מ"ד ותקמ"ד, וב' אלפים קנ"ו, כח"ב (א) דאחוריים דמלכות דאמא, ואלו הם בחי' פנים בעצמן, כח"ב דתבונה עצמה, ולא במלכות שבה, וכמו שכתבתי.

וכ"ן בחי' אהיה, שהוא פנימיות, וכנגדן בחי' אלקים דחיצוניות. וא"כ נמצא, כי ד' זו דמילוי יר"ד, הם בחי' אחוריים דמלכות דאמא, בבחי' כח"ב שבה, שהם מוחין דתבונה, המתלבשין בוו ה', שהיא אחוריים דמלכות דאמא, בהיותה למטה בנה"י שלה. א"כ זו ה' היא כח"ב דמלכות דאמא, בבחי' האחוריים שבה, אשר בה מתלבשין המוחין דתבונה.

ונחזור לענין ה', שהיא אמא, אשר יש בה פנים ואחור בכל י"ס שלה, והם י"ס פנים, וי"ס אחוריים. וכן ד' שהיא מלכות דאמא, יש בה י"ס פנים, וי"ס אחוריים. והנה יש בכ"א מהם, ב' מיני שמות, אחד דאחיה, ואחד דאלקים, בסוד חיצוניות ופנימיות כנודע. וגם באלו אלהים, יש ד' בחי', שהם י"ס דאלקים באמא, הנקרא ז' י' (נ"א ד') בחי' הפנים, וי"ס דאלקים דאחוריים. וכנגדן במלכות דאמא, שהיא ד' דמילוי יר"ד כנ"ל, יש בה י"ס דאלקים דפנים, וי"ס דאלקים דאחוריים. אך החילוק הוא, דוגמת אהיה, כי כמו שאהיה שהוא הפנימיות, יש בו בחי' אותיות פשוטים בפנים,

ה ש מ ש

דאמא כו'. ואין לומר שט"ס נפל בספרים, וכתב כח"ב דמלכות במקום מלכיות דכח"ב, כי הרי היסוד של דרוש זה הוא זה, שהמספר הזה של מ"ד ותקמ"ד וב' אלפים קנ"ו, הם נעשים מוחין לתבונה, ולא מצינו שעלתה התבונה להלביש המלכיות דכח"ב דאמא, אפילו כשעולה להלביש לאמא, אמא (תיבת אמא ליתא בכ"י). אינה עולה כ"א להלביש למלכות דאמא, כנזכר לקמן, וצ"ע. אמנם נלע"ד

(א) נ"ב, (עיין תו"ח דקל"א ע"ב) צ"ע, כי לא נמצא מספר זה, רק באחוריים דמלכות דכח"ב דכללות אמא, לא הכח"ב דמלכות דאמא, כנז"ל בפ"ה, ולקמן בפ"ז ע"ש. אבל המלכות דאמא, אין בה רק מספר קס"א בפניה, ובאחוריה מספר תקמ"ד, שהוא מספר פנים ואחור דקס"א שבו"ת דאמא, כנזכר בפ"ה, כפי הנלע"ד הראשון הנזכר שם. וכפי הנלע"ד השני הנזכר שם, הנה דמיון מלכות דבינה

הגהות ומראה מקומות

שחוא שמות אלקים שהם אותיות פשוטות בפנים ומרובעות באחורים כזה א' א"ל אליה אלה"י אלקים אך במלכות הם בסוד חשבונות (כת"י).

(י) נ"א דאחוריים (ש"ש).

(ז) נ"א ו' (כת"י).

(ח) נ"א א' א"ה אח"י אהיה (ח"ו).

(ט) נ"א מוסיף כנודע כן הוא בסוד החיצוניות

אהי"ה, ואז זה הבוכ"ו מאיר בחיצוניות הנק' אלקים, כי הנה הוא כולל כל אלקים, שהוא ק"ך צרופים. (כ) והם נחלקים: ד"פ ל', הם ק"ך. וכן בוכ"ו המתפשט בכולם, והוא קו המדה להם, והוא גימטריא ד"ל, ר"ל ד"פ ל'.

והענין, כי במלכות של בינה, הנקרא ד' של הבינה, להיותה עומדת בד"ת דבינה, שם בחיצוניות, הם שמות ק"ך צרופים אלקים כנ"ל, ואז מתפשטת בהם הארת בוכ"ו כנ"ל, ונחלקים לד' בחי' ג"כ, והם: ל' צרופים בת"ת, ל' בנצח, ל' בהוד, ל' ביסוד. והם מהחזה דבינה ולמטה, שהם תנה"י כנ"ל. ואח"כ, כמו שהאחוריים דאהי"ה דבינה דמלכות, מתפשטים ויורדין ונעשין לתבונה בבחי' פנים. כן האחוריים של אלקים דמלכות דבינה, יורדין ונעשים מהם אחוריים (פנים לחיצוניות) דתבונה. (צ"ל פנים) והנה תבונה זו, גם היא יש בה ט"ס, ועוד מלכות שבה, דוגמת הבינה הנ"ל והנה אלו אלהים הנקרא אחורי תבונה, גם הם אינם מתגלים פה, רק בד"ת (בז"ת) של התבונה, ששם הוא מלכות שבה, ועוד בבחי' הגבורה שבה, כי להיותה תבונה תחתונה, נגלית הדינין אפי' מן הגבורה שבה, ואז אלו הק"ך צרופי דאלקים, נחלקים בה לה' חלקים, נגד ה' אותיות אלקים, ונחלקין כ"ד בכל ספי' מהם. כ"ד המתחלת בא, וכ"ד המתחילין בל, כו', וכל הכ"ד מהם הוא שם אלקים א', הרי ה' אלקים, והם ת"ל, ועם בוכ"ו המאיר בהם, הרי גימטריא תבונה (ל) עם הכולל.

עצמה, מלובשים בג"ת דאחוריים דמלכות דאמא, והם צ' דצלם, מוחין פנימים. (א) אמנם צריך שתדע, כי כל זה הוא בהיות בינה ותבונה נכללין בפרצוף א', כי אז זו ה' ראשונה שבשם, הנקרא תבונה, עולה למעלה בר"ך של מילוי יו"ד, שהוא צורת ה' אחרת, וזו נעשים אחוריים אליה, אך ברדתן למטה, ונעשים ה' ראשונה, שאז נקרא האם רובצת על אפרוחים, הנה ירדה ממקומה, ואז המוחין הם בסוד מקיפים, שהם ד' על ו', נפרדין זה מזה, ואין לו' זו ראש, רק ו' קצרה, מו"ק בלי מוחין, כנודע. אך בעלותה, יש לה מוחין פנימים.

ונחזור לענין, כי הנה כשמתחלקין, נעשה בינה ותבונה, ואז האחור דמלכות דבינה, יורדין בתוכה של התבונה, ואז אותן האחוריים עצמן דמלכות דבינה, נעשה פנים דתבונה ממש, באופן כי הי"ס עצמן דאחור דמלכות דבינה, בחי' הפנים עצמן של תבונה, כי ד' ראשונה דאחוריים דמלכות דבינה, הם עצמן ד' ראשונות דפני תבונה, ור"ק דאחוריים דמלכות דבינה, הם עצמן ור"ק דפני תבונה. ונמצא, כי כשעלה תבונה להכלל עם בינה בפרצוף א', נמצא פנים של תבונה, נעשה אחוריים אל המלכות דבינה.

והנה גם למעלה בבינה, היו אחוריים מן בחי' אלהים. והנה כל הפנימיות בבחי' פנים ואחור, הם משם אהי"ה. אך החיצוניות כולו בבחי' פנים ואחור, הם משם בוכ"ו, תמורת

ה ש מ ש

(א) נ"ב, ועל צ' דצלם מוחין פנימים שנכנסים בתבונה, היינו בהיות בינה ותבונה כו' נכללים בפרצוף אחד, כי אז עולה התבונה למעלה בוד', ואז מתבטלת צורת הה', אך ברדתה למטה נעשית צורת ה' כו'.

להבין (ענין דב"ש ד"ז ע"א שאלה ד') זה, עם מה שנתבאר לקמן סופ"ז, כי כשמזדווגים חו"ב דאמא, לתת מוחין לזו"ן דאמא, הנה החר"ב עצמן, שהם האותיות, מתלבשים בז"א, והמלכיות שלהם במלכות דז"א עצמו. וכנודע לעבדי ה' המכוונים בתפלה, והבן היטב מאד.

הגהות ומראה מקומות

(כ) ע"י שער הזווגים פרק ו' ובשער הקדמות דף נ"ב ע"ב. (ל) ע"י שער הזווגים פרק ו'.

פרק ז מ"ב

הפנים שלה, שהם קס"א. ואחוריים, הם חשבון האחוריים שלה, שהם תקמ"ד.

ובינה דאבא, הפנים שלה דט"ס, הם כ"ח אותיות דמילוי המילוי: יו"ד וי"ו דל"ת, ה"י יו"ד, וי"ו יו"ד וי"ו, ה"י יו"ד. והאחוריים, הם: יו"ד וי"ו דל"ת. יו"ד וי"ו דל"ת, ה"י יו"ד. יו"ד וי"ו דל"ת, ה"י יו"ד, וי"ו יו"ד וי"ו, ה"י יו"ד וי"ו דל"ת, ה"י יו"ד, וי"ו יו"ד וי"ו, ה"י יו"ד. ע"ד אותיות. ומלכות דבינה דאבא, הפנים הם חשבון כ"ח אותיות של הפנים שלהם, הם ית"ר. והאחוריים, הם חשבון ע"ד אותיות דאחוריים שלו, שהם ב' אלפים קע"ב.

ובינה דאמא, הפנים דט"ס שלה, הם כ"ז אותיות מילוי המילוי: אל"ף למ"ד פ"א, ה"י יו"ד, וי"ו דל"ת, ה"י יו"ד. ואחוריים שלה: אל"ף למ"ד פ"א. אל"ף למ"ד פ"א, ה"י יו"ד. אל"ף למ"ד פ"א, ה"י יו"ד, וי"ו דל"ת. אל"ף למ"ד פ"א, ה"י יו"ד, וי"ו דל"ת. ה"י יו"ד, שהם ע' אותיות.

ומלכות דבינה דאמא, הפנים, הוא חשבון כ"ז אותיות הפנים שלה, שהם תתי"ב. והאחוריים, הם חשבון ע' אותיות דאחור, שהם ב' אלפים קנ"ו.

וז"ת דאבא, (נ) אינם רק הוי"ה א' במילוי יודי"ן באותיותיו, דוגמת החכמה כי כבר ידעת, כי כל הז"ת אינם רק פרצוף א', ז"א דאבא. אך (ס) (כמו) החכמה שהיא פרצוף א' ג"כ אבא דאבא. וכבר ידעת, כי אבא וברא שוין, בסוד מה שמו ומה שם בנו, וזה מה שקבלתי ע"כ.

(ונלע"ד, (א) כי אינו זה בפרטות (בדוקא) ז"ת, רק ברו"ת. והענין, כי כל מדרגות הנ"ל, שהם בחכמה דאבא, יש ברו"ק. וכל המדרגות שנוכח לעיל בבינה דאבא, יש

(מ) דע, כי יש כמה מדרגות פנים ואחור, והם שמות פשוטים, ומלואים. לכן נבאר בחי' או"א, ומהם תקיש אל השאר. והנה כתר דאבא, הוי"ה פשוט. וכן כתר דאמא, אהי"ה פשוט. זו פנים שלהם. ואמנם האחוריים שלהם, הם י' אותיות: י', י"ה, יה"ו, יהו"ה, אחורי כתר דאבא. א', א"ה, אה"י, אהי"ה, אחורי כתר דאמא. וכל זה, בט"ס הכתר דאו"א.

ואמנם המלכות של הכתר דאבא, הוא בחי' חשבון, ר"ל חשבון ד' אותיות הוי"ה פשוטה. שהוא כ"ז. ומלכות דכתר אמא, חשבון אהי"ה פשוט, שהוא כ"א. ואלו הם הפנים, של הב' בחי' מלכיות הנ"ל. והאחוריים שלהם הם אלו: אחורים מלכות כתר דאבא, הוא חשבון י' אותיות פשוטים דאחורים שלו, והם ע"ב. ואחורי מלכות דכתר דאמא, הם חשבון י' אותיות דאחוריים דאהי"ה, שהוא מ"ד.

והנה החכמה דאבא, ט"ס שלו הראשונים הפנים, הם י' אותיות המילוי, כזה: יו"ד ה"י וי"ו ה"י, וט' ראשונות דחכמה דאמא, הפנים שלהם, הם י' אותיות מילוי אהי"ה, כזה: אל"ף ה"י יו"ד ה"י. ואחוריים הם אלו, כ"ז אותיות המילוי, והם: יו"ד, יו"ד ה"י, יו"ד ה"י וי"ו, יו"ד ה"י וי"ו ה"י. הם אחוריים חכמה דאבא. וכ"ז אותיות: אל"ף, אל"ף ה"י, אל"ף ה"י יו"ד, אל"ף ה"י יו"ד ה"י, הם אחוריים חכמה דאמא.

והפנים דמלכות דחכמה דאבא, הם חשבון הפנים שלו, שהם ע"ב. ואחוריים דמלכות דחכמה דאבא, הם חשבון אחוריים, שהם קפ"ד. והפנים דמלכות דחכמה דאמא, הם חשבון

ה ש מ ש

(א) ג"ב, זו היא הסברא הב' הנ"ל בסוף פ"ה ד"ה או אפשר כו', וכאן בא לאמת אותה, עם כללים ידועים אמתיים.

הגהות ומראה מקומות

(מ) פרק זה נתבאר בע"ח עם פמ"ס ענף ע"ט. (נ) ע"י שער רפ"ח נצוצין פרק ב'.

(ס) ג"א ל"ג אך (כת"י).

ובינה וגבורה דאמא. ניתנין לצד ק) הנוקבא שבז"א עצמו, הנק' מלכות שבגופו עצמו. ואחר שאלו ינקו והגדילו, אז יצאו הארת המלכות שבהם, שבמוחין עצמם, מצד הב' בינות, וב' הגבורות, אל אחור ז"א, להגדיל הנוקבא דז"א, שהיא נפרדת ממנו, ונגדלת גם היא מעט מעט. ואמנם אחר שכבר נגדל ז"א, צד הזכרות והנקבות שבו, אז מסתלקים המוחין, ובאים המוחין דבינה וגבורה דאריא לברם, תוך נוקבא, ונגדלת לגמרי. והרי נשלמו כל אלו המוחין, הנקרא בחי' אב"א. ואח"כ באים המוחין חדשים דפב"פ, ומגדלין שניהם כבראשונה.

ה' חלוקים יש בין אריא לזו"ג.

והם מבוארים בזה:

א' אריא כחדא נפקין. פי', שהם שוין בקומתן. משא"כ בזו"ג, כי הנוקבא לא יצאת, רק אחר שהוא יצא עד חצי ת"ת שבו, ואח"כ יצאה היא משם ולמטה, ובערך זו אמרו כחדא נפקין. ב' כי אריא אחר התקון כנוצר באדרא, היו תמיד פב"פ, משא"כ בזו"ג, ובערך זה אמרו וכחדא שריין. ג', כי אריא, זוגם תדיר, משא"כ בזו"ג, ובערך זה אמרו ולא מתפרשין.

ד' שאריא לעולם רחמים, כי אפילו בינה שדינין מתערין מינה, אינה אלא אחר צאת זו"ג ממנה, אבל בהיותה ר' לסעלה, הכל היא ש' רחמים. אבל זו"ג, לפעמים הוא רחמים, ולפעמים הוא דין. וז"ס הנזכר פרשת חיי שרה דקכ"ג ע"א, ק' שנה, כ' שנה, וז' שנים, כי ת) בכתר ואריא הם ק"ך שנה, והיינו ק' בכתר, וך' באריא, הנה הם כולם בסוד שנה.

ה ש מ ש

(א) נ"ב, בסוף פרק י' ד"ה והנה הפנים ואחור דהיינו ע"ב קס"א כו' ע"ש, פי' הענין הכסא כי כאן שייך.

הגהות ומראה מקומות

(ק) עי' שער פנימיות וחיצוניות פ"ז.

(ר) נ"א בהיותם. (ש) נ"א הוא.

(ת) עי' שער אריך אנפין פרק ה'.

(ע) עי' לקמן פרק י'.

(פ) נ"א ל"ג דאבא (כת"י).

(צ) עי' שער ז"א פרק ג' ובשער אנ"ך פרק ו'.

בשביעית, שהיא הנוקבא של ר"ק, כנודע, ובוה נתבאר הנזכר במ"א, (א) כי כל כ"ח אותיות מילוי המילוי, נקרא אדם רוכב על הכסא, שהוא בד' רגלים. (ע) פי', הפנים דאריא גימטריא רג"ל. ואחורי דאריא, גימטריא תשכ"ח, שהם מלכיות דאריא, ר"ל, המלכות שיש בז"א עצמו דאריא, ואין אנו מדברים בנוקבא דז"א ממש דאריא, רק במלכות דז"א עצמו דאריא, והנה הוא דוגמת המלכות שיש בחכמה דאריא, שהוא חשבון ע"ב דפ"ק, קס"א תקמ"ד, פנים ואחור וכשמתלבשים חו"ב דאבא, לתת מוחין לז"א דאבא כנודע, ודאי שהחכמה מתלבש ורוכב על הז"א עצמו, הנעשה כסא לו. והבינה פ) דאבא, רוכבת ומתלבשת על המלכות דז"א, שהוא חשבון ע"ב קפ"ד, והנה הבינה דאבא, הוא כ"ח אותיות דע"ב, מילוי המילוי. וכער"ז בינה דאמא, יש בה כ"ז אותיות מילוי המילוי דאהי"ה דידיון. ורוכבת על הכסא שהוא מלכות דז"א דאמא, שהוא בחשבון קס"א ותקמ"ד, אך החכמה דאמא רוכבת על הז"א עצמו דאמא.

נמצינו למדין, כשנכנסין מוחין דאריא בז"א, צ) הנה אבא יש לו חו"ב וחו"ג, וכנגדן באמא, וכשנכנסין בז"א, אז אבא, חכמה וחסד שבו, מצטרפין עם חכמה וחסד דאמא, מתלבשין בנה"י שלו. ובינה וגבורה שלו, מצטרפין עם בינה וגבורה דאמא, בנה"י שלה, ואז אריא כלולין ממה"ה וב"ן, כי קודם לכן היה אבא כולו מ"ה, ואמא כולה ב"ן, ועתה שנתחלפו ונמזגו כנ"ל, לכן בהכנסם תוך ז"א, נמצא כי חלק חכמה וחסד דאבא, ניתנין אל הזכר, מ"ה שבז"א. וכן חלק חכמה וחסד דאמא, שגם הם בחי' מ"ה כנוצר, אך בינה וגבורה דאבא,

נכללת יחד, ויש בזה פנים א' שתעלה התבונה ונכללת בבינה. ב' שיורדת הבינה ונכללת בתבונה. אמנם הזווג שהוא להוציא המוחין דו"א, הנקרא עיבור ב', הוא שירדה בינה ונכללה בתבונה, ושם הוא הזווג למטה. ב) אך עיבור הראשון היה, כי נתלבשו חר"ב עלאין, בחו"ב תתאין, (נ"ב דהיינו שעלו ישסו"ת והלבישו החו"ב עלאין) ונכללו בהם, ובתוכם, ונכללו חג"ת נה"י דא"א אלו באלו, וחג"ת בנה"י דו"א אלו באלו. נמצא, כי ז"א בתבונה, ולא בבינה.

ובינה נקרא אם, לפי שאהי"ה הוא בבינה, ובמילוי יודין ואלפין כ"א יש בפשוטו ובמלואו ומילוי מלואו א"ם אותיות, לכן נקרא אם, אמא עלאה. ואלו הם ב' אהי"ה אשר אהי"ה, אמנם אהי"ה הג', אשר עליו נאמר כה תאמר לבני ישראל אהיה שלחני אליכם, הוא מילוי דמילוי ההי"ן, שאין בה רק כ"ה אותיות, וז"ש כה תאמר אהיה כו'. והנה כשנסיר מהם ד' אותיות הפשוטות של אהי"ה, ישאר במילוי דמילוי, כ"א אותיות, כמנין אהי"ה כו'. (נ"א והנה) ג' כלי התבונה, הם ג' צלמים דו"א, וכנגדן ג' כלי בינה, ג' צלמים אחרים דו"א, ואח"כ תכף עולה לא"א.

ה' כללים א' ג) במוחין דא"א יש מקיפין, ושם מאירין י"ג ת"ד דא"א. בייג חוורתא דרישא, יש ג' הוי"ת דיודין, ובהם ט' ווי"ן, ומשם נמשכת הארה לדיקנא דז"א, ד) הנקרא ו', ואין בו רק ט' תקוני דיקנא לבדו. ובחוטם דא"א, יש בה ה' אחת בנקב ימין, ומשם מאיר בחי' הטעמים. ומנקב ימין נמשך רוח דחיי אל ז"א.

ב' המוחין דאבא, כיון שמתלבשין במוחא דאמא, נקרא אהי"ה כמותן. ג ענין או"א, שעליהן נאמר באדר"ו כחדא נפקין וכחדא שריין כו'. דע, שעכ"ז יש בהם ב' מיני זווגים:

אך הזו"ג שהם ז"ת, ז' שנים, הנה הם שנים, ולא שנה, משום דאית בהו דין, ורחמים. ה', כי באו"א לעולם יש חיבוק, כנזכר בזהר כתרין רחמי'ן דאינון מתחבקין. עוד יש חילוק אחר, והוא, כי או"א חד גופא ממש, מתדבקין דא בדא.

והנה כבר הודעתך, שיש ב' מיני זווגים: א', להוריד נשמות חרשות, ואחד, לתת חיות לעולמות התחתונים. ואמנם הזווג שהוא כדי לתת חיות, זה אינו נפסק לעולם מאו"א, כדי שלא יתבטלו העולמות ח"ו. אבל בזו"ג, אפי' הזווג זה נפסק לפעמים. וז"ס לא ידון רוחי באדם, ר"ל לא ימשוך רוח חיות העליון באדם, שהוא ז"א לעולם, כי אם ימשוך זה לעולם, יאריכו ימים ויהיו רשעים, אך בראותן שהם מתים בקצרות שנים, אז עי"ז יחזרו בתשובה, לכן אין רוח חיות זה נמשך תמיד בז"א.

פרק ח מ"ב

א) הנה נת"ל, כי יש בינה ותבונה ראשונים, התבונה היא מחזה (נ"א ותבונה ראשונה ותבונה זה מחזה) רבינה למטה, דוגמת רחל עם לאה, וכנגדה ב' חלקים שבחכמה. ונמצא, כי זאת הבינה הראשונה, מזדווגת עם חלק העליון של החכמה, ועל אלו נאמר, כחדא נפקין ולא מתפרשין לעלמין, כנזכר באדרא. ועל התבונה, ועל חלק התחתון של החכמה, אינו כן, דלזמנין מתפרשין.

וזוה התבונה מחציה ולמטה, שהוא מהחזה שלה ולמטה, היא מתלבשת בז"א, בסוד מוחין דיליה. ואלו הב' חצאין של תבונות זו, עליהם נאמר, ואיש תבונות ידלנה, כנזכר בדרוש אחר. ולעולם נקרא ב' תבונות, בערך ב' חצאין אלו, ואמנם שניהם אינם רק פרצוף א' לבד.

דע, כי גם הבינה עם התבונה, לפעמים

הגהות ומראה מקומות

ביאור הדברים. ג) עיין שער אריך אנפין פרק ז'. ד) עי' באדרא רבא אות ס"ד ובשער א"א פ"ב.

א) פרק זה נתבאר בע"ה עם פמ"ס ענף ע"ט ג'. ב) נ"א עם חכמה שלהם, ועי' בס' התקונים עם פירוש מעלות הסלם תקון י"ח אות צ"ט ד"ה

ה) א' נקרא זווג שלים. והב' זווגא דלאו שלים. והוא כמ"ש במ"א שב' מזלות הם בדיקנא דא"א מזל ח' ומזל הי"ג. הח' משם יונק אבא. והי"ג משם יונק אמא. והנה, כשמזל הי"ג הוא לבדו משפיע באו"א, ומזדווגין על ידו, אז נקרא זווגא דלא שלים. וכאשר ב' מזלות משפיעים, זה באבא, וזה באמא, ומזדווגין על ידם, אז נקרא זווגא שלים.

ד' אמא נקרא אהי"ה, ובכ"א מי"ס שבה, יש שם אהי"ה א', וכל שם אהי"ה שהוא בקו ימין שלה, הוא דיודי"ן. ושל שמאל באלפי"ן. (נ"ל בהיפוך) ושל קו אמצעי בהי"ן. וכל זה בלבושים ובכלים שלה.

ה' ד' בחי' נשים באמא עלאה: בחי' חב"ד שלה, נקרא אמא עלאה. וחג"ת שלה, נקרא תבונה ראשונה. ונח"י שלה, תבונה שניה. ומלכות שלה, נקרא תבונה שלישית. והיא רביעית בערך בינה. ובי"ס של תבונה זו הג', מתלבשת כל צלם דו"א.

פרק ט

סידור בינה ותבונה על מתכונתם

ו) דע, כי אמא עלאה יש לה הוי"ה דס"ג, והוא נוקבא אל אבא, שהוא הוי"ה דע"ב. והנה הוי"ה זו דס"ג, נקודתה בנקודת אלהים, כנודע, כי הבינה, הוי"ה בניקוד אלהים, כנודע. והנה הוי"ה זו, נחלקת לד' בחי', בד' אותיותיה, והם: ב' אהי"ה דיודי"ן, וא' דאלפי"ן, וא' דהי"ן. והיא רמוזה, בה' ראשונה דהוי"ה, הכוללת כל האצילות. ואבא, הוא י' של שם הוי"ה כנ"ל. ואמא זו היא י"ס גמורות. ואמנם בהתחלקותה לב' בחינת כמ"ש, אז בחי' ראשונה, נרמזת במילוי ו"ד דיודי"ן דהוי"ה הכוללת הנזכר לעיל. ובחי' ב', נרמזה בה' ראשונה דהוי"ה הכוללת כל האצילות, כנודע.

ואז בחינה ז') הראשונה הנרמזת במילוי ו"ד, נקרא אהי"ה דיודי"ן. ובחי' ב', נקרא שם ס"ג, גם הראשונה נקרא אמא עלאה, או בינה. והב', נקרא תבונה.

ודע, כי הבינה היא בחי' ט"ס הראשונים. והתבונה, היא בחי' המלכות של הבינה הנ"ל. ודע, כי כמו שרחל נוקבא דו"א, עם שהיא בחי' מלכות שלו, עכ"ז מלבשתו מהחזה ולמטה. כן תבונה זו, שהיא המלכות דבינה, מלבשת את הבינה מהחזה ולמטה בלבד. ודע, כי הבינה יש בה פנימיות וחיצוניות. וכן במלכות שלה, הנקרא תבונה, יש בה פנימית וחיצונית, שאין לך דבר בעולם, שאין בו פנימית וחיצונית. ואמנם כדי שלא נאריך הענין, נבאר ענין התבונה, ומתוכה, תבין את הבינה, בהיקש.

ונבאר עתה בלבד, ענין המלכות דבינה, הנקרא תבונה, ונקרא ה' ראשונה של הוי"ה הכוללת, הנקרא שם ס"ג. הנה בחי' זו כולה, היא שם ס"ג א' שלם, כולל כל ט"ס שבה, בפנימית וחיצונית. והנה ג"ר שבה, הם דוגמת ג' פרצופים, והם כח"ב, ונרמזין ביו"ד ה"י דס"ג הכולל.

והנה ה"י ראשונה דס"ג, היא בינה דתבונה, שהוא הפרצוף הג' דס"ג הכולל, ויש בה ג' ההי"ן (נ"א ג' שמות ס"ג) א', נגד ג"ר שבה. וא', נגד ו"ק שבה. וא', נגד מלכות שבה. ואמנם ה' זו, גי' ג' ההי"ן, כי יו"ד של המילוי נעשין ב' ההי"ן, והרי הם ג' ההי"ן. לפי שג' קוין יש בצורת ה', לכן ה' ראשונה בג' קוין, כח"ב שלה, ולכן ה' זו פשוטה ועיקרית. אך י' של מילוי ה', נחלקת לב' ההי"ן כנ"ל, והם ברו"ק שלה. הא' בג' קוין חג"ת שלה, וה' אחרונה בג' קוין בנה"י שלה, וכנגדן יש ג' ההי"ן אחרים דחיצוניות.

אח"כ הוא ו' דס"ג הכולל, והוא ו"ק, ז"א שלה דתבונה. ואז ב' נקודים תחתונים מן י', שיש ביו"ד דמילוי ה' דבינה כנ"ל,

הנחות ומראה מקומות

ענף ט"ז ובתלמוד ע"ס שיעור י' מן אות ס"ז עד אות פ"ד.

(ז) ע"י שער אח"פ פ"ג.

ה) ע"י בתלמוד ע"ס שיעור ח' אות ס"ב באור פנימי ד"ה וזווג דישסו"ת.

(י) פרק זה נתבאר בע"ה עם פנים מסבירות

אל ה' אחרונה זו, שהיא המלכות דס"ג הכולל כנ"ל.

והענין, כי הנה ביארנו, כי מלכות זו דס"ג הכולל, יש בה ג' ההי"ן בה' דפנימיות, וג' ההי"ן בה' דחיצוניות, והנה ה' הג' תחתונה שבחיצוניות, שהיא בחי' החיצוניות של נה"י דמלכות זו דס"ג, ירדה תוך ז"א דאצילות, לעשות לו מוחין פנימי, כנודע. נמצא, כי המלכות דס"ג (יצא) חסרה, ואז נעשית לה נה"י חדשים דחיצוניות, כנזכר במ"א איך היו עורפים, ותלוין על העורף מאחורי רישא דז"א עד החזה מבחוץ, כנזכר שם.

והנה עשיית נה"י אלו החדשים, הוא זה, כי הנה פנימית ה' הג', שהם נה"י דמלכות דס"ג הפנימית, הגדילו ונכפלו, ונעשו ב' ההי"ן דפנימית, ואז ירדו ב' ההי"ן עליונות דחיצוניות שנשארו במקומן, ונכנסו תוך אלו ב' ההי"ן פנימית, ונעשין פנימיותן, ואלו ב' ההי"ן התחתונים הפנימית נעשין חיצוניות להם, נשארו עתה למעלה ב' ההי"ן פנימים, ואז ירדה וא"ו דחיצוניות הנשארת הנ"ל, ונתלבשה בתוך ב' ההי"ן אלו, והוא נעשה פנימית להם, והם נעשו חיצוניות, ואז גדלו כמוהו, ונעשו גם הם י"ג, שהוא גימטריא וא"ו, הרי הם י"ג תוך י"ג, שהם פנימית וחיצוניות. ח) ונלע"ד, אך לא שמעתי, והוא, כי אפשר כי גם וא"ו, תתחלק לב' בחי', כי ו' ב', תכנס בתוך ה' ב', בסוד מוחין פנימית, ואות א' הוא כתר שבה, אך ו' ראשונה שנתלבשה תוך ה' ראשונה, יהיה אור מוחין בבחי' מקיף על ראש מלכות, ע"ד שנתבאר לעיל, שיש ה' א' בסוד מקיף על ראש ה', אלא ששם שבאו מהתבונה, ט) נקרא ה', וכאן שבאים מן ו' נקרא ו', וצ"ע לפע"ד. והרי נבאר עתה, כי חיצוניות נה"י דמלכות דתבונה, נעשו מוחין פנימית דז"א.

כלל העולה, כי ה' ראשונה של השם, היא שם ס"ג א', כולל י"ס פנימית וחיצוניות, ונקרא תבונה, ויש בה ג"ר הנקרא בינה, ור"ק

בבחי' פנימית עם חיצוניות שלהם ג"כ, יורדין להעשות בחי' מוחין אל הר"ק אלו, שהם ו' דס"ג הכולל, כדמיון התבונה, שמתלבשת בסוד המוחין אל ז"א. ואמנם חיצוניות ב' חלקי היר"ד דמילוי ה' ראשונה כנ"ל, אלו ירדו בתוך פנימית ו' חלקי תחתונים של זו הוא"ו. ופנימיות ב' חלקי יר"ד הנ"ל, יורדין תוך פנימיות ג' חלקים עליונים של זו הוא"ו. שכולה גימטריא י"ג.

ונודע שיש י"ג פנימיות, וי"ג בחיצוניות. ואמנם י"ג הפנימית, נעשו בחי' חיצוניות, אל בחי' ב' חלקים מילוי ו', של ה' ראשונה האחרונים, לחיצוניותן ולפנימיותן, ע"ד הנ"ל. אך דע, כי כמו שיש בז"א מוחין פנימים ומקיפין כן יש לפנימית וא"ו זו דס"ג כולל, פנימי ומקיף, כי חיצוניות ב' חלקים הנ"ל, נעשו הם פנימים, תוך ו' חלקים התחתונים דוא"ו זו דבחי' פנימית. אך פנימית ב' חלקים הנ"ל שנעשו גם הם פנימים, תוך ג' חלקים העליונים דו', ונמצא שהם ב' תוך ג', וכללות נעשה ה' אחת, וזה הה' נעשה בחי' מקיפין מוחין על ו' זו.

ואמנם חיצוניות ו' זו, שהם י"ג חלקים, יתבאר אח"כ מה נעשה בהם, כי הנה יש בוא"ו זו פנימית וחיצוניות הנ"ל, שהוא פנימית מבינה, ופנימית עצמה, נעשה חיצוניות אל פנימית הבינה.

אח"כ ה' אחרונה דס"ג הכולל, היא מלכות דפרצוף דס"ג הכולל, וגם היא דוגמת ה' ראשונה, שהם ג' ההי"ן, ה' בג' קוין ראשונים, כה"ב. ה' בג' קוין אמצעים, חג"ת. ה' בג' קוין תחתונים, נה"י. וכל ג' ההי"ן אלו, הם בסוד פנימיות.

גם יש אחרת בסוד חיצוניות, והם ג' ההי"ן אחרות, המתחלקים ע"ד הנ"ל. ואמנם כמו שרחל לוקחת האחוריים דז"א בסוד פנימיותה, ונעשה בה מוחין, כך הוא פה, כי החיצוניות של ו' דס"ג הכולל, שלא הוצרך במקומו כנ"ל, הנה הוא יורד, ונעשה פנימית

הגהות ומראה מקומות

ח) ע"י שער אח"פ פ"ד. ט) נ"א מהבינה.

ובאלו ד' עלינות, יש ד' מוחין, בבחי' אורות ונשמת הבריאה, והם נאצלות מ"ס דמלכות, (דאצילות) שבכל שיעורו הוא ד' תחתונות דז"א לבד, ואלו הד' אורות הכוללים י"ס, הם הכסא עצמו. אך דע, כי כל הד' אורות, הם ד"ת שבה, ואמנם באלו הד' אורות הנאצלים ממנה, ירדה בסוד מיעוט הירח, ונתלבשה בהם, בסוד אדם הרוכב על הכסא, בסוד אמא מקננא בכרסייא, אך מיצירה לעשיה, ומבריאה ליצירה, אינו יורד רק ממלכות למלכות (כ) לבד, בסוד אדם על הכסא, ולא כל י"ס שבה.

פרק י

(ל) דע, כי כל שם מאלו הנזכר בפרק ז', כולל כל י"ס שבאותה ספירה. המשל בזה: כתר דאבא, הוא הוי"ה פשוט, ונחלק לי"ס דכתר ההוא: קוץ י', הוא הכתר, י', חכמה, ה', בינה, ו', ר"ק, ה', מלכות, הרי י"ס שבכתר דאבא דפנים, וכן באחוריים, שהם: י', י"ה, י"ה, י"ה, והוא י', כתר, י"ה, חכמה ובינה, י"ה, חג"ת, י"ה, נהי"ם.

וכן בחכמה דאבא, יש יו"ד ה"י וי"ו ה"י, ונחלקים כך: קוץ ה"י, כתר, יו"ד, חכמה, ה"י, בינה, וי"ו, ר"ק, ה"י, מלכות, ואלו הם הפנים, וכן אחוריים, יו"ד, כתר, יו"ד ה"י, חר"ב, יו"ד ה"י וי"ה, חג"ת, יו"ד ה"י וי"ו ה"י, נהי"ם, ועד"ז תקיש לכולם.

הנה בארנו, היות ע"ב דיודין בחכמה, וס"ג בבינה, ומ"ה בז"א, וב"ן בנוקבא, אך דע, כי הג"ר שיש בכ"א מאלו, יש בה סוד מ"ב אתון, דפשוט, ומילוי, ומילוי דמילוי, אשר אין בחי' אלו בחינת מספר וחשבון וג"י, רק חשבון אותיות לבד, ואין נקרא חשבון, אלא סכום, כמה עולה כל אות והבן זה.

והנה ד' אותיות הפשוטים, הם בכתר דאבא, ויו"ד אותיות דע"ב דיודין, בחכמה שבו, כי לעולם האותיות במלואן, הם בחכמה,

הנקרא תבונה, ומלכות שבה נקרא תבונה, וחיצוניות נה"י של המלכות זה, נקרא ג"כ תבונה, והרי הם בינה א', וג' תבונות, וכל ד' בחי' אלו, נקרא תבונה דס"ג דה' ראשונה, ועוד יש בינה עליונה, רמוזה ביו"ד של הוי"ה, ויש בה דמיון כל בחי' אלו, אלא שנקרא בינה דאה"י דיודין, והרי יש בינה עליונה ותבונה, והם סוד ס"ם דאפרסמון, וכן בתבונה עצמה יש בינה ותבונה, וגם אלו ס"ם דאפרסמון.

והבן ותראה, איך כל החיצוניות העליון, נעשה פנים אל הפנימית תחתון הימנה, וחזון הפנימית התחתון ההוא, בסוד חיצוניות, ואז החיצוניות הראשון שהיה בתחלה על הפנימית התחתון, א"א לעמוד שם, ויורד להעשות פנימית תוך פנימית יותר תחתון ממנו, וכעד"ז עד סוף כל המדרגות כולם, באופן שא"א להיות שם רק ב' בחי' לבד, שהם פנימית א', וחיצוניות א'.

וגם תבין, שלעולם אין העליון מתלבש בתחתון, אלא חיצוניותו, ושם למטה חזון להיות פנימים גמורים, כי אע"פ שבערך העליון נקרא חיצוניות, הנה ברדתו למטה, יהיה שם במדרגת פנימית, (י) גם תבין, איך גם בפרצוף א' לבד, יורדין מוחין מספירה זו, לספירה זו, אלא שאין זה, רק מכתר לחכמה, ומחכמה לבינה, ומבינה לת"ת, ומת"ת למלכות, וכ"ז בפרצוף עצמו, וכעד"ז מפרצוף זה לפרצוף אחר.

גם תבין, כי החיצוניות של העליון שיורד, אינו מכולו, רק מלכות שבחיצוניות דמלכות שבה, כי הרי כשאנו אומרים שנה"י החיצוניות יורדין, ר"ל המלכות שבחיצוניות ההוא, העומדת בנה"י של החיצוניות, אשר כל החיצוניות ההוא, אינו רק י"ס המלכות של הפרצוף ההוא.

ו' היכלות דבריאה, הם ו' דרגין, והיכל ו' העליון, ד' מוחין כחב"ד, הם ד' רגלים.

הגהות ומראה מקומות

(ל) פרק זה נתבאר בעץ חיים עם פמ"ס ענף ע"ת.

(י) ע"י שער מוחין דצלם פרק ה'.

(כ) נ"א לקדשי קדשים.

וא"ו ה"י של בחי' הפנים, ואלו הם מעולים יותר משאר הבחי' שתחתיהם, שהם גימטריא ד"פ (ג"פ) רג"ל כנ"ל. אמנם אלו הכ"ח מתלבשים בד' רגלים אלו, שהם סוד ד' רגלי הכסא הזה, שהוא באורא כנ"ל, הנרמז פ' קדושים בר"מ דף פ"ב. והכ"ח אלו הם הכסא עצמו וכל זה בבחי' המלכות האלו דאורא. והנה הרוכב על הכסא הזה, ומתלבש בו, הוא הכ"ח אותיות דמילוי המילוי דהוי"ה של מילוי יודיין, כי הם כ"ח אותיות, ואינם כ"ח אותיות בסוד החשבון, כי אותן דחשבון הם אחרונים בבחינת המלכות כנ"ל.

שער שני

שער הזווגים בזווג דאורא ומצות שלוח הקן

ובו ר' פרקים.

פרק א מ"ק

(ג) שני מיני בחינות זווגים, יש באורא דאצילות: הא', נקרא פנימי. הב', נקרא חיצוני, שהם סוד הכלים והעצמות, (נ"א או העצמות) וזהו בב' בחי'. או כשהם פב"פ שוה. או

והבן זה. וכ"ח מילוי דמילוי דע"ב דיודיין, הם בבינה שבו, כנודע כי הבינה נק' ג"כ כ"ח מ"ה. (מ) ואח"כ בז"ת שבו, גם הוא הוי"ה א' לבד, במילוי יודיין כולל כל ז"ת, ב"י אותיות.

והנה כתבנו בענין סדר המעלות השמות, כי יש בחי' כפי סדר מספר כמה אותיות הם, ואין זה נקרא חשבון, אמנם החשבון הוא, כמה סכום כל אות ואות בגימטריא. והנה הבחי' הוא הנקרא חשבון, לעולם הוא בבחינת המלכות, בכ"מ שתהיה. ע"ד משל, במלכות דאבא הנ"ל, יהיה בחי' חשבון הוי"ה דיודיין, בבחי' היותה חשבון ע"ב. וכן במלכות דאימא. הוא חשבון הוי"ה דס"ג. ועד"ו בכל שמות שבעולם, הנה חשבונם הוא במלכות, שבאותו בחינה. וזכור הקדמה זו.

והנה הפנים ואחור, דהיינו (א) ע"ב קס"א, העולין רג"ל ודפ"ק ותקמ"ה, העולין תשכ"ח, הם בחי' המלכות דאורא, כי שם הוא בחי' החשבון כנ"ל, והנה החשבון כ"ח היתירים, העודפים על ג"פ רג"ל, מחשבון תשכ"ח הנ"ל, (ב) הנה הם יר"ד ה' וג' בחי' מן י' דמילוי ה"י, והם ראשונים מן יר"ד ה"י

ה ש מ ש

למטה: ראשונה הוא בחי' הפנים דמלכות דאבא, שהיא ע"ב הב', היא הפנים דמלכות דאמא, שהיא קס"א. הג', היא אחורי מלכות דאבא, שהיא דפ"ק. הד', היא אחורי מלכות דאמא, שהיא תקמ"ד. והנה כשנמנה מתתא לעילא, שהוא המדרגה הד' והג', עולים תשכ"ח, כמספר ג"פ רג"ל, ועוד כ"ח יתירים. נוסף עליהם מספר המדרגה הב' שהיא קס"א, על הכ"ח הנז', העודפים על ג"פ רג"ל, יעלו קפ"ט, נוסף על קפ"ט הנזכר ממדרגה הראשונה מספר וי"ו ה"י דע"ב, ועוד מספר ז' חלקים, ממספר י' דמילוי ה"י ראשונה דע"ב, יעלו

(א) נ"ב, עיין שער ההקדמות דקמ"ז א', וז"ל, אמנם פעם אחרת שמעתי ממורי זלה"ה, ענין א', וצריך להסתכל, אם חולק על הנז', אם לא, וזה ענינו, מה שנמצא בזה, כי אורא הם כסא למה שלמעלה מהם, והענין הוא, דע, כי הכסא יש בו ד' רגלים כנודע, והם מה שנתבאר אצלינו, כי בחי' הפנים של אורא, הם ע"ב וקס"א כו'.

(ב) נ"ב, אמר שלום, פ"י הענין הוא, כי הנה בשתי המלכיות האלו דאורא, יש ד' מדרגות, וסדרם ומעלתם כך הוא מלמעלה

הנהגות ומראה מקומות

(ג) פרק זה נתבאר בע"ח עם פמ"ס ענף פ'. ועיין בתלמוד עשר ספירות שיעור ט"ז אות קצ"ג.

(מ) ע"י רעיא מהימנא עקב אות מ"א וע"י בתקונים תקון ס"ה ובשער הקדמות דף נ' ובמבוא שערים דף פ"ה.

עמו, נגד חצי ת"ת התחתון ונה"י של אבא לבד. ואז בהיותן כן, צריך שגם אבא ירכין ראשו וישפיל עצמו למטה, כדמיון ז"א עם נוקבא בג"ת שבו כנ"ל. וזווג זה, הוא זווג דיש"ס ותבונה, וזכור זה ולא נצטרך לחזור ולהזכירו בכל פעם ופעם.

והנה זה הזווג הב', נחלק לב' אופנים: הא', כאשר אמא מתלבשת בז"א לבד. (צ) והב', כאשר אמא מתלבשת במלכות עצמה, ניקבא דז"א, ושניהן נקרא זווג אחד. והנה ההפרש שיש בין הזווגים הנ"ל הוא, כי בזווג (הא') הנ"ל, שהוא בהיתן למעלה שוין בקומתו, זהו עיקר הזווג שלהם האמיתי, אבל זווג הב', נקרא זווג לפרקים של מקרה, והוא כאשר גברו עונות של התחתונים, ואין בהם כח לקבל השפעה העליונה, אז צריכה האם העליונה למעט אורה, כדי שנוכל (שיוכלו) לקבלו, ואז יורדת למטה, להיותה רובצת על בניה, כדרך העוף והנשר, המתרחפת על בניה, שלא יטרפה עופות נכרים, ורובצת עליהם לשומרם, ואז הוא בזמן שהבנים צריכים לאמם, שזה מורה חולשה שבהם, עד שצריכים שאמא תרביץ עליהן לשומרן, ואותו הזווג הנעשה אז, נקרא זווג לפעמים של מקרה.

והרי נתבאר ב' מיני זווגים שיש לאר"א בבחי' עצמן, מה שינוי יש בהם. ועתה נבאר ב' מיני זווגים בבחי' הזווג עצמו, מהו התכלית וההפרש שלו, הנה זווג אחד הוא נקרא זווגא

בהרכנת הראש, כמבואר אצלינו. וב' בחי' אלו בפנימיות, שהוא העצמות. וב' בחינות אלו בסוד החיצוניות, שהם (י') הכלים. הרי הם ד' בחי' זווג אר"א. ועד"ז ד' בחי' כיוצא באלו, זווג זו"ג. והנה לעולם בחי' זווג חיצון, למלאכים. וזווג פנימי לנשמות.

עוד יש בחי' אחרת בסוד הזווג, אם לברוא נשמות חדשות, או לחיות הנשמות, שכבר יצאו, לחדש להם מוחין. ואחר החורבן שאין זווג לזו"ג להוציא נשמות חדשות, גם באר"א לא יש זווג לנשמות חדשות. (ס) וז"ס לא אבא בעיר וגר. באופן שעתה אחר החורבן, לא יש זווג פנימי, לא שוה בשוה, ולא בהרכנת הראש, לא באר"א, ולא בזו"ג. וגם לנשמות (ע) ישנים ליכא, אלא לחיות בלבד, ולתת מוחין חדשים להם.

מ"ב, דע, כי יש (פ) ב' מיני זווג אל אר"א: הא', בהיותן שניהן שוין למעלה במקומן, שוין בקומתן, פב"פ, אשר זה נקרא בחי' זווג אר"א עלאין. והב', הוא בחי' אמא רביעא על בנין, והוא, כאשר אמא, הנה"י שלה מתלבשין המוחין דז"א בתוכם, ואח"כ מתלבשים הנה"י דאמא תוך ז"א, ואז נקרא ואם רובצת על האפרוחים, לפי שהיא יורדת למטה משיעור קומת (אבא) ומשפלת עצמה למטה, ואז היא דומה אל הנוקבא דז"א, כאשר היא מזדווגת עם ז"א פב"פ, בסוד ג"ת שבו לבר, כנודע, וכן עתה היא אמא עלאה פב"פ

ה ש מ ש

למספר רג"ל הרביעית של הכסא, ואלו הם ד' רגלי הכסא. ונשאר ממספר ע"ב דמדרגה ראשונה, מספר יו"ד, ומספר ה"א ראשונה פשוטה, ועוד ג' חלקים ממספר י' דמילוי ה"י

הגהות ומראה מקומות

(פ) ע"י שער הכוונות דף ל"ג ע"ב ובשער סדר אבי"ע פרק א' וג'.
(צ) ע"י שער הקדמות דף ע"ב. וע"י בספר התקונים עם פירוש מעלות הסלם תקון ו' אות ג"ז בד"ה הנה בכדי.

(ס) ע"י שער הכללים פרק י"ג ובשער אר"א פרק ז' ובמאמרי רשב"י על האדרא דף ג"ט ע"ב, ובתלמוד ע"ס שיעור ח' אות ס"ב באו"פ ד"ה זווג דישו"ת. (ע) ע"י שער הקדמות דף ג"א ע"ב. ובתלמוד ע"ס שיעור י"ד בתחלתו.

זווג דא"א, בבחי' חכמה שהם הנקודות, זה נפסק בעונותינו מימות החורבן, וכמ"ש פרשת פקודי דרנ"ג ע"א, על היכל אהבה, כי מן החורבן ואילך, לא נכנסו שם הנשמות חדשות. אמנם זווגא דלא שלים, שהוא לחדש נשמות ישנות, או להחיות העולמות, אין זווג זה נפסק לעולם.

ודע, כי העולה מכל זה, כי ב' מיני זווגים הם, כ"א כלול מב' זווגים, כי הנה הזווג העליון, שהוא בחי' (בהיותה) למעלה במקומה, יש ב' (מיני) זווגים, דלא שלים, וזווג שלים. ובזווג הב', שהוא בהיותה למטה, בסוד הריביצה על האפרוחים, יש בו ב' זווגים הנ"ל, זווגא דלא שלים, וזווג שלים.

מ"ב, מדרוש שלוח הקן תבין, שיש ג' (מיני) יחודים אל זו"ן, הנקרא נ"ר, והם: הוי"ה אהי"ה, הוי"ה אלהים, הוי"ה אדני. (ש) והם נגד ג' פרצופים שיש (בנוקבא דז"א) בזו"ן, א' י"ס דאחוריים, שהם עיבור שלה, בעמידה דלחש, שהיא למטה בנה"י שבו, שהוא ג"כ פרצוף שלם דעיבור, ואז חיבורם פב"פ, נקרא הוי"ה אדני. וכשהזווג פב"פ בסוד פרצוף שלו דיניקה, עם פרצוף שלה דיניקה, שאז הוא נקרא חג"ת דז"א, ואז היא עולה עד שם ג"כ בחזרת עמידה, אז הוא חיבור הוי"ה אלקים. וכשהזווג פב"פ, בסוד פרצוף גדלות שבו, עם פרצוף גדלות שבה, שאז נקרא חב"ד דזעיר אנפין, ועלתה עד שם, אז הוא חיבור הוי"ה אהי"ה, שכבר הוא בחי' בינה, הנקרא אהי"ה שלימה, ביי"ס דגדלות, ואז הוא בעת נפילת אפים, שנבקע היסוד (דאמא) בועבור.

או נ"ל, שאינו אלא בשחרית דשבת, ועיין במקומו ותראה, כי כל עמידה דלחש, וחזרה דחול בשחרית, יש זווג, וא"כ איך [אמר שאין] זווג אלא בנפילת אפים, ובוזה מתורץ

שלים, כנזכר וזהר פרשת אחרי דס"א ע"ב. והזווג הב', נקרא זווגא דלא שלים. וביאור הדברים הוא, כי זווג שלים הוא, כאשר תכלית הזווג הוא, כדי להוריד עטרות ומוחין אל הבנים זו"נ, כדי להוציא נשמות חדשות ע"י זווגם של זו"ן עצמן. וזווגא דלא שלים הוא, כאשר תכלית הזווג הוא, כדי להוריד חיות ומזון אל העולמות, מה שהוא מוכרח, בעת בריאת העולם, וצורך להם, וגם לתת כח (נ"א מוחין) לזו"ן שיזדווגו, ויולידו נשמות ישנים, שכבר נבראו בעת בריאת עולם, ולחזור לחדשם. ופי' הענין יתבאר לך, בהקדמה שנבאר לך, בענין נשמות חדשות וישנות במקומו בדרוש הגלגולים פ"ו.

ואמנם ענין שינוי ב' זווגים אלו, כי כאשר מזדווג אבא עם אמא, ע"י חכמה שלו, שהם סוד הנקודות, כנודע, כי כל השמות שיש בחכמה הם בנקודות, אבל אותיות השמות שהם בבינה, אין בהם ניקוד. והנה כשמזדווג אבא עם אמא מבחי' חכמה שלו, אשר השמות הם מנוקדים, אז הוא זווגא שלים, שהוא זווג (ק) חכמה עם בינה. אבל כאשר הזווג הוא מבחי' בינה דאבא, שהם שמות בלתי ניקוד, אז נקרא זווגא דלא שלים, כי נקרא זווג בינה עם בינה, כי הרי אין אבא מזדווג עם אמא, אלא בבחי' בינה שבו, והבן מאד.

והנה זו היא משארו"ל, נשבע הקב"ה שלא יכנס בירושלים של מעלה, שהוא זווג אר"א, עד שיכנס בירושלים של מטה, (ר) שהוא זווג שלים דזו"ן לגמרי.

גם מצינו בזהר באדר"ו, דא"א לא מתפרשין לעלמין, והוי זווגיהו תדיר, והנה מצינו במקומו רבים, דאמא מתתרכת מעל בנין, ואין לה זווג, כנזכר בתקונים על שלח תשלח את האם, וע"פ ובפשעכם שולחה אמכם. אבל הענין מובן עם הנ"ל, כי זווג השלים שהוא

הנהגות ומראה מקומות

לקוטי תורה פרשת וירא. ובשער המצות פרשת תצא בסוד מצות שלוח הקן. (ש) ע"י שער הכוונות דרוש שים שלום, ובדרושים של חנוכה.

(ק) ע"י שער טנת"א פרק ג'.

(ר) תענית דף ה' וע"י בשער הלכותים פרשת וירא על פסוק וירא אליו ה' באלוני ממרא ובספר

להוריש עטרות לבנים, או כל מציאת הזווג
ההוא עיקרו לתת מוחין גמורים דגדלות אל
זרין שבאצילות, להוליד נשמות חדשות כנ"ל,
ומשם נמשך ג"כ הארה בעולמות ב"ע. והענין
כמ"ש בדרוש אבי"ע, כי בעולם הבריאה, א"א
ואבא אשר שם, אין להם רק בחי' ו"ק, ואמנם
אמא וזרין דבריאה, יש י"ס לכל א' פרצוף
שלם. גם יש הקדמה אצלינו כי כל מה שהיא
הארה מועטת למעלה, תהיה למטה כפי ערכה,

כי בכ"א יש זווג, אלא שהזווג עליון הוא
בנפילת אפים, ואינם דיעקב ורחל הקטנים
דלחש, והבן מאד. (א)

פרק ב

(ת) ועתה צריך שנבאר, מה תועלת נמשך
מכל אלו הזווגים, כי הנה כאשר הוא לזווג
העליון בהיותו למעלה, והוא זווגא שלים,

ה ש מ ש

דגדלות לר"ק דזרין, ומזדווגים, לחדש הנשמות
הישנות. והנה זווג שלים דאר"א, נפסק מהחרכו,
ומזווג דלא שלים דאבא ואמא, נמשכין
מוחין דגדלות לזרין. ומשני מיני הזווגים
דישסות, נמשכין מוחין דעיבור ויניקה לזרין.
(ל"א וכל אלו הזווגים הם באב"ע דחיצוניות
ובאב"ע דפנימיות). גם כל זווג מד' זווגים
הנז"ל, נחלק לשני זווגים: זווג הג"ר, וזווג
דו"ק, שלים, ודלא שלים. והרי הם ח' זווגים.
והנה הזווג העליון דג"ר דאר"א, (ל"א דג"ר
דג"ר דאר"א) הוא שנפסק מהחרכו, ומהזווג
דו"ק דג"ר, נמשך מוחין דגדלות לר"ק דג"ר
דזרין, להוציא נשמות חדשות, אותם אשר כבר
נבראו, ועדיין לא יצאו לעולם. ומזווג (ע"י
תר"ח דפ"ה סוף ע"א) דג"ר דו"ק דאר"א, נמשך
מוחין דגדלות לג"ר דו"ק דג"ר זרין, לחדש
הגשמות הישנות. ומזווג דו"ק דאר"א, (ל"א
דו"ק דו"ק דאר"א) נמשך מוחין דגדלות, לר"ק
דו"ק דג"ר דזרין, ומזווג נמשך הארה ושפע
וחיות ומזון. והם בחי' שאר וכסות לאר"א
דיצירה, להזדווג לתת מוחין דיניקה, לזרין
דיצירה, והם מוחין שלמים, אלא שנקראים
דיניקה, יען מוחין דיצירה נקראים כן. ומשני
זווגים דג"ר דישסות, נמשך מוחין דעיבור
ויניקה, לג"ר דו"ק דו"ק דזרין, ומזווג זה דו"ק
דזרין, נמשך הארה ושפע וחיות ההוא (ל"א
הוא) בחי' כסות לאר"א דעשיה, להזדווג
להמשיך מוחין דעיבור לזרין דעשיה, והם מוחין

(א) עיין תר"ח דף ק' ע"א וע"ב, ד"ה
ונחזור וכו' הנה נודע, כי שני מיני זווגים
יש באר"א, וכן בכל הפרצופים, והם: זווג
דחיצוניותם, וזווג דפנימיותם, וזווג דחיצוניותם,
להמשיך שפע ומזון וחיות לכל העולמות,
וממנו נמשכין מוחין דעיבור ויניקה לזרין,
(ל"א בערך הכולל) וזווג דפנימיותם, הוא
להוציא נשמות חדשות, ולחדש הנשמות
הישנות, וכללות שניהם, נקרא זווגא שלים,
וזווגא דלא שלים. כי זווג דפנימיות, נקרא
שלים, והוא זווג דג"ר, שהוא פרצוף הפנימי,
והוא נקרא זווג דאר"א, כי אר"א נקרא ג"ר,
בערך ישסות. וזווג דחיצוניות, נקרא דלא
שלים, והוא זווג דו"ק, שהוא פרצוף החיצון,
והוא זווג דישסות, כי ישסות נקרא ו"ק,
בערך אר"א, הנקרא ג"ר, וכל זווג כלול
משניהם: שלים, ודלא שלים, כי אר"א עילאין,
הנקרא בכללות שלים, כלולים משניהם, כי
זווג דג"ר שלהם, נקרא שלים, וזווג דו"ק
שלהם, נקרא דלא שלים, ושניהם נקרא שלים
דפנימיות. וכן הוא בישסות, הנקרא בכללות
דלא שלים, כלולים משניהם, זווג דג"ר שלהם,
נקרא שלים, וזווג דו"ק שלהם, נקרא דלא
שלים, ושניהם נקראים בכללות, דלא שלים.
והנה מזווג שלים דג"ר דאר"א, נמשכין מוחין
דגדלות, לג"ר דזרין, המזדווגים (ל"א ומזדווגים)
זווג שלים, להוציא נשמות חדשות דצדיקים.
ומזווג דלא שלים דו"ק דאר"א, נמשכין מוחין

הגהות ומראת מקומות

(ת) פרק זה הוא בע"ה עם פמ"ס ענף פ"ב.

אז עדיין אבא דבריאה, אין בו רק ו"ק, ומזדווג עב אמא דבריאה שיש לה פרצוף שלם, והם מולידין מוחין גמורים לזו"ג דבריאה, שהארה קטנה למעלה, היא גדולה למטה. וכאשר זו"ן ראצילות בבחי' ג' על ג', אז יש יניקה לזו"ן דבריאה, בבחי' ו"ק לבד.

והנה נת"ל, כי גם בזווג זה התחתון של רביצת האם על האפרוחים, יש בו ב' אופנים: או בהתלבשותן תוך ז"א עצמו, כנודע שהנה"י שלה, נעשין מוחין אליו. או בהתלבשותן בנוקבא. והענין הוא, כי זווג או"א הוא לעולם, כדי לתת מוחין לזו"ג, כפי מה שהם, או דיניקה, או דגדלות. ואמנם עתה אנו מדברים ביניקה, כי הנה בעת נתינת המוחין, אז נקרא זו"ג, הוי"ה אלקים, הוא הוי"ה, והיא אלקים. (והנה) בהיותן בסוד אב"א, אז הו"א לבדו נקרא הוי"ה אלהים, כי תחלה נותנין לו לבדו, ואחר כך ממנו נמשכין אליה. וכשהם פב"פ, אז נמשכין אל שניהן ביחד, (ואז הם סוד) יחד הוי"ה אלהים, הנזכר בכ"מ.

גם יש בחי' אחרת, שגם הוא בחי' הוי"ה

גדולה משל מעלה. א) ונמצא, כי בהיות הזווג העליון דאו"א למעלה שוין בקומתן, ויהיה ג"כ זווג שלים, אז יש הארה גדולה מאד באצילות, ואז יש מוחין גמורים דגדלות אל זו"ג ראצילות, להוליד נשמות הצדיקים, שהם מבחי' פנימית העולמות. ואז ג"כ ע"י הארה זו, נוספים בחי' מוחין דגדלות לאבא דבריאה ג"כ, משא"כ קודם זה, כי לא היה בו רק ו"ק, שהיא בחי' היניקה, ואז בגדלות, גם אבא דבריאה, יש לו פרצוף שלם. אבל בהיות שאינו זווג שלים דאו"א ראצילות, רק ע"י מקרה לפעמים, שהוא ברביצת האם על האפרוחים, אז אין הזווג הזה לתועלת הבנים עצמן זו"ג ראצילות, כי אחר שזווגם הוא בהיותן רבוצים תוך זו"ג עצמן, בהיותן בבחי' מוחין בתוכם, כנודע, א"כ נחשב זה, כאלו הוא זווג זו"ג עצמן, ולכן אין כח בזווג זה ההחתון, לתת מוחין אל זו"ג ראצילות, רק סוד יניקה לבד, דוגמת האם רובצת על האפרוחים להניק אותם. וכבר נודע כי בחי' היניקה הוא בחי' ו"ק לבד, ואז ע"י הארת יניקה דו"ק אל זו"ג ראצילות

ה ש מ ש

יוצא נשמות, לפי שכל קבלתם הוא מהזו"ן, שהם הו"ק גמורים ראצילות ועד היצירה, יש זווג דפב"פ, אבל בעשיה אין זווגם אלא אב"א, כי העשיה נשאר כך. וידוע משער היחודים, ומכמה מקומות מדברי הרב ז"ל, כי הזווג העליון דג"ר דג"ר דאו"א, שנפסק מהחרבן, כנז"ל שנשבע הקב"ה ולא אבוא בעיר, שהוא זווג דנקודות חכמה עם חכמה, היינו באצילות דאבי"ע ראצילות דפנימיות, אבל בבי"ע שבו, ובכל אבי"ע דחיצוניות, ובבי"ע התחתונות מותר, כי לא עליהם היתה השביעה, כנודע. וכתב בשער כ"ח שער העיבורים, כי הנשמות יוצאות מזווג החיצוניות ופנימיות דאבי"ע דפנימיות, ולא מחיצוניות ופנימיות דאבי"ע דחיצוניות, והנה בבקר כו', נה"ש דלי"ט ע"א

הנחות ומראה מקומות

(א) ע"י בתע"ס שיעור ט"ז אות רכ"ב. ג"א מטה (ש"ש).

שלמים, אלא שמוחין דעשיה נקראים כן. ומשני זווגים דו"ק דישסו"ת, והוא בהתלבשם בזו"ן, (נמשך מוחין ג"ר וו"ק דו"ק דזו"ן) והוא נקרא זווג דמקרה, ומחם עצמם ולא ע"י זו"ן, נמשכים מוחין, והם שאר כסות ועונה לאו"א דבריאה, להזדווג, לתת מוחין לזו"ן דבריאה, להזדווג להוליד נשמות מלאכים ליצירה, כי עד מקום שמגיע התפשטות עצמות אור המוחין דג"ר ראצילות, שהם או"א וישסו"ת, עד שם יש יכולת להוציא נשמות, ולפיכך היה יכולת בזו"ן דבריאה, להוציא נשמות, אלא שהם המלאכים לבד, לפי שהמוחין שקבלו הם מישסו"ת עצמם, הנקראים ו"ק דג"ר, ולא ע"י או"א. (לישנא אחרינא מישראל סו"ת עצמם ולא ע"י זו"ן הנקרא ו"ק דג"ר ראצילות). אבל מזווג דיצירה ועשיה, אינו

גם נתבאר שם, כי במצח דא"א ב' מתלבש הדעת דעתיק, (צ"ל דא"א ג') ובתוכו מתלבש היסוד דעתיקא, וגם מזה המצח יורד הארה עד אר"א, כדי שידווג, כי הרי הוא נמשך מבחי' יסוד ודעת, שהם בחי' זווג. ושם נתבאר, איך יורדים אורות אלו עד הגרון דא"א, ושם נעשה הזווג מהחיך והגרן, ונעשה בחינות אחע"ה שבגרן, שהוא בחינת שם ס"ג ואהי"ה, שהוא בגימטריא אחע"ה, והם בחי' ב"פ מ"ב אשר בפנים דא"א, אשר נעשו ש"ע נהורין, כנזכר שם.

גם נתבאר שם, כמה בחי' יש בענין הסתכלות, הנזכר באדר"ו, ושם ביארנו ב' בחי' מהם בלבד, א', כאשר אר"א הם מסתכלין למעלה במצחא דא"א, שאז הם בבחי' א"א, ויש להם ש"ע נהורין, וגם הזווג שלהם הוא פכ"פ, עוין בקומתן למעלה, בבי' זווגים: שלים, ולא שלים, אבל כאשר אינה מסתכלין, אלא בתרין הפוחין, שהם הפנים דא"א, אז אין להם רק ק"ן נהורין, כדמיון ז"א, כנזכר באדר"א דקל"ה, ואז הם קצרי הקומה, בבחי' הזווג הב', הנקרא רובצת על האפרוחים. ואלו הם הב' זווגים שיש להם כאן למטה, שלים, ולא שלים.

ונבאר עתה עניינם, דע, כי אר"א ב' הכתרים שלהם, הם בגרון דא"א, כמבאר בכקומו, והם נמשכין מס"ג ואהי"ה אשר שם, שהם סוד אחע"ה הנ"ל, והנה בגרון דא"א נתבאר לעיל, שעד שם מגיעין התורות, שהם מ"ב ב"פ, של ב' היור"ת, ונעשו שם אחע"ה. ואמרנו, כי להיות שאבא גניז וטמיר יתיר, לכן הכתר דאמא, כלול בכתר דאבא, נמצא כי ג"ם באבא, וא"ם באימא, וז"ס גם צפור מצאה בית, כי אבא יש לו ג"ם, שהוא בחי' הש"ע נהורין, כמנין צפור. והו' היתירה, הוא בחי' הפנים עצמו דא"א, אבל אמא, אין לה רק א"ם, וזהו הטעם שנקרא בינה אם בכ"מ. ד)

אלקים, והוא כי לפעמים אמא המתלבשת בנה"י (הנה"י) שלה בז"א לבדו בפנימיות, ואז הוא נותן אח"כ המוחין לנוקבא, ואז הו"א לבדו נקרא הוי"ה אלהים. אמנם כאשר יורדת ומתלבשת בנוקבא, אז אין אמא מתלבשת בתוכה, רק נשארת עליה בסוד אור מקיף, כי (כמו) כאשר יורדת הבינה אל המלכות בסוד תפילה של יד, נשארה בסוד אור מקיף, והנה"י של עצמות ועיר אנפין, נכנסין בפנימיותה, ואז נקרא הזו"ן בין שניהן, יחד הוי"ה אלהים.

והנה כאשר יורדת אמא במלכות, אז יש במלכות מציאות מ"ג, שעל ידם מזדווג אמא עם אבא, בהיותן שם למטה כנ"ל. אך בהיות אמא תוך ז"א, אז היסוד דז"א מתעלה בה בסוד מ"ן, ועי"כ נעשה זווג לאר"א הנ"ל. נמצא, כי כאשר הזווג הוא בהיות אמא תוך ז"א, אז ז"א דאצילות יש בו בחינת ו"ק, בלתי מוחין. (וגדלות) אבל גרפין יש לו, ונקרא אפרוחים. אבל כאשר מתלבשת במלכות לברה, אז הוא ביצים, שהוא ו"ק בלתי גרפין. [נלע"ד], כי גרפין הם מוחין מקיפין דיניקה]. והנה כבר בארנו בדרוש א"א, ענין אר"א, מהיכן נמשך בהם כח הזווג, ואמרנו בביאור אדר"ו, איך ב' שמות דהוי"ה דידוין, שהם ח' תוורתא דרישא דא"א, הם נמשכין דרך ב' פנים דאר"א, (דא"א כצ"ל) וכל הוי"ה יש בה מ"ב אותיות: דפשוט, ומלא, ומילוי דמילוי. ובפן א' יש מ"ב, ובפן הב' יש מ"ב ב' כנ"ל, וכל פן ופן כולל י"ס, והכתר לוקח שער ראשון של מ"ב, והוא כולל כל המ"ב. אמנם המ"א הנשארים, מתחלקין לט"ס, וכל ספי' מן הט', כולל כל מ"א, והם גימטריא ש"ע ע"ה. והכתר לבדו הכולל כולם, הוא ש"ע. נמצא כי בפן א יש ט"ס, כל א' כלולה מן המ"א, הם ש"ע נהורין. וכן בפן הב' ש"ע נהורין, ממ"א אותיות הוי"ה הב' כנ"ל.

הגהות ומראה מקומות

- ג) נ"א במצח דעתיקא מתלבש הדעת דא"א שהוא ג"כ נקרא עתיקא כנ"ל.
ד) ע"י שער טנת"א פרק ג'. וע"י בהקדמת תקוני זהר אות ל"ט במעלות הסלם ד"ה ונמצא.

- ב) ע"י שער א"א פרק י"ג ובתלמוד ע"ס שיעור י"ג אות צ"ז באור פנימי ד"ה הדעת דרדל"א וד"ה בינה דעתיק.

כאשר הזווג הוא למעלה שוין בקומתו, אז יש להם ש"ע נהורין כמנין צפור כנ"ל, וכשהוא זה הזווג של מקרה, שהוא התחתון, אז אין לאמא רק ק"ן נהורין מכל הצפור, שהם הש"ע נהורין הנ"ל, וביאור כל זה, נתבאר לעיל בענין הש"ע נהורין דא"א, ע"ש.

אך הענין בקיצור, כי כבר ביארנו לעיל, כי הש"ע נהורין הם ט"ס, כל אחד כלול ממ"א שצריכים, וא"כ כאשר הזווג דא"א עלאין, בהיותו פב"פ, שוין בקומתו, ואז מסתכלין במצח דא"א, אשר שם בחי' היסוד דעתיק, מלוכש הוך הדעת דעתיק, והדעת תוך המצח דא"א, אשר כל זה הוא בחי' זווג, ומשם נמשך זווג הגרון והחיך, שהם אחז"ה ב"פ מ"ב לא"א, ושם מלבישין הכתרים שלהם את הגרון דא"א, ומשם נמשך הזווג העליון דא"א, ואז קומה דאמא שיעורה ט"ס, כל א' כלולה ממ"א. הרי ש"ע רבוא.

אבל בהיות אמא מסתכלת בפנים דא"א, ואז האמא היא קצרת הקומה, מהחזה דאבא ולמטה לבד, עד סוף נה"י שלו, הם ג' ספי', כל א' כלולה ממ"א, הם קכ"ג, וב' שלישי ת"ת הם כ"ז, ועם קכ"ג הרי ק"ן רבוא לבד. וז"ס ק"ן צפור, שבזווג של מקרה הזה, אין לה רק ק"ן רבוא נהורין, מן הש"ע שהם בגימטריא

והענין הוא, כי הנה ב' מזלות שיש שם בייג ת"ד דא"א, והם תיקון ח', שהוא מזל העליון, ותיקון י"ג, שהוא מזל תחתון. והנה אבא, נאחו במזל העליון, ואמא, במזל תחתון. ותרומיהו נחתי בשקולא עד טבורא בשוה, אמנם בראשיהם למעלה, המזל הח' שרשו גבוה למעלה בריקנא, יותר מן המזל הי"ג, ואותו הפרש מועט שלקח אבא, הוא זה הא' שלקח אבא יותר מאמא, ונקרא אבא ג"ם, ואמא א"ם.

פרק ג

(ה) ונבאר עתה מצות שלוח הקן, כי יקרא קן צפור יגור, הנה כאשר הזווג דא"א, הוא בבחינת רביצת על האפרוחים כנ"ל, וזה מורה על חולשת הבנים זו"נ, שהם חלשים בבחי', ו"ק, הנקרא אפרוחים, והם קטנים, וצריכין עדיין לאמא, וצריכה אמא לרבוץ עליהם, לשומרם מן החיצונים. ואז גם אבא יורד עמה, ומרכין ראשו למטה, כמבואר לעיל, שאין זה הזווג העקרי של או"א, אלא זווג המקרה, (א) כאשר הבנים בסוד יניקה צריכין לאמא, לכן ארו"ל, כי יקרא, קן צפור, פרט למזומן. גם אמרו, שיהיו צריכין לאמם. ואמרו ק"ן צפור, הענין הוא כמש"ל.

ה ש מ ש

בכל העתים האלו יש מוחין דגדלות לזו"ן תמידין, ואינם מסתלקים עד עבור העת ההוא. (הרב שמן ששון כתב וז"ל, שמעתי מקשים, מאי שנא מצוה זו יותר מכל המצות. אחר זמן, ראיתי בספר ע"ח כת"ל, תשלום הגהות השמש, אחר תיבת ההוא ואפילו בזמן שהיה בהמ"ק, ותשובת רשב"י לר"א בנ"ה, הוא על שאר ימות השנה, בערך הימים והעיתים כנזכר, ואפילו שאין לך מצוה שאין לה מקום, המשכיל על דבר ימצא טוב טעם, כי הדברים עתיקים ועמוקים מאד, כמבואר אצלי בתשלום הקדמת רחובות הנהר עכ"ל.

(א) נ"ב, משמע שאין מצות שלוח הקן נוחגת, אלא בזמן שהזו"ן הם בסוד יניקה. ולכן צריך להזהר, שלא לעשות מצוה זו בעת שיש לזו"ן מוחין דגדלות, כגון בעתות התפלה וכיוצא, ולא במ"ט ימי העומר. (והטעם הוא פשוט יען שכל מוח הנמשך ע"י ספירת העומר של אותו יום, אינו מסתלק, לא כן בשארי ימות השנה, דאחר התפילה מסתלקים המוחין כמ"ש בשער הכוונות יע"ש. שמן ששון) ולא מראש השנה עד שמיני עצרת, (ולא בכל שנת ה', ולא בשנת היובל בזמן הזה אחר החורבן, כך הוא הגירסא בס' שמן ששון) וכנודע, כי

הגהות ומראה מקומות

(ה) פרק זה נתבאר בע"ה עם פמ"ס ענף פ"ג.

צפור, עם בחי' אנפין עצמן שהם ר' דצפור כנ"ל, וכל זה הוא באמא, לפי שירדת למטה משא"כ באבא.

ומה שקרא לזווג זה קן צפור, לשון ק"ן. ר"ל, כי עתה בזווג זה נקרא מקננא על בנין, כי הבן שהוא ז"א נקרא צפור, והיא מקננת עליה, ונעשית קן צפור. ולזה לא אמרו בהיקונים, דאמא יתבא על בנין, רק מקננת על בנין, כי לשון קינון מורה על הזווג, שמזדווגת אז עם אבא, בהיותה היא אם על הבנים, שהוא הזווג הזה הב' הנ"ל, הנקרא מקרה לפרקים.

ואמרו לפניך יתבאר במ"ש, (ו) כי יש חילוק, כשאומר מלפניך, או לפניך. כי בינה נקרא מלפני ה', שהוא יותר פנימי מן הוי"ה. אבל המלכות, נקרא לפני ה', שהוא לפניו של הז"ת, ולזה אמר לפניך, כי עתה בזווג זה. האמא יורדת למטה, ומתלבשת בז"א, ונקרא לפניך, ולא מלפניך.

ואמרו בדרך רמז אל הנ"ל, כי ב' מיני יחודים הם, של הוי"ה אלקים: הא', הוא, כי ענין זווג אורא, לעולם הוא, כדי לתת מוחין אל הבנים, ובעת נתינת המוחין, נקרא זור"ן הוי"ה אלקים. אלא שכאשר זווגם אב"א, אז ז"א לברו נקרא הוי"ה אלהים, לפי שמתחלה ניתנין אלו המוחין לו, ואחר כך נמשכין אליה, אך כשהם פב"פ, אז נמשכין לשניהם ביחד, וז"ס יחוד הוי"ה אלקים בכ"מ.

ויחוד הב' של הוי"ה אלקים, הוא ג"כ כמ"ש לעיל, כי בזה הזווג הב' התחתון דאורא, יש ב' מציאות: או כשירדת בז"א, שאז נכנסת בתוכו כמ"ש, ונהי' שלה, נעשין מוחין אליה, או כשירדת במלכות, שאז אינה נכנסת בתוכה, אלא נשארת למעלה, בסוד אור"מ, כמבואר אצלינו, כי כשירדת (נ"א כמו שירדת) בינה במלכות, בסוד תפלה ש"י, נשארת (נ"א ע"י שנשארת) בסוד מקיף, והנהי' דעצמות ז"א. הם נכנסין בתוכה ובפנימותה, להעשות לה יחין של פנימותה.

והנה כאשר נכנסת בז"א, אז הו"א לברו נקרא הוי"ה אלהים, כי הוא לוקח הכל, ואח"כ הוא נותן לה המוחין שלה. וכשירדת על המלכות, ולא בתוכם ממש, אז שניהן ביחד זור"ן נקרא ה' אלהים. והרי ב' מיני יחודים הם של הוי"ה אלהים, הנמצא בזווג זה הב' של מקרה, ונגדן אמר בדרך, שהוא גימטריא ב"פ הוי"ה אלהים הנ"ל.

וביאר ב' מיני הירידות האלו של הבינה וכנגד הא' אמר, בכל עץ. כי הו"א נקרא עץ, וכשירדת נכנסת לתוכה, וזהו בכל עץ. וכנגד ירידתה בנוקבא, הנקרא ארץ, אמר או על הארץ, ולא אמר בארץ לטעם הנ"ל, כי אז נשארת עליה בסוד אור"מ, ואינה נכנסת בתוכה ממש כמו בז"א.

ואמרו בכל עץ, ולא בעץ, הוא, כי הנה ברדתה על המלכות, אז המלכות יש לה מ"נ. אבל כשירדת בז"א, אז כדי שתזדווג עם אבא, זה הזווג הב', צריך שהיסוד דז"א הנקרא כל, תעלה בה בסוד מ"ן, כדי שתוכל להזדווג עם אבא בעלה, ומה שהיה נקרא כל, יהיה עתה בבחי' בכל, שהוא גימטריא ב"ן דההי"ן, שהוא מ"ן כנודע.

ואמרו אפרוחים, או בצים הוא, לרמז אל הנ"ל כי ענין הזווג דאורא, זווג עליון, בהיותו שוין בקומתו למעלה, אז הוא לתת מוחין דגדלות אל זור"ן דאצילות, וע"י הארה זו, ניתנין גם מוחין דגדלות אל אבא דבריאה, שאין לו רק ו"ק, כנודע במקומו ועתה יהיה לו ג"כ מוחין. אבל כשהזווג הוא התחתון, בבחי' רביצה, שאין שוין בקומתו, אז הוא לתת מוחין דיניקה לבד אל זור"ן דאצילות, ואז יש בו ב' בחי': או ברדתה בז"א, או ברדתה בנוקבא. וכנגד הירידה בז"א, אמר אפרוחים, כי אז הו"א בסוד אפרוחים, שהוא בבחינת ששה קצוות, בלתי מוחין דגדלות, אבל אית ליה גדפין, וכשירדת במלכות, אז הוא בסוד ביצים, שהם ו"ק לבד, בלתי גדפין. אמנם בב' בחי' אלו לעולם, אין בהם רק ו"ק לבד. וכנגד

נקרא תבונות, ואז ז"א נאמר עליו, ואיש תבונות ידלנה. כי הרי עולה עמהם למעלה, ונכלל בשתייהן, ועתה דולה ומשקה אפילו מאותה תבונה הא', והוה ידלנה, לשון יחיד.

וכאשר הוא נכלל בשתי התבונות, עולין שלשתן למעלה עד הבינה, ואז כולן נקרא בינות, על שם הבינה, ואז נקרא ז"א עם בינות. וכל זמן שלא הגיע ועלה שם, נאמר עליו, כי לא עם בינות הוא, כי בינה עליונה, היא רחמים פשוטים, ואין שם אחיזה אל הקליפות, אבל כשלא עלה שם, יש בו אחיזה אל הקליפות, וע"כ לא ירחמהו עושה, ר"ל שאינו רחמים גמורים.

ונבאר ענין בינה ותבונה, ובו יתבאר מ"ש בס"י, הבן בחכמה, וחכם בבינה. והענין, כי הנה ב' אותיות ראשונות של הוי"ה, הם בחי' הוי"ב, אבל באות יו"ד לבד שהוא חכמה, שם יש בחי' בינה, והוה ענין הבן בחכמה, ופי' הוא, כי יו"ד במלואו, י' הוא חכמה, וב' אותיות יו"ד נעשית צורת ה', שהוא צורת ר"ד, שבאות יו"ד, והיא נקרא בינה עלאה הנ"ל.

ואמנם ה' ראשונה עצמה שבשם הוי"ה, זו היא תבונה ראשונה הנ"ל, וכבר הודעתך בדרוש תפילין, בענין כתיבת שם הוי"ה, שצריך לכתוב תחלה י' בקרן זוית של ה' הזאת, כזה וְיָ, ואות י', הוא בחי' חכמה של זאת התבונה ראשונה, וזו החכמה נקרא יש"ס. וז"ש, וחכם בבינה, והרי נתבאר כי באות י' של הוי"ה, יש בחי' אוֹיָא עלאין. ובאות ה' ראשונה של הוי"ה, יש בחי' יש"ס ותבונה, שהם תתאין. ועתה צריך לבאר, למה הבינה הראשונה נרמזת בב' אותיות יו"ד של מילוי היו"ד, אשר צורתם ה', ושם קדמה ו' אל ד'. והתבונה נרמזת באות ה' ראשונה של הוי"ה, ושם קדמה ד' לו', כנודע כי ה', צורתה ד' על ו'. גם שינוי אחר, כי ו' של מילוי יו"ד, יש לה ראש, שמורה, היותה כלולה מיי"ס, כמבואר אצלנו.

שנים אלו אמר, אפרוחים, או ביצים. אפרוחים, כנגד בכל עץ. או ביצים, כנגד על הארץ.

ואמר לא תקח האם על הבנים, ר"ל כי זווג זה התחתון דאו"א, הוא בהיות זר"ן קטנים, צריכין לאמם, בהארה מועטת דיניקה, וצריך שלא תמשיך בחי' הזווג זה התחתון, שהוא בהיות האם בבחי' רובצת על האפרוחים להניקם בזמן יניקה, אמנם תעשה באיפן שתשלח האם, והם אוֹיָא שנרמזין בב' תיבות שלח תשלח, ובב' תיבות את האם, הנזכר בהקדמת תקונים, הרין שלוחין תעשה, באופן שיעלו מעל הבנים, ויוגדלו, ולא יהיו צריכין לאמם להניק אותן, ויעלו למעלה, ויזדווגו בבחי' זווג עליון, בהיות שניהן שוין בקומתן, ועי"ז תגרום שני תועליות גדולות: א', הוא שע"י זווג עליון, ימשכו מוחין דגדלות בזו"ן דאצילות, כי כל לשון טוב, הוא מוחין, כמבואר אצלנו בברכת אבות, בענין גומל חסדים טובים, והוה למען ייטב לך. (ז) תועלת ב' הוא, והארכת ימים, שימשכו ג"כ מוחין דגדלות באבא דבריאה, שלא היו בו רק ו"ק, ו' ימים, ועי"ז יתארכו, ויהיו לו מוחין, משא"כ בזווג של כי יקרא, שהוא התחתון, שאין בו שום תועלת מאלו השנים. (ח)

פרק ד

(ט) ודע, כי למעלה באמא עלאה, יש ג' בחי': א', נקרא סמ"ד, ונקרא בינה. והב' נקרא סתומה, ונקרא תבונה. והג', נקרא ד', ונקרא ג"כ תבונה. (י) וזאת התבונה, שהיא בחי' הג', היא אשר מתלבשת נה"י שלה תוך ז"א, להעשות לו מוחין. וכאשר ז"א ותבונה זו, שהיא הבחי' הג', המתלבשת בז"א, בהיותן שניהן עולין למעלה אצל הבחי' הב', שהיא סתומה, תבונה ראשונה, אשר היא ב' אל הבינה, ועליה נאמר אני ישנה, אותיות שני"ה, ואז נכללת תבונה הב' בתבונה הא', ואז שתייהם

הנהגות ומראה מקומות

ובתלמוד ע"ס שיעור י' מן אות כ"ט עד אות ל"ו.
(י) עי' שער אוֹיָא פ"ח ובמבר"ש שער ד' ח"א פרק י"ח ול"א.

(ז) עי' שער המצות פרשת כי תצא בסוד מצות שלוח הקן. (ח) ג"א הפנים (כת"י).
(ט) פרק זה נתבאר בע"ה עם פמ"ס ענף ס"ד

אור"מ, ואינה נכנסת בסוד פנימית, לכן אינה דבוקה עם אות ו', נמצא כי זו תבונה הראשונה, הוא בבחי' ו"ק לבד.

וזה"ש כי ימצא חלל באדמה, (כ) כי כרעא דה' תלויה, ואינה דבוקה עם הד', ונשאר שם מקום פנוי וחלל בלתי מוחין, והנה זו התבונה נקרא אדמה, ר"ל אדם ה', והנה באדר"ו דרצ"א אמרו, כי אותיות תבונה הם: ב"ן וב"ת, דאינון (ל) ו"ה. פי' הדברים, כי ב' אותיות ד"ו, שיש בצורת ה' ראשונה דהוי"ה הנ"ל, הם דעצמות התבונה, שהם ו"ק שלה, וד' מוחין. ולפי שאחר כך נמשכין זו"נ הנקרא ב"ן וב"ת, מב' אותיות ו"ד אלה, והם סוד ו"ה, לכן הם נקראים תבונה, אבל אין פי' שב' אותיות ו"ד אלו הם זו"נ עצמם.

פרק ה

(מ) גם דע, כי הנה זאת הד' שע"ג הוי' בצורת ה' ראשונה, כבר בארנו, שיש לה עוקץ מאחריה, בצורת י', והוא בחי' יש"ס. גם דע, כי הנה נחלקת ד' זאת, לג' חלקים, שהם יו"ד באמצע, וב' ווי"ן הנמשכין ממנה, כזה ז' והם גימטריא כ"ב אתוון, הניתנין מן חכמה אל הבינה.

ועתה צריך ליתן טעם, למה באות יו"ד נעלמת בינה, ונגלית החכמה, ובאות ה' נגלית הבינה ונעלמת החכמה. והענין, כמ"ש בדרוש אחר, כי ב' כתרים דאור"א הם בגרון א"א, אשר שם הוא בחי' בינה דא"א, גם בארנו, בפסוק יומם יצוה ה' חסדו, כי יש ב' מיני חסד: א', הוא חסד עליון, אחר הבינה (נ) אשר מקום זה הוא ברישא דכתפין דא"א, קודם ההפשטות והתחלקות הב' זרועות, ושם הוא מקום החסד העליון, הנקרא יומא דכולהו בס"ה. וכבר ידעת, כי לעולם חסד מצד הזכר, והנה

ואות ו' שבתוך הה' ראשונה, אין לה ראש, שמורה היותה בבחי' ו"ק לבד, בלתי ראש. אך הענין הוא, כי הנה אות ו' של מילוי היו"ד, היא בחי' בינה העליונה, ובינה עליונה יש בה י"ס עם מוחין, לכן ו' זו יש לה ראש, והוא מורה על כל פריצוף הבינה עצמה. אמנם אות ד' של מילוי יו"ד, אינה בחי' הבינה עצמה, רק בחי' ד' מוחין הנמשכין מן הבינה, ומתלבשים בתחלה באחוריים של חצי ת"ת ונה"י שלה, ואח"כ הם מתלבשים בראש התבונה, שהוא אות ה' ראשונה של היו"ה.

ואמנם ה' ראשונה של היו"ה, שהוא צורת ד"ו, והוא גימטריא י', כולם בחי' התבונה ראשונה עצמה, לכן שם בב' אותיות ו"ד, הם ב' אותיות נפרדין. אבל ב' אותיות ד"ו אלו של התבונה, הם כלולין באות א', שהוא אות ה'. לכן אין לו' שבתוך הה' צורת ראש, לפי שהוא בחי' ו"ק לבד בלי ראש. והד', הם ד' מוחין של התבונה עצמה, לכן קדמה ד' על ו'.

והנה צריך שתדע, כי זו הד', אינה בחי' ד' מוחין של התבונה פנימית, שאם היה לה מוחין, היא (היה) בחי' ראש אל הוי' שבתוך הה', אבל כמו שאין מוחין בראש ז"א, עד שנתלבשו בתוכו הנה"י של התבונה, וכן עד"ז אין לנוקבא דז"א מוחין, עד שנתלבשו בתוכה נצח הד' יסוד דז"א, א"כ גם התבונה הזו אין לה מוחין, עד שתעלה למעלה עד הבינה, ואז יהיה לה מוחין מנה"י דבינה עליונה. ואמנם עתה זו התבונה הא' הוא למטה, ואינה כלולה עם הבינה למעלה, הנרמזת באות י' כנ"ל, לכן אות ו' שבתוך הה' אין לה ראש, לפי שעדיין אין לה מוחין פנימים. ואות ד' שע"ג הוי', הוא בחי' אור"מ מלמעלה בגלגלתא מבחוץ, ולכן נתרחקה זו הד' מן הוי', ואינה דבוקה בו ממש, רק מתפשטת ומקפת אות ו', בסוד

הנהגות ומראה מקומות

ובתלמוד ע"ס שיעור י' מן אות מ' עד אות מ"ד ומן אות ל"ו עד אות מ'.

(ג) עי' מבר"ש דף פ"ג ע"ב ובשער הכללים כללי החור"ג סימן ז'.

(כ) עי' מבר"ש שער ד' ח"ג פ"ה, ושער ה' פרק ט"ו ובשער הקדמות דרוש בענין אור"א דף נ"ב ע"א. (ל) ג"א ל"ג דאינון (כת"י).

(מ) פרק זה נתבאר בע"ח עם פמ"ס ענף פ"ה

החכמה, שהוא י', נמצא כי בינה עליונה נקראת ס', לפי שמקומה נגד ו"ס עליונות שלו, כ"א כלול מ'י, הרי ס'.

אבל התבונה, שאין בה רק שיעור ד' תחתונות, וכ"א כלול מ'י' לטעם הנ"ל, לכן היא ׀ סתומה, גם נקראת ׀ סתומה, דיתבא רביעא על בנין, וגם לסיבה זאת, נקראת זאת תבונה ראשונה עה"ב. והטעם, כי הנקבות נקראות עולם, כמ"ש בזהר ויחי (ס) על פסוק מן העולם ועד העולם, וזה התבונה נקרא עולם הבא, עלמא דאתי, לפי שהיא יורדת למטה ומתגלית תמיד. אבל בינה עליונה, נשארת למעלה, ואינה יורדת, לכן בינה נקראת לע"ל, כי המוחין עליונים דו"א, המלוכשים בנה"י דבינה עליונה, הם עתידין לבא אח"כ, כאשר יהגדל מעלתו, ויהיה לו מוחין עליונים יותר. מן בינה, ולא מן התבונה, ואז יהיה לע"ל. אבל מוחין דנצח הוד יסוד דתבונה, הם נמשכין בו תמיד, ולעולם הם נמשכין ובאין, וזהו פ"י עולם הבא, עלמא דאתי, כי תמיד נמשך ובא, וזהו ההפרש שיש בין עולם הבא, ובין לעתיד לבא. כי זהו בתבונה, וזהו בבינה, בבחי' הנצח הוד יסוד שבהם, הנעשין מוחין דו"א. וזהו מ"ש בס' הבהיר, (ע) ששאלו התלמידים לר' רחומאי מהו עולם הבא. א"ל, עולם שכבר בא, והדבר מובן עם הנ"ל שכתבתי.

פרק ו

(פ) כבר בארנו לעיל, כי כאשר עולין ז"א וב' התבונות, עד בינה עליונה, אז נקרא ז"א עם בינו"ת הוא. והטעם הוא, עם הקדמה שנקדים לך, בענין הכללות הנזכר בכ"מ, כי כל מקום אשר התחתון עולה למעלה במקום העליון, להיותו נכלל שם עמו, הוא שהעליון עומד בבחי' פנים, והתחתון עומד שם בבחי' אחוריים שלו. ובוזה תבין ענין זה, כי הנה

האור הנמשך מגרון העליון דא"א, מתלבש (ירד ונתלבש) בחסד זה, וכאשר יצא לחוץ, אז אבא נעשה בבחינת החסד ההוא, והבינה נעשה בבחינת הגרון, לפי שהוא בינה דא"א, כי להיות גרון גבוה מהחסד, לכן מתלבש אור הגרון בחסד ההוא, נמצא כי אמא שיצאת מבחי' הגרון, היא יותר מעולה, והיא נעלמת תוך החכמה, וזהו בחי' אות יר"ד, שהחכמה נגלה בה, והבינה נעלמת בה, ואינה נגלית. אבל כאשר התחילו ב' זרועות דא"א להגלות (להתחלק) ולהתפשט, אז נתלבש חסד בגבורה, ומשם יצאו ישסו"ת, ואז היה הדבר להיפך, כי אבא טמיר וגניז יותר מן הבינה, לכן נרמזו באות ה', שהחכמה בהעלם, ובינה בגלוי.

וז"ש באדר"ן דר"צ, קרוב ללשון זה, לבתר אשתכחו דחכמה אבא, בינה אמא. פ"י, כי תחלה הם נעלמים בינה תוך חכמה. אך לבתר, ר"ל לאחר דאתפשטו דרועי דא"א, אז נתגלו בחי' או"א. והרי נתבאר היטב, ענין בינה ותבונה הראשונה, וענין אבא ויש"ס, אשר הם נרמזין בב' אותיות י"ה הראשונים שבשם הוי"ה.

ודע, כי ג' חלקי הבינה, שהם: בינה, ותבונה הראשונה, ותבונה שניה, כולם הם פרצוף אחד. נמצא, כי כאשר היה עיבור ראשון דו"א, שהוא אז בבחי' ג' כלול גו' ג' כנודע, היה בזה התבונה ראשונה, שהיא ה' ראשונה, של השם, לפי שכיון שג' חלקים הנ"ל נעשו פרצוף א', נמצא כי זו התבונה הראשונה, היא מהחזה ולמטה של כללות הפרצוף הנ"ל, ושם הוא מקום העיבור, שהוא מקום הבטן, אשר בתוכו נוצר הולד. אבל בבינה העליונה, אין שם בחי' הריון ועיבור. והנה בינה עליונה נקרא סמ"ך, ותבונה ראשונה נקרא ׀ סתומה כנ"ל. והענין הוא, כי בינה עליונה הוא שיעור ו' ספירות עליונות, שהם: כחב"ד ח"ג, ולהיותן נמשכות מסוד

הגחות ומראה מקומות

(פ) פרק זה נתבאר בע"ח עם פמ"ס ענף פ"ו ונתלמוד עשר ספירות שיעור י' מן אות מ"ד עד אות ס"ד.

(ס) צ"ל ויגש אות ק"ב ובדפו"י הוא בדף ר"י.

(ע) בהשמטות מספר הזהר אות של"ד ועי'

בשער ציור עולמות בסופו.

צרופים, מתחלקין לד' חלקים, והם שם אלקים א', הכולל ל' צרופים בספירה א', ושם אלקים ב' הכולל ל' צרופים בספ' ב', ושם אלקים הכולל ל' צרופים בספ' ג', ושם אלקים, הכולל ל' צרופים בספירה ד', והנה ע"ש ק"ך צרופים אלו, נקרא סמ"ך בינה עליונה כנ"ל, כי סמ"ך גימטריא ק"ך, ובעלות הו"א והתבונה ראשונה שם באחוריים שלה, נאמר סומך ה' לכל הנופלים כנ"ל.

והנה הם נחלקים לד' בחי', וזהו ענין הפסוק אורך היריעה ל' באמה, ורוחב ארבעה באמה. שהם ק"ך צרופי אלקים, הנחלקים לד' פעמים ל'. והנה זה ענין בוכ"ו, הנזכר פ' פקודי רס"א, שהוא ענין חילוף אהי"ה באבג"ד, כי הנה שם אהי"ה הוא בפנים שלה, ושם בוכ"ו הוא באחוריים שלה, כי הנה הוא גימטריא ד"ל, שהם בחי' האחוריים האלו, שהם ד"פ ל' צרופי אלקים.

והנה משה רע"ה, היה כלול ק"ך צרופים אלו ע"ד הנ"ל, הם ד' שמות אלקים, גימטריא מש"ה עם הכולל. וכל אלהים מאלו ד' הכולל שלשים צרופים, והרי ארבעתן הם כוללים ק"ך צרופים של אלהים, וזהו בשג"ם הוא בשר והיו ימיו מאה ועשרים שנה, כמ"ש בתיקונים על בשג"ם זה משה, וכבר ידעת, כי משת זכה לבינה, והוא בבחי' זו.

אמנם בחי' התבונה ויש"ס, כאשר האחוריים של אר"א עלאין מתפשטין בהם, נעשו ישו"ת בבחי' אחוריים של שמות הוי"ה ואהי"ה דיודי"ן ברבוע שלהם, כי ריבוע של הוי"ה גימטריא קפ"ד, וריבוע של אהי"ה גימטריא תקמ"ד, כי לעולם הפנים שלהם בחי' יושר, ובחינת אחוריים הם בבחי' חשבון ורבוע, נמצא כי אר"א בבחי' הפנים שלהם, שהם הוי"ה אהי"ה דיודי"ן, גימטריא רג"ל. וישו"ת הפנים שלהן, הם ב' אחוריים של ב' שמות הנ"ל, כי מה שהוא אחוריים למעלה, הוא בבחי' פנים למטה.

ואמנם זהו שאנו אומרים, כי אלו הרבועים

זאת התבונה, יוצאת מן האחוריים של בינה עליונה, ואותן האחוריים של בינה, הם שמות דאלקים כנודע, כמ"ש בע"ה, כי כל האחוריים הם שמות אלהי"ם, וז"ש בזהר פ' אחרי מות דפ"ה, כי הבינה נקראת רחמים בלחודוהי, אך מסטראה דינין מתערין, (צ) ופי' מסטראה, ר"ל מצרדיה, שהם האחוריים שלה, שהם הדינין, אבל היא עצמה בבחי' הפנים, שלה היא רחמים.

ודע, כי בכ"מ שנמצא בזהר, שהבינה נקרא אלהי"ם, היא בתבונה זאת, היוצאת מאחוריים של הבינה, שהם אלהי"ם. וא"כ כאשר התבונה זאת היא למטה, או יש אל החיצונים אחיזה בה, אמנם כאשר תעלה למעלה, ותהיה שם בסוד אחור בינה עליונה, אז אין אחיזה אל החיצונים בה, וזהו סומך ה' לכל הנופלים, כי כאשר זאת התבונה תחתינה, תרד מאחורי בינה ולמטה, או גם הז"א יורד למטה ממקומו, וכן גם הנוקבא דז"א תרד ממקומה, ואז כל אלו נקראו נופלים, שאף גם בתבונה הזו יש בה אחיזה אל החיצונים כנ"ל, ואינן עולין אלא ע"י הבינה העליונה, הנקרא סמ"ך כנ"ל, לפי שהיא סומכת אותם, כאשר כולם יעלו למעלה ע"ד הנ"ל, שייכללו זה בזה, ותעלה התבונה להיותה בסוד אחוריים דבינה עליונה, הנקרא סמ"ך כנ"ל.

ונבאר ענין בינה ותבונה בשמות אשר בהם, דע כי מן האחוריים של ד' עליונות של הבינה, משם נעשו ד' עליונות דתבונה, בבחי' פנים שלה, ומאחוריים של ו"ק של בינה עליונה, נעשו ו"ק בבחי' פנים של תבונה. והנה בינה עייונה, ואבא עלאה, הם ב' שמות: אבא נקרא הוי"ה, ע"ב דמילוי יודי"ן, ואמא נקראת אהי"ה דיד"ן, גימטריא קס"א. והנה אחוריים דבינה, אע"פ שיש בהם י"ס, עכ"ז בחי' אלקים שהם באחוריים שלה כנ"ל, אינן נכרים ונגלים בה, אלא באחוריים שמחציה ולמטה, שהוא מהחזה שלה, שהם ד' ספירות תנה"י.

והענין, כי נודע ששם אלהים, יש בו ק"ך

הגהות ומראת מקומות

(צ) ע"י שער ל"ב פרק א'.

פעמים, לפי שעד ק' פעמים, יש לו שליטה, כמנין מ"ס ולא יותר. ואמנם הפנים של או"א הם עולין גימטריא רג"ל כנוכר, והם גימטריא זכור, ומשם בא הזכירה, שהם אותיות: זכ"ר י"ה, שהם או"א, הנקרא י"ה, לפי ששם אין קליפה נאחזת.

והנה ענין אחוריים דתבונה שביארנו לעיל, כי הם בחי' ק"ך צרופי אלקים ג"כ, כמו שהוא באחוריים של בינה, אמנם יש שינוי, כי בבינה לא נתגלו כל הק"ך, רק באחוריים של ד"ת שבה לבד, בסוד ד"פ ל' צרופים, אבל כאן באחוריים של תבונה, מתחילין להתגלות בכל הו' תחתונות שבה, מן הגבורה שבה ולמטה, שגם גבורה יש בה שם אלקים. אבל בחסד שבה, אין שם אלקים יכול להתגלות בו עדיין, וא"כ כאן הם מתחלקים לה' חלקים, כנודע כי כ"ד צרופים מתחילין מאות א' דאלקים, וכ"ד מתחילין מאות ל', וכ"ד מתחילין מאות ה', וכ"ד מאות י', וכ"ד מאות ס'. והנה הם ה"פ כ"ד, נמצא שהם ה' שמות אלקים, בה' תחתונות שבה בבחי' אחוריים, וכל שם אלקים כולל כל כ"ד צרופים, עד שבה' אלקים יכללו כל הק"ך. והטעם לזה, כי כל שם א' של אלהים, כולל מדרגה א' של (ק"ך צרופים) כ"ד צירופים, שכולם מתחילין באות א' שלו. וכן כל הה' (אותיות) אלקים.

(ר) וגם טעם ב', כי הנה אלו הכ"ד צרופים, וגב כללותן, הם כ"ה, והנה שם אלקים הוא ה' אותיות, וכל אות כלולה מה', הרי כ"ה. והרי כל כ"ד צרופים נכללים בשם א' דאלקים. ונמצא שיש ה' שמות אלקים, גימטריא ת"ל, וכאשר תחבר עמה שם בוכ"ו הנ"ל, שהוא חילוף אהי"ה, שהוא שורש דינין, והאחוריים האלו הנקרא אלהים, כי גם הוא מתפשט עד התבונה גם כן, ונמצא שר' שמות אלו, הם גימטריא תבונה ע"ה, לרמוז שבתבונה זו נכלל שם בוכ"ו, שהוא שורש הדינין, וכל הק"ך צרופי אלהים. וז"ס ואם ד"ל הוא ואין ידו משגת, כי התבונה נקראת אם הבנים, היא

הם אחוריים של או"א עליונים, זה בבחינת כשמתפשטין אבא ואמא בסוד יש"ס ותבונה, אבל כל זמן שלא נתפשטו, אז אחוריים עצמן דאמא, הם ק"ך צרופי אלקים, אלא שאין ק"ך צרופים אלו ניכרין, אלא באחוריים של ד"ת דאמא, והנה כאשר האחוריים דהיינו האלקים האלו מתפשטין מהם לעשות היש"ס ותבונה, הפנים שלה, ושל יש"ס, הם ב' רבועים הנ"ל של הוי"ה אהי"ה. ואמנם בחי' אלקים עצמן, אינו נגלין בפנים דפנימיות שלה, רק בפנים דאחוריים. (נ"א בפנים שלה רק באחוריים שלה כמ"ש).

ונחזור לבאר ענין הפנים והאחוריים דיש"ס ותבונה, והנה הפנים שלהם, הוא רבוע דהוי"ה דיודין, והוא גימטריא קפ"ד, וזהו פנים דיש"ס, ורבוע דאהי"ה עולה תקמ"ה, והיא פנים דתבונה. ולכן הפנים של יש"ס הוא גימטריא קפ"ד, לרמוז כי עי"ו שהוא הפנים שלו, הוא מזדווג עם התבונה, ופוק"ד אותה. וגם גימטריא מקד"ס, להורות, כי מה שהיה שם, זה למעלה באבא בבחי' אחור, בכאן ביש"ס פנים, הנקרא קדם, בסוד אחור וקדם צרתני. וז"ס וישכן מקדם לג"ע. וגם הפנים של התבונה, שהוא גימטריא תקמ"ד, הוא סוד קדמ"ת עדן, להורות, כי למעלה היה זה בבחי' אחור בבינה העליונה, וכאן הוא פנים שהוא קדמ"ת, מלשון אחור וקדם צרתני, כנוכר בזוהר.

והנה כשנצרך ב' שמות האלו, יהיו גימט' תשכ"ה, כי הנה אלו הם אחוריים העליונים כנ"ל, ומהם נעשה פנים למטה מהם. ונמצא שיש בהם בחי' בינה הנקרא ס', ובחי' תבונה הנקרא מ' סתומה, והקל"י שכנגד בינה ותבונה נקרא מ"ס. וזהו הטעם, ששר של שכחה נקרא מ"ס, כי אלו השמות שהם גימטריא תשכ"ה, הם בבינה ותבונה, הנקרא מ"ס, ומשם יש שכחה, לפי שהם אחוריים והקליפות הנקרא מ"ס, ואחזין בהם. וז"ס שארז"ל, (ק) אינו דומה שונה פרקו ק' פעמים, לשונה פרקו ק"א

הנהגות ומראה מקומות

(ק) חגיגה ט': (ר) עי' מבריש פרק י' דף פ"ו ע"א.

איזה בחי' שתהיה, ואז יצאו או"א, והתחיל הכתר שלהם, מן הגרון דא"א.

ואמנם לפי שבשם ס"ג יש בו ב' מציאות, שהם: מילוי יודי"ן, ומילוי אל"ף, לכן יצאו או"א, כחדא נפקין, וכחדא שריין. (כי) כולם בשם א' של ס"ג רמוזין בו, אבא מן היר"ד, ואמא מן אל"ף. ואמנם עתה להזרעת ז"נ, הוא מוכרח, שלא יהיה בבחי' זו, רק שזה יהיה גדול מזה, ולכן לא הועיל שם ס"ג עתה רק למעבר לבד, (ב) אך עיקר מה ששמשו כאן, הוא שם ע"ב, שמשם בא הטפה לעולם, ואח"כ משם מ"ה וב"ן, שהם שורש ז"ן. אך או"א שניהם יצאו משם ס"ג לבד. אך ז"נ, מב' שמות מ"ה וב"ן, לכן אינם שוין כאו"א. אמנם סוד הטפה, כבר ידעת שהוא שם יה"ו, שהוא סוד חב"ד, והנה הטפה הזו כלולה מג' יה"ו של ע"ב מ"ה ב"ן, וג"פ יה"ו גימטריא ס"ג, הרי כי גם בזה נרמז שם ס"ג. ואמנם שם יה"ו של ע"ב, הוא למעלה בג"ר, והוא גימטריא נ"ו, (ג) והוא סוד (עלמא הניינא) מהנהו תלתא עלמין, הנזכר בריש אדרא נשא, שעולם הב' הוא נ"ו עלמין.

ויה"ו של מ"ה, גימטריא ט"ל, ועם נ"ו הראשון הוא גימטריא צ"ו, כמספר עולם הג', שהוא צ"ו עלמין. אמנם יה"ו הראשון, נעלם ביה"ו ב' של מ"ה, שהוא בג' אמצעית. אח"כ יורדין אלו, ומתלבשים בשם יה"ו האחרון דב"ן, שהוא גימטריא מ"ב, והוא בג' אחרונות, ואז יורדין בחיך שהוא היסוד של החכמה כנ"ל, והוא נותנם אל הגרון.

ואמנם לפי שכולם מתלבשים ביה"ו האחרון, שהוא מ"ב, לכן נקרא הטפה מ"ב זווגים, כי כולם מתלבשים בו, שהוא התחתון, והו ענין הח"ך, הרמז בסוד החכמה, כי אותיות חיך הם כח, ולעולם הכ"ח הם סוד ד) מ"ב, כנודע כי הח"ך עם י"ד אותיות גימטריא

בחי' ד"ל, שהוא שם הנ"ל אשר הוא למעלה באחוריים של ד"ת דבינה, בבחי' ד"פ ל' צרופים הנ"ל, ועתה נתפשט בתבונה גם כן הנקראת אם הבנים.

השער השלישי

שער הולדת או"א וז"ן ובו ז' פרקים.

פרק א

(ש) הקדמה בענין הולדת או"א וז"ן, ומיסודת על המ"ב זווגים, הנזכר בס' הזוהר פ' בראשית דט"ו. דע, כי הלא כבר ביארנו, שהיה בז"א ג' בחי', ובעיבור ראשון היה בסוד ג' כלילין בג', ואמנם עיבור זה היה, ע"י נה"י דא"א שנתעלו למעלה תוך חג"ת שלו, ושם ביסוד עצמו דא"א, הוא שנודווג עם העטרה שבו. ומשם יצא ז"א. נמצא, כי הזווג היה בא"א עצמו, וכבר ידעת מ"ש רז"ל, היכי דמי לאלתר, כל זמן שהרוק מצוי בפה, (ת) והוא נשיקין הקודמין לזווג, כי הם בחי' זווג עליון בפה עצמו, לכן תחלה היה זווג עליון דפה דא"א, להוריד כח הטפה ההיא כלולה במ"ב זווגים, כי כבר הודעתך, כי תחילת הוא החכמה. והענין, כי החכמה (מ"ס) דא"א יש בה י"ס כלולות בראש לבדו, ויסוד שלה הוא החיך, והוא המזדווג עם הגרון, שהוא המלכות, ונקרא בינה בערך שאר הגוף, כנודע.

והנה באלו הי', יש כל ד' שמות ע"ב, ס"ג מ"ה, ב"ן. והנה בעת שנזדווגו חיך וגרון, להוציא או"א מסוד הגרון וחג"ת של א"א, (א) כנודע, הנה אז יצא הטפה, ולעולם הטפה הוא בשם ע"ב כנודע, ואח"כ נתלבשה בשם ס"ג שהוא בבינה, שהוא לעולם סוד הגרון, כפי

הגהות ומראה מקומות

(ש) פרק זה נתבאר בע"ח עם פמ"ס ענף פ"ו.

(ת) נדה ט"ז: ס"ד.

(א) נ"א גרון וחיך דא"א, וע"י במבו"ש דף צ"ח.

(ב) נ"א שעברה הטפה דע"ב דרך ס"ג וירדה

(ד) ע"י שער הפסוקים דף צ"ו פרשת שלח

סימן י"ד.

יש ב' בחינת אוֹיָא, לכן הוכרח שיעלו ב' טפין, כי מן החיך ירד טפה אחד, שהוא יהי' אחד, ומלמטה עולין ב' טפות, שהם ב' אהי"ה, (כי אהי"ה גי') יהי' נמצא כי ב' אהי"ה הם ב' יהי' והם ב' טפות.

ועתה צריך לדעת, (והנה) כמו שמן הי"ס של החיך, ירדו ב' יהי', והם מלוכשים ביהי' האחרון, כן עתה יעלו כפלים מן הגרון, והם ו' אהי"ה, וכוללים ב' אהי"ה לבד. ואמנם מציאותם אלו הו' אהי"ה, הוא כמו שביארנו בג' שמות (נ"א ואמנם הם בחי' גי') יהי', כי ב' אהי"ה הם בג' ראבא וג' דאמא, ושניהן במילוי יודי"ן. ואח"כ בג' אמצעיות ראבא ושלש דאמא, הם ב' אהי"ה דאלפי"ן. ואחר כך בג' ראבא וג' דאמא, הם אהי"ה דההי"ן. הרי ו' אהי"ה. וכמו שלמעלה כולן נכללין ביהי' האחרון, כן עתה נכללו ב' אהי"ה. ולכן לא נזכר בכתוב, רק ב' אהי"ה, אבל באמת כי ג"פ הם נקרא אהי"ה אשר אהי"ה: ביודי"ן, בההי"ן, באלפי"ן. כי בג' נקרא אשר בחי' כתר, וב' אהי"ה הם חו"ב. וג' אמצעיות ב' אהי"ה הם חו"ג, ואשר בת"ת. וג' אחרונות הם ב' אהי"ה בנ"ה, ואשר ביסוד. כי הת"ת ויסוד שניהן נקראו אשר, כנודע. אך כולם נכללו באהיה אשר אהיה העליונים של יודי"ן, כי אלו עולין מלמטה למעלה. אך ביהי' הוא להיפך, שנכללין ביהי' האחרון של ההי"ן, שיורדין מלמעלה למטה.

ואל תטעה במה שאמרתי, שכל האהי"ה הללו הם באבא ואמא, כי כולם הם בגרון של א"א עצמו, אך הכוונה לומר, כי לפי שמן הגרון הזה, היה בו כח להוציא אוֹיָא, א"כ הוא מוכרח שיהיו בו ב' בחינות בערך אוֹיָא. ונמצא, כי הכתוב לא הזכיר רק ב' אהי"ה, שכל השאר נכללין שם ועתה נמצא, שמן הזכר יורד טפת יהי', א', ועולין כנגדו ב', שהם ב' אהי"ה אשר אהי"ה. וכמו שביהי' הנ"ל, יש בו מ"ב הנ"ל, כי הוא במילוי ההי"ן, הוא גי'

מ"ב. וזהו רמז אל יהי' האחרון, העולה מ"ב. וכשתחבר צ"ו עם מ"ב, גימטריא קל"ח. והוא סוד, כי ה' חלק ה' עמו. והוא סוד חק"ל תפוחין, כי עתה יורדין כל יהי' הג', בג' אחרונות, ואז נשלם בסוד חק"ל תפוחין. (קרישין) אמנם, אם תחבר עמהן יהי' של שם ס"ג, העולה מ"ה, יהיה כולם גימטריא (שם) של הוי"ה, (בהכאה) העולה (רבוץ) מקום, וז"ס, הנה מקום אתי.

פרק ב

(ו) ונחזור לענין, כי כבר ביארנו מציאת המ"ב, שיורד מהחיך לגרון, בזווג פה העליון של א"א, להוציא זו"ן. והנה אותיות גיכ"ק הם בחיך, והם רומזים אל הג' יהי', העולין חק"ל, כי גיכ"ק עם הד' אותיות, ועם המלה, הכל גימטריא חק"ל. והרי כאן טפת מ"ד, שעולה מ"ב. וכבר ידעת, שאין טפה יורדת מלמעלה, שאין טפיים עולה מלמטה (למעלה) כנגדה, והם סוד מ"נ של הגרון. והענין, כי כבר ידעת כי מגרון א"א, נעשה כתר לראש אוֹיָא, והגרון כבר ידעת שהוא בינה דא"א, והנה הוא מוכרח שיהיו ב' בחי': א' לאבא, ואחד לאימא, ושניהן ב' שמות של אהי"ה, המורים על היותן מבינה דא"א. וז"ס אהי"ה אשר אהי"ה, כי כל מה שאמר הקב"ה למשה, הוא שהודיעו ענין יצירה דו"א, מתחלתו ועד סופה. כמבואר בזהר ויקרא דו"א, וזהו הענין, כי האהי"ה הא' בסוד אבא, ואהי"ה הב' בסוד אמא, ואשר (הם) אותיות ראש, באמצע ב' שמות אהי"ה, להורות, כי גרון זה, נעשה ראש לב' אהי"ה הנ"ל, שהוא אוֹיָא, ולכן הושם מלת אשר באמצע הב' אהי"ה, כי אשר אותיות ראש.

וכבר ידעת, כי ראש הוא לזכר, ואשר הוא לנקבה, אך לפי שאוֹיָא שניהם מן הגרון, שהוא הבינה, לכן שניהן נקראין אשר, ושניהן נקראין אהי"ה, אמנם לפי שעתה בבחי' הגרון

הגהות ומראה מקומות

(ו) פרק זה נתבאר בע"ה עם פמ"ס ענף פ"ה ועי' בתע"ס שיעור י' מן אות ק"א כל ההמשך.

(ה) עי' שער הפסוקים פרשת האזינו דף קכ"א ע"ב.

עליון של חיד וגרון הנ"ל, והנה הב' מ"ב אשר בב' אהי"ה של הגרון, הם סוד ד' אותיות של אחע"ה של גרון, שהם גימטריא פ"ד, ב"פ מ"ב הם (פ"ד).

פרק ג

(ט) ונחזור לענין, כי כבר בארנו, איך ג' אהי"ה הם באו"א, א' למעלה במילוי יודי"ן בג"ר, וא' בג' אמצעיות במילוי אלפי"ן, וא' בג"ת במילוי הדי"ן. וגם בארנו, כי ג' מ"ב הם: א', מיה"ו של הזכר, אשר אח"כ נחלק לב' אהי"ה, שהם ג"כ מ"ב. וב' מ"ב אחרים, הם בב' אהי"ה דיודי"ן ואלפי"ן. כי באהי"ה הג' דהדי"ן, אין במילוי מ"ב אתוון, כנודע.

ואמנם המ"ב הא' של הזכר, ממנו נעשה החלב, שהוא לובן דו"א. ומאהי"ה דאמא, נעשה הדם, שהוא אודם. והנה דם וחלב, הם כמספר ב"פ מ"ב. ולכן חלב ודם לעולם לגבוה סלקי. אמנם האהי"ה הב', שהוא מ"ב הב', שהוא בג' אמצעיות, במקום רדים של האשה, ושם אחר לידת הולד חוזר הדם העליון להיות חלב. והנה חלב וחלב ודם, הם גימטריא ג"פ מ"א (נ"א מ"ב פחות ב') (י' והם סוד ג"פ מ"א כ) (נ"א ב"פ מ"ב) של אהי"ה (דהדי"ן) (ל) שאין בהם רק מ"א אותיות של מילוי כנ"ל, כי לכן נקרא בינה א"ם, כי אין בה רק מ"א אותיות. והנה סוד הדם כפי האמת, הוא יורד למטה באהי"ה של ההי"ן דג"ת, ושם נעשה הדם (מ) כי אז נעשה באחוריים של ג"ת, שהם רבוע של אהי"ה, העולה מ"ד, ושם הוא ד"ם.

הגהות ומראה מקומות

(כ) ב' פעמים מ"א של מילוי אהי"ה שאין בהם (כת"י).
(ל) והחסרון בב' אהי"ה שבנקבה שאין בכל א' רק מ"א אותיות. אך היה"ו הוא שלם בגימטריא מ"ב (כת"י).
(מ) צ"ל הדם לפי ששם באחוריים של ג' תחתונות שם הוא רבוע כו' וכן הוא בשער הקדמות שם (כת"י).

מ"ב, לכן מכחו יצאו מן הגרון שהוא הנוק' ב"פ אהי"ה הנ"ל, שהם ג' מ"ב, א' לאבא, וא' לאמא.

ועתה, גם בזה תבין, איך יצאו ב' אהי"ה בנוק', מיה"ו א' של הזכר, כי יה"ו של הזכר העולה מ"ב, נהווה בנוק' ב' אהי"ה, העולין מ"ב והבן זה. והטעם לצורך או"א, שיצאו משם. נמצא, שכ"כ גדולה טפה א' של יה"ו, כשנים של אהי"ה. גם תראה, כי כמו שטפת יה"ו, הם ג' יה"ו, שהם גימטריא ס"ג, (כך) באהי"ה הם ב', כנגד ב' טיפות, כי הם ו' אהי"ה, והם ב' שמות ס"ג.

והנה נרמז בכתוב מציאת הולדת זו"ן, ואחר הולדתו אז נזכר עיבורו, שהוא השתהות הולד במעי אמו ט' חדשים, ואז כל הולד עם היותו נעשה מזכר ונקבה, נקרא כולו בשם הנוקבא. וז"ס אהי"ה הג' הנכתב בפסוק, כי כל מציאות הו"א הנ"ל, נקרא עתה בשם אהי"ה, להיותו במעי בינה, ואחר שנולד ויצא, אז ניכר מציאותו, ונקרא יהו"ה, כנזכר בפסוק הב' (ז) עצמו.

ונחזור לענין, כי כמו שביה"ו הא', היה בחי' מ"ב, כן צריך שבב' אהי"ה הללו, יהיו ב"פ מ"ב, והוא כי ד' אותיות של אהי"ה, וי' של המילוי, ועם הכ"ח של מילוי המילוי, הם מ"ב. הרי ב"פ מ"ב, בב' אהי"ה. ואלו הם סוד המ"ב זווגים, הנזכר בפרשה בראשית, (ח) כי מ"ב זווגים הם כפולים, ב"פ (מ"ב והם ב"פ) מ"ב הנ"ל, והם מב' שמות אהי"ה, וכל אלו ירדו אח"כ למטה ליסוד של א"א, ושם מזריע ההוא ברית קדישא במ"ב זווגים, היורדין מזווג

(ז) נ"א ל"ג עצמו (כת"י).

(ח) ע"י בשער מ"ן ומ"ד פרק י"ד ובשער מאמרי רשב"י תחלת בראשית.

(ט) פרק זה נכתב באר בע"ח עם פמ"ס ענף פ"ט.
(י) כך היא הגירסא הם גימטריא ג"פ מ"ב פחות שנים. והם (ר"ל הב' שחסר הוא) מבחי' הב' שמות אהי"ה שאין בפשוטם ובמלואם ובמילוי מלואם רק מ"א אותיות כי לכן נקרא בינה אם כו' והוא משער הקדמות נ"ו ע"ד (הרשב"ח).

(ונתלבש באו"א) ונכלל בחג"ת שלו, אשר האו"א הם מלבישין אותו, או נכללו אלו באלו, הנה"י בחג"ת, (נ"א חג"ת בנה"י) והיו ג' כלילין בג', ואז יצא הז"א בסוד הלבוש אל נה"י דא"א. ונמצא כי עיקר הזווג זה הוא של א"א, רק שהיו באמצעות או"א, הרי מבואר, כי גם הנה"י של א"א עצמו, היו ג' כלילין בג', בתוך החג"ת העליונים, ואז גם הז"א יצא עד"י ג"כ ג' כליל בג'.

פי' כי הלא הנה"י של א"א, הם נשמה אל כל הטי' של ז"א, כי הנצח, ק) הוא ג' פרקין של ג"פ דז"א, שהוא קו ימין, חח"ן. וכן ההוד, בקו שמאלי, בג"ה. וכן היסוד, בקו האמצעי, דת"י. אמנם מן הראוי היה, שימשכו כל הטי"ס דז"א מאלו הג' ר) נה"י דא"א, רק לפי שגם נה"י של א"א, הם כלולים בג' אחרים שהם חג"ת דא"א, והיו ו', שהם כלולים ג' גו ג' דא"א, לכן גם הז"א יצא כדוגמא דא"א, ג' גו ג', וק' לברם, וכל זה נעשה במעיי התבונה, כי שם הוא סוד הזווג.

והענין, כי נתלבשו חו"ב עלאין ביש"ס ש) ותבונה, ונכללו (שם) בתוכם החג"ת ונה"י של א"א, ושם היה העיבור דז"א. והטעם, כי בינה התפשטותה עד החזה, והתבונה מן החזה ולמטה, והנה מקום בית הריון האשה, והרחם שלה, הוא למטה מהחזה, ששם מקום התבונה, הרי מבואר, איך ההריון הזה, הוא בתבונה, לכן היא נק' אם הבנים.

אמנם ת) עיבור זה של ז"א, למקוטעים היה, שהם ז' חדשים (א) ופחות מעט, כמו

אמנם ב' אהי"ה הראשונים דיודי"ן ואלפי"ן, הם גימטריא ש"ה, כזה: אל"ף ה"י יו"ד ה"י, אל"ף ה"א יו"ד ה"א, ומהם מתהווים ונעשו שדים וחודרים, שיורד אהי"ה דיודי"ן למקום אהי"ה דאלפי"ן, שמקומו בת"ת נגד החזה, ושם מתחברים שניהם, ונעשו שדים ורדים. ואז גם אהי"ה האחרון העולה נ) דם, עולה למעלה באהי"ה דאלפי"ן, ושם מתחלף ונעשה חלב, לינק הולד אחר שנולד.

והנה אחר מציאות ס) יצירת הולד, ז"א היה בבחי' אהי"ה א', ע) שהוא אהי"ה דההי"ן, הרמוז בפסוק, כה תאמר אהיה שלחני אליכם. והנה אהי"ה פ) של ההי"ן מילוי המילוי, אין בו רק כ"ה אותיות, אך בבי' אהי"ה דיודי"ן ואלפי"ן, הם כ"ז, וז"ס כ"ה תאמר אהיה שלחני אליכם, כי בשם זה אין בו רק כ"ה אותיות במילוי דמילוי שלו, וכשתסיר מהם ד' אותיות השורש עצמן, ישארו כ"א אותיות, גימטריא אהי"ה. אמנם הב' אהי"ה שיש בהם כ"ז אותיות בכל אחת, הוא סוד כ"ב אתון דאלפא בית"א עם ה' אותיות מנצפ"ך, שכל אותיות הם בבינה, כנודע.

והרי נתבאר זווג העליון של פה דא"א, להוציא טפת זר"ן, כלולה ממ"ב וזווגים, שהם ב' אהי"ה הנ"ל, שבהם ב"פ מ"ב אתון הנ"ל, ומאלו נמשכו אח"כ אל היסוד דא"א, ליתנה במלכות, שהוא עטרא, אשר הוא שליש היסוד, ושם הוא מלכות דא"א, ואמנם זווג זה לא היה בא"א לבדו, אלא שנתעלה נה"י דא"א, צ)

ה ש מ ש

(א) (עיין תר"ח דל"ג ע"ב) נ"ב, צ"ע, כי זה העיבור זמנו י"ב חודש, כמבואר בכמה מקומות, ובפרט בשער העיבורים שער כ"ה

הנהגות ומראות מקומות

- (ג) ע"י שער הקדמות דף ל"ה ע"א.
 (ס) נ"א והנה כיון שכל מציאת יצירת וכו' (ה"ו)
 (ע) נ"א האחרון (ה"ו).
 (פ) נ"א והוא אהי"ה של התהי"ן שמילוי כו' (ה"ו).
 (צ) נ"א שהיה למטה מארא ונתלבש באו"א
 (כח"י). (ק) נ"א מוסיף דא"א.
 (ר) נ"א ל"ג הג' (כת"י).
 (ש) ע"י שער או"א פרק ח' ושער אנ"ך
 פרק ד'.
 (ת) ע"י מבוא שערים דף ק"ג ע"א.

שְׁנוֹלֵד מֹשֶׁה וּשְׁמוּאֵל וּפְרִץ וּזְרָחָה, וְכַמָּה צְדִיקִים.

וְאַמְנָם, הָלֹא בִיֶּאֱרָנוּ, שְׁכָל א' נִגְדֵל וְנִכְפֵּל כְּפִלִּיִּם, כִּי מִג' נַעֲשֶׂה ו', אֲמָנָם נַעֲרִיךְ עֵתָה עֲרִכִּים אֱלֹהִי, כִּי הָלֹא סוּד עֲטֶרֶת הַיִּסּוּד, הוּא שְׁלִישׁ שִׁיעוּר שֶׁל הַיִּסּוּד, וְהוּא סוּד הַמַּלְכוּת. אֲמָנָם שִׁיעוּר ז"א, הוּא מִטְבּוֹר וּלְמִטָּה דֹא"א, כִּי אוֹיָא אִם הִיָּה שִׁיעוּרָם מֵרֶאשׁ א"א, הִיָּה סוּפָם עַד הַחֹזֶה, כִּמוּ לֹאֵה בּוֹ"א, וְכִמוּ ז"א בְּתַבּוּנָה, שִׁיִּצֵּא מִהַחֹזֶה, אֶךְ אוֹיָא מִתְחִילִין מִהַגְרוֹן דֹא"א, לִכֵּן סִיּוּמָם הוּא לְמִטָּה, בְּסוּף ב' שְׁלִישֵׁי שֶׁל הַת"ת, שְׁהוּא הַטְּבּוֹר. נִמְצָא, כִּי אֵין לִז"א בְּת"ת שֶׁל א"א, רֶק שְׁלִישׁ לְבַד, וְכִנְגֵד שְׁלִישׁ זֶה שְׁהוּא לִקְחַת בְּת"ת דֹא"א, כִּנְגֵדוֹ לִקְחַת הַמַּלְכוּת, שְׁלִישׁ א' מִן הַיִּסּוּד דֹא"א, שְׁהוּא סוּד הָעֵטֶרָה.

וְהִנֵּה, כְּשֶׁנַּעֲרִיךְ כ"ז בּוֹ"א, נִמְצָא שִׁישׁ לִז"א, שְׁלִישׁ א' מִת"ת, וּב"ש מִהַיִּסּוּד, הִרִי ג' שְׁלִישִׁים, כִּמְנִין מֵדָה א' שְׁלִימָה, וְזֹאת הַמֵּדָה גְּדֻלָּה עַד כְּפִלִּים, וְנַעֲשֶׂה ב' מֵדוֹת ת"ת וַיִּסּוּד שֶׁל ז"א, שְׁבָהֶם ו' שְׁלִישִׁים, הִרִי כֹאן ב' מֵדוֹת, וְגַם נ"ה כָּל אֶחָד הַגְּדִיל כְּפִלִּים, כִּי מִנְצַח נַעֲשֶׂה ב' מֵדוֹת, וְהֵם חֲסֵד וְנִצָּח, וּמַהוּד ב' אַחֲרוֹת, וְהֵם גְּבוּרָה וְהוֹד. הִרִי ד' מֵדוֹת, וּב' הֶרֶאשׁוֹנִים ת"ת וַיִּסּוּד, הִרִי ו', וְהִנֵּה שְׁלִישׁ הַיִּסּוּד שְׁהוּא הָעֵטֶרָה שֶׁל הַמַּלְכוּת, גַּם הִיא גְּדֻלָּה, וְנַעֲשִׂית ב' שְׁלִישִׁים, הִרִי מֵדָה פְּחוּת שְׁלִישׁ, הִרִי הַכֹּל ז' מֵדוֹת פְּחוּת שְׁלִישׁ, וְלִכֵּן ז"ס כָּל הַיּוֹלְדֵת לִז', יוֹלְדֵת לְמִקּוּטְעִין, שְׁאִינֵן ז' שְׁלֵמִים.

ה ש מ ש

הִיָּה י"ב חֲדָשׁ. וְאַח"כּ הִיָּה עֵיבוֹר הַב', דְּמוּחִין דְּחִיצוֹנוּת, וְזֶה הִיָּה ע"י אוֹיָא, וְאַ"א טַפֵּל לָהֶם, וְזִמְנוּ הִיָּה ט"ח. וְאַח"כּ הִיָּה עֵיבוֹר א' דְּפִנִּימִיּוֹת, וְזֶה הִיָּה ע"י שְׁנִכְלָלוֹ נְה"י דֹא"א חֲגִ"ת שְׁלוֹ, וְחֲגִ"ת בַּחֲב"ד, וְלֹא ע"י הַתְּלַבְּשׁוֹת אוֹיָא, וְזִמְנוּ הִיָּה ט"ח. וְאַח"כּ הִיָּה עֵיבוֹר הַב' דְּמוּחִין דְּפִנִּימִיּוֹת, וְזֶה הִיָּה ע"י ז"ת דְּעֵתִיק, הַמְּתַלְּבֶשֶׁת בּוֹ תִּקּוּנֵי גּוֹלְגֶלְתָא דֹא"א, וְזִמְנוּ הִיָּה ו' חֲדָשִׁים.

הַגְּהוּת וּמֵרֶאשׁה מִקּוּמוֹת

(א) פֶּרֶק זֶה נִתְּבָאָר בַּע"ח עִם פַּמ"ס עִנֵּף צ'. וְע"י בִּשְׁעַר מֵאֲמָרֵי רִשְׁב"י עַל הָאֲדָרָזִי דִּף ג"א ע"ב.

וְאַם תִּשְׁאֹל, כִּי הָלֹא לֹא הִיוּ רֶק ג' כְּלֹלִים בַּג', וְאִיךְ הֵם עֵתָה ז', וְהִיָּה רֹאשׁי לְהִיּוֹת ו'. זֶה אֵינָה שְׁאֵלָה, לְפִי שֶׁכִּבֵּר יָדַעְתָּ, כִּי גַם אוֹתוֹ שְׁלִישׁ ת"ת, (נ"ל שְׁצ"ל הַיִּסּוּד) נִתְּחַבֵּר עִם שְׁאֵר הַת"ת עֲלִיּוֹן, שְׁהוּא ב' שְׁלִישִׁים הָעֲלִיּוֹנִים, וְגַם הִיא הַגְּדִיל, אֶךְ לְהִיּוֹת שְׁאִינָה מֵדָה בַּפ"ע, לִכֵּן אֵינָה עוֹלָה בְּשֵׁם, וְאֵינָה נִזְכָּר רֶק ג' כְּלִילִין בַּג', וְאַמְנָם חֲשָׁבוֹן עֲצֻמוֹ זֶה שֶׁל ז' חֲדָשִׁים, הוּא ג"כ בַּח"י ט' חֲדָשִׁים (ב) שְׁלִימוֹת, וְהוּא כְּשֶׁנַּעֲרִיךְ נ"ה שְׁגִדְלוֹ כְּפִלִּים, וְנַעֲשׂוּ ד', וְת"ת נִגְדֵל ג"כ, וְנַעֲשֶׂה ב', הִרִי ו'. שְׁאֵע"פ שְׁאִין בְּת"ת רֶק שְׁלִישׁ, עַכ"ז נִחְשָׁב לְמֵדָה בַּפ"ע, לְהִיּוֹת שְׁרֵשׁוֹ שְׁחִיא ת"ת מֵדָה בַּפ"ע, וְאֵינָה בְּכָלֵל הַשָּׂאָר. וְלִכֵּן אֵנִי מוֹנִין אוֹתוֹ לְמֵדָה בַּפ"ע, וְהִנֵּה גְּדֵל כְּפִלִּים, הִרִי ב', וְעַם הַד' נ"ה, הֵם ו'. גַּם הַיִּסּוּד, אֵף שֶׁהֵם ב' שְׁלִישֵׁי הַיִּסּוּד לְבַדָּה, שֶׁהֵם שֶׁל ז"א, עִם כ"ז אֵנִי מוֹנִין אוֹתָהּ לְמֵדָה בַּפ"ע, לְטַעַם הַנ"ל בְּת"ת. וְהִנֵּה גְּדֵל כְּפִלִּים, הִרִי הוּא ב' מֵדוֹת, וְהוּי הִרִי ח', וְעֵטֶרָה שֶׁל הַמַּלְכוּת, הִרִי תִשְׁעָה חֲדָשִׁים.

פֶּרֶק ד

(א) כִּבֵּר בִּיֶּאֱרָנוּ, כִּי לְעוֹלָם כָּל בַּח"י נְה"י, הֵם סוּד תּוֹסַפָּה, וְאֵינֵם עֵיקָרִין, וְלִכֵּן הֵם לְבַר מְגוּפָא. וְהַטַּעַם לְפִי שְׁמֵרִישָׁא עֲלֵאָה דְּעֵתִיק אֵינִי מְלֻבֵּשׁ בֹּא"א, כִּי אִם ז"ת שְׁבוּ, א"כ נִמְצָא, שְׁאִין קִיּוֹם לֹא"א, רֶק לִז' רֵאשׁוֹנוֹת שְׁבוּ, וְהַגִּ"ת שֶׁהֵם נְה"י, אֵינֵן יְכוּלִין לָבֹא, רֶק בְּסוּד תּוֹסַפָּה.

הִרִי מְבוּאָר, כִּי הָעֵיבוֹר הַשְּׁבַעָה חֲדָשִׁים, הוּא הָעֵיבוֹר שְׁנֵי דְמוּחִין דְּפִנִּימִיּוֹת, הַנַּעֲשֶׂה ע"י ז"ת דְּעֵתִיק, אֲבָל הָעֵיבוֹר הַנַּעֲשֶׂה עַל יְדֵי הַתְּכַלְלוֹת נְה"י דֹא"א בַּחֲגִ"ת שְׁלוֹ כִּנְזֹכֶר כֹּאן, הוּא הָעֵיבוֹר רֵאשׁוֹן דְּחִיצוֹנוּת, שִׁזְמְנוּ י"ב חֲדָשׁ, וְצ"ע.

(ב) (עֵיין דְּב"ש דְּמ"ב ע"א) נ"ב, לֹא יָדַעְתִּי טַעַם לְתִשְׁעָה חֲדָשִׁים אֱלֹהִי, וְיִמָּה שִׁיכּוֹת

כשאדם מזדווג באשתו, בהכרח מתמצה הרק בתוך פיהם. וז"ס סימן הזווג הנזכר בגמ', נמצא כי הנשיקין הם זווג רוחני מאד.

אך יש הפרש, [בין א"א ואר"א וז"ן] כי בא"א, הזווג בפה א', ולכן אינם נמצאים רק ב' הארות, אחע"ה גיכ"ק. אך באר"א וז"ן, הם ב' פיות, בסוד מ"ג ומ"ד, בזכרים מ"ד, ומ"ג בנקבות. כי הנשיקין הם כפולים, בסוד ד' רוחין, הנזכר בזהר פ' תרומה קמ"ו, והם ד' אותיות אהבה, והבן סוד גדול הנעלם הזה, ויהיו כבושים ללבושך.

כי הנה כבר ידעת, כי רדל"א הוא למעלה מכל האצילות, ותחתיו הם סוד ט"ס, דלאו אינון נהורין, ולאו אינון רוחין, והם סוד ט"ס מקורית דא"א, המתפשטים בכל האצילות כמ"ש במ"א. והנה לא מצינו בא"א, סוד המלכות, וא"כ איך נאצלו כל השאר שהם אר"א וז"ן, אך סוד הענין, כי כבר ידענו, כי מחסד דא"א נתהווה מוחין דאבא. ומגבורה דא"א, נתהווה מוחין דאמא. והענין, כי צד דכורא דא"א, מ"ה שבו, הוא בימין דכורא. וצד ב"ן שבו נוקבא, הוא צד שמאל. והנה יש בו ב' זווגים, א' בסוד הפה שלו, אחע"ה וגיכ"ק. והב', בסוד יסוד שלו, כי גם הוא כלול מב', מזכר ונוקבא, וצד זכרות שבו, מזדווג עם צד נקבות שבו, והנה כדי להוליד ד' אר"א, הספיק להם זווג הנשיקין והוא זווג הפה כנ"ל.

ואמנם איך יצאו אר"א מזווג זה (ה) הוא, כי כבר נתבאר לעיל, כי לא הוצרך זווג זה, רק לצורך מוחין ונה"י שלהם לבד, לכן הספיק להם זווג הפה, כי הלא תמיד אר"א הם נכללין

כי אין להם עיקר וקיום במציאות העליון ממנו, וכעד"ז כל האצילות.

גם דע, כי כמו כשאנו רוצין להמשיך נה"י לו"א, אנו עושין זווג בין חר"ב, כדי שיתנו מוחין לו"א, ואז ע"י כח זה נתוספים לו נה"י, (ב) כנדע, גם אר"א להיות להם נה"י, הם צריכין תחלה לזווג א"א, כי כמו שתמצא שז"ן נאצלו ע"י זווג אר"א, והוצרכו להיות בסוד עיבור, כן היה באר"א, כי הוצרך להם זווג עליון שבפה דא"א, ושם הזווג כיצר, בינה שבגרון מעלה מ"ג, מן הה"ג שלה, והם אותיות אחע"ה, כי כבר נתבאר בשער א"א, כי הבינה עומדת בגרון, ואותיות אלו הם אותיות הגרון, והם ה"ג שבה. והחיד שהוא חכמה, הוא מוריד מ"ד, ה"ה, אותיות גיכ"ק, ונדודונו יחד, ע"י דעת, המכריע, הלשון שביניהן, סוד ברית הלשון.

וסוד זה נרמז באדר"ז רצ"ה, אשא ומיא מתקנין, ויאן בציוריו, ע"י לישן ממלל רברבן. וכבר ידעת, כי אש ומים, הם סוד חר"ב, (ח"ג כצ"ל) נמצא, (ג) כי אותיות אחע"ה מצד ה"ג בינה, והם עולין פ"ה, סוד ב"פ מ"ב, והם מ"ב זווגים הנזכר פ' בראשית ד"ט, כי מ"ב זווגים הם פ"ה, והם אותיות אחע"ה, וז"ס זרעא דאזרעא במ"ב זווגים.

והנה סוד הזווג הזה שבפה, נמצא בכל מציאות אצילות, בין בא"א, בין באר"א, בין בז"ן, והם בסוד נשיקין הקודמין אל הזווג, והבן כי מתחלה המעוררת היא הנוקבא, וז"ס הנרמז במסכת כתובות, ה"ד לאלתר בעוד שהרוק לתוך פיה, כי מבשרי אחזה אלוה, כי

ה ש מ ש

י"ב חדשים. ועיין שם בשער העיבורים פ"ב, טעם הי"ב חדשים, ואע"פ שכתב בפרק זה, שזמן עיבור זה הוא ז' חדשים, כבר כתבתי שצ"ע, ואם כן ה"ט' חדשים אין להם שייכות בזה העיבור, וצ"ע.

הנהרות ומראה מקומות

ומ"ן דרוש י"ד. (ד) ע"י שער הנסירה פרק ח', (ה) ע"י בשער מאמרי רשב"י דף נ"א ע"ב.

(ב) ע"י בשער חכונות דרוש ב' מדרושי חעמידה. ובשער הנסירה פ"ח. (ג) ע"י שער מ"ד

אך זו"נ, אין להם שום מציאות כלל, ולכן הוצרך להאציל מציאותו ממש, בעיבור א'. וכדי לעשות לו מוחין ונה"י הוצרך זווג ב', משא"כ באו"א.

והנה בכאן תבין סוד רו"ל ח) כל דיבור שיצא מפי הקב"ה, נברא מלאך א', כי הלא הוא סוד זווג ממש. לכן מצינו לרו"ל, שכינו הזווג, בלשון דיבור. ט) ראוה מדברת בשוק. ולכן מטעם זה נקרא הזווג בלשון אכילה, אכלה ומחתה פיה. ונחזור לענין, כי לפי שב' מזלות הח' והי"ג, הח' הוי"ה דידיו"ן, והי"ג אהי"ה דההי"ן י) כנזכר במקומו, לכן מצדן הם או"א, הא' הוי"ה, והב' אהי"ה, והרעת המזווג, יאההוי"ה והבן.

פרק ה

כ) אמנם בהולדת ז"א, היה ב' מיני זווגים, ויש ביניהם הפרש גדול, כי הזווג הא' שהוא כדי להמציא אותו מציאות ז"א, אינו אלא ע"י א"א, שמכחו כל האצילות. אך הזווג הב', הוא באו"א, לעשות להם מוחין.

והענין, כי הלא ז"א מלביש א"א מטבורא דלבא, שהוא חצי ת"ת, ובתוכו מתלבש א"א, עד סיום יסוד שבו. והנה מאותו חצי ל) הת"ת, נעשה גלגלתא שלו, אך ג' מוחין שלו, נעשין מנה"י דא"א. מ) וז"ס הרומז בתוספתא פ' בשלח ד"ן, עד לא אשתכח אירא דכי' כו', כי כבר הודעתין, כי ג' בחי' היה לז"א: א', במעי אמא, כי אז היה ו' זעירא, ג' לבר, והם נה"י דז"א, כי הג' נתעלו למעלה במעי אמא, ישם לא היה רק ג' כלילן בג', פי', שכבר הודעתין, כי או"א שיעורם עד טבורא דלבא, והם כללות חג"ת דא"א, ואז כאשר נתעלו אלו הג' נה"י, למעלה באו"א, נכללו בג' דחג"ת

במזלא, תיקון ח' (די"ג) ת"ד, כי הלא תליין בשקולא עד טבורא. והנה יש הפרש א', והוא, כי לפעמים אין או"א שלימים, רק חסירים מנה"י, אע"פ דאתכלילו במזלא, אך כאשר נעשה הזווג הזה של הפה דא"א, אז נעשו כל התקונים של הד', העומדין בין תיקון ח' לתיקון י"ג, וכולם נתחברו יחד, ונכללין בהם או"א, כי כבר ידעת, כי הגרון סוד גולגלת דילהון, והנה אם תביט באדם כשכופף ראשו, אז הגרון מכוסה, ונכלל בסיום לחיי הראש. אך כשזוקף ראשו, אז מתראה הגרון, וכשהזווג עליון דפה דא"א נעשה בסוד נשיקין, אז יורד למטה מסיום הפה, בסוד כפיפת ראש, ואז נכלל הגרון בהם ממש, והוא סוד ראש דאו"א ויורד עד נה"י דאו"א, שנכללו בראש ז"א, גם אלו הד' תקונים, שבין ב' מזלות, תיקון ח' וי"ג, הם מתחברים ונכללים ברישא דאו"א, שהוא הגרון, ונעשים שם מוחין ובעבור אותו שפע המתרבה אז מכחם כתאריך גוף או"א, ונה"י שלהם, כי אותו החלק הג' ו) מת"ת דא"א, שנשאר (שם) מב' חלקי הת"ת, שנעשו ב' דעות לאו"א, נעשה ממנו חלק הגוף לאבא, כולל חג"ת, וחלק הגוף לאמא, כוללת חג"ת, וזה סוד הגוף. ומרובי ז) השפע, נעשין ג' אחרים, נה"י לאבא, ונה"י לאמא.

והנה נמצא, כי זווג זה דפה, הוא לצורך או"א, ואינו לצורך עצמן, רק למוחין ונה"י שלהם. והטעם, כי ב' המזלות דיקנא, נחתי בשקולא עד טבורא, מצד פנים, ובאחור יש המשך שערות הראש, היורדין דרך אחור עד ראש ז"א, ומאותן האורות דשערות נעשין או"א, כי בהכרח שיעשה שם בנתיים, מציאת אור א', ע"י ב' מיני שערות אלו: דדיקנא, ודרישא, מצד אורם הגדול, המקיף פנים ואחור. ולכן הספיק להם זווג הפה לבר.

הנהרות ומראה מקומות

ט) כתובות י"ג.

י) ג"א דידיו"ן ע"י לקמן פרק ו'.

כ) פרק זה נתבאר בע"ח עם פמ"ס ענף צ"א.

ל) ע"י שער א"א פ"ה ו'.

מ) ע"י שער הקדמות דף ג"ז ע"א.

ו) ע"י לקמן פרק ו' ובשער העבורים פ"ב

ובשער הנסירה פ"ו ובשער מ"ד ומ"ן פרק י"ד.

ז) ע"י בשער מאמרי רשב"י בפירוש האדר"ו

דף ג"א ע"ב.

ח) חגיגה י"ד.

ואח"כ בחג"ת אמא, כי בתוכם כלולין נה"י דא"א (נ"א דאמא) כנ"ל, לכן סוד אותה הארה העצומה, (ע) היוצאת ובקעה לחוץ והאירה דרך שם בחזה דאו"א, לכן יש דדים בזכר ונקבה, רק שאותן של זכר הם קטנים, ואין בו חלב, ושל אשה גדולות, ויש בהם חלב, והטעם, כי בהיות ז"א תוך חזה אבא, לא היה כי אם מציאת טפה קטנה, אך בהיותו בחזה אמא, שם מתגדל, בסוד העיבור, עד שנעשה ו', כלול מתוך ג', לכן גם דדי האמא נתגדלו, מרוב אור, ונעשין בהן חלב.

ועתה תבין כי הלא סוד החלב, היא עילוי הרם למעלה, ומתהפך לחלב ומתמתק, וכן נה"י, לעולם למטה הם דם, סוד הדינין, כי לכן הם בכ"מ לבר מגופא כנ"ל, ובעלותן למעלה בהתכללותן למעלה בחג"ת, אז הם מתהפכין לחלב, ואח"כ יצא ז"א לחוץ, דמיון תינוק היונק, ומרוב אותו חלב נתגדל, ונעשה ו' גדולה, בוי"ק, לבר, שהוא ו' דשמא קדישא, אך בתוך בינה, היה סוד ו' זעירא, כלול מג', תוך ה' דבינה, אמא עלאה, ולכן אין שום דמות ראש לזו הו'.

והנה, מה שבארנו חילוק בין הולדת או"א, ובריאותן, לבריאת זו"ן, זה נרמז (פ) בזהר פרשת תרומה דף קס"ו, בסוד אדם קדמאה, אגליף ציורא דיליה, גו משחתא וכו', שפי', כי א"ק הוא מציאת א"א, (צ"ל או"א) ואגליף בסוד הזרעת הטפה, ציורא דיליה, גו משחתא, שהם או"א, תוך שערו רישא דא"א, ודיקנא יקירא דיליה, הנקרא משחתא, אך אדם תניינא ז"א, היה ע"י זווג נה"י דא"א, תוך בינה כנ"ל. ואם תשאלני, הרי עיקר מציאת הולד כשהוא בבטן ולא בחזה, אם כן היה מהראוי, שיהיו הדין בבטן, ולא בחזה, אך הענין, כי האדם או האשה, אינן רומזין לת"ת ומלכות לברם וכיוצא, אך, כל אדם נרמזין בו כל ה"ס, מא"א עד הנוקבא, וא"כ כשנצייר צורת דדים, לא נצטייר בציור בינה לברא, או נוקבא לברא,

של א"א, וז"ס ג' כלילין בג', ולכן אלו הג' הם ו' זעירא, כנודע כי ו' גדולה הם חג"ת, ושם בסוד העיבור נתארכו הטיפין אלו, ונעשו לז"א בהיותו תוך מעי אמא מסוד הבינה ג' אחרים, ואז יצא לחוץ, כלול ו"ק, מחסד עד היסוד, ובזה תבין מ"ש באדרא, מענין ב' עטרין דאו"א, (נ) שהם חו"ג, והבן זה, כי שם מקומם באו"א.

ונחזור לענין, כי הנה סוד הזווג ב' דא"א, נעשה ביסוד שלו, הכולל ימין ושמאל, זכר ונקבה, ואמנם להיות מציאת הזו"ן תחתון, למטה מאו"א, א"כ הוצרך שיעשה ג"כ זווג זה ע"י או"א, לכן מה עשה, אותן נה"י דא"א, שהיו למטה מאו"א, נתעלו למעלה באו"א, בתוך חג"ת שלהם, ולא חג"ת דא"א עצמה, כי לא נתעלו בסוד מוחין דאו"א, רק נתעלו בחג"ת דאו"א, (ס) ואז היו שם ג' כלילין בג', כנזכר בתוספתא פ' בשלה.

נמצא, כי נה"י דא"א, הם סוד ג' טיפין דסגול, הנזכר בתיקונים, שמהן נעשה אדם תתאה, שהוא ז"א ואז מחמת ג' טיפין אלו דנה"י דא"א, הטמונים בחג"ת דאו"א, משם נתהוו סוד זו"ן, נמצא, כי מציאת זו"ן, נתהווה מא"א עצמה, בזווג היסוד שלו, אמנם היה ע"י או"א, מסוד חג"ת שלהם, ואז יסוד אבא אפיק טפה חדא, ואעיל לה באמא, ותמן במעוי דאמא אתעביד ז"א ו' זעירא, ג' כליל בג' לחוד, לפי דאחיא מסוד ג' נה"י דא"א, ובסופו של ו', פסיעה לבר, סוד נוקבא עמו, כמ"ש.

ואמנם, בזה תבין סוד נעלם, שהוא סוד הדין של אשה, מה מציאותן, ומהיכן נתהוו, ולמה הם בחזה, ולמה אין חלב בדדי הזכר, כמו בדדי האשה, והענין, כי כבר בארנו כי נכלל נה"י דא"א בחג"ת דאו"א, ונעלמו בתוכם, ושם אפיקו ההוא טפה, ויצא מדרך יסוד אבא לאמא ולכן אותו אור הגדול, שנתוסף עתה אל נה"י דא"א, כדי לעשות זווג, ולהאציל לז"א אור (אחר) זה נתהווה תחלה בחג"ת אבא,

הגהות ומראה מקומות

(ע) נ"א יצאה (ח"ו).

(פ) ע"י שער מאמרי רשב"י דף ו' ע"ב.

(ג) נ"א דא"א (כת"י).

(ס) ע"י מבו"ש דף צ"ו ע"ב.

רק במציאת כוללת כל אורך י"ס, שהם קומת א"א עד הנוקב, וא"כ כשנעריך בערך זה, נמצא כאשר נתעלו נה"י דא"א בחג"ת דא"א כנ"ל, להתעבר ולהוציא ז"א, הנה הוא סוד הו"א בחג"ת דא"א, שהוא נה"י דא"א, והנה חג"ת דא"א הם באמצעות ממש, כי כח"ב למעלה, ונה"י למטה, וחג"ת באמצע, והנה שיעור אר"א בחצי גוף העליון דא"א, מגרזן עד חצי לב, ואם תעריך דדי אשה, תמצאם שהם ממש במקום הזה, באמצע חצי גוף עליון, שמן הצואר עד טבורא דלבא. והטעם הוא כנ"ל, כי מין האדם כולל מציאת כל הי"ס. אך בבהמות וחיות שהם בסוד מין א' לבר, ואינו כולל כמו האדם, לכן באו בהם הדרים בבטנם ממש.

ועיין (צ) בביאור מצות שעטנז, חטא קין והבל, בהקריבם צמר ופשתים, ושם תבין דיקנא דו"א, שנאצלה מצמר הכבש העליון, שהוא הרעת דדיקנא עלאה, שהוא הזקן התחתון שבא"א, סביב לאות ברית קדש דא"א, בסוד (ק) גדולה מילה, שנכרתו עליה י"ג בריתות. וז"ס הפסוק מן המצר קראתי י"ה, הנאמר על דיקנא דו"א, שהוא מצ"ר, דנפיק מן צמ"ר העליון, שהוא סוד אותן שערות לבנות, שסביב ברית קדש דא"א, וכבר ידעת כי דיקנא דא"א, כל שערותיו לבנים, כמ"ש ושער ראשו כעמר נקא, והוא הצמר הנ"ל.

גם תבין, כי יסוד דא"א, זהו סוד השופר, שהוא צר. וגם אמרו עליה מן המצר. ואמרו בזוהר אמור, (ר) דשופר זה אפיק קול, והוא אש ומים רוח. והוא ענין זווג א"א, להוציא ז"א, ג' כליל בג', חסד דין רחמים, אמ"ר, והוא סוד ו' זעירא, קול דנפיק משופר. ואמנם אופן כללות נה"י בחג"ת (ש) דא"א

הוא ער"ז הענין. שהרי נשאר ג"כ חצי ת"ת דא"א עצמו למטה מנה"י שלו, והנה נתעלה זה ת"ת, בחציו האחר שנשאר באו"א, ונתעלה ג"כ נ"ה בח"ג דא"א, ושם נכלל נצח בחסד ראבא, והוד בגבורה ראבא. ואמנם אע"פ שאנו אומרים שנצח באבא, עכ"ז היה כלול ג"כ מהוד, באופן כי נצח (ת) הכלול מהוד עלה לאבא, והוד כלול מנצח עלה לאבא, ואז מכח ב' בחי' אלו שבכל א' וא', נמשכו הדרים, מרוב האור שבקעה ויצאה, רק כי באדם דהיינו אבא, יהיה בלי חלב, וזה לפי שאין הרבר שם רק לפי שעה, בסוד טפת הזרע. אך בסוד בינה, ששם נתהוו כל איברי הגוף דו"א, היתה הארה גדולה בהתפשטותו, וממנו נמשך החלב, לכן היו ב' דרים לכל א', נגד ב' בחי' שבכל א' מהם. ואמנם היסוד נתעלה ונחלק לב', חציו ביסוד אבא, וחציו ביסוד אמא.

וראה והבן, שכבר בארנו, שאין האשה מתעברת מביאה ראשונה, רק צריך להכניס בה תחלה חר רוחא כנ"ל, ואמנם יש בזה פקפוק מענין יעקב, שאמר כחי וראשית אוני, שנראה שנתעברה לאה מביאה א', וכמו שארז"ל ביבמות דל"ד ב', שכל מעכות של בית רבי תמר שמן, ע"ש שמעכו באצבע, ולא הוצרכו אלא ביאה ראשונה. והענין הוא, כי הלא להיות כי א"א הוא זכר בלי נוק', והזווג הוא מקצתו אל קצתו בלי נוק', לא הוצרך לזה לעשות כלי, ומכח זה נמשך אל יעקב, ולכל מעכות של בית רבי. ועכ"ז הוצרך להיות חצי היסוד דא"א באבא, בסוד מ"ד, וחצי באמא בסוד מ"ן, ביסוד שלה, אך לא הוצרך לביאה ב' לטעם הנ"ל.

ואמנם מנה"י אלו דא"א, נתהווה ז"א, בסוד ג' כליל בג', בסוד ו' (א) זעירא לבר, אך סוד

ה ש מ ש

(א) נ"ב, כי מנצח דא"א, נעשו חסד ונצח. ומחצי תפארת דאריך חב"ד לז"א. והוא, כי מאנ"ך דר"ק דמלכים, נבררו, ונעשו ו"ק לז"א, ומהוד, גבורה והוד. ומיסוד, תפארת ויסוד דו"א

הנהגות ומראה מקומות

(ז) ע"י שער המצות קדושים דף כ"ט ע"ב.	(ש) נ"א דא"א (ה"ו).
(ק) נדרים ל"א: (ר) אות רט"ז.	(ת) עי מבוא שערים דף צ"ז ע"א.

ואמנם סוד השפעה זו, כבר ידעת, כי הלא סוד דיקנא דא"א, אינה מתלבשת כלל, כי ארכה מהגרון עד טבורא דלבא, ושם מתחיל ראש ז"א, נמצא כי מגיעין שערות אלו עד ד) שערות דו"א, ועל ידם נמשך השפעה לראש ז"א, כנזכר באדרא. א"כ נמצא, כיון ששיעור קומת או"א הם מהגרון עד טבורא דלבא דא"א, ודיקנא דא"א נמשכה עד הטבור דיליה, א"כ נמצא דהאי דיקנא חפא על או"א, כי אינו מתלבש בהם כנ"ל, נמצא חופף עליהם, ואינון אתכלילו ביה.

וה"ס הנרמז באדר"ן דרפ"ט, אתנהרו ג' רישין עלאין וכו', ובמזל תליין, ואתכלילין ביה, כי או"א הם ב' רישין, דאתכלילו במזל, והבן זה. ולכן אינון יכולין להזדווג או"א, רק ע"י דעת עילאה, שהוא מזל הי"ג דדיקנא. וביאור מזל הוא, כי כבר בארנו לך בפ' נשא בר"מ, כי י"ג ת"ד, הם ג' שמות הוי"ה דיודיין, והנה ג' הויות הם י"ב אותיות, והם סוד י"ב ת"ד, ותיקון הי"ג הוא כולל כולם, כי בו יש כל ג' הויות (פעם ב') הנ"ל, שהם י"ב אותיות, והי"ג הכוללת. והנה ג' הויות הם ע"ת, גימטריא מזל. או מזל עצמו עם המלה והבן זה.

הנה בוחר אמרו, כי ב' ת"ד, הח' והי"ג, שניהן נקראו מזל. והענין, כי ב' מסוג א', כי הם יורדים תרויהו בשיקולא עד טבורא. כנזכר באדרא קל"א, ואלו הב' מזלות, מהם יונקים או"א השפע הנ"ל, מכתרא ומ"ס, כי או"א אתכלילו במזל, ושיעור או"א הם עד טבורא של א"א, נמצאו אלו הב' מזלות חסיין

חצי ת"ת דא"א שעלה למעלה, ממנו נתהוו מוחין אל תינוק הזה הייתו במעי אמו, ונשמה לאלו המוחין היה אותו חצי היסוד דרישא עלאה שנשאר כאן לז"א.

והנה כשנתפשט ויצא ז"א לחוץ, יצא כלול מר"ק לבר, ו' גדולה, והטעם, שכבר ידעת כי נ"ה אית בחון ו' פרקין, והנה אם נחשוב מה שנשאר מן א"א אל הז"א, הנה הם ו' בחי': א/, חצי ת"ת. ב/, יסוד. וד' פרקין דנצח הוד, הרי הם ו'. שמהם נתהוו ו"ק לזעיר אנפין, כי הב' פרקין עלאין דנ"ה אלו נשארו למעלה, פ"א דנצח באבא, ופ"א דהוד באמא, ואלו הם שם תמיד לעולם, ומכאן זה נמשך החלב לתינוק גם אחר צאתו משם. יבונה תבין, איך מוזן התינוק מצד החלב, כי בשמת הז"א נה"י דא"א, ומצד אותן ב"פ דאשתארו באו"א, הם יותר מעולים. ונמצא, כי כשנמשך משם החלב, הוא ממבחר נשמתו, ומשם הוא ניזון. וכבר בארנו, כי נ"ה הם סוד הדינין, והם דם, וכשמתעלין נהפכין לחלב. א) כי כן אירע הדבר באשה המעוברת כפי הטבע.

פרק ו

ב) אחר שבארנו סוד הולדת או"א וזו"ן, נבאר עתה סוד התלבשותן את א"א. כי כבר ידעת, כי א"א מתלבש תוך או"א. והנה דע, כי חיות ונשמה של או"א הוא נמשכת ג) מב' רישין: כתר, ומ"ס. נלגלתא, ומוחא. כי הם משפיעין לבינה, שמבינה נתהוו גלגלתא או"א, מן הכתר לאבא, ומחכמה לאמא.

ה ש מ ש

לקמן שעי"ז פ"א, ובסוף שער זה, ובשער כ"ה פרק ששי, ובשער כ"ו פ"ה, והם שלשה שמועות הנזכר בספר מבוא שערים הנז"ל יע"ש.

הנהגות ומראה מקומות

- א) ע"י מבוא שערים שער ח' חלק ב' פרק ג'.
 ב) פרק זה נתבאר בעץ חיים עם פמ"ס ענף צ"ב.
 ג) ע"י שער או"א פרק ג' ובשער הכוונות דרושי העמידה במלת קונה הכול.
 ד) ע"י שער א"א פרק ח'.

הנ"ל במילוי יודי"ן. נמצא איך מזל הח' מתלבש במזל הי"ג בסוד הוי"ה אהי"ה. לכן הוא עד"ן באו"א, אשר הם יונקים מאלו, הוי"ה באבא. אהי"ה באמא, והבן כל זה. ולכן ע"י ב' מזלות אלו, נכללין או"א, ומזדווגים על ידו.

ואמנם מה שאו"א הם מלבישין גוף א"א, הוא בינה וחג"ת דא"א, והבינה נעשה כתר לשניהן. ובבחי' זו אנו קורין הבינה כתר. אך החג"ת, נעשה גוף לשניהן, צד ימין לאבא, וצד שמאל לאמא. ואמנם כבר ידעת, כי ח"ג הם ב' דרועין, שהם ו' פרקין, כנזכר פרשת ויחי דרס"ב, תמיד, חסד חסדים, גבורה גבורות. והנה מאלו הב' זרועות נעשו או"א. וסדר פרקין אלו, הם כך: ב' פרקים עליונים, הם הכמה דאבא, וזכמה דאמא. מזרוע ימין לאבא, ומזרוע שמאל לאמא. וב"פ האמצעים, הם בינה לאבא, ובינה לאמא, מחסד לאבא, ומגבורה לאמא, ע"ד הנ"ל, הרי ב' מוחין חו"ב לאבא מזרוע ימין חסד. וב' מוחין חו"ב לאמא, מזרוע שמאל גבורה. נשאר ב"פ, א' מזרוע ימין חסד, וא' מזרוע שמאל גבורה, והם ב' עיטרין חו"ג, דאחסינהו. או"א לברייתו ת"ת. כנזכר באדרא רצ"ב.

ואמנם סדר ו' פרקין אלו, הם היפך מה שנראה, (ז) והנה הראשונים הם ב' ידים. ואח"כ האמצעים. ואח"כ האחרונים, והם סמוכים לכתף, ומחברים שם. והטעם הוא, דע, כי הנה אדרבה, סוד הידים והפרקין אמצעים, הם יותר גבוהים, בסוד וכל אחוריהם ביניה, משא"כ בראשי הכתפים שהם פנים ואחור, וה"ז מעלה א'. עוד מעלה ב', כי הנה הידים יש יכולת באדם להגביהן עד המוחין, משא"כ בפרקין הסמוכים לכתף, שאין כח לכתפיים להגביהם למעלה.

עליהו. ואבא עיקר יניקתו ממזל הח', ואמא מן הי"ג. ולפי שמזל ח' עליון מן הי"ג, לכן אבא דיניק ממנו, הוא גדול מאמא, אך בערד דתרווייהו כחדא נפקי ונחתין בשיקולא עד טבורא, לכן גם או"א כחדא נפקי, וכחדא שריין. והנה בזה ידעת, איך או"א כחדא שריין, ואיך אבא גדלה מעלתו מאמא.

וראו שתרע, כי מזל הח' הוא סוד א. (ה) שצורו יו"י. ומזל י"ג, צורתו א, יו"ד. כנזכר בתיקונים, שיש ב' מיני א'. והנה להיות שמאלו הב' מזלות הם יונקים או"א, לכן א' שצורתו יו"י, הוא באבא. וא' שצורתו יו"ד, באמא. כי הד' היא נקבה. (א) והנה טעם היות מזל הח' צורת יו"י, כי הרי הוא נחית בשקולא עד טבורא, לכן בו נכללין כל י"ג ת"ד, שהם י"ב, ועמו י"ג. והי"ב שהם מתגלילין בו, הם צורת ו', שבאמצע אות א', וכבר בארנו כי כל ו' כפולה: ו' הרי י"ב. (ו)

גם הודעתין בענין ווי עמודים, שהוא סוד ו' שבאמצע אות א', שבשם צבאות, שנחלקת לב', בזה האופן: א. וכן הוא עד"ן ממש. והנה זה המזל, כולל את אלו הי"ב, בב' מציאות: א', בערך היותו עליון מהם, וזהו בהיותו בסוד ו' עלאה דאות א', והם נשפעים ממנו. הב' בערך היותם כלולין בו, והוא מקבל מהם, וזהו בסוד ו' תתאה דאות א'. אך ב' בחי' אלו הם א' לפי האמת. והנה הם עתה י"ג. והנה י"ב אלו שבו, נחלקים לג' שמות הוי"ה, הם י"ב אותיות, ומילואי שמות אלו הם ביחדי"ן, מספרים רי"ן, ומזל י"ג הוא א' שצורתן יו"ד, והוא ג"כ על סוד הנ"ל, רק שלפי שמציאותה הוא בחי' ד', לכן שמתיו הם ג' אהי"ה, והם י"ב אותיות, ומלואם הוא ג"כ ע"ד

הגהה

(א) צמת, אבא הוא הוי"ת, העולין מזלא, אהי"ה, לכן הוא יו"ד, והכולל גימטריא כן יו"י גימטריא הוי"ה. ואמא בסוד אהי"ה.

הגהות ומראה מקומות

- (ה) ע"י שער הלוקטים דף ל"א ע"א וב'.
(ז) ע"י בזהר בראשית א' אות קכ"ט, ובזהר ויקהל אות רס"ט בסלם ד"ה פירוש. ובתקוני הזהר אות פ"ז ובשער מאמרי רשב"י דף מ"ח.

וביסוד, ו' בכל א', והנה אם תחלק הת"ת לחצאין, ישארו ג' ג', והג' הם לאו"א, והג' לז"א, מהטבור ולמטה, כמ"ש. והנה ג' חלקי הת"ת הוזה, ב' מהם מתהוים ב' דעות לאו"א, והחלק הג' מתחלק לב' גופין דאו"א, ושאר קומתן נשלם ע"י זווג הפה הנ"ל, ח) שמרוב השפע נעשין נה"י אחרים לאו"א.

הרי כלל הדברים, שמחצי ת"ת, נעשין ב' דעות דאו"א, עד סיום הרגלים שלהם, והנה בדוגמא זו, הוא יסוד דעתיק, הגנוז בת"ת דאו"א, גם הוא נחלק דוגמת הת"ת, לו"ק, ג' מהם לאבא ואמא, וגם מהם לזעיר אנפין, ע"ד הנ"ל בת"ת דאו"א, כי כבר נתבאר, שגם היסוד הוא ו"ק, כנזכר באדרא ט), וצדיק יסוד עולם דכליל שית בקרטיפא חדא.

פרק ז

(י) אמנם סדר התלבשות ז"א את נה"י דאו"א, כך הוא: כי חצי ת"ת כ) המקוריי נעשה גולגלת לז"א, כנזכר באדרא, כי נתחברו אוירא ובוצינא, ואפיקו האי גלגלתא תקיפא. כי מ"ס להיות שבו סוד הגבורה דעתיק, לכן נרשם בה סוד הבוצינא דקרדינותא, ושם שרשה, כי

ה ש מ ש

ז"ל, וכתב שאפשר שזה היה קודם התיקון, אמנם אח"כ חזר לאסוף רגליו למעלה בהשואה אחת עם הרגלים הנזכרים וצ"ע. (הרב שמן ששון כתב דמצא בע"ח מעיר תוניס יע"א סיום הגה"ה זאת וז"ל אמנם מ"ש כאן הוא ע"פ שמועה א' מג' שמועות בענין התלבשות ע"י בא"א הנזכרים בספר מבו"ש דף נ"ז ועיין בהקדמת רחובות הנהר שכולם אמת עיי"ש). *

הגהות ומראה מקומות

(י) פרק זה נתבאר בע"ח עם פמ"ס ענף צ"ג. ועי' שער הנסירה פרק ז'. (כ) לעיל פרק ה'.

גם מעלה אחרת, כי כל הפרקים הסמוכים לכתף, הם דבוקים ממש בגוף, כי הם סוד ב' עטרין הדבוקים בזעיר אנפין, אך שאר הפרקין אינם דבוקים בגוף, ויכולין להעלותן אל המוחין. ובוזה תבין, סוד הגבהת ידיים בעת הנטילה, שהם סוד חו"ג ב"פ הידים, הנעשין מוחין, והבן זה.

והנה תוך חג"ת המקוריים, שהם כחב"ד דאו"א, יש נה"י דעתיק, וכבר ידעת, כי גם בשוקיים יש ששה פרקין, והם נחלקים ממש ע"ד הנ"ל, עד שנמצאת שנשארו ב"פ תחתונים, שהם בסוד הרגלים, מגיעין (א) בב' עטרין דז"א, ובוזה נאחו עם רישא עלאה דעתיק וכן סוד ב"פ תתאין דחג"ת דאו"א, הם ג"כ בז"א. ואמנם חצי ת"ת דאו"א שבאו"א, ממנו נעש' ב' דעות לאו"א, כיצד, ידעת ענין וקרא זה אל זה, כי הת"ת נקרא זה, נגד י"ב פרקין שבו כמנין ז"ה, שהוא י"ב, ונחלקין לב', ו' זעירא, ו' רבתי. והנה ת"ת ו' רבתי, ו"ק שבו, שהם נגד ו"פ דב' דרועין, היסוד ו' זעירא ו"ק שבו, נגד ו' פרקי רגלים. ובוזה תבין מ"ש בפ' בראשית, כי יש בהיכל הרצון ו' היכלים כלולים בו, כי לעולם יש בחי' זו בת"ת,

(א) נ"ב, (עיין תו"ח דף קי"ח ע"ב) צ"ע, והלא כבר כתב בשער העיגולים ענף ד', וז"ל, אמנם כל שאר הרגליים דיושר, כגון רגלי עתיק ורגלי א"א ורגלי ז"א ורגלי נוקבא כולם מסתיימין בהשואה אחת, והוא עד חצאים התחתונים של עיגולי א"א מצד מטה עכ"ל. אמנם על מה שכתב בכמה מקומות, שתרין פרקין תתאין דנו"ה דעתיק יוצאין אל הבריאה בסוד דדי בהמה, כבר הקשה על זה מהרח"ו

ח) עי' לעיל פרק ד'.

ט) אד"ר אות של"א.

הב נעשין מוחין מקיפין לז"א. ומנה"י דא"א, נעשה לו מוחין פנימים, ומתפשטין בו כסדר נה"י דא"א, כמ"ש במקומו.

ז"ל מוהרש"ו בספר מב"ש דק"ב ע"ב. גם ראיתי שינוי אחר, בענין הת"ת דא"א, כי פ"א שמעתי, כי כל חצי התחתון ניתן אל הז"א, ורוב פעמים שמעתי בדקדוק, (מ) שאינו רק שלישי התחתון לבד, ואיני יודע תירוץ, אם לא שנאמר על דרך הת"ת דאימא המתלבש בכתר דז"א, כי בהיות לו מוחין דאימא לבד, אינו לוקח רק שלישי, ובהיות לו גם מוחין דאבא, לוקח הציו כנזכר ע"ש, וכן יהיה כאן כנלע"ד.

בוצינא (ל) דקרדינותא הוא שורש לכל הדינין שבעולם, רק ששם הם נכפין. וממור"ס נתפשט לאמא (נ"א לאר"א) כנ"ל, כי גלגלתא ומוחא דא"א, הם שורש אר"א. וחסד דעתיק הוא בגלגלתא, והגבורה במוחא. ודוגמתן הם למטה, באר"א חסד באבא, וגבורה באמא. והנה אלו הב' נקרא בוצינא דקרדינותא גבורה, ואוירא דכיא חסד. לכן תבין, כי מת"ת שבא"א, (נ"א שבאר"א) מהם נעשה גלגלתא דז"א, כי הנה החו"ג שעל הת"ת נתחברו, ואפיקו האי גולגלתא, מסוד הת"ת שלאחריהן. וז"ס אתחברות בוצינא ואוירא דכיא. נמצא כי סוד בינה דא"א, היא כתר על אר"א. וחג"ת דא"א,

הנחות ומראת מקומות

(ל) עי' בזהר בראשית א' דף א' בסלם ד"ה (מ) עי' בתלמוד ע"ס שיעור י"א לוח התשובות ופירושו המלא של בוצינא דקרדינותא. ועי' שער א"א פרק ט"ו. תשובה קל"א שמתרץ את זה.

היכל החמישי

והיכל זה נקרא היכל זעיר אנפין ובו שבעה עשר שערים

שער הראשון

שער ז"א ויתחלק לר' פרקים

פרק א מ"ח

(ג) ונבאר ענין זו"ן, אשר תקונם באו אחר תיקון אר"א. והנה נת"ל, כי זר"ן נעשו מבחי' ז"ת דמ"ה, ובחי' ז"ת דב"ן, זולת הכתרים שבז"ת דב"ן, כי אלו עלו בגופא דע"י. ואמנם מקומם הוא, למטה מז' הקרום ואותה פרסה, (הנ"ל) שמפסקת באמצע גופא דא"א, כי עד אותה הפרסה עד שם, מגיע סיום יש"ס ותבונה, ומהפרסה ולמטה, מתחיל זו"ן, הנעשים מלבוש של א"א למטה, שהוא מטבורא דא"א ולתתא, עד סיום רגליו של א"א כמ"ש בע"ה.

ונבאר עתה, מה שיעדנו למעלה בדרוש א"א, לבאר איך כל בחי' אצילות כאשר נתקנו, ינקו מתחלה בסוד דדי בהמה, ואח"כ ינקו מדדי אדם. ונתחיל לבאר מבחי' תיקון א"א ונאמר, כי הנה נת"ל, כי הנה תיקון כל האצילות היה בעיבור י"ב חדש, (א) ולא

ידעתי לפרש היכן היה מקום עיבור זה, והמשכיל יבין מדעתו. (ס)

והנה כאשר א"א היה בסוד עיבור, נולד ויצא לחוץ, וירד למטה לעולם הבריאה, (ע) ר"ל מה שיהיה אח"כ עולם הבריאה, כי אז עדיין לא נברא עולם הבריאה, וירד למטה מאותן ב"פ תחתונים של נ"ה דע"י אשר ביארנו לעיל, (פ) שהם עומדין למטה בעולם הבריאה, ושם היה יונק א"א מאותן הב"פ שלהם, שהם בסיום הרגלים, כדמיון ב' דדי בהמה, שדדיהם סמוך לרגלים. והמשכיל יבין איך נעשו ממש בחי' דדים למטה, ואין להאריך. ואחר שינק משם, הגדיל יותר, ועלה באצילות, והלבישו י"ס שבו, לז"ת דע"י כנ"ל. והרי נשלם תקון דא"א.

ואר"א גם נתקנו, [אח"כ] וגם תקונם ע"י עיבור, ואחר זה העיבור נולדו ויצאו לחוץ, וירדו גם הם למטה בבריאה, תחת אותן ב"פ תחתונים דעתיק, וינקו משם ואח"כ הגדילו יותר, ועלו והלבישו לאותן ב"פ תתאין דנ"ה דעתיק, ואח"כ הגדילו יותר, ועלו באצילות במקומם, והלבישו את א"א מהגרונ עד הטבור כנ"ל.

ה ש מ ש

(א) נ"ב, (עיין תו"ח דף קי"ז ע"א שיטה ל"ב). זהו כפי הספק השני שנסתפק מהרח"ו ז"ל, בשער התיקון ספ"א, שהי"ב חדש הם

לצורך כל הי"ב פרצופי האצילות, וצ"ע, כי שם הסכים לספק הראשון, שיי"ב חדש לכל פרצוף כו' ע"ש.

הנחות ומראה מקומות

(ג) ע"י שער עתיק פ"ה ובמ"ש שער ג' חלק א' פ"ד. (ס) ע"י שער עתיק פרק א' ובתע"ס אות מ"ב באור פנימי ד"ה וראוי שתדע.

עמהם, [ס"א עמה] ונקרא בחי' יניקה, אבל עיקרה אינה אלא זו הנ"ל.

ואח"כ בא זמן הגדלות האמיתי של זו"ן, והוא זמן כניסת המוחין דגדלות בראשו, שאז הנה"י דתבונה נכנסין ממש בראשו, להיות לו מוחין, ואין זה כמו זמן היניקה, אשר עלה עד ירכותיה שהם הנה"י דתבונה, לינק מן הדדים שבחזה, כי אז אינה רק עלייה מבחוץ כנ"ל, אבל עתה נכנסין ממש תוך פנימיות הז"א, בבחי' מוחין ממש. הרי נת"ל כל תיקון שיש בזו"ן.

ונבאר עתה תחלה באיזה אופן מלביש ז"א את א"א (ה) מהטבור ולמטה.

הנה הכתר דז"א, הוא מהטבור ולמטה, עד סיום הגוף, הנקרא ת"ת, שהוא עד רישי ירכין, וג"פ דנצח דא"א, מתלבשין בקו ימין דז"א, שהוא חח"ן, וג"פ דהוד דא"א, מתלבשין בקו שמאלי דז"א, שהוא בג"ה שבו, ויסוד דאריך אנפין, מתלבש בקו האמצעי דז"א, שהוא ד"ת, ונוקבא דז"א, יצאה מהחזה דז"א ולמטה, כדמיון הז"א, היצא מא"א ממש, ונמצא שהז"א מלביש א"א עד סיום רגליו מכל צדדיו, ושם ג"כ מסתיימין רגלי דזו"ן, ושם הוא סיום עולם אצילות. אמנם רגלי עתיק,

והסבה שהיתה בהם ב' עליות הוא, כי כאן יש להם לעלות ב' מדרגות: בחי' עתיק, ובחי' א"א, שהם אותן ב' פרקים תתאין דעתיק, והתלבשותן את א"א ולכך הוצרך להם ב' עליות. אבל א"א שאין עליו רק מדרגה א', די לו בפעם א', לעלות כל ז"ת דעתיק, בעלייה א', כי כולם מדרגה א', לעלות כל ז"ת דעתיק.

אח"כ היה תיקון זו"ן, ותחלה היו בעיבור, במעי בינה, ואח"כ בא זמן לידתם, וירדו למטה לעולם הבריאה, תחת אותם ב"פ תתאין דנ"ה דעתיק, וינקו משם זמן היניקה, ואח"כ נתגדלו והלבישו אותן הב"פ תתאין דעתיק. אח"כ הגדילו עוד, ועלו למקומם, שהוא מהטבור דא"א ולמטה, והלבשוהו שם. אח"כ הגדילו יותר, ועלו למקום נה"י (ב) דתבונה של בחי' קטנות, (ג) וינקו משם מג' אמצעיים שלה, שהוא מקום החזה עלייה בלבד מבחוץ, כדרך שמגבהת האם את התינוק מבין ירכותיה, ויונק מבין זרעותיה, ובחי' זו נקרא אצלינו תמיד בחי' היניקה, כמבואר במ"א, כי יש ג' זמנים לזו"ן, והם: עיבור, ויניקה, ומוחין דגדלות.

ודע כי היניקה זאת, היא יניקה אמיתית, הנזכר בדברינו תמיד, (ד) ואמנם כל שאר הבחי' שהיה לזו"ן, אזור שנולדו כולם נכללין

ה ש מ ש

הוך נה"י הפנימיים דישסו"ת, שהוא פרצוף דגדלות שלהם, הנקרא נשמה.

(ד) הוא לאפוקי יניקה דדדי בהמה.

(ה) נ"ב וז"ל צ"ע, כי בשער כ"ט פ"ה, כתב סדר הלבשה זו, באופן אחר, וזה תוכן לשונו שם, כי חצי תחתון דת"ת דא"א, נתלבש בחכמה, והיסוד בבנינה, וב' פרקין תתאין דחז"ג, בדעת, ופרק אמצעי דנצח, בחסד ונצח, ופרק תחתון, בת"ת ויסוד, ופרק אמצעי דהוד, בגבורה והוד, ופרק תחתון דהוד, בנוק' דז"א, ויסוד דעתיק, בכתר דז"א, אבל התרין פרקין עלאין דנר"ה דא"א, נשארו למעלה בחזה דא"א, בסוד דדים, ואינם נעקרים משם לעולם, וצ"ע. אח"כ ראיתי בספר מבר"ש, כי ב' שמועות הם, ועוד שלישי, כי נה"י דא"א, נתלבשו בכח"ב דז"א, לבד ואינם מתפשטים.

(ב) נ"ב כתב הרח"ו ז"ל, ששמע בודאי, שביניקה האם רובצת על הבנים, ויורדת וכשפלת עצמה למטה למקום הזו"ן להניקם, והם אינם עולים, אבל בגדלות עולים הם, לקבל המוחין, אלא שיש לו קצת ספק בזה, אם הוא להפך. מבו"ש שע"ה ח"ב פ"ב.

(ג) נ"ב, (עיין תו"ח דף קי"ז ע"ב) צ"ע, והלא נודע מכמה מקומות, ובפרט בשער כ' פ"ה ופ"ו ופ"ה, כי בעיבור נכנסו בז"א מוחין דקטנות, מלובשים תוך נה"י החיצוניים דישסו"ת, שהוא פרצוף העיבור שלהם, הנקרא נפש, וביניקה נכנסו בו מוחין דקטנות מעולים מן הראשונים, מלובשים תוך נה"י האמצעיים דישסו"ת. שהוא פרצוף דיניקה שלהם, הנקרא רוח, ובגדלות, נכנסו בו מוחין דגדלות, מלובשין

המתלבשים תוך או"א מקודם זה כנ"ל. גם עתיק התחיל לאסוף ב' פרקין האמצעים שלו. (על גבי) ב"פ הראשונים דנ"ה שלו. והיו כלובשים ב"פ עליונים, תוך ב"פ אמצעים, אבל היסוד דעתיק אינו צריך לעלות, כי הוא מסתיים למעלה בחזה דא"א. ואח"כ הלבישו החדש והגבורה וחצי ת"ת העליון דאריך אנפין. לאותן ב"פ אמצעים דנ"ה, ואת היסוד דעתיק. ואח"כ הלבישו נ"ה דא"א. לח"ג שלו עצמו, וחצי ת"ת התחתון שבו, הלביש את חצי העליון, והיסוד דא"א הלביש אח"כ, את חצי ת"ת תתאה שבו, ועלתה העטרה אל יסוד שבו, והלבישה את היסוד עצמו שבו. ואח"כ עלו חג"ת דו"א, והלבישו לנ"ה ועטרת היסוד דא"א, ואחר כך עלו נה"י דו"א, והלבישו לחג"ת דו"א עצמו. ואח"כ עלתה הנוק, שהיא המלכות בסוד העטרה, והלבישה את היסוד דו"א. ונמצא שעלו בחי' זו"ן למעלה, ונמצא ז"א כלול ג' גו ג', שהם ו"ק שבו, ג' כליל בג', ונרמז זה פרשת בשלח ד"ן ע"א בתוספתא, ג' רוחין דכלילין בג' הוי שקיעין כו', ונודע כי ז"א הוא בחי' רוח, והמלכות נקראת אבן, וזהו אבנין שקיעין. ודי בזה.

ועתה יתבאר איך נתלבשו גם הם תוך או"א, והוא, כי אחר כל הנ"ל, הלבישו או"א זי"ש ותבונה, את כל הבחי' הנ"ל, כי כבר נת"ל, שאורך אלו הדי' פרצופים, הם כשיעור אורך הנ"ל, שהם חג"ת דא"א, נמצא כי או"א נשארו כמו שהיו בראשונה תמיד, לפי שהם קצרי קומה כנ"ל, אבל עתיק וא"א שהם ארוכים הוצרכו לעלות קצוותם התחתון, ולכלול אותן בקצוות העליון.

והנה גם זו"ן היו יכולים לישאר שם כמו שהוא, ולא להלביש קצוותם התחתון בעליון, כי אורך הו"ק אינם כ"כ גדולים, וא"כ למה

הב"פ תחתונים שבו, שהוא פרק תחתון דנצח, ופ"ת דהוד דעתיק, אלו נכנסים יותר למטה, ועומדים בגבול עולם הבריאה, אשר הוא למטה מעולם אצילות, ועומדין שם בבחי' דדי בהמה, כנ"ל באורך. (ב) (ואפשר לומר כי לא היה כך, אלא קודם תיקון אצילות, כנזכר כאן. ואחר התיקון, לא הוצרך זה, וחזר עתיק לאסוף רגליו למעלה, בהשוואה א' עם רגלי א"א).

הג"ה, וז"ס, שארז"ל (צ) עתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק ש"י עולמות. והענין, כי א"א הוא בחי' הכתר של כללות עולם האצילות כנודע, והנה א"א זה, יש בו תר"ך אורות, כמנין כתר, כמ"ש בספר הבהיר. והנה צדיק עליון הוא ז"א, ולוקח מחצית הכתר שהוא מלביש לא"א, מהחציו ולמטה. והנה מחצית הכתר הוא ש"י, ואלו הם ש"י עולמות, שהוא הצדיק, שהוא ז"א. עיין פ' תרומה דקס"ו. במאמר זה שביארנו שם.

פרק ב מ"ת

(ק) ונבאר עתה בחי' זמן העיבור של זו"נ איך היה. וכבר נת"ל, כי נעשו מב' בחי', שהם ז"ת דמ"ה, וז"ת דב"ן, זולת הכתרים הו'. ונבאר סוד העיבור ונאמר, כי הנה אחר שנתקנו או"א, נשארו עתה בחי' ז' מלכים שמתו, ועדיין היו בלי תיקון. ואמנם הם בחי' ז"ת דב"ן, כנודע. גם אז היה עדיין א"א, בלתי התלבשות מטבור ולמטה, עד סיום רגליו, והיה מגולה מבלי לבוש. וכדי לתקן הו' מלכים שמתו, אשר מהם נעשה זו"נ הנ"ל, היה צריך שיהיה בסוד העיבור בתוך אמא, וז"ס העיבור.

הנה תחלה אסף א"א את רגליו, ר"ל כי נה"י שלו, שעדיין היו מגולין כנ"ל, נתעלו למעלה עד הג' אמצעית, חג"ת דא"א עצמו.

ה ש מ ש

(ב) נ"ב, עיין לעיל פ"ה, בשער הולדת או"א וזעיר אנפין.

הנהות ומראה מקומות

(צ) סוף עוקצין. (ק) עי' בתלמוד ע"ס שיעור י' מאות פ"ד כל החמשך.

הוצרכו לכלול, ולהיות בחי' ג' כליל בג'. (ר) ואמנם תשובת שאלה זו נתבאר באריכות, כי הכוונה היתה לקבצם ולקשרם יחד, שיהיו רה"י באחדות, ולא ר"ה דרך פירוד, כי זו היתה סבת מיתת המלכים בראשונה, ובזה נמצא, כי זר"ן הם עומדין באמצע, בין נה"י דא"א, ובין פנימית אר"א, ואז היו שם בתוך פנימית אר"א, בסוד עיבור, כדרך הולד הניתן במעי אמו.

ואין תימא בזה, אם אר"א שהם יותר עליונים ורוחניים, מלבישין לזר"ן בתוך מעיהם ופנימותו, כי כן צריך לצורך העיבור בהכרח. ועוד כפי האמת, אין זה חציצה והפסק בין א"א לאר"א, לפי שזר"ן הוא קטן מאד בערכם, ובפרט עתה שאין לו י"ס, רק ו"ק בלבד, ואפילו אלו הו"ק, אינן מתפשטין רק ג' כליל בג' כנ"ל, נמצא שמקום ומצב ומעמד הז"א, אינו רק בחצי ת"ת התחתון דאמא, אשר שם מקום הריון ועיבור הולד, אבל בכל שאר הפרצוף אין שום הפסק בין אר"א לא"א, ואין זו נקרא חציצה, והפסק.

והנה ע"י כל הכללות והתלבשות הנ"ל, נמצא שעתה יש אורות רבים וכפולים בתוך אר"א, וא"כ אע"פ שהיה הז"א נתון בתוכם, והיה מפסיק בינם לבין א"א, אין זה מעלה

ומוריד, נמצא עתה, כי נצח וחסד, וחצי ת"ת, וחצי יסוד, וחצי מלכות של ז"א, נתונים מצד ימין בתוך אבא. וחצי האחר, נתונים בצד שמאל תוך אמא. אמנם אח"כ כולם מתקבצין במעוי דאמא, ואבא נותן המחצה שלו במעי דאמא, כי שם הוא מקום העיבור האמיתי, וכמ"ש בע"ה.

ונחזור לענין, כי הנה מכח עליית כל האורות הנ"ל, וכללותן למעלה, וכן מכח עליית ב"פ האמצעיים דנ"ה דעתיק למעלה בב"פ קדמאין, נוסף שם אור גדול ועצום, ואין בו כח ביסוד דעתיק לסבלו, כי הוא צר מאד, ואז נבקע (א) ונסדק מלמעלה למטה לארכו, ויצא האור לחוץ, ואז חכמה ויש"ס העומדין בימין, מתחברים ונעשו פרצוף אחד בלבד. וכן אמא ותבונה שבצד שמאל, נעשו פרצוף אחד לבד. כי עתה אורות היסוד שוין בענין גילוי בהשוואה א', ואין עתה כסוי וגלוי הגורם חילוק פרצופים, (ש) ועתה אין שם רק ב' פרצופים לבד, אחד מאבא, ואחד מאמא. ושיעורם למעלה, מן הגרון עד למטה בטבורא דא"א. וזכור הקדמה זו, כי בכל פעם שרוצין אר"א להזדווג, לצורך מוחין לז"א (ב) נעשה הכל פרצוף אחד לבד, לאבא ויש"ס. ופרצוף אחד, לבינה ותבונה. וזכור זה לכל המקומות שתצטרך להקדמה זו.

ה ש מ ש

(ב) נ"ב, צ"ע, מאי טעמא, בכל פעם שרוצים אר"א להזדווג, נבקע היסוד דעתיק, בשלמא בעיבור הראשון דבריאת העולם שנבקע, היה מכח עליית כל האורות הנ"ל. והתכללותם למעלה כנז"ל. אבל בכל פעם שרוצים אר"א להזדווג, אין שם עליית והתכללות לאורות הנז"ל. ושמא י"ל, שהוא מכח ריבוי שפע הטיפה היורדת מא"ס. אבל צ"ע, כי אינה עוברת דרך יסודו, אלא דרך נר"ה שלו, ומשם למזלות, ומשם לאר"א, כמבואר שעכ"ט פ"ו ע"ש. אמנם נלע"ד, כי בכל יום נעשה ככל מה שנעשה בבריאת העולם, כמבואר בכמה

(א) נ"ב, (עיין תו"ח דף קכ"ט ע"ב) לא ידעתי מי גרם ליסוד דעתיק שיבקע, כי הוא נתון תוך גופא דא"א, והאורות הנזכר הלבישו מבחוץ עד גופא דא"א, ואפילו הנר"ה דעתיק, המלוכשים תוך גופא דא"א, הנה הם עלו להלביש קצתם בב' הקוים ימין ושמאל, תוך חו"ג דא"א, אבל בתוך הת"ת ששם נתון היסוד כנשמה בתוך הגוף, לא היה כלום מי שילביש עליו. ועוד שראוי היה שגם הת"ת דא"א, גם הוא יבקע החילה, כי הוא מלביש ליסוד דעתיק, ועליו עלו יסוד ומלכות דאריך אנפין, ות"ת יסוד ומלכות דזעיר אנפין כנז"ל.

הנהגות ומראה מקומות

(ר) ע"י מבו"ש דף צ"ז ע"ב. (ש) ע"י שער אר"א פרק א'

פרק ג מ"ה

נמצא, כי כיון שז"א מלביש לבדו לכל נה"י דא"א, אשר שם החור"ג דימין ושמאל, ע"כ לקח הו"א לבדו, חור"ג חר"ב דמ"ה וב"ן בוכר. ועד"ו בנקבה. כי היא מלבשת לז"א, המלביש את ב' צדדי א"א, באופן ד' כי אין בכל הי"ס, מי שיהיה בו מ"ה וב"ן בוכר, ומ"ה וב"ן בנוקב, כי אם זר"ן לטעם הנ"ל.

ועוד ט"א עם הנ"ל, כי בכל בחי' דעתיק וא"א ואו"א, נתוסף בו שינוי א', בענין הזכר ונקבה שבהם, וע"כ השינוי שנתוסף בזר"ן הוא זה, כי כל אחד משניהן כלול ממ"ה וב"ן.

ועוד ט"א, כי למעלה אין ניכר רק זכר לבד, והנוק' כלולה בו, וע"כ המוח של הזכר מ"ה לבדו, ושל נוק' ב"ן לבדו. אך או"א זכר ונקבה גמורים, בפרצופים גמורים נפרדין, וכ"א צריך לתת מחלקו, לכל אחד מבניה, לבן ולבת, וע"כ הבן שהוא ז"א, יורש או"א, ולקח מ"ה וב"ן, ונקבה יורשת או"א, בסוד ויבן ה' אלהים את הצלע, ולקחה מ"ה וב"ן ועיין פרשת פקודי

(ת) ז"א בירר ו"ק דמ"ה, ונעשים דכורא. ובירר מן ב"ן ו"ק, זולתי הכתרים, והיא מלכות שבו. א) ונוק' ביררה הו' דמ"ה, והו' דב"ן, זולת ב) הכתר. והמוחין שלהם הם ב' בחי': נה"י דאו"א. ואבא הזריע ד' מוחין משלו, משם מ"ה. ואמא הזריע ד' מוחין משלה, משם ב"ן. ואח"כ ג) נתחלפו באופן זה: חכמה דמ"ה וחכמה דב"ן, הם חר"ב דצלם דאבא. בינה דמ"ה ובינה דב"ן, הם חר"ב דצלם דאימא. וחסדים דמ"ה וחסדים דב"ן, הם דעת הכולל חור"ג, דצלם דאבא. וגבורה דמ"ה, וגבורה דב"ן, הם דעת הכולל חור"ג, דצלם דאמא.

והטעם, כדי שיהיה צלם דאבא (ג) חר"ב, זכר ונוק', מ"ה וב"ן. וכן הצלם דאמא, חר"ב, זכר ונוק', מ"ה וב"ן. וכן חור"ג דצלם דאבא, זכר ונוקבא, מ"ה וב"ן. וכן חור"ג דצלם דאמא, זכר ונוקבא, מ"ה וב"ן. דאל"כ, איך יזדווגו זכר (עם) זכר, ונוק' עם נוק', והבן (ד) זה.

ה ש מ ש

תמיד, ובדרוש ברכת המפיל ע"ש, ושלא כדברי ספר שערי קדושה וכו'.

(ג) נ"ב צ"ע, והרי לקמן שער י"ט, שער אורות ניצוצות כלים פ"ו, כתב הפך זה ממש, וכתב שאבא מעיקרא היה כלול ממ"ה דמ"ה וממ"ה דב"ן, ואמא מב"ן דמ"ה ומב"ן דב"ן, ואח"כ נתחלפו, והיה צלם דאבא כולו מ"ה מ"ה וב"ן דמ"ה, וצלם דאמא כולו ב"ן מ"ה וב"ן דב"ן. והנלע"ד בזה, הלא הוא כתוב בגליון שם יעו"ש, וכללות הענין, כי כאן כתב בפרטות או"א, ושם כתוב בכללות או"א, וע"ש פירוש הדברים, כי כאן קצר המצע וכו'.

(ד) עיין שער י"ד פ"ד בתחילה כי הניחו בצ"ע. (ועיין דב"ש דמ"ו ע"א).

הנהגות ומראה מקומות

- (ת) ע"י בתע"ס שיעור י"ב אות ב', ולעיל פרק א'.
 (ב) ע"י שער אנ"ך פרק ו' ז'.
 (ג) ע"י שער או"א פרק ד' ושער המוחין פרק א'.
 (א) ע"י שער או"א פרק ו' ובשער פנימיות וחיצוניות פרק ו' ט'.
 (ד) ע"י שער אנ"ך פ"ה ושער המוחין פרק י'.

וב"ן. וכן בב"ן, יש בו מ"ה וב"ן, שהם החו"ג.
 כי כבר ידעת, כי המ"ה דכללות שהוא הדר,
 כולל: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן. וכן הב"ן דכללות,
 כולל: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן. שהם המלכים
 שמתו כנ"ל. ובפרשת נשא קל"א כתבנו שם,
 כי ד' מיני מלכים היו בא"א, ובא"א, וז"ן.
 וכל בחי' היו ז' מלכים.

והנה תראה, כי ה' פרצופים הם, ובכל
 אחד יש בו מ"ה וב"ן. אמנם פרצוף הא' לבד
 (ו) הוא בלי נוק'. והד' פרצופים אחרים, כ"א
 נעשה נקבה לחבירו. אע"פ שיש בכל אחד
 מ"ה וב"ן, כיצד: א"א יש בו מ"ה וב"ן. והוא
 פרצוף אחד, שאין כנגדו בת זוג כלל, בפרצוף
 אחד. וכן היה בעתיק, שהוא למעלה מה'
 פרצופים, ואינו נכנס במנינם, כנודע, כי הוא
 שורש הכל, והוא מלכות (נ"א מלביש) העולם
 העליון, המתלבש בהם. אח"כ פרצוף דאבא,
 הוא חכמה, כלול ממ"ה וב"ן, שהוא אבא ואמא,
 והכל פרצוף א', בסוד והבן בחכמה, ויש לו
 פרצוף א' בת זוגו, נקרא בינה, נכללת ממ"ה
 וב"ן, שהוא ישס"ת, ושניהן פרצוף א'. וכ"ז
 הפרצוף הוא בת זוגו, לפרצוף העליון דחכמה.
 (א) אח"כ הפרצוף דז"א, כלול ממ"ה וב"ן, ויש
 לו פרצוף אחר בת זוגו, הנקראת מלכות הכולל
 מ"ה וב"ן. (ז) וכל זה הפרצוף, הוא בת זוג

דרכ"א, ונשא דף קכ"ח, ותבין איך הז' מלכים
 הם זו"ן דב"ן.

ואח"כ יצאו ז' מלכים אחרים דמ"ה, והם
 זו"ג דמ"ה, ונקרא הדר, שהוא ז"א דמ"ה, שהם
 ז' מלכים. ומהיטבאל נוק' דמ"ה. וע"י אלו
 נתקנו (ה) ז"ת, וכללות ז' אלו דמ"ה, נקרא
 הדר ומהיטבאל.

ונלע"ד, ודאי שיצאו י' דמ"ה, אלא כיון
 שעיקר התיקון הוא אל ז' מלכים דב"ן לבד,
 לכן נזכרו בשם שבע, אבל ודאי היו כלולים
 מ"ס, כי גם ג"ר, שהם: עתיק, וא"א, ואו"א,
 נתקנו ע"י שם מ"ה כנ"ל.

גם תירוצ' אחר, כמ"ש שם בנשא קכ"ב
 בפירוש, כי ז' מלכים היו בא"א, וז' מלכים
 בז"א, וז' מלכים בנוק' וא"כ הז' הנ"ל, ר"ל
 הז' שבכל בחי' מהג' אלו, א"כ גם בא"א היו
 בו הז' מלכים קדמאין, בוק' שלו, ובאו הז'
 אחרים דמ"ה לתקנם. וכן בזו"נ. א"כ גם מכאן
 ראיה אל הנ"ל, כי בז"א לבדו יש מ"ה וב"ן,
 וכן בנוק' לבד יש מ"ה וב"ן. (א).

גם ממקום אחר תבין, איך ז"א עצמו אחר
 התיקון, לקח ו"ק של מלכים שמתו, שהם ב"ן.
 וכן הנוקבא, נטלה ז'. א"כ ודאי, כי ז"א יש
 בו מ"ה וב"ן, וכן בנוק' מ"ה וב"ן.
 ודע, כי המ"ה יש בו החו"ג, שהם מ"ה

הגהה

(א) צמח, מכאן משמע, כי בכל לתקן כל השבעה עלאין, של כל פרצוף
 פרצוף ופרצוף מן הנ"ל, יצא הדר חדש ופרצוף.

השמש

(א) נ"ב, אבל אין אבא שהוא כללות
 הפרצוף העליון, מזדווג עם כללות הפרצוף
 התחתון. כי כללות הפרצוף העליון, הם אר"א
 עילאין, והם בחי' חיה, וכללות פרצוף התחתון,
 הם ישס"ת, והם בחי' נשמה. ואיך יזדווגו
 שניהם מין בשאינו מינו, וכנודע משער הזווגים,
 כי באר"א לבדם, יש ב' מיני זווגים. וכן
 בישס"ת, ב' מיני זווגים. ועוד, אר"א הם
 מהגרון דא"א, ועד החזה. וישס"ת הם מהחזה
 ועד הטבור. ואע"פ שלכל זה כוונה והבנה
 אחרת, עיין מ"ש בגליון של שער א"א סוף
 פרק ט"ו, (והוא בשער אנ"ך פרק ח').

הגהות ומראה מקומות

(ה) נ"א ז' הראשונות (ה"ו).
 (ו) נ"א מוסיף שהוא אריך. ע"י שער מאמרי
 רשב"י דף ל"ו: ושער הכוונות דף נ"ב:
 (ז) נ"א ושניהם פרצוף א' ויש פרצוף א'
 הנקרא יעקב ורחל ושניהם פרצוף א' (הגהות
 וביאורים).

ועדיין אין בה אז רק ב' מוחין וחצי, כי דעתה קלה, שהוא חצי הדעת, שהוא עטרא דגבורה נוק'.

ואח"כ מזדווג עמה, ובביאה ראשונה, יהיב בה רוחא, כנודע, שהוא ב"ן, דההי"ן, ונתוסף אז שם ב"ן בדעת דנוקבא, ונשלמו ג' מוחין שלמים בה, ובכח זה הב"ן, היא מעלה מ"ן, וכשיש עונות למטה, אין הקל"י שולטין בג' מוחין דילה, כמו ששלטו באו"מ דו"ת דילה, רק שהארת ג' מוחין דילה, נמנעין ומסתלקין, ואין המוחין דו"א מאירין בה דרך המצח.

והנה הזו"ת, הם ז' היות, שהם כ"ח אותיות כנ"ל, והמוחין הם ו' אורות, שהם ג' מוחין דידה, ומקבלין הארה מג' מוחין דיליה דרך המצח כנ"ל, והנה ו' וכ"ח הם ד"ל, שהם במלכות כנודע. גם בחי' אחרת, שכל קומתה עם המוחין דילה, הם כח"ב חג"ת, הרי ר"ס, וכ"ח כמנין ד"ל, וכ"ז בבחי' מילוי אדנ"י, כי מילוי המילוי הוא ט' ד"ל אותיות, והוא ג"כ חילוף שם אהי"ה, בוכ"ו שבמלכות כנודע, ועולה ד"ל, והוא ג"כ שם אגל"א שבמלכות, כי ג' שמות אלו מורים על המלכות בהיותם פב"פ עם ז"א, כמבואר בכרכת אבות, ובאתה גבור.

השער השני

שער רפ"ח ניצוצין ובו ו' פרקים

פרק א מ"ת

(י) ועתה צריך שנבאר, באיזה אופן היה עיבור ז"א, בתוך פרצוף זה הכולל בינה ותבונה, כנ"ל. ומתחילה צריך שנבאר, ענין ג' בחי' אלו שיש אל ז"א, ולכולם צריך תיקון על ידי עיבור זה.

הא' הוא בחינת אורית של המלכיות, שנסתלקו מהכלים, ועלו למעלה (כ) ומתו

לפרצוף העליון שהוא ז"א, וא"כ אל תתמה אם ז"א כלול ממ"ה וב"ן, וכן נוק', כי כך חו"ב, כל פרצוף מהם כלול ממ"ה וב"ן הנ"ל, והבן זה מאד.

פרק ד מ"ת

כללים מזו"ן: א' בוז"א יש שם הוי"ה מ"ה, ונוקבא שם אלהים דההי"ן, גי' צו"ר ע"ה. והם דינין, ולהמשיך אור מז"א אליה, צריך להכות בצור ההוי"ה דו"א, שיכה אור מסוד דהוי"ה דו"א, ויהיה יפ"י, יפ"ה ק"ן, הפ"ה, הפ"ו, נ"ה, ופ"ו, ופ"ה, הפ"ה, גי' צ"א, גי' צו"ר ג"כ. ואז יוצא הארה לצו"ר דאלהים דההי"ן, שבמלכות, וז"ס והכית בצור.

ב' מן הפה דז"א (ח) יצאו ז' הבלים דקהלת והם מקיפין אל ז"ת דנוק' דו"א, דוגמת הבל הפה דא"א, המאיר לז"א כנ"ל. והנה אלו ההבלים, כלול כל אחד: מאש, רוח, מים, עפר. וכל זה נותן ז"א לנוק', בהיותן פב"פ עמו, מהחזה שלו ולמטה. ואלו המקיפים הם בחי' אהי"ה, כי כל או"מ, הוא שם אהי"ה. ולפעמים בעונות התחתונים, כשיש שבועות שקר, גורם לבטל ממנה (אורות) המקיפים, שהם הבל דקדושה, וח"ו כביכול מתלבשת בו' הבלים דקל"י, הנקרא הבל ורעות רוח.

ואלו ז"ת דנוק', הם ז' היות, שהם כ"ח אתוון. ואח"כ היא נגדלת יותר למעלה מהחזה דיליה. (ועי') שנמשכין בה ג' מוחין דיליה ממש, שהם ג"ר, ואז היה שוה בשוה עמו פב"פ עד הכתר שבו, ואז הו"א מסתכל עם בחי' מצח דיליה, במצח דילה, ששם המוחין, ומאיר במוחין דילה, בחי' הסתכלות מצחו לבד, ואינו הבל ממש, כמו הבל היוצא מהפה כנ"ל, רק יוצא אור מתוך מוחין דילה, ובוקע מצחו ויוצאין, ואח"כ בוקעים מצחא דילה, ונכנסין תוך מוחין דילה, ומאירין שם פב"פ עמה.

הגהות ומראה מקומות

- (י) פרק זה נתבאר בע"ח עם פמ"ס ענף ל"א.
(כ) ג"א למעלה מהם והכלים ירדו לבריאה (ע"ח עם פמ"ס) ג"א למקומם (ח"ו).

- (ח) עי' שער רוח הקודש דף י"ד ע"א. ובשער א"א פרק ז' וי"ב. (ט) עי' בשער הכוונות דרוש ח' מברכת אבות ובשער מיעוט הירח פרק ב'.

נפרדת נפשו מגופו, ונפשו מסתלקת, ותשוב למקומה האמיתי אל האלקים אשר נתנה, וגופו שהוא עפר, ישוב אל הארץ, ויורד ממדרגתו, שהוא בחי' אדם, וענין זה נקרא מיתה. וכך אירע אל המלכים האלו, כי נשמתן שהם אורות שלהם, עלו אל מקומם הראשון, שהוא אצילות. אמנם גופם שהם הכלים שלהם, ירדו לעולם הבריאה, ושם היה קבורתם.

והנה כמו שגוף האדם התחתון בעה"ז, כשנקבר בקבר, נאמר בו ונפשו עליו תאבל, ונשאר בו אותו הבחי' של הרוחני של עצמותיהן, הנקרא בזוהר הבל דגרמי כנ"ל, כדי שיהיה לו איזה חיות, כדי שיוכל להתקיים עד זמן התחייה, כי אם לא היה נשאר בהם שום לחלוחית, לא היו קמים בתח"ה. וזהו ענין שארז"ל, יש מי שאינם קמים בתח"ה לסבת עון, כמו עון רבית וזכור בתח"ה (ל) וכיוצא בזה, כי אותו העון גורם, להסתלק רוחניות המלחלח העצמות ההם בקבר, ונשארים יבישים, ושוב אינן יכולין לחיות.

וזהו והשביע בצחצחות נפשך ועצמותיך יחליץ והיית כגן רוה וכמוצא מים אשר לא יכזבו מימיו, כי ע"י לחלוחית ממי האורה (נ"א מעט והארה) אשר נכנס בעצמות, לא יכזבו מימיו, ויקים בתח"ה. וזה מ"ש יחזקאל בענין העצמות היבשות ההם, שארז"ל שהיה איש א' שבנשך נתן ובתרבית לקח, ועי"כ נתייבשו עצמותיו בלתי שום לחלוחית מצוה, ולא קם בתח"ה. והנה עד"ז גם בז' מלכים, נשאר בהם קצת רוחניות, כדי להחיות את הכלים ההם בזמן תחייתם, שהוא זמן תיקון האצילות.

ודע כלל זה, כי כל מה שיש בעה"ז, הכל הוא כדוגמת מה שהיה באלו ז' מלכים, ואין כל חדש תחת השמש, ומיתת המלכים ותיקונם, הוא ענין תח"ה להם, וכך יהיה לגופים השפלים בעה"ז לע"ל. והנה הרוחניות הנשאר בהם, הנקרא הבל דגרמי, הם בחי' ניצוצין של האורות העליונים, שנשארו בכלים המתים ההם, ועיקרי האורות נסתלקו למעלה, וקצת ניצוצין

הכלים וירדו לבריאה. הב' הוא בחי' רפ"ח ניצוצין של אור, שנשארו בתוך הכלים, בהיותן שבורים, כדי להחיות חיות מצימצם, כדי שעי"כ יהיה בהם מציאות, לחזור ולהתתקן ולהחיות ע"י עיבור.

ואל תתמה מזה, כי כן האדם התחתון בעה"ז, אחר שמת ויצאה נפשו ממנו, נשאר חלק מנפשו בתוך הגוף, כדי שעל ידי זה יוכל לקום בתחיית המתים. וכמ"ש זוהר פרשת שלח לך דק"ע, אבל השתא פקדונא איהו לנפשא, דאיהי משתככא, ואשתארת בשכוכי גו גרמי, ובג"כ בריש כל ליליא פקדונא (כלילא) דרוחא לנפשא, ולא על בשרא. גם בדקס"ט, ענין הבל דגרמי ראשתאר בקברא, במעשה בעלת אוב בשמואל. וז"ס פסוק והשביע בצחצחות נפשך ועצמותיך יחליץ.

הג', הוא בחי' הכלים עצמן, שנשברו וירדו לבריאה. וכל אלו הג' בחינות, צריכין להתתקן על ידי עיבור כמ"ש.

ותחילה נבאר ענין הרפ"ח ניצוצין הנ"ל, מה ענינם, ואחר כך נחזור אל הדרוש הנ"ל, ובכ"מ שאנו מזכירין בחבורינו זה ענין רפ"ח ניצוצין, הם אלו שנבאר עתה בע"ה.

הנה נת', כי ז' נקודות תחתונים, הנקראים ז' מלכים, שהם בחי' זר"ג דשם ב"ן הנ"ל, שיצאו מנקבי עינים דא"ק, כאשר יצאו בחי' הכלים תחילה, וכאשר יצאו אח"ך אורות לכנוס בכלים שלהם האלו, לא יכלו הכלים ההם לסבלם, ונשברו, וירדו הכלים למטה, במקום שהוא עתיד להיות עולם הבריאה אח"כ, והאורות נסתלקו, ועמדו למעלה באצילות, כמבואר אצלינו לעיל באורך. וירידה זו נקרא מיתה, לפי שכל שיוצא מעולמו, ויורד והולך לעולם אחר זולתו, נקרא אצלו מיתה.

והנה אלו ז' מלכים, הם בחי' ז"ת, שהם הנקרא זר"ג של עולם האצילות. וכיון שירדו אל הבריאה, נקרא אצלם מיתה. משא"כ באחוריים דא"א, שנפלו ולא מתו כמ"ש. והוא אצלם כדמיון אדם התחתון בעה"ז, כשמת, שאו

מהם נשארו בכלים להחיותו, בזמן תיקון של אצילות.

וזהנה מספר הניצוצין ההם, היו דפ"ח ניצוצין. וז"ס והארץ היתה תהו ובהו, שהם בחי' המלכים, הנקרא ע"ש המלכות דא"ק, הנקרא ארץ אדום, אשר מחו, ונשתברו, ונעשו תהו ובהו, ונשאר קצת ניצוצין, הנקרא רוח אלקים מרחפת עליהן. ותיבת מרחפת, הוא: מ"ת דפ"ח. כי הדפ"ח ניצוצין היה תוך המתים הנ"ל. ופשוט הוא, שהאור המעולה עלה למעלה, ובחי' הגרועה שבהם, הם ניצוצין ההם אשר נשארו בתוך הכלים כנ"ל, שהם בחי' דינין גמורים, כמ"ש.

לכן נבאר תחילה סדר האורות והמדרגות ומעלתן זה למעלה מזה. הנה נודע, כי כל האורות של האצילות, הם כולם בחינת הויות. ונודע כי ד' בחי' הויה הם, או הויה במילוי יודיין, שהוא ע"ב, כזה: יו"ד ה"י וי"ו ה"י. או הויה דס"ג, כזה: יו"ד ה"י וא"ו ה"י. או הויה דמ"ה, כזה: יו"ד ה"א וא"ו ה"א. או הויה דב"ן, כזה: יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה.

ונבאר עתה בחי' הוי"ה דע"ב, וממנו יתבאר
שאר היות. הנה פשוט הוא, כי שורש האורות
ועיקרן, הוא ד' אותיות הוי"ה פשוטים, בלתי
מלואים, והם בחי' עצמות אור. ואמנם זה,
בהיות האותיות ממש בצורתן. אמנם ג"כ יש
בחי' אחרת, והוא בהיותן בבחי' מספר וחשבון,
באופן זה, כגון אם נאמר ד' אותיות הוי"ה,
מספרם כ"ו. ואין ספק, כי צורת האותיות עצמן,
הם יותר שורש ועיקר האור, יותר מבחי' מספרם
וחשבונם. והנה כל זה בבחי' הפנים. כי גם
יש בהם בחי' אחרת, והוא של האורות, וגם
בהם יש ב' בחי' הנ"ל, שהם צורת האותיות,
כמו שהם. או בחי' מספרם.

גם יש בחי' אחרת, והוא ד' אותיות השם, בהיותן במילוי, כי אז הם בחי' דיניק, כי מילוי גי' אלהים. ועוד, כי שורש הוי"ה הם ד' אותיות עצמן, אבל מ' מלאם הוא ביאור

(ג) ונבאר סדר מדרגתן בקצרה זה למעלה
 מזה: א, הנה העיקר והשורש לכל, הם
 אותיות הוי"ה בעצמן ובצורתן. ב, מדרגה
 ב' הוא אחודיים שלהם, בחינת עצמותן
 וצורתן, כזה: י, יה יהו יהו"ה, והם י' אותיות.
 ג, מדרגה ג', חשבון ומספר ד' אותיות,
 הנקרא פנים, שהם בחי' הוי"ה מספרן כ"ו.
 ד, מדרגה ד', הוא חשבון ומספר י' אותיות,
 הנקרא אחודיים, שהוא בחי' היות מספרן ע"ב.
 ה, מדרגה ה', הוא במילוי של השם, ונקרא
 פנים, והם יו"ד אותיות: יו"ד ה"י וי"ו ה"י,
 בצורתן עצמן. ו, מדרגה ו', אחוד של המילוי
 הנ"ל בבחי' אותיות בצורתן, לא בחשבונם,
 והם כ"ה אותיות: יו"ד, יו"ד ה"י, יו"ד ה"י
 וי"ו, יו"ד ה"י וי"ו ה"י. ז, מדרגה ז', חשבון
 ומספר י' אותיות המילוי, שהוא היות מספרן
 ע"ב. ח, מדרגה ח', מספר וחשבון כ"ו אותיות
 האחודיים של המילוי, שהוא קפ"ד. ט, מדרגה
 ט', הוא כ"ח אותיות המילוי דמילוי, הנקרא
 פנים, כזה: יו"ד וי"ו דל"ת, ה"י יו"ד, וי"ו
 יו"ד וי"ה, ה"י יו"ד. י, מדרגה י', הוא אחודיים
 של המילוי דמילוי, והם ס) קניו אותיות, כזה:
 יו"ד, יו"ד וי"ו, יו"ד וי"ו דל"ת. יו"ד וי"ו
 דל"ת, ה"י. יו"ד וי"ו דל"ת, ה"י יו"ד. יו"ד
 וי"ו דל"ת, ה"י יו"ד וי"ו. יו"ד וי"ו דל"ת,
 ה"י יו"ד וי"ו יו"ד. יו"ד וי"ו דל"ת, ה"י יו"ד.
 יו"ד וי"ו. יו"ד וי"ו דל"ת, ה"י יו"ד.
 יו"ד וי"ו וי"ה, ה"י. יו"ד וי"ו דל"ת, ה"י יו"ד.
 יו"ד יו"ד וי"ו, ה"י יו"ד. י"א, מדרגה י"א
 מספר וחשבון כ"ח אותיות מילוי המילוי
 דפנים. י"ב, מדרגה י"ב, מספר וחשבון קנ"ו

(ג) פרק זה נתבאר בע"ה עם פמ"ס ענף ל"ב.
(ס) ע"י שער או"א פרק ה'.

(מ) עי' דרוש עגולים ויושר ענף ה' ובשער

לאה ורחל פרק ב'.

הגרועות מכולם אשר בשם ס"ג, להחיות הכלים שלה, וכיוצא בזה בכלים האחרים. גם צריך שתדע, כי מספר ניצוצין שירדו מכל הוי"ה מאלו ד', אינם שוין, לפי ששם ע"ב עליון שבכולם, לא היתה בו כ"כ שבירה גדולה כמו בס"ג, וכיוצא בזה בשאר, ובודאי כי משם ב"ן ירדו יותר ניצוצין מכל השאר, וממ"ה פחות מב"ן, ומס"ג פחות ממ"ה, ומע"ב פחות מס"ג. וטרם שנבאר מספר כ"א ואחר, צריך שנקדים הקדמה א', והוא זה.

דע, כי כאשר יצאו ה' נקודים מנקבי עינים דא"ק כנודע, הנה בצאתן, הניחו רושם שלהם בעולם אצילות, והוא מנקידת הכתר שלהם, נעשה ממנה אח"כ, כשנתקן עולם האצילות, בחי' פרצוף א"א. ומנקודת חר"ב, נעשה ב' פרצופים, או"א. ומן חסד עד היסוד שבהם, הם ר"ס, נעשו פרצוף ז"א. ומן י', נעשה פרצוף נוק' דז"א.

ואמנם כאשר היה אח"כ זמן התיקון, אשר אז הלבישו זה לזה כנ"ל באורך, ולא הונחו במקומם הראשון ממש, אמנם היה באופן אחר. והוא, כי הנה נודע, כי א"א מתפשט עד סיום אצילות ממש, (א) ומתראוי היה, שאו"א יהיו למעלה, במקום חר"ב דא"א, כי הרי הם חר"ב. אבל לא כך היה, אלא שהלבישו

אותיות אחוריים, מילוי המילוי. ועד"ן תלך, עד אלף אלפים מדרגות לאין קץ, ע"ד הנ"ל וכיוצא.

והנה זהו שבארנו הוא בהיות דע"ב, וכיוצא בזה בהיות דס"ג, ובהיות דמ"ה, ובהיות דב"ן, וכן בכל השמות וכינוים שבעולם.

והנה כל מדרגה הקודמת לחברתה, הוא מעולה ממנה, ואורה גדול מאור המדרגה אשר תחתיה, וא"כ כשירדו הניצוצין בודאי שהיותר תחתון, הם נשאר בכלים כנ"ל.

ודע, כי לא כל הבחי' שוין, כי הנה שם ע"ב גדול במעלה מכולם. ותחתיו במדרגה שם ס"ג. ותחתיו במדרגה שם מ"ה. ותחתיו במדרגה שם ב"ן. ופשוט הוא, כי כל הוי"ה מאלו ה', יורדין מהם בחי' נצוצין להחיות הכלים, וניצוצי היות דע"ב, ירדו בכלים דע"ב. וניצוצי דס"ג, ירדו בכלים דס"ג כו', והוא, כי אין כח בניצוצי דהוי"ה זו, להחיות כלים דהוי"ה אחרת, לכן לא ירדו כל הניצוצין משם ב"ן, הגרוע מכולם, להחיות הכלים. אמנם מכל הוי"ה והוי"ה ירדו ממנו ניצוצין להחיות הכלים שלה, אלא שמה שירד מהוי"ה דע"ב, היו הניצוצין הגרועים מכולם אשר בשם ע"ב, וכן הניצוצין שירדו משם ס"ג, הם

ה ש מ ש

החכמה שהיא מוחא סתימאה, נתונה תוך הכתר, והיא נכסית בו, ואינה נגלית כלל, רק הכתר לבדה, שהיא הגולגולתא, הוא הנגלה, והבינה בגרון, ועליה מלבישים ב' כתרים דאו"א. היא נכסית בהם, הרי כי אין מגולה מא"א, רק הכתר שבו, והוא עומד על גבי או"א, שהם החו"ב שבנקו', כמו שהיו קודם התיקון, וצ"ע. ועוד צ"ע, שכפי משמעות הדברים זה היה בעת התיקון, לא בעת השבירה, ואיך מונה ע"ב ס"ג בכלל הנשברים והנופלים. ואם כוונתו על בחי' האחורים דאו"א שנפלו בעת השבירה, הנה נתבאר, כי האחוריים ההם לא ירדו לבריאה, וצ"ע. (א"ה) עיין בהקדמת רחובות הנהר דצ"ח ע"א) באופן שכל הקדמה זו לא הבנתי אותה, איך נמנים

(א) נ"ב (עיין תו"ח דף ט"ו ע"א. ועיין לקמן ש"ל פ"ב, ומ"ש שם השמש ז"ל, ועיין דב"ש דנ"א ע"ג) צ"ע, היכן מצינו שירדו או"א למטה ממקומה, כי זה היה מקומם הראשון כשיצאו מנקבי העינים, כי החילוק שיש בין עתה כשיצאו, הוא התפשטותם לפרצופים, והלבשתם זה לזה, כי הנה שיעור הכתר שבנקודות בעת שיצאו, היה כשיעור הכתר דא"א של אחר התיקון, כנזכר בשער התיקון פ"ג, ונשלם כל שיעורו למעלה, ע"ג חר"ב שבנקודות, שהם או"א. וכך היו אחרי התיקון, ומה שנתוסף אחר התיקון הוא, שנתפשט למטה, והוא, כי חג"ת דא"א, נתלבשו בתוך או"א. ונה"י, תוך ז"א. אבל כח"ב דא"א, לא לקחו מקום בפני עצמם, כי

ולכן אינה עולה במספר, ולכן אינו נחשב רק מדרגה זו. בחי' מספר י' אותיות המילוי, שהוא גי' ע"ב, וכל שאר הניצוצין שלמטה מהם, נכללין באלו ע"ב. וכבר נת"ל במקומות רבים, כי מציאת מספר רפ"ח ניצוצין, הם ד' בחי' ע"ב, שירדו מאלו הד' היות, וכולם יחד הם רפ"ח ניצוצים.

והנה נתבאר ע"ב ניצוצין, שירדו מכלל הרפ"ח ניצוצים, והם מהוי"ה ראשונה דע"ב. ומשם ס"ג שהוא יותר תחתון משל ע"ב, לא עלו האורות שלו באצילות, רק ד' מדרגות הראשונים בלבד, נמצא כי ירדו בבריאה, ב' מדרגות אחרות יותר עליונים, שהם י' אותיות דמילוי הס"ג, ובחי' האחר שלחם, שהם מדרגה ה' וז'. וכאשר נמנה בחי' המדרגה הה', שהם י' אותיות דמילוי ס"ג בבחי' אותיות עצמן, ונמנה גם מספרם שהוא ס"ג, הרי ע"ג ניצוצין, שירדו משם ס"ג.

ומשם מ"ה שהוא הת"ת, ירדו ב' מדרגות עליונים יותר, לפי שהוא גרוע במעלה מן ס"ג, ולא עלו באצילות רק ב' מדרגות ראשונים לבד, וכל השאר ירדו בבריאה. נמצא כי הניצוצין שלחם, הם ע"א ניצוצין, כ"ו ומ"ה. ופי', כי מספר ד' אותיות הפשוטים, הם מספר כ"ו. ומספר י' אותיות מילוי, הם מ"ה, והנה כ"ו ומ"ה, הם ע"א ניצוצין, הרי הם ג"פ ע"ב.

ומשם ב"ן, ירדו כל המדרגות, חוץ מן העליונה והראשונה, לפי שלהיות בחי' ב"ן

את ח"ג דא"א, וכן מהראוי היה, שז"א אשר בחינתו ו"ק, מחסד עד יסוד, ילביש ו"ק דא"א, ולא כך היה, אלא שאינו מלביש רק מחצי ה"ת דא"א ולמטה כנ"ל. ואמנם נוק' דז"א, נשארה במקומה הראשון, והוא שהיא מלבשת את המלכות דא"א.

כלל העולה מכל זה, כי שם ע"ב, אשר מקומו בחכמה, ושם ס"ג, אשר מקומו בבינה, ירדו למטה, ולא הלבישו אלא את חו"ג דא"א. ונמצא כי שם ע"ב, בחסד, ולכן חסד גימ' ע"ב, ושם ס"ג, בגבורה, ושם מ"ה, בחצי ת"ת ונה"י בלבד, עם היותו כולל ו"ק גמורים. הרי איך הו"א, שהוא בחי' ו"ק דאצילות, שהם בחי' שם מ"ה, הוא שם בחצי ת"ת דא"א, (מ"מ די לו, לסבת גודל אצילות, שכל בחי' שב מ"ה הושם בחצי ת"ת דא"א ומנה"י בלבד. ושם ב"ן הוא במלכות לברכה). והנה נתבאר, איך כל הד' היות: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן. כולם הם בז"ת דא"א לבד. והרי נתבאר הקרמה א' הנ"ל.

(א) ועתה נבאר הסדר שלהם: הנה מהוי"ה דע"ב אשר בחסד, האורות שלו שעלו למעלה באצילות כשנשברו הכלים, היו ו' מדרגות הראשונות, ושאר המדרגות מן הו' ואילך, והיא בכלל, שהוא חשבון ומספר י' אותיות המילוי, שהם גי' ע"ב, ומשם ואילך, כולם ירדו בבריאה, עם הכלים, בסוד הניצוצין. ופשוט הוא, שכל המדרגות שלמטה ממנו נכללין בה, ואינם נחשבים בה כדבר בפ"ע.

הגהה

(א) ונלעדי"ח, כי כל אלו ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, כולם הם בשם ב"ן הנ"ל, שהוא כולל י' נוק', והוא מתחלק לד' היות אלו, כמבואר

השמש

הע"ב ס"ג בכלל הרפ"ח, ואם נאמר שכוונתו על בחי' ז' מלכים דאבא, וז' מלכים דאמא, שנתבאר בשער שבירת הכלים פ"ו ופ"ז שגם הם נפלו, אמנם גם אותם הו' מלכים דאבא או דאמא, הם מ"ה וב"ן דע"ב, או מ"ה וב"ן דס"ג, ולא ע"ב דס"ג דאותה בחינה, ובכאן

גרועים ממנה ואינו עולה בשום חשבון כלל, ולכן אין אנו מזכירין ומחשבים באלו הרפ"ח ניצוצין, רק אלו הד' מספרים, שיש בד' מלואים של ד' שמות אלו, שהם ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, ולהיותם משונים במילוייהן, לכן נזכרים כל הד' מלואים, לפי שזה גי' ע"ב, וזה ס"ג, וזה מ"ה, וזה ב"ן, ואין מספרם שוים במילוייהן.

גם צריך שתדע, כי במקום שאנו מחשבין בחי' הפנים, אין האחוריים עולים בשום חשבון, כי טעמים הם אל בחי' הפנים הראשונים המעולים מהם, לכן אין אנו מחשבין באלו הרפ"ח ניצוצין בחי' האחוריים כלל, רק משם ב"ן האחרון, כמ"ש הטעם דמטה בענין המלכות.

גם צריך שתדע, כי כ"מ שיש ב' מספרים וחשבונם שוין, אין אנו מחשבין את שניהן, אלא א' בלבד. והוא, כי הנה י' אותיות דס"ג, וי' אותיות דמ"ה ירדו בבריאה, עכ"ז לא השבנו בחי' י' אותיות דמ"ה, כיון שכבר נחשבו י' אותיות דס"ג הראשונים מהם, כי כבר ביארנו שאפילו בחי' הד' מיליון הנ"ל, לא היינו מונין ומחשבין אותן ד"ס, אלא להיותם משונים זה מזה, כי זה ע"ב, וזה ס"ג, וזה מ"ה, וזה ב"ן, משונים במילוייהם.

וטעם הדבר הוא, במה שנקדים לך הקדמה א' והוא, כי הנה כאשר הניצוצים ש"ן במציאותן ומספרם, נשארו שניהן במקום פ) שנשברו ונפלו העליונים, ושם נשארים התחתונים עמהם. כיצד, הרי שנפלו י' אותיות דס"ג, ואח"כ נפלו י' אותיות דמ"ה, והנה עם היות י' אותיות דמ"ה גרועים במעלה מ' אותיות דס"ג, עכ"ז נפלו למטה, לא נפלו רק עד מקום שירדו י' אותיות דס"ג, ושם נתערבו ונתקשרו עמהם י' אותיות דמ"ה, לפי שבחי' ס"ג נשבר קודם מ"ה, כנודע כי תחילה מלכו העליונים ונשברו, ואחר כך התחתונים, ולכן בעת שירדו י' דמ"ה, פגעו ומצאו י' אותיות דס"ג שירדו שם בבריאה

מלכות, והיא תחתונה מכולם, היה בה שבירה יותר מכולם שלמעלה ממנה, ולא עלו ממנה רק ד' אותיות פשוטים, בבחי' אותיות עצמן, וכל השאר ירדו לבריאה. וז"ס שאנו אומרים בכ"מ, כי המלכות נשארה באצילות. בבחינת נקודה א' בלבד, וכל השאר נתמעט ממנה, וירדו אל הבריאה. והבן זה, כי הנה נקודה ההיא, היא בחי' מדרגה ראשונה שבכולם בלבד.

ואמנם מספר הע"ב ניצוצין שירדו ממנה, הם בחי' המספר והחשבון של י' אותיות דאחור דב"ן, ולא הפנים דשם עצמו, שהוא מדרגה א', רק אחוריים, שהם גימ' ע"ב. הרי ד"פ ע"ב שירדו מן ד' היות, ומספר כולם הם רפ"ח ניצוצין, אלא שיש ביניהן הפרש, כי אין בחינתם שוין, לפי שהע"ב ניצוצין שירדו משם ע"ב דיודי"ן, הוא הע"ב דחשבון ומספר י' אותיות המילוי הזה, שזו היא מדרגה ה'. ומשם ס"ג הע"ב שלו, הוא י' אותיות, וס"ג שהם ע"ג, והם המדרגה ה"ה וז'. ומשם מ"ה הע"ב שלו, הוא מ"ה וכ"ו, שהם גי' ע"א, שהם המדרגה ג' וז'. ומשם ב"ן עצמו, הע"ב שלו, הוא מדרגה הד'.

פרק ג מ"ח

ע) ועתה צריך לבאר כמה שאלות שיש בכל הנ"ל, והוא כי צריך לידע, למה היו השינויים האלו, שבשם ע"ב אנו לוקחין חשבון מדרגה ה'. ומס"ג ב' מדרגות, שהם ה' וז'. וממ"ה ב' מדרגות, שהם ג' וז'. ומב"ן מדרגה א' בלבד, והיא הד'.

והתשובה, כי הנה נת"ל, כי הצד השווה שבד' היות הנ"ל, שהם ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, הוא, שהמדרגות שהם ממדרגה ה' ולמטה, כולם נפלו בבריאה, ולכן בשום חשבון אין אנו מחשבין משם ולמטה כלל, רק ממדרגה ה', או למעלה הימנו, ולא למטה ממנו, כי כל שלמטה ממדרגה ה', כלולים בה, כי כולם

הגהות ומראה מקומות

ע) פרק זה נתבאר בע"ה עם פמ"ס ענף ל"ג. פ) נ"א שנשארו (כת"י).

דשם מ"ה, ואלו הכ"ו נשארו ונתקשרו שם למעלה כנ"ל. וכן מדרגה הו', שהוא מספר ה"ט' אותיות המילוי, שהוא גי' ב"ן, לא נמנית, עם שהוא בחי' הפנים, וגם שאינו דומה לשאר מלויים, כי לסיבה זו נמנית לעולם, המדרגה הו' בע"ב, ובס"ג, ובמ"ה, אבל הענין כמ"ש ענין הוי"ה דשם ב"ן, ומה עניינה.

דע, כי שם של ב"ן דמילוי ההי"ן, אשר במלכות, הוא ב' היות יחד ממש, והיא הוי"ה כפולה, ונקרא מערת המכפלה, כנודע כי ר"ד דמילוי יר"ד, גי' י', כחשבון אות הפשוט, וכל דשאר הם אותיות הוי"ה כפולה ממש. והנה ענין ב' היות אלו, עניינם הוא, כי הוי"ה א' בחי' ז"א, והוי"ה הב' הוא בחי' הנוק' עצמה, וכאשר מתחברים הו"א בנוק', אשר אז מאיר ז"א בנוק'. הנה אז הו"א נותן הארת הוי"ה שלו אליה, ואז נעשין ב' היות בנוקבא, ואז נעשית בה שם ב"ן, שהוא בחי' ב' היות, וזכור הקדמה זו.

והנה בהקדמה זו, הותרה השאלה הנ"ל, כי להיות שעיקר האותיות של שם ב"ן, הוא מן הו"א כנ"ל, לכן אין ראוי למנות בפ"ע בבחי' המלכות, לכן אין המדרגה הו', שהוא מספר ב"ן, נכנס בכלל החשבון ע"ב ניצוצין שלה. וכן מדרגה הג', שהוא מספר כ"ו, אינה נכנסת בחשבון, לפי שנשארת דבוקה למעלה עם מדרגה הג' שבז"א, שכבר נכנסת בחשבון.

אך י"ל, למה אין אנו חושבין מדרגה ב', שהוא אחוריים הפשוטים, כזה: י', י"ה, י"ה, ולא שייך לתרץ כדמתרץ כאן. ואי לאו דמסתפינא, הוה אמינא, שנכנסו במקום אותיות דמ"ה שנכנס בו, כדלקמן פ"ד, אך בפ"ד לא משמע כן, יצ"ע.

וכן המדרגה הה', שהיא בחי' הפנים, והם ט' אותיות המילוי כצורתן, עם היותם משונים מן האחרות, שהם י' בכל מילוי, עכ"ז לא נכנס בחשבון, והטעם עם הנ"ל, שכיון ששורש שם זה במילוי ב"ן הוא מן ז"א, לכן לא נמנה בנוק'.

החילה, ונתערבו עמהם, ולא ירדו עוד למטה מהם ונדבקו עמהם, לסבת היות מספרן שוה. אבל כאשר אין ב' הבחי' במספרם שוין, כל אחד יורד במקומו הראוי לו לירד, ולכן כל הבחי' השוות, לא כפלו אותן למנות בחשבון, ולכן בחי' י' אותיות דמ"ה, אשר נתקשרו במקום נפילת י' אותיות דס"ג, אינן נמנין בפ"ע. אבל המדרגה הו' של מ"ה, אשר איננה דומה למספר מדרגה הו' דס"ג, נחשבת בפ"ע, כי זו מספרה ס"ג, וזו מספרה מ"ה.

וכן מדרגה הג' משם מ"ה, שמספרה כ"ו, נכנס בכלל החשבון, לפי שמשם ע"ב, ומשם ס"ג, לא נפלה מדרגה הג', לכן אנו מחשבין גם אותה, בחשבון של הע"א של מ"ה.

וכן בס"ג, אשר המדרגה הה' שבה, לא ירדה כמוה משם ע"ב, לכן נמנים בחשבון הע"ג ניצוצין דס"ג, וכן מדרגה הו', שהוא החשבון משונה מן ז' של ע"ב, ושל מ"ה, גם היא נחשבת.

ונשאר לנו לבאר עתה, ע"ב הר' של ב"ן, שהיא במלכות הנה הוא המדרגה הר', שהוא בחי' האחוריים, והנה אמרנו למעלה, כי כאשר יורדין הפנים, אין האחוריים נכנסין בחשבון כלל, וכאן היה הדבר להפך, כי האחוריים נכנסין בחשבון, ולא הפנים. והתשובה הוא, כי בג' שמות אשר חשבונו בחי' פנים, לכן לא חשבונו בחי' האחוריים, אבל כאן במלכות, שאין הפנים נחשבין במספר, אז נחשבו האחוריים.

ועדיין נשאר לנו לתרץ, כי אדרבא, אעיקרא דדינא פירכא, למה אין בחי' הפנים נמנין במלכות, ולא היו האחוריים נכנסין במנין, כדמיון שאר האחוריים. לכן צריך שנבאר לתרץ, לכל המדרגות, מלמעלה למטה, ונאמר, כי הסבה שאין אנו מחשבין המדרגה הג', שהיא בחי' הפנים, והוא מספר ד' אותיות הפשוטים, הטעם הוא כמ"ש למעלה, שכשיש ב' מספרים ומניינם שוים, אינן נמנין רק פ"א, ומדרגה זאת כבר נכנסה בחשבון ע"א ניצוצות

פרק ד מ"ת

היסוד דו"א, וכבר ידעת כי סיום היסוד דאבא, הוא מסתיים ביסוד דו"א עצמו, נמצא כי ט"ו חסדים וגבורות, יש ביסוד דו"א, אשר מספרם י"ה.

עוד ט"א, והוא בענין ה"ח עצמו, המתפשטים בו"א, מצד יסוד אמא, והוא, כי הלא נת' אצלינו, כי ג' בחי' יש אל החסדים דו"א: א', הוא למעלה במקום הדעת דו"א, כי שם הוא שורש החסדים. ואח"כ מן הארתו, מתפשטין ה"ח מן החסד שבו עד הוד שבו. ואח"כ מהארתו של החסדים המתפשטין, מתקבץ הארתו ביסוד דו"א, ה"ח אחרים, אשר לסבה זו נקרא היסוד כל, כנודע. והרי הם ט"ו חסדים, כמנין י"ה.

נמצא כי נה"י אינן היות גמורות, רק ג' שמות של י"ה (ר) כנ"ל, והנה כל בחי' המדרגות שנת"ל בשם יהו"ה, כולם ג"כ יש בשם י"ה, ודוגמת מה שירד משם מ"ה, כך ירד מג' שמות י"ה הנ"ל, כי לא נשארו באצילות, רק ב' מדרגות הראשונים לבר, שהם ב' אותיות י"ה, וגם האחוריים שלהם בבחי' אותיות לבר, שהם: י, י"ה. ואמנם מהמדרגה הג' ולמטה וגם הוא בכלל, כולם ירדו בבריאה, ע"ד מה שירד מהת"ת, שהוא שם מ"ה. ואמנם, הטעם למה אין בחי' כל הניצוצין האלו נזכר בפ"ע, ע"ד שהזכירו שאר הניצוצין.

צ) ועתה נשאר לנו לבאר ענין א', והוא כי נת"ל, כי מן הח"ג, ומן הת"ת והמלכות, ירדו רפ"ח ניצוצין, שהם ד"פ ע"ב. (א) ועתה צריך לבאר, כי בהכרח הוא שגם מן הנה"י ירדו ניצוצין, א"כ מה ענינם, ואם ירדו למטה, למה לא נכנסו ונכללו גם הם במספר ניצוצין. ונבאר תחלה מה הם בחי' הניצוצין שירדו מהם. הנה נודע, כי נ"ה הם ב' פלגי דגופא כנ"ל, לכן אין הו"ה גמורה בכל א' מהם, רק הו"ה א' בין שניהם. נמצא כי חצי הו"ה הוא אור של נצח, וחצי הו"ה הוא אור של הוד. ופשוט כי כשהו"ה נחלקת לב', אינה עולה בשם בפ"ע, רק חצי העליון, שהם ב' אותיות י"ה, כמ"ש כי יד על כס י"ה. כי ב' אותיות ו"ה, אינן שם בפ"ע, נמצא כי נצח נקרא י"ה, וכן ההוד, וכן היסוד י"ה. כי היסוד אינה בחי' בפ"ע, רק הארה כלולה מהאורות עליונים, כנודע.

ועוד ט"א, (ק) במה שנבאר, כי ב' יסודות דא"א מתלבשין תוך ז"א, וכל א' מהם יש בו ה"ח וה"ג, וה"ח דיסוד דאמא, הם מתפשטין בו"א, בח"ג ה"ת ונ"ה שלו. והה"ג דיסוד דאמא, וכן הה"ח וה"ג דיסוד דאבא, אשר לא נתגלו ולא יצאו, הנה כל אלו הם יורדין אל

ה ש מ ש

כולל את כולם, ובו נתלים ונאחזים, ועל שמו נקראים כנודע, וכל הו"ק מצבם ומעמדם במקום נה"י דא"א, כנ"ל בהקדמה הנ"ל, וא"כ מה הכרח היה לירד ניצוצות אחרים מהנה"י, והלא הניצוצות דשם מ"ה הם הניצוצות דכל הו"ק, הנקרא בשם ת"ת, כנודע כי שם מ"ה כולל ו"ק דו"א, וכולם נקראו בשם ת"ת דאצילות.*

הגהות ומראה מקומות

(ר) ע"י שער ההקדמות דרוש ח' מטי ולא מטי דף ט"ז ע"ב.

(א) נ"ב צ"ע, שכפי ההקדמה הנז"ל, שהוא פ"ב משער הנזכר שהוא היסוד של דרוש זה, הנה הע"ב והס"ג ירידתם הוא מחו"ב, שירדו למקום חו"ג, כי החו"ג נדחו למטה, והיה כל הו"ק דו"א במקום נה"י דא"א. ועוד (עיין תו"ת דף קכ"ו ע"א) צ"ע, כי לא מן הת"ת לברו ירד המ"ה, אלא מכל הו"ק, כי הוא

צ) פרק זה נתבאר בע"ח עם פמ"ס ענף ל"ד.
(ק) ע"י שער דרושי הצלם דרוש ב'. ובספר עולת תמיד דרוש התפילין דף מ"ב ע"ב.

* עיין בפנים מסבירות הקדמת רפ"ח ניצוצין מענף ל' עד ל"ו ותבין הדברים על בורים.

בעת תיקון שאר הכלים, לכן עולין ניצוצין של נה"י למעלה בת"ת, שיתקשרו עם מספר מ"ה מדרגה ו' של הת"ת, ואז לא יעלה מספר ההוא למעלה בשם ס"ג, ולכן כיון שאין עליית הניצוצין אלו רק לסבה זו, לכן אין חשש וקפידא בדבר ההוא למעלה, שיהיה חשבונם שוין, ובלאו הכי עולין לסבה הנ"ל. (א) וא"ת, למה בשם של ע"ב, אין אנו חוששין אולי יעלה המספר של שם ע"ב, שהוא המדרגה הו', עם שרשו, שהוא המדרגה הו' של ע"ב, שהוא [נ"א שהם] בחי' ה' אותיות, [דמילוי ע"ב] ומטעם פחד זה, היה ראוי שיעלו ג"כ יר"ד אותיות דמילוי ס"ג למעלה עמהם, כדי לקשרם שלא יעלו, התשובה הוא, כי שם בע"ב לא ירדו י' אותיות המילוי כלל בבריאה, כי נשארו באצילות, והמספר שלהן בלבד ירדו אל הבריאה, ולכן אין חשש שיעלו, כי אין עולין מעולם לעולם אחר, כי אינן יכולין. ובפרט כי הרי בעל כרחם ירדו מאצילות לבריאה, לפי שלא היה להם כח לעמוד שם ונשברו, ואיך עתה יעלו אל האצילות אחר שנשברו ונפלו, אבל המספר של מ"ה הוא יכול לעלות אל שרשו, שהם י' אותיות דמ"ה, אשר עלו ונתקשרו עם י' אותיות דס"ג, לפי שכולן בבריאה הם עומדין, והם יכולין לעלות.

וצריך לבאר, כי מאחר שסבת עליית ניצוצין נה"י עם המ"ה, אינן אלא כדי שלא יעלה מספרו עם שרשו, אשר עלה עם י' אותיות דס"ג, וא"כ היה צריך שימצאו בחי' י' אותיות באלו הנה"י מחמת המילוי, כדי

הענין הוא, לפי שכל הניצוצין שירדו מן נה"י, מתחברים כולם עם הניצוצין של ת"ת, וכבר נת"ל, שכל מה שמתחבר עם מה שלמעלה הימנו, אינה עולה בשם בפ"ע.

והנה בבחי' ניצוצין האחוריים שלהם, אינו צורך לתת טעם למה לא נמנו, כי כבר נת' שבמקום שנמנו הפנים, לא נמנין האחוריים. אבל בחינת הפנים, צריך לבאר, איך הם מתקשרים עם הבחי' של מעלה מהם, אשר לסבה זו לא נמנו כנ"ל. הנה הם ג"פ י"ה, הם מ"ה, לכן ניצוצותיו מתחברים עם ניצוצות מ"ה כנ"ל, ואע"פ שאין מספרם שוין, כי חשבון של זה מן המילוי, וחשבון של זה מן הפשוט, אין בזה חשש, כמ"ש בע"ה, אבל אין הכוונה עתה, רק למצוא מציאות שיתחברו שניהן יחד, אע"פ שלא יהיה חשבונם שוין.

וכן מילוי ג' שמות י"ה הנ"ל, הוא באלפין, לפי שנה"י אלו הם נה"י של ו"א, שהוא בחי' מילוי אלפין, והנה י"ה דמילוי אלפין, הם ג"כ כ"ו, ולכן הוא מתחבר עם שם מ"ה במדרגה הג' שלו, שג"כ מספרה כ"ו, ואע"פ שאין שוין במציאותן.

והענין הוא, כי כבר בארנו שי' אותיות המילוי דשם מ"ה של ת"ת, עלו עם י' אותיות דס"ג למעלה, ונתחברו עמהן, והנה מתיראים אנחנו, כי כיון שעלו אלו ה' אותיות למעלה, שלא יעלה ג"כ עמהן המספר שלהם, שהוא ג"כ מ"ה, והוא מדרגה הו', לפי שהמספר נגדר אחר האותיות שהם שרשם, ואם יעלו גם הם, נמצא שהכלי של הת"ת, יהיה בתכלית הגרוע, ריקן בלתי ניצוצין, ולא יוכלו אח"כ להתתקן

הגהה

(א) ויש להקשות למה אנו מחשבין לעיל ג"פ י"ה וכאן אין אנו מחשבין רק פ"א כ"ו ולא ג"פ. וי"ל כי כל זמן שיש איזה בחי' להתחבר עם שלמעלה ממנו אז הוא מתחבר עמו ולכן בשם של י"ה אין להם שום בחי' עם שלמעלה מהם עד שיתחברו שלשתן ואז מתחברים עם שם של מ"ה אבל בשם של כ"ו יש בכל בחי' להתחבר למעלה לכן כל אחד בפ"ע מתחבר למעלה במספר כ"ו של שם

נ"ה. ויש להקשות הלא המספר של ס"ג יכול ג"כ לעלות לשרשו שהם י' אותיות דס"ג ולמה אין אנו חוששין שלא יעלו. וי"ל בשלמא שם מ"ה כיון שי' אותיות עלו ונתקשרו בשם ס"ג ועתה יעלה המספר של מ"ה ג"כ לשם א"כ ישאר הכלי של מ"ה בלתי אור כלל ויש לחוש אבל בשם ס"ג אין לחוש אף אם יעלה המספר אל שרשו כיון שהכל הוא בכלי שלו.

שיהיה תמורת אותן ה' אותיות של מ"ה אשר עלו. אבל הענין הוא, כי הרי בב' שמות של י"ה, יש במילואם י' אותיות, ואלו הם במקום אותן ה' אותיות של המילוי דמ"ה, שעלו לשם ס"ג כנ"ל, ואמנם אע"פ שהם ג' שמות י"ה, וא"כ יש במילואם ט"ו אותיות, אין קפידא רק אם יהיו אותיות מועטות ממספר י', אבל אם הן יתרים מי' אין חשש בזה.

נמצא, כי כל ניצוצין של נה"י כולם עלו ונתחברו עם ניצוצין של מ"ה שבת"ת, לכן אין עולין בחשבון, רק הניצוצין של ד' שמות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן שהם רפ"ח כנ"ל, אלא שהג' בחי' הראשונים דע"ב, הם בחי' הפנים, והע"ב הד' הוא בחי' אחוריים, ובין כולם הם רפ"ח ניצוצין, אשר אנו מזכירין בכ"מ בחבורינו זה. ועתה תבין ותראה, איך נשארו הכלים של נה"י בלתי ניצוצין עצמן, ולכן יניקת הקליפות הוא מהם.

פרק ה מ"ח

(ש) ודע, כי בחי' אלו הרפ"ח ניצוצין הנ"ל, הם כולם בחינת גבורות ודינין גמורים, ואליהם רמזו בזהר במקומות הרבה, כנוצר פ' פקודי, ת"ת, רישא דמהימנותא, בטש מחשבה בוצינא דקרדוניתא, וסליק גו מחשבה, ואפיק ניצוצין, זריק לש"ך עיבר, ובריר פסולת מגו מחשבה וכו'. ובפ' תזריע דמ"א ע"ב, תנא, מן בוצינא דקרדינותא נפקין שכ"ה ניצוצין

וכו', מסטרא דגבורה, דאתקריאן גבורה כו'. ובאדרא קל"ב, מסתכל הוינא, וארו חמינא נהורא יקירא רבוצינא עילאין, נהיר וסליק לשכ"ה עיברין וכו'. ואע"פ ששם נראה שהם ש"ך ניצוצין, וכאן אנו קוראין אותו רפ"ח (נ"א שכ"ה) ניצוצין, הכל הוא ענין א', ויתבאר למטה בע"ה. ת)

והנה היותן מספר ש"ך ניצוצין הוא, כי אלו הניצוצין הם מבחי' ז' מלכים שמתו, והנה הם מבחי' ז"א, והנה ז"א נקרא אדם, לפי שהוא הוי"ה במילוי אלפין, גי' אד"ם. וכל מלך א' מאלו, הוא אדם א', נמצא כי ז"פ אדם, הוא גי' שט"ו, אשר כולם הם ניצוצין של גבורה, ודינין גמורים של מלכים שמתו, וכאשר נתקנו במעי אמם בינה, כבר נתבאר שהיה ע"י טיפת אבא, שנתן בה מחדש, והיא כוללת ה"ת, ואמא גי'כ נתנה בהם טיפת מ"נ הכוללת ה"ג, וע"י נתקנו אלו השט"ו הנ"ל, ובין כולם הם ש"ך ניצוצין דז"א, כי ה"ח דאבא אינן ניצוצין, רק חסדים, שהניצוצין הם גבורות בלבד, באופן שהשט"ו ניצוצין הם ישנות של המלכים, וה' ניצוצין אחרים הם חדשות, וסך כולם הם ש"ך בז"א. וכבר ידעת, כי גם נוק' דז"א, שהוא מדה הז' שבמלכים, יש בה כללות כל הו' מלכים, כנודע דלית ספי' דלא אתכליל בה בחי' המלכים, ונמצא כי הם ש"ך ניצוצין אחרים בנוקבא דז"א. (א)

ונודע, כי הגבורות והדינין הם כפולות,

הגהה

בעשיה, שאנו מושכין מאחורים דמ"ה דיצירה, אל העשיה. גם אם תתן על תמ"ר, שהוא י"פ דין דאדנ"י, י' אלפין, יהיה י"פ אדנ"י, יהיה גי' תרין, וזהו ותרין לשון אלם, כי המלכות לשון הו"א, לפי ששכינה גימטריא לשון הו"א, הנקרא אל"ם, שהוא שם מ"ה וכ"ז שלו, גי' אל"ם.

(א) (מ"ק, א) סוד תמ"ר, שהוא גי' י"פ דין, והם ב"פ ש"ך דינין, שהם סוד דין מאדנ"י, ואם תשלים עליהם שם א"ל, יהיה גי' תרע"א, כמנין אדנ"י במלואו, ושם א"ל זה, מקורו מן ו' אלפין, שיש באחוריים דמ"ה, שהם גי' א"ל. כי יש בהם ו' אלפין, והנה ה"פ ו' הם א"ל עם הכולל, וא"ל זה הוא

הנהגות ומראה מקומות

(ת) ע"י מבח"ש דף כ"ח ע"א. (א) ע"י שער הקדמות דף ע"א ע"ב דרושי נוקבא דרוש ה'.

(ש) פרק זה נתבאר בע"ה עם פמ"ס ענף ל"ו. וע"י במבו"ש שער ה' ח"א פרק ג'.

מקום שצריך שער שם יתפשט האור ולא יותר, וזהו הנוצניא דמדיר ועביר משחתין בכל ספי' וספי'. וכבר נתבאר, כי היא גנוזה במעוי דבינה.

והנה כל אלו המלכים שמתו, יצאו מגו האי בוצינא דקרדינותא, וכמ"ש באדר"ו רצ"ב, ניצוצין אפיק זיקין הש"ך עיבר, וכל אלו ניצוצין דזריק האי בוצינא דקרדינותא, הם המלכים ועלמין קדמאין, דאתברו ומיתו, שהיה בהם מספר ש"ך ניצוצין כנ"ל, וע"י אותן הה"ג קרישין אחרין, שהם טפה דאבא, (נ"א דאמא) וכנ"ל, וכנזכר באדרא קל"ו וקמ"ב, בהם נתבסמו ונתקנו אותן מלכים קדמאין, שהם ש"ך ניצוצין הנזכר פרשה נשא דקל"א, ואז נצטרפו ונתבררו, ויצא מהם פסולת, והמבורר עלה למעלה בסוד העיבור גו מעוי דאמא, כנ"ל בדרוש, ובפרשת פקודי דרע"ו, בוצינא דקרדינותא זרק ניצוצין לש"ך עיבר, שהם ז' מלכים הנ"ל, ואח"כ בירר פסולת מגו מחשבה, ע"י ה"ג קדישין אחרים.

והנה בהתחבר עמהן אלו ה"ג קרישין אחרין, נעשה כמספר שכ"ה הנזכר פ' תזריע דמ"ה, תנא, מן בוצינא דקרדינותא נפקי שכ"ה ניצוצין. גם ז"ש פ' בלק, שכ"ה זגין לסטר חד כו', ואלו הם סוד פעמונים זהב של גבורה, אשר הם מתפשטין בכל ז' קצוות בינה אמא עילאה. וז"ש באדרא, א"ר חזקיה, מסתכל הוינא כו', נחית וסליק לשכ"ה עיבר כו', כי מתחילה היה ש"ך בלבד, שהם ה"פ דין משם אדנ"י, שהם ש"ך ניצוצין, וכאשר נתחברו עמהם הה' אלפין, עם הה' דינין, שהם בחי' ה' שמות אהי"ה, שהם רחמים גמורים יותר מהם, נמתקו ונתבסמו הה"פ דין, ונעשה ה"פ אדנ"י, שהם גי' שכ"ה ניצוצין ואז נקרא המלכות דינא רפיא כנ"ל, כי שם אדנ"י, א' שבו, הוא מורה רחמים, ושאר אותיות די"ן, ולכן הוא דין מוזג ורפיא, באופן כי שם אדנ"י נקרא דינא רפיא, ואז הם שכ"ה גבורות, ובהיותם שכ"ה הם ממותקים, ונמצא

ונמצא שיש ב"פ ש"ך בנ"א, אשר לסבה זו נקרא הו"א שמ"ש, שהם בחי' הניצוצין האלו. וב"פ ש"ך בנוק', אשר לסבתם נק' היא תמ"ר, שהם בחי' הניצוצין שבה, וכל אלו הניצוצין שלו ושלה, הם מתערבים במעי אמא, ומצטיירין ונתקנו שם.

ולהבין ענין השכ"ה, וענין הרפ"ה, צריך לבאר המאמרים הנ"ל, וגם המאמר בפרשת בא דף ל"א ע"ב, וז"ל, כי יהיה נערה בתולה, נער כתיב, מ"ט, שכל זמן דלא קבילת דכר, אתקריאת נער כו'. כי הנה שם אדנ"י, מורה על הדין כנודע, וכן ג' אותיות האחרונות הם די"ן, ונשאר אות ראשונה שהוא אל"ף, והוא בחי' הרחמים, המשותפים עם הדין שבה, ואות א זה, מורה ע"ש אהי"ה, שהוא רחמים, וזה הטעם שנקרא מלכות בספר הזוהר דינא (ב) רפיא, לפי שמתחברת (דין) עם אל"ף, שהוא רחמים כנ"ל, ואז הוא דינא רפיא.

וכבר ידעת, כי שורש כל הדינין, הם הה"ג, וכל גבורה מהם נקרא דין, שהם ג' אותיות אחרונים שבשם אדנ"י, וה"פ דין יהיה גי' ש"ך, נמצא כי הה"ג הם ה' דין, מתפשטין עד ש"ך ניצוצין, הנכללין בה"ג אלו.

וז"ש בפרשת פקודי כנ"ל, בטש בוצינא דקרדינותא, וזריק לש"ך עיבר, פי', כי בוצינא דקרדינותא הוא סוד בחינת שורש כל הגבורות והדינין דמעיקרא, והנה היא עומדת בגו אמא, כי לסבה זו אמרו בזוהר, דדינין מתערין מינה. וז"ש באדר"ו, דהאי בוצינא דקרדינותא גנוז גו מעוי דאמא, כנזכר שם דרצ"ב, ולכן הנוצניא הזאת, היא נותנת קצבה ומדה ומרד משחתא לכל ספי', כנזכר במאמר קו המדה בכת"י, ובריש תיקון ה' שבתיקונים, ובמקומות רבים. והטעם, לפי שכל המדידה והקצבה, אינם אלא מצד הגבורה, לפי שמצד החסד מורה התפשטות יותר מן השיעור בכל הדברים, אבל הגבורה אינה מנחת לאור עליון שיתפשט, אלא נותנת לו קצבה ומדה, עד

הגהות ומראה מקומות

(ב) עי' שער הפסוקים דף קכ"ד ע"א. ובמ"ש שער ה' ח"א פ"ג. ועי' לעיל שער עקודים פרק ח'.

אלו ניצוצין הם דמיון אלו הרפ"ח ניצוצין שבכאן, שהוא בחי' הד'.

או אפשר, שהוא בחי' ב', שהם בחי' הנקודות שבנקודות, היוצאין מן העין, שהם דינין, ואור חוזר, ואור האחוריים, המאירין בכלים אחר היותן נשברים, שנתעלו מהם ונסתלקו האורות הנק' אור ישר וצ"ע.

מ"ק ג) בענין בירור של זו"ן בעיבור ויניקה, הנה זמן העיבור הוא ט' חדשים, וכבר ידעת, כי ז"א יש בו ט"ס שלימות, רק שהם בסוד ההעלם, ואינם ניכרין אלא הו"ק, אבל בודאי שצריך להיות בו י"ס גמורות, והנה נודע, כי ימי העיבור אינם רק ח' חדשים, כי ביום א' שלוקח מחדש ט' יספיק כנודע, ואפי' אותו היום עיקר לקיחתו הוא, מפני ספק יום הקליטה כנודע, נמצא כי עיקר חדשי עיבור הצריכין, הם ח' חדשים לבד, והענין, כי כבר ביארנו ענין הרור זו"ן מה הוא, כי הכל נמשך מסוד ז' מלכים קדמאין שמתו ונתבטלו, והיה בהם סיגים כנודע, ואותן הסיגין מעורבים הם, עם כל הקדושה שבהם, לכן צריך לנקותם, ולברר את הקדושה, להוציא ממנה סוד הסיגים, וכבר נודע שהסיגים היוצאין מן הכסף הטהור, א"א שלא יתערב בהם קצת כסף טהור, ואז צריך לנקות את הסיגים פעם ב', להוציא אותו המיעוט של ניצוצות הכסף הנשאר מעורב בהם.

וענין בירור זה, תלוי במחשבה עילאה, שהוא אבא, כמ"ש פ' פקודי, במחשבה אתברירו כולהו, כי הלא יסוד אבא, הוא מוציא טיפת המוחין לצייר ממנו הולד, והאב הוא המברר במוחין שלו הנקרא מחשבה, ומברר הטוב, ושדי להו בפומא דאמה, והוא נותן באימא, והיא מתעברת ממנו, ואח"כ בהיותן במעי אמא עילאה, כל אותן החדשים הוא מתברר יותר, ומזה תבין הטעם, אין הוא סוד העיבור, שיכנוס הז"א תוך מעוי דאמא. והענין כי באמא אין חיצונים נוגעים בה כלל, ואין להם שום אחיזה כלל, וא"כ בהיות

כי אז הש"ך מנהרין מצד אות א', המתחברת עמהם, וז"ס ונהיר וסליק לשכ"ה עיבר כו', כי אז הם מאירין, ואינם חשכין.

ובזה תבין מ"ש פ' תזריע, ענין נער ונערה, כי נער גי' ש"ך ניצוצין, עד לא אתבסמו איקרי נער, ונערה גי' שכ"ה, כאשר נתבסמה ע"י שם אהי"ה, שהוא בה' עילאה, בינה המורה על אות א' שבשם אדנ"י, ונתבסמו ע"י ה' אלפין, שיש בה"פ דין כנ"ל, נגד ה' ראשונה, שהוא בינה, הכוללת ה' אלפין, ה"פ אור הנוכח בתקונים תיקון ה', ואז נקרא נערה יתיר ה', כי אז היא בבחי' שכ"ה דינין מבוסמים וממותקים, ואז יכולה להיות מקבלת עמה זוג הוכר המזווג בה, משא"כ בתחלה עד שלא נתבסמו.

ואמנם ענין הה' יתירה הממתקת ומבסמת את הש"ך ניצוצין, הם ה"ג הנקרא ה' אותיות מנצפ"ך, הנוכח אצלינו בתקונים, ובמקומות רבים, והנה מנצפ"ך גי' פ"ה, והחילוק שיש בין שכ"ה, ובין ה"ג מנצפ"ך, הוא, כי אלו שכ"ה ניצוצין, הם גבורות הנקבה עצמה, והם בחי' ספי' המלכות שלה, כמבואר אצלינו לעיל, כי כל גי' בחי' הכלים של ספי' זו, הם גי' שמות אדנ"י, וכבר נת"ל כי שכ"ה הם ה' שמות אדנ"י, אמנם ה"ג מנצפ"ך הם בחי' הגבורות הוכר עצמו, שאח"כ ניתנין אליה, והם מתקבצין בספי' היסוד שבה, הנקרא נקודת ציון כנ"ל.

הרי נת' אצלינו, ענין שכ"ה ניצוצין, או פ"ר ניצוצין, הנוכח בכ"מ בזוהר, שהם בחי' ניצוצין שהיו בו' מלכים, שיש בהם גי' בחי': כלים, וניצוצין, ואורות, ונתקנו ע"י פ"ר ניצוצין דמנצפ"ך, שגם הם בחינת ניצוצין, וכולם הם דין וגבורות, אלא שאלו של המנצפ"ך הם ממותקות, יותר משכ"ה ניצוצין, וזכור הקדמה זו, של שכ"ה ניצוצין, או פ"ר ניצוצין של מנצפ"ך, מה ענינה בכ"מ, ועיין לעיל ענין ד' אורות טעמים ונקודות תגין אותיות, שהם ניצוצות, ותבין משם כי

הגהות ומראה מקומות

ג) עי' בתלמוד ע"ס שיעור י"ב מן אות כ"ב עד אות כ"ז.

ג"ס להתברר, והם ה'י"מ/ וכבר ידעת שהאשה אחר שילדה, היא זבה דמים, והענין, כי כבר ביארנו, שבמעיי האשה נתברר הולד, ובהמשך ימי העיבור, הם מתבררין מעט מעט, עד שנמצא בסוף ימי העיבור, או נשלם להתברר, וכל מה שיוכל להתברר נתברר, ונעשה ממנו גוף הולד, ולכן הולד הוא מתגדל תוך מעי אמו מעט מעט, כי מתברר מעט מעט, ומתגדל גופו מאותו בירור, עד שנשלם להתברר, ומה שהוא סיגים גמורים שאין בו תועלת, הוא נעשה דם טמא, ואז כשילדת, נפתח רחמה, ויצא ממנה דם טמא, שהם הסיגים, ויצא הולד מבורר ומתוקן, וכל הסיגים הללו, הם מאותן ח' ספירות שנתבררו כנ"ל, ונשארו ג"ס ה' שלא נבררו כלל, ואלו הסיגים שלהם נשארו תוך מעוי דאימא, והג"ס עצמן יצאו לחוץ עם ז"א, כי בודאי שלא יצא חסר.

ואמנם הסיגים שלהם המעורבים עם מעט הקדושה, לא יכלו להתברר מטעם הנ"ל, כי הם תחתונים שבכולם, וז"ס הדם, שארז"ל שנשאר תוך אשה שלא יצא לחוץ עם השאר, כי השאר כבר נתברר ואין בו תועלת, לכן יצא לחוץ בסוד דם טמא, אך זה הדם שעדיין לא נברר, נשאר תוך מעוי דאימא, וע"י אריכות זמן היניקה, הוא מתברר בתוכה, ונעשה חלב. וזה נעשה ע"י עלייתו אל מקום הדדים, וכמ"ש בע"ה בסוד הרם, איך הוא מתברר ומתהפך לחלב, וכשתחלק הכ"ד חדשים דיניקה, לג"ס, יהיה ח' חדשים לכל ספ"י.

והטעם שצריך ח' חדשים בירור, לכל ספ"י מאלו הג', הוא, כי החלב אינו יונק הולד כולו ביום א', רק יונק מעט מעט, ועל ידי שהוא יונק הוא מתגדל כנודע, כמו שבסוד עיבור מתגדל מעט מעט, כן עתה ע"י בירור זה, שהוא יונק הוא מתגדל.

ובזה תבין, למה ב' שנים הראשונים, הילד אינו אוכל מעצמו, רק צריך יניקת חלב,

הז"א שם, אתברר מעט מעט, והקל"י נפרדין ממנו.

גם הענין הוא, כי האורות של ז"א, כשהם תוך אורות של אמא, הם מקבלים הארה גדולה מאד, ואז ע"י העירוב הב' אורות ביהר, הם מתגברים, ואז הם מתבררים ומברילין הקליפות שבתוכו, ונמצא שע"י עיבור ז"א תוך אמא הוא מתברר.

ואמנם ראה המאציל העליון, שאין מציאות בברר ז"א תוך עיבור, רק עד הנצח, כי בכל חדש וחדש הוא מתברר ספ"י א' ממנו, ומן הכתר עד נצח, הם ח' ספירות, כשתמנה הדעת עמהם. והנה בחדש הח', נשלם להתברר נצח של ז"א, אבל הוד יסוד ומלכות, לא יוכלו להתברר, מרוב הקל"י והסיגים, שבהם, שהם ג' תחתונים סמוכים לקל"י.

וגם עם מה שכבר הודעתך, כי השקר אין לו רגלים, והוא סוד החיצונים הנקרא שקר, ואין לו ב' רגלים שהם נ"ה, רק רגל א' שהוא הוד לבד, ושם יש לו אחיזה בסוד הוד דוה, כמ"ש כל היום דוה, ובו נחרב הבית באלף הה', הרמוז בהוד, והוא סוד רגל של ק' של שקר. נמצא כי מהוד ולמטה, יש להם אחיזה אל החיצונים גדולה מאד, ולכן אין כח בעיבור להשלים ולברר אותם, ואז נולד ז"א ויצא לחוץ, כנלע"ד ששמעתי, אך אני זוכר שא"ל מורי זלה"ה, שגם הנצח נתברר, ואינה עולה מן המנין העיבור, והטעם כי בהדי הוצא לקי כרבא, כי להיזת נ"ה הרי פלגי דגופא, לכן כיון שההוד לא נתברר, גם הנצח לא עלה בחשבון בירור, אע"פ שנתברר, ואיני יודע איך הוא מתיישב.

פרק ו

(ד) מ"ק, אכן מסיד היניקה ולמטה, אני זוכר היטב מ"ש לי מורי זלה"ה, והענין, כי ימי היניקה הם כ"ד חדש, והוא, כי נשאר

הגהות ומראה מקומות

(ד) ע"י בתע"ס שיעור י"ב מן אות ל"ד עד אות ל"ח ומן אות נ"ט ואילך.

(ה) ע"י מב"ש דף קט"ז ע"א וב'.

המלכות ומניחין במקומה ספירת הנצח, כנלע"ד ליישב כנ"ל.

זה שאנו אומרים, שהדם היוצא מן מקור זאשה בעת לידתה היא טמא, על כל זה דע, כי יש ברירה, וברירה דברירה, הכל הוא כפי העולם שאנו מדברים בו, כי אם הוא בנוק' דאצילות, או באמא עילאה, אם הוא באמא עילאה, הנה אותו הדם היוצא ממנה, אע"פ שבערכה הם סיגים, עכ"ז הם עדיין צריכין להתברר בנוק' תתאה מלכות. וכן הדם היוצא מנוק' דז"א דאצילות, שאינו ראוי להיות משם חלקי אצילות, הנה הם סיגים בערך האצילות, אך הם יורדין בבריאה, ומתברר מה ששייך ממנו לבריאה, והשאר יורד ביצירה, בסוד דם, וכן הולך עד שיתברר מכל עולם ועולם, עד שיורד בנוק' תתאה דעשיה, ושם מה שיוכל להתברר הוא סיום הברירה, ומה שיוצא משם בסוד דם, הוא סיגים וקליפות גמורות, אשד לא יוצלח לכל, והם סוד הקליפות שתחת העשייה, ששם מקומם.

ונחזור לענין, כי משם תבין הטעם, למה התינוק בזמן היניקה אינו הולך ברגליו, רק כפי הזמן שהוא יונק, כך ניתן כח ברגליו לילך, עד שבסוף ימי היניקה, כבר הולך ברגליו. הענין הוא, כי הו"א הוא ו"ק, מחסד עד יסוד, ובהיותו בסוד עיבור, הוא ג' כליל בג', שהם נה"י כלולין ונעלמים תוך חג"ת, ולכן כשהוא יוצא ממעי אמו, ויונק סוד החלב, הנעשה מברור נה"י כנ"ל, אז מתפשטין נה"י שלו שהם הרגלים, ואז הם מתחילין להתגלות מעט מעט, וכאשר כלו להתברר אחר כ"ד חדשי היניקה, אז הוא הולך על רגליו, כי כבר נתגלו רגליו ונתקנו. גם תראה, כי לפעמים בשנה וחצי, התינוק יכול להלך, והענין הוא, כי אחר שנתקנו בחי' נ"ה שהם הרגלים, כבר הוא יכול להלך, אע"פ שאין היסוד נברר, כי עיקר ההליכה ברגלים תלוי.

הטעם, שצריך שתברר לו אמו אותן הג"ס שנשארו, כי הוא אין כח בידו לבררם, והחלב שיונק התינוק, הנה בדאי שהלב שבו מוליך הכל תחילה אל הכתר שבו, ואח"כ אל המוחין, ואח"כ אל הגוף, כי כן סדר מעלתו, כנודע מסוד אכילת אדם, כי המלך שהם המוחין אוכלין תחילה.

והנה מן הכתר עד נצח, שהם הספי' מבוררים, הם ח', ולכן צריך ח' חדשים עד שיתברר ההוד, ותתחלק ותעבור אורה דרך הח"ס הנ"ל. וכן ח' חדשים לספי' יסוד. וכן ח' חדשים לספי' מלכות. הרי כ"ד חדשים של ימי היניקה.

וא"ת, בשלמא ספי' ההוד אינה עוברת רק דרך הח' ספי', אבל היסוד צריך ט' ספי', כי צריך לעבור גם ספי' ההוד, וספי' מלכות צריך י', והתשובה הוא, כי ח"ס הראשונים, כולם נמצאו מתוקנים יחד, קודם זמן יניקה, אבל אלו הג"ס, שלשתן ביחד באים להתברר, וביחד הם מתבררין, ואין אנו נותנין זמן לזו קודם לזו, רק שאנו אומרים שבצירוף שלשתן אז הם צריכין כ"ד חדש, אך הם כולן ביחד מתבררין, ואין בהם קדימת זמן כלל, עד שיצטרכו לחשוב כל אחד בפני עצמו וזה מבואר.

אך נלע"ד, כדי לקיים מ"ש למעלה בענין הנצח, שעליו נאמר בהדי הוצא לקי כרבא, ו) וכיון שהם תרי פלגי דגופא, והוא מתערב בהוד שאינו מתוקן, לכן גם הנצח נפגם עמו, ועדיין צריך תיקון, והוא נמנה בכלל ספי' של ימי היניקה, א"כ כפי זה הדרך, צריכים אנו לומר, כי ג"ס שנתבררו בימי היניקה, הם נה"י, ג"ת של ז"א, כי המלכות הנוקבא של ז"א, אינו בכלל ימי היניקה, כי ימי היניקה הם צריכין לז"א לבדו, כי הבת יונקת ג"כ כ"ד חדשים בפ"ע, ואנו מוציאים ספי'

שער השלישי

שער אורות ניצוצין וכלים וכו' י' פרקים

פרק א מ"ת

(ז) ונחזור עתה לענין ראשון, כי ג' בחי' יש ב"א, והם: אורות, ניצוצין, וכלים. וכל ג' בחי' אלו, נכנסין תוך מעוי דאמא, בינה, להתקשר ולהתחבר ולהתתקן שם, בבחי' עיבור. לכן נבאר עתה ג' בחינות מקומות שיש בבינה, אשר בהם נכנסו ג' בחי' הו"א הנ"ל, בסוד העיבור, והוא, כי הלא נתבאר שבינה ותבונה נכללו, ונעשו פרצוף א' בלבד. והנה, הג' מקומות שבבינה, הם אלו: א', הוא המקום אשר היה בתחלה בחי' יסוד דבינה העליונה, בהיותה נפרדת מן התבונה. ב', הוא המקום אשר היה בתחלה יסוד תבונה. ג', הוא מקום החתך שבין רגלי הבינה, לראש התבונה. (ח) והנה, אע"פ שעתה נתחברו בינה ותבונה בפרצוף א', עכ"ז, הרושם של מקום הנ"ל, נשאר שם, כנודע אצלנו בהקדמה, שאין לך שום אור שאינו מניח רשימו במקומו, אף אחר הסתלקותו משם. והנה, במקום שהיה יסוד דבינה, שם נכנסו האורות. ובמקום החתך, שם נכנסו הניצוצין. ובמקום יסוד דתבונה, שם נכנסו הכלים. ובהיות ג' מקומות אלו, ובהם ג' בחי' אלו הנ"ל, זה נקרא בחי' עיבור דו"א במעוי דבינה. והנה פשוט הוא, שג' בחי' אלו, אין זמן תקונם שה, כי הכלים צריכין זמן רב להתתקן. והניצוצין פחות מהם. והאורות זמן מועט מכולם. וזה פרטם, כי האורות אינן עומדים בסוד העיבור, רק י' ו' חדשים, ואח"כ נגמרו להתתקן. והניצוצין נגמרים אחר ט' חדשים. והכלים נגמרים, אחר י"ב חדשים. ולכן תמצא ג' עיבורים שיש בעולם: זמן ז', וט', וי"ב.

כנזכר בגמרא, (כ) בהאי עובדא דאשתהי תריסר ירחי שתא, ואכשריה רבה תוספאה. והענין, כי האמת שאין האורות נגמרים להתתקן עד גמר זמן ז' חדשים, אבל הם מתחילין להתתקן מתחלה הו' קצת, עד שנגמרים בסוף הו', כי בחודש ראשון נתקן קצתם, ואז נכנס מה שנתתקן בתוך הכלים. ובחודש שני שנתקנו בחי' אורות יותר, ונכנסו בכלים, עד שבכללות ז' חדשים, נגמרו כל האורות להתתקן, ולכנס תוך הכלים. ועד"ז בניצוצים, נתקנו מעט מעט, ונכנסים בכלים, עד גמר ט' חדשים, שאז נגמרו להתתקן ולהכנס בתוך הכלים, ואח"כ נשארים שם עם הכלים עד גמר יב"ה, שנגמרו גם בחי' הכלים, ואז נולד הולד ויצא לחוץ לאויר העולם, במקום הראוי לו.

ונבאר עתה, איך מתחילין להתתקן כל הג' בחי', ונאמר, כי פשוט הוא, כי בג' ימים הראשונים הנק' ימי קליטה, אז מתחילין לכנס קצת אורות, וקצת ניצוצין בכלים, כי כבר נתבאר לעיל, שכל הג' בחי' נתקנו מעט מעט, והנה נת"ל, כי אורות וכלים וניצוצין, כולם נכללו, ונעשו ג' כלילין בג', והלבישו את נה"י א"א, ואבא מכסה ומלביש מצד ימי א"א, ואמא מצד שמאל א"א, ונמצא כי מחצית אלו ג' בחי', עומדין בתוך אבא, ומחציתן תוך אמא. והנה אבא נותן כולם אל אמא, בסוד ג' ימי קליטה, כמ"ש בע"ה.

והנה הענין הוא, כי הנה נתבאר לעיל, כי כל הפגם והשבירה והמיתה שאירע לאלו המלכים, היתה לסבת הפירוד אשר ביניהן, שיצאו זעג"ז, שלא כדרך קוין. ולמעלה בענין תיקון עתיק, נתבאר פ"י דרך קוים מה ענינו, ע"ש בדרוש הספיקות שיש ברדל"א. ואז היה רה"ר, בסוד הפירוד, ונמצא כי בחי' התיקון הוא, כדי לחברם, עד שיהיו בבחי' קוין מאירין זה בזה, ועי"ז יהיה להם תיקון, והבן מאד ענין קוין מה ענינם, ואיך זה עיקר

הנהגות ומראה מקומות

(י) ע"י שער הגלגולים הקדמה ל"ט דף ס"ו ע"א.
(כ) יבמות פ:

(ז) ע"י תע"ס שיעור י"א בתחלתו. (ח) ע"י מבו"ש דף ק"ג ע"א. (ט) ג"א הו"א בג' (ה"ו).

התיקון, וזכור זה שתצטרך אליו בהרבה מקומות.

והנה, כאשר עלו ה' מלכים, בג' בחי', להתתקן בסוד עיבור בתוך או"א כנ"ל, נמצאו החסד והנצח, וחצי ת"ת וחצי היסוד וחצי המלכות הימיני, עומדין תוך אבא, ומחציתן האחרת בתוך אמא, והנה ביום א' של הקליטה, נתחברו יחד אותן החצאין שהיו בתוך אבא, והיו לאחדים, ונכלל חסד בנצח, (ל) ויסוד בת"ת, ומלכות ביסוד, ונתקשרו בבחי' קוין זה בזה, ונתאחו ביחד. ואח"כ ביום ב' של הקליטה, נתאחו ונתקשרו החצאין אשר בתוך אמא יחד זה בזה, בבחי' קוין כנ"ל. ואח"כ ביום ג', נתקשרו יחד אותן שבתוך אבא, עם אותן שבתוך אמא, ואז גותן אבא לאמא המחצית אשר היו בו, ונמצא כי כל הו"א נתון תוך אמא, בסוף שלשה ימי הקליטה. ואמנם כל זה הוא בבחי' הכלים.

ודע, כי בחי' התקשרות הכלים ואחיותן כנ"ל, היה ע"י זווג שנודווגו אבא עם אמא, ואבא נתן טפה דרכורא, ואמא נתנה טפה דנוקבא, ועי"ז נתקשרו הכלים הנ"ל, אשר כבר היו בעולם בתחלה, ונתקנו על ידם. (א) ואחר כך נגמרים להתתקן הכלים ביב"ח העיבור כנ"ל.

והנה הם ז' כלים, נמצא שבכל נ"א יום וחצי, נתקן כלי ספי' אחת. ואמנם בחי' אורות, הם ז' אורות, בז' חרשים. נמצא כי בכל חודש נתקן אור א'. ואם תשכיל תבין, כי בג'

חרשים (ג) הראשונים שהוא זמן היכר עובר כמארז"ל, וכמ"ש לקמן, הנה בהם נתקנו אורות חסד ת"ת ויסוד, לפי שת"ת ויסוד הם בקו האמצעי שהוא רחמים, ולכן הם נתקנו תחלה עם החסד, שהוא קו ימין. ואמנם נצח אע"פ שהוא קו ימין, אינו נתקן תחלה, לפי שהוא בחי' הרגלים, וגם לפי שהוא קשור בהוד, וכמ"ש (ס) בדרוש בהדי הוצא לקי כרבא, הנאמר על נ"ה, שאין מתבררים לגמרי עד זמן היניקה, שמן היותם דם חוזרים לחלב, ויונק הו"א, ואז נגמרים להתתקן, וע"ש.

ובחי' הניצוצין, צריך בהם ביאור רחב, והוא תלוי בדרוש רפ"ח ניצוצין שנתבאר לעיל, ושם נתבאר, כי הרפ"ח הם ד' שמות: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן. ע"ב ניצוצין מכל א'. והנה ג"ר שהם ע"ב ס"ג מ"ה, הם בז"א לבדו כנ"ל, כי הם בחי' חסד ע"ב, וגבורה ס"ג, ת"ת עם נה"י מ"ה, אבל ב"ן הוא בנוקבא דו"א, והבן הקדמה זו היטב. ונמצא, כי ג' שמות אלו, של ע"ב ס"ג מ"ה, הם ניצוצין שנכנסו באלו הכלים דו"א לתחיתו. ואחר כך נבאר ענין הנוקבא בעזרת האל.

פרק ב מ"ה

(ע) והנה מה שנכנס תחלה באלו הכלים להחיותן, אינם הג' שמות בעצמן, רק המילוי שלהן נכנסין תחלה, שהם מדרגות השפלות מן השמות עצמן, כמ"ש בדרוש רפ"ח ניצוצין.

הגהה

בג', שהם חג"ת לבד. ולפי שהם סוד יודי"ן, נמצא שהם ג' שמות ע"ב דידוי"ן, שהם רי"ן, והם ע"ב גשרים, (מ) של מימי החסד. והד' של אות ה' מקפת עליהם, ורי"ן הנ"ל עם ל"ב נתיבות, גימט' רמ"ח איברים המתפשטין בו.

(א) ונלעדי"ה, כי טיפות אלו דאו"א, הם משם מ"ה החדש, אשר על ידו נתקן הבין כנ"ל.

מ"ק, סוד הטפה שמזריע אבא באמא, הוא אות י'. והנה אות י', יש בה ג' קוצין, והם נחלקין בבטן, לג' יודי"ן, בבחי' ג' כליל

הנהגות ומראה מקומות

- (ל) נ"א נצח בחסד (ח"ו).
(מ) ע"י שער מאמרי רשב"י תרומה דף קס"ו.
(נ) שער רפ"ח ניצוצין פרק ז'.
(ס) פרק זה נתבאר בתע"ס שיעור י"א מן אות י"א ואילך.
(ז) חלק א' פ"א. (ז) יבמות מ"א.

שהוא צורת ו' ג"כ. וביום ג' אשר כולם מתקבצים יחד, מחצית דאבא עם מחצית דאמא, (נ"א דאבא) ונתחברו, ונמצא כי חצאי קו האמצעי לא נתחבר עד היום הזה, וכנגד זה נכנסין לו צ' ו' ניצוצין אחרים, כנגד קו אמצעי. הרי נשלמו בג' ימי הקליטה לכנוס כולם תוך אמא, ולהתקשר יחד כולם בסוד (ג') קוין, ולכנוס בהם י"ט ניצוצין של חיות, שהם מילוי מ"ה, שהוא חיות של ז"א עצמו, כנ"ל.

והנה מציאות של ג' ויון אלו, הם בחי' ג' אלפין שיש במילוי מ"ה, והנה כבר נתבאר לעיל, כי הניצוצין נגמרין להכנס ולהתחלק, בזמן ט' חדשי עיבור, וכאשר תמנה כל חדש מהם ל' יום, יהיו כולם ר"ע ימים. והולד נולד ברע"א יום, וכמ"ש בגמרא ע"פ ויתן לך ה' הריון כי המשך ימי העיבור הם גי' הריון שהם בגימטריא רע"א ק) והענין הוא, כי בג' ימי קליטה, נתקנו הי"ח ניצוצין, והשאר ר"ע ימים, נתקנים ר"ע ניצוצין, ניצוץ אחד בכל יום, שבין כולם הם רפ"ח ניצוצין הנ"ל. ונודע כי הרע"א יום, הם זולת ימי הקליטה, כי לכן אמרו בגמ' אין האשה יולדת, או לרע"א, או לרע"ב, או לרע"ג יום, לפי שהרע"א ימים הם ימי הריון המזכרת, שהם ט' חדשים, וג' ימי הקליטה, שיש בהם ספק אם נקלט ביום א', או ביום ב', או ביום ג', ונחלקים עתה בחי' ר"ע ימי הריון, ברע ניצוצין, הנשארים מרפ"ח ניצוצין.

והנה נודע כי ארז"ל ר) שביום ארבעים נגמר צורת הולד. והענין הוא, כי אחר ג' ימי הקליטה, שבהם נכנסו י"ט ניצוצין דמילוי מ"ה, שהוא בחי' חיות דז"א, אח"כ נכנס מילוי ס"ג דאמא, הם ל"ז ניצוצין, ואם תוסיף על ג' ימי קליטה, יהיה מ' יום, שאז נגמר מילוי ל"ז דס"ג דאמא, אשר היא נותנת ציור הולד, כנודע מפ' ויצר ה' אלהים את האדם. וגם לסיבה זאת נקודת הצירי היא באמא

והנה מספר המלויין לבדם של אלו השמות, אחר שנסיר מהם שמות הפשוטין, הם אלו: מילוי ע"ב, כשתסיר הפשוט שהוא גימ' כ"ו, נשאר מ"ו. ומילוי ס"ג ע"ד הנ"ל, הוא ל"ז. ומילוי מ"ה ע"ד הנ"ל, הוא י"ט.

וגם צריך שתדע, כי תחלה נכנס המילוי התחתון שבמדרגה, שהוא י"ט ממילוי מ"ה. אם לסיבת שהוא קטן שבכולם במדרגה. ואם לסבה אחרת, והוא, כי ענין חיות בז"א ג' שמות אלו ע"ב ס"ג מ"ה, הוא, כי תחלה לוקח בחי' חיות עצמו, שהוא מילוי מ"ה, ואח"כ לוקח חיות יותר גדול, והוא מילוי ס"ג, ולוקחו מן אמא. ואח"כ לוקח מן אבא, חיות יותר גדול מכולם, שהוא מילוי ע"ב. וא"כ מוכרח הוא שתחלה יהיה מילוי י"ט, שהוא חיות עצמותו, ואח"כ של ל"ז, ואח"כ של מ"ו, כי כך הוא מעלות המדרגות.

ועתה נבאר סדרם, דע כי הנה נתבאר בגמרא, במעשה דרבי ואנטונינוס, דא"א לבשר חי לעמוד בלי מלח יותר מג' ימים, פ) שיסריח יותר מזמן זה, וא"כ מוכרח הוא שבג' ימי קליטה נכנס איזה בחי' חיות ודוחניות בולה, והנה אז בג' ימים אלו, נכנסין בחי' הי"ט ניצוצין, דמילוי מ"ה הנ"ל, אשר הם בחי' חיי, לרמוז חיות בהם כבר חיות, ועם כולל הרי י"ט, כי בפחות ממילוי האחרון זה דמ"ה התחתון שבג' שמות הנ"ל, אין לו חיות בלעדו.

והם מתחלקים בג' ימים, כי ביום א' של הקליטה נכנס בו ו' ניצוצין, לפי שאז נתקשרו יחד בזה בזה, כל אותו המחצה הנתון תוך אבא כנ"ל, אשר מצד ימין, ואז נמשך להם ו' ניצוצין של חיות, כי בחי' ו', הוא קו א', והוא קו ימין, שע"י נתקשרו ונתחברו יחד. וביום ב' נקשרים ומתחברים יחד זה בזה, כל המחצה של קו שמאל הנתון תוך אמא, ואז נמשכין לו ו' ניצוצין אחרים של חיות, לקשרם ולחברם, והוא ו' ניצוצין בקו שמאל,

הנחות ומראה מקומות

פ) סנהדרין צ"א: צ) עי' מבו"ש דף ק"א ע"א ושם כתוב ז' ניצוצין. ק) נדה ל"ה: ר) ברכות ס'.

דאזאחרב, עלמין קרבאין, כנזכר באדרא ובספ"ד. וכאשר נכנס בו זה הקב, שהוא ג' מלוין הנ"ל, אז הוא מתוקן ושלם, ואז חייב בחלה, כמ"ש במשנה במס' עדיות ד' ב"ש אומרים מקב לחלה, וב"ה אומרים מקביים כו'. כי אז חייב בחלה. וז"ס ה) אדה"ר חלתו של עולם היה.

ואמנם ביאור משנה זו, הענין הוא, כי הנה ב' קבין הם: א' טוב, והוא סוד ג' מלוין דע"ב ס"ג מ"ה הנ"ל, שהם י"ט ל"ז מ"ה, גימטריא ק"ב, והוא מבחי' פנים, שמקבלת בעת הזווג פכ"פ, וזהו הקב שהאשה רוצה בה. מט' ופרישות. כי האשה היא השם ד', שהוא ב"ן, שהוא במלכות הנקרא חלה, כנ"ל ומקבלת ג' מלוין הנ"ל הנקרא קב טהור.

ויש קב אחר, הנקרא חרובין, אשר זה היה מיתה וחרבן של מלכים הנ"ל, וזה אינו כ"כ טהור כמו הראשון, לפי שהוא מבחי' אחוריים, אשר הקליפות נאחזין בו, שהם גרמו חרבן המלכים כמ"ש בע"ה, והם בחי' ד' אחוריים, שיש בר' שמות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, שהם מדרגה ה', שיש בכל שם מהם כנ"ל, אשר יש באחוריים המילויים של כל שם מהם, יש בו כ"ו אותיות מילוי, חוץ מן שם ב"ן, שאין במילוי האחוריים שלו רק כ"ד אותיות, סך כל אותיותיהן הם ק"ב. וכנגד ב' בחי' אלו, שהם ב' קבין, פסקו ב"ה שאז חייב בחלה, כיון שכבר יש בהם ק"ב ראשון של חרובין, ונוסף עליו קב הב' הטהור, הרי נתחייב בחלה. אבל ב"ש סברי, כיון שיש קב א', כבר יש בו רמז אל הקב הטהור, ודי בזה.

גם ז"ס משנה מס' חלה ו) קב ישן וקב חדש שנשכו זה בזה כו', והם ב' קבים, א' ישן בימי חרובין, וא' חדש במלואם עתה בימי עיבור. גם ז"ס מס' שבת ז) הקיטע יוצא בקב

כנודע, והרי כי במ' יום נגמר צורת הולד, שהוא כניסת ל"ז ניצוצין אחרים דמילוי ס"ג, והרי כי במ' יום שנגמר צורת הולד, יש בו בחי' מילוי מ"ה וס"ג.

גם אם תמנה בחי' ניצוצין עצמן, י"ט ל"ז, יהיה נ"ו, והם גימטריא א"ל יהו"ה ע"ה, כי כבר נתבאר אצלינו, כי שם הוי"ה הוא בוז"א, וגם נתבאר אצלינו, (בחיבור) [כי בחי'] ב' שמות א"ל יהו"ה, הוא בעולם היצירה, כי עתה נגמר, ונשלם לקרא בב' שמות אלו.

ואח"כ יש זמן ג', שארז"ל ענין ג' חרשים הראשונים שאז ניכר עובר, כמארז"ל במשנה ש) היבמה לא תחלוץ ולא תתייבם, עד שיהיה לה ג' חרשים, שאז ניכר העובר. והענין הוא, כי אחר מ' יום של יצירת הולד, שנכנס שם מילוי דס"ג, שהוא המצייר צורת הולד, עוד נכנסין בו מ"ו ניצוצין של מילוי ע"ב, במ"ו ימים אחרים, והנה בין כולם הם פ"ו ימים, אשר נכנסו בהם ג' מלואים: דע"ב ס"ג מ"ה, וכבר נשלם טפת דכורא שהוא ע"ב להצטייר, ואז נקרא היכר העובר לגמרי, ואף על פי שאינן ג' חרשים לגמרי, אין חשש, כי מ"ש בגמרא ג' חרשים לאו דוקא בצמצום, ובפרט אם תמנה החרשים החסרים, יהיו פ"ו ימים, והם פ"ו הנ"ל עם הכולל.

פרק ג מ"ח

ת) אמנם אם תמנה בחי' הניצוצין עצמן, יהיה ק"ב ניצוצין, והוא מ"ש בגמ' רוצה אשה בקב ותיפלות א) מט' קבין ופרישות ב) גם ז"ס חנינא בני די לו בקב חרובין מע"ט לע"ש. ג) פי', כי בהיות ג' מלוין אלו חסרים מז"א, היה נקרא קב חרובין, שהם בחי' מלכים

הגהות ומראה מקומות

ש) יבמות מ"א.

ת) פרק זה נתבאר בתע"ס שיעור י"א מן אות כ"ג ואילך.

א) כתובות ס"ב: סוטה כ'. ועי' שער מאמרי רז"ל בדרוש פסיעותיו של אברהם אבינו.

ב) ברכות י"ז:

ג) עי' שער מאמרי רז"ל דף י"ג ע"א.

ד) משנה ב' ה) עירובין י"ח:

ו) חלה פרק ד' משנה ד'.

ז) שבת ס"ה:

(י) אמנם בהיות שניהן יחד השם והמילוי, אז השם בעצמו בפשוטו, הוא יותר חשוב ומעולה מן מילוי שבו, וצ"ע כ).

ואמנם אלו המלכים הנ"ל, הנשארים למטה בסוד רה"ר, אינן נזונין ומתפרנסים, אלא מזה הק"ב הנ"ל, והוא סוד הקב חרובין, שהמלכים נשארו חרובין ויבשים, בסוד ומלכין קדמאין מיתו, הנזכר בספ"ד פ"ק, אבל מן השם עצמו, אינן יכולין להתפרנס.

והנה מילוי גימטריא אלהים, לרמוז על המלכים הנ"ל, הנקרא אלהים, בסוד דינין. ולכן אינן מתפרנסין אלא מהמילוי, שהוא גימטריא אלהים, והוא עולה גימטריא ק"ב, כנ"ל.

והנה ביום השבת, אסור לטלטל ברה"ר, שהוא רשות אלו המלכים הנ"ל, והנה הוא מוכרח שיתפרנסו, ויוציאו להם מזון מרה"י שהוא ז"א אחר התיקון. ור"מ סבר, שהז"א בהיותו בבחי' קטוע לבד, אז יוצא בקב שלו שם ברה"ר לפרנסו, ולהיות שאינו יוצא רק בחי' הק"ב הנ"ל לבדו, לכן נקרא ג"כ קיטע, כי השם עצמו נקטע ועלה למעלה, אבל הק"ב שלו בלבד, שהוא מלואו, הוא היוצא לפרנס ברה"ר.

וכבר הודעתך לעיל, כי הג' שמות של ע"ב ס"ג מ"ה, אשר מלואם הוא הק"ב הנ"ל, הנה שלשתן הם בז"א לבדו, בבחינת חג"ת שלו הנ"ל, ולסבה זו נקרא הז"א קיטע על שמם, קטע גימטריא ע"ב ס"ג מ"ה ע"ה, כי הם עולין למעלה, ומלואן שהוא הק"ב יוצא לחוץ.

גם דע, כי הנה נתבאר בענין שבת, כי כל אחיזת הקליפות ביום השבת, הם בנה"י, שהם רגלין דז"א בלבד, אשר הם מתעלין ביום השבת למעלה ממקומם, ואז נשאר מקום פנוי וחלל, בסוד מחלליה מות יומת, ולכן נקרא הז"א קיטע, בסוד אלו רגלים שנקטעו.

שלו דר"מ כו, וביאור הדברים, כי הנה המלכים שמלכו בארץ אדום ומתו, שהוא שבירתן וירידתן בעולם הבריאה, ושם נתגלו בחי' הקליפות, ואלו המלכים נתאחזו בקליפות, ונעשו בחי' נשמה אליהם.

וכבר נת"ל, כי אלו המלכים הם בחינת ז"ת של י' נקודות, שיצאו מנקבי עינים, כנ"ל באורך. ואלו הז"ת, הם בחי' ז"א, שהוא כולל ר"ק, והז"א היא נוקבא, ואלו כולם יצאו נפרדין זה מזה, שלא בדרך קוין כנ"ל, ולא היו מקושרים זה בזה, אלא כ"א ואחד בפ"ע, זו תחת זו כנ"ל, ואז נקרא רה"ר, כי אין רבים אלא אבהן כנ"ל, דאינון חג"ת, כנזכר בזהר (ובתקונים ח) ואח"כ כאשר נכנסו במעי אמם בינה בסוד עיבור כנ"ל, נתקנו, ונעשו רה"י, אשר גבהו י', ורחבו ד'. והענין, כי נתחברו ונתקשרו ט) ונאחזו זו תוך זו, ומלובשים זו תוך זו, כמבואר היטב לעיל בפרוש א"ק ועתיק ע"ש. ואז נקרא כל הר"ק פרצוף א' ומיוחד, הנקרא ז"א, אשר רחבו ד', שהם ד' אותיות הוי"ה, וגבוה י', שהם י' אותיות במלוי אלפי"ן, שהם בז"א כנודע.

והנה אלו המלכים, עדיין לא נגמרו להתברר, עד ימות המשיח, כי אז יובררו לגמרי, והסיגים יתבטלו, בסוד בלע המות לנצח, והטוב שבהם יתברר ויתחבר עם הקדושה, אשר בהמשך זמן זה מתברר מעט מעט בכל יום, ובביאת המשיח יושלמו להתברר.

והנה אלו המלכים אשר עדיין שם בסוד נשמה אל הקליפות, נקרא רה"ר, וכל מזונם והשפעתן אינם רק בסוד קב, שהוא בחי' מילוי הנעלם, בשם ע"ב ס"ג מ"ה, מ"ו ל"ז י"ט וכנ"ל.

ודע, כי לעולם כשהשם לבדו בלתי מילוי, אז הוא יותר גרוע מהמילוי עצמו שהוא לבדו.

הגהות ומראה מקומות

(ח) וזכרה שתבין מילת פרצוף הנזכר תמיד אצלנו שהוא היותם מקושרים זו בזו ע"י קוים מתפשטים (כת"י). (י) ע"י מבוי"ש דף כ"ח ע"ב. (כ) ע"י שער רפ"ח נצוצין פרק ב'.

(ח) ת"ז א: בדפ"י, ובתקונים עם מעלות השלם אות ט'.

(ט) ג"ב ונתאחזו כלם בבחי' קוים מקושרים, אשר הדברים תחת נקרא פרצוף והבן הקדמה זו

רוכב, על ע"ב ק"ל, ובהתחברותו נעשה רוכב כנ"ל, והבן זה.

פרק ד מ"ב

(ס) ענין אורות והניצוצין והכלים, שהם ביסוד בינה, ובמקום החתך, וביסוד תבונה, נלע"ד ששמעתי ממורי זלה"ה, שהחר"ב עלאין, נתלבשו ממש תוך יש"ס ותבונה, (ע) ובמעין תבונה הזאת, היה עיבור ז"א, לכן ליישב כל זה נלע"ד שכך הוא, שבעשות התבונה לבוש גמור אל בינה, נמצא שהבינה הלבשה את הוד וחצי יסוד דא"א השמאלי, ועל בינה זו הלבשה התבונה, אך לא נכנסה כל בינה תוך התבונה, אמנם כל הבינה הלבשה את הוד וחצי יסוד השמאלי דא"א, שזה שיעור ארכה תמיד, כי גם קודם זה שנכללו נה"י דא"א בחג"ת שלו, אז היתה הבינה מלבשת גבורה וחצי ת"ת השמאלי דא"א, ותבונה אינה מלבשת הבינה, רק מהחזה ולמטה, ושם הם ג"ר דתבונה, ומלבישין בטן דבינה, ובג"ר דתבונה דהיינו בבינה אשר לתבונה, שם היה עיבור ז"א, ונמצא שהוא מכון ומלביש בטן דאמא, והרי העיבור הוא בבינה דתבונה, ובבטן דבינה שהוא יסוד בינה עלאה.

והנה בבטן בינה, שהוא יסוד שלה, שם עלו האורות, ובבינה (פ) דתבונה, עלו ניצוצין, וביסוד דתבונה, עלו הכלים, ובצאת ז"א בסוד הלידה מתבונה, אז נתלבש בסוד צלם, תוך התבונה הב', שהיא תבונה הג', אשר ראש שלה בבטן, והיסוד של תבונה א' שהיא הב', שגם היא מלבשת תבונה ראשונה, על דרך שמלבשת תבונה ראשונה את בינה, אמנם לענין מקום החתך, ששם הם הניצוצין, פי' היטב בדרוש רחל ולאה, בענין עקב ענוה יעו"ש.

הגהות ומראה מקומות

(ס) ע"י בתע"ס שיעור י' מן אות קמ"ו ואילך ובאור פנימי ד"ה מה שהיה כל החמשך.
(ע) ע"י בתע"ס שיעור י"א בלוח התשובות לענינים תשובה קס"ה. (פ) ע"י מב"ש שער ה' ח"א פרק ט' ובשער הקדמות דף כ"ח ע"ב.

ועלו למעלה למקומן כנ"ל, ולא ירד אלא הק"ב הנ"ל.

גם בזה תבין מ"ש בתקונים דק"ג, שמענא דעובדא הוה בחד ב"נ בעלי קבין כו', ופי' כמ"ש לעיל, כי הו"א יש לו קב הוה, ממילוי ג' שמות ע"ב ס"ג מ"ה אשר בו כנ"ל, וגם קב זה גימטריא אלהינו, ולהיותו מבחינת מלואין, הוא דינין, כי מילוי גימטריא אלהים כנ"ל, ואלו הם ה' מלכים שמלכו בארץ אדום, ומתו כולם, וירדו למטה, והובררו שם, (ל) והם עומדים שם בבחי' רוחניות ונשמה אל הקליפות.

והנה יש בג"ע תחתון, מקום אשר שם הוא נקודת בינה, ושם קרוב אליה, עומדין אותן המלכים, אשר מלכו בארץ אדום, ואותן נשמות הצדיקים אשר שם, כולם הם מבחי' בעלי קבין, כי הם מזה סוד הק"ב הנ"ל, לכן צריכין להתלבש באותן קבין, (מ) ודי בזה.

גם בזה תבין מ"ש בתיקונים בהקדמה, (נ) כל רבי מא"י, ורב מבל, וכל רבא משאר ארעאין, פי', כי בצאת הו"א להשפיע באותן המלכים העומדים בחו"ל, אינו יוצא רק בבחי' המלואים לבד כנ"ל, והנה האחוריים של מ"ה דאלפין פשוטים, הם ע"ב, ומלואם הם ק"ל, ושניהן גימטריא רב, וזהו כל רב מבל, וזה סוד, הנה ה' רוכב על ע"ב ק"ל ובא

מצרים, כי בצאתו למצרים, שהוא חו"ל, יוצא בסוד ע"ב ק"ל, שהוא גימטריא ר"ב, וגם רב"א הוא ע"ב ק"ל עם הכללות, אבל בא"י הוא בסוד רבי, בתוס' י', שהם י' אותיות של מילוי השב בעצמו, בבחי' פנים, המתיתחדים עם ע"ב ק"ל, ונעשין רבי". והנה ע"ב ק"ל, עם ד' אותיות הפשוטים עצמו, של שם הוי"ה, שהוא גי' כ"ז, הרי רוכב: ר"ל, כ"ז ור"ב, כי שם הוי"ה

(ל) ע"י במב"ש שער ג' ח"ג פרק י"ד ובשער מאמרי רשב"י בפירושו על התקונים תקון ס"ט.
(מ) ע"י מב"ש שער ב' חלק ג' פ"ה, ובשער מאמרי רז"ל בדרוש פסיעותיו של אברהם אבינו.
(נ) כתב יד.

ממ"ה וב"ן, חסד דין. יעם זה, יהיה בין הזכר ובין הנקבה קצת חיבור, אע"פ שאינן חיבור גמור (ר) בזכר ונקבה, כמו פרצוף עתיק, או בפרצוף א"א, וכן הענין בור"ן.

נמצא כי כפי זה, הם ד' זכרים, ד' נקבות, כוללים האצילות. ואמנם ב' זכרים וב' נקבות העליונים, כל זוג מהם פרצוף א', והזוג הא' הם פרצוף א', הנקרא עתיק, והזכר מ"ה לבדו, והנקבא ב"ן לבדה. והזוג הב', הם פרצוף א' דא"א, והזכר מ"ה לבדו, והנקבא ב"ן לבדה. אך הזוג (ש) הג', אר"א, ב' פרצופים, זכר ונקבה, והזכר מעורב ממ"ה וב"ן, והנקבא ממ"ה וב"ן.

נמצא, כי כל כללות האצילות נעשה ממ"ה וב"ן בכללותן, ואמנם כל א' מאלו, יש בו ד' בחי'. כי שם מ"ה, יש בו ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן. וכן בשם ב"ן, יש בו ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן.

והנה, הזכר דעתיק, לקח ע"ב דמ"ה, שהוא כתר דמ"ה. ונקבא לקחה חצי עליון דע"ב דב"ן, שהוא חצי כתר דב"ן. ודכורא דא"א, לקח ס"ג דמ"ה, שהוא חכמה. ונקבא, לקחה החצי תחתון דע"ב דב"ן, שהוא חצי תחתון דכתר דב"ן. ואבא דכורא, לקח חצי מ"ה דמ"ה, שהוא קו ימין, וחצי האמצעי של בינה דמ"ה. ואמא נוקבא, לקחה חצי מ"ה דמ"ה, שהוא קו שמאלי, וחצי קו אמצעי דבינה דמ"ה. ואמנם משם ב"ן היה באופן אחר, כי אבא לקח חכמה ס"ג דב"ן. ואמא לקחה בינה מ"ה דב"ן. וז"א, לקח ו"ק דב"ן דמ"ה, וו"ק דב"ן דב"ן. ונקבא, לקחה מלכות דב"ן דמ"ה, ומלכות ב"ן דב"ן.

והנה שם מ"ה, יש בו פנים ואחור, פנימי ויחיצון, וכל זה בכלים. וכן באורות, אחר ופנים, פנימי ומקיף, וזכור זה מאד.

והנה המלכים שמלכי בארץ אדום, הם י"ס דב"ן הכולל הנ"ל, ונקודה ראשונה היא כתר דב"ן, והיא נוקבא דעתיק ודא"א. ונקודה ב' הוא אבא, צד ב"ן שבו. ונקודה ג' אמא, צד

נמצא, שמה שאנו אומרים (צ) שנעשו שתיהן בינה ותבונה פרצוף א', ר"ל שלפעמים יורדת התבונה ראשונה אם הבנים ממקומה, לרבוץ על הבנים, ונמצא פרצוף א' זולת הבינה פרצוף אחר, אך עתה שהיא מלבשת לבינה היא הכל פרצוף א', ודוק ותשכח. גם בזה תבין רביצת אם על הבנים. נמצא שתבונה ראשונה עצמה, היא רביצת, כי תבונה הב' נעשה צלם דז"א, ונקרא זעיר אנפין ממש, ולא תבונה, וצלם זה יונק מתבונה א'.

פרק ה מ"ב

(ק) פרטי תכלית התיקון כנ"ל, על פי הדרושים הנזכר, הוא זה, אחר תכלית העיון. הנה כל האצילות, שהם ה' פרצופין, נעשין מב' בחי', שהם: שם מ"ה, וב"ן שהיה נקרא תחלה שם ס"ג, ולהיותה בחי' נקודות דשם ס"ג, לכן נקרא שם ב"ן, עולם הנקודות, וזכור זה. ושם מ"ה זכר. ושם ב"ן נוקבא. וזה רוח. וזה נפש.

והנה עתיק יש בו שם מ"ה דכורא שבו, וב"ן נוקבא שבו. וכן א"א, מ"ה דכורא, וב"ן נוקבא. אך משם ואילך, לא היה כד, והיו שם ב' שינוים, ושניהן א'. והענין, כי בא"א ועתיק, היה הזכר והנקבה שבכל פרצוף מהם, מחוברים יחד בפרצוף א', כי עתיק הוא ונוקבא פרצוף א', לכן הזכר היה ממ"ה לבדו. והנוקבא דב"ן לבדו. וכן הענין בא"א. אך משם ואילך, נפרדו הזכרים מהנקבות, כי אבא זכר, ואמא נקבה, ואינם מחוברים כמו עתיק וא"א, אמנם הם נפרדין בב' פרצופים, זכר לעצמה, ונקבה לעצמה.

וגם בזה גרם שינוי אחר, כי כיון שהם נפרדין, אם יהיה הזכר ממ"ה לבדו, והנוקבא מב"ן לבדה, יהיה פירוד גמור ביניהן, ואין שם מתוק הדינין, ולכן מוכרח שיהיה הזכר כלול ממ"ה וב"ן, חסד דין. וכן הנוק', כלולה

הגהות ומראה מקומות

ועי' בתע"ס שיעור ח' מן אות ג"ב ואילך. (ר) עי' שער א"א פרק ט"ו. (ש) עי' שער ז"א פרק ג'

(צ) עי' שער אר"א פרק ו'.

(ק) פרק זה נתבאר בע"ח עם פמ"ס ענף מ"ו.

דאבא, וחצייים השמאלי ביסוד דאמא, ואז ירדה טפת מ"ד, שהם ג' מלכיות מג' קצוות דמ"ה החדשים ימינים, ונשתתפו יחד, וניתנו כולם תוך אימא. וגם היא נתנה טיפת מ"ן, שהם ג' מלכיות דג' קצוות שמאלי דמ"ה החדשים, ואז נתקנו בתוכה, ונקלטו בג' ימי הקליטה.

אח"כ בהמשך כל הט' ימי חדשי העיבור, נתחברו נה"י שבכל קצה מר"ק דב"ן, ע"י שבאו גם כן נה"י, שבכל קצה מר"ק דמ"ה החדש, והרי שבעיבור היו ג' כלילין בג', כי היו ר' מלכיות, (א) אמנם כשנגדלו בחי' נה"י, לא נגדל רק בחי' נה"י שבכל קצה מהם, ולכן ענין העיבור, רק בחי' נה"י לבד, אלא שהוא בכל קצה וקצה מר"ק.

אח"כ ביניקה, מתבררין גם בחי' חג"ת שבכל קצה מר"ק דב"ן, וכן באו ונתחברו חג"ת שבכל קצה מר"ק דמ"ה החדש. והרי עתה נגמרו הו"ק, כל קצה כליל מר"ק דב"ן, וכן דמ"ה.

אח"כ בגדלות, באו תחלה חב"ד, שבכל קצה דו"ק דב"ן, וחב"ד שבכל קצה מר"ק דמ"ה, נמצא שכבר ו"ק דו"א נגמרו כל א' מ"ס דמ"ה וב"ן. לכן הם נקרא מוחין דגדלות דו"ק, דשמות דמ"ה וב"ן, והבן זה מאד. ואח"כ באו ג"ר בפעם אחת, שכל אחד כלול מ"ס דב"ן, וי"ס דמ"ה, ואז הו"א נקרא גדול ושלם, בן י"ג שנים. ואח"כ נכנס כתר

ב"ן שבה, וכל אחד מג' נקודות אלו, היו כלולים מ' נקודות שלימות, אך אח"כ יצאה נקודה הד', (א) ולא יצאה כלולה מ' נקודות, רק בר' נקודות התחתונות שבה לבד, ולכן נקרא בשם ר' נקודות, ועם ג"ר, הרי ט' נקודות. אח"כ יצאה נקודה ה', ולא יצאה כלולה מ' נקודות שלה, רק נקודה א' לבד, חלק עשירית שבנקודה ההיא. הרי נמצא ששרשם אינם רק ה' נקודות, ונקרא ר' נקודות דב"ן, ואלו יצאו ראשונה, ונשברו ומתו. ודע, כי לא די אלו שיצאו בבחי' האצילות, שהם הפנים דב"ן, אלא גם אחוריהם, שהם ב"ע, יצאו עמהם. ודע, כי גם באצילות יש פנים ואחור, אך כולם נקראו פנימים, בערך ב"ע, שהם חיצונות. (א) והענין, כי בבריאה היה חיצונית הפנים דב"ן, ויצירה חיצונית דאחוריים דב"ן, ועשייה חיצונית יותר חיצון דאחוריים דב"ן, וכאשר נשברו, לא נתקנו כל מה שנשברו, רק מעט, ולא יושלמו להתברר עד ביאת המשיח בב"א.

פרק ו מ"ב

(ת) והנה בעיבור ראשון דו"ן, התחילו להתברר ר"ק דב"ן, שהם המלכים שמתו, וזה בכח שיצאו עתה, ונתערבו עמהם ר"ק דמ"ה. ונדע, כי כל קצה היא כלול מ"ס, והנה תהלה בעת הווג, נתבררו ר' מלכיות שבו"ק דב"ן, ואלו היו ניתנין חצייים הימיני ביסוד

הגהה

(א) צ"מ, וי"ס בקשו פניו תמיד, הם פנים, והם י"ס דאצילות כדמשמע מזהר פ' אמור.

השמש

(א) נ"ב, דע, כי בס' מבוש שער ב' ח"ג פ"ו כ', שגם הו"ן יצאו כל א' כלול מ"ס. ומ"ש בשאר המקומות, שז"א יצא בר' נקודות, ונוק' יצאה בבחי' נקודה א', היינו בו"ן

הגהות ומראה מקומות

(ת) ע"י בתע"ס שיעור י"ב מן אות ר' עד אות ר"ז וע"י בתע"ס שיעור ט"ז מן אות ע"ט ואילך. (א) ע"י שער עתיק פרק ח'.

כי ד) תחלה היה בזווג, מלכות דמ"ה, ומלכות דב"ן. ובעיבור, נה"י דמ"ה, ונה"י דב"ן. וביניקה, חג"ת דמ"ה, וחג"ת דב"ן. נמצא, כי בזווג היתה כמדת עטרת היסוד, שהוא המלכות שבמלכות. ובעיבור, גדלה כמדת היסוד בגבהה, ובודאי שלקחה גם נ"ה ברחבה. וביניקה, גדלה כמדת ת"ת בגבהה, ובכללם ח"ג ברחבם. ובגדלות א', גדלה כמדת הדעת בגבהה, וגם ברחבו לחור"ב. והרי נשלמו בה מדת מלכות דמלכות דמ"ה, בכל י"ס שבה, ובמדת מלכות שבמלכות דב"ן, ב"ס שבה. וכל זה אינו, רק ספי' המלכות דנוקבא לבד.

והטעם, כי הנה ז"א יצאו ו' נקודות, והיא נקודה א', א"כ כשנגדלו כל הו"ק דז"א, במוחין דו"ק דגדלות כנ"ל, נגדלה היא קצה א' לבד, שהוא מלכות שבה לבד, ואח"כ כשנגמרו ג"ר דז"א דגדלות, אז נחלקה מדת המלכות הנ"ל, ל"י נקודות, וכל נקודה מהם נעשה ספי' א', ונעשה ב"ס גמורות, כמו ז"א.

ה ש מ ש

שלקח אבא ממ"ה ומב"ן, מהם נעשו או"א עילאין, כי כל המ"ה דכורא, וכל הב"ן נוק', ושניהם נקרא אבא לבד, יר"ד שבשם. ומה שלקחה אמא ממ"ה ומב"ן, מהם נעשו ישסו"ת, ושניהם נקראים אמא לבד, היא הה"א ראשונה שבשם. וכללות ב' הפרצופים האלו, שהם ד' מלבישים, מגרון דא"א ועד החזה. וכן עד"ז בישסו"ת הבאים תחתיהם, המלבישים את א"א מן החזה עד הטבור. והנה מה שכתב כאן, הוא בכללות ב' הפרצופים התחתונים דישאל סבא ותבונה, המלבישים לא"א, מהחזה ועד הטבור, הנקרא או"א, אשר כל אחד כלול ממ"ה וב"ן, ושניהם בכללות הם דכר ונוק', עם כללות המ"ה והב"ן שבכל א' מהם. ומה שכתב בשאר המקומות, הוא בפרטות פרצוף א' מהר' הנזכרים, הכלול ממ"ה וב"ן, אשר המ"ה שבו דכורא והב"ן שבו נוקבא.

דמ"ה ודב"ן, בכל הי"ס שבכתר ביום א', והרי בן י"ג שנים ויום אחד.

וכבר ידעת, כי ב) המוחין מתחלפין, כל החכמות והחסדים בנה"י דאבא, וכל הבינות וגבורות בנה"י דאמא. והענין, ג) (א) כי אבא כלול ממ"ה דמ"ה וממ"ה דב"ן, ואמא מב"ן דמ"ה ומב"ן דב"ן, ואז מתחלפים, ונכנסו בצלם נה"י דאבא, המוחין שהוא ממ"ה דמ"ה, ומב"ן דמ"ה, ובצלם נה"י דאמא, מ"ה דב"ן, וב"ן דב"ן. נמצא החור"ג שבז"א מצד אמא, הם מ"ה וב"ן, שניהן דב"ן. והחור"ג דמצד אבא, הם מה וב"ן, שניהם דמ"ה.

ודע, כי אף על פי שביארנו, שנתבררו כל הו' מלכים, אינם כולם, כי כולם אינם מתבררים עד ביאת המשיח כנ"ל, אך הענין, כי נתברר מהם כל מה שיוכל אז להתברר בעת אצילות, אך בכל פעם חוזרין ומתבררין, עד שיושלמו להתברר.

והנה גם בנוקבא אירע לה כן, ע"ד ז"א.

(א) נ"ב, צ"ע, כי הנה בדף ע"א ע"ב שער או"א פ"ד מ"ק ומ"ב, ובדף ע"ג ע"ב שער הנזכר ספ"ו, ובשער ז"א פ"ג, ובכמה מקומות, כתב הפך מזה ממש, כי אבא עיקרו ממ"ה דמ"ה ומב"ן דמ"ה, ואמא ממ"ה דב"ן ומב"ן דב"ן, ואח"כ מתחלפים ונתנין מ"ה דמ"ה ומ"ה דב"ן בנה"י דאבא, וב"ן דב"ן וב"ן דמ"ה בנה"י דאמא כו'. והנלע"ד בזה הוא, בהקדים מ"ש הרב ז"ל בפ"י משער המוחין, כי הנה או"א עם ישסו"ת חילקו ביניהם, חו"ב דב"ן, ובינה דמ"ה, באופן זה: אבא לקח כתר וחכמה דבינה דמ"ה, ור"ק דחכמה דב"ן, כי ד"ר לקחם ע"י. ואמא לקחה בינה דבינה דמ"ה, וחמש קצוות דבינה דב"ן, כי ג"ר לקחם ע"י. ויש"ס לקח ו"ק דבינה דמ"ה, ומלכות דחכמה דב"ן. ותבת' לקחה מלכות דבינה דמ"ה, ומלכות דבינה דב"ן. והנה כתב בפט"ו משער א"א, כי מה

הנהגות ומראה מקומות

ג) ע"י שער המוחין פרק ט' וי'.

ד) ע"י שער פנימיות וחיצוניות פרק ז'.

ב) ע"י שער או"א פרק ז' ובתע"ס שיעור ח'

אות ע"ד ובאור פנימי.

אל הזעיר אנפין, פנים ואחור דמ"ה דמ"ה, (ו) וכן אל הנוקבא, פנים ואחור דב"ן דמ"ה, ופנים ואחור דב"ן דב"ן, אמנם נמצא, כי כל ספי' מי"ס דז"א, או דנוקבא, יש בה פנים ואחור דמ"ה, ופנים ואחור דב"ן, וכל זה בענין החיצוניות, שהם הכלים. וכן בענין האורות, פנימי ומקיף, מפנים ואחור דמ"ה, ופנימי ומקיף פנים ואחור דב"ן.

אך הספק שיש לי, אם העגולים נעשו מב"ן, והיושר ממ"ה, או העגולים מאחור דב"ן, והיושר, מפנים ואחור דמ"ה, ומפנים דב"ן. והספיקות האלו, הם תלויים בספיקות שבארנו ברדל"א ע"ש.

נמצא עתה כלל הדברים, כי כל הבחי' שיש אל הז"א, עד זמן היניקה, שהוא בחי' ר"ת, שבכל קצה וקצה מו"ת שבו, כולם נקראים (בחי') אלקים. (ז) אך הג"ר שבכל קצה מן הז"ק תחתונות שבו, וכן כל ג"ר עליונים דרישא דז"א, כל אחד כלול מי"ס, וכל זה נקרא מוחין דגדלות, וכולם בחי' היות. (ח) וזהו בין בבחי' מ"ה, בין בבחי' ב"ן, בין בז"א, בין בנוקבא.

ותמצא, כי ז"א נחלק לב' בחי' א' נקרא מוחין דז"א, וא' נקרא גופא דז"ק. והגוף הם ז"ק שלו, כל אחד כלול מו"ק לבד. והמוחין הם ג"ר שבראשו, כל אחד כלול מי"ס. וכן ג"ר, שבכל קצה וקצה מו"ק שבתחתונים שבגופא. (ט)

והנה תבין, איך ז"א יש בו מצד אמא, כ"ה דב"ן, והם ה' חסדים דאמא. וה"ג, שהם ב"ן דב"ן. ומצד דאבא, מ"ה דמ"ה, והם ה"ח דאבא. וה"ג, ב"ן דמ"ה. ואח"כ נותן בה

והענין יותר בביאור, כי תחלה הגדילה בעיבור, נה"י שבה. וביניקה, תג"ת. ובמוחין דז"ק, חב"ד שבה. וכל זה הם י' נקודות לבד, שהם י' מלכיות, של י"ס שלה. ואחר כך כשנגמר ג"ר דז"א, אז כל המלכות מאלו י' מלכיות נתגדלו, ונעשו ספירה א'. והענין, כי בא במלכות הכתר, ט' נקודות אחרות, של חב"ד חסד גבורה תפארת נה"י שבכתר שבה. וכער"ז בכולם. כמבואר אצלינו באל"ף ב"ת דאטב"ה, וע"ש. ואחר זה נגמרה גם היא ב"ס. דוגמת הזעיר אנפין, ועדיין הם אחור באחור.

פרק ז מ"ב

(ה) וצריך שתדע, כי י"ס של הנקבה, הם תופסים כל אורך ז"א, אלא שנחלק לב' חצאין, חצי עליון מתלבשת שם לאה. וחצי התחתון, היא רחל.

והטעם, כי לאה היא אחוריים דתבונה, ונעשית פנימית, בערך ראש רחל, והיא מתלבשת בהם. לכן כל מחצית העליון של רחל, נקרא על שם לאה, והבן זה מאד.

ודע, כי כל זה אינו אלא אחוריים של ב"ן, ואחוריים דמ"ה, בין בז"א, בין בנוקבא. ולכן היו עדיין אב"א, כי שניהם היו בחי' אחוריים. ואח"כ חוזרין ולוקחין פנים דב"ן, ופנים דמ"ה, בין בז"א, בין בנוקבא, ואז חוזרין טב"פ, והבן מפתח זה מאד.

ואמנם בעוד שלוקח ז"א הפנים, ועדיין אין לרחל אלא אחוריים, אז נק' פנים ואחור, יתבן זה. ואחר שהמשיך הפנים ברחל, אז גם שניהן פנים בפנים.

נמצא, כי בהיותן פנים בפנים, אז יש

חגחות ומראה מקומות

(ח) עי' מב"ש שער ה' חלק א' פרק י"ג.
(ט) עי' לעיל פרק ה' ושער א"א פרק ד' ושער זעיר אנפין פרק ג' ושער המוחין פרק ט' וי"ד.

(ה) פרק זה נתבאר בתלמוד ע"ס שיעור ט"ו מן אות קנ"ב עד אות קנ"ט.
(ו) ג"א מוסיף ופנים ואחור דמ"ה דב"ן (כת"י).
(ז) עי' שער פרטי עי"מ פרק ה'.

שמאלי הם הגבורות, מבין הכולל. ואלו הם דעת דו"א.

פרק ח מ"ב

(כ) לא נזכר במקום אחר (ל) ב"ן, רק בנקבות לבר. וצ"ע, שהרי גם בזכרים יש בהב' בחי' המלכים, כנודע דיש בבחי' אבא וז"א במלכים מב"ן, וכנגדן בחי' שם מ"ה החדש, אף בנקבות, באמא ובנוקבא דו"א. ונ"ל בקיצור, כי הנה שם ב"ן יש בו י"ס, וכן בשם מ"ה י"ס, והנה העתיק הוא לוקח י"ס דכתר דמ"ה, ועוד לוקח ה"ס ראשונים דכתר דב"ן, וג"ר דחכמה דב"ן, וד"ר דבינה דב"ן, וז' כתרין דז"ת דב"ן. כל מ"ה דכורא. וכל ב"ן נוקבא. אך ז' כתרין דז"ת דב"ן, יש ספק (מ) אם לקחם עתיק בגוף שלו, או לא שלא לקחם כלל.

ונחזור לענין, כי א"א לקח דכורא דיליה, כל י"ס דחכמה דמ"ה. גם נוקבא דיליה, לקח ה' תחתונות דכתר דב"ן, ודע, כי הגלגלתא שלו, הוא בינה שבכתר דחכמה דמ"ה, מעורבת עם איזה חלק דכתר דב"ן. וחכמה שבו הוא חכמה דחכמה דמ"ה, מעורבת עם חלק מכתר דב"ן. וב' אלו נקרא חו"ב שבמוחין. ולפי שבינה זו היא מכתר דחכמה דמ"ה, (ג) גדלה

ד"ג, ב"ן דב"ן, בביאה א'. (א) ואחר כך בזווג ב', נותן בה גם החסדים דאמא, מ"ה דב"ן. ואז יוצא הולד, כלול דכר ונוקבא, דכר מ"ה דב"ן, ונוקבא מב"ן דב"ן, (ב) ושניהם הם גבורות מב"ן.

וזהו שורש קין, כי הוא יוצא משם ב"ן, שתחילתו שם ס"ג, גדול משם מ"ה, ושת יצא זכר ונקבה שלו, מן החו"ג דאבא, שהם מ"ה דמ"ה, וב"ן דמ"ה. אך הבל, יצא לחצאין, חצי מ"ה דמ"ה, וחצי מ"ה דב"ן. ונוקבא, חצי מב"ן דמ"ה, וחצי מב"ן דב"ן. ולכן נחלקו לב' תאומות. ואזתה שהיתה מב"ן דב"ן, נקרא האומה יתירה, יען כי הוא מבחי' קין, לכן נתקנא בה קין, והבן זה.

ובזה תבין, איך יש אנשים וזכרים, באים מן הגבורות, (י) שהוא שם ב"ן. הענין, כי הם מ"ה דב"ן, והנוקבא שלהם מב"ן דב"ן גרועות מהם. ויש זכרים מ"ה דמ"ה, ונקבות מב"ן דמ"ה. גרועות מהם. אך בערך מ"ה הכולל, וב"ן הכולל, יש יתרון גדול לב"ן הכולל, על מ"ה הכולל, יען כי שם ב"ן הוא בחי' ס"ג, והוא עליון מ"ה, כמבואר בספר אחר, בענין המלכים, שהם מס"ג. וזהו ענין א"א, שכתף ימין שלו, הם חסדים מ"ה הכולל. וכתף

ה ש מ ש

עשירי משער המוחין, כי קין מב"ן דב"ן יצא, והבל מב"ן דמ"ה ע"ש.

(ג) נ"ב, (עין לקמן פ"ט, בהגהת מוהר"ח ז"ל הא', ובסוף הגה"ה הב', ודו"ק) נ"א דב"ן, כ"כ מוהר"פ. וכן נראה, ודוק שכן הוא האמת, כי זאת הבינה, אינה בינה דכתר החכמה, אלא החלק שמכתר ב"ן, שנתערב עם חכמה דחכמה דמ"ה, והבן היטב, כי החכמה דא"א, שהיא מוחא סתימאה, שהיא זאת החכמה, עב חלק הב"ן המעורב בה, הם הנקרא בוצינא דקרדינותא כו'.

הגהות ומראת מקומות

(כ) ע"י בתע"ס שיעור ח' מן אות נ"ט עד אות ס"ג. (ל) נ"א מ"ן של המלכים רק (כת"י). (מ) עיין שער עתיק פ"ג.

(י) ע"י באד"ר אות שכ"ו בסלם מאמר קין והבל. ועי' שער תקון הנוקבא פרק ג'.

(ג) אבא מן הנקבה, חצי בינה עליון דמ"ה. ואמא מן הזכר, (ד) חכמה כולה דב"ן. אך נקרא חכמה זו דב"ן אמא, להיותה בחי' ב"ן. ובינה דמ"ה נקרא חכמה, להיותה דמ"ה. והבן זה.

נמצא א"כ, כי כפי האמת שניהן נקרא חכמה לבד, והם בחי' י' ראשונה שבשם, ולפי שאמא גדולה לאין קץ מאבא, מג' בחי' : א', הוא כי זה חצי בינה דמ"ה, וזה חכמה שלימה דב"ן. הב', כי זה חכמה, וזה בינה. הג', כי זה מ"ה, וזה ב"ן שגדלה מעלתו ממ"ה, להיותו בחי' ס"ג, כנודע כי המלכים שמתו הם כולם ס"ג.

ולכן נמצא, כי אמא יצאת עתה טמירה, ומלוכשת תוך אבא, ולכל אלו הסיבות הנ"ל, נקרא שניהן אבא, או חכמה לבד, כי היא לא נגלית כלל, לכן שניהן הם י' שבשם. כי ר"ד גי' י', צורתה ד"ל. הרי כי אמא היא נעלמת תוך ה', ואינה נזכרת רק י' פשוטה, שהוא אבא. וז"ס עטרת בעלה.

אמנם יש"ס (ותבונה, נעשין) מחצי תחתון דבינה דמ"ה, ותבונה מבינה שלימה דב"ן. ואז הם שניהן בבחי' בינה דמ"ה וב"ן. לכן נקרא שניהן בינה לבד, והיא ה' ראשונה שבשם, ואז אבא טמיר וגניז, כי גם הוא י' דמילוי ה"י כי הרי עתה אין לה גדולה עליו, שעתה יצניהן מבחי' בינה, ולהיותי מבחי' זכר, לכן

מעלתו, על חכמה דחכמה דמ"ה, ולכן היא שם טמירה, ולא אתגליא, ונקרא בוצינא דקרדוניתא, אשר שם היא נעלמה יתיר מחכמה, ומתלבשת בתוכה, ולכן לא אתגליא בינה תמן כלל, וממנה יצאו כל הגבורות כולם.

והטעם שהבינה דכתר דחכמה דמ"ה היא גלגלתא, לפי שכמו שא"א הנקרא כתר דכללות דעולם אצילות, אין ג"ר מתלבשת באר"א, וכן בכל פרצופים. כן כתר חו"ב (נ) של אריך הפרטי, אין מתלבשין (א) בחכמה שבו, אלא ז"ת של כתר, נמצא כי בינה שבו נשארה על החכמה, דוגמת גלגלתא עליה, והבן זה, כנזכר בכת"י מורי זלה"ה.

אמנם בינה שבו, היא הבינה דחכמה דמ"ה, ועמה חלק מכתר דב"ן, וירדה בגרון כנודע, ומשם יצאו אור"א, זה ממ"ה, וזה מב"ן, כי גם שם יש חו"ב, כי בינה דמ"ה, נעשית חכמה, בערך חלק דב"ן, הנקרא בינה דב"ן. והענין, כי אלו הב' בחי', הם דוגמת אור"א וישו"ת, כי אור"א במוחא סתימאה. ושניהן נקרא חכמה לבד. וישו"ת הם בגרון, ושניהם נקרא בינה לבד. וכמ"ש לקמן, גבי אור"א האמיתים, ע"ש.

והנה מן הגרון שהוא ישו"ת שבא"א, יצאו אור"א האמיתיים של כללות האצילות, ואותן אור"א נחלקו לב' בחי' אחרות : אור"א, ויש"ס ותבונה. (ב) ודע כי אור"א עלאין, נעשו

הגהה

(א) צמח, מס' זוהר הרקיע ד"ג משמע, שם בינה שבבינה של הכתר, ואולי שזה כי י"ס של הכתר, כ"א כלולה מי', מדקאמר בג"ר דוקא.

השמש

(ב) נ"ב בשער המוחין, פ"י (עיין שער המוחין פ"ט כי שם חלקם) הרב באופן אחר ע"ש, ועם מה שאכתוב לקמן בעמוד זה למטה יובן כי הכל א'.
(ג) נ"ב, עיין בשער אור"א פ"ד, שהניחו הרב בצ"ע, אמנם בפ' הנזכר במ"ק ובתרא.

הנהות ומראה מקומות

(ג) נ"א ל"ג חו"ב (כת"י).

פרק ט מ"ב

(ע) והנה תראה, כי עתיק כולל מ"ה וב"ן, ושניהם זכר ונקבה, פרצוף א'. והנה אחוריים דמ"ה וב"ן, באמצע זה הפרצוף. ופנים דמ"ה מצד א', ופנים דב"ן מצד הב', וב' בחי' אחוריים ביניהן.

וא"א, גם הוא זכר ונקבה, מ"ה וב"ן, פרצוף א'. אלא שהוא באופן אחר, כי בכל הציו הימיני, יש מ"ה בפנים ואחור. ובכל חצי שמאל, יש ב"ן דפנים ואחור.

אך באו"א, יש מ"ה וב"ן, אלא שהם ב' פרצופים, דבוקים יחד תמיד, פכ"פ, דוגמת עתיק, וכל כך הם דבוקים, עד שנחשבין שניהן לפרצוף א', ונקרא אבא. וכן באמא היא כך, כי הם ב' פרצופים דמ"ה וב"ן, אלא שהם דבוקים מאד פכ"פ דוגמת עתיק כנ"ל. ובזו"ן יש גרעון אחר, כי כל מה שהולכין הפרצופים ויורדין ממדרגתן, מתגלה מאד

גובר עליה. משא"כ באו"א, שאז יש לאמא יתרון גדול מאד על אבא כנ"ל. (א)

הרי נמצא, כי כפי האמת, אבא הוא כללות או"א עלאין, יו"ד שבשם. ואמא היא כללות יש"ס ותבונה, ה' ראשונה שבשם. אך לפרקים אנו קוראין אבא, לאבא ויש"ס, להיותן שניהן בינה דמ"ה. ואמא בינה ותבונה, להיותן שניהן בחי' ב"ן לבר, שהיא נקבה.

ובזה תבין מ"ש במ"א על (ב) ולא אבא בעיר כו', כי (יש) זווג יש"ס ותבונה, (נ"ב, נ"ל שצ"ל הוא אינו תדיר דפסיק זווגיהו, וז"ש ולא אבא בעיר) הוא זווג דלא פסיק כנודע, ונקרא זווג בינה ובינה כנ"ל. אך ולא אבא בעיר, הוא חכמה עם בינה, שהוא או"א עלאין, דפסיקס זווגיהו. ונודע בדרוש אחר, כי אמא נפקא מבין דרועין דאבא, והוא סוד ישו"ת, הנקרא אמא, נפקא מתחת ב' דרועין דאו"א עלאין, הנקרא שניהן אבא לבר.

ה ש מ ש

מהחזה ועד הטבור. וכמו שכל כללות אבא נקרא או"א, כן חצי פרצוף כללותו הנק' יש"ס, נקרא א"א (או"א), ובכללות נקרא יש"ס לבר, והוא בכללותו עומד תחת כללות אבא עילאה. וכן כמו שכל כללות אמא נקרא ישו"ת, כן חצי פרצוף כללותיה הנקרא תבונה, נקרא ישו"ת. ובכללותיה נקרא תבונה לבר, והיא בכללותיה עומדת תחת כללות אמא עילאה, כי אלו ואלו דא"ת, אבא ואימא עם ישו"ת, הם זה כנגד זה, והם זה תחת זה כנ"ל.

(ב) נ"ב, עיין בשער ט"ו שער הזווגים פ"א ע"ש היטב, ותבין כי הנוסחא האמיתית הוא ככתוב כאן, ישו"ת הם כללות אמא, וזווגם נקרא זווג בינה עם בינה, כי יש"ס הוא חצי בינה דמ"ה, ותבונה היא בינה דב"ן כו'.

הגהות ומראה מקומות

בתלמוד עשר ספירות שיעור ח' מן אות ס"ג עד אות ע"א.

(ס) ג"א דלא פסיק (כת"י).
(ע) מכאן עד ד"ה והענין כי הנשמה נתבאר

אך כפי הנראה מדרוש אחר, בענין עיבור יב"ת, צ"ל לאה ועקב, במקום יעקב ורחל. נמצא, כי אלו שהם עתיק ונוקבא, וא"א ונוקבא, הם נשמה, והם ג' רישין, ואח"כ אר"א וישסו"ת, הם רוח, והם ג' רישין, ואח"כ זר"ן ויעקב ולא, הם נפש, והם ג' רישין. וז"ס באדרא דרפ"ט, ואינון מתתקנין, כמה דע"ק ג' רישין מתעטרין ביה, הכי כולם בג' רישין.

והענין כי הנשמה עצמה יש בה נר"ן, וכן ברות, ובנפש נר"ן. כנודע כי חב"ד הם כהן לוי ישראל, והם נר"ן, וכן חג"ת, וכן נה"י. ובוה תבין, איך נקרא חכמה בלשון נקבה, כי הרי הוא בינה דמ"ה, וחכמה דב"ן, שלהיותה בחי' חכמה דב"ן, הוא בחי' נקבה, והבן זה מאד.

גם בזה תבין, מ"ש המקובלים, וכן בזהר פ' פקודי רנ"ט ע"ב, כי כל דינין במחשבה אתברירו, והוא להיות שם חכמה דב"ן שהוא דינין, וזהו בוצינא דקרדינותא דבטש במוחא (א) ודוגמא אל הנ"ל, יש בענין אורות העקודים, במטי ולא מטי, ובטישא שכתבנו במ"א.

גם תבין עם הנ"ל, כי כל א' מ"ס, הוא פרצוף גמור. חוץ מהג' המכריעים, שהם: דעת, ת"ת, יסוד, שכ"א כלול ב' פרצופים, להיותן מכריעים. והרי הם י"ב פרצופים, בט"ס. ולכן הם סוד הנטיעות, דאשתהי י"ב ירחין והבן זה. ואפשר כי בספ"י העשירי, או תהיה בחי' ויכתר שהוא למעלה מעתיק, או בחי' מלכות, שהוא למטה בג' עולמות בי"ע כנודע.

פירודם, בחי' המ"ה מבחי' הב"ן. ולכן נתוסף פירוד בחלק מ"ה וב"ן שבוז"ן. והענין, כי הו"א כולו בחי' מ"ה. והנוקבא כולה בחי' ב"ן. והם נפרדים, לזמנין אב"א, ולזמנין פב"פ. והנה דוגמת אר"א, הם ז"א ורחל, השוין בקומתן. ודוגמת יש"ס ותבונה, הם יעקב ורחל הקטנים, מהחזה דז"א ולמטה, והבן זה. ודע, כי יש יעקב שהוא חצי תחתון דז"א, והוא המזדווג עם רחל הקטנה. ויש יעקב ולא, בחי' האחוריים דאר"א.

כלל העולה, כי יש עתיק וא"א דמ"ה, ועתיק וא"א דב"ן. וכנגדן אבא ממש ויש"ס דמ"ה, בינה ותבונה דב"ן. וכנגדן ממש ז"א ויעקב דמ"ה, רחל ולא (ס"א רחל) דב"ן. הרי (הם) ג' בחי', (שהם ד' ד' ד') כי כך הוא א"א דכורא, לגבי עתיק דכורא, כמו יש"ס לגבי אבא, וכמו יעקב לגבי ז"א. וכן כך היא נוקבא דא"א, לגבי נוקבא דעתיק, כמו תבונה לגבי בינה, וכמו רחל הקטנה, לגבי רחל עלאה.

נמצא, כי כשנחבר כל הבחי', יהיה ג' בחי' דוכר ונקבה, והם: א' עתיק ונוקבא, ובהם נכללין א"א ונוקבא, ב', אר"א, ובהם נכללין ישסו"ת. ג', זר"ן, ובהם נכללין יעקב ורחל.

וכשתחברם באופן אחר, יהיה א"א ונוקבא, דעת הכולל חו"ג, מכריע בין החו"ב, שהם עתיק ונוקבא. וכן ישסו"ת, הם ת"ת, מכריע בין אר"א, שהם חו"ג. וכן יעקב ורחל, הם יסוד, המכריע בין נ"ה, שהם זר"ן. כנודע דאיהו בנצח, ואיהי בהוד. והבן זה מאוד.

הגהה

דקרדינותא נעשה זכר, להיותו חכמה. וז"ס אמא, כי היא עטרת בעלה. ואפשר, כי עד"ז הוא בחכמה דא"א, כי היא כלולה מחכמה דמ"ה, ומכתר דב"ן, וא"כ כתר דב"ן היא בוצינא דקרדינותא, דבטש ונעשה זכר, ובטש בהאי מוחא שהוא חכמה דמ"ה, גרוע ממנה, והיא נקבה כנגדה. ונמצא כי האי מוחא סתימאה דא"א, אתתקן כעין דוכרא, כנוכר באדרא כנל"ח.

(א) מהרח"ו, ואולי אפשר לומר, כי אע"פ שזה מ"ה, (נ"ב שהיא דינין, וזו חסדים) וזה ב"ן, עכ"ז נתהפך הדבר, כי כיון שזה חכמה, אע"פ שהיא דב"ן, נעשה זכר. ובינה דמ"ה, אע"פ שהיא דמ"ה, נעשית נקבה, לערך חכמה דב"ן. וזהו ענין דבטש בוצינא דקרדינותא בהאי אוריא, (נ"א מוחא) והול"ל לחיפך, כי בטישה זו היא זיווג והורדת הטפה כנודע. ונראה אם כן, כי שם בוצינא

פרק י מ"ב

(צ) דע, כי תחלה יצאו ז' כלים, עם ניצוצין ואורות. וכלים, עיבור יב"ח. וניצוצין, ט' חדשים. ואורות, ז' חדשים. והנה הכלים, חב ג' בחי': חיצון, ואמצעי ופנימית. חיצונית הם כ"א אוזרות של תפילין, גימטריא אהי"ה, כי עיבור וניקה ע"י אמא, דנקראת אהי"ה. (ק) והניצוצין (הם האמצעות) הם המוחין שבתוכן, והם אלהים.

ואח"כ באין פנימים דז"א, והם האורות. והם המוחין דהויות, והם באים מלובשים תוך הנה"י דאמא. והויות דמוחין דעיבור, תוך החיצונית נה"י דאימא. והויות דמוחין דיניקה, תוך אמצעית נה"י דאמא. (ר) והויות דמוחין דגדלות, תוך פנימיות נה"י דאמא.

והנה, המוחין דאלקים, שהם מוחין דחיצוניות דג' כלים, הם נעשין קרומות, בערך המוחין דהויות, שהם פנימים.

אח"כ בעיבור ב' דהגדלה, נתוספו ג"ר דז"א, בבחי' כלים רחיצוניות, לכל ספירה מהם. ובוה נשלמו י"ס דכלים, בג' בחי'. וכל זה נקרא חיצוניות, וגם נתוספו ג' מוחין דחיצוניות, שהם אלהים דג"ר, והם מהניצוצין. וגם נתוספו פנימית ג"ר, שהם המוחין דהויות, והם מתלבשים תוך פנימית נה"י דאמא.

כלל העולה, כי החיצוניות הם בחי' הכלים דז"א, עם המוחין שלהם, שהם אלקים, שהם ניצוצין. ופנימית, הם ג' בחי' הכלים דנה"י דאמא, עם המוחין שלהם דהויות, שהם אורות. אח"כ נכנסו בהם נר"ן, ונשמה לנשמה, מבחי' הט' היות שבתשעה נקודות. כמו שידעת. ונתלבשו תוך המוחין דהויות.

ודע, כי המוחין דקטנות ועיבור, הם מוחין (ש) דהויות דנה"י דז"א, ובתוכם הנפש, יען אז היה כליל ג' בג'. אחר כך ביניקה, נכנסו המוחין דהויות דחג"ה, ובתוכם הרוח,

גם תבין, כי זז"ן כיון שהם נפרדין לגמרי, הוכרחו להדבק בראשונה דיבוק גמור, שיהיה ז"א כולל מ"ה וב"ן, חו"ג, כדי שאחר הנסירה, המיד יהיה לו דיבוק עם נוקבא, ואז נשאר הוא במ"ה, והיא בב"ן.

גם תבין מ"ש באדר"ן דר"צ, ובהאי חכמה עירותא וסיומא אשתכח (פ) וזה מכח ב"ן אשר שם, ומבחר דאתפשט חכמה, אתגלייא אמא, בינה, ה' ראשונה שבשם, הכוללת יש"ס ותבונה.

מהרח"ו, ואולי אפשר לומר, כי הג"ר הנזכר באדר"ן, הם עתיק ונוקבא, תרין רישי, ושניהן בחי' כתר דמ"ה ודב"ן. ולכן נקרא עתיק עילת כל העילות, ונוקבא דעתיק עילת העילת. ורישא ג', הוא א"א ונוקבא, שהם מכריעין בין העתיק לנוקבא, ולפי שא"א לא נעשה רק מחכמה דמ"ה, נקרא חכמה סתימאה, ורישא תנינא שהיא כתר דב"ן, נקרא כתרעלא. ורישא קדמאה (נ"א תליתאי) נקרא רדל"א, עתיק דכורא.

ויש לזה סמך בכתי מורי זלה"ה, בפי' ספרא דצניעותא, שאמר שם, כי ראש הא' שורש העצמות, וראש ה' שורש הכלים. וזה להיותו נוקבא דעתיק, שכל הכלים מצד הנוקבא יצאו, שהם המלכים דב"ן. וראש הג' כלול מב' השרשים, שורש העצמות מא"א דכורא, ושורש כלים מנוקבא דא"א, שהוא ב"ן. ולפי ששניהן נקראו מכריע א', נקרא ראש אחר לבד.

ונמצא כי א"א כולו נקרא חכמה סתימאה, כי הלא הוא חכמה דמ"ה כולו. ואפשר כי כתר דב"ן, מחציתו תחתון, נעשה לו בסוד אור מקין, והוא גולגלתא, ונקרא בינה דלילה, עטרת וכותרת לבעלה, בסוד גולגלת דמוחא. אך ממקומות רבים נראה, כי רישא עלאה עתיק לבד, וב' רישין הוא באריך.

הנהגות ומראה מקומות

(ק) נ"א דחיצוניות והם הנצוצין (כ"י).

(ר) ע"י מבר"ש שער ח' פרק י"ג דף ק"ח.

(ש) נ"א ל"ג דהויות (כ"י).

(ט) ע"י שער הזווגים פרק ה'.

(צ) ע"י בתע"ס שיעור י"א מן אות ע"ו עד

אות צ"ו.

ונעשה בן ר"ק. ואח"כ בגדלות. נכנסו המוחין דהויות דחב"ד דז"א, ובתוכם הנשמה, ונשלם קומתו.

אך ת) צריך שתדע, כי המוחין של חג"ת נה"י, שהם עיבור ויניקה, הם כל אחד במקומו, יען כי הו"ק, אין אחד גדול מחבירו. אך המוחין דגדלות, הם מתפשטין בכל הגוף, דוגמת או"א שמתלבשין תוך ז"א, כן חב"ד דז"א מתפשטין תוך ו"ק עצמן, ואפשר שאינו כך.

גם מ"ש לעיל, כי בגדלות נתוספו מוחין דאלקים, זולת הויות, אפשר (ס"א אי אפשר) שאין בגדלות אלקים. ובוזה מתיישב מ"ש לעיל בכללות האצילות, וגם בענין ג' כלים ונשמה שלהם, ואור המקיף, כי הכלים דז"א יש בהם הויות בלי ניקוד, אך הנשמה הם בניקוד, והמוחין שלו הם אלהים, כיון שהם ניצוצין דין. ואין תימא אם הכלים הם הויות, כנודע. כי יש אלהים גדול מהויה, כנ"ל בענין אחוריים של הויות.

ואפשר, כי כמו שיש פנים ואחור בכלים, יש ג"כ בנר"ן. וכן כתבנו במ"א. אך אלהים דמוחין יורדין עד בריאה, כי (גם) ג' כלים חיצוניות דז"א, ירדו בהכרח עמהם, כי הם יותר חיצוניות מהם.

וכבר ידעת ממקום אחר, איך הג' כלים יורדין בבי"ע, אף על פי שבמ"א אמרנו, שאין אלקים יורדין רק עד הבריאה, הוא להיותן מוחין. אך הג' כלים, יורדין בבי"ע.

נמצא, כי כל חיצונות דז"א, עם המוחין דקטנות, יורדין בבי"ע, ונשאר הוא בפנימות לבד. ואז ג"כ ג' כלים דחיצוניות אמא, נשארין עם המוחין דגדלות. כי א) כבר ידעת, כי חיצוניות עליון נעשה פנימית, תוך פנימיות שלמטה ממנו, ואז החיצונות התחתון, מוכרח לירד להעשות פנימיות אל שלמטה הימנו יותר, והבן זה היטב.

נמצא, כי בהכרח שיוורד החיצוניות דז"א, עם מוחין דאלקים דחיצוניות, בבי"ע. והוא ענין העמידה, שתמצא שם, איך יורדין האלקים ממדרגה למדרגה. גם תראה, איך יש כמה זווגים, לתועלת זו"ן, ואיך מתמעטין ונגדלין כמה פעמים. והטעם, כי החיצוניות שלהם יורד למטה בבי"ע, והם עצמן עולין בחג"ת דאמא, והוא סבת כמה מעוטים שיש, וכמה שינויים ועליות, זו אחר זו והבן היטב.

גם תבין ממ"א, איך הפנימית יש בו עיבור יניקה ועיבור, והם מן ט' חדשים, וז' חדשים. והחיצוניות, הם מט' ויב"ח. ובמ"א כתוב, כי האורות הם מז', והכלים מיב"ח, והבן זה. ובמ"א כתוב, כי תחלה נעשה פנימית, ואח"כ חיצוניות. ובמ"א להיפך. ב)

ונראה לתרץ, כי אין חשש, כי בתחלה בבריאת עולם, הוצרך לעשות חיצוניות תחלה, כי כן סדר שתחלה נכנס הגוף, ואח"כ הנשמה. אך אח"כ הוא להיפוך, כי החיצוניות אינו יכול לכנוס, אם לא יכנוס תחלה הפנימית.

גם מ"ש, כי היה כ"א בפ"ע, זה היה בבריאת עולם, או בעת שהוא דוגמת בריאת עולם, אמנם בכל יום בעת התפלה, נעשה ביחד.

גם ביארנו במ"א, כי הכל היה בטעם א' אמנם בערך שזה היה בעיבור ט', וזה היה יב"ח, חלקם בפ"ע. או אפשר להיפך, כי מ"ש שם, שהאורות היו במקום יסוד בינת, אינו בעת התיקון של הכלים, רק אח"כ.

וגם תבין, בענין הציצית, ובענין הק"ש ביארנו, כי הויות דמוחין, אינם ג' הויות דג' בחי' הכלים. גם תבין, מה שאנו אומרים תמיד, כי המוחין הם פנימית עולמות, שמשם הנשמות. גם תבין, מ"ש כי החיצוניות שם אלקים, ופנימית הויות, כי זה איירי בניצוצין, וזה באורות, ושניהן בחי' מוחין, לא בכלים.

הגהות ומראה מקומות

- (ת) ע"י שער פנימיות וחיצוניות פרק ד'. (א) ע"י שער או"א פרק ט'.
(ב) ע"י סדר אצילות למותרח"ו פרק ג'.

יותר, כי הימין נתקן תחלה, שאינו כ"כ דינין. והנה גם יש במוחין שהם הג"ר בחי' אורות כנ"ל, כי ג' בחי' הם: כלים, וניצוצין, ואורות, לכן שים בדעתך להבין ענין הקדמה זו, כי הוא מוכרח לך, להבין רוב דרושי ז"א. והיא הקדמה בענין דרוש דמוחין דקטנות, ויניקה, וגדלות דז"א.

שער הרביעי

שער המוחין ויתחלק ל"ב פרקים

פרק א מ"ח

(ג) ונחזור [לעיל ונאמר, כי] הנה נתבאר ג' בחי' של ו"ק, שהם נקראו מלכי ארץ אדום, אימתי נתקנים. עתה צריך לבאר, עוד בחי' אחרת, והוא מה שנתבאר אצלינו בהרבה מקומות, כי גם בזמן עיבור יש מוחין אל ז"א, שהם ג"ר, אלא שהם שמות אלהים. וכאשר (ד) נעריך הד' כלים של המוחין, בזמן י"ב חדשים, נמצא כי בג' חדשים נגמר בו כלי הראוי להיות בו מוח אחד.

והנה כלי המוח ההוא, מבחי' אלקים. והוא גימטריא פ"ו, כמנין הנ"ל, שהוא קרוב לשיעור הימים, שיש בג' חדשים, שאז נגמר (כלי) מוח אחד דאלקים. ונמצא שבתשלום יב"ח עיבור, נגמרו ד' מוחין, וכל זה בבחי' הכלים, שזמנם יב"ח. אמנם בבחי' הניצוצין, שזמנם ט' חדשים, הוא באופן אחר, כי הנה נודע, כי המוחין פרטן ד', וכללותם הם ג' לבד, שהם חב"ד דז"א, כי הדעת כולל חו"ג. נמצא, כי מוח א' מבחי' הניצוציות, נגמר בג' חדשים. וג' מוחין נגמרים בט' חדשים, שהם זמן עיבור הניצוצין. וגם לסבה זו ארז"ל, כי לג' חדשים ניכר הולד, לפי שכבר יש לו מוח אחד מתוקן. אמנם אני מסופק מה ששמעתי ממורי זלה"ה, אם המוח הא' שהתחיל להתתקן בג"ח הראשונים, הוא מוח הנקרא חכמה, להיותו ראשון, וגם שהוא קו ימין, או אם הוא מוח הדעת, שהוא אחרון, אשר בו סוד חו"ג, המגדלין את הולד. וכפירוש הראשון נראה

ודע, כי עיקר הז"א הוא בחי' ו"ק לבד. בבחי' כללות כל עולם אצילות, בהיותו כל עולם האצילות מצויר בבחי' פרצוף אחד בלבד. ואמנם בבחי' פרטות עצמו, הוא פרצוף שלם, כולל כל י"ס שבו, וא"כ מוכרח הוא, שמלבד היות לו ו"ק הנ"ל, עוד יש לו בחי' ג"ר שבו, וענין זה הוא לעולם, ר"ל בג' זמנים שיש אל ז"א, הנקרא עיבור, ויניקה, ומוחין, ר"ל דגדלות שבו. כי אע"פ שאנו קורין ומכנים (אותו) בחי' מוחין אל זמן הגדלות, אינו סבה דבעיבור ויניקה אין לו מוחין, כי מוכרח הוא שיהיה תמיד כולל י"ס שבו, אשר מכללן הם ג"ר, שהם נקרא מוחין (א).

וביאור הענין דע, כי בימי עיבור ויניקה, אשר עדיין אז נקראים הקטנות של ז"א, יש בו ג"כ בחי' ג"ר שבו, שהם תמיד נקרא אצלינו בשם מוחין, זולת ו"ק שבו. והנה כמו שנתבאר, שבו"ק יש כלים, ויש ניצוצין, ויש אורות, שהם ג' בחי' שבהם. והנה הכלים הם האיברים שבאדם והניצוצין הם הנפש שבאיברים החיצונים שבאדם, הכוללים בשר וגידין ועצמות. והאורות, הם הנפש של איברים הפנימיים, שאין בהם גידין ועצמות, כגון הלב, והריאה, וכליות, וכבד, וכיוצא בזה, ואין כוונתנו אל נפש לבד, כי שם נפש כולל לכל חלקי רוחניות נר"ן. (נ"א נרנח"י) (ב).

ה ש מ ש

(א) נ"ב, והבן זה מאד. אבל הסיבה היא, ולכן נכנה זמן הגדלות בשם מוחין, והבן זה כפי מ"ש עתה, כי המוחין שיש לו בעיבור ויניקה, אינם חשובים, אלא אותם דגדלות, (ב) נ"ב, עוד שמעתי ממורי ז"ל, כי

הגהות ומראה מקומות

(ג) לשון מהר"ו בכת"י ענין זעיר על מתכונתו. (ד) ע"י שער אנ"ך פרק א':

המוחין חומריים, הם נעשין מבחי' האורות. הם היות ממש, אפי' בימי עיבור ויניקה. והקרומות לבד, הם נקרא אצלנו תמיד מוחין דאלקים דקטנות. וזכור זה מאד, לפי שהם מבחי' הניצוצין, שהם הדינין, אבל המוחין הם שמות הוי"ה.

והנה כל זה הוא בעיבור ויניקה, כי בזמן הגדלות הוא באופן אחר כנ"ל, כי הכלים הם באיברים, והניצוצין הם נפש לאיברים החיצונים, והאורות הם נפש לאיברים פנימים, והם בחי' נפש ונשמה ורוחניות גמור, אל המוחין חומריים הנ"ל, שנעשו בזמן הקטנות, והם ג"כ בחי' שמות של הוי"ה אחרים, יותר מעולים ורוחנים מן שמות הוי"ה של המוחין חומריים עצמן כנ"ל.

כלל העולה, כי המוחין דימי קטנות, הם מוחין חומריים, והם הוי"ה. וקרומיהן, הם שמות אלקים. אבל המוחין שבזמן גדלות, אינם בחי' החומריים, רק נשמה ורוחניות המוחין לבד, אשר אלו השמות (ו) של המוחין, הם נמשכין מן הרוחניות של האורות, שיש במוחין דא"א עצמן, והם ממשיכין ג"כ מלמעלה מהם, שהם א"א ועתיק כמ"ש במקומו בע"ה.

נמצא כי בכ"מ שזכר בחי' מוחין דגדלות, אין הכוונה על בחי' המוחין החומריים, כי אלו

והנה גם בגר', יש הם ג' בחי' אלו, והם הכלים והניצוצין והאורות. והם ממש ע"ד הנ"ל, כי אורות הם הרוחניות והנפש ונשמה, אשר באבר פנימי שבו, שהוא במוח עצמו, שאין בו בחי' בשר גידין ועצמות, אלא דומה ללב וריאה. והניצוצין, הם נפש אל האיברים החיצונים שבראש, שהם כוללים בשר גידין ועצמות, והכלים, הם האיברים עצמם. (א)

ואמנם התחלקות ג' בחי' הנ"ל ע"ד, הוא בזמן הגדלות. אמנם בזמן הקטנות, שהם ימי עיבור ויניקה, מתחלקים ג' בחי' הנ"ל באופן אחר, והוא כי מן הכלים נעשין איברים החיצונים, שהם העצמות, הנקרא ג' חללי דגלגלתא. הנעשין מן עצמות ממש היבשים, ונעשו בצורת ג' כלים חלולין, הנקרא ג' חללי דגלגלתא. ומן הניצוצין נעשו ג' קרומות ממש, שיש בתוך ג' חללי דגלגלתא, החופפים על המוחין כנ"ל, ואלו הקרומין הם הנזכר אצלנו תמיד, מוחין דאלקים, לפי שהם בחי' רפ"ח ניצוצין שהם דינין, אשר בסבת היותן דינין, ירדו הניצוצין גם כן עם הכלים לעולם הבריאה, כנזכר בדרוש רפ"ח ניצוצין.

ומבחי' אורות, נעשו הג' מוחין עצמן, שהם כעין הבשר רך מאד, כמו ליחה לבנה, והם מוחין חומריים ממש, אלא שהם יותר צחים וזכים מן הבשר של שאר האיברים. ואלו

הגהה

(א) ונלע"ד, כי הכלים כוללים איברים חיצונים ופנימים. אלא שנחלקים לב' בחי' שיש בכלי, שהוא (נ"א אלא ב' חלקים יש

השמש

הניצוצות הם בחי' נפש, אל האיברים חיצונים. והאורות הם בחינת נפש, אל האיברים הפנימים, כמו הלב והריאה, וכיוצא באלו. ואיני יודע איך נקשר ומתיישב דרוש זה, עם דרוש הנז"ל, שאמרנו שהניצוצות נעשו קרומות, והאורות נעשו מוחין. ואפשר לי

הנהגות ומראה מקומות

(ה) עי' שער פנימיות וחיצוניות פרק י'. (ו) נ"א הנשמות (כת"י).

וג' חדשים אחרונים, אשר הזווג ביסוד הבינה למעלה, או יפה לולד, שהם בחי' אורות אשר שם. וגם יפה לאשה, אשר שם יסוד. שהוא מקום הביאה הזווג ואין לה צער.

ודע, כי אע"פ שאמרנו, כי בג' האמצעית, הזווג הוא במקום החתך, ובג' אחרונים הזווג הוא ביסוד הבינה, הענין הוא, כי בכל בחי' הג' (כ) של הולד, עולין למעלה, אפי' בחי' הכלים, ממדור למדור, עד מדור העליון. ואחר כך בעת הלידה, מתגלגל הולד כלול משלשתן, ויורד מלמעלה עד למטה, ואז הוא זמן הלידה.

פרק ג מ"ת

(ל) ועתה נבאר הלידה, איך ילדה אימא עילאה את זרין. והנה בביאור של התפילות, בענין ק"ש, נתבאר שם אצלינו ענין לידת אמא עילאה את זרין, בסוד ו' תיבות דשמע ישראל, ע"ש היטיב, כי הנה שם נתבאר.

יסוד הענין הוא, כי הנה הו"א, הוא הולד הנתון בעיבור במעי אמא, שהוא ט' חדשי העיבור, וכאשר נשלמו ט' חדשי העיבור, אז נולד ויצא לחוץ. ואמנם יש בחי' לידה, בין בו"א עצמו, בין בבחי' המוחין שלו של זמן הגדלות כנ"ל, שהם בחי' רוחניות ונשמות המוחין דזיא, וב' הבחי' שרין, כי כבר נתבאר אצלינו, כי תמיד נכנסין ומתלבשין נה"י מ' דאמא, ומתפשטין תוך זיא עצמו, בין בבחי' זמן עיבור, בין בבחי' קטנות, שהוא זמן יניקה,

כבר נעשה בימי עיבור ויניקה. רק הכוונה הוא, בנשמה ורוחניות המוחין, הנמשך לו בימי גדלותו, וזכור (כלל) זה ואל תטעה.

פרק ב מ"ת

(ז) ונחזור לענין ראשון, כי הנה נת"ל, איך ג' בחי' יש בו"א, או בנוקבא, לתקן והם: אורות, ניצוצין, כלים. ונכנסו לתקן בסוד עיבור, בג' המקומות, שיש בפרצוף הכולל בינה ותבונה, והם: יסוד דבינה, ויסוד דתבונה, ומקום החתך שבין זו לזו.

וה"ס שארז"ל (ח) בג' חדשים הראשונים, הולד דר במדור התחתון. וג' אמצעיות במדור האמצעי. וג' אחרונים במדור העליון. הנה הם ג' מדורים הנ"ל. ויובן ג"כ מ"ש ט) בג' חדשים הראשונים, תשמיש קשה לאשה ולולד. והב', קשה לאשה, ויפה לולד. וג' אחרונים, יפה לזה ולזה. כי בג' חדשים הראשונים, בחי' התשמיש קשה לאשה ולולד, כי הזווג הוא למטה, ביסוד התבונה, ולכן כיון שכבר היתה שם ביאה ראשונה לצורך העיבור, נמצא שכל הזווגים שהיו שם מאז ואילך, הם כמעט לבטלה, י) כי כבר הספיק לאשה ולולד הביאה ראשונה.

וג' חדשים אמצעים, או הזווג במקום החתך, ואז (א) הזווג הוא יפה לולד, שהוא לצורך הניצוצין אשר שם. אבל לאשה עצמה קשה, לפי שאין שם בחי' יסוד הראוי לביאה ולזווג.

ה ש מ ש

(א) נ"ב, ז"ל הרב, ואל תטעה בדברינו לומר, כי באמצעים הולד הוא הניצוצות, ובאחרונים הולד הוא האורות. כי הנה זה הוא עיקר העומדים שם, אבל אה"נ, כי בחי' הכלים

הנהגות ומראות מקומות

(ז) ע"י שער החשמל פרק ג' ושער רוח הקודש	(י) ע"י שער המצות פרשת בראשית.
דף ח' ע"ב.	(כ) ג"א כי כל הג' בחי' (ח"ו).
(ח) נדה ל"א.	(ל) ע"י בתלמוד עשר ספירות שיעור י"ב
(ט) שם.	(מ) ג"א דא"א (כת"י).

בחי האורות שלה ושל ז"א, א"א להיות שם ביחד.

והנה כאשר עולין ומסתלקין אורות הנה"י דאמא, הם עולין ועומדין בחצי ת"ת התחתון דאמא עצמה, שהרי שם הוא מעמד ז"א בסוד העיבור, ודוחקין אותו לחוץ. וא"כ נמצא, שהם עומדין תחת המקום החזה של האמא, ששם עומדין ב' דדים של האשה, והרי הם עושין תועלת ג', בעלייתן למעלה. כי אז נתוסף הארה גדולה, ובולטין אותן האורות לחוץ, ונעשים במקום הזה כעין ב' דדים, ונבקעים, ומהם יוצא החלב להניק הולד אחר הלידה. וזהו סבה וטעם, למה אין באיש בחי ב' דדים בולטות כמו באשה.

והנה זה נדגש בחוש הראות, שתכף אחר הלידה, זב החלב, ויוצא דרך הדדים, משא"כ בתחלה. והנה נודע, כי הנה החלב הוא דם מתחלה, שהיה למטה ברחם שלה, ועלה למעלה משם עד מקום דדין, ונהפך לחלב, כי ע"י עליית האורות הנ"ל שם למעלה, גודם שיתהפך לחלב.

ובזה יובן משארז"ל, (ס) ע"פ אדם כי ימות באהל, אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה. כי התורה הוא ז"א כנ"ל, שהוא תורה שבכתב, והקים שלו הם המוחין, ואין התורה יכול להתקיים להיות לו מוחין, המקיים אותו, אלא ע"י בינה, הנקראת מי כנודע, אשר היא ממיתה עצמה, בשביל התורה, כי נה"י שלה, מסתלקין האורות שלה, ונשארים כמתים, כלים בלי עצמות, וגוף בלי נשמה. ועושה כן, בשביל התורה, שהוא ז"א, כדי שיתלבשו ענין התלבשות הזה מה ענינו.

גם ז"ס הפסוק הנ"ל, ויאמר בילדכן את העבריות וראיתן על האבנים, כי הנה בעת זמן הלידה, מסתלקין האורות, מן הירכיים של האשה, שהם נ"ה שלה, ונשארים קרים ויבשים כאבנים, כמו ירכי אדם במותו, כי הנה אורות שבתוכו שהוא רוחניות, הוא כמו אש,

ובין בזמן הגדלות, הנקרא אצלינו מוחין דגדלות, שהוא רוחניות המוחין כנ"ל. והנני מתחיל לבאר, בחי לידת המוחין דגדלות ז"א, שהוא בחי רוחנית ונשמות כנ"ל, וממנו יתבאר לך לידת ז"א עצמו ממש, כי הכל א'.

דע, כי הנה הפסוק אמר, בילדכן את העבריות, וראיתן על האבנים, וארז"ל (ג) כי האבנים הם הירכיים של אשה, שכאשר יולדת, מצטננות ומתקשות כאבנים, ולכן נקרא אבנים. ולהבין זה, נבאר תחלה מה ענין הלידה, ומי גרם אותה. והענין הוא, כי יש אורות רבות שם בבטן אמא עילאה ע"י העיבור כנ"ל, וזהו גורם, שהולד שהוא ז"א, רוצה לצאת ולהולד. ולהיות פי רחמה צד וסתום, א"א אל הולד לצאת מתוכה, לכן כאשר בא זמן הלידה, שנגמר זמן העיבור, וכבר נתקן ונצטייר העובר, אז בחי האורות והרוחניות שיש בנה"י דאמא, מסתלקין משם, ועולין למעלה בגוף אמא עצמה, במקום שהעובר עומד שם בבחי עיבור, ואז מתרבים שם האורות, כי הנה יש שם אור של הת"ת עצמו דאמא, והאודות של מחצית גוף התחתון שלה כנ"ל, וכל האורות דזו"נ אשר עומדין שם בסוד העיבור, ואין הבטן שלה יוכל לסבול כל רבוי אורות ההם, ואז האורות של בחי אמא עצמה, שהם בעל הבית, הם דוחקין את האורות של זו"נ, שאינם עלה, שהוא אורה, ומוציאין אותה לחוץ דרך פי היסוד שלה, ונבקע ונפתח רחמה, ויוצא הולד לחוץ.

ונמצא, כי עליות והסתלקות אודות דנה"י דאמא מלמטה למעלה כנ"ל, הוא לב' תועליות: א', לצורך הלידה כנ"ל, כי ע"י עלייתן, מתרבים שם האורות, ודוחקין את העובר, ומוציאין אותו לחוץ. והב' הוא, לצורך המוחין דז"א, כמבואר אצלינו, שאינן נכנסים בז"א, אלא אחר היותן מלוכשים בנה"י דאמא, ולכן הוצרכו להתרוקן מן האורות שלהם, כדי שיתלבשו במקומם אורות המוחין דז"א, כי ב'

הגהות ומראה מקומות

(ג) סוטה י"א: (ס) ברכות ס"ג: שבת פ"ג:

יניקה, ומוחין. וכן ג' כלים דבינה, הם: עיבור, ויניקה, ומוחין. (א)

פרק ה מ"ק

ענין זו"ן על מתכונתו

(ק) והנה נת"ל בדיושים שעברו, כי יש פרצוף בינה עילאה, דאהי"ה דיודי"ן, ופרצוף הבונה דס"ג. ונדבר עתה בפרצוף תבונה דס"ו לבדה, אשר יש בה כח"ב, וג' תבונות, כנ"ל. וכבר נת"ל, כי החיצוניות העליון, נעשה פנימיות בתחתון. וכל זה בבחי' כלים.

והנה זו"ן, אינן יכולין לקבל הארתן בבחי' נשמתן, אלא באמצעות חיצוניות התבונה שנתלבש תוך פנימותן בסוד מוחין, כנודע.

ואמנם יש כמה בחי' באורות הנשמה, והם נרנח"י. גם יש כמה בחי' תבונה, וכמה בחי' בינה כו'. ונמצא, כי לפעמים יש בז"א, ה' בחי' אורות נרנח"י הנ"ל, כולם ע"י אמצעות חלק התבונה. ולפעמים כולם באמצעות הבינה. ולפעמים ע"י אמצעות א"א.

ואמנם דע, כי כשאנו אומרים שלוקחין כולם באמצעות תבונה, ר"ל וגם מיש"ס. וכן כשאנו אומרים שלוקחין ע"י הבינה, ר"ל וגם מאבא עילאה.

ופי' הענין הוא, כי הלא כל בחי' אלו, הם נמשכין מזווג אר"א, וא"כ צריך שבכל בחי' מאלו הה', שהם נרנח"י, יהיה בהם חלק אר"א. אך דע כלל גדול, כי הנפש לבדה, כלולה מכל ה' נרנח"י, וכולם נפש לבד. ודוגמתן ה' בחי', וכולם נקרא רוח. וכן בנשמה. וכן בחיה. וכן ביחידה.

ונודע, כי הו"א כולו נקרא רוח, ויש בו

בסוד נר ה' נשמת אדם, ומחממת האדם בעודו בו. ואחר שמת, מתקרר ומתקשה, לכן קרא הפסוק הזה, לנ"ה של האשה בעת לידתה אבנים, לטעם הנ"ל. גם הוא לסבת טעם אחר, כנודע מזוהר ומתקונים, כי חגית הם אבות, ונה"י נקרא בנים, לכן נקרא אבנים מלשון בנים. עוד טעם ג', כי נה"י שלה, חזורין להעשות בחי' הגוף, אל זו"ן, שהם בני התבונה, כאשר מתלבשין בתוכם (ע).

פרק ד מ"ב

(פ) ה' פנימים, וה' מקיפים בכלים. (צ) וכנגדן באורות. ג' כלים דז"א, וכנגדן ג' יבושין אמא, להלביש ג' מיני מוחין, שגם הם לבושין, אל ג' מיני נשמה שבנר"ן. ועד"ז יהיה ג"כ ג' לבושים אבא, להלביש ג' מיני מוחין, שגם הם לבושין אל ג' מיני חיה שבנר"ן. ועד"ז יהיה ג"כ ג' לבושים א"א, לג' מיני יחידה כו'. וכנגדן המקיפין.

נמצא, שהחיצוניות הם הכלים, והפנימיות הם הג' מוחין הנ"ל, שגם הם לבושין. ולכן לפעמים נקרא הנפש פנימיות, ולפעמים גם המוחין נקרא פנימיות. ודע שהלבושין הפנימים אינם מוחין עצמם, אלא ג' חללי דגלגלתא.

הקטנות בליל פסח, הוא היניקה, ובו כולל גם העיבור. וכן בקטנות שני, הוא היניקה, וכולל גם קטנות דעיבור. ונמצא, שבהולד ז"א בעיבור, נעשה לו צלם דתבונה שלישית. וביניקה, צלם דתבונה שנייה. ובגדלות, צלם דתבונה א'. ואח"כ עיבור, צלם בבינה ג'. וביניקה, צלם בבינה ב'. ובגדלות, צלם בבינה ראשונה. ונמצא, שג' כלים תבונה, הם: עיבור,

הגהה

(א) צמח, נלע"ד שנבין עם מה שנאמר, נגד תבונה ב', נקרא בינה ב', ומה שהוא בסוד פרקי העיבור, וזו, שבינה זו שהוא נגד תבונה ג', נקרא בינה ג'.

הנהגות ומראה מקומות

(ע) ע"י בתלמוד ע"ס מן אות י' עד אות י"ד. (פ) ע"י בתלמוד ע"ס חלק ג' פרק ט"ו ובאור פנימי שם. (צ) נ"א ה"פ וח"מ באורות וכנגדו ג' כלים. (ק) מכאן עד ד"ת אמנם נבאר נתבאר בתע"ס שיעור י' מן אות קנ"ד עד אות קנ"ח.

והנה בתוך ג' שרשים אלה, שהם: מוח, לב, כבד, אשר הם ג' שרשים, של ג' בחי' הכלים, של כל אבר ואבר כנ"ל, הנה בתוכם הוא נר"ן. וא"כ נמצא, כי הנפש שורה בכבד, ובאמצעיתו משלח האורותיה, אל הכלים החיצוניים, ע"י ווריד הדם כנוצר. וא"כ נמצא, כי אורות הנפש, יאירו בכלי החיצון.

ורוח שורה בלב, ובאמצעיתו שולח פארות הארותיה, אל הכלים האמצעים, ע"י העורקים (ת) הדופקים כנ"ל. והמוח שורה בו הנשמה, ובאמצעיתו שולח הנשמה, פארות הארותיה, אל הכלים הפנימים, ע"י הגידין כנ"ל.

ואמנם א) נגד חיה ויחידה, אין עוד בחי' כלים דו"א כנגדן, כי אורם גדול, ואין כלי סובל אודם. (א) אמנם החיה מתלבש פנימיותה תוך הנשמה. ואור המקיף שלה, נשאר בסוד אור מקיף על הו"א מבחוץ, ג' בחי' מקיפין, כנגד נר"ן הפנימית. והיחידה פנימיותה מתלבש תוך החיה, ואור המקיף שלה, נשאר בסוד אור מקיף אל הו"א מבחוץ. (ב) והיה אפשר לומר שמתחלק ל' מקיפין, נגד: חיה, נשמה, רוח, נפש, הפנימים. וא"כ יהיו ד' בחי' היחידה מקיפים, ל' רצלים. ואח"כ ג' בחי' מקיפים רחיה, ל' רצלים. והצ' רצלים, הם אורות הפנימים, שהם ט', בט' דו"א. (ג) והנה נתבאר ה' בחי' הנ"ל של ז"א.

אמנם, לפעמים לוקח כולם ע"י בינה הכללות, שהם בחי' יש"ס ותבונה. ולפעמים עולה יותר, ולוקח כולם ממקום החכמה הכללות שהם אר"א עלאין. ולפעמים עולה יותר, ולוקח

נרנח"י. (ובנפש ר) שלה יש בה ה' בחינות נרנח"י. וכן הרוח כו'. באופן שהם ה' בחי', כל א' כלולה מה, שהם כ"ה בחי', וכולם נקרא רוח לבד. וכן כ"ה בחי' בנוקבא, וכולם נקרא נפש. (ש)

אמנם נבאר ענין ז"א, ומשם תקיש אל השאר. הנה ג' כלים יש בז"א: חיצון, ואמצעי, ופנימי. ואין לך אבר ואבר, שאין בו ג' בחי' אלו, עובי החיצון מצד אחר. ועובי הפנימי, מצד הפנים. ומה שביניהן, בסוד אמצעי.

אכן ג' שרשי כלים אלו, החיצון שבכולם, נמשך חיותו מן הכבד, ע"י ווריד הכבד, שבהם שולח המזון שהוא הדם, אל אותו החיצון. והכלי אמצעי, נמשך חיותו מן הלב, ע"י עורקים הדופקים, הנמשכין מן הלב, שבהם שולח (המזון) החיות הרוחני, כעין רוח דק וזך, והוא בחי' דם חומרי ג"כ, אלא שחזר ונזדכך בלב, כנודע כי הכבד שולח דם הממשי, אל כל אבר ואבר, והיותר מובחר שולח אל הלב, ואז הלב חוזר ומוככו, (פעם ב') ונעשה בו בחי' (דם) רוחניות זך, ומשלחו אל כלי האמצעי, אשר בכל אבר ואבר. ואח"כ הלב שולח (דם) רוחניות היותר זך אל המוח, ושם חוזר ומזדכך פעם ג', ואז שולחו המוח, אל הכלי הפנימי של האבר, דרך גידין הנמשכין מן המוח, כנודע, ואותו הרוחניות הזך נקרא כח ההרגשה.

אמנם הצד השווה שבשלושתן, שכולם הם מיני דם, אלא שזה מזוכך מזה, וזה מזוכך מזה.

ה ש מ ש

(א) נ"ב, פנימיותה, דהיינו צ' רצלים רחיה מתלבשת תוך צ' רצלים דנשמה, ואור מקיף שלה, דהיינו ל"מ רצלים שלה, על מקיף דל"מ רחיה, ששל מקיף דל"מ דנשמה. וזה כפרצוף הנפש, וכן בכל פרצוף ופרצוף מחמש פרצופי הנרנח"י דו"א.

הגהות ומראה מקומות

- (ת) ע"י שער רוח הקודש דף ב' ע"ב.
 (א) ע"י שער פו"ח פ"י. (ב) ע"י שער אח"פ פ"ג.
 (ג) נ"א ט' הויות בט' אר"פ דו"א (ה"ו).
 (ר) ג"א שלו.
 (ש) ע"י שער פרטי ע"מ פרק ג' ושער פנימיות וחיצוניות פרק י"ב ושער החשמל פרק א'.

כולם שהם ממקום הכתר הכללות, שהוא א"א
 ונוקבא. אמנם דע, כי לעולם א"א שיקחם, אלא
 ע"י ישו"ת, כי הרי הם עליונים ממנו. אך

ה ש מ ש

(א) נ"ב, לא הבנתי הקדמה זאת כלל, כי הנה בחי' המוחין, זה' בחי' נרנח"י שלוקח הז"א, או ע"י ישו"ת, או ע"י אר"א, (או ע"י א"א) הנה הם טיפות עליונות, יורדים מרום המעלות, כנודע. ואי אפשר לו"א לקבלם, אם לא ע"י התלבשותם, תוך ה' פרצופי ישו"ת, או אר"א, או א"א. וה' בחי' הנה"י של ה' פרצופים ההם, יתלבשו ויתפשטו תוך ה' פרצופים של הז"א. המשל בזה, בתחילה לוקח נפש, ע"י התלבשותה בצלם דפרצוף מלכיות דישו"ת, והנה"י של המלכיות ההם, שהם צ' דצלם, מתפשטים בפרצוף מלכות דז"א, וחג"ת וחב"ד שלהם, שהם ל"מ דצלם, מקיפים על הפרצוף ההוא דמלכות דז"א. אח"כ בא לו הרוח, מלוכש בצלם דפרצוף ז"א דישו"ת, והוא מתפשט בפרצוף (ו"ק) בינה של הז"א, על דרך הנוכר בצלם הנפש. אח"כ בא לו הנשמה, מלוכשת בצלם דפרצוף בינה דישו"ת, והוא מתפשט בפרצוף בינה של הז"א, ע"ד הנוכר בצלם דנפש. אח"ך חיה, מלוכשת בצלם דפרצוף חכמה דישו"ת, והוא מקיף על הז"א. אח"כ בא לו יחידה, מלוכשת בצלם דפרצוף כתר דישו"ת, והוא מקיף על המקיף הראשון דחיה. הרי לקח ה' בחינות נרנח"י, מה' פרצופי ישו"ת, ע"י שעלה הז"א, והלביש ה' בחינות פרצופיהן. והז"א לא נעתק ממקומו, וישו"ת לא עלו, ולא זזו ממקומם, כי כפי מה שהיה עולה ומתגדל הז"א, כפי אותו שיעור היו מתלבשין ומתפשטין בתוכו ישו"ת, עד שהשלים לקחת כל ה' פרצופיהם, וגדל כמידתם, והם עומדים במקומם, והרי הוא במדרגת ישו"ת, והם לא הוצרכו לעלות במקום אר"א. ואם היו מסתלקים ועולים למקום אר"א, היו מסתלקים ממנו הנרנח"י, והיה חוזר למידתו הראשונה מטיבור דא"א ולמטה, תחת ישו"ת, כי כל מה שנתגדל, היה ע"י ה'

הענין הוא, כי א"א לעלות למעלה ממדרגתו, כי הרי אין מקום פנוי וחלל, אמנם צריך שתחלה תתעלה יש"ס ותבונה למקום אר"א. (א) ואז זר"ן יעלו למקום יש"ס ותבונה.

פרצופים ישו"ת, ובהסתלקותם, חוזר למידתו הראשונה, בעל ו"ק, כי ע"י ה' פרקים שבנה"י שלהם, נשלמו לו י"ס כנודע. ואי אפשר לומר, שיסתלקו הכלים דישו"ת, וישארו האורות בתוך הז"א, כמו שהוא תמיד, שהכלים עולים, ולא האורות. לפי שא"א לו"א לקבל בלתי כלים שלהם. וגם א"א לומר, שכשיעלו ישו"ת להלביש אורות דא"א, שיעלה הז"א עמהם, מלביש לחמש בחי' נה"י שלהם, עד מקום נה"י דא"א, ושם יקבל ה' בחי' נרנח"י דחיה דא"א, בתוך הנרנח"י דנשמה, שקיבל מישו"ת. וכן ער"ו בעלותם למקום א"א, לקבל יחידה, דע שגם זה א"א לומר, כי הנה דע והבן, כי יש לו"א בתשלום גידולו, ה' פרצופים כוללים דנרנח"י, והם בחי' י"ס שבו, וכל אחד כלול מנרנח"י, ובעת שנאצל, נאצל בשני הפרצופים דחיצון והאמצעי, נפש ורוח שבו, שהם ו"ק דכללות זר"ן שבו, כל אחד כלול מנרנח"י שבו, בלי הצטרפות מוחין, אלא מצד עצמן היו שלמים לגמרי, וכל אחד ב"ס, והיו חסרים לו כח"ב, ג' פרצופים דנשמה חיה יחידה. ואח"כ ע"י עיבור יניקה ומוחין ראשונים, בא לו פרצוף הג', בינה שבו, ובתוכו קיבל ה' בחי' נרנח"י דנשמה מישו"ת, וגדל כמותם, ע"י שנתפשטו בפרצוף זה השלישי, ה' בחי' נה"י, דה' פרצופי ישו"ת, הנקרא נשמה. אח"כ בא פרצוף הד', רחיה חכמה שבו, והיה לו עיבור ויניקה ומוחין שניים, וקבל ה' בחי' נרנח"י דחיה מא"א, וגדל כמותם, ע"י שנתפשטו בפרצוף זה הרביעי, ה' בחי' נה"י, דה' פרצופי אר"א, הנקרא חיה. ואח"כ בא לו פרצוף הה', דיחידה, ובו קבל ה' בחי' נרנח"י דיחידה מא"א, ע"ד הנוכר, וכנוכר כל זה לקמן, בסוף פ"ו, ובתחילת פ"ח למדנו, ובשער שלשים דרוש ה' בפירוש. ומ"ש לקמן בסוף פ"ב, כי מוחין דחיה יחידה, מתלבשים תוך הנשמה.

אבר הכבד, של הזכר והנקבה עצמן, ואז נמשך בטפת ההם קצת רוחניות מנפש האב ואם עצמן, כנודע לחכמי הטבע. ואז כבר יש שאור להתמיץ, ואז מתבררין הביורין של ז"א כעט מעט, ומבררתן אכא לבר, ע"י אכילתה. ובוה נתוסף החומר בולד, וגם בנפשה מבררת בירורי נפש דו"א, באופן שמתחילין להתברר, מבחי' כלים ומהניצוצין ומאורות הנפש מעט מעט. ואמנם, טפת הזרע נמשכת מהחומר של אב והרוחניות שבו, מן הנפש עצמה שבאב, וכן כיוצא בזה בטפת האם, יש בה חומר האם עצמה, ורוחניותיה שבה, מהנפש שבה.

והנה, הנפש ההוא נקרא, רוחא דשדי בגוה כנודע, ומשם נותנה קצת מן אותה הרוח, בתוך הטפה ההוא, ונמצא עתה, כי התחלת שאור להתמיץ העיסה, שהם בירורי הולד עצמן, הנה הם ב' טפות, זכר ונקבה, עם ב' ניצוצין נפשות אר"א עצמן. והנה כפי אותן הניצוצין

ויעלו אר"א למקום א"א ונוקבא, ויעלה א"א ונוקבא, למדרגה שעליו. וכער"ו, עליה למעלה מעליה, עד שיתנענעו ויתחלפו כולם ממקומם. נמצא, כי בעלות יש"ס ותבונה למעלה במקום אר"א, הנה נמצא זר"ן, במדרגת ישראל סבא ותבונה. וכשעלו יש"ס ותבונה למעלה בא"א ונוקבא, יעלו זר"ן במקום אר"א עצמם. ונמצא, כי הרי הם נקרא אר"א עצמן. אמנם אינם מקבלים הארה והמוחין שלהם, אלא ע"י ישסו"ת, שגם הם עלו, ודי בזה.

ונתחיל ונבאר, ענין ה' בחי' נרנח"י שמקבל ישסו"ת בלבר, הנה בעת העיבור, נכנסה בו בחי' נפש לבר. והענין, דע, כי א"א בשום אופן להצטייר הולד, אלא ע"י נפש הנותן כח בו. ואמנם נפש הזו, אינה יכולה לכנוס, עד שהתחיל איזה התחלה, להצטייר בגוף הולד, ולכן הוכרח שתחלה יטילו הזכר והנקבה טפת זרע החומריים, וזה נמשך, מחלק

ה ש מ ש

כי אין המוחין דחיה הבאים מאר"א, מתלבשים במוחין דנשמה הבאים מישסו"ת, כי המוחין דחיה, צריכים להיות מוחין בפרצוף תחיה דז"א, שהוא פרצוף הרביעי. ודישסו"ת, בפרצוף הנשמה דז"א, שהוא פרצוף השלישי. כי לא ראי זה, כראי זה, ורב המרחק ביניהם. ומוחין דיחידה, בפרצוף החמישי, ודי בזה, מה לי להאריך בדבר פשוט. והרי נמצא, כי אין ישסו"ת ואר"א וא"א עולים ממקומם, ומתחלפים ממקומם, אפילו ברגע (שעולה) הז"א למקום א"א, כי אין גדלות הזה דז"א, דולג ועולה כמקום למקום, אלא שנכנסים ונתוספים בו פרצופים, ולכל פרצוף יש מוחין מיוחדים לו, מישסו"ת, או מאר"א, או מא"א, עד שבקחת פרצוף החמישי דיחידה, הגדיל עד אריך, לקחת מוחין ליחידה מא"א, ינראה כאלו עלה ונעתק ממקומו, ואינו כן, כי לא זו ממקומו, ודי למבין. וצל"ע להבין הקדמה זאת, וה' יתברך יאיר עינינו בתורתו, אמן. ועיין במ"ש בהקדמת רחובות הנהר, (דף ק' ע"א ד"ה האמנם וכו') ושם נתבאר ענין זה היטב בס"ד.

דע, כי כל זה הוא בפרטות, לא בכללות, כי כן היתה קבלת הרח"ו זלה"ה, וכמו שכתב לעיל בסמוך מעבר לדף, וכנזכר במקומות הנז"ל, וע"ש הטיב ותראה, כי כן הוא האמת, שהמוחין דחיה דיחידה דנשמה, או דחיה, או דיחידה, הבאים מצד אבא ואריך דישסו"ת, או דאר"א, או דא"א, מתלבשים תוך הנשמה דאותה הבחי' דישסו"ת, תוך הנשמה דפרצוף השלישי, ודאר"א, תוך הנשמה, דפרצוף הרביעי. ודא"א, תוך הנשמה, דפרצוף החמישי. כי אין להם עוד כלים בפרצוף ההוא, כי כל פרצוף כלול מג' כלים לבר, כנגד נר"ן הפנימיים. וחי', פנימיותם מתלבש תוך הנשמה, ומקיפיהם נשארים מקיפים על הפרצוף ההוא. ועל אלו, הוא שכתב בפ"ב, שהחיה יחידה מתלבשים תוך הנשמה, לא על הכוללים, כי איך נאמר שאין לו כלים לחיה יחידה הכוללים, והרי הם ספירות גמורות, כתר וחכמה שבו, שנתבארו בשער השמות שיש לכל אחד ג' כלים, כמו שאר ספירותיו, והם הם השני פרצופין דחיה יחידה, שבהם מתלבשים מוחין אר"א וא"א. והבן היטב מאד ותראה, כי כן הוא האמת,

ז"א, כבר יש בו בחי' רמ"ח איברים, דכלים וניצוצין ואורות, מבחי' נפש של ז"א.

ואמנם ניצוצין נפשין דא"א, נעשו לבושים אל הנפש עצמו דז"א כנ"ל, באו מלוכשים תוך ניצוצי טפת החומר דכלים דא"א. נמצא סדרן כך הוא, חוץ מן הכל, הם רמ"ח איברים דגופא דז"א, ובתוכם טפת אמא, כלולה מרמ"ח, בחומר שלה, ונפש שלה. ובתוכו טפת אבא, כלול מרמ"ח, בחומר שלו, ובנפש שלו. ובתוך הכל, הוא נפש אדם עצמו דז"א, נתון שם, ונמצאת נפש דז"א עומדת בכבד, מלוכשת תוך טפת נפש אבא ונפש אמא, והם מלוכשים בטפת הכלים, ומשתלחים ענפים וניצוצות נפש דז"א, ברמ"ח איבריו, בהיותן מלוכשים תוך נפש דא"א, בתוך טפת כלים שלהם דא"א כנ"ל, נמצא כי מתחלת הריון התחילו להצטייר כל הבחי' הנ"ל ביחד.

אמנם ראשית כולם, היו טפת א"א, חומר וצורה, והיו ממשיכין שם בירורים, מהכלים והנפש דז"א עצמו, מעט מעט, בין מהכלים, בין מהאור, באופן שבהשתלם זמן העיבור, נשלמו ביחד כל הבירורים של רמ"ח איברים, בבחי' כלים, ובבחי' נפש שבהם.

אמנם דע, כי עדיין לא נכנסו שם רק בחי' נפש שבנפש דז"א, ולכן לא נתבררו רק הכלים של החלק של הנפש שבנפש דז"א, כי כפי הנברר מן הנפש, נתברר מהכלי, ולכן עדיין קומת גוף העובר, קטן מאד, עם היותו כלול מי"ס. ומרמ"ח איברים שלו, שהם מבחי' נפש שבנפש כנ"ל.

ואמנם הטפה הנ"ל, שהטילו א"א בחומר וצורה, לצורך שאור של העיסה כנ"ל, נמשכה מבחי' החיצוניות, של מלכות יש"ס, ומלכות דהבונה, ובכל זוג וזוג שבזמן העיבור, היה נמשך ומתרבה אותו הטפה, באופן שבהשתלם ימי העיבור, נגמר החיצוניות דמלכות הנ"ל, כל י"ס שלהם, לכנוס תוך זר"נ.

וכבר ידעת, כי זה החיצוניות, נקרא צלם דמוחין דעיבור, ויש בו צלם, והם ב' צלמים:

הנ"ל של א"א, כך דוגמתן הם מתבררים ברורי נפש הולד, עם הכלים ג"כ, ר"ל אם עשו איזה מצות התלויין בעין, ממשיכין ברורי נפש התלויה בעין, וכיצא בזה, ודי בזה.

ונחזור לענין, כי אלו הניצוצין שנמשכו מאב ואם, בתוך הטפות שלהם, הנה מהניצוצין, נעשה מלוכש אל הנפש של הולד, בסוד בבגדו בה, כנוכר בסבא. ומן הטפות עצמן, נעשה פנימיות החומרים של גוף הולד, לפי שבתוך טפת אלו, נכנסת נפש הולד להצטייר, ולברר הכלים שלו, וזה הטעם הנזכר לנו במצות כבוד א"א.

ואמנם, אחר שכל טפות אלו, כל א' מהם נמשכת מרמ"ח איברי א"א, לכן יש בכללותיה רכ"ח ניצוצים, ותחלה מתחלת אותה ניצוץ הנפש, שנמשך מא"א, שגם בה יש כללות רמ"ח ניצוצין, ואז הניצוץ הראשון והמעולה, כתחיל להצטייר טפת איברי הכבד, שיש בתוך אותה טפה, כנודע לחכמי הטבע. ואז ממשיך אותם הבירורים של הולד עצמו, מבחי' הכבד שלו, ומתחיל להצטייר בחי' הכבד של הולד, ונמשך שם חלק הנפש, מכבד של הולד, ומצטייר הכלי של הכבד. וכל זה ע"י טפת האב, עם ניצוץ הנפש אשר שם משל אב כנודע, כי זהו דמיון הקום, שנותנין בתוך החלב, שהוא טפת האם, ונקפית, ומצטיירת.

ואז משם ואילך, מתחיל הכבד לברר בירורי הולד, לצורך רמ"ח איבריו, ונעשה בו דב. ואז משתלח הדם ההוא, דרך הוורידין, ומצטיירין האיברים, ונעשו בשר וגידין ועצמות. וכפי מה שמתבררים ניצוצי נפש הולד, ונכנסה שם בכבד, כך הוא שיעור הבירור בחי' איברים של הולד. וכן כפי מה שנתרבה ונגדל בחינת הכבד עצמה, כך נגדלים כל הכלים של רמ"ח האיברים של הולד, עד"ו הם הולכים ומתגדלים, כל ט' חדשי העיבור, ונגמרים ט"ס (ד) דז"א, בבחי' כלים ונפש וניצוצין של זעיר אנפין עצמו, וכל זה היה, לסבת השאור של הטפה של א"א, בחומר וצורה. באופן, כי כשנולד

כי עובי החיצון שגדל בעיבור, נקרא כלי הנפש, וזה העובי שניתוסף בו עכשיו, הוא הכלי האמצעי של הרוח, שהוא תוך כלי החיצון של הנפש.

ואמנם תחלה גילוי כניסת ניצוצי הרוח הם בלב, ומשם משתלחין פארותיו וענפיו, דרך העורקים הדופקים, בכל רמ"ח איברים, תחת עוביו של הכלי החיצון שגדל בעיבור, ועד"ז גדלים י"ס דו"א דרמ"ח איבריו בימי היניקה בגובה ובעובי, בגובה הוא, שהכלים של הנפש עצמה גדלה למעלה, ובעובי הוא בחי' כלי אמצעי של הרוח, והם גדלים מעט מעט עד שנשלם לכנס כולו.

ודע, כי בודאי גם בעיבור, יש מוח לב כבד בשר עורקין דופקים ועצמות, אלא שהענין הוא כך, כי בכל בחי' מאלו יש בה בחי' נר"ן, שהם קטנות עיבור ויניקה וגדלות, אלא שמן הנפש שבנפש, נתגדל הכבד, וכל בחי' חיצונית, שבבשר גידין ועצמות, ומרוח שבנפש, נגדל הלב וכל בחי' הכלי האמצעי, שבבשר גידין ועצמות, ומנשמה שבנפש, נגדל מוח, וכל בחי' כלים הפנימיים, שבבשר גידין ועצמות.

ותחלה נכנס נפש שבנפש, ומתחיל להצטייר הכבד, ואחר כך הרוח שבנפש, ומתחיל להצטייר הלב, ואח"כ הנשמה שבנפש, ומתחיל להצטייר המוח. ואח"כ בבא היניקה, הנפש של הרוח מגדיל הכבד, גדלות יותר גדולה, וגם הכלים החיצונים, ובבא רוח דרוח, נגדל הלב, וכל כלים האמצעים, ובבא נשמת הרוח, נגדל המוח, וכל כלים פנימיים, אך עדיין אין בכולם, רק בחי' רוח האמיתי, ונפש האמיתי. נמצא, כי טפת או"א, מחומר וצורה של הרוח שלהם, נעשו פנימים אל הכלי האמצעי, והרוח עצמו דועיר אנפיו, נתלבש בתוך טפת רוח דאו"א.

א' דיש"ס, וא' דתבונה, וכולם נכנסו בזמן העיבור, שהם בחי' כל ט' ספירות דחיצוניות, דמלכות יש"ס ותבונה, כי הרי ביניקה, נכנסין מדרגות אחרות מעולות מאלו, כנלע"ד. והיותר נלע"ד, (א) כי עד עתה לא נתבררו רק נפש שבנפש, בבחי' אור וכלים, לכן גובה הולד קטן מאד.

פרק ו

(ה) אח"כ נולד ז"א, ואז מתבררין בחי' ניצוצי הרוח דז"א, עם בחי' הכלים שלהם. ואז מזדווגים שנית או"א, והם מוציאים טפה, מחומר וצורה של בחי' רוח שלהם, והוא מבחי' ר"ק של יש"ס ותבונה, שאלו הם יותר פנימים, מן הטפות שנמשכו לו לנפש דעיבור, שאותן היו ממלכות ישראל סבא ותבונה, ואלו הם מר' קצוותיהן, וכמו שאותן צלמים דעיבור, היו מחיצוניות דמלכות ישסו"ת, כן אלו הצלמים דיניקה, הם מחיצוניות דו"ק דישסו"ת.

וכבר נודע, כי החיצוניות עליון, נעשה פנימית, תוך פנימית תחתון. והנה, כל הבחי' שנתבררו לצורך הולד להגדילו, הנה כולן נמשכו אח"כ בזמן היניקה, רק שהם נמשכין בו מעט מעט, ע"ד הנ"ל בעיבור, בכל פרטם. ואמנם עתה נגדלו רמ"ח איברים דז"א, בב' בחי': א' באורך, וא' ברוחב, שהוא עובי הכלי. והענין, כי מהארת רוח, הבא עתה, מתגדל אפילו כלי נפש, והנפש עצמה, אע"פ שכבר נכנסה כולה כנ"ל.

או כפי פ"י הב' הנ"ל, (ו) יהיה, שעתה נתוסף רוח שבנפש, ואז נגדל הכלי קומתו. ועד"ז נמצא הולד גדל ביניקתו, וגבה קומתו, וגם גדל ברוחב ובעובי, כי נכפל עתה עובי הכלי כפליים, בכל בחי' רמ"ח איבריו. ונמצא

ה ש מ ש

(א) נ"ב, שבעיבור לא נכנס בז"א, רק חלק נפש שבנפש דמלכיות דישסו"ת, ונמצא כי עד עתה לא נתבררו כר'.

הנהגות ומראה מקומות

(ה) ע"י בתע"ס שיעור י"ב מאות פ"א ואילך. (ו) סוף פרק ה'.

הנוקבא. אך הצ' דצלם, הוא אל הזכר, והוא בחי' רוח, והוא נקרא דעת, ט) המתפשט בכל הגוף, בסוד ובדעת חדרים ימלאו.

ויש בדעת זה, ג' מוחין, הנקרא חב"ד, ומתפשטין בג' קוין דז"א, עד נח"י שבו. ואמנם החו"ב שבו, הם חו"ג שבדעת, ונקרא תרין עטרין הנודעים, והוא מ"ש בזהר משפטים דקכ"ב, כי רישא דמלכא בחו"ג אתתקן. ויש בחי' דעת תחתון, המהובר ב' עטרין י) אלו. ואלו הג', מתפשטין בכל גופא דז"א, בסוד צ' דצלם, והוא בחי' דעת, כנודע כי בז"א יש בחי' שם יח"ו לבד, ובנוקבא ה' אחרונה. ור' של יח"ו, הוא דעת, כי כל העצמות ז"א, אינו אלא ו' שבהו"ה.

ואח"כ ל' דצלם, היא בינה דז"א, והיא הנשמה שלו. ואח"כ מ' דצלם, הוא חכמה דז"א, והיא תחיה שלו, ואח"כ בא כתר שלו.

כ) והנה הנפש נקרא דמות, באה ממלכות של הפרצוף דמלכות דיש"ס ותבונה. והרוח שהוא צ' דצלם, בא מו"ק דמלכות דיש"ס ותבונה. והנשמה שהיא ל' דצלם, באה מבינה דמלכות דיש"ס. ותחיה שהוא מ' דצלם, באה מחכמה דמלכות דיש"ס. ויחידה, בא מכתר דמלכות דיש"ס ותבונה. וכל זה הוא הצלם דעיבור, וכולם נקרא נפש לבד.

וכעד"ז בצלם דיניקה, (הכולל גרנח"י) וכולם נקרא בחי' רוח, והם נמשכין מחיצוניות ו"ק דיש"ס ותבונה, אשר הוא כלול מכח"ב, וו"ק, ומלכות. ועד"ז הוא בצלם דנשמה דגדלות, הכוללת נפש רוח וכו'. וכולם נקרא נשמה לבד, והם נמשכין מחיצוניות בינה דיש"ס ותבונה, אשר היא כוללת: כח"ב, וו"ק, ומלכות שבה.

ואמנם כבר יש לו עתה אל הז"א, ג' בחי' גר"ן, בתוך ג' כלים, ובתוך ג' צלמים, מחומר וצורה של יש"ס, ממלכות וז"א ובינה שלהם כנ"ל. וכל צלם מאלו הג', הוא כפול, שהוא צלם דיש"ס, וצלם דתבונה. וכבר נת"ל, שכנגד

ע"ד הנ"ל בנפש דעיבור, והם ב' צלמים: א' ביש"ס, וא' בתבונה.

פרק ז

ז) אח"כ מתחיל ז"א, להגדיל גדלות האמיתי, והוא כניסת הנשמה. והטעם היות נקרא בחי' זו גדלות האמיתי, הוא, לפי שער עתה, היה אל הז"א בחי' רוח, אשר כל זה נקרא (בחי' ז"א, שהוא) רוח כנודע. אך בבא לו נשמה, אז הוא גדלות האמיתי, שגדל יותר מבחינתו, כי כל שרשו הם ו"ק, הנקרא רוח. ועתה נגדל לו ג"ר, שהם בחי' נשמה, והזרין להגדיל כלים דז"א, בג' בחי': החיצון, ואמצעי, ופנימי, בין בעובי, בין בגובה. וזה ע"י הארת הנשמה בהם, בנפש ורוח עצמה. נמצא, כי אע"פ שמתחלה ג"כ היה לו בחי' מוחין, כיון שעדיין אין בהם רק בחי' הארת נפש בלבד, או הרוח בלבד, שאינם בחי' אור הראוים להם, הרי הוא כאלו אין בהם מוחין. אך עתה שבא הנשמה בתוכם, וגם שנגדלו כנ"ל, לכן נקרא עתה גדלות דמוחין. והבן.

וגם כניסת הנשמה זו, היא מעט מעט, ע"ד הנ"ל ברוח ונפש, ונגדל מעט מעט, וגם בזה הוא ככל הנ"ל בנפש ורוח, כי ח) הם (כח) טפת הזווג דאז"א, ממשיכין טפת חומר וצורה, מבחי' כלים הפנימים שלהם, ומבחינת הנשמה שלהם, ועל ידם מבררת בירורי ז"א עצמו, מהמלכים שמתו, מבחי' הכלים ומבחי' הנשמה.

וצריך שתדע כלל א' בכל הצלמים דגר"ן ח"י, והוא, כי בחי' נפש של הצלם ההוא, באה תחלה. ואח"כ רוח דו"ק של הצלם. ואחר כך, כל ג"ר ביחד, שהם נשמה חיה יחידה, כי ג"ר חשובות כא', אמנם הם נכנסין א' א', שהוא: תחלה נכנס הנשמה, אח"כ חיה, אח"כ יחידה. והנה בצלם, יש בו צ', ובו נכלל הרוח. כי בחי' נפש, נקראת דמות, וזה ניתנת אל

הנהגות ומראה מקומות

- ז) ע"י בתע"ס שיעור י"ב מאות רי"ד ואילך.
ח) ג"א ל"ג הם (כח"י). ט) ע"י שער דרושי
הצלם פרק א'. י) ע"י שער דרושי הצלם כלל ז'.
כ) ג"א מוסיף והיא יחידה שלו (ח"ו).

ה' בחי' או"א עצמן עלאין, ולכן חוזר לקטנות ויניקה ומוחין אחרים, כנזכר בליל פסח. ואח"כ יש לו עלייה אחרת ככל הנ"ל, ולקוחם כולם בא"א.

וביאור הדבר, כי תחלה היה לו בחי' עצמו, שהוא רוח, ובחי' נוקבא הכוללת בו, והוא נפש. (א) ובלקחו מיש"ס ותבונה כל אותן הצלמים, אז יש לו נשמה שלימה, כי הרי יש"ס ותבונה נקרא בינה, כנודע. ובלקחו אותם שנית מן או"א עלאין, הנקרא חכמה, יש לו חיה בשלימות. ובלקחו אותן ג' (מ) כלים מא"א, הנקרא כתר, (ב) נשלם בו יחידה בשלימות. ועתה אנו צריכין לומר, (לכאר) כי הרי

חיה ויחידה, לא יש עוד כלים בז"א, אמנם נכנסין ומתלבשין תוך נשמת ז"א. ואח"כ נכנס צלם דחיה בז"א, מבחי' חכמה דיש"ס ותבונה, כלול מה' בחי' נרנח"י, וכולם נקרא חיה. אח"כ נכנס צלם דיחידה בז"א, מבחי' כתר דיש"ס ותבונה, כלול מה' מבחי' נרנח"י, וכולן נקרא יחידה. והרי נשלם עתה ז"א בנרנח"י, וכולם מה' בחי' דיש"ס ותבונה.

פרק ח

(ל) אח"כ יש לו עלייה אחרת, וחוזר כבראשונה, ועולה ולוקח ה' בחי' נרנח"י, מן

ה ש מ ש

המוחין, כי אם מצד עצמו מעת שנאצל. והוא הוא הדבר בעצמו אשר כתבנו לעיל בסי' כ"ג יע"ש כי הנה נודע כי ה' פרצופים כוללים כל עולם האצילות, שהם: א"א, ואו"א, וז"ר. והם בחי' כללות נרנח"י דאצילות. והנה א"א ואו"א וישסו"ת, שהם נשמה חיה יחידה, יצאו שלימים, כל א' בנרנח"י, שהם ה' פרצופים שבפרצוף ההוא, הנפרטים בעשר ספירותיו, אבל לא מנרנח"י דכללות, כי הנה מכתר דאצילות נעשו ע"י וא"א, והם יחידה דכללות דאצילות, ומחכמה דאצילות נעשו או"א, והם חיה דכללות דאצילות, וחסר מיחידה דכללות האצילות. ומבינה דאצילות, נעשו ישסו"ת, והם נשמה דכללות דאצילות, וחסרים מיחידה וחיה דכללות האצילות. ומו"ק דאצילות, נעשה ז"א, והוא רוח דכללות האצילות, וחסרים מכח"ב דכללות האצילות, שהם השלשה פרצופים העליונים: דנשמה, חיה, יחידה, דכללות. ויצא שלם בנפש ורוח, שהם הב' פרצופים, החיצון והאמצעי, שהם נפש ורוח דכללות עולם האצילות. וע"י התפלות והמצות, בא לו פרצוף השלישי דבינה, כלול מג' כלים: חיצון, ואמצעי, ופנימי, ובתוכו מתלבשים המוחין דנשמה, ה' צלמים מצד יש"ס, וה'

(א) ג"ב, ואלו יצאו מעינים דא"ק, בר' ימי בראשית, בעת המלכים, וחוזר אח"ך לעלות בעיבור ההוא העליון, להשתלם ולהתקן, ע"י ע"ב וס"ג דא"ק, ובאו להם ט"ס העליונות דב"ן, וי"ס דמ"ה, דכל פרט, ויצאו אח"כ שלימים ומתקנים, ב"ס דב"ן, וי"ס דמ"ה, והלבישו לנה"י דא"א דאצילות, ולא הוצרכו להתקן עוד, ע"י או"א וא"א דאצילות, כי באו בסוד שורש ועיקר, באופן שכל העיבורים והתיקונים הנעשים מאז ועד עתה, הוא לג"ר כח"ב דז"א, שהם הג' פרצופים העליונים, הנתקנים ע"י ישסו"ת ואו"א וא"א, ועיין בהקדמת רחובות הנהר ענין זה באורך.

(ב) ג"ב, (א"ה ועד סימן מ"ג נדפס לקמן בשער ל' סופ"ה) הנה מכאן מסימן מ"ג מבואר, כי תחילה קודם שבא לז"א, שום בחי' צלם מאותן הצלמים דנרנח"י דישסו"ת, ואפילו צלם דעיבור, כבר היה לו מבחי' עצמו ב' הפרצופים, החיצון והאמצעי, נפש ורוח דכללות, שהם בחי' ו"ק דכללות, שלימים לגמרי כל אחד בנרנח"י, עם כל המוחין דנפש ורוח דכללות מצד עצמו בלי הצטרפות המוחין ההם להתלבש במה שלמעלה ממנו ולהכנס בתוכו כשאר

הנהגות ומראות מקומות

(ל) ע"י שער הכוונות ענין הפסח דרוש ב'. (מ) ג"א ל"ג כלים (כת"י).

וכנגד הו"א שבו, שהם ו"ק שבו, וכנגד הבינה שבו, ואלו הם בחי' נפש רוח נשמה שבו. אך החיה ויחידה שבו, אין בהם כלים. וכל א' מאלו הג', יש בו חיצוניות ופנימיות, ר"ל אחר ופנים, כי זה הוא כלי באחוריים של כל אבר ואבר, וזה כלי שהוא פנים (נ) של כל אבר ואבר. וכנגדן אורות, והם נר"ן, כ"א מהם יש בו אור המאיר באחוריים, ואור המאיר בפנים של כל אבר ואבר.

וכנגדם יש בחי' אור"א, אשר לוקח ז"א מהם, מבחי' ג' כליהם, ע"ד הנ"ל: שהם כלי המלכות שבהם, והוא הנפש. וכלי ז"א שבהם, והוא רוח. וכלי בינה שבהם, והוא נשמה. ובכל א' יש בו פנימית וחיצוניות. ובכל א' יש בו ג"כ אורות נר"ן, וגם הם בחי' אורות דפנים ואחור.

ובהיות אור ז"א מבחי' האחור, אז יש אחר גרוע מחברו, כנודע, כי כמה אחוריים וכמה פנים הם, ואז האחור גרוע נשאר באחוריה, ואור המעולה, אע"פ שהוא מבחי' אחר, נשאר בפנים, ובבא אור הפנים, אז אור האחור נדחה כולו אל האחור, ואור הפנים נמשך אל הפנים.

כל אלו בחי' של הצלמים כנ"ל, הם כולם מבחי' חיצונית דיש"ס ותבונה דאור"א דא"א. ואמנם צריך שתדע, כי גם יש בהם בחי' פנימית, וצריכין אנו לבאר ענינם. לכן נבאר צלם דגדלות נשמה דז"א שלקחו מיש"ס ותבונה, וממנו תקיש אל השאר משם ולמעלה. כי משם ולמטה, שהם עיבור ויניקה, אין שם פנימית, רק חיצונית לבה, כי אין בחי' פנימיות, אלא כשהוא בגדלות, שאז ראוי לזווג, וצריך שיחזור פב"פ בכח הפנימית, וא"כ אפשר, שבעיבור ויניקה, אינו לוקח רק בצלם מבחי' חיצונית לבה.

או אפשר שנאמר, שגם לוקח פנימיות, אלא שאף הפנימיות נקרא חיצוניות, כי אין נקרא פנימית, אלא בסוד נשמה, והכלים שלה, כי הפנימית של הכלים ההוא הפנימי, הוא הנקרא פנימית ממש, וזה אינו אלא בגדלות ממש, שאז לוקח גם פנימית הכלי ההוא, ועל ידו חוזר פב"פ לצורך הזווג.

ולכן נתחיל ונבאר ענין הצלם דמוחין, הבאה לז"א מיש"ס ותבונה, דע, כי אין אל הו"א יותר מג' כלים, והם כנגד מלכות שבו,

ה ש מ ש

לו נשמה שלימה, כי ישסו"ת נקרא בינה, כנודע. ודייק כל להביא אפילו הצלם דעיבור ויניקה, דנשמה, שהם נפש ורוח דנשמה, ולא נפש ורוח דכללות, כי אלו כבר היו לו מתחילה בעת שנאצל שלימים לגמרי, כי הם בחי' עצמות עצמו, שא"א שיחסרו לז"א שום בחי' מהם, בשום עת וזמן. והמסתלקים וחוזרים בעתים וזמנים, הם המוחין דג' ראשונות כח"ב הכוללות, שהם השלשה פרצופים העליונים, דנשמה חיה יחידה, שבאים בתוספת. באופן, שכל מה שנבאר מסימן ל' עד סוף סימן מ', הכל הוא בפרטי פרצופי פרציף הבינה דז"א, ובפרטי מוחותיה, וק"ל, כי מה לי להאריך בדבר הפשוט ומובן לישרים בלבותם אמת ושלוש דף ב"ך ע"ב.

צלמים מצד התבונה, ואפילו צלם דעיבור, הנמשך לז"א בזמן העיבור, ממלכיות דיש"ס, הנ"ל בפ"ה סי' ל', הנה הוא מוחין, לפרצוף דעיבור של פרצוף השלישי הזה דבינה דז"א. באופן, שכל המוחין הבאים מישסו"ת, כולם הם לפרצוף השלישי הזה דבינה דנשמה דז"א, ולפרטי פרצופיו, ואין להם מגעי יד בשני הפרצופים דנפש ורוח דכללות, כי אינם מבחינתם, ואין להם שייכות עמהם, כי הם נפש ורוח דכללות האצילות, וכל כללות ישסו"ת, הם נשמה דכללות האצילות, ואפילו נפש ורוח שלהם, הם נפש ורוח דנשמה, וע"כ אין להם שייכות עמהם, וכל בחינתם הם מתלבשים בפרצופי הנשמה דז"א לבה. וז"ש בסי' מ"ד, ובלקחו מישסו"ת כל אותם הצלמים, או יש

הגהות ומראה מקימות

(נ) נ"א של הפנים (ה"ו).

ונמצא, כי אפילו כלי החיצון של ז"א, יש בו כלי מצד אחר, וכלי מצד פנים, בכל אבר ואבר. ויש בו אור נפש מבחי' אחר ופנים, ויש בתוכם כלי החיצון דא"א, בבחי' אחר ופנים, וזה הכלי נתון תוך כלי החיצון דז"א, ובתוך כלי זה דא"א, יש אור חיצון נפש דא"א דאחר ופנים, ובתוכו נפש דז"א דאחר ופנים.

ואח"כ תוך כלי זה, יש כלי אמצעי דז"א, בבחי' אחר ופנים, ובתיכו כלי דא"א האמצעי דאחר ופנים, ובתוכו אור רוח דא"א מבחי' אחר ופנים, ובתוכו אור רוח דז"א פנים ואחר. והנה ב' כלים הנ"ל, נקרא כלים דעיבור ויניקה, והם מבחי' אלקים, שיש בו אחר ופנים, בין בכלים, בין באורות.

ואח"כ בתוך כלי הנ"ל, יש כלי הפנימי דז"א, בבחי' אחר ופנים. ובתוכם כלי דא"א הפנימי, פנים ואחר. ובתוכו אור א"א הנשמה, בבחי' פנים ואחר. ובתוכו אור ז"א פנים ואחר של נשמה. ואז בבא שם הנשמה, משלח אורותיה אל ה' כלים, וגם אל האורות, שהם נפש ורוח, ונעשין בחי' היות, כי אין היות אלא בגדלות, אלא שאז גם ב' הכלים החיצונים נעשין היות.

ונבאר עתה ענין זה הכלי הפנימי דז"א, שהוא בחי' נשמה דגדלות, שהוא כלי הפנימי דאמא, ובתוכה כלי הפנימי דאבא. והנה ג' בחי' אלו הכלים: חיצון, ואמצעי, ופנימי, בכל א' מהם, יש בו בחי' פנים ואחר כנ"ל. וזה בין בבחי' הכלים דז"א, או דא"א, ובין בבחי' אורות, בין דז"א, בין דא"א. וכל זה בין באחר בין בפנים, וכל אלו יש להם בחי' מ"ה

פרק ט

(ס) ועתה נבאר כל זה בעז"ה, הנה תחלה בא לו זה הצלם דגדלות, מבינה דיש"ס ותבונה, מבחי' חיצוניותם, שהוא באחוריים, בין בכלים, בין באורות, ונכנסין בו"א, ונעשין בו כלי הפנימי מכולם, בבחי' האחר לבר, שהוא חיצוניותו, ובתוכו המוחין, שהיא נשמה לו, וכל זה בבחי' אחר, ואז עומדין אב"א זו"ן, ואז נגדלת הנקבה באחר ז"א.

והוא, כי הנה הז"א לוקח חלקו, וחלק שלה, כי הוא בן בכור, ואח"כ לקח תחלה כלי שלו ושלה באחר לבר, מבחי' מ"ה וב"ן, וכן עד"ז באורות, ונמצא שיש בו עתה מ"ה וב"ן, באור נשמה, וכלי הפנימי לו, וכן לנוק'.

ואמנם, הגבורות דב"ן דמ"ה שבאבא, (א) ניתנין בנה"י דאימא, ונעשו חסדים בערך הגבורה דאמא, כנודע, שהם ג"כ גבורות דב"ן דב"ן דחלקה. והחסדים דמ"ה דמ"ה דאבא, עם החסדים דמ"ה דב"ן דאמא, ניתנין בנה"י דאבא, ונעשו חסדים דאמא, גבורות, בערך חסדים דאבא, כנודע. יכל זה נכנס תחלה כולו תוך הז"א.

ואח"כ, דרך האחר שלו, היה מאיר לנוקבא, ונותן לה אז הארה, מהמוחין שבנצח הוד יסוד דאימא, אשר כולם הם בחינת ב"ן שלו (ע) ושלה, ונותן לה את שלה (ב) בלבה, שהם הגבורות דב"ן דב"ן, וגם נותן לה הארת הגבורות דמ"ה (פ) דב"ן.

ואח"כ בעת הנסירה, מסתלקין נה"י דא"א, וב' בחי' חכמה (ג) יחסדים, בין דאבא, בין

ה ש מ ש

- (א) עיין בשער י"ד פ"ד מ"ב, ופ"ג משער י"ז, ופ"ו ופ"ז משער י"ט, ופרק י' משער זה.
- (ב) נ"ב, כצ"ל הארה משלה.
- (ג) נ"ב, שהם מ"ה דמ"ה, ומ"ה דב"ן, הנתונים בנה"י דאבא.

הגהות ומראה מקימות

- (ע) ע"י שער רפ"ח נצוצין פרק ג'.
- (ס) מכאן עד ד"ה ואמנם אח"כ נתבאר בתלמוד ע"ס שיעור ט' מן אות ק' עד אות ק"ו.
- (פ) נ"א דב"ן דמ"ה (ה"ו).

הוא היסוד שלה. והמ"ן הם א) ה"ג של חלקה, שלוקחת בעת הנסירה כנ"ל. אך אלו ה"ג עצמה שלו, נקרא רוחא דיליה, דשביק בגוויה. כי הנה ז"א סוד רוח, אך בהנתן בה, נקרא נפש, בצאת נפשה, ולכן נקרא בן ולא בת. ולהיותו בסוד אב"א, אינו זווג גמור, רק רוחא דשדי בגווה, והוא שורש להעלות כל הבירורים, עד ימות המשיח. והוא שורש לכולם, כי הוא השורש הראשון דב"ן, וע"י מתבררין כל בירורי המלכים של ז"ן.

ואמנם אח"כ חוזרים פב"פ, ואז באים בחי אורות הפנים דבינה שבתבונה ויש"ס, מלובשין בפנימיותן ממש, ואז נותן לה בסוד הארה, בחי ה"ג שלה דב"ן. ובסוד זווג ממש, ה"ג שלו, הנקרא חסדים דאימא כנ"ל, וכולם הן מן ב"ן.

(ז) עוד נ"ל בדרך שני, וב' פירושים הם

דאמא, נשארין בסוד אור מקיף על ראש ז"א, והשאר שהם הבינות וגבורות, (ד) נכנסין בנוקבא, ונגדלת בכל האחור, שזה אליו. כי אז נוטלת הם עצמן, ולא הארתן לבד כבתחלה, ואז נעשה בחי היסוד (צ) שבה. כי מתחלה ע"י הארה לבד הנמשכת לה ע"י ז"א, לא נעשה בה רק בחי המלכות, [שבה] [ואח"כ] [ועתה] נעשה היסוד שבה. והם ציון וירושלים, כנוצר (ק) במ"א.

ואח"כ מעלים אותן אור"א לחופה, (ה) בהיכל עילאה דילהון, אחר נסירה, ועדיין אין בהם רק אורות דאב"א, ומזדווגים שם פב"פ, ונותן בה החסדים דאמא, שגם הם אינן רק ה"ג, (ר) מ"ה דב"ן מבחי עצמו, (ש) אלא שבערך הגבורות שלה, נקרא חסדים, ואז אלו החסדים נקרא רוחא ת) (ו) דשדי בגווה, כי אז הוא בסוד זווג ממש. אמנם הכלי שלה,

ה ש מ ש

בק"ש של (עיין תו"ח דף קנ"ד ע"ב) המיטה, לא נתקן רק בחי הכלי דמ"ן, והוא נתקן בבחי גדלות דר"ק, ובחי זו הנזכר בכאן הוא בחי הרוחא שבתוך הכלי הנזכר, והוא נתקן מבחי גדלות גמור מאחור דבינה דישסו"ת. וי"ל, שבק"ש של המיטה נתקן כלי ורוחא דנוקבא הכוללת, דכל הכ"ד שעות, שנסירתה בחצות הלילה, וזווגה בנפילת אפים. אבל נוק' דפרטות דכל תפילה, צריך לעשות לה כלי ורוחא בעמידה אחר הנסירה.

(ו) נ"ב, היא נוקבא הכוללת דכל הכ"ד שעות, שנסירתה בחצות הלילה, אבל נוקבא דפרטות דכל תפילה, צריך לעשות לה כלי ורוחא אחר הנסירה בעמידה.

(ז) הנה נודע, כי אבא ויש"ס, כ"א כלול ממ"ה וב"ן דמ"ה. ואמא ותבונה, כל אחד כלולה ממ"ה ומב"ן דב"ן. וז"א כלול ממ"ה וב"ן דמ"ה.

(ד) (עיין תו"ח דף קכ"ד ע"ב) נ"ב, שהם ב"ן דמ"ה וב"ן דב"ן, המתלבשים בנה"י דאימא, ונמצא כי נה"י דאימא לבד, נכנסים בנוקבא בעת הנסירה. ועיין בדרושי הפורים, ובכמה מקומות, שכתב שנה"י דאור"א נכנסין בנוק' בעת הנסירה, וצ"ע. ואפשר, כי מ"ש נה"י דאור"א, היינו הבינות והגבורות דשניהם, קודם החילוף, אמנם אינם נכנסים מלובשים, רק בנה"י דאימא לבד. ואפשר שזה הענין הוא, כשנכנסים המוחין בזו"ן, לצורך זווג יעקב ורחל, או לאה, כמו בתפילת החול. אבל כשהזווג הוא דזו"ן הגדולים כמו בשבתות ויו"ט. או בכללות הכ"ד שעות, אז צריך שגם הנה"י דאבא יכנסו בה וכדלקמן.

(ח) נ"ב, וא"ת, למה אין אנו עושין בחי זאת בכל יום בעמידה, בתיבת באהבה, אחר הנסירה כנודע. יש לומר, שכבר נעשית בחי זאת בק"ש של המיטה. אלא שעדיין צ"ע, כי

הנהגות ומראה מקומות

(ש) ג"א מוסיף ז"א עצמו (ה"ו).

(ת) ע"י שער הנסירה פרק ב'.

(א) ג"א חו"ג (ה"ו).

(צ) ע"י שער מ"ד ומ"ן דרוש י'.

(ק) ע"י שער דרושי הצלם פ"ב. ובשער הכוונות

דרוש געילת יוכ"פ. (ר) ג"א ל"ג מ"ה (כת"י).

גבורות דמ"ה דב"ן, דרך מסך מז"א. ואח"כ
נותן לה חסדים דמ"ה דמ"ה, בסוד זווג.

אמנם כשנגדלת כמו הז"א לגמרי פב"פ,
אז לוקחת החסדים (דב"ן) דמ"ה, (דב"ן) וג"כ
החסדים דמ"ה דמ"ה, כנזכר במ"א כי ז"א יש
לו או"א, ויעקב אבא לבד.

והנה מן זה הנ"ל תבין, איך החו"ג
שבנה"י דאמא, כולם הם בחי' ב"ן, וכולם הם
גבורות, ולכן הם מנצפ"ך כפולות, כי כולם
גבורות, והם י' דמים שבאשה, ה' דם טהור
מהחסדים, וה' דם טמא מהגבורות, ומהם יונקים
הקליפות הטמאים, יען הם גבורות דנוקבא,
ששם אחיות הקליפות. גם אפשר, כי יש בחי'
אחרת, והם ה"ג דמ"ה, דם טהור, וה"ג דב"ן
דם טמא.

אמת. כי הנה א"א להזדווג ז"א בנוקבא, אלא
בהיותה שוה בשוה לגמרי כמוהו, ואם לא,
אז הזווג הוא זווג ז"א בלאה, או יעקב ברחל,
או יעקב בלאה. והנה בהיותה בסוד אחור,
בשוה אליו, אז האיר בה בחי' הגבורות דב"ן
דב"ן, אך הגבורות דמ"ה דב"ן, כולם נעלמים
תוך יסוד דאבא הסתום, כנודע, לכן צריך
שיצאו משם, וינתנו בתוכה ממש בעת הנסירה,
ואז חוזרין להנתן בה נה"י דאבא. ואי אפשר
שיקבלם, אם לא יכנסו בה ג"כ נה"י דאמא,
ויתלבשו בתוכה, ואז מקבלת היא גבורות דמ"ה
(דב"ן) שביסוד דאבא. והרי עתה בא ב'
מנצפ"ך, א' דגבורות אמא. וא' דגבורות אבא,
כנזכר במ"א.

אח"כ בחזירתם פב"פ, אם לא גדלה כמוהו,
אז הוא זווג יעקב ורחל, והיא קבלה תחלה

ה ש מ ש

דמ"ה, והוד שלה בבינה דב"ן, ויסוד, בשני
חצאי השמאליים דדעות דמ"ה וב"ן. הרי כל
המוחין דמ"ה, בכלים דמ"ה. וכל המוחין דב"ן,
בכלים דב"ן. וטעם החילוף, כדי לקשר ולחבד
חכמה דמ"ה עם חכמה דב"ן, ע"י נ"ה דאבא,
דוגמת אר"א. ובינה דמ"ה ובינה דב"ן, ע"י
נ"ה דאימא, דוגמת ישו"ת. וכן חסדים עם
חסדים, וגבורות עם גבורות. והרי עתה חזרו
התלבשות מ"ה וב"ן דז"א, דוגמת או"א קודם
החילוף, מהחסדים והקשר והחיבור הזה, גורם
זווג פרטי דמ"ה, עם פרטי דב"ן, ואז יוצא
הארת המלכיות, והבינות, וב' הגבורות, שהם
ב"ן דמ"ה וב"ן דב"ן מצד אחור, להגדיל מעט
את אחורי ב' מלכות מ"ה וב"ן. או כפי פי'
הב', שהם מ"ה וב"ן שמצד שמאל, להגדיל
מעט את אחור ופנים דמלכות דב"ן. ואחר כך
מסתלקים המוחין, ובאין המוחין דבינות
וגבורות, אותם אשר האירו בה מתחילה, שלפי
פי' הא', הוא כל נה"י דאימא. ולפי פי' הב',
הוא הוד וחצי יסוד דאבא, והוד וחצי יסוד
דאימא, ומתפשטים בה, ומגדלים אותה. (א"ה)
ע"י שער ל"א שער פרצופי זו"ן פ"א, ודוק
היטב שם, ככל אשר כתב מורינו זלה"ה, ע"כ.
וע"י דב"ש דף ח' ע"ד שאלה ט"ז).

וממ"ה ומב"ן דב"ן. מ"ה וב"ן דמ"ה בימינה,
מלביש לנצח וחצי הימני דיסוד דא"א פנים
ואחור, מ"ה דמ"ה לצד הפנים, וב"ן דמ"ה לצד
האחור. ומ"ה וב"ן דב"ן לשמאלו, מלביש להוד
וחצי השמאל דיסוד דא"א, פו"א, מ"ה דב"ן
לצד פנים, וב"ן דב"ן לצד אחור. ונוקבא דז"א
כלולה, ממ"ה וב"ן דמ"ה, וממ"ה וב"ן דב"ן.
והיא מלבשת לז"א, כסדר התלבשות ז"א לא"א
כנ"ל, וכשמזדווגים אר"א לתת מוחין לז"א, אבא
מזריע ד' מוחין משם מ"ה. ואימא מזרעת ד'
מוחין משם ב"ן. ואח"כ מתחלפין, ומתלבשים
באופן זה, חכמה דמ"ה וחכמה דב"ן, שהם
מ"ה דמ"ה ומ"ה דב"ן, בנצח והוד דאבא, והם
חור"ב דצלם דאבא. בינה דמ"ה ובינה דב"ן,
שהם ב"ן דמ"ה וב"ן דב"ן, בנצח והוד דאימא,
והם חור"ב בצלם דאימא. וחסדים דמ"ה, וחסדים
דב"ן, והם מ"ה דמ"ה ומ"ה דב"ן, והם חור"ג
דצלם דאבא. וגבורות דמ"ה, וגבורות דב"ן,
שהם ב"ן דמ"ה, וב"ן דב"ן, הם חור"ג דצלם
דאימא. אח"כ מתלבש בז"א, נצח דאבא, בחכמה
דמ"ה לפנים בימין, וכנגדו בשמאלו, הוד שלו,
בחכמה דב"ן. והיסוד בשני חצאי הימניים דב'
דעות דמ"ה וב"ן לצד הפנים, נגד צלם דאבא,
ומאחוריו מתלבש צלם דאימא, נצח שלה בבינה

מלכות, נפש תבונה, כנזכר בתיקונים דמ"ג. ה) וכשם שא"א לא מתפרשין, וישראל ורחל מתפרשין לזימנין, כן אר"א נרמזין בחיבור גדול, ב' ראשונה שבהוי"ה, כנודע, לפי שהם חו"ב דבינה דמ"ה. אך ו"ק דבינה דמ"ה, עם מלכות דבינה דמ"ה, שהם יש"ס ותבונה הם דומין לזו"ן, ואינן כ"כ מחוברים חיבור גדול כמו אר"א.

ואמנם מב"ן, לקח אבא ו"ק דחכמה דב"ן, כי הרי ג"ר, לקחם עתיק, לצורך הנקבה שלו. ומלכות דחכמה דב"ן, לקח יש"ס, ולכן נרמז גם הוא בסוד נקבה, בה' ראשונה דהוי"ה, כנודע.

ואמנם מבינה דב"ן, הד"ר שהם כח"ב חסד, לקחם עתיק, ואז ה' קצוות דבינה דב"ן, שהם גבורה תפארת נה"י, לקחן אמא. ומלכות דבינה דב"ן, לקחה תבונה. נמצא, כי אבא יש לו מ"ה וב"ן, ואמא יש לה מ"ה וב"ן, ויש"ס מ"ה וב"ן, ותבונה מ"ה וב"ן. אך א"א ועתיק, אינם כן, רק הזכרים לקחו מ"ה לבדו, והנקבות ב"ן לבדם, לכן הם מחוברים בפרצוף א'. אך באר"א, שהם זכר ונקבה נפרדין, מוכרח שכל א' יהיה בו מ"ה וב"ן, כדי שלא יתפרדו לגמרי. וז"ס הבן בחכמה, וחכם בבינה.

וכער"ז בוז"ן, כי ז"א יש לו ו"ק דב"ן, ור"ק דמ"ה. ונוקבא יש בה מלכות דמ"ה, ומלכות דב"ן. נמצא כי בוז"א יש בו חו"ג, שהם מ"ה וב"ן, וכן בנוקבא.

ואמנם ז"א, שלוקח מוחין שלו כפולים, מצד אבא ומצד אמא, היו אז ו' החסדים דמ"ה, וחסדים דב"ן, באבא. וגבורות דמ"ה, וגבורות דב"ן, באמא. ואח"כ בהכנסם בז"א, נתחלפו. ואז החסדים דב"ן, נשתתפו עם הגבורות דב"ן, בנה"י דאמא. וגבורות דמ"ה, עם חסדים דמ"ה.

הנהגות ומראה מקומות

- (ד) ג"א בכתר דאבא (כת"י).
(ה) ע"י שער אנ"ך פרק ה' ושער עתיק פרק א'.
(ו) ע"י לעיל פרק ט' ושער אר"א פרק ד' ושער ז"א פ"ג ושער אנ"ך פרק א' ו'.

והנה בעמידת לחש דחול, הם לוקחים אחור ופנים דאמא דיש"ס ותבונה, ובחזרה הם לוקחים אחור ופנים דחכמה דיש"ס ורחל, ולכן עדיין אין זוג, אלא ליעקב ורחל, אלא שהוא במקום גבוה בחג"ת דז"א, כנודע. אך בר"ח במוסף, הם לוקחים אחור ופנים דכתר דיש"ס ותבונה, ואז יכולין להזדווג ז"א ברחל כנ"ל, שאין אלו מזדווגים רק בהיותן שוים בקומתן.

ובזה תבין מ"ש במ"א, ב) כי רבי עקיבא לבוש נשמתו מן (נ"א מהוד) הנה"י דאבא, מצד גבורות, שהוא צד שמאלי. ואמנם נשמתו הוא מקין, שהוא מן אמא. כי הרי ר"ע נקרא חסיד, כי נתבסם גבורת נשמתו עם החסדים, בדרתם ביסוד. והחסדים היו תחלה גבורות דאבא כנ"ל, אלא שאחר כך נתחלפו, וניתנו באמא. לכן לבושו משם מאבא, מצד הגבורות, מצד שמאל שבו. וכבר נתבאר, איך הגבורה יהוד נכנסת ביסוד, במקום החסד שבחסד. לכן ר"ע שנשמתו מהוד הגבורות, נעשה לבושו מחסד שבחסדים, והיה מצד אבא, כי משם שרשם.

פרק י

(ג) וכדי שתבין כל זה, נבאר ענין אר"א היטב. הנה אבא לוקח משם מ"ה, מבינה שבו, הכתר והחכמה, שבי' ספירות דבינה זו. ואמא, לוקחת בינה דבינה דמ"ה, ואפשר שגם הכתר נחלק לחצאין, חציו לו, וחציו לה. אלא שכפי הנראה מדרוש שלוח הקן, בש"ע נהורין, כי כתר שלה טמיר וגניז ד) באבא, א"כ נראה, שכל הכתר לקחו אבא, ולכן נקרא טמיר וגניז יתיר מינה. ויש"ס, לקח ו"ק דבינה דמ"ה, ולכן נקרא יש"ס, הוא ז"א שבו. ותבונה, לוקחת מלכות דבינה דמ"ה, לכן נקרא התבונה

- (ב) בשער הגולגולים הקדמה כ"ו ובשער הכוונות דרוש ו' מדרושי התפילין. ובדרוש ל"ג בעומר.
(ג) פרק זה נתבאר בתלמוד ע"ס שיעור ח' מן אות ע"א עד אות ע"ו.

אחוריים גדולים מהפנים דלמטה, כי הפנים דכתר, גדולים מאחוריים דכתר שלהם, אך האחוריים שלהם, גדולים מהפנים דחכמה. ועכד"ז בכל הי"ס.

וא"כ, כשאנו אומרים, שעולין פנימיות ג' תחתונות, במקום ג' אמצעיות, הוא עד"ז: כי הנה פנימיות דנצח, עלה דרך קו ימין, והוא חיצוניות דחסד, וחיצוניות דחסד, הוא פנימיות אליו, אע"פ שהוא אחוריים, והבן זה. ואמנם פנימיות דחסד, עולה דרך קו ימין, ונעשה חיצוניות לחכמה, וחיצוניות דחכמה הוא פנימית אליו. ועד"ז עלו ממדרגה למדרגה, עד אין קץ. וכעד"ז בקו אמצעי, וכן בקו שמאלי. כי א"א לעלות, אלא כל א' בקו שלו, י' וזכור גב זה.

ובזה תבין, שתמצא שמות הרבה, שהיותר פנימיות, הם בסוד אחוריים ורבו, והחיצוניות הוא בסוד פנים, בלי רבוע, אלא כפשוטו, כמו שתמצא מזה הרבה, בשמות הג' כלים שיש לז"א (כ) ולנוקבא. והענין, כי אותו הפנימיות, הם אחוריים עליונים, ובכאן, עם שהם אחורים, מספיקין להיות פה בחי' פנים. אך הפנים של פה, הם אחוריים בערכם. אמנם, כשהאחוריים הם מאותן הפנים עצמם שלהם, שבשם א', ובחי' א', אז ודאי שאחוריים גרועים מהפנים, והפנים הם פנימיות, ואחוריים הם חיצוניות.

ובזה תבין, איך יש"ס ותבונה, הפנים עצמן שלהם, הם בחי' אחוריים דא"א, כי הם רבוע קפ"ד ותקמ"ד, והם אל יש"ס ותבונה בחי' פנים ממש. ואחוריים שלהם, אפשר שיהיו שמות פשוטים בלי רבוע, והטעם כי אע"פ

נשתתפו בנה"י דאבא. נמצא מוחין דאמא, כולם דב"ן. ודאבא, כולם דמ"ה. ז) (א)

ומן הנ"ל תבין, מ"ש במ"א, ח) כי כתר דאבא הם טעמים. וט"ס הם נקודות. כי כתר שבו, הוא כתר דבינה דמ"ה כנ"ל, וכל כתר שבכל ספירה וספירה, הוא טעמים. וזכור זה היטב. וט"ס תחתונות של אותו ספירה, הם נקודות דמ"ה, לבד מאותן השינוים שמצאנו, כי לפעמים נאמר, כי בינה היא אה"ה ולפעמים נאמר שהוא ס"ג. ועם הנ"ל אפשר לישבו, כי זה הוא בב"ן, וזה הוא במ"ה שבת. או זה באמא, וזה בתבונה. או זה בג"ר, וזה (נ"א בוז"ת) בג"ת.

ודוק ותשכח, כי יותר נראה שאה"ה הוא בחלק מ"ה, אך ס"ג הוא בחלק ב"ן. כי הרי ב"ן שרשו מט"ג, שהם הנקודות, כנודע שהם המלכים שמתו.

גם תבין, איך כל אבא, הוא חכמה, או חכמה דב"ן, או חכמה דבינה דמ"ה. אך לעולם אמא, היא בינה, או בינה דבינה דמ"ה, או בינה דב"ן. ולכן יכול להתקשר מ"ה עם ב"ן, בין באבא בין באמא, שכולם הם חכמה, וזה באבא, אלא שחכמה דב"ן, נעשה צד נוקבא, לחכמה דבינה דמ"ה. או כולם הם בינות באמא, אלא שבינה דבינה דמ"ה, נעשית צד זכר לבינה דב"ן.

פרק יא

ט) ונחזור לענין פנים ואחור, הנה כבר ידעת סדר המדרגות, ומעלת השמות, כי יש

הגהה

(א) ובוזה אפשר לתרץ כנ"ל, בענין קין והבל, כי זהו המנין, כשנכנסים בוז"א נה"י דא"א. אך שם בחטא אדה"ר, לא נכנסו בו רק מוחין דאמא לבד, ואז אין חליפין. נמצא

הנהגות ומראה מקומות

- ז) ע"י שער הפסוקים בראשית דף י"ג ע"א. (י) ע"י שער אר"א פרק ט' ושער מוחין דצלם פרק ז'.
ח) שער טת"א פרק ד'.
ט) ע"י שער אר"א פרק ז'.

(כ) ע"י שער השמות פרק ב' וג'.

עצמן, ודאי שגם הם ג' בחי' הנ"ל, כי גם גיפא דאבא, או דאמא, נחלק לג' כלים הנ"ל.

אמנם ודאי, שהכלי דאבא או דאמא, יהיו יותר זכים מן הכלים דז"א עצמו, ויהיו הכלים דז"א בבחי' חיצוניות, אל הפנימיות, שהם הכלים דאבא, או דאמא, נמצא, כי הכלים דא"א, מתלבשין תוך הכלים דז"א, ג' בג', כיצד, לבוש וכלי החיצון דאמא, יתלבש תוך כלי החיצון דז"א, וכלי אמצעי דאמא, יתלבש תוך כלי אמצעי דז"א, וכלי הפנימי דאמא, מתלבש תוך כלי פנימי דז"א, ואח"כ יתלבשו ג' כלים דאבא, ג"כ תוך ג' כלים דאמא, ע"ד הנ"ל.

ודע, כי כלים אלו, יש בהם בחי' חיצוניות ופנימיות, וכל א' מהם נחלק לג' כלים, כי החיצונים, הם ג' כלים החיצוניות כנ"ל, גם פנימיות הכלים, נחלק לג' כלים פנימיות, והם הנקרא מוחין דז"א כנודע.

ונודע, כי כל מוח, אינו רק מחר"ב, שהם אור"א, וא"כ מוחין אלו, נמשכין מן מוחין עצמן דאור"א, ולכך לא נמשכו מוחין אלו בז"א, אלא בהיותן מלוכשים תוך ג' כלים דאור"א עצמן, א"כ נמצא, כי גם הלוכשים של נר"ן, יש בהם פנימיות וחיצוניות, וכל א' נחלק לב' בחי', והם: בחי' המוחין, יקרומות המוחין, שהם הכלים דאור"א עצמן.

נמצא עתה, כי כל בחי' הכלים כולם, אפי' הקרומות, ואפילו המוחין, נקרא חיצוניות, והאורות כולם, שהם נר"ן, נקראו פנימיות, ואחר כך הכלים עצמן, שכולם נקראו חיצוניות, גם הם נחלקים, כי ג' הכלים עצמן דז"א, נקרא חיצוניות הכלים, והכלים דאמא, שהם הקרומות, וכן המוחין שבתוכם, נקרא פנימיות הכלים, ואח"כ פנימיות הכלים, גם הוא

שאינם רבוע, נקרא אחוריים בערך אחוריים העליונים, שמספיקין להם לבחי' פנים. (ל)

תחלה היה ז"א ו' מלכיות, או ו' כתרים (מ) של ו"ק, ולכן היה רה"ר, כי כל א' בחינה בפ"ע, ואין זו כלולה בזו, וע"י העיבור נכלל זה בזה, (בהם) ונתגלו (נ) חג"ת, בכל ו' תחתונות, מ' נקודותיהן, ונעשו ו"ק, כל א' כוללת בחי' (ז"א, ו"ק דו"ק) ובמוחין דו"ק גדולות, נשלמו ו"ק, כל א' כלול מ'.

ואח"כ במוחין דג"ר, באו לו כל הג"ר שבו, כל א' כלול מ', או באו לו [בסוד] מקיף דל"מ (ס) דצלם, כי צ' היו ג"ת של ג"ר, ול' דצלם, הם ג' אמצעיות של ג"ר, וס' דצלם, הם ד"ר של ג"ר, ובוה תבין שלכן יש זווג של ו"ק, והנה הז"א, יש בו כלים, והוא גוף, והוא החיצוניות, ונחלק לג' בחי': חיצון, תיכון, ופנימי, והחיצון נעשה בעיבור ראשון, וב' ביניקה, שהוא התיכון, והפנימי, בעיבור ב' גדולות, ובכל אבר מרמ"ח איברים, יש בעוביו ג' בחי' אלו ראש, תוך, סוף, בין בעוד לבדו, בין בבשר לבדו, בין בגידין לבדו, בין בעצמות לבדו, בכל א' מהם, יש בו ג' כלים, זה לפנים מזה, והתחברות שלשתן, הוא עובי א' דעור, או של הבשר, וכיצא בהם.

אמנם בכל כלי מאלו, צריך שישירה בתוכם אור פנימי, המחיה אותן, ודרך כללות, נקראו אלו האורות, נשמת כלים, אמנם דרך פרטים, נחלקים גם הם, ג' בחי' אחרות דוגמתן: נפש כנגד כלי החיצון, ורוח נגד התיכון, ונשמה כנגד הפנימי, אמנם בהיותן מתלבשין בהם, הם מתלבשין בתוכם, ע"י אמצעי, ולבושים אחרים, והם בחי' החלק, שנותנין אור"א עצמן מבחי' גופם, בבנים הנולדים מהם, והנה אותן הלוכשין הנמשכים בז"א, מצד גופא דאור"א

הנהגות ומראה מקומות

בעשר הספירות, שבערך האורות נקראות מלכיות, ובערך כתרים.

(ג) ג"ב חסד כאן וצ"ל ונתגלו (בהם) נח"י בכל ו' תחתונות וביניקה נתגלו חג"ת בכל א' וא' ונתגדל מו' כו' (ה"י).

(ס) ג"א דלמ"ד (כת"י).

(ל) בספר כת"י כתוב הנה נתבאר ג' הבחי' של הו"ק שהם נקרא מלכי ארץ אדם מתי נתקנים, ועתה נבאר עוד בחי' א' והוא מבואר אצלינו בהרבה מקומות כי גם בזמן העיבור יש מוחין אל ז"א שהם ג"ר אלא שהם בחי' שמות אלקים, (מ) עפ"י ערך ההפוך שיש בין כלים לאורות

נכנס בו חיה דנפש. וכשנחלבש בו כלי מוחין דא"א, נכנס יחידה דנפש.

אח"כ ביניקה, נכנס בו הרוח, וגם הוא (בה') מדרגות. כי תכף כשנולד, נכנס בו נפש דרוח, אח"כ כשיגמד בשני היניקה, כלי אמצעי דז"א, נכנס בו רוח דרוח. וכשנכנס בו לבוש אמצעי דאמא, עם המוחין דיניקה שמצד אמא, אז נכנס בו נשמת דרוח. וכשנכנס בו לבוש אמצעי דאבא, שהם הקרומות, עם המוחין שמצד אבא, אז נכנס בו חיה שבקוץ. וכשנכנס בו, כלי לבוש אמצעי דנה"י דא"א, שהוא הקרומות, ובו המוחין שמצד א"א, אז נכנס בו יחידה דרוח, והדי נשלם הרוח לגמרי.

אח"כ בעיבור ב' דגדלות, אז נכנסת בו הנשמה דז"א, גם הוא ע"י מדרגות: כי תכף נכנס בו נפש שבנשמה. ואח"כ כשנגמר בעיבור זה כלי הפנימי דז"א, נכנס בו הרוח דנשמה. וכשנכנס בו הכלי הפנימי דאמא, שהוא הקרומות, עם המוחין דאמא דגדלות, נכנס בו נשמה דנשמה. וכשנכנס בו כלי פנימי דאבא, שהוא הקדומות עם המוחין דאבא דגדלות, נכנס בו חיה דנשמה. וכשנכנס בו כלי פנימי דנה"י דא"א, שהוא הקרומות ומוחין דא"א, נכנס בו יחידה דנשמה. והרי נשלם בו נשמת ז"א כולה.

ודע, כי עד עתה לא לקח ז"א, רק ג' כלים דיש"ס ותבונה, אשר שניהן נקראו בינה לבד, בסוד וחכם בבינה, שהיא ה' ראשונה שבשם, כנודע אצלינו, לכן אינו רק נשמה שהוא נגד בינה.

אך אח"כ, חוזר ז"א לקחת ג' כלים אחרים, דאור"א עלאין, ששניהם בסוד חכמה לבד, בסוד הבן בחכמה, והוא י' ראשונה שבשם. והם סוד עיבור ויניקה וגדלות שניים, הנזכר בכוונת ליל פסח, ואז נקרא חג"ת, כנזכר שם. וטעם הדבר, כי אור"א שרשם הם, חג"ת נה"י לבד, כי חב"ד דאור"א, לקחם עתיק, והבן זה. נמצא, כי כל יש"ס ותבונה נקרא נה"י. וכל אור"א נקרא חג"ת.

נחלק לב', כי כלים דאימא שהם קרומות, נקרא חיצוניות, והמוחין נקרא פנימיות. אמנם דרך כלל הוא כך, כי ג' כלים עצמן דז"א, נקרא חיצוניות, ומהם נעשו העולמות, והמלאכים. ומהאורות דז"א, שהם נר"ן, נעשו הנשמות, ונקרא פנימיות, ומהג' כלים דאמא, ומהג' מיני מוחין שבתוכם, נעשו הלבושין דנר"ן של הנשמה הפנימית. והענין, כי ודאי שהנשמות דז"א, גדולים מכלים דאמא, אך כלים דאמא הם יותר גדולים מכלים דז"א.

פרק יב

(ע) כלל העולה, כי בזמן העיבור, נעשה כלי החיצון דז"א, כלול מרמ"ח איברים, וזה מן הכירורים, אשר ביררו אור"א, מו' מלכים שמתו. ובתוך כלי זה נתלבש כלי חיצון דאור"א, שהם סוד הטפות דכורא ונוקבא, אשר על ידם מצטייר צורת הלבוש של הנפש. וזה כלי החיצון דאמא, הוא בחי' קרומות ג' מוחין דעיבור.

ובתוך הקרומות האלו, מתלבשין ג' מוחין דעיבור, מצד אמא. ובתוך המוחין האלו, מתלבשין לבוש החיצון דאבא, והוא גם כן בחי' קרומות, ובתוכם המוחין מצד אבא. ובתוך בחי' אלו, מתלבשין בתוכה, כלי החיצון דנה"י דא"א, גם הם פ' ג' קרומות, ובתוכם מוחין מצד א"א. ובתוך כל בחי' אלו, מתלבש נפש דז"א.

ואמנם נודע, כי ה' מינים הם: נרנח"י. וכל א' כלול מכולם. ונמצא, כי אין הנפש נגמרת לו, עד היות בה ה' חלקים הנ"ל, והוא עד שנגמרו המוחין דמצד א"א. אמנם קודם שנעשה כלי החיצון דז"א, אז כבר היה בו קודם העיבור, בחי' נפש דנפש, שהוא הבל דגרמי, ובעיבור כשנעשה כלי החיצון דז"א, אז נכנס בו רוח דנפש. וכשנחלבש בו כלי החיצון דאמא, שהם המוחין, נכנס בו נשמת נפש. וכשנחלבש בו כלי החיצון מוח דאבא,

הנהגות ומראה מקומות

(ע) ע"י בחלמוד ע"ס שיעור י"א מן אות צ"ב עד אות ק'. (פ) ג"א ל"ג ג' (כת"י).

לעצמה, כי אם נאמר שנשארית כך באופן זה, שיהיה ג"ת שהם נה"י שלה, מתפשטין ומתלבשין תוך ז"א תמיד, זה א"א, לפי שבהיותה כך א"א לה להודווג עם אבא, והרי נודע כי זווג א"א תדיר, ולא פסיק לעלמין, ולסיבה זו, הוא מוכרח שיתהוו לה נה"י אחרים חדשים לצורך עצמה, בבחי' הכלים, כי האורות שלהם כבר ביארנו שנתעלו בה בעצמה, ולא נתלבשו בז"א, ואז תהיה אמא שלימה בכל י"ס, ותהיה למעלה מז"א כולה, ותוכל להודווג עם אבא.

אמנם ההתחדשות להיות לה נה"י אחרים חדשים, הוא באופן זה, כי הנה נת"ל, כי בחי' הכלים של נה"י דאמא בלבד, הם אשר נתלבשו בהם בתוכם, רוחניות ונשמת המוחין דז"א, ואח"כ נתפשטו הכל ביחד תוך ז"א כנ"ל, אבל רוחניות ונשמת נה"י דאמא, שהם האורות שבתוכם, לא נשארו שם, אמנם נסתלקו למעלה, ועמדו בחצי ת"ת (ר) תחתון של אמא כנ"ל, ואז הרוחניות והאורות, הם מהוים ומוציאין כלים אחרים דנה"י לצורך עצמן, ואז נשלמת אמא ביי"ס גמורות, מלבד הנה"י שנתלבשו תוך ז"א.

ופשוט הוא, שאין כח באורות ההם להמציא ולהוות כלים אחרים חדשים לגמרי, אמנם הוא על דרך הגדלת הקטן, שהולך וגדל, כן בכאן הלבוש דאמא, ר"ל בחי' כלי ת"ת שבה, (ש) שנשאר חציו קיים למטה, (נ"א למעלה) ולא נכנס בז"א, הוא נגדל ונתארך, עד שהולך ומכסה ומלביש את [אורות] עצמו ורוחניות נה"י דאמא, וא"כ צריך שיגדל כפליים ממה שהיה כדי שיספיק לזה.

והנה זהו סדר כפילתו, הנה ז"א אינו לוקח מן הכלים של אמא, רק מן תחלת שליש ת"ת תחתון דאמא ולמטה, עם נה"י שבה, כמ"ש

והנה עתה לוקח ז"א כלים שלהם, ולכן לקח גם בחי' חיה דז"א, והוא, כי דע כלל א', כי א"א להיות בז"א, רק ג' כלים לבד נגד נר"ן, אך כנגד חיה ויחידה, לא יש כלים, כי נשארים מגולין בסוד מקיף, ולכן לעולם לא יש רק ג' כלים בז"א, אלא שבתוך הלבושים וכלים הראשונים, מתלבשים אלו, זה תוך זה, כי כלי הפנימי דז"א, אשר בו הנשמה כנ"ל, שם מתלבש גם חיה, וכן היחידה כמ"ש.

והענין, כי כלי החיצון דאמא עלאה, עם המוחין, מתלבשין בכלי הפנימי דמוחין דתבונה, ושם מתלבש נפש דחיה. וכלי האמצעי דאמא, עם המוחין, ושם בתוכם רוח דחיה. וכלי הפנימי דאמא, עם המוחין, ושם בתוכם נשמה דחיה. (צ) וכלי הפנימי עם המוחין דאבא, ושם בתוכה חיה דחיה. וכן כלים דחג"ת דא"א, אשר שם אר"א עלאין, גם בהם ג' כלים, ובתוכם יחידה דחיה.

אחר כך עולה בא"א עצמו, ושם קונה יחידה עצמה האמיתית. אז נשלם ז"א לגמרי. והסוד כמ"ש, כי העולמות נפלו ממקומם, ומקום ז"א בראשון, הוא במקום שעתה א"א. והבן זה.

שער החמישי

שער לידת המוחין ויתחלק לג' פרקים

פרק א מ"ת

(ק) ונבאר עתה ענין התלבשות המוחין דז"א, בתוך הכלים דנה"י דאמא, שנשארו ריקנים בעת הלידה כנ"ל, כדי שאח"כ יהיו מתפשטין בתוך ז"א. ונבאר תחילה בחי' אמא בעצמה, שא"א שתשאר חסירה מבלי נה"י לה

הגהות ומראה מקומות

(ק) עיין שער ההקדמות דרוש ט' אופן התלבשות המוחין בז"א דף ג"ט ע"ב.
(ר) עי' שער מוחין דצלם פרק י"ב.
(ש) ג"א בחי' הכלים שבה (ה"ו).

(צ) ג"א וכלי החיצון דאבא יש בתוכו נפש דחיה, וכלי אמצעי דאבא יש בתוכו רוח דחיה, וכלי הפנימי עם המוחין דאבא ושם בתוכם נשמה דחיה (ת"ו).

שאינן זוגים תדיר, לפי שהנוקבא לפעמים גרועה וחסידה ממנו, ואין שוין, ואז אינה יכולה להזדווג עמו.

והנה כן הענין, בכל בחי' חו"ב פרטיות, שיש בכל פרצוף ופרצוף, ששניהן שוין במציאותן, וזוגים תדיר, וא"כ נמצא, שחו"ב פרטיות שבי"ס דאמא, צריכין שיהיו שוין במציאותן, וזוגים תדיר, ולכן, אם ז"א היה לוקח מאמא ב"ש תחתונים דת"ת דאמא, היתה צריכה כל הבינה דאמא, להגדיל ולכפול כולה, ובזה דאי יש בה תשות כח, משא"כ בחכמה, שנשאר כל כחה בה, ולא הוכפלה להשלים בחי' חסרון אחרים שתחתיה, משא"כ בבינה, שחצי כחה נתון אל התחתונים, ולכן הוצרך שז"א לא יקח מת"ת שבאמא, רק שליש תחתון לבד, ועי"ז לא תצטרך הבינה דאמא לכפול, רק ב"ש תחתונים, וישאר שליש העליון שלה קיים בכל כחו, ובבחי' שליש הזה תהיה שוה עם החכמה.

וביאור הענין, כי הנה הבינה צורת ה' ראשונה שבשם כנודע, וצורת ה' הוא ג' קוין, שכוללים י"ס שבה, כי קו ימין כולל חח"ן שבה, וקו שמאלי בג"ה שבה, וקו אמצעי כולל דת"י, ומלכות שבה, והנה שליש העליון שבה, הם חב"ד שבה, שהם ג' ראשין, של ג' קוין שבה, וכיון שאלו קיימים בכל כחם ושלמותן מספיק בזה, כי כבר ג"ר שבה שלימות, וגם שכיון שג' ראשי הקוין ניכרים בשלימות, א"צ לתשלומין, ובפרט במקום ההכרח שיוכפלו לטעם הנ"ל.

ועוד ט"א קרוב אל הנ"ל, והוא, כי ג' ראשונות לעולם הם חשובים כאחד, ואם כל הבינה דאמא היתה נכפלת, ותשש כחה, נמצא

בע"ה, נמצא כי מה שנכנס בז"א, הם ת' ד' מדות ושליש, שהיא שליש תחתון של ת"ת, ונהי"ם של בינה.

והנה צריך, שד' מדות ושליש אחרים עליונים יכפלו, כיצד, נתחיל מן תחלת ב"ש אחרונים שיש בבינה דאמא, ונמנה ויהיה ד' מדות ושליש, שהם ג' מדות שלימות: דעת, חו"ג, וב"ש תחתונים של בינה דאמא, וב"ש עליונים של ת"ת שבה, הרי ד' מדות ושליש, ואלו נגדלו, ונכפלו כפליים, ונעשו ח' מדות וב"ש, שהם ב"ש תחתונים דבינה דאמא, ודעת וחג"ת ונה"י ומלכות שבאמא, והרי נשלמה ביי"ס שלימות, וזאת מה שנכנס ממנה בז"א כנ"ל.

וא"ת, למה לא נכנס תחלה בז"א בחי' ב"ש תחתונים דת"ת דאמא ולמטה, ואז נמצא ד' מדות וב"ש, ואז היתה כל בחי' בינה דאמא, נכפלת ונגדלת, כי מתחלת הבינה עד סיום שליש ראשון דת"ת דאמא, הם ד' מדות: בינה, דעת, חסד, גבורה, ועוד שליש עליון דת"ת, והיו נכפלין א' ומספיקין, א' אבל עתה שאין כתר של ז"א עולה למעלה, רק בשליש ת"ת תחתון דאמא, נמצא שלא נכפלה כל הבינה דאמא, אלא ב"ש תחתונים שלה, ולמה היה כך.

התשובה הוא, כי דע הקדמה א', והנה כמו שנתבאר, כי זוג דאז"א, שהם בחי' ב' פרצופים, שנעשו מן בחי' חו"ב של כללות עולם האצילות, בהיותו נחשב כולו פרצוף א', כנזכר בהרבה מקומות. והנה זוגים תדיר, ולא פסיק לעלמין, וגם דכחודא אינון נסבין, וכחודא שדיין, ואין הפרש בהם, כי אמא גדולה כאבא, אשר זה הטעם דזוגים תדיר, משא"כ בז"א,

ה ש מ ש

(א) נ"ב, צ"ע, כי אינם מספיקין, ואינה נשלמת בכך, אלא אם היה נכפל עוד שליש תחתון דחכמה ג"כ, אז היו מספיקין. כי יהשלים ד' מדות וב' שלישים, צריך לכפול ד'

הגהות ומראה מקומות

(ת) ע"י שער דרושי הצלם פרק ג'. (א) ע"י שער ההקדמות דף קכ"ג ובשער דרושי הצלם פרק ה'.

לאדם שימלא שחוק פיו בעולם הזה, כי בעת שנחרב ב"ה שהיא הנקבה, הנקראת בית, לסבת לקיחת הכתר שבה, ב"פ כ"ד כ"ד הנ"ל, שהם ב' פעמים אור, כמנין ב"ת. ולכן מאז ואילך אסור לשחוק, כי שחוק הוא גמטריא ב' פעמים אור"ר אור"ר, וכיון שנסתלק אור"ר אור"ר, אין שחוק בעולם. ולע"ל כשיבנה בית המקדש, נאמר אז, ושמתי כ"ד כ"ד שמשותיך, כי אז יחזור לה ב"פ כ"ד כ"ד הנ"ל, הנקרא שמשותיך, על שמאירין כשמש. וגם לפי שלקחתן מגוף הת"ת דו"א, הנקרא שמש כנודע, להיות לה בחי' הכתר שבה, ונמצא שהם ב"ש מן השמש, ויהיה כ"ד כ"ד שמשותיך, כי הז"א כולו נקרא שמש, וגם בחי' הת"ת שבו נקרא שמש.

והענין, כי כל חסד נקרא אור, בסוד האור דאתברי ביומא קדמאה דמעשה בראשית. והנה טעם לקיחתה ב"ש תחתונים לבר, הוא, לפי שיסוד של תבונה, מתלבש בשליש עליון של ת"ת דו"א כנודע, שהוא עד מקום החזה, ומשם ולמטה האורות של החסדים הם מגולים, לכן אין כתר דנוקבא יכול להתחיל, אלא בסוף סיום שלישי עליון דתפארת, כי שם התחילו החסדים להתגלות, ומכא האורות המגולים שם, אז יוצא שם כתר שלה, מבחי' ב"ש החסד המגולין והמאירין, ולכן הם ב' פעמים אור אור, וזהו מ"ש למעלה, כי ב' פעמים אור, הוא גימטריא שחוק.

והנה ב' אלפין שבב"פ אור אור אלו, הם שרשים שלהם הנשארים בז"א, ושאר האותיות שהם ר"ר ו"ר מאירין בנוקבא, ואז נעשה בה בחי' בית, ולכן משחרב בית המקדש, אסור שימלא שחוק פיו בעולם הזה. אבל בהיותה לוקחתם, נקראת אשת חיל עטרת בעלה, כי ח"ל גימטריא כ"ד כ"ד הנ"ל, ולעתיד לבא שיקחם, כתיב באלהים נעשה חיל, שהיא רחל, והוא יבוס צרינו, שע"כ נבוס צרינו בעת שיבנה בית המקדש. וז"ס ג"כ וישראל עושה

שאין לה השוואה עם הב' ראשונים, ולכך הוצרך להניח ממנה שליש א', שלא יותש כחו, ובערך זה יהיה חשובה כאחת מן הראשונים.

פרק ב מ"ת

(ב) ואחר שביארנו ענין אמא עצמה, נבאר ענין ההפרש שיש בין ז"א לנוקבא, בענין המוחין שלהם. כי הנה ע"ד ששיעור ז"א הוא מן הת"ת דאמא עד למטה, כן נוקבא דו"א הוא מן ת"ת דו"א ולמטה, אלא שיש הפרש א' בניהן, והוא: כי הנה הנוקבא דו"א, מקומה הוא בתחלה כאשר נאצלה, באחורי ז"א, מהחזה של ז"א ולמטה. כיצד, עד החזה הוא שלישי עליון של הת"ת דו"א, וממקום סיום החזה עד סוף הת"ת דו"א, יש ב"ש תחתונים אחרים.

והנה שיעור כתר של נוקבא דו"א, הוא שיעור מקום ב"ש התחתונים דת"ת דו"א, וז"ס פסוק ושמתי כדכר שמשותיך וגו'. והענין הוא, כי הנה נודע, כי ה"ח מתפשטין בז"א, מהחסד שבו עד הוד שבו, והנה חסד גימטריא ע"ב, והנה חסד המתפשט בתוך ת"ת של ז"א, בהיותו מתחלק לג' שלישים, יהיה כל שלישי ממנו במספר כ"ד, כי ג"פ כ"ד גי' ע"ב, והם כמנין חסד הנ"ל. והנה כתר דו"א, הם ג"פ אור אור אור, כמנין כתר.

אבל נוקבא, הכתר שלה הוא ב"פ אור אור, שהם גימטריא ב"ת, כנודע כי הנוקבא נקראת בית, ואלו ב"פ אור שיש בכתר דנוקבא, הם בחי' ב"ש של ת"ת דו"א, שלקחתם הנקבה לכתר שלה, אשר כל א' מהם הוא כ"ד. וז"ס ותמלא כרה ותעל, כ"ד ה'. וז"ס כ"ד אותיות, שיש בפסוק בשכמל"ה, כנזכר בזהר. וז"ס כ"ד ספרי דאורייתא, ולכן הנקבה נקראת ד"ך וענייה, ג) לפי שחסר ממנה כ"ד שהיא שלישי הראשון, והיא ד"ך וענייה ממנו. וז"ס שארז"ל ד) משחרב בית המקדש אסור

הגהות ומראת מקומות

(ג) עי' בהקדמת תקוני הזהר מן אות שט"ו עד אות שכ"א ובמעלות חסלם שם. ד) ברכות ל"א.

(ב) עי' שער ההקדמות דרוש ב' מדרשי פרצוף רחל דף ס"ו ע"ב ד"ה ונבאר.

הארה בעלמא, שיוצאת מאירה מגוף הז"א, אבל הז"א לוקח עצמות וממשות האורות של אמא ממש, שנכנסה בתוכו בסוד כתר כנ"ל. ועוד יש הפרש ושינוי ג', והוא נמשך מן השינוי הנ"ל כמ"ש, והענין הוא, בענין המוח הג' הנקרא דעת, כי הנה נתבאר אצלינו, כי בזכר יש ג' מוחין חב"ד, ופרטן ד', לפי שדעת כלול מב' בחי', שהם חו"ג, אבל דעת הנוקבא הוא ק"ל, ואין בו רק גבורות לבד.

ודע הקדמה אחרת, והוא, כי הנה אלו המוחין הנמשכין אל הז"א ולנוקבא, הם בחי' טיפות, הנמשכין מן או"א, ממוחותיהם, בעת זיווגם כנודע. ואמנם ב' טיפות הנקרא חו"ב, הם נמשכין ממוחין עצמן דאו"א, מחו"ב של כל אחד מהם. אבל טפת הדעת הכלולה מחו"ג, אינה נמשכת מהדעת עצמו דאו"א, אלא מהחו"ג המתפשטין בו קצוות דגופא דאו"א. והנה כפי זה, [מן הראוי היה] כאשר אלו המוחין מתפשטין בז"א, יהיו עד"ו, שחו"ב יהיה למעלה בראשו, אבל החו"ג יתפשטו בגופא, בו קצוות. אבל לא יהיו בראשו בחי' מוח ג' הנקרא דעת, הכולל חו"ג כיון שתחלת המשכתו אינם רק מן התפשטות ו' קצוות דאו"א כנ"ל. ואמנם הענין לא כך היה, אלא שיש אל הז"א ג' מוחין בראשו ממש, ואפילו בחי' הדעת הכלול מחו"ג, הוא למעלה בראשו. ובבחי' מוח ממש, מלבד התפשטות ה"ח וה"ג אשר בו קצוותיו כנודע.

אבל בנוקבא דז"א, לא כך הוא, אלא שבראשה לא יש רק בחי' ב' מוחין לבד, שהם חו"ב שלה, כנזכר באדר"ו רצ"ב, ונהירו דב' מוחין גליפא בה. וגם ז"ס דעתן של נשים קלה. ואח"כ יש לה בחי' התפשטות גבורות לבד, ולא חסידים, ואף התפשטות זה אינו אלא בגופה למטה, ומקום חצי הדעת שלה שהם הגבורות בלבד, הם יושבים באמצע ב' הכתפות שלה, בשליש העליון של ת"ת שבה, ושם הוא

חי"ל, כי ז"א הנק' ישראל, עושה חי"ל לנוקבא, ונותן ב"ש שלו לכתר שלה.

ונתבאר לקמן, בענין ב' אורות אלו היטב, ע"ש. אבל שורש דרוש זה על מתכונתו ע"ש. ה) גם שם נתבאר, כי ז"א יש לו ג' אורות בכתר שלו, ורחל ב' אורות מהם, [בכתר שלה] ולאה אור א' מהם בלבד, בכתר שלה, האמנם מה שאמרנו למעלה, שלוקחה לכתר שלה ב"ש תחתונים של ת"ת דז"א, אינן אלא מבחי' כלי והגוף בעצמו של הת"ת דז"א. ואמנם מן המוח המתפשט בתוכו, שהוא חסד המתפשט בתוך ת"ת דז"א, אינה לוקחת ממנו רק חצי שליש אור שלו לבד.

אמנם הז"א אינו כך, כי גם הוא לוקח הכתר שלו מן הת"ת דאמא ג"כ, אבל אינו לוקח רק שליש האחרון לבד, מבחי' הגוף ממש שלה כנ"ל, באופן שכתרו קטן מכתר הנוקבא כפי הערך. אבל ודאי ששליש ת"ת דבינה, הוא גדול מב"ש ת"ת דז"א שלוקחת הנוקבא, אך כוונתינו הוא, כי כפי ערך היה ראוי, שכמו שהיא לוקח ב"ש מת"ת שלו, גם הוא יקח כפי זה ב"ש מת"ת דבינה, והנה אינו כן, אלא אינו לוקח רק שליש א' אחרון לבד. והנה זהו מבחי' הגוף, אבל מבחי' אור שהוא החסד המתפשט בתוכו כנ"ל, הנה לקח כל האור ההוא כולו, כמ"ש בע"ה, כי בחי' נצח הוד יסוד דאמא, הם כלים ריקנים ז) קטנים בלתי אור, ואור שבתוכן הוא נשמות המוחין והאורות של ז"א עצמן. אבל הכתר של זעיר אנפין, הגוף והאור של התפארת עצמו דבינה ממש, הוא כתר של ז"א, כמו שאכתוב לקמן בע"ה.

הנה יש שינוי והפרש זה בין ז"א לנוקבא, כי הכתר של ז"א גופו קטן, ואורו גדול מאוד, וכתר נוקבא, הוא להיפך, כי הכתר שלה גופו גדול, ואורו קטן מאוד.

ועוד יש שינוי והפרש ב' בין שניהן, והוא כי כתר הנוקבא, אינה לוקחת מן הז"א רק

הגהות ומראה מקומות

(ה) ע"י שער לאה ורחל פרק ג' וז'. (ו) ע"י שער מ"ד ומ"ן פרק ו'.

(ז) ג"א ל"ג קטנים (כת"י).

ונבאר אותן, כי הטעם בעבור עצמו הוא, מפני כי אם הו"א, יעלה ראשו עד שיעור ב"ש ת"ת דאמא, נמצא שאמא כאשר מתלבשת ומתפשטת תוך הו"א כנודע, נמצא שצריך שתתרד אמא יותר למטה, ויכנסו ב"ש ת"ת שלה תוך ז"א, וקו האמצעי שלה תתפשט למטה, לפי שמן הת"ת שלה נעשה הכתר דו"א, שהוא הקו האמצעי, ואח"כ ברדת הת"ת של אמא, ב"ש למטה תוך ז"א, צריך שגם היסוד של אמא, שבקו האמצעי שלה, ירד יותר למטה ממקומו הנהוג, שהוא בחזה דו"א, שהוא בסוף שלישי העליון דת"ת דו"א, והוצרך לירד עד סיום ב' שלישי עליונים דת"ת דו"א. (י) והנה נודע, כי עיקר הארת ז"א, הוא מן החסדים שבתוך יסוד הבינה, המתגלים בו מהחזה ולמטה שכבר נגמר מלבוש היסוד דאימא, שהוא מכסה עליהם. ועתה אם תרד יסוד הבינה, עד סיום ב"ש ת"ת דו"א, לא יהיה גילוי אל החסדים שבז"א, כי אם בשליש התחתון לבד, ויהיה הו"א בלתי הארה גדולה (כלל).

והטעם הב' שהוא מפני הנוקבא, כי בהיות יסוד דאמא מסתיים בחזה דו"א, מתגלין החסדים והאורות, וע"י הארה זו, יכולה הנוקבא להבנות, והיא ניבנית משם ולמטה, באחור דו"א כנ"ל, לפי שנוקבא אינה ניבנית אלא מן הארת הגבורות אשר ביסוד דאמא, ובהיותן מכיסים ביסוד דאמא, צריכין לעבור ב' מסכים: א', דופן מסך היסוד דאימא, והב', הוא דופן הת"ת דו"א עצמו, ואח"כ יוצא האור אל הנוקבא. ובוזה לא תקבל הארה, ולכן אינה יוצאת רק אחר כלות מסך היסוד דאימא, שאורות הגבורות מגולות, ואינן צריכין לעבור להאיר לה רק דרך מסך א' לבד, שהוא דופן ת"ת דו"א. ואם היסוד דאימא, היה יורד למטה, עד שיעור ב"ש של ת"ת דו"א, לא היתה המלכות נוקבא דו"א, יוצאת וניבנית אלא משם ולמטה, והיתה קצרה הקומה מאד מאד.

בחי' הדעת שבה, אשר ז"ס קשר של תפילין ש"י, כמבואר אצלנו במקומו.

באופן, כי זה שינוי הג', נחלק, וכולל ב' שינוים: הא', שהזכר יש בו דעת מהח"ג, והנקבה אין לה דעת רק מהגבורות. והב', שדעת הו"א הוא בראשו, בבחי' מוח ממש, ודעת הנקבה הוא בשליש העליון של ת"ת, ושם מקובצים בדעת ההוא הגבורות שלה, וזולת התפשטות הגבורות המתפשטים בגופא דו"ק, כנודע.

והנה סיבת היות דעת הנקבה ניתן למטה בגופא, מבואר הוא, כיון שלא נמשך מדעת או"א העליון שבראשה. אבל צריך לידע סבה, למה הדעת של ז"א נתנין ח) למעלה, בסוד מוח בראשו ממש, כיון שלא נמשך ממוח הדעת דאו"א כנ"ל. והטעם תלוי בשינוי הראשון הנ"ל, והוא, כי ז"א אשר הכתר שלו יש לו אור גדול מאוד, וגופו קטן, יש בו הארה גדולה, ויש בו כח להמשיך ולהעלות את החסד וגבורה, שהוא דעת דו"א, ולהעלות דרך קו האמצעי עד ראשו ממש, תחת כתר, כנודע כי שניהם הם קו האמצעי, ואז יהיה הו"א דומה לאבא ואימא, שיש להם מוח הדעת שלהם בראשם. אבל נוקבא דזעיר אנפין, שגוף כתר שלה גדול, ואורו קטן מאד, אין בו כח להעלות, ונשאר למטה בגוף, כי שם מקומן הראוי להם, כי משם חוצב מאו"א כנ"ל.

פרק ג מ"ח

ט) ועתה צריך לתת טעם, למה אין הו"א לוקח הכתר שלו, בת"ת דאמא, ב' שלישים גמורים, כשיעור מה שלוקחת הנוקבא דו"א, הכתר שלה בת"ת שבו, ובענין זה יש ג' טעמים: הא', הוא בעבור עצמו. והב' הוא בעבור נוקבא. והג' הוא בעבור אמא.

הגהות ומראה מקומות

(י) ע"י שער הפסוקים דף ר' ע"ב פרשת בראשית פסוק ומעץ הדעת.

ח) ע"י שער מוחין דצלם פרק ג'.

ט) ע"י שער הכללים פרק ר' וז'.

עד שם, ויהיה שיעורו כמו (ל) ב"ש ת"ת דאמא. (א)

שער הששי

שער מוחין דקטנות ויתחלק לג' פרקים

פרק א מ"ק

ענין (מ) מוחין דקטנות, דע כי האדם נוצר בצלם אלהים, ומבשרי אחזה אותו, והנה דוגמת האדם, שהוא טפה א' יוצאת ממוח האב, ונכנס בבטן האשה, שם נתהווה ונעשה צורה. וכבר ביארנו, ענין ג' ימים לקליטת הזרע. וענין מ' יום, ליצירת הולד. וענין ה' ימים בן ג' חדשים, הכרת העובר.

אמנם עתה נדבר, אחר גמר [הכרת] העובר לגמרי, מה מוחין יש לו. וכן אח"כ כשנולד. וכן אח"כ כשנגדל. וג' זמנים אלו, הם שאנו קורין תמיד, עיבור, ויניקה, ומוחין.

והנה באמת שאנו רואים, שהקטן אין בו דעת שלם, והוא אטום בשכלו, ועכ"ז אנו רואים בעינינו, שיש לו מוחין, ממש כמו הגדול, וא"כ מה ענין זה, והנה כבר ביארנו ענין זה, כי הקטן הוא אל"ם מאלהים, וע"ש, הסוד הוא, כי הקטן הוא לעולם בבחי' דין, כי הלא ז"א נקרא קטן, בערך אבא, הנקרא סבא, ולכן אבא יותר רחמים מן הבן. וכן למעלה, עתיק יומין הוא יותר רחמים, מן אבא, והכלל הוא, כי סוד הזקנה והשיבה,

והטעם הג' בעבור אמא (כ) עלאה, כאשר נת"ל בתחלת דרוש זה, והוא, כי אמא עלאה, כאשר מתלבשת משליש האחרון הת"ת שלה, ונצח והוד ויסוד ומלכות שבה, תוך ז"א, לצורך המוחין שלו, צריכה היא להתגדל ולהתכפל כפליים, להשלים חסרונם, כשיעור מה שנכנס בז"א, והם ב"ש תחתונים דבינה דאמא, ודעת וחסד וגבורה, וב"ש עליונים דת"ת שבה, ונכפלים ונגדלים כפליים כשיעור חסרונם, ואם גם שלישי האמצעי דת"ת שבה, היה מתלבש בכתר דז"א, היתה צריכה להכפל ולהתגדל כפליים, מתחלת בינה שלה, עד סוף שלישי עליון דת"ת שבה, ואז בחי' בינה דאמא תשש כחה ע"כ, ולא היתה שוה אל החכמה, וכבר הארכנו לעיל בזה כל הצורך.

ועתה צריך להודיעך, כי כל זה שאמרנו, כי ז"א אין שיעור גוף הכתר שלו, רק שלישי א' לבד, הוא כאשר לא נכנסו בו, רק המוחין דמצד אמא לבד. אבל כאשר נכנסין בו אח"כ, גם המוחין דמצד אבא כנודע, הנה אז יהיה הכתר שלו אורך ב"ש כדמיון כתר נוקבא.

והענין הוא מובן, כאשר אמטול לך משל א', והוא אם יהיה לפניך ב' כלים שוין בקומתן ממש, הנה כאשר נכנס זה תוך זה, בהכרח הוא שהכלי הפנימי, יוגבהו שפתותיו למעלה משפתי כלי החיצון. כן הענין כאן, כי כאשר הת"ת דאבא, נכנס ומתלבש תוך הת"ת דאמא, לכנוס יחד תוך ז"א, יהיה הת"ת של אבא גבוה למעלה מת"ת של אמא החיצון אליו, וארכו וקומתו של הכתר דז"א אז, יהיה

ה ש מ ש

בו כח להכיל שיעור ב"ש מת"ת דאמא, ולא יצטרך היסוד דאמא לרדת, עוד עד סיום שלישי אמצעי דת"ת דז"א, ודיקא נמי, דקאמר אז יהיה שיעור הכתר של אורך ב"ש.

(א) נ"ב, צ"ע, מה תהא על השלשה טעמים הנ"ל, כיון שלוקח מת"ת דאימא שני שלישים, והטעמים הנ"ל הם מוכרחים הכרח גדול. ואפשר שכשנכנסים בז"א גם מוחין דאבא, אז מאיר בכתר דז"א, ומגדילו, ונותן

הגהות ומראה מקומות

(ל) עי' שער דרושי הצלם פרק ה'.
(מ) עי' מבו"ש דף ק"ו ע"ב פרק י"ב.

(כ) עיין שער הקדמות דף ל"ט ע"ב דרוש

ב'.

דאמא כנודע, רק שכמו שהמוחין דקטנות, באים מזווג החיצונים דא"א, לכן גם הלבוש שלהם, שהם הנה"י דאמא, הוא החיצוניות. [שלהם] ולכן דע, שג' בחי' יש לכל ספירה, (נ) כמבואר אצלינו, בסוד פנימי, ואמצעי, וחיצון. וכל זה בבחי' אר"פ, כי גם כנגדן בסוד אור מקיף, יש ג' בחי' אלו. ולכן תראה מ"ש בענין ק"ש, כי יש מוחין דעיבור, פנימי עם המקיף שלהם. וכן ביניקה, יש מוחין פנימים ומקיפים. וכן בגדלות, יש מוחין פנימים ומקיפים. אמנם מזווג לבושים החיצונים דא"א, נעשין מוחין לזו"ן בחי' פנימי ומקיף, בהיותו בבטן אמא, שהוא נקרא אצלינו עיבור. וכן הלבוש שלהם הם נה"י דא"א החיצוניות. גם ביניקה, המוחין שלהם מזווג אר"א, בבחי' אמצעית שלהם. וכן הלבוש שלהם הוא מנה"י דא"א האמצעית. וגם בגדלות המוחין, הוא מזווג אר"א, בבחי' פנימי שלהם, וכן הלבושים שלהם, מנה"י דא"א הפנימית. ולכן המוחין דעיבור ויניקה, הם שמות אלקים, כי ב' בחי' אלו, הם מן החיצוניות ואמצעים דא"א כנ"ל. אך המוחין דגדלות, הם מפנימיות אר"א, לכן הם היות, דוגמת מ"ש בסוד האדם, היותו בצלם אלהים, ובצלם הוי"ה, רק שזה חיצון, וזה פנימי.

אמנם יש חילוק א', מעיבור אל יניקה ומוחין, והוא, שבעיבור לא יש לקטן ג' מוחין דקטנות, רק ב' לבד, והם מוח חו"ב, אך מוח הדעת אין לו, לכן אין דעת לקטן, כי אע"פ שיש לו חו"ב, אינן מועילין לו, כי הלא חו"ב סתומים הם, ולא אתגליין רק ע"י הדעת, והואיל ואין לו דעת, לא אתגליין. ולכן הקטן נמשל כבהמה, ואין זה רק בעיבור. אך ביניקה יש לו שבח על עיבור, והוא שיש לו ג' מוחין חב"ד, אך לפי שאין לו מוחין רק מבחי' אלהים, לכן אין לו דעת שלם, כי אין לו מוחין רק מחיצוניות, ולא מפנימיות. אך עכ"ז מועיל לו אל השייך לו, לכן אחר שהתחיל הקטן לינק, יש לו כבר איזה מציאת הדעת,

בו תלוי הרחמים. והקטנות הוא אכזריות, ונראה זה בחוש העין.

וכבר הודעתך, כי המוחין הם משלימין את הו"א, להיותו בן י"ס שלימות, כי בסוד היניקה אינו, רק ו"ק לבד, ובעיבור בסוד ג' כליל בג' לחודייהו. וזה ראייה אל הנ"ל, כי הלא ביארנו, שבהיות בית המקדש קיים והרחמים גוברים בעולם, אז היה זו"ן כל אחד, שלם מ"ס. ובחודבנו, שהדין גובר בעולם, אז הוא בן ו"ק, שהוא סוד היניקה. ובזמן החורבן ממש, היה ג' גו ג'. ולכן תבין מזה, כי היות הקטנות מורה על הדין.

והנה בימי העיבור ויניקה, הם סוד דינין, ויש להם מוחין ג"כ, והם סוד אלהים, ולפי שסוד המוחין הם עיקרם רחמים, כי הלא הם באים להשלים הזו"ן ל"ס, א"כ צריכים שיהיו רחמים, שהם סוד היות, ולכן מוחין דגדלות הם היות, ומוחין דקטנות שהם עיבור ויניקה, הם אלהים, ולכן אינם נקרא מוחין ממש, רק אותן דגדלות.

אך של קטנות, אין אנו קורין אותן מוחין, רק עיבור ויניקה. וענין זה תבין, ממה שהודעתך מסוד האדם, שהוא עשוי בצלם אלקים, ובצלם הוי"ה, רק שזה פנימי, וזה חיצון. ולהיות כי שם אלקים הוא חיצון, לכן כשמתחיל הקטן, מתחיל ממטה למעלה, ומתחיל להיות לו חלק מוחין מצד החיצוניות, שהוא אלהים, היינו בחי' הקרומות, והם תמיד אף בקטנות, ואח"כ עולה למעלה לשם הוי"ה, ויש לו מוחין דהיות, ודאלקים.

ודוגמת מ"ש בס"ה, בענין ערלה, גם בענין הקטן הנמול לח', כי בתחלה מתחיל ממטה למעלה, שהוא בשני הערלה, שהוא החיצוניות והקליפות. ואח"כ נכנס בקטנות, שהוא קדושה מועטת. עד שעולה מקדושה לקדושה, עד היותו גדול. וז"ס ומועיל קטן תעשה לו אמא, וכמ"ש בענין משה ושמואל.

ואמנם לעולם המוחין דז"א, בין בקטנות, בין בגדלות, כולם באים מלובשים בנה"י

הנהגות ומראה מקומות

(ג) ע"י שער התקדמות דף נ"ח ע"ב.

בעשיה. וכעד"ז ביצירה. ואח"כ בבריאה. ואחר כך באצילות. והדבר מובן מאליו, וא"צ להאריך לפרט פרטי הדברים.

וזה משה, שבעת לידתו נקרא משה, והוא ע"ש שהיו שלימים בו, כל ד' אלקים, של מוח עיבור, ונולד שלם עמהם. ולכן משה גימטריא ד' אלקים.

אמנם בגדלות, נקרא משה, ע"ש יסוד דא"א דגדלות, שהם קפ"ד וקס"א, שהם גימטריא משה, כמבואר אצלינו. ועכ"ז מצינו לו ז' שמות, וזה ע"ש סדר המעלות שלו. וזה ראה נתתיך אלקים לפרעה, כי מן סוד אלקים הוא, זמבחי' שהוא דקטנות, ניתן חלקים לפרעה. ובפרט שאז בגלות מצרים, היה ז"א ג' גו ג', שהוא סוד העיבור. כמבואר אצלינו בסוד ליל פסח. ובפרט, שגם פרעה נמשך מג' אלקים אלו דקטנות, כמבואר בסוד חלום שר המשקים ושד האופים ע"ש.

גם בשמואל מצינו ענין זה, שאמד הכתוב, ומעיל קטן תעשה לו אמו. והענין, בסוד ראיתי אלקים עולים מן הארץ, והוא עוטה מעיל. והענין סוד נפלא, דע, כי ראינו, כי הבעלת אוב העלתה את שמואל, וראוי לפקוח עיניך, איך אפשר, שאיש גדול כשמואל הנביא, שהיה שקול כמשה ואהרן, ובעלת אוב תעלה אותו בכשפיה ובטומאתה, להמשיך נפשו אל הטומאה, ולהעלותו במציאות אובי טמא. וזה תבין במ"ש, כי הצדיק עולה במדרגות הנשמות הנ"ל, ותחלה כשהיה בן ב' שנים, עשתה לו אמו מעיל קטן, וכבר ידעת, כי בהיותו בן ב' שנים, העלתו אמו והורה הוראה, כמארז"ל (פ) שעלי היה רוצה להרגו, על שהודה בפני רבו. ומזה תבין רוב חכמתו, כי בהיותו בן ב' שנים, זכה אז להורות הוראה, להיות לו מוחין דקטנות שלימים.

וזהו מעיל קטן וגו'. שכל סוד הקטנות, הוא מוחין דאלקים, וכנ"ל בסוד יוסף, שהוא כוד ג' אלקים: פשוט, ומילוי, ומילוי דמילוי,

והולך וגדל, וגם הדעת שלו הולך וגדל, כל זמן היניקה, אך עדיין אין זה נקרא דעת.

אבל אחר היניקה, מתחיל הגדלות, וגם המוחין דגדלות, יש בהם זמנים שונים, כמו שארז"ל, הפעוטות מקחן מקח, וממכרן ממכר, במטלטלין וכו' ע"ש. (ס) נמצא, כי בעיבור יש לו ב' מוחין, והם כפולים, ב' דאבא, וב' דאמא. וביניקה ג' מוחין כפולים, ג' דאבא, וג' דאמא והגדלות ג"כ כפולות, ג' דאבא, וג' דאמא, אך של עיבור ויניקה הם סוד אלקים. ושל הגדלות הויות. הרי בעיבור יש לו ד' שמות אלקים. וביניקה ו' שמות אלקים. ובגדלות ו' הויות.

ונלע"ד, שכמו שבגדלות על האמת, הם ד' מוחין, וא"כ הם ח' הויות, ד' דאבא, וד' דאמא. שהם חר"ב חר"ג. כן ביניקה הם ח' אלקים, כי גם הדעת כלול מחו"ג, גם שהוא מקטנות. אך כמו שבגדלות נקרא ג', ע"ש היותן מלוכשים בנה"י, שהם ג', כן הוא ביניקה, כנלע"ד ופשוט הוא.

אך עכ"ז עדיין צריכין אנו למודעי, לכן עיין במ"ש בסוד השרשים שלי, בסוד האמוראים, שהם מקטנות דאלקים. ותנאים, הם מגדלות והויות. ושם בארנו, כי אין בדעת דיניקה, רק שם א' דאלקים, כי אפי' החסד שלו, כיון שהוא שם אלקים, נקרא הכל גבורה, א"כ אין שם חו"ג, רק גבורה לבדה, והדבר מסופק, וצ"ע.

פרק ב מ"ק

ונחזור לענין, כי הלא בדוגמא מ"ש בז"א, כן הוא בצדיקים, שהולכים וגדלים. (ע) ותחלה יש להם נשמה, ומוחין דאלקים דעיבור. ואח"כ דקטנות. ואח"כ דגדלות. וכל זה בסוד הנוקבא. ואח"כ גדלים עד"ז הנזכר, בז"א. ואחר כך גדלים על דרך זה באמא. ואחר כך באבא. ואח"כ בא"א. ואח"כ בעתיק וכו'. וכ"ז

הנהות ומראה מקומות

(ס) גיטין נ"ט. (ע) שער הפסוקים שמואל א' סימן ב', בחסוק ומעיל קטן.

(ס) ברכות ל"א:

עכול הבשר, אבל הבל דגרמי, שהוא סוד מוחין דקטנות, מצד אלקים דעשיה, שהוא הנפש, מצד אלקים, וזה נקרא הבל דגרמי, נשאר תמיד, עד עת התחייה, בקבר. כי להיותה סוד דינין, יש בו תמיד אחיות הקליפות, ואינו יכול להפריד מן הגוף, לעלות למעלה. ובעלת אוב לא יכלה להעלות משמואל, רק אותה בחי' דהבל דגרמי.

וזהו סוד בזהר פ' שלח, על הבל דגרמי, ודא איהו אוב, להעלות מן הארץ ע"ש, (ק) כי הוא סוד הבל דגרמי, שהוא סוד הקטנות, יש כח בקליפות להתאחז בו, לכן ראתה את שמואל, שהיה עוטה במעיל דימי קטנותו, לרמוז כי לא יכלה להעלות, רק אותו סוד מעיל קטן לבד. וזהו שראיתי אלקים עולים מן הארץ, כי לא ראתה רק סוד הקטנות, שהם מוחין דאלקים.

גם ברוד המלך מצינו, שנקרא קטן, ודוד היא הקטן, והוא ע"ד הנ"ל. גם יעקב נקרא קטן, בנה הקטן, והוא מוחין דעיבור כנ"ל, כי הוא ב' אלקים שבו, (של העיבור) הם מוחין, רק שהם כפולים. אמנם ב' אלקים, הם גימטריא עק"ב, ועם י' אותיותיהן, גימטריא יעקב, ועיין מ"ש בפסוק, וידו אחוזת בעקב עשו.

ונחזור לענין, כי הלא אין בקטנות בזמן העיבור, רק ב' אלקים, כי אין לו בחי' הדעת. וטעם הדבר הוא, עם מה שכתבתי, כי בחי' מוחין דעיבור, הם מתלבשין בנהי' דחיצוניות של בינה, ומבשרי אחזה אלוה.

והענין, כי בסוד הרחם של האשה, שהוא מקום היסוד שלה, יש בו ג' בחי': א' של עור, ב' בשר, ג' יותר פנימי בפנימית הרחם. ועור החיצון אינו סתום ודבוק, אלא הוא פתוח מאד, כי אינם משיקים צידי העור זה ע"ז. אך הב' שהם סוד הבשר, הם סוגרים הרחם, ונושקים שפת הרחם זה עם זה, ואין להאריך במקום שאמרו לקצר.

ואמנם בסוד העיבור, אין לו מוח של

שהם ב"ן אותיות. וג"פ ב"ן, גימטריא קנ"ו, כמנין יוסף, וג' אלקים עצמן בכללות, הוא גימטריא קטן, ולכן יוסף נקרא ג"כ קטן, כי הלא ג' אלקים אלו, ברדתו אל היסוד כמ"ש, אז נקרא קטן, ועיין למטה. (צ)

ונחזור לענין, כי סוד הקטנות הוא היניקה, כי כן שמואל, השלים לו אז ב' שנים של היניקה, והיה לו סוד הקטנות ההוא, וזהו ש' ומעיל קטן וגו', כי סוד מעיל זה, הוא סוד שאנו קורין חלוקא דרבנן. אמנם לא היה מכסה את הראש, רק הגוף לבד, וזהו פי' מעיל, כי הוא לבוש אל הגוף, שהוא ו"ק. נמצא, שהוא סוד היניקה, שאין לו"א אז רק ו"ק, וזהו ש' ומעיל קטן.

ואמו, הוא סוד אמא עלאה, אשר היא מתפשטת נהי' שלה, ונכנסת ברישא דז"א, עם המוחין דקטנות כנ"ל, וזהו תעשה לו אמו.

וכבר ידעת ענין חנה אם שמואל, שהיא סוד אמא עלאה, כי כן חנה גימ' ס"ג, שהוא שם הבינה. ושמואל נגד ז"א, וזהו ש' ומעיל קטן על נכון. והנה מעיל גימטריא קנ"א, שהוא אהי"ה דההי"ן, שהוא סוד נהי' של בינה, המלבשת את המוחין, ונקרא אהי"ה דההי"ן.

ואמנם אח"כ, שמואל עלה במדרגה עליונה יותר, והיה שקול כמשה ואהרן. וג' אותיות שמו' משמואל, גימט' משה ע"ה.

ולהיותן מוחין דקטנות, וגם הם סוד אלקים, לכן כל אחיות החיצונית וקיומם, הם במוחין אלו דקטנות, ולכן הסט"א נקרא בשם אלקים אחרים. והנה במות הצדיק, הנר"ן שלו מצד אצילות, עולין אל אצילות. ונשמה שלו דבריאה, עולה לג"ע העליון. ורוח דיצירה, בג"ע הארץ, ונפש דעשיה, נשארת בקבר. וכשמתעכל הבשר, עולה גם הנפש ההיא למעלה, ונשארת ההוא הבל דגרמי, על אינון גרמי דאשתארו בקברא, כנזכר פרשה שלח.

וסוד הענין, כי הנפש שהיא סוד מוחין דגדלות שבעשיה, היא עולה למעלה אחר

הגהות ומראה מקומות

(צ) לקמן פרק ג'. (ק) זהר פרשת שלח אות רכ"א.

ובנה תבין, למה לא נברא האדם מהול, אלא ערל, כי הוא מוכרח להיות בו ג' בחי' הנ"ל, אמנם בחולדו, שאז מגיע זמן היניקה, אז אין לו צורך בסוד עיבור, וזכרתין אותו, ומשליכין אותו, להורות, שאין זמן אחיות החיצונים ויניקתן מן הדכורא, רק בהיותו בסוד עיבור, אך מן זמן יניקה ואילך, אין להם אחיות בו, ולכן אפילו בזמן היניקה, שהוא סוד אלקים ג"כ, כדי שלא ינקו משם, פורעין אותו, כדי שיתגלה הפנימי, ומאורו יברחו כל החיצונים, כי אינם יכולים לסובלו. הרי בארנו מצות מילה בקיצור.

ונחזור לענין, שכיון שבנוקבא אין בה בחי' זו, ולכן אין לו בז"א, בקטנות, בסוד עיבור, רק ב' מוחין א' ג"כ, ואע"פ שבאבא יש בחי' יסוד, אפילו בעיבור כנוצר, אינה קושיא, כי הלא יסוד דאבא, לעולם הוא טמיר וגניז באמא, ואם האמא אין לה יסוד, איך יתגלה יסוד דאבא, בלתי היות לו מחיצות יסוד אמא, לכן ליתא אפילו יסוד דאבא תוך ז"א.

וגם הטעם, שכיון שאין יסוד אמא בחיצוניותיה, אם כן כאשר ידווג עמה, לאפקא מוחין דעיבור אל הז"א, אם לא תקדים היא, להעלות טפת מ"נ, מסוד הדעת שבה, (ב) גם אבא לא יוריד טפת הדעת שלו, ולכך גם ב' הדעות אין בהם.

ונמצא, שאין לקטן בסוד העיבור, רק ב' מוחין דאבא, וב' מוחין דאמא, הם ד' מוחין שהם ד' אלקים.

אמנם ביניקה, יש לו ג' מוחין דאבא, וג' מוחין דאמא, הם ר' פעמים אלקים. והנה הקטן, מזמן העיבור כבר יש לו ראש, אך סוד הראש הזה, נמשך מב' מוחין הנ"ל, שהם ב' אלקים. א' אלקים דימיני, והוא לוקחו בבחי' מילוי יודי"ן, גימטריא ש', והב' דשמאל, לקחו בבחי'

דעת, כי אין מקום קיבוצו אלא ביסוד החיצון, שהוא העור, ולפי שאותו העור הוא פתוח, ואינו יכול לקבל ולסתום בתוכו הדעת, כי אין בו בית קיבול לקבלה, לכן אין הדעת נמצא בקטן בעת העיבור.

אמנם טעם הדבר בעצמו, למה אין שם בחי' יסוד סתום, כמו בב' בחי' הפנימי. הטעם הוא, שכבר ידעת, כי הסט"א כל אחיותו הוא בנוקבא, ובפרט כל חשקם ותאותן הוא, לבא (ר) לינק מן היסוד שלה, כי שם מוצא כל השפע והקדושה, והיא (ש) בחי' חיצון, (נ"א) שהוא בחי' החיצון) והם דינין גמורים, ואם היה שם עור שלם, ויסוד שלם, היו נאחזין שם החיצונים, לינק מן אותו היסוד החיצוני, לכן לא ברא שם הש"י בחי' היסוד, כדי שלא יהיה מקום יניקה לחיצונים. אך בב' בחי' הפנימים, אין חשש אם ינקו משם, כי אין להם שם אחיות, ולא יוכלו להניק. (ת)

אמנם באיש אינו כן, אפילו עור החיצון שלו, הוא מכסה את בחי' היסוד שלו לגמרי. ובזה תבין סוד הערלה, שבאיש ולא באשה, ואדרבה, שלכאורה היה נראה, שיותר היה ראוי שתמצא הערלה בנקבה מדכורא, שכל שליטת ויניקת החיצונים בנוקבא הוא לעולם, אך היה הדבר להיפך, כי באיש אין חשש כ"כ, אם יינקו החיצונים משם, כי חסדי הזכר דוחין את החיצונים, אבל אם היו יונקים מנוקבא, היו מחריבין את העולם.

ובזה תבין, סוד פריעת ערלה בזכר, הוא, שמתחלה כורתים עור החיצון, והוא סוד הערלה, שמשם אחיות החיצונים, ואח"כ פורעים עור הבחי' האמצעי, שגם הוא סוד אלקים דיניקה, והוא דינא, אבל אין חותכין ומשליכין אותה, רק כונתינו לפרוע, כדי שיתגלה הבחי' הג' הפנימי, שהוא יסוד האמיתי, קדשי קדשים, ומתגלה, דאז אין כח בחיצונים להרבק שם.

הגהות ומראה מקומות

(א) נ"א וכוונתו מצד אבא יש לו ב' מוחין ג"כ ואע"פ שבאמא (שבאיש) יש בחי' יסוד דאבא אפילו (כת"י). (ב) ע"י מבו"ש דף ק"י פרק ד'.

(ר) נ"א על חוה (כת"י).

(ש) נ"א והנה (ח"י).

(ת) נ"א לינק (ח"י).

פרק ג מ"ק

(ז) אמנם כשבאין ימי גדלות, אז נכנסים המוחין דגדלות, שהם הויות, ומתפשטין בכל הז"א, כנודע. ואז יורדין כל המוחין של אלקים למטה, עד היסוד. ואמנם סדר ירידתן אינו בפעם אחת, רק כפי סדר כניסת המוחין דגדלות, כך סדר ירידת אלהים דקטנות. כיצד, הרי בארנו בברכת אבות, שאין מוחין דגדלות נכנסין יחד, רק תחלה נכנסים בק"ש, ו"ק תחתונים דאמא, חג"ת נה"י בתחלה. ואח"כ נכנסין חג"ת, ובברכת אבות נכנסין ג"ר דאמא, ואח"כ נכנסין נה"י דאבא, ואח"כ חג"ת דאבא, ואח"כ ג"ר. כי אין המוחין דאבא נכנסים, עד שיכנסו המוחין דאמא כולם, ובק"ש שעדיין לא נכנסו רק ו"ק המוחין דאמא, אין בהם כח לדחות ולהוריד המוחין דקטנות לפי שר"ק אלו, אע"פ שהן מוחין, אינם מוחין ממש, רק אותן ג' ראשונות, שהם ממש מוחין בראש ז"א, אך אלו, התפשטותן הם בגופא, אך מה שאנו קורין אותן מוחין, הוא, לפי שהתפשטותן נמשך מן המוחין, וגם לפי שהמוחין של המלכות, נמשכין מהם, כנודע, שמן התפשטות המוחין דנה"י דכורא, מתמן אתפשט נוקבא, מאחוריים, ומשם נעשה לה מוחין. רק עיקר המוחין הם ג"ר, ולכן אין כח בו"ק לדחות המוחין דקטנות.

ועוד סבה אחרת, כי אלו הם מוחין דאמא, דמינה דינין מתערין ובפרט היותן בחי ו"ק, שיש בהן תערובות דין, לכך אינם דוחין האלקים דקטנות שהם דין. אך כשמתחילין לרדת ג"ר דאמא, עד תשלום כניסת מוחין דאבא, אז הוא ירידת מוחין דקטנות, כי גם ו"ק דמוחין דאבא, הם דוחין האלהים דקטנות, להיותן בסוד מוחין דאבא, שאין בהם שום דין כלל כנודע, ובפרט אחר שכבר נכנסו ג"ר מוחין דאמא.

אחוריים שלו, והוא נימטריא ר', הרי ר"ש של ראש, וא' הוא כללות שם אלקים.

ונלע"ד ששמעתי, שגם ביניקה יש ראש, (ג) ע"ש מה שקדם לו בעיבור, כי לעולם נשאר ראש זה, רק נתוסף בו תוספת וגדלות, לכן נקרא ראש, גם אחר הגדלות. אמנם לפענ"ד ששמעתי, שגם ביניקה נקרא ראש, כנגד ג' אלקים שיש בו, והוא ג' אותיות ראש: ר', מוח בינה, ש', מוח חכמה, א', מוח דעת. כי בדעת, אינו ניכר רק כללות א' לבד, שהרי בעיבור, לא היה ניכר כלל, גם שהוא מלא באלפ"ן, כנודע שאלקים של דעת, הוא מלא באלפ"ן, וזהו א' של ראש.

ועיין מ"ש בסוד ג' ימים של קליטת הזרע, ומ' יום של יצירת הולד, ושם בארנו, איך אלקים של מוחין, נעשין ראש וגלגלתא, אח"כ נעשין קרומים למוחין דגדלות.

והנה לא כל ימי היניקה שוין, כי בתחלה אינו מדבר כלל, ואחר כך מתחיל לדבר מעט מעט. והענין הוא, כפי מ"ש בסוד הקדיש, וגם בסוף הדרוש של אלם מאלקים, כי תחלה אינן ניכרים בו רק ג' אותיות אלם, ואח"כ נכנסין בו אותיות י"ה מאלקים, ואז מתחיל לדבר. ואז יש בו תוספת, אחר שמתמלאים אלו השמות של אלהים, זה ביודי"ן, וזה בההי"ן, וזה באלפ"ן. כי אין ימי הקטנות שוין, שהרי גם המוחין דגדלות נכנסין בו מעט מעט, כמבואר אצלינו, (ד) בסוד פעוטות מקחן נקח, וממכרן ממכר, במטלטלין כר.

אמנם סוד הפסוק נאלמתי דומיה, הנזכר שם בענין המוחין, (ה) כי הלא בבריאת עולם אצילות הז"א, בתחלת אצילותו, היה על דרך הנ"ל, אבל עתה האלקים כבר הם שם, ואע"פ שלפעמים הם בסוד אלם, אינם לבדם, כי סוד האלקים כולם כבר הם שם, רק שאינם מהגלים, ועומדים שני אותיות י"ה דוממות שם, ואינן מתגלין (ו) הארתן.

הנהגות ומראה מקומות

(ז) ע"י בתלמוד ע"ס שיעור י"ב מן אות ק"צ ואילך, ולקמן בשער מוחין דצלם פרק ר'. וע"י בשער הכוונות דרושי ק"ש.

(ג) נ"א נשאר ראש (ה"ו).

(ד) שער דרושי הצלם פרק ג' וה'.

(ה) נ"א הוא (ה"ו). (ו) נ"א מסתלקין (ה"ו).

והשאר נופל ויורד למטה וכן בכאן, היותו מובחר וזך ורחמים, נשאר למעלה, עם המוחין גדולות, והשאר יורד למטה.

והנה ברדתו למטה בגרון, (נ"א מן הגרון) או נתמעטו, והם בין כולם שם א', והוא צירוף א', שהוא ק"ך צירופי אלקים לבדם, שהוא השליש ממה שהיה למעלה.

אח"כ ברדת המוחין דקטנות ביסוד ז"א, או שם מתמעטין, ואין שם רק חציים, והם ס', והם סוד הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים סביב לה, כי אלו הם ס' אלקים מצד הגבוה, ונקראו ס' גבורים. וכבר ידעת, איך המלכות היה אחורי ז"א, נגד נה"י, והה"ג שלה הם בדעת שלה, כנגד היסוד דז"א, ונמצא שהס' גבורים אלו, הם נגד מטתו שלשלמה, והם מגבורי ישראל, שהוא ז"א, הנקרא ישראל, ולא יעקב, והם גבורים, מסטרא דדכורא, ולא מסטרא דנוק', ומשם שומרים מטת שלמה, שהיא הנוק', ומאירין בה.

אמנם כל ו"ק, הם מציאות אחת, כי הכל נקרא גופא, ולכן אינם ב' מעוטים דאלהים, א' בג' אמצעית, וא' בג"ת, כי הכל גופא, ולא יש רק מיעוט א', שהוא אחרי רדתו אל היסוד סיומא דגופא.

אח"כ נדחין יותר, ונכנסין ברישא דנוקבא, ושם מתמעטין חציין, ונשארים ל', והם סוד שלשים מעלות, שהמלכות נקנית בהם. והטעם שבכל המדרגות אינם מתמעטין רק חציין, ובגרון דז"א לא נשארו רק שליש א' כי הוא מקום צר מאד.

ואח"כ יורדין אל יסוד נוקבא, ואינם על דרך ירידת ז"א, שיורדין ומתמעטים מיעוט א' בגרון כו', אך סדר הירידה מג"ר לגרון, ומשם לג' אמצעית, ומשם לג"ת נוקבא, ואפשר דהוי ע"ד דכורא ואיני זוכר, אך בענין המיעוט אין בנוקבא רק ב' מיעוטים: א' ברישא, וא' ביסוד דילה סיומא דגופא.

אמנם כל הה"ג שלה, הם ביסוד שלה כנודע, ואלו אלקים דקטנות מתערבין עמהן, ואז הם שם חציין שהיו מתחלה ברישא, ואינם רק ט". והם סוד י"ה, וז"ש במ"א שהיסוד נקרא י"ה.

ועתה נבאר הסדר כשנכנסין ג"ר דמוחין דאמא, או מורדין את המוחין דקטנות למטה בגרון דז"א, נמצא שירדו ג"ר דקטנות בגרון דז"א, אח"כ בכניסת ג' תחתונות דמוחין דאבא, יורדין מן הגרון אל חג"ת דז"א, עד שליש עליון דת"ת דז"א המכוסה, ששם הוא סיום יסוד אמא, בת"ת דז"א, כנודע, ושם הוא תחלת בנין הנוקבא משם ולמטה. וכשנכנסין ג' אמצעים (דאבא), או יורדין בב"ש ת"ת דז"א המגולים, וכשנכנסין ג"ר דאבא, או יורדין מב"ש ת"ת אל נה"י דז"א, ומתקבצים שם כולם ביסוד דז"א, ועומדין שם. ואחר כך ע"י זווג, הם יורדין אל הנוקבא, כסדר הנ"ל. אמנם לא כל אדם זוכה לזה, דע, כי יש מי שבירדו כח במעשיו להוריד האלקים דקטנות, מרישא דז"א עד הגרון, ויש מי שיוכל לדחותו עד החזה, וכן כפי סדר כל המדרגות הנ"ל.

והנה כל כח שכחה, שיש באדם, נמשך לז' ממוחין דקטנות אלו, ומי שיוכל להורידן ע"י מעשיו למטה, ע"י שימשיך מוחין גדולות, וידחה אלקים דקטנות, ויסלקם מז"א לגמרי, או יהיה לו זכירה נפלאה בתורה, ויבין כל רזי התורה, כי כל זכור הוא בדכורא, רק אלקים דקטנות מונע ההארה דדכורא, בסוד זכור.

ואמנם מי שיוירדם גם מנוקבא עד הבריאה, זהו ודאי לא יהיה שום שכחה לו ויתגלו לו רזי התורה כתקונן.

ונבאר עתה סדר ירידתו, דע, כי בהיותו תחלה ברישא דז"א, או הם ג' שמות אלקים, בג' מוחין דז"א, וכבר ידעת, כי כל תיבה בת ה' אותיות, בונה ק"ך בתים, והנה ק"ך צירופים יש בשם אלקים, ואמנם הם ג' פעמים אלקים, ג"פ ק"ך, הם ש"ס, וה' אותיות אלקים עצמן, הרי שס"ה, ומכאן הם שס"ה ימות החמה. ועיין מ"ש בביאור פטום הקטורת, בסוד שס"ה מנים כו', ושם ביארנו פ"י אחר, וגם זה שבכאן אמיתי.

אח"כ ברדתו אל גרון דז"א, שם מתמעטין, והענין, כי כל דבר עליון, כאשר יורד, אין כולו יורד, רק מתמעט ומתברר, והיותר מובחר שבו נשאר למעלה, כי אינו יכול לירד למטה,

יש ח' גבורות, וזהו ה"ג מ"ל, כי ה"ג הם ח' גבורות שביסוד, הנקרא מלכות. ואמנם הם נחלקות לשתי חלוקות: ה' ג', כיצד, ה"ג מנצפ"ך דגדלות, וג' אלקים דקטנות, הרי (שה') גבורות (הם) ה' וג' משתי הבחי', וזהו את יצחק, כי יצחק הוא שורש הגבורות כמבואר.

אמנם קשה, איך אפשר שירדו שלשה מוחין, ונשארו ה"ק במקומן, כי הלא אלו מלוכשים בנה"י דתבונה, ואם כן איך ירדו שלשה פרקין עלאין דנה"י לתתא, ונשארו ב"ש דנה"י התחתונים למעלה, וזהו אין השכל סובלו.

והענין הוא, כי הרי כבר בארנו, שהיסוד דאמא מסתיים בחזה דז"א, והנה המוח דחכמה דז"א, מתפשט בג"ס דז"א, שהם קו ימין חח"ן. ומוח בינה דז"א, מתפשט בקו שמאל, בג"ה. ומוח דעת, אינו עד"ו, לפי שנה"ה דאמא הם סתומות, ומתפשט המוח מלוכש בתוכם, בב' הקוין ימיני ושמאלי. אך מוח דעת בא מלוכש ביסוד דאמא.

ואמנם עד מקום סיום יסוד דבינה, בא הדעת הנ"ל, מוגבל ומלוכש בתוכו, אך בהסתיים יסוד דבינה, הוא נגלה ויוצא לחוץ, ושם אין מי שיגבילנו, ולזה הטעם, מתפשטים ה"ח של הדעת, לכל הגוף דז"א, ומתפשטין בחג"ת נה"י, כמבואר אצלנו, כי אם יסוד הבינה היה ארוך, גם הדעת שבו היה מתפשט דרך קו אמצעי ביושר, כמו שאר הב' קוין. נמצא, כי האמת הוא, שג' מוחין עלאין אלו דאלקים דרישא עם המוחין המתפשטין בחג"ת נ"ה, תוך נ"ה דאמא, כולם נופלין למטה ביסוד, כי כשנופלין נה"י דאמא ביסוד, נופלין שלימים, לא למחצה, וכן גם המוחין שבתוכם נופלין, אך דעת המתפשט בגופא בגלוי בוק, אין מי שיגבילהו, ולכן נשאר במקומו ואינו יורד עם השאר אל היסוד. ונמצא, שכל המוחין שבחר"ב, אפילו

אח"כ יורדין בראש הבריאה, ושם הם שליש לבד, כי לפי שירדו מאצילות לבריאה, אז נתמעטו ב"ש ונשארו ה' לבד. אמנם זהו ה' אותיות של אלקים, וז"ס בראשית ברא אלהים, כי אלהים הוא בבריאה. גם ז"ס אלהים גימטריא הכס"א, כנזכר בתקונים. ורמזו וכווננו לשם זה, כי הלא הבריאה הוא סוד הכסא, שהוא סוד אלקים כנ"ל.

ומשם ולמטה אין שום ירידה, אחר ששרשם באצי', א"א להם לירד יותר אלא בראש הבריאה, ואינן יורדין ירידה אחרת כלל, ואשרי מי שיוכל להורידן עד כאן, כי גדלה מעלתו לאין קץ.

גם תראה, כי אחר שהם ה', כחושבן ה' אותיות אלקים, שהוא השורש שלהם, אין להם עוד מיעוט.

והנה כשירדו אלקים דקטנות, אל ג' אמצעית דז"א, אז נעשו ב' הידים דז"א מבחי' ב' שמות דאלקים. כי כפי הזמנים, כך משתנים הפעולות, ועתה כשירדו אל הזרועות, אז נעשו בחי' ידים של ז"א, מן מוחין דאלקים, ואז ה' אצבעות היד מה' אותיות אלהים. גם י"ד פרקין של אצבעות, הם מילוי שם אלקים, והם י"ג אותיות, ובהם כללות השם, כנגד י"ד פרקין, והזרוע כולו, כנגד השם אלקים עצמו. ולכן שורש הדינין בזרועות, כי הם סוד מנצפ"ך כפולות, בימין ושמאל.

והנה הדינין יש להם ה' מקומות, כנזכר באדרא ח) וא' מהם הוא הזרוע. וזהו הטעם שהקליפות נאחזות שם תמיד וז"ס נטילת ידים.

ודע, כי האלקים שיוורדין עד היסוד, אינם רק מג' מוחין, ט) כי התפשטות של המוחין דקטנות, בוק דז"א, נשארין במקומם, באופן שיוורדין ג' אלקים דמוחין ביסוד. וז"ס, ביום הגמל את יצחק, ודרז"ל י) שהוא סוד: ה"ג מ"ל. והענין, שכבר בארנו, איך ביסוד דז"א

הנחות ומראה מקומות

(י) שבת ק"ל. בתוספות ד"ה שש אנכי בשם

(ח) אד"ר אות ש"י.

(ט) עי' שער ההקדמות דף ס' ע"ב דרוש י"א. המדרש.

המוחין דגדלות שבו, שהיו כופין המוחין דקטנות, (מ) ואז עולין אלו האלקים למעלה ברישא דז"א, ואז יש רוגז גדול ח"ו, ולכן אמר שמואל, למה הרגזתני לעלות, שהיה מתיירא מן הדין. וז"ש ראיתי אלקים עולים מן הארץ.

ונחזור לענין, דע, כי בירידת מוחין דאלקים אל הגרון דז"א, כבר בארנו זה, בסוד חלום יוסף, עם שר המשקים, ושר האופים, ושר הטבחים, ועם פרעה, כי כולם מסוד אלו האלקים, ואלו הג' שרים הנ"ל, הם הג' מוחין דאלקים, ומקום חנייתן: בקנה, ובושט, ובוורידין שבגרון. וכן גרון גימטריא ג' אלקים עה"כ.

השער השביעי

שער מוחין דצלם ויתחלק לח' פרקים.

פרק א מ"ח

(נ) ועתה נבאר, ענין ג' בחינת שיש בועיר אנפין, ושלשתן נכללין בשם מוחין. ושלשתן נקראו צלם, בסוד נעשה אדם בצלמינו. ושלשתן נכללין בג' אותיות צלם, מתתא לעילא. כי אות צ' דצלם, הם המוחין הנכנסין בפנימיות זעיר אנפין. ואותיות לם, הם בחי' אורות מקיפים, שיש על ראשו התחתון ל', והעליון ס', ואלו יתבאר לקמן ס' בע"ה.

ואמנם עתה נדבר, איך נעשו אלו מבחי' אמא, ונבאר בפרטות ג' בחינות אלו ונאמר, כי הגה נכללין באופן אחר, והוא, כי המוחין דז"א, שהם נקראו חב"ד שלו, ובכללן נכללו כל מה שלמטה מהם, עד תשלום פרצוף ז"א, הרי זו בחי' א', הב', הוא בחי' כתר דז"א, שהוא ע"ג מוחין הנ"ל. הג', הוא בחינת הב'

המתפשטים בו"ק, הכל נופל, וכן הרעת בחי' קיבוצו במקומו ברישא נופל, אך בחינת התפשטות הדעת בו"ק, נשאר שם תמיד, ואפילו בזמן היות שם מוחין דגדלות.

אמנם ז"ס עולם הפוך ראיתי עליונים למטה, ותחתונים למעלה, (כ) הנזכר ברב יהודה תלמידו של מר שמואל. וסוד הדבר, שכל האמוראים (ל). הם מבחי' אלקים דקטנות, ומי שהוא מאלקים דקטנות דרישא, נופל הוא למטה ביסוד, ומי שהוא מן התחתונים, שהוא מהתפשטות ו"ק, היא למעלה והבן זה.

ואמנם בחי' זו, אינה נמצאת רק באלו המוחין דקטנות, כי הם אלקים דינין, והשורש שלהם שהם המוחין, נכפין, וצריך להורידם אל היסוד לכופם, אבל הו"ק שאינם רק התפשטות שלהם, א"צ להורידם. וכמו שמצינו שבה"ח דגדלות, יורדין ה"ח המגולין ביסוד, וחוזרין ועולין למעלה, כדי להגדיל ז"א. כן עד"ז האלקים שבמקומות המגולים, נופלין ביסוד, וחוזרין ועולין עם החסדים הנ"ל.

וז"ס סולם מוצב ארצה שראה יעקב, שהוא סוד היסוד, הנקרא סולם מוצב, שבו ראה אלקים עולין ויורדין בו, על דרך הנ"ל. וז"ס אלקים ראיתי עולים מן הארץ, הנזכר בשמואל, וכבר הודעתך לעיל, איך יעקב ושמואל היו תחלה מסוד אלקים דקטנות. גם אמרו ראיתי אלהים עולים באופן אחר, והוא כי האשה בעלת אוב תמהה מאד, ונחרד לבה על דבר זה. והענין, כי עליית אלקים, שהם בחינת התפשטות המגולה של אלקים, אין ניכר בעלייתן כלל, כי הם מתמתקים ע"י החסדים דגדלות. אך החרדה שלה היה באופן אחר, והוא כי הלא בארנו, כי על ידי הורדת המוחין דגדלות, מורידין ג' מוחין דקטנות לתתא ביסוד, ואתכפין תמן, אז יורדין יותר למטה כנ"ל. אמנם כשיש ח"ו רוגז בעולם, מחמת פגם עבירות, אז מסתלקים

הגהות ומראה מקומות

- (כ) פסחים נ', ב"ב י': תוספות ד"ה עליונים.
 (ל) בשער רוח הקודש דף ב' ע"ב.
 (מ) ע' שער העיבורים פרק ד'.
 (נ) ע' בתלמוד ע"ס שיעור י"א אות קכ"ח.
 (ס) שער זה פרק ד'.

הוא, שמן ר"ק שיש בו בלבד, כנודע שכל עצמות אינו רק ר"ק, איך הגדיל אח"כ, ונעשה בן י"ס גמורות. ושם ביארנו, (צ) כי הנה הענין היה, שהיה בו ר"ס, הנקרא ר"ק, ונכנס בו עוד ג"ס, שהם נה"י דתבונה, ומתחברין יחד, ונעשין ט"ס גמורות. באופן זה: כי כל פרק עליון דנצח תבונה, מתערב ומתחבר, עם ב' פרקי עליונים דכלי חסד דז"א, ונעשין חכמה שבו. ופרק ב' דכלי נצח דתבונה, מתערב עם פרק התחתון דחסד, ופרק עליון דכלי נצח דז"א, ונעשין חסד דז"א. ופרק ג' דכלי נצח דתבונה, מתערב עם ב' פרקי תחתונים דנצח ז"א, ונעשים נצח דז"א. ועד"ז בקו שמאלי. ועד"ז בקו אמצעי. כמבואר אצלנו במקומו.

נמצא כי הנה"י עצמן דתבונה, מתערבים עם הכלים וגופא של ז"א, והכל נעשה כלי וגוף א', בהשוואה א', וכגוף דז"א הוי ממש. ולכן נקרא בחינה זו, בחי' הגדלה ממש של הז"א עצמו, כי להיותן כלים ריקנים, ונכנסו אורות דמוחין דז"א לתוכן, נעשו כגוף דז"א ממש. והרי נתבאר בחי' המוחין דז"א, מחכמה שלו ולמטה, איך נעשו ע"י נה"י הראשונים של התבונה, שהם הכלים בלתי אור.

הבחינה הב', הוא הכתר של ז"א, אשר הוא נעשה, מן החצי התחתון של ת"ת, (ק) ונה"י החדשים של תבונה. והנה בחינת הכתר דז"א, צריך שתחילה נבאר מה ענינו, אם הוא מכלל מוחין דז"א, או לאו. אם מכלל הי"ס דז"א, או לאו. כי בדבר זה יש מחלוקת גדולה בין המקובלים. ובספר יצירה נתבאר, שהחשבון י"ס מתחיל מן החכמה, כמו שכתב אחת היא רוח אלהים חיים כו'. וכן אמרו, אין ראשית, אלא חכמה. וראיות הרבה לסברא זו. גם מה ענין הבנת לשון כתר, ולמה נק' כך.

והנה כפי הנראה מפשטות לשון התקונים וספר הזוהר, נראה, כי הכתר הוא גולגלתא.

מקיפים שלו, שהם הנקרא לם דצלם כנ"ל. והנה ג' בחי' אלו נעשין לז"א, מפאת ג' בחי' שיש כנגדן בתבונה, כדלקמן בע"ה, כי אלו המוחין הם בתבונה, ויש יותר עליונים מהם, שהם מן אמא עילאה.

ונדבר עתה באלו של התבונה, ונאמר, כי יש בה ג' בחי': א', הוא נה"י שלה הראשונים, שנתלבשו בז"א, להיות לו בסוד מוחין. הב', הוא בחי' חצי ת"ת (ע) ונה"י שלה החדשים, שנתפשטו בה מחדש, כדי שתהיה שלימה ביי"ס גמורות, להודווג עם אבא כנ"ל. הג', הוא בחי' שאר קומתה, שהוא מן מחצית העליון דת"ת שלה, עד למעלה, עד ראשה.

וג' בחי' אלו, מכוונות עם ג' בחינות אחרות באופן זה. והענין, כי הנה נת"ל, כי בעת לידתה, עלו אלו האורות של הכלים של נה"י דתבונה, למעלה בחצי תחתון של הת"ת שלה, ונתרוקנו אלו הכלים מן האורות שלהם עצמן, ולא נשאר בהם שום חיות כלל ועיקר, בסוד פ) אין התורה מתקיימת, אלא במי שממית עצמו עליה. ואז בהיותן כלים ריקנים, נכנסו לתוכן המוחין דז"א, שהם מן החכמה שבו עד למטה, שהם ט"ס, ונתלבשו בט' פרקין שיש בנה"י של התבונה. ואח"כ נתלבשו כולם תוך ז"א, מחכמה שבו ולמטה כמ"ש בע"ה.

ונמצא, כי הכלים והגוף של אלו המוחין, הם בחי' א', שהם הכלים וגופניות התבונה עצמה. אבל האורות והרוחניות והנשמה שבהם, הם המוחין של הז"א עצמו.

אמנם לפי שכבר נסתלקו אורות שלהם, ונכנסו אורות הז"א במקומם, לכן אלו הנה"י דאמא מתחלפין, מטבעם הראשון, ונהפכים להיות עצם מעצמו, ובשר מבשרו של הז"א עצמו, וכגוף עצמו דמיין ממש. ואינן נקראין אלא בשם גופא דז"א ממש.

ובזה תבין, מ"ש בדרוש גדלות דז"א, איך

הגהות ומראה מקומות

(צ) לקמן פרק ו' וז' ושער דרושי הצלם פרק ו' ובשער הנסירה פ"ד. (ק) לקמן פרק ג'.

(ע) נ"א מוסיף התחתון ובהי' נה"י (ת"ו).

(פ) ע"י ברכות ס"ג.

העמידה, לכן הם ד' כריעות וד' זקיפות ע"ש. נמצא, כי המוחין הם למטה מבחי הכתר, ואינם בתוכו, כי הכתר גבוה מאד מאד מהם, והם למטה ממנו לגמרי. אמנם בכתר יש בו בחי' פנימית, שהם מוחין שבו בעצמו ממש. ובחי' החיצונית שהוא הגולגלתא, אלא שחיצוניות שהוא הגולגלתא, מתפשטת עד למטה, ומלבשת גם את המוחין הנקרא חב"ד, אבל עיקרית הכתר אינו, אלא למעלה על אלו המוחין. ועיין בביאור אותו מאמר, ג' רישין אתגלפין דא לגו מן דא, הנזכר בתחלת אדר"ו דרפ"ח, ומשם תבין ענין זה המוח שבכתר, שהוא מלבד המוח עצמו, מה ענינו.

פרק ב מ"ח

(ר) ועתה נבאר, מהיכן נעשה בחי' הכתר הזה, והנה הוא נעשה מבחי' חצי התחתון של הת"ת דאמא, הנקרא תבונה, וזהו ענינו. כי הנה כתבנו לעיל, כי לסבת הכנסת נה"י דאמא הראשונים תוך ז"א בבחי' המוחין, הוצרכה להתגדל ולעשות לה נה"י חדשים אחרים, ושם בארנו איך היה הענין, ואמרנו כי האורות של נה"י דאמא, עלו בחצי ת"ת התחתון של תבונה, לרחות את הולד, שיוולד ויצא לחוץ, ואז אותן האורות הוציאו שם

וחב"ד, הם המוחין, שבתוך הגולגלתא. ואם כך הוא, נמצא שהכתר הוא גרוע בתכלית הגרוע, כי הוא נעשה חיצונית ולבוש אל המוחין, כדרך הגולגלתא המקיף ומלביש את המוחין, ואין ספק שתכלית ועיקר הם המוחין, כי הגלגלתא הוא כלי, ומלבוש טפל אליה, ודבר זה לא יעלה על דעת תינוק בן יומו, כי הרי כתר גדול לאין קץ, על החכמה ותבונה ודעת, ונחשבו אצלו כלא היו.

(א) אבל הענין הוא, כי הנה המוחין הם חב"ד, אבל שרשם של הג' מוחין, נשאר לבעלה, הרושם שלהם, ומציאותם בכתר. ואותן המוחין שבכתר, הם גדולים ומעולים לאין קץ על המוחין הנקרא חב"ד. ולכן תמצא באדרת נשא, שכאשר מבאר סדרי ספירות הכוללות כל האצילות, אשר הא"א נקרא כתר, ואו"א חו"ב. מזכיר שם בא"א, בחינת גולגלתא ומוחא סתימאה דיליה. אמנם חו"ב, הם או"א, שהם ענפים היוצאין ממ"ס דא"א הנקרא כתר. וכך הוא הענין, ביי"ס הפרטות שבכל פרצוף, יא"כ בודאי כי המוח הסתום שבכתר, הוא גדול מאד מן חו"ב, אשר בפרצוף ההוא, כי הרי מן הכתר נאצלו הם, ובהכרח הוא, שבחינת ד' מוחין שהם חו"ב ודעת הכולל חו"ג, שארבעתן יהיו נמצאים בכתר בודאי, כמבואר אצלינו בברכת שים שלום של

הגהה

רק שמה שהיתה בסוד חג"ת, הורמו למעלה, וגדלו ונעשה ראש, בסוד חב"ד. וזו בחי' ר' שבשם הוי"ה הכולל האצילות, כי תחלה היה בז"א ו"ק לבד, ר' ועירא שבתוך ה' דאמא עלאה, ועתה יצאה ונעשה ר' עצמה שבשם הוי"ה, ונעשה לו ראש, שהוא צורת י' שיש בראש ר', כנודע כי ביניקה היתה ר' לאחר ה' ראשונה, אלא שלא היה לה ראש, כי היה ו"ק לבד, ובגדלות נעשה לו ראש דהיינו י' על ר'.

(א) מ"ב, וזה סוד מנחל בדרך ישתה, הנחל הוא יסוד דתבונה, ובתוכו מלוש דעת דז"א, שבו החסדים הנקרא מים, ואלו מים נמשכין מן הנחל ההוא, ומתפשטין עד היסוד דז"א, וחוזרין ועולין ומגדלין אותן, כנודע. ויסוד נקי דרך, בסוד דרך גבר בעלמה, נמצא כי היסוד דאמא הנקרא דרך, נעשה נחל מים, וממנו שותה הז"א מאותן החסדים, ואז נגדל ומרים ראשו. וסוד הרמת ראש הוא, כי חג"ת שבו נגדלין, ונעשין בחי' ראש, בסוד ג' מוחין שבו: חב"ד. ונמצא, כי אין ראש זו מחודש,

הנהות ומראה מקומות

(ר) עי' לעיל שער המוחין פרק א'.

על המוחין, כי המוחין היו האורות בחי' ז"א עצמו, ובחי' הכלים שלהם בלבד, היו מן התבונה. אבל הכתר שלו, כולו, כלי ואור, הוא מן התבונה לברתה. ופשוט הוא היתרון והמעלה, שיש בין תבונה לז"א, שאין קץ וקצבה אליו. ומה גם כי אפילו בחינת הכלים, יש יתרון לכלי הכתר, מכלים של מוחין, לב' סיבות: א' כי הכלים של מוחין, הם כלים של נה"י ראשונים לבד. אבל כלי הכתר, הם מהנה"י החדשים, וגם מחצי ת"ת התחתון, ונודע, כי חצי ת"ת גדול מכל הנה"י כולה, כמבואר אצלינו בהקדמה הידועה, כי הבחינה הקטנה שבכל ספירה העליונה, היא גדולה מכל מה שלמטה ממנה. והרי ראית, כמה יתרון יש אל הכתר על המוחין.

ופשוט הוא, כי הכתר גדול מכל הט"ס כולם של הז"א לגמרי. ואמנם עכ"ז, נקרא כתר של ז"א, עם היות שאין לו שייכות עמו. והטעם הוא, לפי שכאשר אמא שהיא התבונה רוצה להעטיר ולהכתיר את בנה ז"א, בסוד בעטרה שעטרה לו אמו, הנה היא יורדת ומשפלת גופה למטה, עד שיעור חצי ת"ת שלה כנ"ל, ומקפת ומסבבת ראשו של ז"א, ונעשית לו בחי' כתר ועטרה, ואז נחשב כאלו הוא מבחי' ז"א עצמו, לסיבת התחברותו והתדבקותו עמו.

וזה"ש מ"ש בתיקונים, הכתר הוא אמא על ברא. גם אמרו בתקונים, כי כל הכתר הוא אה"ה, והענין הוא, כי מבחי' אמא הנקרא אה"ה כנודע, נעשית כתר דז"א כנודע, כפי מה שבארנו. ודע, כי לא ז"א לבד, אלא ע"ד הנ"ל הם כל בחי' של הכתרים, של שאר הפרצופים, כמו א"א, אר"א, נוקבא דז"א, כי כולם, כתריותם נעשה מן ת"ת העליון שעליו ער"ו שבארנו בכתר דז"א.

והנה גם כן יתבאר לך, כי הרי מבשרי אחזה אלוה, והרי אין אנו רואים שהארם התחתון שבעה"ז, יש בו כתר עם המוחין בתוכו למעלה מן המוחין שלו. אך זה יובן

נה"י אחרים חדשים, כי בעלות האורות הנ"ל, האירו ונתנו כח לכלי שהוא של מחצית הת"ת התחתון, והגדילו ממנו ג"כ נה"י חדשים, ואז האורות הראשונים שנסתלקו, נתלבשו תוך אלו הנה"י החדשים, כי הנה"י הראשונים הוצרכו להתרוקן לכמה סבות הנ"ל: אם לצורך לידת המוחין דז"א, ואם להעשות לבושין למוחין דז"א עצמו כנ"ל, אבל אלו שהם תשלום י"ס של תבונה עצמה, חזרו האורות להתלבש בהם, והנה מזה המחצית התחתון של הת"ת, ומן הנה"י, בבחינת כלים, ובחינת אורות ג"כ שלהם עצמן, הם הנעשין כתר של ז"א.

והרי זה הוא שינוי א', שיש בין הכתר, אל המוחין. כי המוחין הכלי שלהם הם של התבונה, והאורות הם של ז"א, אבל הכתר, הכלי והאור שלו, הכל הוא של תבונה.

ובזה (ש) תבין טעם, למה אין הכתר במספר י"ס כנ"ל, אמנם מתחילין מן החכמה, שהוא נקרא ראשית. והענין, כי הנה המוחין דז"א שהם חב"ד שלו, האורות הם של ז"א עצמו, ואע"פ שהכלים והלבושים הם נה"י הראשונים של התבונה כנ"ל, עכ"ז הם טפלים ונגררים אחר הרוחניות והאורות שבתוכו, אשר הם מז"א עצמו. ולכן משם הם מתחילין מספר הי"ס, שהם: חב"ד חג"ת נה"י"ם שבו.

ובפרט במ"ש לעיל, כי הכלים של נה"י הראשונים דתבונה, נעשו בשר מבשרו, וגופו ממש דת"ת דז"א. אמנם הכתר שלו, אין לו שייכות עמו, לא באורות, ולא בכלים, כי כולם הם בחי' התבונה לבד, ואין בו בחי' דז"א כלל, זולתי שהוא מתחבר עמו, ושורה עליו כעין כתר, כמ"ש, ולכן אינו נחשב במספר י"ס דז"א, וזכור כלל זה.

וגם בזה תבין, למה נקרא כתר, כי הוא לשון כותרת וסובבת, כמו העטרה המקפת ומסבבת ומלבשת ראש האדם, והוא דבר זולתו, כנראה בחוש הראות, שהעטרה דבר הנבדל מן גוף האדם.

גם מזה תבין, הפרש ויתרון מעלת הכתר,

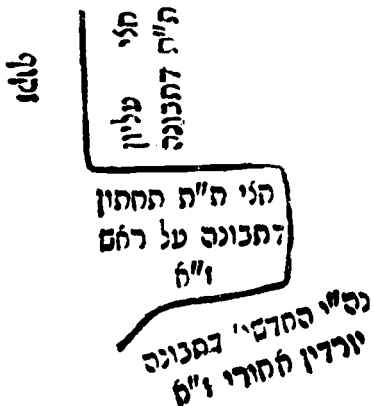
הגהות ומראה מקומות

(ש) לקמן פרק ח' וחי' ובשער דרושי הצלם פרט ו'.

ת"ת תחתון של התבונה, הוא לבדו נעשה כתר, והוא חונה ושוה ע"ג המוחין ממש. והנה הת"ת, הוא גוף רחב, כנראה בחוש הראות, ויש באמצע ובתוכו, מקום חלל ורחב יותר משאר ספי', ובפרט כאשר נעריך גוף של אמא, שהוא מקום היותר רחב שבה. ורישא דז"א שהוא היותר צר וקטן, משיעור שבכל איבריו, ובפרט כי זה בחי' אמא, וזה בחי' בנה הקטן, כי ודאי כאשר חונה אותו חצי ת"ת על ראשו דז"א, נכנס ראשו דז"א בתוכו, וכל המוחין שלו מוקפים ומוכתרים מחצי הת"ת הזה, ויש בו שיעור גדול, שיהיה קצתו נשאר למעלה, וקצתו יורד ומסבב את המוחין דז"א.

ואמנם הנה"י החדשים של התבונה, אינם נכנסין תוך פנימית דז"א, כאשר נכנסו הנה"י הראשונים, אמנם הם נכפפין ומתפשטין ויורדין בצד האחוריים של ז"א, כאדם הארוך הכופף קומתו, ונשען ע"ג ראש האדם הקצר קומה, העומד לפניו, ואחוריו הננס נגד פני הארוך, ואז הארוך כופף קומתו, ומשים גופו שבמקום טבורו, ע"ג ראש הננס, ורגליו ניתלין לאחוריו דננס, נמצא שראש האדם הארוך, וחצי קומה העליונה, זקופה מעומד למעלה, וחצי גוף נכפף ונסמך ע"ג ראש הננס, והרגלים שלו יורדין ומתפשטין מאחורי הננס. וכן הענין באמא עם ז"א, כארוך ע"ג הננס ממש, והיא עומדת ממש על הז"א, כעין ציור הלמד כזה:

במ"ש, כי הנה כמו שהכתר אינו מכלל גופו דז"א, רק בחי' מקפת עליו זולתו, כך הוא באדם התחתון, שהכתר שלו הוא אור רוחני מקיף עליו, ואינו נגלה וניכר לעין כל. אמנם החיצוניות שלו המתפשט למטה, הוא הנגלה, והוא הגולגלת המקיף את המוחין של אדם עצמו.

מ"ב) כתר גימטריא ג"פ אור, וסוד אור יוצא מאויר, ואויר רי"ו, ג' ע"ב דיודין. נמצא, כי הכתר רומז לט' פעמים ע"ב דיודין, ועם כולל, הרי י"פ ע"ב דיודין נכללין בכתר, ונעשין נשמה בכתר, שהוא אור. וכבר ידעת, כי כתר בחי' אור מקיף.

פרק ג מ"ת

ת) ועתה נבאר ענין הכתר הזה, איך נעשה מחצי ת"ת התחתון, ומנה"י חדשים דתבונה. ובו יתבאר מ"ש למעלה, כי אמא יורדת ומשפלת עצמה למטה, להיותה כתר על ראשו, ואם כפי הנ"ל, א"צ להשפיל עצמה.

אבל הענין, כי הנה עיקר בחי' הכתר דז"א, אינו רק חצי התחתון של ת"ת לבד של התבונה, והיא ממש שורה ע"ג מוחין שלו הנקרא חב"ד, כי הרי בארנו כי הכתר הוא רק ספירה א' לבד, ואינה נחלקת לג' קוין. וא"כ א"א שגם הנה"י החדשים, המתחלקים לג' קוין, יהיה כתר דז"א. אבל צריך להבין, שכפי זה, מה נעשה מן נה"י החדשים, המפסיקין בין חצי ת"ת אל ראש ז"א.

גם צריך להבין, מה שנתבאר אצלינו במקומות אחרים, בענין דרוש המוחין דז"א, איך צריך י"ג שנים, עד שיכנסו בו (א) הוא זמן ירידת הכתר עליו, ואם כפי הנ"ל, שהת"ת עצמו שורה ע"ג חב"ד דז"א, א"צ לשהות זמן רב, כי כיון שנכנסו כבר נה"י דתבונה, בסוד מוחין שבתוכו, מאליו נשאר עומד הת"ת ע"ג המוחין, ברגע בלתי שהות זמן.

אבל הענין הוא, כי הנה האמת הוא, שחצי

הגהות ומראה מקומות

ת) ע"י שער ההקדמות דף מ"ט ע"ב ולעיל פרק (א' וב' א) נ"ב נ"א מ"ג עד עשרים ובכלל (ה"ו).

הנה, שיעור אורך והתפשטות והשתלשלות נה"י החדשים הנ"ל, באחורי ז"א, הוא עד סיום שליש עליון דת"ת דז"א, שהוא נגד החזה שלו, אשר משם ולמטה יוצאת רחל, נוקבא דז"א, באחורי ז"א כנ"ל, כי מקום שמסתיים היסוד דתבונה, שנכנס בתוך פנימית ז"א, שם כנגדה מבחוץ, מסתיימין נה"י דתבונה החדשים החיצונים. ואף על פי שנה"י דתבונה החדשים, שיעורם כשיעור אורך נה"י הראשונים, עכ"ז, אינו דומה התפשטות ו) בפנים ביותר, אל החיצונים, שנכפפין, ומתעקמין, ונכפלים, ומתפשטין באחורי עורף ז"א. לכן הנה"י הראשונים הנכנסין תוך ז"א, מתפשטין עד סיום רגלי ז"א. והנה"י החדשים, אשר נכפפין ועקומים לאחור, אינן מגיעין רק עד החזה לבר.

והנה ע"י התפשטות אלו הנה"י החדשים באחור ז"א, עד החזה, מתכסים אחוריים של ז"א, ואין החיצונים והדינין שולטין באותן אחוריים עליונים של (עורף) ז"א. ודע כי כל בחי' אותו ז) החיורא הלבנונית שבאחורי העורף דז"א, וכל הלבנונית אחורי הגוף והכתפים שלו, כולו הוא בחי' אלו הרגלים של אמא, אשר הם מכלל בחי' הכתר שלו, המקיף את ז"א, באופן שכל אותו החיורא הנזכר באדרא שיש למעלה בגלגלתא, וכן איתה החזרתא המתפשטת באחוריים, הכל הוא בחי' הכתר הנזכר באדרא, הכותר ומקיף את ז"א.

ח"ס מ"ש באדרא נשא דף קכ"ח ע"ב, על בחי' א"א, וז"ל, ומהאי גולגלתא, נפיק חד עיבר חיור, דנחית לגלגלתא דז"א כו', כי ודאי הוא יורדת דרך אחורי רישא דא"א. ודע, כי על הלבנונית שהוא בחי' הכתר הנ"ל, שהוא סיום הרגלים של התבונה החיצונית, נמשך ומלביש עליהם בחי' חד קוצי דשערי,

נמצא חצי ת"ת התחתון דתבונה, כפוף על ראש ז"א, כעין כתר על המוחין דז"א, ורגלי אמא שהם נה"י החדשים, יורדין ונתלין מאחורי ז"א עד למטה, באופן שהת"ת עצמו דתבונה, הוא דבוק ממש ועומד ע"ג מוחין דז"א, והוא נעשה כתר אליו. וא"כ ירידה זו דרך אחורי ז"א, שיורדין ומתפשטין נה"י החדשים, כרי שישאר הת"ת בבחי' כתר דבוק ע"ג מוחין, צריכין שהות וזמן לירד, כמ"ש אצלינו ב) בענין המשך י"ג שנים דגדלות דז"א כנ"ל.

נמצא, כי הכתר דז"א, אינו דבוק ביחד בגוף אחד, עם הנה"י הנכנסין תוך ז"א, אבל הם גוף אחד, עם נה"י החדשים, היורדים ומשתלשלין מאחורי הו"א.

ובזה תבין, מ"ש אצלינו במ"א ג) כי קו אמצעי דז"א, לפעמים יורד עד למטה, וגם בחי' הדעת, שהוא עמו בקו האמצעי, גם הוא יורד למטה, ממקומו. ואמנם החו"ב שבו, נשארין במקומם, ואינן יורדין, לפי שאינן קשורים עם הכתר. אמנם אם היה נקשר עם נה"י הפנימים דתבונה, היה מוכרח, שאם יעלה הכתר ד) הדעת, גם החו"ב שבב' קוין האחרים ירדו, ויעלו עמהם.

פרק ד מ"ת

ה) ונבאר עתה, ענין ירידת והשתלשלות הנה"י של תבונה החדשים, מאחורי ז"א. והטעם שאינן יורדין ונמשכין דרך פניו הוא, כדי שתוכל התבונה להסתכל פניה בפני הו"א, כאשר תכפוף ראשה להסתכל בו, בהיות פניה באחורי ז"א, ותכפוף ראשה ותביט בפניו של הו"א, שהוא נמוך ממנה, ותאיר בו בהסתכלותה. ואלו היה רגליה משתלשלין כלפי פניה, נמצאת פניה כנגד פני הו"א, והנה היא גבוה מאד, וכאשר תכפוף ראשה להסתכל בו, אינה מסתכלת אלא באחור של ז"א.

הנחות ומראה מקומות

- (ה) ע"י שער דרושי הצלם דרוש ה'.
(ו) נ"א הראשונים המתפשטים (ח"ו).
(ז) נ"א אור (ה"ו).

- (ב) בשער דרושי הצלם פרק ג'.
(ג) שער לידת המוחין פרק ב'.
(ד) נ"א או ירד (ה"ו).

החדשים ממנו כנ"ל, אשר סיומם הוא כתר רחל, הנקרא ירח ולבנה. באופן, כי הת"ת דתבונה, נעשה בהתחלתו כתר לזעיר אנפין, ובסופו כתר דרחל.

ועתה נבאר בחי' הג', והוא אותיות ל"ם דצלם, שהם ב' מקיפים על ראש דו"א, שהם מבחי' (הנ"ל) חצי עליונה של התבונה, עד תשלום חצי עליון על הת"ת שבה, כי משם ולמטה הוא כתר דו"א כנ"ל.

והענין הוא כך, כמ"ש בע"ה, כי ל' של צלם, הוא חג"ת של התבונה, וס' דצלם, הוא י' כחב"ד דתבונה, והרי נגמרו י"ס. ואמנם ה' אינה, אלא ב' ספירות וחצי, שהם ח"ג וחצי עליון של הת"ת של התבונה, כי חצי התחתון הוא בחי' כתר של ז"א, כנ"ל. (כ)

והנה אלו המקיפים, יש להם בחי' אחרת, והוא, כי הכלים שלהם, הם גופא דאמא דתבונה עצמה. אבל האורות שבתוכם, הם משותפים, כי יש בהם אורות ומקיפים דמוחין דו"א. וגם יש עמהם ביחד, האורות של התבונה.

והנה יש בחינה אחרת בכתר, משא"כ במקיפים. כי הכתר הוא יורד ומלביש ומכתיר וסובב את הו"א כנ"ל. וא"כ, אע"פ שהוא בחי' אור מקיף, אינו נכנס בחשבון המקיפים הנ"ל, כי הם עומדים מרחוק למעלה, ומשם הם מאירין למטה בו"א. אבל הכתר המסבב אותו בקירוב ובדיבוק גמור, אינו נקרא מקיף.

ויש בחי' במקיפים, משא"כ בכתר. כי אלו המקיפים, יש בתוכם ג"כ אורות וז"א כנ"ל, ולכן נקרא מקיפים של ז"א. אבל הכתר, הכלי והאורות, הכל של תבונה, ואין בו מחלק הו"א כלל. אבל המקיפים, אע"פ שהם רחוקים ממנו כנ"ל, עכ"ז מתייחסים אל הו"א, ונקרא מקיף שלו, כיון שבהם מעורב ומשותף אורות ז"א עצמה, ולולי כך, לא היו מתייחסים אל הו"א כלל. משא"כ בכתר, אע"פ שכולו הוא

הנמשך מראש הא"א (ח) דרך עורפו, בין תרין כתפין, כנ"ל באדרא דקכ"ט ע"ב, ונמשך ג"כ עד החזה דו"א, כדי לכסות הכתר, מחשוף הלבן אשר שם, ולכן נמשך קוצי דשערי דרך אחור ז"א. ועוד טעם ב', כדי שלא לכסות הפנים של ז"א, לכן נמשך דרך אחוריו.

ודע, כי הנה נתבאר, כי קוצי דשערי מלביש ההוא חוורא, שהם נה"י החדשים. והנה למטה מן ההוא חוורא, יצאת לאה אשת יעקב, באחורי ז"א, מחציו ולמעלה, ומסתיימת עד החזה ג"כ. כי לאה יוצאת תכף במקום הדרת של ז"א מאחוריו, כנודע.

וכאשר נכנסו המוחין תוך ז"א, תכף ייצאת דרך אחור, בחי' לאה כנ"ל. וכאשר הונח הכתר על ראש ז"א, ירד גם הוא, ונתפשט ונמשך עד החזה כנ"ל, והלביש וכיסה את לאה, העומדת שם פניה נגד אחורי ז"א, והכתר מלביש ומכסה אחור לאה, ועי"ז אין חיצונים שולטין באחוריים שלה. וגם הלבון ההוא, ממתק הגבורות, והדינן הקשים, שבאחוריים של לאה, כנודע.

וזהו הטעם, שבספר הזוהר, קרא אל לאה עלמא דאתכסיא. אבל רחל היוצאת אחר סיום הכתר הזה, מהחזה ולמטה, נקרא עלמא דאתגלייא.

והנה סיום הכתר הזה, שהם נה"י החדשים של התבונה, הם מגיעין עד ראש רחל, ומסופם ומסיומם, נעשה כתר של רחל נוקבא דו"א. והנה תבין באדר"ז ואדר"ה, למה לא הוזכר רק נוקבא תתאה רחל, דנפקא בין תרין דרועין דו"א מאחוריו, אבל לאה שהיא עלמא דאתכסיא, לא הוזכרה. כי הנה היא נכללת ונחשבת בכלל הכתר של רחל, וכאלו היא עצמה נעשה בחי' כתר של רחל לסבה הנ"ל. ובזה תבין משארז"ל, (ט) שאמרה הירח לפני הקב"ה, רבש"ע, א"א לב' מלכים שישתמשו בכתר א'. פ"י, כי הנה הת"ת דתבונה, הוא עצמו נגדל ונתארך, ונעשו נה"י

הנהגות ומראה מקומות

(ח) ג"א גם זה הוא מבחי' א"א דו"א שהוא

(ח) ג"א גם זה הוא מבחי' א"א דו"א שהוא ראש דו"א, וע"י בשער ההקדמות דף כ"ט דרוש ה'.

(ט) חולין ס': (י) ג"א היא חב"ד (ה"ו).

(כ) ע"י שער דרושי הצלם פרק ד'.

פרק ה מ"ק

(ג) טעם, למה הכתר דז"א, בשליש אחרון של ת"ת דאמא, לפי ששם הוא סוד הרחם, כד אות ה' של אמא, ושם נכנסת י' של אבא, שהוא היסוד שבו, ביסוד שבה, ומכא הארה ההיא, נעשית שם כתר לרישא דז"א, שהוא מתחיל מהסוד ולמטה.

מ"ק, ב', הטעם למה אין אנו מונין לעולם הכתר בחשבון הי"ס, רק אנו מונין הדעת במקומו, דע, כי הלא ת"ת דבינה, ממנו נעשה כתר לז"א, ומצד חיות פנימית שבה, נמשך חיות לכתר דז"א, והנה הכתר לא נעשה ע"י זווג אר"א, רק מהבינה לבדה, וכיון שכן, נמצא כי כפי בחי' זו, יהיה יותר גדול הכתר מן המוחין, כי המוחין הם נבראים ומתחדשין מאר"א ע"י זווגם, אך הכתר הוא כחיות הבינה עצמה כנוכח, ובערך זה יהיה יותר גדולה הכתר, מהמוחין.

אך יש בחי' אחרת, והוא כי הלא מבשרי אחזה אלוה, כי עיקר שכל ותבונה האדם במוחין, כי הגלגלתא טפלה בערך המוחין, והענין, כי בבחי' שהמוחין הם מאר"א, משא"כ הכתר, שהוא מאמא לבדה, לכן בבחי' זו המוחין הם עיקרים, ומשם מתחיל המנין, ולא מן הכתר, כי אע"פ שהת"ת דבינה בהיותה בה בעצמה, האור שלה גדול יותר מאור המוחין שבז"א עצמו, עכ"ז כאשר האור שלו נעשה ממנו כתר לז"א, אז יורד במעלה מן המוחין, כי המוחין מאור אר"א, והכתר מצד אמא לבד, ובוה תבין מ"ש בזה כי כל כתר מסטרא דאמא.

ג' דע, (ס) כי (הלא) בסוד העיבור ג' כלילין בג', לא היה לז"א רק ב' מוחין חר"ב מצד אבא, וב' מוחין מצד אמא, כי היה הדעת חסר אז ממנו, והם ד' שמות אלקים, כולם בסוד ב"ן, פ"י: כי אלהים פשוט, ומלא, ומלא

של תבונה, עכ"ז להיותו רבוק עם הז"א, מתייחס להקרא כתר שלו.

ונמצא כללות הדברים, כי ג' בחי' הם: הבחי' הא' הוא מוחין דז"א, שהאורות שלו, והכלים של התבונה, והכתר דז"א, האורות והכלים של התבונה בלבד, ומקיפים דז"א, הכלים של התבונה, והאורות הם מחוברים ומשותפים, והם אורות דתבונה, ואורות דז"א, וע"ש.

(ל) (מ"ב גלע"ד, שתכלית הדברים, שבינה ותבונה הם ס"ם, ותבונה היא ס' מלכות דבינה, העומדת מחזה שלה, עד סיום שלה, ולכן נקרא ס' ו, ואמנם המלכות דתבונה זו, היא כלולה מ"ס ג"כ, והט"ס הם כללות לם דצלם, והמלכות דמלכות שבה, הוא צ' דצלם, נכנסת בפנימית דז"א.

ואמנם הכתר דז"א, גם הוא מקיף, לכן הוא מט"ס דמלכות דתבונה הנ"ל. (ר"ל) שבעיבור נכנס כלי חיצון של מלכות דמלכות דתבונה) וביניקה אמצעית של מלכות דמלכות דתבונה, ובגדלות פנימית של מלכות דמלכות דתבונה) שבכל מ) ספירה יש ג' בחי' כלים, ונמצא שצ' דצלם דעיבור יניקה ומוחין, הם ג' מלכיות דתבונה, הנקרא ס', ולעולם מלכות דמלכות דתבונה הנקרא ס', היא נכנסת בפנימית ז"א, וא"כ נמצא, שלעולם צריך להשלים מלכות שחסר מ"ס התבונה.

וה"ס ענין הכפליים, שנכפלים נה"י, ואינם נה"י ממש, אלא מלכות ששיעורה נגד נה"י, והבן זה, נמצא, שבכל עולם, ובכל ספירה הוא כך, שהמלכות דמלכות של המלכות דאצילות, מתלבש בבריאה, וכן בכל ספירה וספירה כן הוא, שבמלכות דמלכות התבונה, שהוא מלכות דבינה, היא הנכנסת תוך פנימית ז"א, וכללות הט"ס דמלכות דתבונה, הם המקיפין, והבן זה.

הגהות ומראה מקומות

(ג) ע"י שער מטי ולא מטי פרק ח' ובשער דרושי הצלם פרק ו'.

(ס) ע"י לעיל שער מוחין דקטנות פרק ב'.

(ל) ג"א ל"ג וכתב ג"ב שייך לפרק א' מדרושי

יצלם (כת"י)

(מ) ע"י שער מוחין דצלם פרק ד'.

דמלא, הם ב"ן אותיות. כי ז"ס בני אלקים. וד"פ ב"ן, של ד"פ אלהים, הם גימטריא (ע) קדקד, וז"ס הקדקד, מקום שמוחו של תינוק רופף.

וזהו צחוק עשה לי אלקים, כי ב' מוחין, שהם ב' אלקים, גימטריא עק"ב, וי"ג אותיות המילוי בכ"א משתיהן, הרי הוא גימטריא צחק, ועם י' אותיות דב' אלקים, גימטריא יצחק. וזהו (סוד) צחוק עשה לי אלקים וגו'.

וז"ס שורש קין והבל, קין נגד ל"ב אלקים, (נ"א ה"פ ל"ב) אשר בכ"א מהם ה' אותיות, הרי ק"ס, כמנין קין. וכן הבל, ה' ל"ב הנ"ל ג"כ, אלא שהבל בכללותו, וקין בפרטות. וקין והבל שניהם גימטריא צחק הנ"ל, וי"פ ל"ב גימטריא ש"ך ניצוצין, ושרשם ל"ב אלקים, וז"ס בהלו נדו עלי ראשי, ר"ת נער.

וז"ס והנה נער בוכה, כי בתיה בת פרעה חשבה, שהוא כולו דינין מש"ך ניצוצין כולם, וזהו ותראהו והנה נער. ובאמו נאמר, ותרא אותו כי טוב, הוא מצד החסדים, לא מצד הדינין.

הרי נתבאר, כי בעיבור הם ד' מוחין, ב' ראבא, וב' דאמא לבד. ומהם שורש הל"ב אלקים. אך ביניקה בקטנות, הם ו' מוחין, ג' מוחין ראבא, וג' דאמא. והם ג"כ בחי' אלקים. הרי הם עתה ו' אלקים, ותצרפם עם ד' אלקים של העיבור, שהיה בו מתחלה, הרי עתה יש בו י' אלקים ביחד לז"א. והם גימטריא ת"ל ת"ל. וז"ס קוצותיו תלתלים, כי מספרן ת"ל ת"ל, ועם נ' אותיות, שיש ב' אלקים, הרי הכל גימטריא תלתלים. והם סוד השערות וקוצין דז"א.

ד' אם פ) אנו מונין בחי' הכתר ובחי' הדעת, נראה שהם י"א, ובס"י אמר, עשר

ולא י"א, עשר ולא תשע. והטעם, כי הדעת הוא בחי' נשמה דז"א, ואין אנו מונין, אלא מה שיש בו כלי, אבל הדעת, (הוא) בחי' נשמה בלי כלי. וכן בכל כללות האצילות. (וכן) עתיק יומין, הוא בחי' נשמה לכל האצילות, ואין (בו) בחי' כלי כלל, לכן אין אנו מונין בחי' הדעת בכלל הי"ס.

והנה הי"ס שבכל כללות האצילות, הם עשר נקודות, שיצאו תחלה בתוך הכלים, ומהם היה התיקון. כי מנקודה ראשונה נעשה כתר דאצי, הנק' אריך, מכתר שבנקודה, ובתוכו עתיק, בבחי' נשמה. ומב' נקודות, נתקנו אר"א, ומד' נקודות, ז"א. ומנקודה אחרונה, נבנית הנוקבא דז"א. הרי י"ס, דעשר נקודים לבד.

והנה א"א חכמה שבו, מאירה לאבא ממקומה. וכן בינה שבו, מאירה לאמא. ואין כן במלכות שהמלכות שבכולם, אחר הקטרוג, ירדה בין מלכות ז"א, ובין מלכות נוקבא, בין מלכות דא"א, בין מלכות דא"א, כולם ירדו ממש למטה, אלא שמאירים אליה ממקומם (צ) ולא נשאר למעלה רק רשימו לבד. א"כ היה אפשר לומר ה"ו, דהשתא לא נשארו רק ה"ט בכל בחי' ותו לא, שהרי העשירית ירדה ונפלה, לכן אמר י' ולא ט' (ק) ואמר י' ולא י"א, כי אין זה רק הרשימו לבד, כדי כשתעלה, תדבק בשרשה למעלה, דהיינו הרשימו.

וז"ס לעולם ה' דברך נצב בשמים, שהמלכות דז"א, אף שנפלה למטה, לעולם הרשימו שלה למעלה. וזה דברך שהוא מלכות נוקבא דז"א, הוא נאמר על הרשימו, ואמר שלעולם היא שם בשמים למעלה בז"א, שהוא שמים. וכן בכל בחי' ובחי'.

הגהות ומראה מקומות

(ק) ס"א שלעולם צריך להשלים עמה י"ס דא"א וכן י' של כל בחי' ובחי' ולפי שהיה אפשר ג"כ לטעות ולומר שהם י"א עם הרשימו והייתי מונה את הרשימו לעצמו לכן אמר י' ולא י"א כו' (ח"ו).

(ע) עי' שער הכוונות בדרוש אמת ויציב.
(פ) עי' לקמן פרק ח' ובשער דרושי הצלם פרק ו'.
(צ) נ"א ולא שמאירים אליה ממקומה אלא ממש ירדו (ח"ו).

פרק ו מ"ק

בג' קוין, והרי איך החג"ת שלו, עומדין שם בכח של חב"ד, וחג"ת נקרא עתה רישא דיליה כנ"ל.

ויש שם רושם הגדלות רישא דיליה בכללות, אע"פ שאינם בפרטות, שכבר הם עתה מוכנים, לכשיכנסו ג"ר דגדלות, יתחלקו ב' פרקין עלאין, בכל קו א' מהם, לעשות חב"ד, אך עתה, חב"ד שלו כלולין בחג"ת, ומעורבים שם.

ואח"כ שנחלקו ע"ד הנ"ל, הנה נכנסים ו"ק דגדלות, באופן זה: שנכנסו תחלה ג"ת נה"י שבהם, בחב"ד דו"א, אשר עדיין כלולין בחג"ת דיליה. ואח"כ נכנסים ג' אמצעים, בג"ר דו"א חב"ד, ונדחין נה"י דמוחין, בחג"ת דו"א. והרי נשלם עתה בחי' ו"ק דגדלות.

ואמנם אחר שיכנסו גם ג"ר דגדלות, אז נדחין ג' אמצעים דמוחין, בג' אמצעים דו"א, ונדחין ג"ת דמוחין, בג"ת דו"א, ונשלם ל"ס.

גם צריך שתדע, שבתחלה היו מוחין דו"א דיניקה, מצד אמא ומצד אבא כנודע. והנה המוחין ההם עצמם, שהם חב"ד דו"א, מתחלקים לפרקים כנ"ל גם כן בבא המוחין דגדלות. ונמצא שבבא ו"ק דגדלות, עלו בחסד דו"א ד' פרקין, מן צד מוחין דקטנות דאמא, וד"פ מצד מוחין דאבא, וכעד"ז בכל שאר.

ודע, שבבא ו"ק דגדלות, נשארו ג"ת נה"י דו"א, בלי מוחין דגדלות הנ"ל. אמנם משם נמשך קצת הארה, מנה"י התחתונים דמוחין, אשר בג' אמצעים דו"א, כנוכר בכונת ה' אלהיכם אמת א).

והנה כל זמן שלא נכנסו ג"ר דיליה דגדלות, אין שרשי החור"ג מתפשטין במקומן. כי נשארו למעלה שרשם בדעת, מחוברים עם חור"ב שלא נכנסו, אמנם הארתן לבד נכנסת, ומתפשטין בו"ק דגדלות, והבן זה, שלא יחלוקו ג' דרושים יחד כנוכר אצלינו, וע"ש איך יש ענפים ב) ושרשים, ונראה שהארה זו היא

(ר) ז"א היה תחלה ו"ק, ואח"כ נגמר ל"ס גמורות. באופן זה: שהנה קו ימין הוא חסד ונצח, ובהם שש פרקין, ואז תרין פרקין עלאין דחסד, מתחברים עם פרק עליון דנצח דאמא, והרי חכמה שלו מג' פרקין, מדה גמורה. וכן בקו שמאל, ב' פרקין עלאין דגבורה, מתחברים עם פ"ע דהוד דאמא. וכעד"ז בקו אמצעי. שכיון שתבונה ממיתה עצמה עליו, שאז מסתלקין פנימית נה"י שלה, וחיצוניות שלה לבד נכנס בו, ובתוכם המוחין דו"א, לכן הם נעשין חלק מאיברי ז"א ממש ומגופו, ומגדיל ז"א ע"י נה"י דתבונה. ואמנם כשלא נכנסו עדיין רק ו"ק דגדלות, מתחיל לגדל, אך לא נשלם ראש דגדלות שבו, ועדיין חג"ת שלו נקרא רישא דיליה, וא"כ בהכרח שבזה הראש מחג"ת דיליה, יהיה ניכר גדלותו.

והוא דע, שבתחלה מתחיל לגדל החלקים העליונים, ואח"כ התחתונים, שהרי בהכנסת המוחין, התחתונים נכנסים תחלה, אך בגדלות ז"א עצמו, העליונים נגדלין תחלה, וזה ברור. נמצא שתחלה נגדל החסד וגבורה, ואח"כ הת"ת, וכן נה"י, וכן ש) היסוד.

ונחזור לענין ו"ק דגדלות, שהנה הד' פרקין העליונים דקו ימין, שהם ג' פרקי החסד, ופ"ע של הנצח, הם מתחברים עתה יחד, ונעשין חסד דו"א. ושם יש בחי' החכמה שלו, שהרי הב' פרקין עליונים מאלו הד', הם חלקו. ת)

אח"כ כשנשלמו ג"ר דגדלות לכנס כנ"ל, ונמצא ששם החכמה בכח, כלולה בחסד, אך לא תהיה לגמרי, עד שיכנסו החכמה של ג"ר דגדלות, ואז יתחלקו אותן ד' פרקין לב' בחי', חציים לחכמה, וחציים לחסד, כנ"ל. אך עתה, ד' פרקין הם שם יחד בחסד. והרי שהחסד מועיל עתה, במקום מוח ממש בחכמה, ונשארו ב' פרקי התחתונים דנצח, לנצח דו"א. וכעד"ז

הגהות ומראה מקומות

- (ת) נ"א חלקה ונ"ב נ"ל הם חכמה (ה"ו).
(א) ע"י שער דרושי הצלם דרוש ג' ודרוש ו'.
(ב) ע"י שער דרושי הצלם כללי החור"ג סימן ט"ז.

- (ר) מכאן עד ד"ה והנה כל זמן נתבאר
בתע"ס שיעור י"ב מן אות ק"צ עד אות ו'.
(ש) נ"א ואח"כ (ה"ו).

הארת הענפים, ולא הארת השרשים. ודע, שבכל הולדה והורדת הטפה בעת הזווג, הוא בכח המוחין, כי משם נמשכת הטפה, לכן ביאת הקטן אינה ביאה, עד שיהיה לו מוחין דגדלות, ראויין להמשיך משם טיפת ההזרעה.

והנה הו"א, המוחין שבו אינם תמיד מתקיימין כנודע, כי הם מסתלקין וחוזרין בסוד תוספת. ודע שיש מוחין דעיבור דפנימים ומקיפים דאו"א. ומוחין דיניקה, דפנימים ומקיפים דאו"א. וב' בחי' אלו, הם מוחין דאלקים. ויש מוחין דגדלות, והם של הויות. והם מוחין פנימים ומקיפים דאו"א.

והנה בכל פעם שרוצין להמשיך להם מוחין, צריך שתחלה יזדווגו או"א, ומשם ימשכו המוחין לזו"ג.

אמנם בזווג ההוא, צריך שיעלו זו"ג מ"ן, וענין העלאתו מ"ן, הוא המוח שלהם, שהם בחי' נשמה הפנימים שלהם.

והנה קודם שיעלו בסוד מ"ן, צריכין לקבל הארה מלמעלה, וא"א לקבלם, אם לא ע"י זווג או"א. (ג) ופי' הדבר, כמ"ש, שב' זווגים יש באו"א: א' (ד) זווגם הוא בסוד חיצוניתהו, והוא תמיד להתיות העולמות, חיות מוכרח, לצורך עצמן. ואם זה הזווג יתבטל, אפילו רגע א', יתבטלו כל העולמות ח"ו. והב', הוא בסוד הפנימית, והוא לתת מוחין לז"א, כדי שהם יולידו נשמות בעולם, שהוא פנימית העולמות כנודע, וזה אינו תדיר.

והנה זווג א' התדיר, א"צ שיעלו זו"ג בסוד מ"ן, אמנם ההוא רוחא דשביק אבא באמא, בביאה ראשונה, אשר ההוא רוחא שורש זו"ג, וכל שאר הנשמות הנמשכין מזווג

או"א, וההוא רוחא מספיק או למ"ן. אך הזווג הב', הוא לצורך מוחין, שהוא לצורך זווג זו"ג, להוליד נשמות שהם פנימית העולמות, או זו"ג ממש עולין במ"ן. והנה כל מוחין הפנימים דיניקה דמצד אמא, תמיד הם בו לעולם, ועתה ע"י מ"ן בכח ההוא רוחא כנ"ל, נעשה זווג או"א בבחי' יש"ס ותבונה, והוא זווג התדיר, ואז נשלם בחי' מוחין בחג"ת דיניקה, שהם חיצוניתהו, והם אלקים.

אח"כ עולה מ"ן זו"ג עצמם, כדי לקבל מוחין דר"ק דגדלות, שהם פנימית העולמות בזו"ג. ודע שאין זווג זה הב' נעשה, אלא כשמתחברים יחד ד' פרצופים: או"א ויש"ס ותבונה, ונעשין ב' פרצופין לבד, והבן זה.

גם דע כלל גדול, שזה הזווג החיצוני, שהוא לצורך העולמות, נמשך ממוחין עצמן דאו"א, בלי שיקבלו הם מלמעלה. כנודע שכל מה שלמטה מהם, כולם כלולים בהם, ויש בהם כח כנגד כל מה שלמטה מהם. אך הזווג הפנימי, צריך שיקבלו גם או"א מאורות עליונים מהם, וממשיכין למה שהוא צורך להמשיך נשמות חדשות, שהוא בחי' הפנימים. ונמצא, שגם א"א מזדווג עם נוקבא תחלה, והוא ממשיך לאו"א. וכן א"א עצמו, גורם זווג לעתיק. וכן זה מזה, עד רום המעלות. נמצא, שזווג הפנימי, הוא קושר כל העולמות, כי א"א להמשיך, אם לא שיקבלו מרום המעלות אורות חדשים, זה מזה, וזה מזה, עד או"א, ומשם לז"א.

ודע, שאין המוחין דגדלות כולם, בחי' שמות שוים, כי ר"ק יש לו שמות הוי"ה באופן אחר, אבל ג"ר, הם בשלימות הגדלות. כנוכר בדרוש הציצית יעו"ש. (א)

ה ש מ ש

(א) אם כוונתו היא, שהמוחין דר"ק הם שמות יה"ו אה"י, ושמות הג"ר הם שמות שלימים, והרי שם בדרושי הציצית נתבאר,

הגהות ומראה מקומות

(ג) ע"י שער הנסירה פרק ב' ג' וד'. (ד) ע"י שער הזווגים פרק א'.

פרק ז מ"ק

ומת"ת דאבא, נעשה (לו) נשמה שבכתר. (ה)
 (שהוא ג' אור הדעת) וכבר ידעת שהכתר (ו)
 (דז"א) בבחי' או"מ. וגם הכתר דז"א, נעשה
 מת"ת דא"א, וכתר אמיתי, נעשה מא"א עצמו,
 כנזכר בכוונת ליל שבועות. (ז) אין הכתר
 נמשך ובא, עד שיושלם להתקן כל גופא.
 ובזה תבין בנשא דקכ"ג ע"ב, כי או"א
 הם מוחא ולבא, דאינון מלגאו. וזו"ן הם גופא
 ורישא מלבר.

ונראה, כי הג"ר שהם חב"ד דז"א עצמו,
 הם המוחין, והם הנקראו פנימית. אך החיצונות
 אפילו בראש עצמו, נקרא ז"א.
 ובזה תבין מ"ש במ"א, (ח) כי לעולם אינו

זעיר אנפין מתחלק לג' חלוקות: בחינה
 ראשונה, כתר, ב', מוחין, ג' גופא. והם נקרא
 כתר, רחמים גמורים. ומוחין, רחמים בינונים.
 כי במחשבה שהוא המוחין, אתברירו ש"ך
 ניצוצין. וגוף רחמים ממוצעים יותר מהמוחין.
 ודע, שהכתר כולל כל מה שיש במוחין,
 וכללות הראש. לכן כל בחי' ד' מוחין, הם
 בכתר לבדו, ששם שורש המוחין, ואחר כך
 המוחין כוללים כל מה שיש בגופא, כנודע,
 שהרי הם מתפשטין בהארחתם, בג' קו' הז"א.
 כלי הכתר דז"א, נעשה מת"ת דאמא.

ה ש מ ש

נמשכו מוחין דרוח דבריאה. ובמילת אחד,
 נמשכו מוחין דנשמה חיה יחידה דבריאה.
 אבל המוחין דאבא, שהם הג"ר, הנקרא
 אצילות, אינם אלא מוחין דו"ק, הנקרא
 חיצוניות דאצילות, ר"ל ר"ק דג"ר דאבא, שהם
 בריאה דאצילות, והם מוחין שלימים בערכם,
 אלא שבערך כללות האצילות, יקראו ו"ק,
 בערך הבריאה הכולל, הנקרא אמא, ו"ק בערך
 האצילות, הנקרא אבא ג"ר. נמצא, שכל אותם
 המוחין, בין דאבא, בין דאמא, נמשכים בק"ש,
 כי כולם נקרא מוחין דו"ק, ונק' מוחין דאמא.
 ואח"כ בעמידה, נמשכים מוחין דו"ק וג"ר,
 מג"ר דאז"א, וכולם נקרא מוחין דג"ר, ונקרא
 מוחין דאבא. גם אפשר לומר, כי המוחין
 דאמא הם המוחין דו"ק דג"ר דו"ק כנז"ל,
 והמוחין דאבא הם מוחין דג"ר דג"ר דו"ק,
 וכנגדם נמשכים מוחין כפולים לבריאה
 דאצילות, והם ממש דוגמת תפילין דיד, שהיא
 בבריאה. ותפילין דראש, באצילות. וכל א'
 בפ"ע הוי"ה שלימה, כלולה ממוחין דאז"א הרב
 נהר שלום דס"ט ע"ב אות י"ג, עד ד' ע' ע"א
 אות ט"ו.

שכל אותם המוחין דאמא, הם מוחין דו"ק
 דאז"א, ואותם המוחין שלימים דאבא, הם
 מוחין דג"ר דאז"א. וכנודע, כי ישסו"ת, שהם
 נשמה, בינה, אמא, בריאה, והם ו"ק דאז"א.
 ואז"א עילאין, חיה, חכמה, אבא, אצילות, הם
 הג"ר. ולפי זה ראוי להבין, איך לא כתב הרב
 ז"ל, לכיון בשמות המוחין דאבא בעמידה,
 שהיא בג"ר, אצילות, חיה, אבא. אלא שיש
 לומר, אמת הוא שהמוחין דאבא הם מוחין
 דג"ר כנז"ל, אלא שכיון שנתבאר בדרוש
 הציצית, שכל אותם המוחין דאז"א הנזכר
 שם, הם מוחין דו"ק, א"כ המוחין דאבא, הם
 מוחין דו"ק דג"ר. ודאמא, הם ו"ק דג"ר דו"ק,
 כי שיעור כח הק"ש, לתקן ולהמשיך מוחין
 דו"ק לבד, וכולם הם מוחין דאמא, בינה,
 בריאה, כי ק"ש הוא בבריאה, והוא חיצוניות
 דאצילות, ובפנימיות דבריאה, כי חיצוניות
 דאצילות, היינו בריאה דאצילות, כנודע, כי
 ישסו"ת הם חיצוניות דאז"א. אלא שאפשר
 שמוחין דאמא, הם כל המוחין דג"ר דו"ק,
 ולפיכך נקרא פנימיות דבריאה, כי בריאה
 ואצילות, הם הג"ר דכל פרט. ובמילת ישראל,

הגהות ומראה מקומות

- (ה) ז"א שהוא ג' אור וכבר וכו' (ה"ו).
 (ו) ז"א הזה דז"א שאמרנו הוא בבחי' (ה"ו).
 (ז) ז"ב גם כתוב בספר הדרוש שכתר דז"א
 הוא מיסוד דעתיק שבת"ת דא"א (ה"ו).
 (ח) בשער דרושי הצלם פרק י'. ובשער הנסירה
 פרק ד' וי'.

דחיצוניות. אמנם קשה ע"ז, כי הרי המוחין דז"א באים מלובשים בנה"י דבינה, ונה"י דבינה מלובשים תוך זעיר אנפין, א"כ איך הם מתערבים יחד, כי הרי הנה"י דבינה, נעשין פנימיות אצל החיצוניות דז"א, ואינם מתערבין עם החיצוניות שלו ממש, וצ"ע.

פרק ח מ"ק

(ט) כתבנו במ"א, כי הכתר אין בו אלקים, שהוא חיצוניות דז"א, רק אהי"ה, שהוא חיצוניות דאמא לבד. ובתוכו המוחין של בחי' הכתר, יען כי כלי כתר דז"א, נעשה מגופה דבינה עצמה. אך מן המוחין דז"א, שהם חור"ב דז"א, משם מתחיל שם אלקים, שהוא חיצוניות דז"א עצמו. וז"ס במחשבה אתברירו ש"ך ניצוצין, כי משם ולהלאה מתחילין האלקים, שהם חיצוניות. וזה האלקים שהוא החיצוניות, הוא עצמו שם ב"ן, אשר הוא סוד ז' מלכים שמתה, כמ"ש ויבאו בניי האלהים. (י)

לכן תמצא, כי הם ז' מלכים לבד, ויש בהם רפ"ח ניצוצין, שהם ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, לסבת הנ"ל, כי הו"ק (נ"א כשהו"ק) נעשו י"ס גמורות דחיצוניות, ומתחילין מחכמה שהוא ע"ב, ולא מן הכתר הנ"ל.

לכן ג"כ תבין, למה (כ) אין הכתר נמנה בכלל הי"ס, אך החכמה נקרא ראשית, כי משם ראשית חיצוניות ז"א, שהוא בחי' ז' מלכים דב"ן. אך הפנימיות והכתר, הוא מ"ה עצמו

רק ו"ק דחיצוניות, ונגרלין ונחלקים לפרקים, ומהם עצמן נעשה ג"ר. נמצא, כי בחי' החיצונים אינו רק ו"ק לבד, אלא שנחלקים ל"ס. אך המוחין הם הפנימים, הם י"ס גמורות, נמצא שמתלבשים י"ס גמורות פנימים, ב"ק חיצונים, וע"י הרושם שעושין י"ס פנימים, המתלבשות בתוכם, נרשם ב"ק בחי' י"ס ג"כ, אך אינם רק ו"ק לבד בחיצוניות.

נמצא, כי החסד הקצה הא' דחיצוניות, נכנס ספירת החכמה שלימה דפנימית, בב"ש הראשונים שבו, ונקרא ספירה גמורה א', אף בחיצוניות, עם שאינו רק ב"ש. ושליש התחתון דחסד, עם שליש א' דנצח דחיצוניות, נכנס בהם ספירה שלימה דחסד דפנימיות, ונקרא החיצונית ג"כ ספירה גמורה, ע"י הפנימיות. וב"ש תחתונים דנצח דחיצוניות, נכנס בהם ספירה שלימה דנצח דפנימיות, ונקראו חיצוניות ג"כ ספירה גמורה, ע"י הפנימיות. ועד"ז בקו שמאל, ובקו האמצעי, והבן זה היטב. (א) ופ"א שמעתי ממורי זלה"ה, השליש הראשון דנצח בינה, שהוא חיצונית שבה כנודע, הנה הוא מצטרפת עם ב"ש דחסד החיצונים, ונעשה ספירות גמורה דחכמה, אף בחיצוניות. ושליש אמצעי דנצח בינה, שהוא ג"כ חיצוניות שלה, מצטרפת עם שליש תחתון דחסד חיצוני, ושליש עליון דנצח דחיצוניות, ונעשה ספירה גמורה דחסד. ושליש אחרון דנצח בינה דחיצוניות, נצטרף עם ב"ש דנצח דחיצוניות, ונעשה ספירה גמורה דנצח

הגהה

ואח"כ בעת בנין הנוקבא, שכל בנינה מנה"י דידיה, אז צריך שיבואו לו נה"י חדשים, כיון שהראשונים נתנין לנוקבא. וזמ"ש שם בליקוטים, שהנה"י דז"א, כולם נעשים מהבינה, בסוד ומבינה נביאים, ע"ש. ובזה לא יחלוקו הדרושים זה עם זה, והכל עולה יפה.

(א) קול הרמ"ז, ובס' הלקוטים הובא לשונו בערכי הכינים, ערך נצח ה"י חדשים דז"א, יש ענין אחר וע"ש, וכללות זה ההפך הוא, כי מה שמדבר בכאן מענין התחלקות השלישים דחסד ונצח לעשות חכמה, וכן בשאר, ושאח"כ באים הג' פרקי דנה"י דאימא להתחבר עמהם, הוא להגדלת ז"א עצמו.

הנהגות ומראה מקומות

(ט) ע"י בתע"ס שיעור י"ב בלוח התשובות לסירוש המלות תשובה ע"ח. (י) ע"י לעיל פרק ב' וד' ושער דרושי הצלם פרק ו'.

(כ) ע"י לעיל פרק ה' סימן

אך אלו הג'ר, שהם חב"ד, נקרא מוחין דגופא, כי הם מתלבשים בגופו, כמ"ש. והוא, כי יש בהם י"ס דשם ב"ן, שהוא נקרא אלקים, ונקרא חיצוניות, והם מבחי' הפרצוף ההוא עצמו. וכנגדן י"ס פנימיות בכל א' מאלו הג' חב"ד, ונקרא שם מ"ה החדש, ואז ג"ר שבכל א' מהג' חב"ד, נשאין למעלה. והז"ת שבכל א' מהג' הנ"ל, מתלבשים ב"ס תחתונים של הפרצוף ההוא. ואח"כ הז"ת של פרצוף ההוא, נקרא גוף הפרצוף ההוא, והכל נקרא חיצוניות, בערך המוחין ההם, אמנם נחלקים גם הם בחיצוניות ופנימיות, ואינם רק י"ס. (צ"ל גמורות).

השער השמונה

שער פרקי הצלם ויתחלק לו' פרקים.

מ"ב, הג' מוחין, בין בצלם אבא, בין בצלם אמא, יש בכולן עלייה (א) וירידה, (ב) אור ישר ואור חוזר, (ג) בין בעיבור, ויניקה, וגדלות, כנזכר במ"א. וזהו בכל הפרצופים דז"א, ויעקב ולאה, ודור המדבר ורחל.

(ג) אחר שכבר נתבאר בפרטות, כל בחי' דצלם דז"א, נבאר עתה בפרטי פרטות באורך, כל בחי' התפשטות ז"א, ובחי' הצלם. כבר נודע כי כל ספי' כלולה מ', וי' מ', עד אין קץ. (ס) והנה ז"א בהיותו בסוד עיבור, לא נתגלה בו רק ג"ס, שהם בחי' נה"י שבו. ולא הנה"י של הכללות, אלא של פרטות, כי ודאי שהעיבור יש בו רמ"ח איברים, הנפרטין ב"ס, וכל אבר כלול: מעור, ובשר, וגידין, ועצמות. וענין זה

דז"א החדש שלאחר התיקון. לכן בבחי' החיצוניות, נחשב כתר דז"א מאמא. ובבחי' הפנימיות, נחשב מכלל הז"א. ואמנם החיצוניות דכתר, נטלו הדעת דז"א, הנעשה מב"ש ראשונים דת"ת דז"א, כנזכר (ל) במקומו. ולכן הדעת משלים ל"ס, במקום הכתר. וזהו בבחי' חיצוניות, אך בבחי' הפנימיות, הכתר הוא מכלל הי"ס דז"א. לכן אל תתמה, אם אנו מונין לפעמים הדעת במנין י"ס, ולפעמים הכתר, כי זה בחיצוניות, וזה בפנימיות.

וצ"ע פנימיות הדעת מה הוא, ומהיכן נמשך, כיון שהוא ספירות נוספת. ואפשר כי זה ענין לא פחות מ', ולא יותר מ', כי בערך החיצוניות נמצא שהם ט"ס, ולכן צריך הדעת להשלים. ובערך הפנימיות הדעת הוא יותר על י', לזה אמר י' ולא י"א, כי פנימיות הדעת, אינו רק שרשי פנימיות הו"ק, אך צריך לידע מה הם השרשים אלו, וצ"ע.

הכלל העולה, כי בכל פרצוף ופרצוף שיש בכל האצילות, מתחלק באופן זה: כי כתר של הפרצוף ההוא, הפנימיות הוא משם מ"ה החדש, מבחי' הפרצוף ההוא. והחיצוניות שלו הוא מחיצונית ת"ת של הפרצוף הקודם אליו, והיה זה, לקשר כל הפרצופים יחד, תחלתם בסופם, בחיצוניותם ולא בפנימותם. וזה החיצוניות, הוא משם ב"ן של המלכים, וכללותו נקרא שם אלקים ג"כ. וזה הכתר יש בו י"ס גמורות, בין בחיצוניות, בין בפנימיות. והז"ת (מ) דכתר, הם מתלבשים תוך הט"ס התחתונים של הפרצוף.

ואח"כ הג' ראשונות חב"ד, (של הפרצוף ההוא והם נקראים מוחין) של הפרצוף ההוא, (והם מוחין) כי הכתר נקרא מוחין דמוחין.

ה ש מ ש

(א) ענין עלייה עיין בספ"ב משכ"א, הירידה. (ג) עיין שכ"ה פ"ה ענין אור ישר ובספ"ג משכ"ג. (ב) עיין שכ"ג ספ"ג ענין ואור חוזר.

הגהות ומראה מקומות

(ג) עי' שער הפרצופים פרק ג'. (ל) לעיל פרק א'.
(ס) עי' בתלמוד ע"ס חלק שני בלוח התשובה (מ) עי' לעיל סדר האצילות למהרח"ו ז"א (מ) עי' לעיל סדר האצילות למהרח"ו ז"א
לענינים תשובה קנ"ב. פרק א'.

ישנו, בין כשהוא בעיבור, ובין כשהוא תינוק, ובין כשהוא איש גמור, ואין הפרש בו במנין איברים, כי האברים לא נתוספו כפי הזמנים הנ"ל, זולת תוספת הגדלתם בהם בעצמם, ואבר קטן נעשה גדול.

וענין זה נחלק לב' בחי', אם בגובה שהוא באורך, ואם בעוביו שהוא הרוחב. פ', כי אם היה אבר הירך או הזרוע זרת ארכו, וטפח הקיפו, הנה כשיגדל, יהיה אמה ארכו, וב' טפחים הקיפו, נמצא שגדל באורך, ובקומה, וגם ברוחב העובי. וא"כ צריך לידע, מה ענין הגדלה זו, ובאיזה אופן הוא.

דע, כי בזמן העיבור, בירר מן ז' מלכים בחי' הנה"י שלו, כי כן האדם מתחיל לקנות הנפש, ואח"כ הרוח, ואח"כ הנשמה, וגדל ממטה למעלה. וכן האילן גדל ממטה למעלה. וכן האדם.

נמצא כי תחלה בירר הנה"י שבו, ואינם הנה"י כולם, אמנם הנה"י שיש בנה"י שלו לבר. פ', כי הנה הנצח הכללי דו"א, הוא קו ימין, ויש לו ג' נקודות, רת"ס, שהם חח"ן, והם: חכמה שבו, וחסד שבו, ונצח שבו, וכולם בחי' נצח שבו, הכולל דו"א. וכ"א מאלו הג', כלול מחכמה חסד נצח, כנדוע כי כ"א מהג' נקודות הנ"ל, יש בכל א' וא' רת"ס, נמצא שבחכמה דנצח כללי של חו"א, יש חח"ן, ונקרא שלשתן חכמה, והוא בחי' פרק עליון של נצח הכללי.

ואחריו פרק ב', והוא חסד דנצח הכללי, ונחלק גם הוא לג': והוא חח"ן, והם בחי' פרק אמצעי שבנצח הכללי, ונקרא שלשתן חסד שבנצח הכללי.

ואחריו פרק ג', והוא נצח דנצח הכללי, ונחלק גם הוא לג', והם חח"ן, ושלשתן נצח דנצח הכללי. והרי הם ט' בחי' בנצח דו"א.

ועד"ז הם ט' בחי' בתוך, וט' בחי' ביסוד, וכולם הם כ"ז בחי', נגר כ"ז אותיות התורה, והבן זה. (א) והנה זה הטפה שהוא י', בתחלה היא בחינת מלכות. ואח"כ בסוד העיבור, הוגדלה בבחי' ג' קוצין, שהם נה"י. ואחר שנולד, כל קוץ נגלה בג' קצוות, ואז נשלם ל"ס, כמ"ש בע"ה באורך.

נמצא, כי בתחלה היתה טפת הזרע נקודה א' קטנה, והענין, כי לא נתגלה בו, רק בחי' המלכות שבכל בחי' ובחי', כמ"ש בענין הנה"י, ומשם תלמד לזה כי איני רוצה להאריך.

ואמנם כלל זה יהיה בידך, בכ"מ שתמצא ענין נקודה, כמו המלכות שמתמעטת בסוד נקודה, ואומרת אל תראוני שאני שחרחורת, כנזכר בזוהר שיר השירים וכיוצא, פ' על בחי' המלכות שבמלכות.

ונחזור לענין, כי בסוד הטיפה לא ניכר ע' רק המלכות שבכל בחי' ובחי'. ואחר כך בעיבור הגדילה הטפה, פ' והוא, כי נתוספה עליה בחי' הנה"י שבכל בחי' ובחי', באופן זה: כי הנה נתבאר, שיש בקו ימין נצח דו"א הכללי, ויש בו ג' פרקים, וכל א' כלול מחח"ן, ואמנם עתה בעיבור, נתוסף בו"א ג' הנצחים, שיש בג' פרקים, ואלו הג' נצחים, משמשיין לו במקום חח"ן. וכעד"ז בקו שמאל, בהוד שלו ג' פרקים, ונכללו בו ה' הודות שיש בג"פ, ושמשו לו במקום בג"ה. וכעד"ז בקו אמצעי, ביסוד שלו ג"פ, ונכללו בו ג' יסודות שיש

הגהה

(א) צמח, כי בחי' אלו נמצא בז"א לבד, והוא הנקרא תורה, לכן הם בחי' כ"ז, כמנין אותיות התורה.

הגהות ומראח מקומות

(ע) נ"א גברר (ח"ו). (פ) ע"י מבר"ש שער ה' ח"א פ"א.

שבפרק אמצעי, מלביש להוד של פ"ע, ולא נתגלה רק הוד של פ"ת לבד.

וכן בקו האמצעי, יסוד של פ"ת, מלביש ליסוד של פרק אמצעי, ויסוד של פ"א, מלביש ליסוד של פ"ע, ולא נתגלה רק יסוד של פ"ת. נמצא כי בזמן העיבור, לא נתגלה מכל בחי הו"א, רק נה"י תחתונים שבג"פ תחתונים.

וה"ס בתוספתא פ' בשלה, כי הו"א ג' כליל בג', פי', כי הנה"י שבו, היו מלבישין לחג"ת שלו, ואלו חג"ת. ר"ל הנה"י שבג"פ האמצעיים, הנקרא חג"ת של נה"י הכוללים כנ"ל.

ומה שלא אמר ג' כלילין בג', וג', בג', הוא לפי שאפילו חג"ת אינן עולין בשם. רק דרך כללות, יען הם מתלבשין תוך נה"י. (פי' כללות ר"ל התלבשות וזכור זה) ומכ"ש שהג' אחרים שבתוך החג"ת, אינם מתגלין כלל.

ונמצא, כי עיקר מה שנגלה, הם הנה"י האחרונים לבד, וז"ל העובר שמקופל ועומד במעוי דאמא, ראשו בין זרועותיו, וגופו על ברכיו, (ש) ועגבותיו מכסין תחת הירכים שלו. והוא עגול ככדור, מקופל בג' קפולים.

וה"ש בספרים, כי החג"ת היו בכח, ולא בפועל. כי אע"פ שנקרא חג"ת, אינם רק נה"י, אלא שנושרשים מכח חג"ת, אמנם אינם רק נה"י, א"כ הם בכח, ולא בפועל. וכעד"ז המוחין בתוכם, היו בכח, ולא בפועל, ע"ד הנ"ל.

פרק ב מ"ק

(ת) ועתה צריך שתדע ענין אחר, כי כמו שבאורך יש חח"ן בקו ימין, כן ברוחב כלול מכולם. והענין, כי אין דבר שאין בו נרנ"ת, והם בחי' ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן כנ"ל. והם: בחי' מלכות, נה"י, חג"ת, חב"ד. (א) כי כל א'

בג"פ, ומשמשין לו במקום דת"י. ואלו בחי' ט"ס דו"א בעת העיבור, וכולם אינם רק בחי' נצחים של נצח הכללי, והודות של הוד הכללי, ויסודות של יסוד הכללי.

והנה הג"ר, שהם הנה"י העליונים, ששמשו לו במקום חב"ד, הם הנקרא מוחין דעיבור. כי שלשתן הם בחי' ג"פ עליונים, הנקרא חב"ד דנה"י כנ"ל. ודע, כי כל בחי' חב"ד שיש בעולם, בכל בחי', כולם נמשכין מאו"א ודעת ראצילות, כי הם שרשים לכל החכמות והבינות והדעות, ולכן א"א לז"א לקבלם, אם לא ע"י שאר"א יתנו חלקם מהם עצמן, והם הנה"י שבהם, להלביש, ועל ידם נכנסין ומתפשטין בו"א, ויקבלם.

ועיין ותבין, כי כמו שז"א עצמו, עתה הוא בחי' נה"י, כעד"ז ממש הוא בחי' נה"י דאר"א, להלביש מוחין אלו תוך ז"א. והנה אלו הנה"י דאר"א, הם הבחי' אשר נתנו אר"א מעצמותן בבנים, להגדילם ולתקנן. ולסבה זו הבן חייב בכבוד אר"א. וז"ס שארז"ל (צ) ברא כרעא דאבהו וכן אמרו (ק) עובר ירך אמו הוא. והבן זה, כי אינו לוקח רק בחי' הכרעיים והירכיים, (שהם) ג"ת נה"י שלהם לבד.

והנה ג' בחי' הנצחים הנ"ל, המה שהיו בעובר במעי אמו, אינם פשוטים זה למעלה מזה, אכן הם זה תוך זה, כי הנצח שבפרק תחתון, מלביש לנצח שבפרק אמצעי, ונצח אמצעי מלביש לנצח שבפ"ע. נמצא כי אין שיעור אורך העובר, רק דבר מועט לבד, שהוא נצח שבפ"ת לבד, שהוא חלק א' מט'. כי הרי אורך הקו כולו של נצח הכללי, הם ט' בחי' כנ"ל.

וכן הענין בקו שמאלי, היה ההוד שבפרק תחתון, מלביש להוד של פרק אמצעי, והוד

הגהה

(א) צמח, ולא אמר יחידה, מפני שהוא בחי' כתר, ואין הכתר מן הפרצוף עצמו, רק

הנחות ומראות מקובות

(ז) עירובין ע': יורש כרעיה דאבהו. (ר) נדה ל': (ש) ג"א זרועותיו (כת"י). (ת) ע"י להלן פרק ג' ובשער הפרצופים פ"ג. (ק) גיטין כ"ג: חולין ג"ה.

כנ"ל, וכ"ז התפשטות געשע ברגע (א') ההוא, בצאתו מרחם אמו, כנראה בחוש העין. ואמנם אח"כ ע"י היניקה, התחיל לגדל יותר, ונכנסו בו החג"ת הכוללים של ז"א, והנה גם בהם יש כ"ז בחי', כנ"ל בנה"י הכוללים. ואמנם תחלה לא נכנסו רק ה"ט בחי', שהם ג' הנצחים, וג' הודות, וג' יסודות שיש בהם, ונתלבשו ט' אלו בט' של העיבור, והנה אע"פ שט' אלו, הם ג"כ בחי' נה"י כנ"ל, עכ"ז, הם מבחי' חג"ת הכוללים, ולכן יש בהם כה, שגם ה"ט בחי' של העיבור, שהוא בחי' נה"י לבד, נגדלו בבחי' חג"ת שבו, שהם ט' בחי' אחרות, כי הם חסד והנצח, שיש בפ"ע של נצח הכללי. וחסד ונצח, שבפרק אמצעי. וחסד ונצח, שבפ"ת, הרי ר' בחי', של קו ימין דנצח הכללי. וכנגדון ר' בחי' בקו השמאלי, הוד הכללי. וכנגדון ר' בחי', בקו האמצעי, יסוד הכללי.

הרי עתה, שיש בחי' ר"ק בנה"י הכללי. ועוד נגדליו גם בחי' של חג"ת הכללי שבתוכם, והם ג"כ בחי' ר"ק שבהם, כי הם חסד ונצח שבפ"ע של חסד הכללי, וחסד ונצח שבפרק אמצעי, וחסד ונצח שבפ"ת, הרי ר"ק שבקו ימין, וכנגדון בקו שמאלי, וכנגדון בקו אמצעי, ונמצאים עתה ב' בחי', זו תוך זו, בכ"א יש בו ר"ק.

והנה עתה, הבחי' החיצונה שהוא מנה"י הכוללים, כל בחי' מהם נגדלות, באורך ובקומה, כי אז הנצח שבו, היה נצח שבפ"ת, ועתה נגדל גם חסד שבפ"ת, וכן נגדל חסד שבפרק אמצעי, ונגדל חסד שבפ"ע, ונמצא כי מוח החכמה של העיבור, היה נצח של פ"ע, ועתה נגדל מוח זה, והוא חסד שבפ"ע. וכעין דרך זו בקו שמאלי, וכן בקו האמצעי, נמצא כי המוחין דעיבור נגדלו גם הם עתה.

ובזה תבין מ"ש בספרינו, כי בעיבור המוחין בסוד אלם, וביניקה נשלמו ונעשו אלקים. והענין, כנזכר באדרא דקל"ה, ז"א נקר' אלקים, בערך עתיק הנקרא הוי"ה. ונודע כי ז"א הוא בחי' ר"ק של כללות האצילות, ונמצא

מאלו, הם במדרגה בפ"ע, כמ"ש בע"ה. לכן גם בעובי, צריך שיהיה בחי' הנ"ל, כנ"ל כי יש באיברים, גובה, ועובי, שהם אורך ורוחב. והענין, כי כל פרק ופרק, וכל בחי' ובחי' מאלו הנ"ל, יש עור ובשר וגידין ועצמות, והעור הוא מלכות, המקפת הכל, ונעשין כמין בית לכולם, בסוד אין בית אלא אשה (א) שהיא שם ב"ן. אח"כ הבשר, בסוד ז"א, מ"ה, ואח"כ הגידין, בסוד אמא, ט"ג, ולכן בתוכן בחי' אורם. ואח"כ העצמות, בסוד הלובן, אבא, ע"ב. והנה כל א' מאלו הרי בחי', יש בו ג' בחי', כי הבשר יש בו חיצון ואמצעי ופנימי כנ"ל, כי אין דבר שאין בו רת"ס בענין האורך, וכן בעובי, וכן הוא בעור, ג' עורות, זה לפנים מזה, ושלתן עור א', וכן בגידין, ג' קליפין זו תוך זו, ושלתן גיד א', וכן בעצמות, ג' קליפין, ושלתן עובי א' של העצמות. והבן זה היטב.

והנה בחי' חיצוניות שבעור בשר גידין ועצמות, הם הנה"י שבהן. ובחי' ה"ב, הם חג"ת שבהם. ובחי' (הג') הפנימית, הוא חב"ד שבהם. והנה העובר, יש בו עור ובשר וגידין ועצמות, אמנם הם דקין, כי עדיין אין בהם רק בחי' חיצוניות שכל בחי' מהם, והוא בחי' הנה"י שבהם, וגם בחי' נה"י אלו, הם ע"ד הנ"ל בנה"י, בענין האורך, כי הם הנה"י שבנה"י, וכנ"ל ע"ש.

וכשנולד, אז נכנסים בו בחי' חג"ת דכללות הו"א, והם מתלבשין תוך הנה"י דכללות ז"א, שהם בחי' העיבור כנ"ל. וקודם שנכנסו אלו, מתפשט הו"א ממה שהיה בעיבור, שהיה מקופל כנ"ל, ועתה נגדל, ונעשה ר' ארוכה בלי ראש, באופן זה: כי כל הג' נצחים נתגלו, זה למעלה מזה, וזה למעלה מזה, בסוד חח"ן. וכן הג' הודות, נתגלו בסוד בג"ה. וכן הג' יסודות, נתגלו בסוד דת"י. והרי יש בו עתה כשנולד ט' בחי', אותן עצמן שהיו בהיותו בעיבור בלבד, אלא מה שנתחדש, הוא שנתגלו כולם, ונתפשט ממה שהיה מקופל בסוד ג' כליל בג'

הגהות ומראה מקומות

(א) ריש יומא ביתו זו אשתו.

הכללי, ובחג"ת הכלליות. ואז עי"ז נגדל גם בחי' העיבור, ואז פרק עליון של נצח, היה בו חח"ן, ושלשתן חכמה דנצח. וכן בפ"ב חח"ן, ושלשתן חסד דנצח. וכן בפ"ג חח"ן, ושלשתן נצח שבנצח. וכל זה בקו ימין, וכולם נצח א' הכללי דז"א, בג"פ, וכל פרק כולל הגי' בחי'.

וכעד"ז בקו שמאלי, מבחי' חיצוניות דעיבור, והיינו הוד הכללי, בו ג"פ, פ"א בג"ה, ושלשתן בינה דהוד הכללי. פ"ב בג"ה, ושלשתן גבורה דהוד הכללי. פ"ג בג"ה, ושלשתן הוד דהוד הכללי.

וכעד"ז בקו אמצעי, יסוד הכללי, בו ג"פ, פ"א דת"י, ושלשתן דעת דיסוד הכללי. פ"ב דת"י, ושלשתן ת"ת, דיסוד הכללי. פ"ג דת"י, ושלשתן יסוד, דיסוד הכללי. והרי נתבאר נה"י דכללות הז"א, שהם בחי' חיצוניות דז"א, הנקרא עיבור, ונקרא עשיה שבו.

וכנגדן בתוכן, מתלבשין בחג"ת הכללי דז"א, הכלולים (בו) ד. והנה החסד יש בו ג"פ, פ"א חח"ן, ושלשתן חכמה שבחסד. פ"ב חח"ן, ושלשתן חסד שבחסד הכללי. פ"ג חח"ן, ושלשתן נצח שבחסד הכללי. וכעד"ז בקו שמאלי, גבורה הכללית, ובה ג"פ, פ"א בג"ה, ושלשתן בינה דגבורה. פ"ב בג"ה, ושלשתן גבורה דגבורה. פ"ג בג"ה, ושלשתן הוד דגבורה הכללי. וכעד"ז בקו האמצעי, ת"ת, ובה ג"פ, פ"א דת"י, ושלשתן דעת דת"ת. פ"ב דת"י, ושלשתן ת"ת דת"ת. פ"ג דת"י, ושלשתן יסוד דת"ת הכללי.

הרי נתבאר חג"ת הכללי דז"א, שהוא בחי' אמצעי שבו, הנקרא יניקה, ונקרא יצירה שבו, שכבר יש בו ו"ק, הכוללין נה"י וחג"ה, ובתוכן יש חב"ד הכללי דז"א, והם מלוכשים תוך חג"ת הכללי.

והנה החכמה הכללי יש בה ג"פ, פ"א יש בה חח"ן, ושלשתן חכמה דחכמה הכללי. פ"ב חח"ן, ושלשתן חסד דחכמה הכללי. פ"ג חח"ן,

א"כ, כי כל בחי' המוחין הם הויר"ת. וכל בחי' ו"ק, הם אלקים.

ביאור הדבר, כי אפילו ה"ק שיש במוחין עצמו למעלה, נקרא אלקים, והוא הטעם שביניקה נקרא אלקים המוחין שבו, והבן זה. ואמנם בעיבור שהיו ג' קצוות נה"י לבד, היה אלם לבד, כי ירכין אינן סתימין, כנזכר בפ' תצוה ב) וביניקה נשלמו ו"ק ואז נגמרו שם אלקים. והנה כל זה בבחי' חיצוניות שהם נה"י דכללות דז"א.

וכן הענין בבחי' התיכונה, שהם חג"ת דכללות, גם הוא עד"ז, נקרא אלקים המוחין שבהם, שהם חסד נצח, גבורה הוד, ות"ת ויסוד, שיש בג' פרקין עליונים, מט' פרקין שיש בחג"ת כנודע, ואלו נקראו מוחין דיניקה, כי כבר יש בה כללות חסד ונצח, בכל ג' פרקין של קו ימין, שהוא חסד. וכללות גבורה והוד, בכל א' מחג"פ דבקו שמאלי, שהוא גבורה. וכללות ת"ת ויסוד, בכ"א מג"פ הת"ת, שהוא בקו האמצעי.

והנה כמ"ש, שנגדל עתה באורך, גם הגדיל בו ברוחב, והעובי, כי עד עתה עוביו מנצח, ועתה יש חסד בתוכו בקו ימין, וכן בקו שמאלי, וכן בקו אמצעי, יש בהם גבורה ות"ת, וכמ"ש, כי יש בבחי' החיצוניות של נה"י הכוללים, ד' בחי', שהם: עור, ובשר, וגידין, ועצמות, אלא שהם בבחי' החיצונית בג' בחי', והקליפות שיש בכל בחי' מאלו הד'. הנה כן בזאת הבחי' התיכונה של חג"ת הכוללים, יש בהם ד' בחי': עור, ובשר, וגידין, ועצמות, והם בבחי' התיכונה שבהם, שהיא הקליפה האמצעית, מג' הקליפות שיש בכל בחי' מאלו הד'.

פרק ג מ"ק

ג) וכשנגדל לגמרי, נכנסו בו בחי' חב"ד הכללי, ויש בהם ג"כ כ"ז בחי', כנ"ל בנה"י

הנהגות ומראה מקומות

- ב) אות ל'. ג) ע"י בתלמוד ע"ס שיעור י"ב בלוח התשובות לפירוש חמלות תשובה מ"ג.
ד) נ"א במלכות (ח"ו).

החג"ת. אמנם תחב"ד הפרטי של נה"י הכוללים, עומדים ע"ג חג"ת הפרטי, של נה"י הכללי, והחג"ת הפרטי (על הפרטי) של נה"י הכללי, עומדים ע"ג נה"י הפרטי. (של הנה"י הכללים).

פרק ד מ"ק

(ה) הכלל העולה, כי הג"פ ראשונים של נה"י, מלבישין לג"פ הראשונים של חג"ת, והם מלבישין לג"פ ראשונים של חב"ד, וכללות אלו, נקרא ג"ר, אשר יש בהם ג' כלים, זה לפנים מזה, כי ג"פ ראשונים דנה"י, נקראו כלים דחיצוניות. וג"פ ראשונים דחג"ת, נקראו כלים האמצעים. וג"פ ראשונים דחב"ד, נקראו כלים פנימים. ונמצא עתה, כי הם ג"ר חב"ד, ולכ"א מהם יש ג' כלים, זה לפנים מזה, בחי' נצח חסד חכמה, הוד גבורה בינה. יסוד ת"ת דעת. ואלו הג' בחי' רכלים, הם הנזכר אצלינו, בענין ג' בחי', שיש לכל ספירה וספירה. ושם מיוחד לכל א' וא', והם: חיצון, ואמצעי, ופנימי. כמבואר אצלינו בשער השמות, ושמור כלל זה.

ואח"כ הם ג' אמצעים, והם חג"ת דו"א, ויש לכל א' מהם ג' כלים, זה לפנים מזה, והם בחי' ג' פרקין אמצעים דנה"י הכוללים, וג"פ אמצעים דחג"ת הכוללים (והם) בתוכם, וג"פ אמצעים דחב"ד בתוכם, וכולן נקרא חג"ת דו"א.

ואח"כ הם ג"ת, והם נה"י דו"א, והם ג"פ תחתונים דנה"י דו"א, ובתוכם ג"פ תתאין דחג"ת, ובתוכם ג"פ תחתונים דחב"ד, וכולם נקראים נה"י דו"א, ולכ"א מהם ג' כלים כנ"ל.

הרי עתה נחלק ז"א לג' בחי', (כ"ז) והם ג' (נ"א כ"ז) מיני כלים, זה תוך זה, ט' כלים החיצונים, ט"פ נה"י, וט' כלים תיכונים, ט"פ חג"ת, וט' כלים פנימים, ט"פ חב"ד, ואלו הכלים פנימים, הם המוחין המתפשטים בכל הגוף כנודע, אך שרשם שהם חב"ד שבתב"ד, אלו הם המוחין העיקרים, המוחין של גדלות.

ושלשתן נצח דחכמה הכללי. וכער"ז בקו שמאלי, בינה הכללי, ג"פ, פ"א בג"ה, ושלשתן בינה רבינה הכללי, פ"ב בג"ה, ושלשתן גבורה רבינה הכללי, פ"ג בג"ה, ושלשתן הוד רבינה הכללי. וכער"ז בקו האמצעי, דעת הכללי, ובו ג"פ, פ"א דת"י, ושלשתן דעת שברעת הכללי, פ"ב דת"י, ושלשתן ת"ת דרעת הכללי, פ"ג דת"י, ושלשתן יסוד דרעת הכללי. והרי נתבאר חב"ד הכללי דו"א, שהם בחי' הפנימי שבו, הנקרא מוחין, ונקרא בריאה ואצילות שבו, שכבר כלול ט"ס גמורות.

הכלל העולה, כי ז"א יש בו ט"ס גמורות שלמות גדולות, והם באופן זה, נה"י הם בחי' החיצוניות, ויש בהם ט' פרקין, והם ט"ס שיש בבחי' חיצוניות דו"א, ונחלקו לג' מוחין, ור"ק, ויש בהם רמ"ח איברים, בעור ובשר וגידין ועצמות והם בחי' הקליפה החיצונה שיש בעור ובשר וגידין ועצמות, כנ"ל שבכ"א מהם יש ג' קליפות.

ובתוכם מתלבשות חג"ת הכללי, והם בחי' האמצעית תיכונה שבו"א, ויש בהם ט"פ, והם מתלבשים תוך הט"פ של נה"י הכוללים, ממש שזה בשוה הנ"ל, ואלו הט"פ דחג"ת הכללי, נחלקים ג"כ לג' מוחין, ור"ק, ויש בהם רמ"ח איברים, בעור בג"ע, והם בחי' קליפת אמצעי, שיש בעור בג"ע.

ובתוכם מתלבש חב"ד הכוללים, והם ט"פ, המתלבשין תוך ט"פ של חג"ת הכללי, שזה בשוה, והם בחינת פנימיות שבו"א, והם בחי' קליפה הג' פנימיות, שיש ברמ"ח איברים, בבחי' ע"ב ג"ע, ואלו הט"פ נחלקים גם הם לג' מוחין, ור"ק.

ובזה תבין, איך יש מוחין ממש בכל ט"ס הו"א, כי הרי ג' מוחין שהם חב"ד, מתלבשין בכל קומת ז"א. ותבין איך יש מוחין הנקרא ור"ק, ומוחין הנקרא ג"ר. גם תבין, כי כל קומת ז"א אינו רק ספירה א', שהוא נצח, רק רחבו ג' ספיר, והם נה"י, ואין החג"ת שבו עומדין על הנה"י שבו, אלא בתוכו. וכן תחב"ד תוך

הגהות ומראה מקומות

(ה) ע"י בתלמוד ע"ס שיעור י"ב בלוח התשובות לפירוש המלות תשובה מ"ט.

הרי חכמה השרשית, נחלקת לט"ס שבה פרטיות, והם פ"א חח"ן, וכולם חכמה שבחכמה השרשית. פ"ב חח"ן, וכולן חסד דחכמה השרשית. פ"ג חח"ן, וכולם נצח דחכמה. (נ"א הפרטיות, והם חח"ן שבה, וכל א' רת"ס, הרי חכמה השרשית, נחלקו לט"ס, והם חח"ן וכולם חכמה, (שרשית) הרי ט"ס פנימיות, וכולם חכמה שרשיות).

אח"כ הבינה שבב' דצלם, נחלקה ע"ד הנ"ל ג"כ, ויש בה רת"ס, וכל א' כלול מרת"ס, הרי ט"ס פרטיות בבינה השרשית. פ"א בג"ה, וכולם בינה שבבינה. (השרשית) פ"ב בג"ה, וכולן גבורה שבבינה. (השרשית) פ"ג בג"ה, וכולם הוד שבבינה. (השרשית) הרי ט"ס פרטיות, וכולם בינה השרשית.

אחר כך הדעת שבב' דצלם, יש לו ט"ס, פ"א דת"י, וכולם דעת שבדעת השרשית. פ"ב דת"י, וכולם ת"ת שבדעת השרשי. פ"ג דת"י, וכולם יסוד שבדעת. הרי ט"ס פרטיות בדעת שרשיות. וג' אלו שהם חב"ד שרשיות, נקרא ב' דצלם.

אח"כ ע"ד הנ"ל, הם ל' דצלם, והם חג"ת שרשיות דז"א. כיצד, הנה חסד דל' דצלם, שבה ט"ס, והם פ"א חח"ן, וכולם חכמה שבחסד השרשי. פ"ב חח"ן, וכולם חסד שבחסד השרשי. פ"ג חח"ן, וכולם נצח שבחסד השרשי. ועד"ו בקו שמאלי, גבורה השרשית. ט"ס, פ"א בג"ה, וכולם בינה שבגבורה השרשיות. פ"ב בג"ה, וכולם גבורה שבגבורה השרשי. פ"ג בג"ה, וכולם הוד שבגבורה השרשיות. ועד"ו בת"ת השרשי, קו אמצעי. פ"א דת"י, וכולם דעת שבת"ת השרשי, פ"ב דת"י, וכולם ת"ת שבת"ת השרשי. פ"ג דת"י, וכולם יסוד שבת"ת השרשי. וג' אלו חג"ת השרשיות, נקרא ל' דצלם.

אח"כ עד"ו ממש צ' דצלם, והם נה"י השרשי דז"א, כיצד, נצח דצ' דצלם, יש בה ט"ס פרטיות. פ"א דנצח, חח"ן, וכולם חכמה שבנצח השרשי. פ"ב חח"ן, וכולם חסד שבנצח השרשי. פ"ג חח"ן, וכולם נצח שבנצח השרשי.

וגם הו"ק שלהם נקרא גדלות, אלא שהם בחי' גדלות דו"ק.

וזכור ואל תשכח, איך ג' כלים אלו ישנם בעור, בסוד קליפה החיצונה, ותיכונה, ופנימית שבו. וכללות ג' כלים אלו, נקרא עור. ועד"ו בבשר, וכן בגידין, וכן בעצמות.

ובזה תבין, איך המוחין דעיבור, נעשין גולגלתא אל המוחין דיניקה. ומוחין דיניקה, הם הקרומות, ודגדלות, הם המוחין ממש. כי הרי המוחין (הם) תוך הקרומיות, והקרומיות תוך הגולגלתא, והם ג' כלים זה תוך זה.

פרק ה מ"ק

(ו) ונחזור לענין ראשון, כי הנה כל מה שזכרנו עד עתה, נקרא צ' דצלם דז"א. (והם בחי' נה"י) ודע כי יש דוגמתו ממש עד"ו, ג' בחי' וכל א' מט"ס, ונקרא ל' דצלם, והם בחי' חג"ת דז"א. וכנגדן ג' בחי' אחרות, והם כל א' כלול מט"ס, ונקרא ב' דצלם, והם בחי' חב"ד דז"א. והרי נשלם כל ז"א.

הכלל העולה הוא זה, כי הנה יש ט"ס דז"א, והם: חב"ד חג"ת נה"י. וחב"ד הם ב' דצלם. וחג"ת ל' דצלם. ונה"י צ' דצלם. ומהם ב' דצלם, נעשין מקיפין לחג"ת, שהם ל' דצלם. וחג"ת שהם ל' דצלם, נעשין מקיפין לנה"י שהם צ' דצלם. וצ' דצלם שהם נה"י דז"א, נקרא ז"א ממש, אר"פ.

וכבר נתבאר, כי תחלה נאצל הז"א י', נקודה קטנה, ונקודה זו יש לה רת"ס: והם ג' קוצי י', והם ג' קוין של ז"א, וכל קו יש לה רת"ס, הרי ט"ס, שהם: חח"ן קו ימין, רת"ס. ובג"ה, קו שמאלי רת"ס. ודת"י, קו אמצעי רת"ס. (והרי) ט"ס שרשיות שבו"א. והנה כיון ששרשם אלו, הם ט"ס שרשיות, מוכרח הוא שכל אחד מהם, תהיה כלולה מט', א"כ יהיה טפ"ט.

באופן זה: כי הנה החכמה שבב' דצלם, יש לה רת"ס, חח"ן שבה, וכל א' מהם רת"ס.

הגהות ומראה מקומות

(ו) עי' בתע"ס שיעור י"א בלוח התשובות לפירוש המלות תשובה ל"ו.

ועדיו בקו שמאל, הוד השרשי, פ"א בג"ה, וכולם בינה שבהוד השרשי, פ"ב בג"ה, וכולן גבורה שבהוד השרשי, פ"ג בג"ה, וכולם הוד שבהוד השרשי, ועדיו בקו האמצעי יסוד השרשי, פ"א דת"י, וכולם דעת שביסוד השרשי, פ"ב דת"י, וכולם ת"ת שביסוד שרשי, פ"ג דת"י, וכולם יסוד שביסוד השרשי, הרי ג' בחי' אלו שרשיות, ונקרא צ' דצלם.

והנה עתה נכלל הכל ונאמר, כי בכל צלם יש ט"ס שרשיות, ופ"א ספי' פרטיות, ואמנם כשתחלק צלם זה לג' בחינות, שהם מל"ץ כנ"ל, נמצא כי בכל בחי' מהם יהי ג"ס שרשיות, וכ"ז ספי' פרטיות, ובזה תבין ענין ס' יצירה, כי הם י"ס ובהן כ"ז אתוון.

והנה הזיא אינו רק ט"ס, כי נוקבא היא ספי' א' העשירית, והנה תמצא שכל בחי' מהם יש ג"ס שרשיות, והם בחי' ז' אמ"ש: מ' קו ימין, מים, ש' קו שמאל, אש, א' קו אמצעי, אור, ואלו הג"ס שרשיות, נחלקות תחלה לט"ס בינונית ואח"כ ט"ס בינונית, נחלקות לכ"ז ספירות פרטיות, הרי הם כ"ז, כמנין כ"ב אותיות התורה, עם ה' אותיות מנצפ"ך בדרך פרטי, אמנם הט"ס בינונית, הם נגד אותיות הראשונים, שהם: א"ב ג"ד ה"ו ז"ח ט', והו' בל' דצלם, אח"כ עד"ז הם ט' אותיות שניות, והם: יכ"ל מנ"ל עפ"צ, בל' דצלם, והנה אח"כ עד"ז, הם ט"ס שלישיות, והם: ק"ר ש"ת מנצפ"ך, ואלו הם בצ' דצלם, והרי הם ג' בחי', אמנם ספירות הפרטים הם כ"ז אותיות כי גם בהם לבדם, יש כמנין כ"ז אותיות התורה, הט"ס בינונית, הם סוד א"ב דא"ק בכ"ר וכו', ר"ל א' בחינה ראשונה, י' שנייה, ק' השלישית, וכעד"ז בכל השאר.

פרק ו מ"ת

כלל העולה, כי בכל הצלם יש ט"ס שרשיות, נגד ט' אותיות של המספר, שאין

חשבון למעלה ממנו, כנודע לבעלי המספר, כי הרי הי' חוזר לא', ויש בו כ"ז ספי' בינונית, נגד כ"ז אותיות התורה, ויש בו פ"א ספירות פרטיות שלימות, והם גימ' כס"א, להורות, כי הת"ת נעשה כסא אל הכבוד שלמעלה ממנו, והנה כל בחי' אלו נקרא בחי' חיצוניות שבז"א, כנ"ל (ח) שיש בו ג' כלים זעג"ז, וזהו בחי' כלי החיצוניות שבו, והרי בארכו יש ט"ס כנ"ל.

ואמנם גם ברוחב ובעוביו, צריך שיהיה עד"ז כנ"ל, ונמצא שצריך שיהיה ברוחב ועוביו ג' בחי' ט"ס הנ"ל, כדי שתהיה כל בחי' זו החיצונה, בחי' נה"י, והתיכונה, חג"ת, ופנימית, חב"ד, ויהיה ג' צלמים, זו לפנים מזו, והצלם החיצון נקרא צלם דנה"י, נמצא כי כל ט"ס שרשיות הנ"ל, הם בבחי' החיצון, ואינם רק ג' ספירות גדולות אמיתיות, שהם נה"י דזיא, כל א' כלולה מג', הרי ט', והצלם התיכון נקרא צלם דחג"ת לבד, ויש בו ט"ס שרשיות שבו, והצלם הפנימי, נקרא צלם דחב"ד לבד, ויש בו ט"ס שרשיות שבו.

ונמצא, כי כאשר יתלבשו ג' אלו זה תוך זה, נמצא כי □ דצלם, יהיה בו ג' ממין, זה תוך זה, וכולם בחי' חב"ד, כיצד, □ חיצונה חב"ד שבנה"י האמיתית, □ תיכונה חב"ד שבחג"ת האמיתית, □ פנימית, חב"ד שבחב"ד האמיתית, וכולם נקרא אור מקיף ראשון, במ' דצלם.

אח"כ ל' דצלם, יש בו ג' למדין, זה לפנים מזה, וכולם בחי' חג"ת, כיצד, ל' חיצונה חג"ת שבנה"י אמיתית כו', וכל אלו נקרא אור מקיף ב', דל' דצלם.

ואח"כ הוא צ' דצלם, ויש בו ג' צדיקין, זה לפנים מזה, וכולם בחי' נה"י, כיצד, צ' חיצונה, נה"י דנה"י אמיתית, צ' תיכונה, נה"י דחג"ת האמיתית, צ' פנימית, נה"י דחב"ד האמיתית, ט' (וכל אלו נקרא אור מקיף ג' צ' דצלם).

הגהות ומראה מקומות

(ט) ג"א ל"ג וכל אלו נקרא אור מקיף ג' צ' דצלם (כת"י).

(ז) ע"י שער טנת"א פרק ו' וז'.

(ח) פרק ה'.

בכ"ר: ב' בפנימית. כ' באמצעית. ר' בחיצונית. וכן גל"ש, ברעת. דמ"ת, בחסד. הנ"ך, בגבורה. וס"ם, בת"ת. זע"ן, בנצח. חפ"ף, בהוד. טצ"ץ, ביסוד.

וכער"ז אי"ק בכ"ר כו', בל רצלם, בט"ס שבו. וכער"ז אי"ק בכ"ר כו', במ רצלם, בט"ס שבו. וכל א' ג כלים, זה לפנים מזה.

ואם נחשב ונאמר באופן אחר, כי כל אורך הצלם, אינו רק ט"ס לבד, וכל א' ג' כלים, זה לפנים מזה. נמצא כי הט"ס פנימיות של כל כללות הצלם, הגה הם ט' אותיות אחדים: א"ב ג"ד ה"ו ז"ח ט'. והט"ס תיכונים, עשירות. והט' החיצונים, הם הט' אותיות המאות. והרי בכל זיא בכללותו, שכולל כל ג' חלקי הצלם ג' חלקים באורך. וכן ג' חלקי הרוחב והעובי, שהם: חיצון, תיכון, פנימי, אין בו רק אלפא ביתא א', דאי"ק בכ"ר.

וע"ד פרט, יהיה ג' אלפא ביתא דאי"ק בכ"ר, בג' חלקי הצלם כנ"ל, ע"ד הנ"ל. וע"ד פרט מן הפרט, יהיה ג' אלפא ביתא דאי"ק בכ"ר, בכל חלק וחלק מג' חלקי הצלם, ודי בזה.

והרי נתבאר, כי יש פ"א ספירות פרטיות בצלם החיצון. וכנגדן פ"א ספירות אחרים, בצלם חתיכון. ופ"א אחרים, בצלם הפנימי. הרי ג"פ פ"א, הרי רמ"ג איברים, גימ' אברם.

ואח"כ הבינה, שהלבישה את המוחין דכל הצלמים הנ"ל כנודע, תוך המלכות של התבונה הב', שהיא אות ה' אחרונה משם ס"ג שלה כנודע, וזו נקרא תבונה הג', שהיא רביעית, כשנמנה גם את הבינה עליונה. וזו ה' יש בו י"ס, וארכה ממש באורך כל צלם זיא שוה בשוה, ויש בה בכל הפרטים הנ"ל, באורך וברוחב בצלם דזיא בכל הנ"ל ממש וזכור הקדמה זאת.

והנה ה' זו, המלבשת אלו הג' צלמים כנודע, שיש בהם רמ"ג ספירות פרטיות, נעשים רמ"ח איברים, כמנין אברהם. ע"י ה' זו

ונמצא עתה, שאם נמנה בבחי' האורך והגובה כל ספי' פרטיות, י' שיש בכל חלק וחלק מבחי' זו החיצונה, יהיו כ"ז ספירות פרטיות, והם כ"ז אותיות התורה. (והוא) כשנתחיל מחכמה הראשונה שבחלק ההוא. ונשלים ביסוד האחרון של חלק ההוא.

ואם נמנה ספי' הבינונית, שיש בכל הג' חלקים, יהיה כ"ז אותיות בכל צלם החיצון. אחרים במ', עשירית בל', מאות בצ'. וכער"ז בחי' התיכונה, צלם התיכון. וכער"ז בבחי' פנימית, צלם הפנימי.

אמנם אם נמנה באופן אחר, שהוא ברוחב ובעובי, נמצא בכל חלק העליון הכולל ג' בחי', יהיה בכל א' מהם לבדו כ"ז ספירות פרטיות. וכולם יחד כ"ז בינונית. (כ) ויחיו ט"ס פנימית, ט' אותיות האחרים. וט"ס תיכונות, ט' אותיות עשירות. וט"ס חצונות, ט' אותיות המאות. וכער"ז בג' למדי"ן דג' צלמים. וכער"ז בג' צ' שבג' צלמים.

נמצא, כי היסוד התחתון שבכולו, שבחלק הצ' רצלם החיצון, (העומדת עם הנוקבא אב"א) הוא צ' פשוטה, רומז שמתפשט בסוד אב"א. כי צלם החיצון עומד עם נוקבא אב"א, ויש בו אחיזה לחיצונים, בהתפשטותו. ויסוד התחתון שבכולם, שבחלק הצ' רצלם התיכון, הוא צ' כפופה, וגם הוא בחי' אב"א, אך איננו מתפשט אל החיצונים, כמו החיצון, ואין אל החיצונים אחיזה בו, אפילו שהוא אב"א. ויסוד התחתון שבכולם, שבחלק הצ' רצלם הפנימי, הוא אות ט', מורה על הזווג פב"ם, ונקרא מה רב טובך אשר צפנת ליראיך, כי הוא צפון טמיר וגנוז ופנימי מכולם, כמ"ש בזהר (ל) דטוביה גנוז בגויה.

ונבאר זה יותר, ונמצא שהצ' רצלם דזיא, הוא ט"ס. וכל א' יש לה ג' כלים, זה לפנים מזה והנה הראשון, הוא חכמה שבצ' רצלם, והם ג' חכמות, זו לפנים מזה, בסוד אי"ק: א' בפנימיות. י' בתיכונה. ק' בחיצונה. והבינה של צ' רצלם, הם ג' בינות, זו לפנים מזה, בסוד

הנהגות ומראה מקומות

(י) ג"א ממש (ח"ו). (כ) ג"א פרטיות (כת"י). (ל) הקדמת ספר הזהר אות ל"ג.

שמאל, כל ספירה של שמאל, כלולה מג' ספירות הקו ההוא. וכל א' מהם כלולה מג', עד אלף אלפים בחי', וכולם בחי' בג"ה בלבד. ועד"ז בקו אמצעי, וכולם בחי' דת"י לבד. וזהו בדרך כללות.

אמנם בדרך פרטות, כל בחי' מאלו הי"ס, כלולה מכל הי"ס. אמנם אינן יוצאין מטבע בחי' הקו ההוא. המשל בזה, ספי' תחכמה תהיה כלולה מחח"ן, וכ"א מהם יש בה י"ס, וכולם נקרא חכמה, או חסד, או נצח בלבד, ואינן נוטים אל השמאל, כי כולם חסדים. וכן ספי' בינה, כלולה מבג"ה לבד, וכל א' מהם יש בה י"ס, וכולם נקראו בינה, או גבורה, או חד לבד ואינם נוטים אל הימין כי אלו הם כולם גבורות. וכעד"ז בקו האמצעי, כולם מכריעים, וזכור הקדמה זאת.

שנתוסף בהם, ואלו הם סוד רמ"ח איברים שבאדם.

וכבר ידעת, כי הצלם הוא סוד, ומורא לא יעלה על ראשו, הנאמר בשמשון, רק הם נכנסין תוך גוף ז"א. ועיין בפע"ח שער העמידה סוף שער י'. והנה מור"א עם הכולל, גימטריא רמ"ח. והרי נתבאר איך יש ט"ס בז"א, וכ"ז אותיות, ורמ"ח איברים, ואיך נברא בצלם.

פרק ז מ"ק

דע, כי כל ספירה וספירה כלולה מכל הקו שלה בלבד, ולא מכל הי"ס. (מ) כיצד, חכמה כלולה מחח"ן, שהוא קו שלה, וכל א' כלולה מג', וכן מתפשטות ונחלקות, לאלף אלפים בחי', וכולם בחי' חח"ן בלבד. ועד"ז בקו

הגהות ומראות מקומות

(מ) עי' להלן שער צ"מ פרק ג'.